

Gemeente ROSSUM
INGEKOMEN
19 JUNI 1985
No.: .....

P.D.
VH

Zie adreslijst

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbgl d nl

12 juni 1985 - nr. MH85.869/5-MH310

Geleive bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

Aanvragen van Chemische Fabriek
Zaltbommel B.V. om vergunningen
ingevolge de Hinderwet en de
Wet inzake luchtverontreiniging

Bij deze zenden wij u een verbeterd exemplaar van bijlage 12
(noodplan CF2) van bovenvermelde vergunningaanvragen.
Wij verzoeken u genoemde bijlage in de u reeds toegezonden aan-
vragen door dit nieuwe exemplaar te vervangen.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

TECHNISCHE DIENS
INGEKOMEN
20 JUNI 1985
Nr. 3979

coll. R
code: ev

postgirorekening 869762
ABN Arnhem, rek nr 535026463
BNG 's-Gravenhage, rek nr 285010824

verzonden 10 JUNI 1985

HUIS DER PROVINCIE
Markt 11
stadsbus lijn B

De hoofdinspecteur-directeur van de Arbeid
hoofd van het 7e district van de Arbeidsinspectie
Eusebiusplein 1
ARNHEM

De inspecteur van de Volksgezondheid
voor de milieuhygiëne in de provincie
Gelderland
Pels Rijckenstraat 1
ARNHEM

Het college van Burgemeester en
Wethouders van
MAASDRIEL

Het college van Burgemeester en
Wethouders van
ROSSUM

Het college van Burgemeester en
Wethouders van
NEERIJNEN

Het college van Burgemeester en
Wethouders van
KERKWIJK

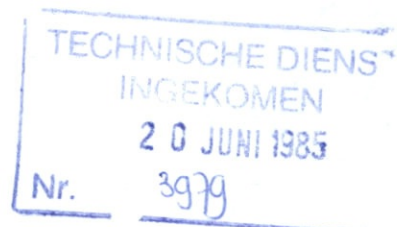
dfz

N O O D P L A N C.F.Z.
=====

Hoe te handelen bij brand of ongeval.

I N H O U D

Voorschriften ingeval van brand of ongeval	- blz. 1, 2
Beleidscentrum	- blz. 3
Aanwijzingen voor de wachtchef in geval van calamiteit of ongeval.	- blz. 4
Noodstop procedure fabriek	- blz. 5
Noodstop procedure boerderij	- blz. 6
Weekenddienst	- blz. 7/8
Tel. nr. bij brand en ongeval	- Bijlage 1
Bedrijfsbrandweer /E.H.B.O.	- Bijlage 2
Tel. lijst diverse instanties en burens	- Bijlage 3
Instructiebord fabriek.	
Instructiebord boerderij.	

VOORSCHRIFTEN INGEVAL VAN BRAND OF ONGEVAL.

1. Bij brand:

- 1.1. Druk allereerst de knop van een brandmelder in.
Bel daarna de C.P.A. Zaltbommel (tel. 2202).
Meld uw naam, de plaats en aard van de brand en eventuele ongevallen. Bel eventueel zelf de brandweer Zaltbommel (tel. 2222). Druk tevens de knop van de sirene in.
- 1.2. Maak bij een kleine brand gebruik van de aanwezige kleine blusmiddelen.
Schakel indien mogelijk de installatie(s) uit (met 2 personen na melden).
- 1.3. Bij het klinken van het brandalarm begeeft iedereen zich naar de poort en wacht daar op verdere instructies van de dienstdoende wachtchef of diens plaatsvervanger. (Sluit zo mogelijk bij het verlaten van het gebouw de ramen en deuren).
Stuur ook buitendienst-personeel naar de poort.

Opmerking: Indien deze plaats in de rook ligt, op de openbare weg buiten de rook verzamelen.

- 1.4. Bij eventuele vermissing van iemand dit direkt doorgeven aan de wachtchef en aan de bedrijfsleiding en direkt actie ondernemen.
Zie voor tel. nrs. Bijlage 1 en 2.

2. Bij ongeval met persoonlijk letsel:

Waarschuw een EHBO'er of een arts en indien nodig een ambulance

Tel. Dr. van Veeren	- 4711	} bij afwezigheid via semafoon. (in dringende gevallen) 06544 - 94878
Tel. Dr. v. Dijk: ma, di, do, vr. tot 15.00 uur	- 3557	
Tel. Ambulance (C.P.A.)	- 2202	

Zie voor overige tel. nrs. Bijlage 1 en 2 (E.H.B.O.'ers)
Meld uw naam, plaats van het ongeval, aard van het ongeval.

3. Bij ongeval zonder persoonlijk letsel:

Waarschuw de bedrijfsleiding.

4. Instructieborden:

Instructieborden hangen op de volgende plaatsen:

FABRIEKAfdelingPlaats

Kantine

Bij telefoon nr. 37

Werkplaats TD

Bij telefoon tst. 36.

Laboratorium/kantoor

Ingang

Hal I

Bij telefoon tst.31 .

Hal II

Bij telefoon tst.32 .

Hal III

Bij telefoon tst.33 .

Kantoor wachtchefs

Bij telefoon tst.30 .

BOERDERIJAfdelingPlaats

Kantoor

Hal. nr. 18

Kantoor (telefoniste)

Kantoor Kooistra

Telefoon tst. 21

Technikum

Telefoon tst. 22

BELEIDSCENTRUM

Plaats: Kantoor/lab.

Indien kantoor/lab binnen gevaren-zone dan op de
"Boerderij" in de vergaderkamer. ;

Taken:

- Waarschuwen van instanties en deskundigen.
- Waarschuwen van burenen. (Zie tel. lijst bijlage 3).
- Opvangen en inlichtingen diverse autoriteiten.
- Verzorging slachtoffers.
  - Regeling opname ziekenhuis (in overleg met arts).
  - Geestelijke bijstand.
- Inlichtingen en ontvangen familie van slachtoffers.
- Inlichtingen pers. i.o.m. burgemeester.
  - Uitgeven perscommuniqué met feiten.
  - Verzorgen interviews met ooggetuigen.
- Registratie en analyse van het gebeurde.
  - Tijdstippen waarop wat gebeurde.
  - Tijdstippen waarop wie welke opdrachten of aanwijzingen gaf.
  - Tijdstippen waarop van wie welke melding werd ontvangen.
- Adviseren t.a.v. optreden bij (mogelijk) vrijkomen van gevaarlijke stoffen.
- Verzorgen van technisch materiaal van derden (b.v. graafmateriaal, tankauto's).
- Monsteren en/of meten van water, lucht en bodem/gewassen.
- Orde en veiligheid in overleg met de wachtchef:
  - bezoekers,
  - afzetting/bewaking,
  - aflossing.

AANWIJZIGINGEN VOOR WACHTCHEF, IN GEVAL VAN CALAMITEIT
OF ONGEVAL:

- Bellen C.P.A.: urgentielijst treedt in werking.
- Iemand vermist.
- Indelen brandweerploeg en instructies geven (overdag in overleg met bevelvoerder).
- Overige afdelingen laten ontruimen, indien nodig.
- Aanvalsplan klaarleggen voor brandweer. Ingang laboratorium.
- Gas laten afsluiten (indien gewenst).
- Elektra laten afsluiten (waar nodig).
- Aftappen of afkoelen van vaten en leidingen, die
  - a. door temperatuur uit elkaar kunnen springen,
  - b. giftige of hete gassen/vloeistoffen bevatten.
- Ventilatie bij gaslekkage.
- Installaties afzetten (koelwater aan/af).
- Afsluiters dichtdraaien.
- Dam in sloot afsluiten.
- Indammen weglekkende gevaarlijke vloeistoffen.
- Opgeslagen brandbare of explosieve zaken buiten het rampgebied brengen.
- Bluswijze opgeslagen stoffen i.v.m. eigenschappen:
  - giftig,
  - bijtend,
  - reactie met blusmiddel,
  - explosie,
  - hoge druk (gasflessen).
- Noodstroomaggregaat bij- of afzetten afhankelijk van situatie.
- Gevaarlijk terrein af laten zetten.
- Eventueel meten van gevaarlijke gassen m.b.v. Dräger apparatuur. (Meetkoffer in brandweerauto).

REDDEN

UITBREIDING VOORKOMEN

BLUSSEN

NOODSTOPPROCEDURE BIJ BRAND IN FABRIEK

Na indrukken brandmelder en waarschuwen C.P.A./brandweer iedereen verzamelen bij de poort.

Indien de volgende punten mogelijk zijn deze uitvoeren door 2 personen na melden aan de poort.

1. Doseringen stoppen en afsluiters dicht.
2. Reactoren en opzet onder stikstof brengen.
3. Vacuumpompen af en ontluchtingen naar scrubbers open.
4. Koelwater op ketels.
5. Spanningsvrij maken door hoofdschakelaar uit,
hoofdschakelaar t.b.v. hal I en hal II:
in elektraruimte hal I.
hoofdschakelaar t.b.v. hal III: in elektraruimte
hal III.
6. Dam in de sloot afsluiten.

Verder:

Tankauto's laten stoppen met laden of lossen en zo spoedig mogelijk het terrein doen verlaten.

Buitendienst-personeel zo spoedig mogelijk naar poort sturen.

Afsluiters sluiten van: Epitank,

TMA-tanks (indien mogelijk
leidingen doorblazen
in ketel met reagens).

Allyltanks

Zoutzuurtank

Natronloogtank

NOODSTOPPROCEDURE BIJ BRAND IN BOERDERIJ

Na indrukken brandmelder en waarschuwen C.P.A./brandweer verzamelen bij de poort.

Indien de volgende punten mogelijk zijn deze uitvoeren door 2 personen na melden aan de poort.

1. Doseringen stoppen en afsluiters dicht.
2. Reactoren en opzet onder stikstof brengen.
3. Vacuumpompen af en ontluchtingen naar scrubbers open.
4. Koelwater op ketels.
5. Spanningsvrij maken door hoofdschakelaar uit in ruimte keldertrap (indien nodig).
6. Afsluiter propaantank dicht.

Verder:

Tankauto LPG laten stoppen met lossen en zo spoedig mogelijk het terrein doen verlaten.

Buitendienst-personeel zo spoedig mogelijk naar poort sturen.

WEEKENDDIENST

Taken:

Met behulp van het weekendformulier. Ingang laboratorium.

- Beoordelen situatie in noodgevallen met indien noodzakelijk:
  - waarschuwen - C.P.A./brandweer,
  - oproepen directie en bedrijfsleiding,
  - oproepen medewerkers - prod., techn. dienst,
    - technikum,
    - lab.
  - oproepen bedrijfsbrandweermensen.

- Opvangen diverse autoriteiten en deze inlichten totdat deze taak door een coördinator kan worden overgenomen.
Daarna verwijzen naar het bedrijfsbeleidscentrum.

- Ingaan op vragen van hulpverleners zoals commandant brandweer.

- Indien noodzakelijk:
  - gas/elektra afsluiten,
  - noodstroomaggregaat afzetten.

- 8 -

Onderwerp: Weekenddienst CFZ in samenwerking met C.P.A. Zaltbommel.

Procedure:

Bij brand of storing bij CFZ wordt automatisch tel. nr. 2202 C.P.A. Zaltbommel gedraaid (Door melding brandmeldinstallatie).

Waarna deze de semafoonnummers draait van:

- a. Piketdienst nr.
- b. Hr. Houben nr.

De semafoonnummers zijn als volgt verdeeld:

- Nr. 1: Knipperend: storing semafoon b.v. batterij leeg.
- Nr. 2: Brand.
- Nr. 3: Storing.
- Nr. 4: Proefmelding.
- Nr. 5: Voor Hr. Houben met de betekenis van piketdienstman is niet op komen dagen na semafoonmelding.
- Nr. 6: Oproep voor piketdienstman om CFZ tel. 04180 - 5040 te bellen.
- Nr. 7: Oproep voor Hr. Houben om CFZ tel. 04180 - 5040 te bellen.
- Nr. 8: Oproep voor beide semafoons om tel. 04180 - 2202 te bellen.

Wanneer semafoonnummers niet geaccepteerd worden, dan door C.P.A. piketdienstlijst afwerken.

Indien piketdienstman gealarmeerd wordt, moet deze binnen 15 minuten na melding via rode telefoon in kantoor Hr. Houben 2202 draaien met de mededeling "ter plaatse".

Gebeurd dit niet dan door C.P.A. piketdienstlijst afwerken. Hierna controleronde maken. Bij constatering van brand tel. nr. 2202 bellen met de mededeling: "Urgentielijst treedt in werking".

TELEFOONLIJST WEEKENDDIENST:

Urgentielijst:

Brandweer Zaltbommel	2222
Politie	5001
Ambulance	2202

E. Kerkhoven
W. Kooistra
G. Hoonakker
H. van Praag

G. Westra
H. van Rooy
H. Vermeulen
v. Bommel

TELEFOONNUMMERS BIJ BRAND EN ONGEVAL

Politie	5001	Ziekenhuis	
Brandweer	2222	Groot Ziekengasthuis	073 - 128881
C.P.A. (Ambulance)	2202	Willem Alexander	073 - 215555
		St. Carolus	073 - 414545

Artsen: Tel.: 3557 uur)

van Veeren	4711	(06544 - 94878)	(Dr.v.Dijk: Ma,Di,Do,Vr, tot 15.00
Bosch	2420		
Swank	2420		
Willemsen	2700		

Gemeentehuis	2346	
Dienst Milieuhygiene v.d. Prov. Gelderland	085 - 599111	
Milieu klachten Centrum	085 - 452220	
Zuiveringschap	03440 - 16546	
Arbeidsinspectie	085 - 420741	
Vergiftiging Inlichting Centrum	030 - 742200 of 742875 (R.I.V.)	

M.J.F. Houben (bij geen gehoor zie semafoonlijst)

J.H. Bogers
H. v.d. Maas
W. Kooistra
J. Meijering
P. Baks
G. Hoonakker
H. v. Rooy
E.J. Kerkhoven
G. Westra
K. v.d. Hurk
L. van Bommel
C. van Zeeland

Semafoonlijst storingsdienst; TD:

1. Storing fabriek
2. Storing Lab/Technikum
3. Hr. Houben bellen:
4. CFZ bellen: 04180 - 5040
5. Hr. Meijering bellen:
6. Eigen huis bellen.

Starren BV:
HH. Starren
Maas
v.d. Eijnden

Semafoonlijst Hr. Houben:

1. : Knipperend- storing Semafoon.	5. : Piket-
2. : Brand	dienstman zoek
3. : Storing brandmeldsysteem.	6. : n.v.t.
4. : Proefmelding.	7. : CFZ belle
	: 04180 - 2202 bellen

PGEM	2502 (b.g.g. of storing na kantoortijd)	080 - 772366 (Nijm.)
Gasbedrijf	03440 - 14741	085 - 431225 (Arnhem)
Waterleidingmij.	2855/085 - 629201)	

Starren BV (Elektr. Techn. Bedrijf) 04130 - 42025

TELEFOONLIJST BEDRIJFSBRANDWEER/E.H.B.O.-lijst.

	<u>Afdeling</u>	<u>Tel. tst.</u>	<u>Tel. privé</u>
Baks	Productie	30/31/32/33	01830 - 20309
van Bommel	TD	36	04199 - 2145
Bogers	Productie	23	04167 - 76266
den Breejen	Productie	31/32/33	01830 - 25026
v.d. Hurk	TD	36	04125 - 2616
Kerkhoven	Productie	31/32/33	04186 - 1805
Kooistra	Technicum	21/22	4288
v. Krieken	Productie	31/32/33	01831 - 1964
Léijdens	Productie	31/32/33	073 - 416388
Philipsen	Productie	31/32/33	01830 - 34939
v. Praag	Magazijn	35	5274
v. Rooy	Productie	30/31/32/33	04183 - 3210
v. Vliet	Lab.	25/26	03434 - 1925
Vermeulen	Productie	31/32/33	03451 - 5300
Westra	Lab.	27/28	04186 - 1854

E.H.B.O.-lijst.

Baks	Productie	30/31/32/33
Honders	Productie	31/32/33
v.d. Hurk	TD	36
Kerkhoven	Productie	31/32/33
Kooistra	Technicum	21/22
Leydens	Productie	31/32/33
v.d. Maas	Lab.	25/26
Mevr. v.d. Meer	Adm.	18
v. Praag	Magazijn	35
v. Vliet	Lab.	25/26

TELEFOONNUMMERS BUREN EN DIVERSE INSTANTIES:

Claveaux	Nr. 16	3759
v. Weelden	21	2480
J. Roeland	19	2242
Spoorwegen		2315 b.g.g. 073 - 130678
L.H. v. Bruchem	11	2498
Geene Stationsweg	102	3020
Dijkstra	104	4203
Hartman	10	5060 of 4040
Plieger	5	8222
G.J. v.d. Pol	6	2774
v.d. Wijngaard	9	2742
v.d. Wijngaard	7	2708
J.W. Dors	8	3651
Zaltbommelse Houthandel	2	3131
v. Wijk	3	4367
de Wekker	1	4385
Aldering	4	
<hr/>		
Dienst Milieuhygiëne v.d. Prov. Gelderland		085 - 599111
Gemeentehuis	Milieuklachten Centrum	085 - 452220 2346
Politie		5001
Inspectie Volksgezondheid (algemeen nummer)		085 - 528911
	(secretariaat)	085 - 528880
Arbeidsinspectie		085 - 420741
Zuiveringschap		03440 - 16546
Ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen		070 - 930000
SEREB		03455 - 2438
Alarmnummer (SEREB)		030 - 936936

BIJ BRAND:

DRUK EEN BRANDMELDER IN.

DRUK DE KNOP VAN DE SIRENE IN.

BEL C.P.A. ZALTBOMMEL

TEL. 2202

BIJ ONGEVAL MET PERSOONLIJK LETSEL:

WAARSCHUW EEN EHBO'er OF ARTS

DR. V. VEEREN

TEL. 4711

Semafoon : 06- 54 494873

DR. V. DIJK

TEL. 3557

DR. SWANK / V.D. BOSCH

TEL. 2420

DR. WILLEMSSEN

TEL. 2700

AMBULANCE

TEL. 2202

WAARSCHUW IN ALLE GEVALLEN - OOK BIJ ONGEVAL ZONDER PERSOONLIJK LETSEL

HR. HOUBEN

TEL. 073 - 560187

Semafoon : 06- 54 368827

HR. MEIJERING

3841

HR. BOGERS

04167 - 76266

INDIEN MOGELIJK: SCHUIFPOORT OPENEN.

BIJ BRAND:

DRUK EEN BRANMELDER IN.

DRUK DE KNOP VAN DE SIRENE IN.

BEL C.P.A. ZALTBOMMEL

TEL. 2202

BIJ ONGEVAL MET PERSOONLIJK LETSEL:

WAARSCHUW EEN EHBO'er OF ARTS

DR. VAN VEEREN

TEL. 4711

Semafoon: 06 - 54 494878

DR. VAN DIJK

TEL. 3557

DR. SWANK /V.D. BOSCH

TEL. 2420

DR. WILLEMSSEN

TEL. 2700

AMBULANCE

WAARSCHUW IN ALLE GEVALLEN - OOK BIJ ONGEVAL ZONDER PERSOONLIJK LETSEL

HR. HOUBEN

TEL. 073-560187

Semafoon : 06 - 54 368827

HR. MEIJERING

3841

HR. VAN DER MAAS

04187 - 1814

HR. KOOISTRA

4288

HR. WESTRA

04186 - 1854

Verslag van de openbare zitting op donderdag 27 juni 1985 in het Cultureel Centrum De Poortერი te Zaltbommel inzake aanvragen van Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. om vergunningen ingevolge de Hinderwet, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren voor de inrichting aan de Koxkampseweg 14-20 te Zaltbommel.

De zitting wordt voorgezeten door de heer mr. J. Fokkens, lid van het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, het tot vergunningverlening ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging bevoegde gezag.

De bij het Zuiveringsschap Rivierenland ingediende aanvraag om een vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (lozingsvergunning) wordt eveneens in deze zitting behandeld. Zulks vloeit voort uit het feit dat het dagelijks bestuur van het schap Gedeputeerde Staten heeft verzocht de drie aanvragen gecoördineerd te behandelen overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 2 en verder van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne. In verband hiermee is niet alleen een vertegenwoordiging van de provinciale dienst Milieuhygiëne voor ambtelijke bijstand aanwezig, maar ook een delegatie van het zuiveringsschap. Voor de dienst Milieuhygiëne zijn aanwezig de heren ir. E.J.M. van der Werf, ing. J. Abersen en mr.

L. Plette, allen werkzaam bij de afdeling Bestrijding Luchtverontreiniging, Hinder en Geluid en de heer dr. P.J.W.M. Müskens van de afdeling Onderzoek en Normstelling.

Namens het zuiveringsschap wordt het woord gevoerd door de heren ing. J.A.J. Lobstein en G.J. Roelofs.

De Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. (CFZ) wordt vertegenwoordigd door de heren ing. M.J.F. Houben en J.P.W. Meijering.

De VOORZITTER opent de zitting.

Alvorens gelegenheid te geven tot een gedachtenwisseling over de aanvragen tussen de vertegenwoordigers van de twee betrokken overheidsinstanties, de vertegenwoordiging van de aanvrager en de overige aanwezigen, licht hij de procedure toe, die ter uitvoering van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne voor die aanvragen dient te worden gevolgd.

De wet kent drie inspraakrondes, welke voor de drie aan de orde zijnde aanvragen zoveel mogelijk gezamenlijk worden uitgevoerd: een gecoördineerde behandeling. Op grond van artikel 2, lid 2 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne dienen Gedeputeerde Staten een gecoördineerde behandeling van vergunningaanvragen gericht tot verschillende overheidsorganen te bevorderen, wanneer één van die organen dan wel de aanvrager hen daarom verzoekt. In dit geval ging het verzoek uit van het zuiveringsschap. Een gecoördineerde behandeling houdt voor Gedeputeerde Staten tevens de verplichting in, te bevorderen dat bij de beoordeling van de aanvragen door de onderscheidene overheidsorganen (dat zijn zij zelf en het zuiveringsschap) rekening wordt gehouden met de onderlinge samenhang van die aanvragen.

TECHNISCHE DIENST
INGEKOMEN
2 5 NOV. 1985
Nr.

In de eerste inspraakronde, waarvan deze zitting ook deel uitmaakt, kunnen mondelinge en schriftelijke bezwaren naar aanleiding van elk van de aanvragen worden ingebracht. Met het oog daarop zijn even tevoren de aanvragen met de daarbij gevoegde stukken ter inzage gelegd in het gemeentehuis te Zaltbommel, in het postkantoor aldaar, in het provinciaal kantoor te Arnhem en het kantoor van het zuiveringsschap te Tiel. Van de terinzagelegging is mededeling gedaan door publikaties in de Nederlandse Staatscourant en het weekblad "De Toren". Tevens zijn kennisgevingen aan direct omwonenden verzonden en aangeplakt aan het gemeentehuis van Zaltbommel en op het terrein van de inrichting.

Aan het eind van deze zitting kunnen mondelinge bezwaren naar voren worden gebracht; schriftelijke bezwaren kunnen nog tot 13 juli a.s. worden ingebracht, en wel bij het college van Gedeputeerde Staten in verband met de aanvragen om vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging, bij het Zuiveringsschap Rivierenland te Tiel naar aanleiding van de aanvraag om een lozingsvergunning.

De tweede inspraakronde heeft betrekking op de ontwerp-beschikkingen op elk van de aanvragen.

In deze ontwerp-beschikkingen worden de ingebrachte bezwaren en de adviezen van de wettelijke adviseurs alsmede de belangen van aanvrager gewogen tegen het milieubelang dat elk van meergenoemde wetten beoogt te beschermen.

Ook van de ontwerp-beschikkingen wordt een exemplaar ter inzage gelegd op eerdergenoemde plaatsen. Van de ontwerp-beschikkingen wordt op dezelfde wijze kennisgeving gedaan als ten aanzien van de aanvragen.

Tegen een ontwerp-beschikking kan gedurende twee weken schriftelijk bezwaar worden gemaakt door de indiener van de betreffende aanvraag, Chemfaza, door degenen die op deze zitting tegen die aanvraag bezwaren zullen inbrengen, dan wel voor 13 juli aanstaande hun bezwaren hebben ingebracht, alsmede door eenieder die aantoonde dat hij of zij redelijkerwijs niet in staat is geweest voor 13 juli bezwaren in te brengen.

Na beoordeling van de naar aanleiding van de ontwerp-beschikkingen mogelijkerwijs ingebrachte bezwaren en adviezen worden dan de eindbeschikkingen op de aanvragen vastgesteld, waarin de gevraagde vergunningen al of niet worden verleend. Ook die definitieve beschikkingen worden weer ter inzage gelegd en bekendgemaakt, op gelijke wijze als voor de aanvragen en de ontwerp-beschikkingen is geschied.

Behalve door de aanvrager en de wettelijke adviseurs kan tegen elke eindbeschikking gedurende een maand beroep worden ingesteld door degenen die in de eerste inspraakronde - tot 13 juli - mondeling of schriftelijk bezwaren hebben ingebracht en door enige andere belanghebbende die aantoonde dat hij of zij redelijkerwijs niet in staat is geweest gebruik te maken van de geboden mogelijkheden om bezwaren in te dienen.

Toelichting bij de aanvragen

In de onderhavige, de gehele inrichting omvattende vergunningaanvragen zijn alle bestaande en door aanvrager voorziene processen opgenomen. In het kader van de aan die vergunningen te verbinden voorschriften kan het bedrijf in zijn in de loop der jaren gewijzigde vorm als één geheel worden benaderd en kan een herbezinning plaatsvinden ten aanzien van de milieu-eisen waaraan zulk een bedrijf heden ten dage dient te voldoen.

In alle drie aanvragen is een uitvoerige beschrijving opgenomen van hetgeen in de inrichting wordt verricht, bereid en bewaard. Met het oog op de hierna te houden discussie over de aanvragen zou ik mij er toe willen beperken in het kort in te gaan op een aantal aspecten die tijdens het vooroverleg over de aanvragen sterk de aandacht hebben gehad van de daarbij betrokkenen en die ook bij de beoordeling van die aanvragen en de daarop te nemen beschikkingen een belangrijke rol zullen spelen. Dat zijn:

- 1 de lozingsproblematiek
- 2 de externe veiligheid van de inrichting
- 3 de stankproblematiek
- 4 de uitwerp van luchtverontreinigende stoffen/de concentratie van die stoffen op leefniveau/te dien aanzien te stellen normen.

Ad 1 (lozingsproblematiek)

Intensief overleg tussen het zuiveringsschap, de provinciale dienst Milieuhygiëne en het bedrijf heeft geresulteerd in een saneringsplan van de afvalwaterbehandeling. Samengevat houdt dit plan in, dat behalve koelwater en hemelwater (niet het hemelwater afkomstig van de opslagen van chemicaliën) niets meer op de sloot naast de produktiehallen zal en kan worden geloosd.

Ad 2 (het veiligheidsaspect)

De gebeurtenissen op 15 juli 1982 (de explosie) en 1 mei 1984 (storing in de produktie waarna proceswater in de sloot terecht kwam) zijn door de arbeidsinspectie en de provinciale dienst Milieuhygiëne aan een grondige analyse onderworpen; uit deze analyse is een aantal concrete - door het bedrijf overgenomen - aanbevelingen voortgevloeid om de interne en externe veiligheid te vergroten (vermindering van de kans op explosies met mogelijke consequenties (intern) voor het aanwezige personeel en (extern) voor de omgeving van de inrichting). Zo is het produktieproces op een aantal cruciale punten geautomatiseerd en zijn waar mogelijk elektronische beveiligingen aangebracht.

Ad 3 (stankproblematiek)

De bij de produktie van Reagens gebruikte grondstof TMA was in het verleden oorzaak van veel klachten over stank. Reeds in een uiterst kleine concentratie is de geur (stank) van die stof waarneembaar. De stankproblemen zijn minder geworden door voor die produktie TMA te

vervangen door het zoutzure zout TMA-HCl. Verdere reductie van de stankhinder werd bereikt door plaatsing van een extra gaswasser voor de afzuiging boven de voorraadtanks van TMA, die voor enkele andere produktieprocessen nog wordt gebruikt.

Ad 4 (uitworp van luchtverontreinigende stoffen/concentratie van die stoffen op leefniveau/normstelling)

Ingevolge artikel 3 van het Vergunningenbesluit inrichtingen luchtverontreiniging dient een vergunningaanvraag op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging onder andere een omschrijving van de aard en een schatting van de omvang van de te verwachten uitworp van verontreinigende stoffen te bevatten.

In nauw overleg met de dienst Milieuhygiëne en met inschakeling van externe deskundigen op het gebied van de meettechniek is die uitworp op basis van de in de aanvraag vermelde processen bepaald.

Een directe meting van de concentratie van luchtverontreinigende componenten op leefniveau in de omgeving van de inrichting (die concentratie wordt in de vaktaal "immissie" genoemd) is op technische en praktische gronden moeilijk uitvoerbaar. Daarom worden de verschillende te verwachten immissies uit de gemeten waarden van de uitworp met behulp van een zogenaamd verspreidingsmodel berekend. De door berekening gevonden immissiewaarden worden getoetst aan de in het rapport "Normstelling luchtverontreiniging" opgenomen kwaliteitsnormen (rapport 84/2 delen a en b van de Stichting Milieubeleid en Ecologie (SME) van een onderzoek in opdracht van de provincie Gelderland). Dit rapport bevindt zich bij de ter inzage gelegde stukken met betrekking tot de aanvragen.

Ten slotte nog het volgende.

In het kader van de onderhavige procedure is aan de orde of de inrichting van Chemfaza in de vorm als in de vergunningaanvragen aangegeven, dus op de bestaande locatie, op milieuhygiënisch verantwoorde wijze kan worden bedreven en zo ja, welke voorwaarden daaraan moeten worden verbonden. Een eventuele verplaatsing van het bedrijf staat in dat kader niet ter beoordeling van Gedeputeerde Staten of het zuiveringsschap.

Zoals wellicht bekend is onder meer de verplaatsing van het bedrijf door een aantal inwoners van deze gemeente in een procedure op grond van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (Wet AROB) aanhangig gemaakt. Gedeputeerde Staten zullen op hun AROB-bezwaarschrift apart beslissen.

Gedachtenwisseling

In aansluiting op de laatste mededeling van de voorzitter vraagt de heer THÖRIG, verwijzend naar artikel 12 van de Hinderwet (bedoeld artikel 12 of artikel 13? (red.)), waarom geen rekening wordt gehouden met de omstandigheid dat het bedrijf van CFZ planologisch gezien niet op het industrieterrein thuishoort.

Bij de beoordeling van vergunningaanvragen in het kader van de Hinderwet - en ook de Wet inzake de luchtverontreiniging - aldus de VOORZITTER, moet je zeker rekening houden met de omgeving waarin de inrichting is gelegen (volgens artikel 13 Hinderwet). Omgevingsaspecten van velerlei aard worden bij de oordeelsvorming over vergunningaanvragen betrokken. Bijvoorbeeld de landschappelijke inpasbaarheid van de inrichting in zijn omgeving. Van belang zijn ook de voor de verschillende aspecten gestelde normen (geluids-/luchtverontreinigingsnormen etc.). Ook moet rekening worden gehouden met redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen in het betrokken gebied (artikel 12a, nieuw, ingevoerd in 1981).

Uitgangspunt is en blijft de bestaande in de vergunningaanvraag vermelde locatie van de inrichting. In de toelichting is hier met nadruk op gewezen met het oog op de aparte procedure die nog loopt voor de planologische problematiek, in het bijzonder de verlangde verplaatsing van het bedrijf.

De heer THÖRIG: U weegt bij de beoordeling van de vergunningaanvragen toch wel de zwaarte van de hinder etc. voor de omgeving mee?

De VOORZITTER: Uiteraard. Wij zouden de wet anders niet goed toepassen.

De heer Th. DIJKSTRA - hij woont vlakbij de fabriek van CFZ - wil weten of de uitvoering van de Hinderwet louter een technische aangelegenheid is. Of wordt daarbij ook naar de menselijke factor gekeken? In hoeverre worden de gevoelens van omwonenden meegewogen?

De VOORZITTER: Essentieel - in het verleden enig - uitgangspunt van de milieuwetgeving is de bescherming van de volksgezondheid. De zorg voor de volksgezondheid geschiedt op een zo rationeel mogelijke wijze. Aan de hand van rationele overwegingen worden normen geformuleerd, die in elk geval zodanig worden gesteld dat ervan kan worden uitgegaan dat de gezondheid van de mensen, ook in de directe omgeving, niet wordt geschaad. Zou in een concreet geval kunnen worden aangetoond dat de vergunningvoorschriften onvoldoende waarborgen bieden voor de volksgezondheid, dan zou dat een heel ernstige zaak zijn. Ik denk dat wij ons wat dat aangaat in Gelderland niet hoeven te schamen over de manier waarop de milieuwetgeving wordt toegepast. Ik kan niet zeggen, dat aan de gevoelens van omwonenden wordt voorbijgegaan, vanzelfsprekend wordt daarmee als het enigszins mogelijk is rekening gehouden. Doch bij de formulering van vergunningvoorschriften moet de gezondheid, in algemene zin, voorop staan.

Mevrouw VAN DE WIJNGAARD stelt de problematiek aan de orde van het vervoer van chemicaliën naar en van het bedrijfsterrein van CFZ. Zij maakt gewag van het bijna omslaan van een "gifauto" in de berm van de Koxkampseweg. Haar vraag is of van provinciezijde hieraan iets kan worden gedaan.

De VOORZITTER: Voor deze problematiek bestaat een speciale regeling: de Wet vervoer gevaarlijke stoffen. Voorshands moet ervan worden uitgegaan dat die wet op de door u aangeroerde problematiek van toepassing is. Voor de verkeerssituatie in algemene zin is bovendien de gemeente verantwoordelijk. De provincie kan moeilijk verantwoordelijk worden gesteld voor zaken waarover zij geen zeggenschap heeft. Hij zegt toe te zullen laten onderzoeken of, en zo ja, in hoeverre deze problematiek - voor zover het de aanvoerwegen in de zeer directe omgeving van het bedrijf betreft - mede door de Hinderwet worden bestreken. Sedert de wetswijziging van 1981 kan rekening worden gehouden met de indirecte gevolgen van bedrijfsactiviteiten die ook gevaar, schade of hinder met zich brengen. Tussen die activiteiten en laatstgenoemde aspecten moet evenwel een zeker oorzakelijk verband bestaan. Er is daarover veel jurisprudentie.

Volgens mevrouw THÖRIG is tijdens de bijeenkomst in het gemeentehuis van Zaltbommel, in maart van het vorige jaar, toegezegd dat de verkeerssituatie aan de Koxkampseweg zal worden verbeterd (door passeerstroken of iets dergelijks).

De heer DIJKSTRA vraagt wanneer de gemeente in beeld komt wat de activiteiten van CFZ betreft.

De VOORZITTER: De gemeente Zaltbommel is een van de wettelijke adviseurs, die over de thans voorliggende vergunningaanvragen de provincie respectievelijk het Zuiveringsschap Rivierenland kunnen adviseren. Eventuele wensen, bijvoorbeeld met betrekking tot de aan die vergunningen te verbinden voorschriften, kunnen in het kader van de procedure ingevolge de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne naar voren worden gebracht. Deze moeten wel verband houden met de aspecten welke onder de werkingssfeer van de Hinderwet/Wet inzake de luchtverontreiniging respectievelijk de Wet verontreiniging oppervlaktewateren vallen (luchtverontreiniging, stank, veiligheid, lozing van afvalwater).

Naar de mening van de heer DIJKSTRA moet worden geconcludeerd, dat voor een groot aantal zaken het industrieterrein c.q. CFZ betreffende de gemeente verantwoordelijk is. De problemen van omwonenden moeten merendeels van gemeentewege worden opgelost (te smalle wegen, persleidingen die te duur zijn, te snel afgegeven vergunningen, niet kloppende bestemmingsplan etc.).

Voor een punt als (de wijziging van) het bestemmingsplan moet u inderdaad bij de gemeente zijn, aldus de VOORZITTER. Voor zaken als verkeer en dergelijke verdient het eveneens aanbeveling de gemeentelijke instanties te benaderen.

Hij herinnert eraan, dat tijdens de vorig jaar in het gemeentehuis gehouden bijeenkomst is nagegaan waar precies de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de gemeente liggen. Hij raadt de heer Dijkstra aan zich dienaangaand met de gemeente te verstaan.

Mevrouw DIJKSTRA heeft mede naar aanleiding van het gebeurde jongstleden zaterdagavond sterke twijfels ten aanzien van de veiligheid van de inrichting van CFZ. Er heerste een verschrikkelijke stank die haar erg deed denken aan de stank na de calamiteit in 1982.

Naar de mening van de heer THÖRIG ging het gelet op de ook door hem waargenomen geur om een behoorlijke emissie van een produkt met de zoete, weeë chloroform-geur van epichloorhydrine. Dit vindt hij een heel ernstige zaak.

De emissie vond plaats ongeveer tussen 22.00 en 22.45 uur. Omdat op geen van de provinciale telefoonnummers respons kwam heeft hij de heer Houben van de bedrijfsdirectie gebeld, die naar zijn zeggen geen bijzonderheden heeft geconstateerd.

De heer HOUBEN bevestigt dit. Hij was 's middags ook al op de fabriek geweest en had toen ook geen storingen geconstateerd.

's Avonds heeft hij alle systemen en wassers nog eens aan een controle onderworpen. Alles was in orde. Ook waren er geen elektronische beveiligingen aangesproken.

De VOORZITTER zegt te hebben vernomen dat er één klacht bij het klachtennummer is binnengekomen, van de heer Thörig. Eén klacht leidt buiten de kantooruren niet tot actie.

Vervolgens stelt de heer SLEGH, wonende te Bruchem, de waterverontreinigingsproblematiek aan de orde. Hij heeft koeien grazen die moeten drinken uit een sloot waarin koelwater van CFZ uitkomt.

In de inleiding is er melding van gedaan, dat behalve koelwater en hemelwater niets meer op de sloot naast de produktiehal zal en kan worden geloosd. Wanneer zijn de desbetreffende voorzieningen getroffen?

De heer LOBSTEIN: Het water waarvan uw vee drinkt komt van de sloot bij de fabriek van CFZ via de onderdoorgang van de Rijksweg. De lozing van schrob- en spoelwater is eind 1984/begin 1985 stopgezet. Momenteel wordt dus uitsluitend niet verontreinigd koelwater op de watergang waaruit uw koeien drinken geloosd.

De heer SLEGH vraagt zich af, of hij daarop kan vertrouwen. Hij heeft namelijk nogal wat problemen met zijn koeien gehad. Bij een aantal drachtige koeien werd de vrucht vroegtijdig afgeworpen. Een kalf kwam totaal misvormd ter wereld. Er heersten de meest vreemdsoortige ziektes.

Als van de fabriek van CFZ afkomstig gif in de melk zou worden aangetroffen dan zou hij als een gifmenger in plaats van als een veehouder te boek staan en geen melk meer mogen leveren.

De heer LOBSTEIN vindt de zorgen van de heer Sleghe heel begrijpelijk. De belangrijkste vraag waarvoor hij zich als medewerker van het zuiveringsschap ziet gesteld is of hetgeen via de sloot wordt afgevoerd als gif is te kwalificeren.

In antwoord op een reactie op die woorden uit de zaal dat daarvan gezien de vissterfte zeker sprake moet zijn stelt hij, dat het ook om stoffen kan gaan die goed biologisch afbreekbaar zijn. Bij dat afbraakproces kan een dusdanige verlaging van het zuurstofgehalte in het water optreden, dat vissterfte ervan het gevolg is. Het belangrijkste is, dat er nu geen schrob- en spoelwater (mogelijk gif bevattend afvalwater) meer in de sloot terecht kan komen.

Ook niet meer bij ongelukken? wordt door de heer SLEGH daarop gevraagd.

De heer LOBSTEIN: Dat hangt er maar van af, wat u daaronder verstaat. Als de hele boel ontploft, houdt natuurlijk alles op. "Normale" calamiteiten worden echter binnen het bedrijfsrioleringsysteem opgevangen. In de sloot bij het bedrijf is een calamiteitenschuif aangebracht, waardoor de doorgang is afgesneden. In de vergunningaanvraag op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren is bovendien de bouw van twee grote calamiteitenbassins voorzien. Alle redelijkerwijs noodzakelijke voorzieningen zullen derhalve over enige tijd zijn getroffen. Desgevraagd deelt hij nog mede niet aannemelijk te hebben kunnen maken, dat de ziektes van de koeien van de heer Slegh veroorzaakt zijn door stoffen uit water, afkomstig van CFZ.

De VOORZITTER wijst erop dat sedert de calamiteit van 1982 het nodige aan de situatie rond CFZ is gebeurd. Degenen die de bijeenkomst in het gemeentehuis, in maart 1984, hebben bijgewoond weten dat de milieuproblemen zeer intensief zijn besproken. Zowel de dienst Milieuhygiëne als het zuiveringsschap hebben sedertdien veel aandacht besteed aan de oplossing van de problemen.

Mevrouw THÖRIG maakt hierop melding van een brief van het zuiveringsschap aan de gemeente Kerkwijk waarin wordt toegegeven dat CFZ veel fouten maakt en dat er veel verontreinigingen zijn, maar zo wordt gesteld, wij kunnen niet anders wegens de werkgelegenheid die in het geding is.

De heer LOBSTEIN ontkent dat het zuiveringsschap zulke brieven zou schrijven. Van de door mevrouw Thörig vermelde brief is hem niets bekend.

De heer SLEGH stelt er prijs op de vertegenwoordigers van provincie en zuiveringsschap ten slotte nog over het volgende te informeren.

In een door hem bijgewoonde studiebijeenkomst van veehouders werd door een medewerker van het waterschap een lezing gehouden waarin ook de waterverontreinigingsproblematiek rond CFZ aan de orde werd gesteld. Uit dienst betoog bleek dat bij calamiteiten de sloten en dergelijke op meerdere plaatsen kunnen worden afgedamd, zodat de rest van de Bommelerwaard van verontreinigingen bespaard blijft. Van belang is te weten dat binnen het op die wijze afgeschermd gebied toch nog zo'n 40 mensen wonen of werken!

De VOORZITTER zegt dat hiervan goede nota wordt genomen.

Bezwaren

De VOORZITTER stelt vervolgens eenieder in de gelegenheid om bezwaren in te dienen. Hij wijst erop, dat bezwaren die tijdens de gedachtenwisseling, wellicht terloops, zijn genoemd en die men gehandhaafd wenst te zien herhaald dienen te worden, opdat later geen misverstanden rijzen ten aanzien van het recht op in beroep te kunnen gaan.

Tevens wijst hij op de mogelijkheid om schriftelijke bezwaren in te dienen. Bij het college van Gedeputeerde Staten wat betreft de aanvragen om vergunning ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging. Bij het Zuiveringsschap Rivierenland ten aanzien van de aanvraag om een lozingsvergunning. Dit kan nog tot 13 juli aanstaande.

Degenen die hun naam en adres - liefst in blokletters - op een van de verspreide presentielijsten invullen, krijgen een exemplaar van het verslag van de zitting toegestuurd.

De volgende bezwaren worden naar voren gebracht:

- 1 De heer dr. G.E.W. Thörig
Rembrandtstraat 86
Zaltbommel

De heer THÖRIG heeft bezwaren tegen alle drie vergunningaanvragen. Hij wil deze nog niet direct tijdens deze zitting formuleren, maar schriftelijk deponeren, omdat hij nog de tijd wil hebben om zijn gedachten daarover te laten gaan. Deze bezwaren zullen samengevat betrekking hebben op het volgende.

De aanvraag om vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging

- Het feit dat wegens technische problemen geen immissiemetingen zijn gedaan.
- De wijze waarop de emissiemetingen werden uitgevoerd, door middel van Dräger-buisjes. De informatie in de aanvraag is niet toereikend om de werkelijke emissie te kunnen beoordelen. Op grond daarvan zou moeten worden geconcludeerd, dat honderden kilo's chemicaliën de lucht in gaan (bijvoorbeeld 10% van de totale jaarproduktie van acetonitril). Wat eerst de sloot in ging wordt nu blijkbaar in de lucht geloosd.
- Anderzijds is een aantal in bijlage 16-3 vermelde jaaremmissie-cijfers gelet op de opgegeven produktie(capaciteit) van de inrichting veel te laag. Bijvoorbeeld 1,25 kg epichloorhydrine. In aanmerking genomen het aantal batches en de batchduur zou dat bijna twee keer zo veel moeten zijn.

De aanvraag om vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren

- De vloeren van de gebouwen moeten volgens de aanvraag een vloeistofdichte bak vormen. Is het geen onvolkomenheid dat geen rekening wordt gehouden met het feit dat zomers de deuren van die gebouwen vaak openstaan?
- De aanvraag geeft niet het vertrouwen, dat er geen schadelijke stoffen meer in de sloot zullen worden geloosd.
- In de aanvraag is onvoldoende rekening gehouden met mutagene en teratogene effecten van een mogelijke lozing, bijvoorbeeld ingeval van een calamiteit.

Aanvraag om vergunning ingevolge de Hinderwet

De aanvraag biedt voor omwonenden in een straal van $\pm$ 3 km niet de noodzakelijke waarborgen wat betreft de veiligheid van de inrichting. Ook op basis van de aan de Hinderwetvergunning te verbinden voorschriften zijn zulke waarborgen naar moet worden gevreesd niet te verwachten.

2 Mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker
Rembrandtstraat 86
Zaltbommel

Zij leest de volgende verklaring voor:

- Met betrekking tot de aanvraag om een vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren:

"In bijlage 7, onder 3, wordt gesteld:

In geval van calamiteiten in een gebouw kunnen de goten door middel van afsluiters afgesloten worden, zodat de vrijgekomen chemicaliën in het gebouw zelf blijven en van hier uit naar de afvaltanks gepompt worden, zodat vermenging met spoel- en schrobwater vermeden wordt.

- a) Mijns inziens moet voorgeschreven worden dat tijdens de produktie de afsluiters altijd dicht moeten zijn; gaat er tijdens het produktieproces iets mis, dan is lekkage in ieder geval voorkomen via die uitweg. Denk aan het incident van 2 mei 1984 waarbij de afsluiters pas dicht werden gemaakt nadat de arbeiders gasmaskers opgedaan hadden.
  - b) De erbarmelijke staat waarin de sloot begin juni 1983 kon verkeren moet zeker aanleiding zijn tot een hermetische afsluiting van iedere afvoer naar buiten te besluiten.
- 2 Metingen en bemonstering:
- a Het zuiveringsschap neemt genoeg met oude kapotte monster. Chemfaza neemt zelf monsters en bewaart deze ongecon-

- ditioneert. Monsters ouder dan enige uren zijn kapot, dit is door onszelf proefondervindelijk aangetoond.
- b Het apparaat dat de 24-uurs bemonstering uitvoert staat niet in de goede positie. De enigszins vette substantie drijft boven langs het meetpunt, met andere woorden het minder verontreinigde water passeert het meetpunt.
  - c Stoffen die niet in het slootwater terecht mogen komen zoals kleur- en geurstoffen en alcoholen zijn door ons wel aangetoond met een gaschromatograaf. Op 4 juni 1982 dreef de knal oranje acetonaat als een koek op de sloot. (Een duidelijke aanwijzing dat er geen adequate controle is.)
- 3 Er wordt gesproken over de afvoer via een persleiding naar de zuiveringsinstallatie. Dit is slechts toekomstmuziek. Wel erg voorbarig om een vergunning af te geven op een conditie die er nog niet is.
- 4 Bij elke constatering dat de sloot verontreinigd is spreekt het zuiveringsschap zalvende woorden ten gunste van Chemfaza, tegen beter weten in."

- Met betrekking tot de aanvraag om vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging:

"Het feit dat een fabriek een LVO-vergunning nodig heeft is al voldoende om je te realiseren dat een fabriek die op een dergelijke voorwaarde mag draaien, in dit geval niet op de juiste plaats staat. De veel voorkomende stankoverlast getuigt hiervan. Niet alleen de omwonenden hebben hier last van, de bebouwde kom van Zaltbommel wordt ook geregeld getrakteerd, bij voorkeur 's avonds laat als er weinig mensen buiten zijn. Klachten als haaruitval en chronische hoofdpijn geven te denken, (dit laatste vooral in de directe omgeving van de inrichting).

Als de vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging wordt verleend, dan kom ik Gedeputeerde Staten een botervloot aanbieden, zodat ze de boter die ze op hun hoofd hebben, daarin kunnen doen. Het is te hopen dat ze dan weer helder kunnen denken.

Overbodig is het waarschijnlijk te zeggen dat schriftelijk commentaar volgt."

- Met betrekking tot de aanvraag om vergunning ingevolge de Hinderwet:

"De documenten met betrekking tot de verlening van de vergunning wekken de schijn volledige waarborgen te bevatten. De praktijk zal uitwijzen of de vergunning "waterdicht" of liever gezegd de fabriekshallen "chemicaliedicht" zijn.

Opmerkingen:

- 1 Meerdere keren is geconstateerd dat de deuren van één der produktiehallen open stonden, dus geen waterdichte bak zoals vermeld in de aanvraag. Bij de ambtenaar van de milieudienst melde ik dat ik de deuren zag openstaan, doch hij zei dat zulks niet in de hinderwetvergunning verboden was; de fabriek werkt met een gesloten circuit. Kan best waar zijn, als er maar geen calamiteit plaatsvindt waardoor de glazenopzet én/of andere delen van de apparatuur kapot gaan. Denk aan 15 juli 1982 en 2 mei 1984, toen er toch chemicaliën buiten de hallen terecht kwamen. Immers, de Hinderwet is om hinder en gevaar naar buiten te weren. Met openstaande deuren vergemakkelijk je het proces van ongecontroleerde emissie.
- 2 Alle keren dat er een calamiteit plaatsvond bij Chemfaza is het nog steeds, tot nu toe waarneembaar, "goed" afgelopen: er hebben zich geen ongelukken voorgedaan waarbij direct doden zijn gevallen; echter wel veel kankergevallen en goedaardige gezwellen zijn schering en inslag aan de Koxkampseweg en omgeving.
Zaltbommel is nog steeds gevrijwaard van een gifwolk door de puur gelukkige omstandigheid dat de windrichting telkenmale gunstig was.
- 3 Uit het voorval van zaterdagavond jl. (22 juni 1985) is nu al gebleken dat deze fabriek een zeer gevaarlijke is; ze is niet te controleren. Bedenk hierbij dat de onderhavige aanvraag berust op de huidige situatie. Ondanks het feit dat Gedeputeerde Staten beweren dat nu aan alle eisen is voldaan om veilig te functioneren. Zaterdagavond stonk het enorm, niet naar de "vertrouwde" katepis (amine), maar een scherpe lucht die niet te definiëren is. Een onderzoek van twee heren van de directie, door Dijkstra en Thörig gealarmeerd, leverde geen verheldering op. Dit voorval heeft het kleinste sprankje hoop dat deze vergunning enige waarborg biedt ten aanzien van de veiligheid doen smelten als sneeuw voor de zon.
In het weekend werkt het alarmsysteem van de provincie niet; dat van Chemfaza doet het gezien de voorvallen zelfs door de week niet. Als omwonenden alarmslaan - ze zijn aangemoedigd om het bedrijf in de gaten te houden, (al is het maar om te overleven) - via het bekende alarmnummer, wordt er zelfs na aandringen geen dienstdoende milieu-ambtenaar opgeroepen, ondanks de toezegging van gedeputeerde Fokkens op 12 maart 1984 in een geheime vergadering met omwonenden en andere betrokkenen.
- 4 De veelvuldig voorkomende incidenten, het niet onder controle kunnen houden van de fabriek, het ontbreken van een paraat en accuraat aanwezig zijn van ter zake kundige personen, belast met de controle, moeten onderhand toch wel aanleiding geven om:

- a de vergunning niet af te geven, zo lang de productieprocessen met de gevaarlijke kankerverwekkende (epichloorhydrine) en walgingwekkende stoffen (amine) niet zijn uitgesloten ofwel,
  - b het bedrijf met de bestaande huidige capaciteit te verplaatsen.
- 5 Ik vraag me af welke productieprocessen ongeveer 3 maanden na de datum van afgifte van de vergunning schriftelijk zullen worden gemeld, waarbij grondstoffen worden gebruikt die in die vergunning verboden zijn. De kans dat dat weer gebeurt zoals het geval was met bijvoorbeeld paratertiairbutylcatagol in 1979, is zeer reëel. Aangezien de VS heeft aangekondigd dat er weer chemische wapens geproduceerd moeten worden, kan Chemfaza heel goed in aanmerking komen om deze te produceren, immers ervaring is aanwezig. In de beginjaren zeventig heeft Chemfaza ook voor defensie gewerkt. In de aanvraag komen stoffen voor dit soort productie namelijk niet voor.
- 6 Hoofdstuk NOODPLAN:
Hierin is te lezen dat de brandweer en directie etc. gewaarschuwd moeten worden. Wanneer de politie op de hoogte wordt gebracht valt er niet uit op te maken. Mijns inziens moet dat ook in het beginstadium van de uitvoering van het noodplan gebeuren, zodat de Koxkampseweg en de Viaductweg tijds kunnen worden afgesloten voor het publiek, daar dit soort evenementen veel belangstelling trekt.
- 7 Op pag. 16, onder punt 12 "maatregelen om geen onveilige situatie ..... etc.," laatste regel: "zodat alle processen op een veilige manier stilgelegd kunnen worden".
Bij de calamiteit van 15 juli 1982 kon de productie in een reactor in de hal waar de calamiteit plaatsvond niet stilgelegd worden, omdat dan de inhoud niet meer bruikbaar was.
- 8 De aanwezige LPG-tank is ook een bijzonder gevaarlijk element, zo dicht bij zoveel licht ontplofbare en ontvlambare chemicaliën. Het aanwezig zijn van een bedrijfsbrandweer is inderdaad een noodzaak. Maar dat slechts 2 van 15 brandweerlieden in Zaltbommel wonen, doet wél amateuristisch aan.

Ter overweging lees ik u het volgende citaat voor, een gedeelte uit een publikatie in een prominent dagblad, geschreven door leden van de Rijnmondraad te weten ir. Spoor en Davids: (NRC-Handelsblad 9 maart 1985). De grote milieurampen die er de afgelopen tijd hebben plaatsgevonden (Mexico en India) maken nog eens duidelijk dat een verantwoorde bestuurlijke afweging tussen milieu, economie en ruimtelijke ordening absoluut noodzakelijk is voor de veiligheid van de bevolking. Het besef dat milieu, ruimtelijke ordening en economie in wezen geen tegenstelling hoeven en mogen vormen, breekt langzaam maar zeker door.

Mijn vraag: "Wanneer in Gelderland, met name met betrekking tot de Chemfaza in Zaltbommel?"

3 De heer P.J.H. de Wekker
Koxkampseweg 1
Zaltbommel

- De produktie van Reagens die ook nu weer in de vergunningaanvraag staat vermeld is zijns inziens illegaal;
- Hij is ervoor beducht, dat na de vergunningverlening door middel van meldingen de produktie wordt uitgebreid; in het bijzonder vreest hij de produktie van materiaal voor (para)militair gebruik. In het verleden is dit ook al eens gebeurd, het betrof toen onder andere DS₂. Kan de vergunningverlening garanderen dat er geen verdere meldingen komen?

4 De heer T.J. Dijkstra
Stationsweg 104
Zaltbommel

- Hij heeft in de eerste plaats bezwaar tegen het feit dat er grote hoeveelheden gif en kankerverwekkende stoffen zijn opgeslagen op een zo kleine en gezien de staat van de toevoerwegen, slecht bereikbare ruimte.
- Hij heeft bezwaar tegen de stank als gevolg van het bedrijf, die, naar hij vreest, met de thans gevraagde vergunning wel niet zal verdwijnen.
- Hij maakt bezwaar tegen de verontreiniging van de sloot. (Er spelen vaak kinderen bij die sloot!)
- De getroffen voorzieningen ter voorkoming van calamiteiten en ter beperking van de kwalijke gevolgen daarvan zijn zijns inziens onvoldoende.

5 De heer A. Kuyper
St. Antoniestraat 4
Bruchem

- Hij maakt bezwaar tegen de wijze waarop door de overheid op klachten door het bedrijf wordt gereageerd. De omwonenden moeten na deponering van een klacht de garantie hebben dat deze ook serieus wordt behandeld.
- Hij verzoekt te onderzoeken of de onvruchtbaarheid van het vee van de heer Slegh een gevolg is van de verontreinigingen van de sloot door CFZ.

6 Mevrouw W.J. v.d. Wijngaard
Koxkampseweg 7
Zaltbommel

- Zij doet een dringend beroep op de huidige eigenaar van het bedrijf van CFZ, SHELL-CHEMIE, rekening te houden met de burgers gezien de ernstige gevaren van dat bedrijf. Zij spreekt de wens uit, dat de fabriek wordt samengevoegd met de fabrieken van SHELL zodat de bevolking van Zaltbommel opgelucht kan ademen. Of moeten de omwonenden op de volgende calamiteit wachten? Zij hoopt niet dat het kalf eerst verdronken moet zijn - zoals in Bopal - voordat de put wordt gedempt.

De VOORZITTER dankt ten slotte de aanwezigen voor hun inbreng en wenst iedereen een goede thuiskomst toe, waarna hij de zitting voor gesloten verklaart.

Arnhem, 20 november 1985

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Onderwerp

Chemische Fabriek Zaltbommel

AAN:

de raadsleden

Zaltbommel, 28 juni 1985

Geachte Mevrouw / Heren,

Hierbij delen wij u mede dat vanaf heden voor u terinzake liggen: aanvragen van de Chemische Fabriek Zaltbommel BV om vergunningen ingevolge de Hinderwet, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, met de daarbij behorende stukken, te weten

- een exemplaar van de gecombineerde aanvraag om vergunning ingevolge de Hinderwet en om vergunning ingevolge de Wet inzake luchtverontreiniging;
- een exemplaar van de aanvraag om een (lozings)vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren;
- een exemplaar van de kennisgeving als bedoeld in artikel 12 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiene;
- een overzicht van de eerder gegeven, nog van kracht zijnde beschikking als bedoeld in artikel 14 tweede lid van de Wet ABM;
- een exemplaar van de nog van kracht zijnde vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake luchtverontreiniging dd 14 november 1978;
- een exemplaar van het verslag van het vooroverleg over de aanvraag om vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging;
- idem van het vooroverleg over de aanvraag om een lozingsvergunning;
- een exemplaar van het rapport van de Stichting Milieubeleid en Ecologie ("Normstelling luchtverontreiniging" rapport 84/2 - twee delen);
- een exemplaar van het geluidsrapport over de inrichting van de Chemische Fabriek Zaltbommel.

De terinzagelegging geldt tot 13 juli aanstaande (wettelijke bezwarentermijn). De aanvragen zijn ook voor het publiek ter inzage gelegd.

Hoogachtend
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris de burgemeester
mr T van Vliet drs JJ Postma

Bijl.:

O:

T:

C:

Postbus 10002
5300 DA Zaltbommel
Telefoon 04180-23 46

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

746/TD/ROVS/ABZ

Onderwerp

aanvragen van Chemische Fabriek Zaltbommel BV om vergunningen ingevolge de Hinderwet, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren

. Aan:

het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland

Huis der Provincie

Postbus 9090

6800 GX ARNHEM

Zaltbommel, 10 JULI 1985

Geacht college,

Naar aanleiding van uw brief dd 10 juni 1985 nr MH 85.771/4-MH310 waarbij u ons met betrekking tot de Chemische Fabriek Zaltbommel BV een exemplaar toezond van de gecombineerde aanvraag om een vergunning ingevolge de Hinderwet en om vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging, eea met de nodige bijlagen, alsmede in samenhang daarmee uw brief dd 28 mei 1985 nr MH 85.771/2-MH310 inzake de uitvoering van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne zouden wij gaarne zien, dat u bij het opstellen van de vergunningen het hierna volgende bijzondere aandacht zoudt willen geven en deze punten in stringente voorwaarden zoudt willen verwerken teneinde gevaar, schade en hinder buiten de inrichting te voorkomen, te weten:

- 1 de opslag van K1-vloeistoffen. Hier dienen voorwaarden te worden gegeven om brandgevaar ten gevolge van directe zon-inval te voorkomen;
- 2 de opslag van lege vaten. Hier dienen voorwaarden te worden gegeven om bodemverontreiniging ten gevolge van deze opslag te voorkomen;
- 3 de opslag van oa zoutzuur, ammonia, reagens 60% en BTMAC 60% op het open terrein van de inrichting dient in de hinderwet-vergunning nauwkeurig te worden gelokaliseerd en gereguleerd, teneinde ondermeer brandgevaar en bodemverontreiniging te voorkomen;
- 4 voor de opslag en het gebruik van propaan moet onze inziens de integrale nota LPG als uitgangspunt dienen bij het opstellen van de voorwaarden.

Bijl.:
O: dV
T: SV
C:

Postbus 10002
5300 DA Zaltbommel
Telefoon 04180-23 46

TECHNISCHE DIENS
INGEKOMEN
12 JULI 1985
Nr. 4563

HW
Bezwaarschrift ingevolge
de Hinderwet nr. MH85.771/3-MH30
Chemische Fabriek Zaltbommel B.V.
te Zaltbommel.

Ik beroep mij op:
Europees Sociaal Handvest
art.11;
Europees Verdrag (Rome 1950)
art.8,lid 2;
Grondwet, Grondrechten artt.11,21 en22.

inh. 11 juli 1985
Zaltbommel, 1 juli 1985. HW 3

AAN Gedeputeerde Staten
van Gelderland,
Postbus 9090,
6800 GX ARNHEM.

Geacht College,

Mijn inziens is het van belang dat U art. 12 a van de Hinderwet sterk betreft bij Uw besluitvorming bij het al dan niet verlenen van deze vergunning, aangevraagd door de Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. (Chemfaza).

Met voornoemde bepaling wordt beoogd het vergunningverlenend gezag bij zijn beslissing op het verzoek zoveel mogelijk rekening te houden met factoren, die in de toekomst van belang kunnen zijn voor de totale milieubelasting in het betreffende gebied.

Milieubelasting in het gebied: - De rijksweg A2 loopt door dit gebied; zwaar vrachtverkeer en personenvervoer, dag en nacht.

- Achter het NS-station is sinds enkele weken een plasticfabriekgevestigd.

- Merrem & La Porte, opslag en verwerking van kunststofprodukten;

- Van Voorden, ijzergieterij etc. Heeft meerdere vestigingen in Zaltbommel.

- De scheepswerf aan de Waal.

- De NS-spoorlijn loopt door het gebied met chemicaliënvervoer en personenvervoer.

Milieubelasting door de Chemfaza zelf:

- Het bedrijf heeft emissies van verschillende chemicaliën, hoger of lager naar gelang de werking van filters en gaswassers en calamiteiten. (van de aanvraag)

- In zijn "toekomstverwachting", bijlage 14 schrijft de directeur dat de produktiecapaciteit uitgebreid wordt t.a.v. de produktie van:

a. quaternaire ammoniumverbindingen

b. glycidylethers

c. metaalacetylacetonaten

Daarnaast is 40 á 50 % assortimentsuitbreiding voor de komende jaren reëel.

Met betrekking tot de ruimtelijke ordening is dit in strijd met het bestemmingsplan. Momenteel functioneert het bedrijf als zeer zware industrie, te vergelijken met petro-chemische industrie, terwijl het bestemmingsplan d.m.v. de zgn. Staat van Inrichtingen beoogd het karakter van het industriegebied vast te leggen in casu middel zware industrie.

Gezien het feit dat de Chemfaza fictief is gelegaliseerd (zie adres 19 september 1984 en bezwaarschrift 3 januari 1985 aan U gericht) zult U genoodzaakt zijn de eventueel te verlenen vergunning aan te passen zoals door ons voorgesteld.

Zowel in het vigerende bestemmingsplan als in het Uitwerkingsplan Karakteristieke Komgebied van het strekplan Rivierenland (vastgesteld op 25 mei 1982, nr. 8) staan de grondgebieden rondom het industrieterrein (OOST II), omschreven als agrarisch gebied en woonkernen zoals Zaltbommel, Bruchem etc.

De Chemfaza, met een dergelijke milieubelasting: de emissies zijn bij de huidige produktieprocessen al veel te hoog, de hallen 1 en 2 zijn volledig ingevuld op basis per eenheid van 5000h/jaar, wil ook nog eens uitbreiding, dat neer komt op niet alleen milieubelasting van land, lucht en water, maar ook nog genoodzaakt zal zijn om zich expansief uittebreiden om de nodige faciliteiten te verkrijgen.

Hal 3 heeft praktisch geen ruimte meer om aan de voorgenomen wensen te voldoen. Zeker is dat het geval als Chemfaza weer defensie-opdrachten krijgt. In het magazijn staat op de plattegrond, nr. 1022H-10 de kogelmolen getekend. Dit is één van de faciliteiten die nodig is voor de produktie van

b.v. de Determinant. Immers, bekend is dat de CFZ o.a. dit produkt heeft gemaakt. De meeste burgers in Zaltbommel vinden dit een onoorbare handeling, zo zeiden zij mij tijdens de handtekeningenakties en wandelingen door Zaltbommel. Heeft Chemfaza dan ook om de publieke opinie nu dit soort produkties niet in zijn aanvraag opgenomen? De heer v.d. Werf van de dienst milieuhygiëne zei mij in bijzijn van een afvaardiging van Bommelse burgers op 4 december 1984 dat deze produkties deze keer wel in de aanvraag worden opgenomen. Eenzelfde uitspraak deed de heer Meijring van de CFZ ten overstaande van een groep Utrechtse studenten die bij het bedrijf op bezoek waren voor hun studie.

Op kaart nr. 1022H-10 wordt aangegeven dat de noodstroomaggregaat en de lokatie van de hoogspanning en de laagspanning zich onder hetzelfde dak bevinden (zie ook bijlage 13 van de aanvraag). Bij eventuele calamiteit is het niet uitgesloten dat beide energievoorzieningen door een defect in onbruik geraken. Mijn inziens is het logisch om de energievoorzieningen gescheiden ondertebrenge, op grotere afstand van de werkplaats, de epichloorhydrine tank en de TMA-HCL opslag.

Voorts wil ik de volgende feiten onder Uw aandacht brengen in samenhang met art. 26b. van de Hinderwet:

1. De pachtende boer de heer G. Dingemans, Zuilichem, klaagt over de gezondheid van zijn vee als dat naast de Chemfaza geweid heeft of wordt. Op 11 juni 1983 zei de heer Dingemans dat zijn vee wel degelijk te lijden heeft gehad van de calamiteit van 15 juli 1982: de koeien hadden plekken op de huid en de vachten waren dof. Ook werden de koeien ziek omdat ze water uit de sloot dronken. Zelfs ging er vee dood. Na 15 juni 1982 heeft de CFZ een wel geslagen in het weiland en een prikkeldraadafscheiding gemaakt langs de sloot. Nog vorig jaar is vee dat naast de fabriek graasde dood gegaan of ziek geworden. Door de grote variëteit aan chemicaliën kon niet worden vastgesteld waaraan het vee is doodgegaan.
2. In de vigerende hinderwetvergunning (14 november 1978, nr. 5419/221/AJZ-M-03/dva) staat dat akoestische apparatuur is aangebracht. Ook in het verslag van de heer Houben over de calamiteit van 15 juli 1982 meldt hij dat speciale apparatuur wordt aangebracht om een grotere interne veiligheid te waarborgen, daar er bij het ongeluk het alarm niet overging. Die veiligheidsmaatregelen zijn inderdaad genomen, daarna kreeg het bedrijf toestemming van de dienst milieuhygiëne om weer op te starten. Toch heeft er in de nacht van 2 op 3 mei 1984 toch weer een calamiteit voorgedaan. Het aanbrenge van zwaailichten, toeters en bellen voorkomt geen calamiteit: het bedrijf is niet in de hand te houden!! U begrijpt dat na zulke 'incidenten' wel degelijk gevaar en of hinder naar buiten aanwezig is, ook al zijn er zoveel goed bedoelde maatregelen genomen.
3. Zoals al verwoord is op de hoorzitting van 27 juni 1985 in het kader van de onderhavige aanvraag, wil ik U wijzen op de ontoereikbare toegangsweg naar het bedrijf. Ook Provinciale Staten moedigen het gemeentebestuur van Zaltbommel niet aan om "slechts en alleen" passeermogelijkheden aan te brengen langs de Koxkampseweg.

Met betrekking tot het Hinderbesluit, art. 1a wil ik de schriftelijke melding van 24 juni 1980 onder Uw aandacht brengen.

Voornoemd artikel luidt:

-lid 1 Een vergunning als bedoeld in art. 2, eerste lid, van de Hinderwet (Stb. 1952, 274) is niet vereist voor uitbreidingen en

wijzigingen van een inrichting, ten aanzien waarvan redelijkerwijs moet worden aangenomen dat zij geen gevolg, dan wel uitsluitend gunstige gevolgen zullen hebben voor de aard en de omvang van gevaar, schade of hinder buiten de inrichting. -

De schriftelijke melding van 24 juni 1980 betreft de productieprocessen van o.a. Chroom-acetylacetaat, één der grondstoffen is zwavelzuur 96%:dit is in de vergunning een verboden grondstof voor CFZ Cobalt III-acetylacetaat, wordt in het technicum (Hamerhoeve) geproduceerd: Verboden vanwege de zwaarte aspect voor het bestemmingsvlak Hamerhoeve is cat. 4, de productie cat. 8)

- Van de productieprocessen kun je zeker niet zeggen dat ze een gunstig gevolg hebben voor de aard en de omvang van gevaar, schade of hinder buiten de inrichting.

Boven de bestaande (te hoge) emissie die reeds plaats vond voor 24-6-1980, kwamen ook nog de emissies van de produkties van acetylacetonaten!! Dat de acetylacetonaten ook nog meer dan eens in de sloot terecht kwamen is eveneens niet als gunstig in de zin van art.1a van het Hinderbesluit te noemen.

Gedeputeerde Staten had ingevolge van voornoemd artikel nooit genoeg mogen nemen met een schriftelijke melding en de produktie van deze processen moeten verbieden!

Terecht vraag ik me dan toch af of het wel zin heeft om vergunningaanvragen optestellen, het instellen van procedures van inzage en "inspraak" en opstellen van vergunningen.

Telkens wordt geklaagd over hinder van het bedrijf, telkens doet zich een calamiteit voor, de vergunningverlener wil of kan niet de CFZ in het gareel houden: De bovengenoemde procedure is illusoir, zonde van de tijd en geldverspilling.

Artikel 13 van de Hinderwet wordt niet gelezen door de vergunningverlener, dus zeker niet toegepast. Dit artikel luidt:

-De vergunning kan slechts in het belang van het voorkomen of beperken van gevaar, schade of hinder buiten de inrichting worden geweigerd.-

'gevaar' is er genoeg; de calamiteiten zorgen daar wel voor.

'hinder' komt meer dan ons lief is voor, als we niet getrakteerd worden op amine, dan wel op een stank van een ander walgingwekkende of irriterende stof.

'schade' jammer dat niet bewezen is dat de koeien door de chemicaliën van de CFZ dood neervielen of ziek werden.

Het wachten zal dus zijn op een calamiteit bij de Chemfaza waarbij doden te betreuren zijn.

Vervolgens spreek ik uw mening tegen dat een hinderwetvergunning niet ingetrokken kan worden.

Op 19 maart 1983 in het t.v.-programma Avro's Televizier Magazine was een reportage te zien over een gemengd-bedrijf, in een Zeeuws dorp, van boer Knibbe. Op last van de Raad van State is wegens vermeende stankoverlast de hinderwetvergunning ingetrokken.

Een stankoverlast van landelijke aard wordt niet getolereerd, de stankoverlast van chemische aard met eventuele schadelijke gevolgen voor het milieu in de breedste zin van het woord wel? Het enige dat niet stinkt is GELD !!

Mijn man is mede-ondertekenaar, zo spoedig mogelijk volgt een nadere motivatie .

Bijlage 1 : Lijst v.d. mede-ondertekenaars;
Bijlage 2 ; mondeling bezwaar d.d. 27 juni jl.

L. J. J. Thörig-Bakker

L. J. J. Thörig-Bakker
Rembrandtstraat 86
5301 SZ ZALTBOMMEL

STEV 1102.9

Lijst van mede-ondertekenaars van het bezwaarschrift m.b.t. de
aanvraag van de Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. ingevolge
de Hinderwet.

Namens de Oecomenische Basis Groep van Zaltbommel:

H. J. Meiring - lid
A. J. van der ...
H. J. Meiring
E. J. Meiring
J. J. Meiring
R. Calunok
K. J. Meiring
(Bommelen) (77)

Namens de Ecologische Kringloop Stichting Relat. Sticht.
C. J. Meiring - Hanne Spronk Bommelen

Namens het gemeentebestuur Bommelen

H. J. Meiring
H. J. Meiring
Hanneke Winterwerp
C. J. Geene
D. J. Meiring

Namens de Werkgroep Energie Discussie

H. J. Meiring
Hanneke Winterwerp
C. J. Geene
D. J. Meiring

Namens de Natuurwacht Bommelen

W. J. Koeffrage
SECRETARIS
W. J. Dieperdaal
bestuurlid

Stop Alboomstroom Dommelwaaier e.o.

mycose!

~~J. W. H. v. d. W.~~

~~L. L. E. R. S. U. M~~
L. L. E. R. S. U. M

~~J. W. H. v. d. W.~~
C. H. G.

~~Indica I.~~

~~Belen~~

Op- en aanmerkingen tav. de te verlenen Hinderwetvergunning Chemfaza.

De documenten m.b.t. de verlening van de vergunning wekken de schijn volledige waarborgen te bevatten. De praktijk zal uitwijzen of de vergunning 'waterdicht' of liever gezegd de fabriekshallen 'chemicaliedicht' zijn.

Opmerkingen:

1. Meerdere keren is geconstateerd dat de deuren van één der produktiehallen open stonden, dus geen waterdichte bak zoals vermeldt in de aanvraag. Bij de ambtenaar van de milieudienst meldde ik dat ik heb gezien dat de deuren openstonden, doch hij zei dat dat niet in de hinderwetvergunning verboden was, de fabriek werkt met een gesloten circuit. Kan best waar zijn, mits er geen calamiteit plaatsvindt waardoor de glazenopzet en/of ander deel van de apparatuur kapot gaat. Denk aan 15 juli 1982 en 2 mei 1984, toen er toch chemicaliën buiten de hallen terecht kwamen. Immers, de Hinderwet is om hinder en gevaar naar buiten te weren. Met openstaande deuren vergemakkelijk je het proces van ongecontroleerde emissie.
2. Alle keren dat er een calamiteit plaatsvond bij Chemfaza is het nog steeds, tot nu toe waarneembaar, 'goed' afgelopen: er hebben geen ongelukken voorgedaan waarbij direkt doden zijn gevallen; echter wel veel kankergevallen en goedaardige gezwellen zijn schering en inslag aan de Koxkampseweg en omgeving. Zaltbommel is nog steeds gevrijwaard van een gifwolk door de puur gelukkige omstandigheid dat de windrichting gunstig was.
3. Naar aanleiding van het voorval van zaterdagavond jl. (22-6-1985) is nu al gebleken dat deze fabriek een zeer gevaarlijke is, ze is niet te controleren; bedenk hierbij dat de onderhavige aanvraag berust op de huidige situatie. Ondanks het feit dat GS beweert dat nu aan alle eisen is voldaan om veilig te functioneren. Zaterdagavond stonk het enorm, niet naar de 'vertrouwde' katepis (amine), maar een scherpe lucht die niet de definiëren is. Een onderzoek van twee heren, door Dijkstra en Thörig gealarmeerd, leverde geen verheldering op. Dit voorval heeft het kleinste sprankje hoop dat deze vergunning enige waarborg biedt t.a.v. de veiligheid doen smelten als sneeuw voor de zon.
In het weekend werkt het alarmsysteem van de provincie niet, die van Chemfaza gezien de voorvallen, doen het zelfs door de week niet. Als omwonenden alarmslaan, ze zijn aangemoedigd om het bedrijf in de gaten te houden (al is het maar om te overleven) via het bekende alarmnummer wordt er zelfs na aandringen geen dienstdoende milieuambtenaar opgeroepen, ondanks toezegging van gedeputeerde Fokkens op 12 maart 1984 in een geheime vergadering met omwonenden en andere betrokkenen.
4. De veelvuldig voorkomende incidenten, het niet onder controle kunnen houden van de fabriek, het ontbreken van een paraat en accuraat aanwezig zijn van ter zakekundige personen belast met controle, moeten onderhand toch wel aanleiding geven om:
  - a. of de vergunning niet afgegeven voordat produktieprocessen met de gevaarlijke kankerverwekkende (epichloorhydrine) en walgingwekkende stoffen (amine) zijn buitengesloten;
  - b. of het bedrijf met de bestaande huidige capaciteit te verplaatsen.
5. Ik vraag me af welke produktieprocessen na ongeveer 3 maanden van datum van afgifte van de vergunning schriftelijk worden gemeld, waarvan grondstoffen in onderhavige vergunning verboden zijn. De kans is zeer reëel dat dat weer gebeurt zoals het geval was met b.v. paratertiairbutylcatagol in 1979.
Aangezien de V.S. heeft aangekondigd dat er weer chemische wapens geproduceerd moeten worden, kan Chemfaza heel goed in aanmerking komen om deze te produceren, immers ervaring is aanwezig in de beginjaren

xl van de direktie

zeventig heeft Chemfaza ook voor defensie gewerkt.
In de aanvraag komen stoffen voor dit soort produktie namelijk niet voor.

6. Hoofdstuk NOODPLAN:

Hierin is te lezen dat de brandweer en direktie etc. gewaarschuwd moet worden. Wanneer de politie op de hoogte wordt gebracht valt er niet opuit te maken. Mijn inziens moet dat ook in het beginstadium van de uitvoering van het noodplan gebeuren, zodat de Koxkampseweg en de Viaductweg tijds kunnen worden afgesloten voor het publiek, daar dit soort evenementen veel belangstelling trekt.

7. Op pag. 16, onder punt 12' maatregelen om geen onveilige situatie ....
..etc., laatste regel: 'zodat alle processen op een veilige manier stilgelegd kunnen worden.'

Bij de calamiteit van 15 juli 1982 kon de produktie in een reaktor in de hal waar de calamiteit plaatsvond niet stil gelegd worden, omdat dan de inhoud niet bruikbaar meer was.

8. De aanwezige LPG-tank is ook een bijzonder gevaarlijk element, zó dicht bij zoveel lichtontploffbare en ontvlambare chemicaliën.

Het aanwezig zijn van een bedrijfsbrandweer is inderdaad een noodzaak. Maar dat slechts 2 van 15 brandweerlieden in Zaltbommel wonen, doet wél amateuristisch aan.

Ter overweging lees ik U het volgende citaat voor, een gedeelte uit een publikatie in een prominent dagblad, geschreven door leden van de Rijnmondraad te weten ir. Spoor en Davids: (NRC Hand.blad. 9-3-85). De grote milieurampen die er de afgelopen tijd hebben plaatsgevonden (Mexico en India) maken nog eens duidelijk dat een verantwoorde bestuurlijke afweging tussen milieu, economie en ruimtelijke ordening absoluut noodzakelijk is voor de veiligheid van de bevolking. Het besef dat milieu, ruimtelijke ordening en economie in wezen geen tegenselling hoeven en mogen vormen, breekt langzaam maar zeker door.

Mijn vraag: "Wanneer in Gelderland, met name m.b.t. de Chemfaza in Zaltbommel?"

Mondelinge bespreking over de heraanleg

Zaltbommel, 27 juni 1985

L. J. J. Thörig-Bakker
Rembrandtstraat 86
5301 SZ ZALTBOMMEL

LVO

11 juli 1985

U. Plets / Alberse

Bezwaarschrift vergunning
t.g.v. de Chemfaza B.V.
ingevolge de Wet
Luchtverontreiniging.

Zaltbommel, 1 juli 1985

waarbij ik mij beroep
op de artikelen 26 en 27
van voornoemde wet;
Europees Sociaal Handvest
art. 11;
Europees Verdrag (Rome 1950)
art. 8 lid 2;
Grondwet, Grondrechten artt. 11, 21 en 22.

Aan Gedeputeerde Staten
van Gelderland,
Postbus 9090,
6800 GX Arnhem.

Geacht College,

Volgens de aanvraag voor de nieuwe vergunning zijn er door het bedrijf maatregelen getroffen om ongewenste emissies tot een minimum te beperken of te voorkomen. Tot op heden is dat slechts gedeeltelijk gelukt: de aanwezigheid van het bedrijf komt altijd tot uitdrukking in organo-leptisch waarneembare aminestank of chloorlucht. Als ik bij de familie Dijkstra kom spot ik altijd: "Heb je de stoep weer met chloorwater geschrobt?"

Aan de Koxkampseweg en omgeving komen vele gevallen van kankers en aanverwante gezwellen (al dan niet goedaardig) voor. Bij iedereen is het bekende de procedure om de oorzaak aan te tonen, is als een nachtmerrie voor de patiënt en financieel een onhaalbare zaak. Logisch is het echter dat een bedrijf met een emissie waarbij carcinogene stoffen vrijkomen, wel in aanmerking komt als eventuele dader. Zowel voor het bedrijf als de patiënt is dat een kwalijke situatie omdat schuld of onschuld niet bewezen wordt cq. de patiënt nooit enige schadevergoeding kan claimen.

In de zomer van 1983 controleerde ik de sloten in de omgeving van de Chemfaza geregeld per fiets. Plotseling in september van dat jaar kreeg ik overmatige haaruitval. Van mijn man mocht ik niet meer langs de fabriek, de oorzaak kon weleens de emissie zijn. Na enige maanden was de haaruitval verdwenen. Later bleek dat in dezelfde periode bij de familie de Wekker en familie Dijkstra dezelfde klacht zich had voorgedaan. Mevrouw van Weelden, zij woont tegenover de Chemfaza, heeft altijd hoofdpijn, dit vertelde zij mij in september 1982 en in juni 1985 zei haar schoondochter dat aan mij toen wij het over de Chemfaza hadden tijdens een gesprek. Van verschillende chemicaliën is bekend dat zij bij inademing hoofdpijn, prikkeling van ogen en geïrriteerde slijmvliezen veroorzaken.

Spijtig is het voor het bedrijf dat zelfs na maatregelen zoals het aanbrengen van filters en gaswassers, zij toch nog irriterende stankoverlast of hinder veroorzaakt, maar nog erger voor de mensen die er lichamelijk (en geestelijk) onder moeten lijden. Vóór het bedrijf gevestigd was woonden de meeste gezinnen die er thans wonen al: in een hoofdzakelijk agrarisch gebied, met enkele bedrijven waarvan de aanwezigheid nauwelijks opviel. Waar blijft nu hun recht om te wonen in een schoon milieu, onaantastbaarheid van hun lichaam, zoals omschreven in de Grondwet? Een stad kun je moeilijk verplaatsen. Met een bedrijf ligt dat anders, zeker als dat bedrijf door calamiteiten, die toch geregeld (bij burgers al dan niet bekend), voorkomen waardoor een extra hoge emissie plaatsvindt. Maar voor stankoverlast hoeft er niet eens een calamiteit plaats te vinden, hieronder volgt een opsomming van die keren dat ik de moeite heb genomen om ze te noteren:

<u>datum:</u>	<u>tijd en lokatie:</u>	<u>stank:</u>	<u>gemeld:</u> * ³
15- 9-1982	7.45u. bij het NS-station, later nog in de stadsbus te ruiken.	amine	ja, bij het stankmeldingsnummer.
19- 9-1983	rondom Chemfaza	amine	ja, om 14.00u bij de heer v.d. Werf.
12- 9-1983	rondom Chemfaza 17.30u.	amine	ja, op 13-9-883 bij de hr. Hoftijzer om 9.00u.;
2-12-1983	's avond koopavond van- wege Sinterklaasfeest, in het centrum	amine	ja, bij st.meld.nr.
13- 9-1984	woonwijk	amine	ja, idem.
november 1984	woonwijk	amine	neen, maar de stank was een duidelijke illustratie bij de handtekeningenaktie die op dat moment werd gehouden. Iedereen wist waarvoor hij zijn handtekening zette!!

In 1973 is ook een handtekeningenaktie gehouden, tegen de stankoverlast, in de omgeving van de Wethouder Mooringstraat en prinses Julianastraat. Hiervan bent u op de hoogte gesteld door het gemeentebestuur van Zaltbommel middels een brief d.d. 14 mei 1973, 2596/TD. De heer W. van Wijk, Koxkampseweg 3, heeft mij zijn verhaal gedictteerd en daarna ondertekend (zie bijlage 1).

Het is overduidelijk: De Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. heeft sinds zij zich vestigde altijd voor stankoverlast gezorgd, zelfs toen zij onder uw competentie viel, na november 1978.

Meestal heb ik geen melding gemaakt van de stank bij 085-452220 omdat dat toch geen zin heeft: pas de volgende dag komt de controlerende instantie in aktie d.m.v. een telefoontje naar het bedrijf. Een enkele keer word je dan teruggebeld met het clyché-antwoord dat de stank van "landelijke aard" was, hetgeen ik steeds heb bestreden.

Zolang de provincie meent dat ze mij en de anderen met een kluitje in het riet kan sturen, maak ik geen telefoonkosten meer om naar het stankmeldingsnummer te bellen om te vertellen waar ik woon, want dááaraan wordt meer aandacht besteed dan aan het bestrijden van de oorzaak van de overlast.

Overigens is mij opgevallen dat wanneer de gaswasser nr. 33 van hal 3 werkt, hetgeen goed te zien is vanaf de openbare weg, het stinkt naar amine. Hierover is telefonisch contact geweest op 13 en 19 september 1983. Je zou toch zeggen dat juist de stank weggenomen is door het passeren van de wasser en er alleen condens uit de afvoer komt. Mijn conclusie wordt door het bedrijf ondersteunt; om het zicht op de gaswasser te belemmeren plaatst het een scherm voor de wasser, want ik ben namelijk gezien door een werknemer die met zijn auto van het erf van de Hamerhoeve kwam, nadat hij mij aanzag komen, toen hij mij zag staan reed hij achteruit het erf weer op. Dat was woensdag de 14e september. De laatste keer dat ik die week controleerde was donderdag de 15e. Op maandag de 19e hing plotseling het scherm voor de gaswasser.

Het verslag van het resultaat van het onderzoek naar de geluidshinder is in tegenstelling tot die van de luchtverontreiniging zeer uitgebreid. Als leek vind ik het opmerkelijk dat er geen gebruik is gemaakt van een gaschromatograaf. De methode van onderzoek die gebruikt is kan volgens de literatuur van Dräger in bepaalde omstandigheden enige afwijkingen vertonen zoals de beïnvloeding van vocht: meting van de uitstoot bij gaswassers: condens en chemicaliën. Uit de getallenrij kan ik niet uitmaken of er één of meerdere metingen zijn verricht.

Wat waren de weersomstandigheden op het moment van de metingen? Er kan wel bij uiterst gunstige omstandigheden b.v. met net vernieuwde filters of goede meteorologische omstandigheden gemeten zijn, bovendien met een primitieve meetmethode: in een wijds gebied met dunne buisjes (het meeste gaat erlangs). In een orkaanachtige uitstoot "vliegt" de luchtstroom voorbij, wat als gevolg heeft dat de omwonenden de volle laag krijgen; dáár is niet gemeten! Meer dan eens komt het voor dat bij zomers weer de omwonenden niet eens in hun tuin kunnen zitten of werken, ook niet met een open raam kunnen slapen.

De controle-apparatuur van de CFZ voldoet beslist niet: het voorval van zaterdagavond, 22 juni 1985 is hier een goed voorbeeld van. Volgens de heer Houben was nergens iets waargenomen wat aanleiding zou geven tot stank. Echter, twee heren van de Rijkspolitie verklaarden in bijzijn van de heren Dijkstra en Meijering en ondergetekende tegenover de heer Houben dat zij al eerder bij het bedrijf waren geweest en dat het vreselijk stonk; de eerste ademhaling werd afgesneden door een gasachtige scherpe lucht. De stank werd het eerste geroken door mevrouw Dijkstra: dat maakt dus vijf tegen één, want de heer Meijering had bij aankomst bij de fabriek al te kennen gegeven dat hij niets kon ruiken omdat hij net zijn ogen gedruppeld had.

Conclusie: de apparatuur is niet adequaat of de heer Houben liegt! Ik heb het vermoeden dat wij bloot hebben gestaan aan een overmatige vloed van epichloorhydrine, ver boven de MAC want het was te ruiken!

De vele keren dat amine geroken werd waarbij je de adem werd afgesneden wil zeggen dat de emissie ver boven de grenswaarde was, meer dan 40 mg/m^3 , hetgeen is verboden.

Duidelijk is wel dat het bedrijf totaal niet in de omgeving past: geen ander bedrijf veroorzaakt zo'n overlast. De fa. Haasnoot, de mest op-en overslag aan de andere kant van de spoorlijn wordt geregeld door de gemeente Zaltbommel gecontroleerd en gaat serieus in op de klachten van de omwonenden en schroomt niet om strafsancities op de overtredingen uittevoeren (boete), hetgeen goed resultaat heeft. Waarom wordt er door de overheidsinstanties met twee maten gemeten? De milieudienst is toch voor zowel de bedrijven als de burgers in het leven geroepen? Door regels te stellen en controle daarop t.a.v. de naleving, door inspraak en democratische besluitvorming moet toch een mogelijkheid worden verkregen dat er niet een bevoorrechte partij ontstaat? Daar is nu wél sprake van: de zitting van 9 februari 1984 bij de cie. Adressen en Bezwaarschriften en de vergadering van 12 maart 1984 kwam dat heel goed tot uiting: beloften en geruststellingen voor de omwonenden; geen zier is daarvan gerealiseerd. Het was een vertoning om de klagers een poosje te laten zwijgen in afwachting van wat hun beloofd was. Toch mag de CFZ bouwen hoewel zij niet gelegaliseerd is in het bestemmingsplan, de Chemfaza mag de lucht verontreinigen, de Chemfaza mag ook nog de sloot vervuilen omdat de hinderwetvergunning niet "waterdicht" is! Wij, burgers mogen bezwaarschriften sturen die niet ontvankelijk worden verklaard of gewoon niet beantwoord of genegeerd worden. Overtredingen door burgers begaan waar niemand hinder of schade door heeft zoals verkeerd parkeren of de parkeer-schijf vergeten, levert een bekeuring op! Voor de Chemfaza worden vergunningen opgesteld, zelfs met verordeningen aangevuld, maar of het baat heeft----- gewoon wachten op de volgende klap!! Alleen jammer dat het gemeentebestuur nog geen rampenplan heeft gerealiseerd, dus wordt de voorstelling van de zorgzame overheid voortijdig afgebroken en kunnen de omwonenden stikken, evenals bij de calamiteit van 15 juli 1982 toen zij werden verrast door een gifwolk waarin epichloorhydrine zich bevond, meer dan 5 ppm, ver boven de ceilingwaarde.

Samengevat levert dit bezwaarschrift vele punten op om geen vergunning te verlenen die gebaseerd is op onderhavige aanvraag:

- finctieve legalisatie in het bestemmingsplan, de hoofdproduktie is illegaal; (Reagens-5)
- doordat het bedrijf niet goed is ingeschaald zijn de produktieprocessen in de aanvraag te zwaar gezien de aspecten in het bestemmingsvlak, dus moet de vergunning aangepast worden, of het bedrijf moet naar een daarvoor bestemd gebied verplaatst worden. d.w.z. 3000 mtr. van de bebouwde kom van de dichtstbijzijnde plaats; *
- een rampenplan is niet aanwezig, de omwonenden kunnen niet geëvacueerd worden als dat nodig is. Hun wordt zelfs niet verteld wat ze zelf kunnen doen in afwachting van hulp;
- betrouwbare 24-uurs gaschromatografische controle is niet aanwezig;
- ondanks alle maatregelen blijft de stankoverlast bestaan;
- 1935 handtekeningen zijn gezet door burgers van een klein gedeelte van Zaltbommel, Bruchem en Rossum tegen de overlast en uitbreiding; *
- de sloot naast het bedrijf kan nog steeds worden verontreinigd, want van een waterdichte bak, zoals de produktiehallen worden omschreven is geen sprake: bij calamiteit heb je kans dat meer dan één reaktor defect raakt en dan loopt de "bak" nog over.

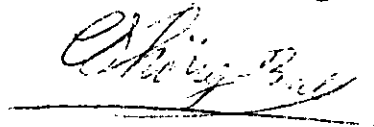
Mijn man is mede-ondertekenaar van dit bezwaarschrift, een nadere motivatie volgt zo spoedig mogelijk.

(*¹ Zaltbommel)= regeling aan de hand van het vigerende bestemmingsplan.

*² uitbreiding van produktieprocessen en expansieve uitbreiding.

*³ - Op 9 februari 1984 en 4 maart 1985 stonk het vreselijk naar amine op de Koxkampseweg. Dit heb ik gemeld bij de heer Fokkens, daar ik hem trof vanwege resp. een hoorzitting voor de cie. A & B en de hoorzitting n.a.v. het bezwaarschrift d.d. 3-1-1985.

Hoogachtend,

L. J. J. Thörig-Bakker
Rembrandtstraat 86
5301 SZ ZALTBOMMEL

dr. G.E.W. Thörig.

bijlage 1; verklaring hr.W.van Wijk
bijlage 2; mondeling bezwaar hoorzitting, 27 juni 1985.
bijlage 3; lijst van mede-ondertekenaars

TECHNISCHE DIENST
"BOMMELERWAARD"

v. Heemstraweg (West) 11
5301 PA Zaltbommel
Telefoon 04180 - 15005

Zaltbommel,
Postbus 10003
5300 DA Zaltbommel

-4 JULI 1985

Spreekuren bouw- en woningtoezicht:
maandag en vrijdag van 9.00 - 10.00 uur.

No. 4305 vH/vH.

Onderwerp Aanvraag hinderwetvergunning
en vergunning Wet LUV0
chemische fabriek Zaltbommel b.v.
Bijlagen Koxkampseweg 14-20 Zaltbommel.

Men gelieve bij het antwoord nauwkeurig het
onderwerp, de dagtekening en het nummer van
dit schrijven te vermelden en per brief slechts
een onderwerp te behandelen.

het College van Burgemeester en Wethouders

van de Gemeente

Z A L T B O M M E L

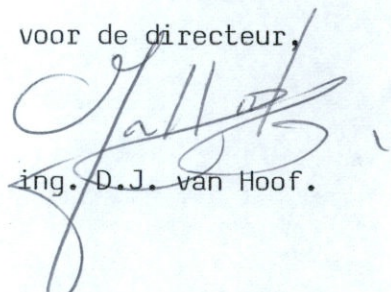
GEMEENTE ZALTBOMMEL	
INGEKOMEN	ARR.
0 4 JULI 1985	
BW	
Besl.	
RAAD	
L.-	
Class. nr	

Hierbij adviseer ik U in het kader van de procedure wet algemene bepaling milieuhygiëne betreffende het in margine genoemd onderwerp Gedeputeerde Staten van Gelderland te verzoeken bij het opstellen van de genoemde beschikkingen de navolgende activiteiten bijzondere aandacht te geven, daar hiervoor m.i. stringente voorschriften nodig zijn om eventuele gevaar, schade en hinder buiten de inrichting te voorkomen.

- Opslag Kl-vloeistoffen (o.a. voorschriften om brandgevaar t.g.v. de direkte zon-
inval te voorkomen).
- Opslag lege vaten (voorschriften om bodemverontreiniging t.g.v. deze opslag te
voorkomen).
- De opslag van o.a. zoutzuur, ammonia, reagens 60% en BTMAC 60% op het open terrein
van de inrichting in de hinderwetvergunning nauwkeurig lokaliseren en reguleren.
(o.a. ter voorkoming van brandgevaar en bodemverontreiniging).
- Opslag en gebruik van propaan (als uitgangspunt bij het opstellen van de voor-
schriften moet m.i. dienen de integrale nota L.P.G.).

Coll.:

voor de directeur,

ing. D.J. van Hoof.

Gedeputeerde Staten
van Gelderland
Huis der Provincie
te Arnhem.

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: <i>MN 85.771</i>	KOPIE GEZ. AAN:
Ingek. - 9 JULI 1985	
Class.nr.: <i>J</i>	
TE BEH. DOOR <i>af 3</i>	
KOPIE AAN	

#

d

Kaldbommel 06/07/85

Mijne Heren,

De ondergetekende fam. J. Roelana sinds 1968 eigenaar bewoners van object *Boxkampseweg 19 Kaldbommel*, verklaren bij deze ernstig berwaar te hebben tot het afgeven van een hinderwet vergunning aan de Chemische fabriek *Kaldbommel B.V.*, gezien de diverse *kaldbommel* en stank overlast in de afgelopen jaren tevens ook de angst voor gezondheid - respectieffelijk geweld en explosie gevaaren in de toekomst verlangen wij bij deze dat er geen enkele hinderwet vergunning wordt verleend die enig verband kan houden met genoemde berwaaren.

Hopende dat u zich kunt plaatsen in de situatie van diegene die dag en nacht met de omstandigheden worden geconfronteerd en moeten leven, verblijf ik inmiddels in afw.

Hoogachtend

J. Kruis

Dijckstra

W. Stelt.

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: <u>mg 05.111</u>	KOPIE GEZ. AAN:
Ingek. - 9 JULI 1985	
Class.nr.: <u>X</u>	
TE BEH. DOOR <u>afds</u>	
KOPIE AAN	

Zaltbommel 7. juli 1985

Geachte heren

L M 10.7 '85

de aanvragen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake Luchtverontreiniging door de Chemische Fabriek Zaltbommel BV (C.F.Z) welke wij hierbij bezwaar tegen het verlenen van genoemde vergunningen.

W. m. b. de Hinderwetvergunning stellen wij dat een bedrijf met een dergelijke aantal giftige en/of kankerverwekkende stoffen op haar "boedschappentalijstje" met thuisdoet in een gebied dat ook woongebied van diverse gezinnen is en zo dicht bij de bebouwde kern van Zaltbommel.

In Beptel in India is wel bewezen dat chemische bedrijven in de onmiddellijke nabijheid van woonkernen arrog of loot deden gevoert. hoor "Bommel" geen Beptel wanden en wij geen doelen!

Doet door de gemeente Zaltbommel in CFZ als gevoer erkennt. ly doet dat door in haar bestemmingsplan "Industriegebied Oost II" de CFZ in te delen in categorie 9 en stelt dat bedrijven in deze (zwaarste) categorie 3000 meter van de bebouwing moeten staan. Uitgaande van die eis staat het bedrijf dus ook ver kerd, want 3 km. vanaf de fabriek gerekend komt uit aan de overzijde van de waal; leel Zaltbommel valt binnen die straat van 3 km. en zo ook een groot gedeelte van het dorp Bruckem.

Ons inziens zijn er drie mogelijkheden:

1. Het aantal stappen op de grondstoffen^{lijst} van CFZ te terugdraaien dat het bedrijf in categorie 3 of 4 van het gemaakte bestemmingsplan valt. In dat geval heeft het bedrijf geen waarde meer voor haar eigenaar (Shell)

We vinden het veel frappant dat Dynamite Nobel de CFZ in zins 20 doet van de hand deed. Verwachtte men "problemen"?

2. Het bedrijf verplaatsen naar bijvoorbeeld Europeant, Boffek, Meerlicht of een ander Shell-imperium. Daar heeft men in tegenstelling tot Zeltbommel wiel de middelen om een eventuele calamiteit tot een goed eind te brengen.

3. Zeltbommel verplaatsen, doch dat is een onhaalbare zaak en dus onzin.

Wij kiezen - als wij uit die drie mogelijkheden mogen kiezen - uiteraard voor oplossing 2. Dat is uit oogpunt van veiligheid in werkgelegenheid de beste.

Tenslotte vraag ik - maar dat is meer een vraag voor Bentel van Zeltbommel - wat is de "winst" van de CFZ tegenover de "verliesposten" die het reeds aan mensen en milieu heeft gekost?

Don. voor wat betreft de Wet LVO.

Sinds de dag dat wij op ondergenoemd adres waren - decem-
ber 1973 - worden we "getroktend" op een stank die veel
overeenkomst vertoont met kattepis.

Hiervan is door ons geregeld melding gemaakt bij het "stank-
meldingsnummer" in Oudem.

Wij waren ten noordoosten van de fabriek, wat inhoudt dat we
met de meestendels zuidwesten wind in dit land vast de
volle laag krijgen. Het is voorgevallen dat kindervestjes van
onze kinderen - ondanks het mooie weer - vanwege de stank
binnen gehouden moesten worden. Ook mochten we dat sommige
ouders hun kinderen never niet bij ons in die stichting
hielden spreken. "Je wilt maar nooit wat ze inademen!"

Slepen met een raar dueren we sinds de ontdekking van
juli 1982 niet meer. We hebben toen een giftvolk over ons
heen gelaat en leven voortdurend in de angst die nog een keer
de moeten mee maken.

Het bedrijf geeft dus ook een psychische belasting, die veelal
wordt onderschat. Niet alleen voor wat betreft de stank en de
angst van een mogelijke calamiteit, maar ook v.w.b. de
makkelijke houding tussen omwonenden en werknemers van de
CEZ.

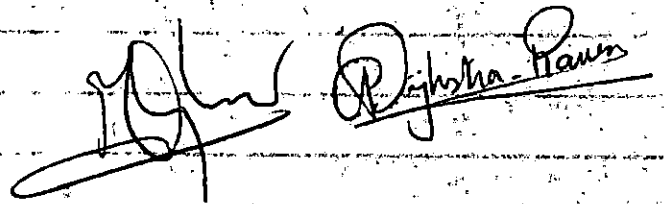
Waarom? we willen niet ons verdere leven voor altijd in stank,
angst en gespannenheid zitten op deze giftfabriek!!

Uitdrukkelijk in uw besluit in dit geval eens een keer meer
"mnsgericht" dan "fabriksgericht".

Onder mnsgericht valt niet het aspect werkgelegenheid. Het
in gewone brengen van de gezondheid van 10.000 mensen
weegt zwaarder dan de werkgelegenheid van 40.

Deze brief komt ons recht uit het hart. heeft gezond verstand
het winnen van allerlei geldelijke en economische belangen.

Therese en Anneli Dijkstra
Stadicastrweg 104
5301 KH Zaltbommel

Therese en Anneli Dijkstra

HW

ou weker 2

U. Pleun

Zaltbommel, 7 juli 1985.

Allesen

Gedeputeerde Staten van Gelderland,
Postbus 9090,
6800 GX Arnhem.

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr. <i>MY 85.771</i>	KOPIE GEZ. AAN
Ingek. 11 JULI 1985	
Class.n. <i>X</i>	Geacht College
TE BEH. DOOR <i>afd 3</i>	<i>14/7</i>
KOPIE AAN	

betreffende: bezwaarschrift.
aanvraag Hinderwet,
door CFZ.

Uit de Hinderwetaanvraag van de Chemische Fabriek Zaltbommel blijkt dat de hoofdproduktie van het bedrijf; het reagens-S is. Dit is een gehalogeneerde organische vertinding (3-chloro-2-hydroxy-propyltrimethyl ammoniumchloride). Gezien de zwaarte-en hinderaspecten van dit produkt moet dit gerekend worden tot categorie 9, d.i. zéér zware industrie. Echter U ging akkoord met de voorschriften uit het bestemmingsplan, die foutief vaststellen dat het bedrijf Chemfaza een hoofdbestemming heeft volgens categorie 6. Maar, doordat Chemfaza verkeerd gelegaliseerd is, is het bedrijf illegaal als bedrijfsvorm; hoofdbestemming de produktie van het Reagens-S uit categorie 9 en andere produktieprocessen uit categorie 8 en 9 (metaal-acetylacetonaten en quarternaire ammoniumzouten). Gezien deze feiten mag U, Gedeputeerde Staten van Gelderland, Chemfaza géén toestemming verlenen om het bedrijf (illegaal van karakter) verder uit te breiden en de produktie van het Reagens-S te vergroten, c.q. te verdubbelen, waarbij een jaarproduktie van 12.000 ton niet uit te sluiten is. Als deze verdubbeling plaats vind, gaat U, de Gedeputeerde Staten van Gelderland voorbij aan de gezondheidsaspecten van omwonenden en inwoners van Zaltbommel, gezien de enorme benodigde hoeveelheid epichloorhydrine (dit wordt meer dan 3000 ton) als grondstof. De provincie dient te weten met welke giftige stoffen Chemfaza bezig is. Epichloorhydrine: carcinogeen, teratogeen en mutageen. De veiligheidsaspecten die U van het bedrijf verlangt is een uiterst minimale eis. Dit doordat er in het bedrijf diverse malen storingen optreden, waarbij toch grote hoeveelheden stoffen in aanraking komen met de buitenlucht. Deze hinderwet geeft géén waarborg voor de veiligheid van mens en natuur maar juist een grotere aanslag op deze levensprocessen.

Het bedrijf hoort niet thuis in het bestemmingsvlak van het vigerende bestemmingsplan. Daar Chemfaza naar zwaarte- en hinderaspecten in categorie 9 valt, d.i. zéér zware industrie, hoort het niet thuis in het bestemmingsplan, het bedrijf moet minimaal worden opgericht op 3000 meter van de dichtsbijzijnde woonhuizen.

Tevens willen wij er op wijzen, dat gezien de grondstoffen en eindprodukten van Chemfaza, dit geen waarborg is voor de werkelijke produktie-processen van het bedrijf. Als U Chemfaza een Hinderwet-vergunning verleent, komt er welara een melding om een andere produktielijn op te starten- zie 1978: melding produktie DS_2 -voor para-militaire en militaire instellingen. Nu de V.S. bekend heeft gemaakt om met de aanmaak van chemische wapens te starten, zal Chemfaza wel wéér op de stoep staan om de orderportefeuille goed te vullen. Met Uw instemming (zoals de illegaliteit van het Reagens-S-CFZ) en de potentie van Chemfaza, zal dit weer winstgevend zijn voor velen. Dat Chemfaza nog zeer nauwe contacten heeft met para-militaire en militaire instellingen blijkt uit het volgende:

De metaal-acetylacetonaten kunnen ook voor militaire doeleinden gebruikt worden. Op 20 augustus 1982, had ik een gesprek met de heer Meijering (Chemfaza), dit naar aanleiding van de calamiteit die een maand geleden had plaats gevonden. De heer Meijering noemde mij de drie hoofdproduktie groepen, te weten:

I voor de papierindustrie (Reagens)

II voor de lakindustrie (Glycidylethers)

III de laatste groep: "de katalysatoren", is in dit belang van de nodige importantie. Hieronder vallen ondermeer: a. Chrom-acetylacetonaat en b. IJzeracetylacetonaat.

ad. a. Chromacetylacetonaat: voor de geleidelijke detonatie van nitromethaan: wordt o.a. ook gebruikt als raketbrandstof.

ad. b. IJzeracetylacetonaat: katalysator voor de vaste brandstof van bijv. de eerste trap van een raket.

Deze stoffen vinden we ook terug in de Hinderwet-aanvraag. Hieruit kunnen en moeten we concluderen dat: de Chemische Fabriek Zaltbommel nog nauwe contacten heeft met para-militaire en militaire instellingen, en hier gretig en met U steun gebruik van maakt.

Gezien het feit dat alie meldingen die door de CFZ zijn gedaan, gebaseerd zijn op art. Ia van het Hinderbesluit van de Hinderwet is hier sprake van een grove overtreding, daar de gemelde stoffen juist een toename bewerkstelligten in de vorm van gevaar, hinder en schade naar buiten toe, dus het milieu. Wij beroepen ons ook op art. I2a van de Hinderwet, waar U rekening dient te houden met de situering van het bedrijf en de toekomstverwachting, daar het bedrijf illegaal is als bedrijfsvorm (illegaliteit van het Reagens-S). Tevens is art. I3 van de Hinderwet van toepassing omdat het bedrijf zich gaat uitbreiden waardoor het gevaar naar buiten toe wordt vergroot, dit is een weigeringsgrond. Mocht U onverhoopt, ondanks dit alles, besluiten tot afgifte van de Hinderwet aan de Chemische Fabriek Zaltbommel, dan voelen wij ons aangetast in onze Grondrechten. Wij voelen ons aan aangetast in art. I in samenhang met art. II, I5, 20, 2I en 22, vooral in samenhang met art. 20, 2I en 22 Wij beroepen ons verder op art. I4, Besluit van Rome I950, welke gaat over de Rechten en Vrijheden van de mens, als individu. Tevens beroepen wij ons op art. II van het Europees Sociaal Handvest.

Hoogachtend,
F.J.H. de Wekker,

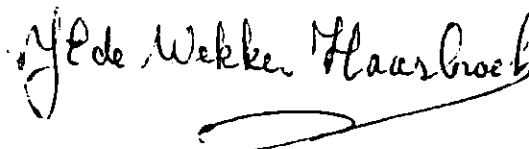
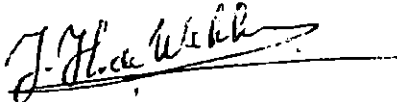

Koxkampseweg I,
Zaltbommel.

Mede ondertekend door:

J.H. de Wekker: en

J.E. de Wekker-Haasbroek:

Dr. G.E.W. THÖBIG
Rembrandtstraat 88
5301 SZ ZALTBOMMEL

HW/WLV

Bruchem, 9 juli 1985.

Bezwaarschrift inzake de door Chemfaza te Zaltbommel aangevraagde vergunning behandeld in de hoorzitting van 27 juni '85 te Zaltbommel.

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: M 85.771	KOPIE GEZ. AAN:
Ingek. 12 JULI 1985	
Class.nr. X	
TE BEH. DOOR	af d 3
KOPIE AAN	

Handwritten signature/initials

Aan : Gedeputeerde Staten van Gelderland
te A r n h e m

Naar aanleiding van gebeurtenissen medio mei 1984 en mede naar aanleiding van het besprokene in de hoorzitting van 27 juni 1985 te Zaltbommel inzake de aanvraag van een allesomvattende vergunning door de Chemfaza te Zaltbommel, maakt ondergetekende :

J.H.Slegh, won. te Bruchem, St.Antoniestraat 1, bij deze bezwaar tegen verlening van een vergunning omdat hij vreest in de uitoefening van zijn bedrijf (melkveehouder) te worden belemmerd en geschaad.

Het bedrijf van betrokkene is gelegen op een afstand van ca.1000 m van genoemde chemische fabriek en omgeven door afwateringsloten welke watergangen in directe verbinding staan met de watergangen welke langs de Chemfaza lopen en waarop dit bedrijf loost. Gezien hij, Slegh, voor zijn bedrijf geheel afhankelijk is van deze watergangen voor drinkwater voor zijn vee en besproeiing van de weilanden, is een calamiteit of zelfs een ongelukje bij dit bedrijf waardoor het water verontreinigd, voldoende om rampzalige gevolgen voor zijn bedrijf te hebben.

Zijn angst voor verontreinigd water is gestoeld op ervaringen in het verleden. Medio mei 1984 deed zich een ongeluk voor bij eerder genoemde fabriek, hetgeen betrokkene in de krant moest lezen lang nadat het gebeurd was. Begin mei zijn de koeien het weiland in gegaan nadat dit was berekend uit de sloten langs het weiland dat, zoals gezegd, in verbinding staat met de watergang langs Chemfaza. Belangrijk is ook te zeggen dat dit melkvee ook moest drinken uit deze sloot (ongeveer 70 stuks)

Opmerkelijk is dat van de negen koeien die op die tijd 2 maanden drachtig waren er zeven koeien waren die hun vrucht verwierpen. Betrokkene zou niet direct het oorzakelijk verband gezocht hebben tussen tussen het ongeluk bij de Chemfaza en het extreme gebeuren dat zeven koeien hun vrucht verwierpen, ware het niet dat in september 1983 ook zes koeien een totaal afwijkend gedrag vertoonden. Vier koeien verwierpen hun vrucht en twee dieren vertoonden sterke vergroeiingen aan baarmoeder en eierstok. Ook deze vruchten waren twee maanden toen de sloten vol met dode vis dreven in genoemde septembermaand. De vergroeiingen bij de twee koeien werden medio november geconstateerd.

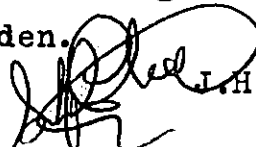
Betrokkene houdt van elk dier een vruchtbaarheids-ziektekaart bij, zodat bijzondere voorvallen bij zijn vee herleidbaar zijn. Naar zijn oordeel kan het dan ook niet meer toevallig zijn dat tweemaal achtereen na een gebeurtenis bij Chemfaza zijn vee dit sterk afwijkend gedrag vertoont terwijl er geen andere tijden zijn geweest dat zijn vee vruchten verwierp.

Hierbij komt de grote angst van betrokkene dat er zich iets voor zal doen -wat zoals hierboven gesteld niet denkbeeldig is- dat zijn vee een keer vergiftigde melk zal produceren hetgeen afgevoerd naar een melkfabriek rampzalige gevolgen kan hebben. Immers hij weet niet(of altijd te laat)als er bij die fabriek iets gebeurt.

Niet alleen het drinken van slotwater waarin wordt geloosd heeft zijn zorg maar ook vreest hij het effect van de stank en de neerslag daarvan, door bijvoorbeeld regen, op zijn weiland. Immers de koeien eten hiervan.

Naar de mening van ondergetekende is het ontoelaatbaar en onverantwoordelijk dat in de zo naaste omgeving van een voedselproducerend bedrijf als het zijne waarvan honderden mensen melk drinken en boter en kaas gebruiken een chemische fabriek als Chemfaza als bedreiging van een stuk volksgezondheid opnieuw van vergunningen wordt voorzien.

Daarnaast is het niet onbelangrijk te vermelden dat in de onmiddellijke omgeving van Chemfaza nog andere agrarische bedrijven zijn gevestigd, zodat zijn bezwaar t.a.v. de volksgezondheid zich niet alleen richt op zijn bedrijf maar een algemeen belang is wat in ogenschouw genomen dient te worden.

J.H. Slegh.

Bruchem, 9 juli 1985.

HW/WLV

ing 12 juli 1985

Bezwaar tegen afgifte vergunning aan Chemfaza
te Zaltbommel voor lozing in lucht en/of water.

Aan : Gedeputeerde Staten van Gelderland

A r n h e m

Ondergetekende A.Kuyper, wonende te Bruchem, St. Antoniestraat 4 maakt bij deze bezwaar tegen afgifte van vergunning(en) zoals aangevraagd door de Chem. Fabr. Chemfaza te Zaltbommel en besproken in de hoorzitting op 27 juni j.l. te Zaltbommel.

Betrokkene woont in een agrarisch gebied, zijn huis en tuin worden omgeven door afwateringsloten welke in rechtstreekse verbinding staan met de afwatering welke langs Chemfaza loopt. De afstand tussen die fabriek en zijn woning bedraagt slechts een duizend meter. Met het slootwater begiet ondergetekende zijn groente. Daarnaast is het zo dat in de onmiddellijke omgeving van die fabriek tuinbouwbedrijven zijn en veehouders die hun gewassen met dat water besproeien, het weiland beregenen en het vee daaruit moeten laten drinken.

Al eerder zijn bij Chemfaza storingen opgetreden -U ongetwijfeld bekend- waardoor verontreiniging van lucht en water heeft plaats gevonden.

Van veehouders zouden koeien hun vrucht hebben verworpen en zou zelfs vee zijn doodgegaan, een oorzakelijk verband met de Chemfaza ligt dan ook voor de hand. Veelvuldig wordt de omgeving geteisterd door stankoverlast en de onrust over de mate waarin daar schadelijke stoffen mee worden uitgestoten neemt allerwege toe. Het leefklimaat wordt door de aanwezigheid van een dergelijke fabriek bedorven.

Niet alleen dat ondergetekende en zijn gezin in het genot van zijn eigendom wordt beperkt door stank en smerig water, maar wellicht meer nog uit een oogpunt van volksgezondheid is het onaanvaardbaar dat daar geproduceerde eet- en drinkwaar zoals groente, landbouwgewassen, melk en vlees onmiddellijk blootstaan aan (onvoelbare) gevaren van een omgevingsvreemde chemische fabriek.

A. Kuyper.

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van 15 april 1985
15 mei 1985
Uw kenmerk R03.84.5882/6
R03.85.1151/6

Ons kenmerk

/ROVS/ABZ/B&W

Onderwerp

verweerschrift

Aan:

de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA 's-GRAVENHAGE

Zaltbommel,

verzonden.

9 juli 1985

Naar aanleiding van uw in de margine genoemde brieven doen wij u hierbij ons verweerschrift toekomen.

Inleiding

Naast de onderwerpelijke beroepsprocedures loopt tegen een tweetal door ons college aan Chemfaza verleende bouwvergunningen nog een beroepsprocedure, bij u bekend onder zaaknummer R03.84.1869.

De ingediende beroepschriften hebben gemeen dat zij zich meer richten tegen de aanwezigheid van Chemfaza op de huidige lokatie en de vermeende illegaliteit hiervan, dan tegen de verleende bouwvergunningen, welke allen betrekking hebben op bouwwerken voor hulpactiviteiten van het eigenlijke produktieproces.

Tot op heden is in de diverse beschikkingen voornamelijk aandacht besteed aan de legaliteit van de verleende vergunningen ex art 48, eerste lid van de Woningwet. Wij zijn echter de mening toegedaan dat bij alle partijen behoefte bestaat aan een standpunt onderzijds tav de vestiging van Chemfaza op de huidige lokatie en de regeling hiervan in het vigerende bestemmingsplan 'Industriegebied Oost II'.

Alvorens ons verweer te geven op de onderwerpelijke beroepschriften, zullen wij ons standpunt als hierboven omschreven uiteen zetten.

Daar dit gedeelte van deze brief mede betrekking heeft op de genoemde zaak, nummer R03.84.1869, kan deze brief gevoegd worden bij de reeds geleverde produkties over deze zaak.

Gelet op de gesignaleerde eenvormigheid van de ingediende beroepschriften komt het ons praktisch voor, indien de diverse zaken in één zitting door u worden behandeld.

Vigerend bestemmingsplan

De bedrijfsterreinen van Chemfaza aan de Koxkampseweg nr 20 zijn, zoals genoemd, gelegen in het plangebied van het bestemmingsplan 'Industriegebied Oost II'.

Dit plan werd op 26 februari 1981 door de gemeenteraad vastgesteld en op 28 april 1982 door Gedeputeerde Staten goedgekeurd.

Bijl.:

O: KZ
T: SV
C:

Gemeente Zaltbommel

Vervolgblad -1-

De vestigingsmogelijkheid van bedrijven op de bedrijfsbestemmingen van dit plan is opgezet aan de hand van de als bijlage bij het plan opgenomen Staat van Inrichtingen, onderverdeeld in 9 categorieën (het zogenaamde positieve stelsel).

In het plangebied zijn, ingevolge de voorschriften, bedrijven toegestaan die voorkomen op de Staat van Inrichtingen, categorieën 1 t/m 6.

Het plan kent verder een aparte regeling voor Chemfaza, waarvan de opzet is geweest de bestaande bedrijfsvoering van voor de planvaststelling te legaliseren.

Deze regeling bestaat uit de opname van een uitbreiding van de gebruiksmogelijkheden van de op de plankaart aangegeven gronden (de bedrijfsterreinen van Chemfaza), overeenkomstig het bestaande gebruik, voor het bereiden van aminen en het bereiden van zink en zinkverbindingen als bedoeld in categorie 9 van de Staat van Inrichtingen (artikel 4, derde lid van de voorschriften).

Tevens is voor de bepaling van het geldend planologisch regiem van belang dat in de Staat van Inrichtingen een aantal bedrijven ^{is} zijn opgenomen ~~die~~ ^{dat}, door middel van een markering, ^{is} zijn aangeduid als ^(zjnle) niet toelaatbaar binnen het plangebied (het zogenaamde negatieve stelsel).

In de onderwerpelijke casus zijn van deze uitgezonderde bedrijven de navolgende van belang:

Kategorie 4

- Chemische laboratorium op proeffabriekschaal.

Kategorie 5 en 6

- Het vervaardigen, bewerken, verwerken van chemische producten voorzover niet elders in de lijst genoemd.

Kategorie 9

- Het bereiden van aminen.

- Het bereiden van zink en zinkverbindingen.

Legaliteit Chemfaza in vigerend bestemmingsplan

Ten aanzien van de planologische regeling van de Chemfaza dienen een aantal punten besproken te worden.

- De toepassing van de Staat van Inrichtingen op de Chemfaza.

- De effectiviteit van de genoemde uitbreiding van de gebruiksmogelijkheden voor de bedrijfsterreinen van de Chemfaza.

- Het overgangsrecht (artikel 15 van de voorschriften).

Toepassing Staat van Inrichtingen

Anders dan in de plantoelichting (pag 10 van de voorschriften, laatste alinea) wordt vermeld, bestaat momenteel ernstige twijfel over de sluitendheid van de tbv de Chemfaza opgenomen planologische regeling.

Dit komt doordat, zoals hierboven gemeld, het vervaardigen, bewerken, verwerken van chemische producten grotendeels zijn aangemerkt als binnen het plangebied niet toelaatbare activiteiten.

Gelet op de plantoelichting is hier duidelijk sprake van een foutieve redactie van de voorschriften en de Staat van Inrichtingen, waardoor een ongewild effect is opgetreden, te weten het wegbestemmen van de Chemfaza.

Gemeente Zaltbommel

Vervolgblad -2-

Effektiviteit van de uitbreiding van de gebruiksmogelijkheden
De opzet van de opname van het derde lid van artikel 4 was de bestaande bedrijfsvoering te legaliseren, waardoor voor de Chemfaza het in het plan vervatte overgangsrecht (artikel 15) niet van toepassing zou behoeven te zijn.

Juist tegen deze regeling richten zich de bezwaren van de reclamanten de heer GEW Thörig en mevrouw Thörig-Bakker. De regeling zou niet volledig zijn, waardoor in feite in strijd met het bestemmingsplan worden gehandeld (zie hierna: toepassing overgangsrecht).

Inmiddels wordt nader bestudeerd of de regeling inderdaad niet volledig is tav het reeds bestaande gebruik van de gronden door de Chemfaza. Ondermeer uit de in 1978 verleende vergunningen in het kader van de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging blijkt dat processen en stoffenopslag worden toegestaan die in de Staat van Inrichtingen genoemd worden in de categorieën 7, 8 en 9, zonder opgenomen te zijn in de regeling van het derde lid van artikel 4.

Daarenboven geeft de redactie van de regeling geen mogelijkheden de hoofdactiviteiten van de Chemfaza te beperken tot maximaal behorend in categorie 6.

Hierdoor kan een doorbreking ontstaan van de in het plan aangegeven gewenste planologische ontwikkeling, terwijl tevens een inbreuk kan ontstaan op de in de Staat van Inrichtingen gegeven afstandstabel tov woonwijken van bedrijven uit de onderscheidene categorieën.

Uit een en ander valt te konkluderen dat de regeling van het derde lid van artikel 4 van de voorschriften waarschijnlijk niet volledig en derhalve niet geheel effectief is.

Overgangsrecht

Door het ontbreken van een sluitend planologisch regiem voor de bedrijfsactiviteiten van de Chemfaza, wordt de toepassing van de overgangsbepaling van het plan (artikel 15) van kardinaal belang.

Ten aanzien van het gebruik van de gronden dat bestond op de datum van rechtskrachtverkrijging van het plan - 25 mei 1982 - is deze bepaling van toepassing. Daar op of rond die datum geen opname van de bedrijfsvoering is gemaakt moet gereserveerd gebruik worden gemaakt van de overgangsbepaling.

Momenteel wordt de toepassing van het overgangsrecht voornamelijk gekoppeld aan de processen die genoemd worden in de milieuvergunningen uit 1978. Een uitbreiding van de processen heeft na 25 mei 1982 niet plaatsgevonden.

Dit betekent dat de huidige bedrijfsvoering door de overgangsbepaling wordt gelegaliseerd, voorzover het derde lid van artikel 4 niet van toepassing is en/of activiteiten toelaatbaar worden geacht op grond van het eerste lid van dit artikel en de Staat van Inrichtingen.

Derhalve levert het huidige gebruik van de gronden alhoewel niet zoals in het plan bedoeld, geen strijd op met het plan, op basis van artikel 4, 1e en 3e lid en artikel 15, 3e lid van de voorschriften.

Standpuntinname tav planologisch regiem

Uit het bovenstaande konkluderen wij dat het huidig planologisch regiem tav de Chemfaza faalt.

De bedrijfsvoering, in relatie met de gewenste planologische ontwikkeling, is door de gemeentelijke diensten bijna niet te controleren en/of te reguleren.

Gemeente Zaltbommel

Vervolgblad -3-

Wij streven naar een bevestiging van de huidige bedrijfsvoering en omvang. Hiervoor zal een planwijziging die de genoemde bezwaren en onvolkomenheden van de huidige regelingen opheft, onontkomelijk zijn.

Van belang hierbij is tevens de noodzakelijke terugtred van milieuhygiënische voorschriften in het bestemmingsplan in relatie met de voortschrijdende werkingssfeer van de van toepassing zijnde milieuwetten. Momenteel is een revisievergunningaanvraag in het kader van de Hinderwet, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet verontreiniging oppervlaktewater in behandeling. Bij de planaanpassing kan rekening worden gehouden met de uit de vergunningverlening volgende voorschriften en proces- en stofvermeldingen, voor zover dienstig en van planologische relevantie.

Tevens moet een beheersbare en controleerbare omschrijving van de toegelaten bedrijfsvoering opgesteld worden. In overleg met o.m. provincie, de Chemfaza en andere instanties zullen wij een planwijziging ter hand nemen.

Aparte vermelding verdient de momenteel in het plan opgenomen vrijstellingsbepalingen voor strijdig gebruik van gronden tav de bestemming bedrijven klasse B. (leden 8, 9 en 10 van artikel 4)

Deze vrijstellingsmogelijkheden zijn in een moeilijke context komen te staan door de hiervoor genoemde gebreken aan de voorliggende planologische regeling. Het gebruik ervan dient zich te beperken tot toepassing voor niet productieprocesgebonden activiteiten zoals bv het opstarten van hulpactiviteiten, die gevaar, schade en/of hinder van de productieprocessen doen afnemen. Ruimere toepassing zal de onoverzichtelijkheid doen toenemen en in strijd zijn met onze planologische visie.

Verweer

Wij komen nu toe aan het verweer op de ingediende beroepschriften.

De bestreden beschikkingen van ons college betreffen het handhaven van onze besluiten tot verlening van bouwvergunningen voor de bouw van een opslagplaats voor kleinverpakking chemicaliën voor laboratoriumgebruik en een brandweergarage. Beide vergunningen hebben betrekking op bouwwerken, welke gebruikt zullen worden ten dienste van hulpactiviteiten voor de productieprocessen.

Niet aannemelijk is dat het gebruik van deze bouwwerken, gelet op de gegeven omschrijving in de aanvragen voor een bouwvergunning, strijd met de bepalingen van het bestemmingsplan op zal leveren, de vermeende strijd met het plan betreft de toegepaste productieprocessen, welke zeker niet in de onderwerpelijke bouwwerken plaats zullen vinden.

Strijdig gebruik kan in deze gevallen eerst na de ingebruikname gekonstateerd worden, waartegen dan opgetreden kan worden.

Tevens wijzen wij op het hierboven genoemde beleid ten aanzien van het gebruik van de vrijstellingsbepalingen dat in deze gevallen, indien noodzakelijk zou kunnen leiden tot het verlenen van vrijstelling voor strijdig gebruik.

Uit de hierboven gegeven omschrijving van het huidig planologisch regiem en gelet op de imperatief/limitatief omschreven weigeringsgronden voor een bouwvergunning in artikel 48, eerste lid van de Woningwet, moesten de gevraagde bouwvergunningen verleend worden.

Wij verzoeken u derhalve de ingestelde beroepen te verwerpen en de bestreden beschikkingen te handhaven.

Gemeente Zaltbommel

Vervolgblad -4-

/. Te uwer informatie doen wij u bijgaand een exemplaar van het bestemmingsplan 'Industriegebied Oost II' toekomen.
Gaarne ontvangen wij dit exemplaar na afloop van de procedures weer van u .

Hoogachtend

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris   de wnd burgemeester

d. Bekke

WLV

Zaltbommel, 10 juli 1985.

Gedeputeerde Staten van Gelderland,
Postbus 9090,
6800 ~~GA~~ Arnhem

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr. M 4/85.771	KOPIE GEZ. AAN
Ingek. 11 JULI 1985	
Class.n. V	
TE BEH. DOOR KOPIE AAN	afd 3

betreffende: bezwaarschrift.
aanvraag vergunning ingevolge
de Wet inzake de luchtver-
ontreiniging, door de CFZ.

Geacht College,

12/7 L

Door middel van dit schrijven maken wij bezwaar tegen de afgifte van een vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging aan de Chemische Fabriek Zaltbommel. Wij hebben onze bedenkingen op de manier waaraan U aan de emissie-gegevens bent gekomen.

Enkele bedenkingen:

- a. De Dräger-methode is over het algemeen goed aangeschreven maar deze kleine buisjes moeten volgens ons ^{VP}tilt slaan tijdens het onderzoek.
- b. Op welke lokaties hebben deze plaats gevonden?
- c. Onder welke condities? -piek-emissie.
-meteorologische omstandigheden.
-waren er pas nieuwe filters geplaatst.

Een nadere motivatie van onze kant kunt U t.z.t. tegemoet zien. Gezien bovenstaande verzoeken wij U om de Chemische Fabriek Zaltbommel géén vergunning te verlenen. Wij beroepen ons tevens op de art. 26 en 27 van de Wet L.V.O. Dit betekent concreet, dat U rekening dient te houden met de situering van het bedrijf en dat hinder, schade en gevaar naar buiten toe groter wordt, dit is voor U een weigeringsgrond. Mocht U onverhoopt toch besluiten tot de afgifte van de vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging aan de Chemische Fabriek Zaltbommel, dan voelen wij ons aangetast in onze Grondrechten. Wij voelen ons aan aangetast in art. I in samenhang met art. II, 15, 20, 21 en 22, vooral in samenhang

met de art. 20, 21 en 22. Wij beroepen ons verder op art. 14, Besluit van Rome 1950, welke gaat over de Rechten en Vrijheden van de mens, als individu. Tevens beroepen wij ons dan op art. II van het Europees sociaal Handvest.

Hoogachtend,

P.J.H. de Wekker,

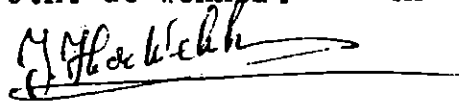

Koekampseweg 1,

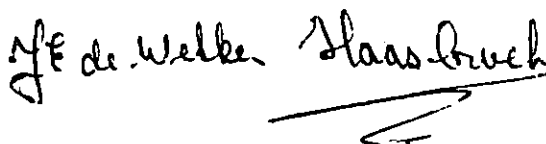
5301 KJ Zaltbommel.

Mede ondertekend door:

J.H. de Wekker: en

J.E. de Wekker-Haasbroek:

Dr. G.E.W. THÖRIG
Rembrandtstraat 86
5301 SZ ZALTBOMMEL

HW/WLV

7/13/85

Alberien

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind. nr. MY 05-971	KOPIE BEZ. AAN:
Ingen. 11.11.1985	
Class. nr. X	
TE BEH. DOOR af 3	
KOPIE AAN	

Zaltbommel 10-juli-1985

Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Bezwaarschrift.

Geacht College,

Op 22 mei 1985 zijn bij U aanvragen ingekomen van de Chemische Fabriek Zaltbommel om vergunning ingevolge de Hinderwet en om vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging voor de inrichtingen aan resp. Koxkampseweg 12-14, en Koxkampseweg 20, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, sectie K, de nr's 49 en 53, ter plaatse bekend onder de naam Chemfaza en de Hamerhoeve, onder autochtone Bomelaars onder de naam SJEMFAZA of STINKFABRIEK.

Beide gevraagde vergunningen omvatten de gehele inrichting (de twee inrichtingen en strekken mede tot vervanging van de op 14 november 1978 door Gedeputeerde Staten verleende vergunningen op grond van dezelfde Wetten.

Na ampele overweging vooraf gegaan door een diepgaand onderzoek ben ik tot de conclusie gekomen dat voornoemde aanvragen gericht zijn op het economisch gewin voor beiden de overheid en de fabriek, en niet zo zeer geleid worden door de milieuhygiënische aspecten. Gelet op de ligging van het bedrijf en de staat van inrichtingen gerekend naar zwaarte- c.q. hinderaspecten, verzoek ik U om een niet-ontvankelijkverklaring.

Dit bezwaarschrift moet U opvatten als een aantekening van mijn bezwaar om te voldoen aan de verplichtingen mij door de vigerende Wetten opgelegd.

In een naschrift binnen dertig dagen na dagtekening van dit bezwaarschrift zal uitputtend worden gemotiveerd. Het waarom in samenhang met de rechtsgrond zal naar voren worden gebracht.

De onvolkomenheid van de gegevens en de gemaakte rekenfouten gepaardgaande aan onjuiste informatie van de kant van Chemfaza, dwingen mij om tot voornoemde procedure over te gaan. De aanvraag ziet er keurig uit qua presentatie, echter het rammelt aan alle kanten, met name wanneer het gaat om een inschatting inzake de hinder, gevaar en schade buiten de inrichting. Dit moet juist exact kunnen worden vastgesteld omdat het bedrijf zich slechts op ±500 meter van woningen bevindt.

Alvorens tot formulering over te gaan, teken ik hierbij bezwaar aan tegen voornoemde aanvragen zoals ingediend op 22 mei 1985 omdat het doel van deze aanvragen in strijd is met ons petionnement van 2 september 1984 aan U geadresseerd ingevolge artikel 5 van de Grondrechten neergelegd in de Grondwet. Dit bezwaar wordt geacht te zijn mede aangetekend namens 1935 personen (waaronder omwonenden) en namens mijn vrouw, allen afkomstig uit Zaltbommel en omstreken. Degenen die het adres ondersteunen.

Het bezwaar dat in voornoemde volzin is aangetekend moet U mede zien in het licht van onze Grondrechten en rechten verkregen bij een verdrag:

Gelet op het Verdrag, op 4 november 1950 te Rome gesloten, tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden in het bijzonder artikel 14 van dat verdrag.

Gelet op de Grondrechten artikel 1, artikel 21 en artikel 22. En in samenhang de artikelen 1,11,21, en 22. Vervolgens in samenhang de artikelen 1,21, en 22. Deze artikelen zijn artikelen van de Grondrechten in de Grondwet.

De formulering zal verder geschieden in de eerste persoon enkelvoud, echter door U gelezen namens 1936 anderen.

De in overweging genomen artikelen van het verdrag van Rome en de Grondrechten geven mij aanleiding om U te verzoeken de aanvragen niet ontvankelijk te verklaren, en over te gaan de vergunningen te wijzigen conform mijn eisen of het bedrijf te verplaatsen.

Bezwaren gelet op de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne:

Artikel 8 van voornoemde Wet: Het veelvuldig gebruik van termen in een vreemde taal, die niet voorkomen in de dikke van Dalen, elfde herziene druk, in de aanvragen, doet mij overwegen U te verzoeken de aanvragen niet-ontvankelijk te verklaren.

In mijn onderzoek ben ik tot de conclusie gekomen dat er geen recht is gedaan aan het vereiste in artikel 9, eerste lid en tweede lid, van voornoemde Wet. Vooral aan het tweede lid: de aanvragen geven een zo summiere en verwarrende informatie, dat niet kan worden opgemaakt hoe veilig Chemfaza is, gezien in het licht van de op de aanvraag betrekking hebbende Wetten. Het is moeilijk om met deze gegevens tot een juiste beoordeling te komen.

Artikel 12, tweede lid, onder a, van voornoemde Wet: Kennisgeving in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huis-bladen op zodanige wijze dat het beoogde doel zo goed mogelijk wordt bereikt. De kennisgeving is door U op een zodanige wijze geschied dat velen de kennisgeving in de Toren van 13 juni 1985 hebben gemist en niet op de openbare zitting zijn geweest, laat staan dat zij de stukken hebben kunnen inzien. De kennisgeving bevond zich in de advertentie-rubriek i.p.v. op de pagina met de officiële medelingen. Een kennisgeving in het Brabantsdagblad was beter op z'n plaats geweest. Bovendien was het tijdstip van de kennisgeving hoogst ongelukkig vlak voor de vakanties en de openbare zitting één dag voor de vakanties, U heeft uw uiterste best gedaan zoveel mogelijk de mensen van de aanvragen weg te houden. Op grond van deze tekortkomingen verzoek ik om een niet-ontvankelijkverklaring.

Bezwaren gelet op de Hinderwet:

In de aanvragen voor een Hinderwetvergunning zijn in het kader van de van uitbreidingen en wijzigingen in produktie-processen (vanaf 18 september 1978), produktie-processen verwerkt, die middels meldingen ingevolge van artikel 1a van het Hinderbesluit in produktie zijn genomen en/of zijn uitgebreid. Artikel 1a van het Hinderbesluit zegt dat alleen uitbreidingen en wijzigingen, waarvan kan worden aangenomen dat zij geen gevolgen, dan wel uitsluitend gunstige gevolgen zullen hebben voor de aard en omvang van gevaar, schade of hinder buiten de inrichting, geen vergunning vereisen als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Hinderwet.

Praktisch al de door Chemfaza gebezigde uitbreidingen en/of wijzigingen waren of zijn in strijd met voornoemd artikel omdat ze het tegenovergestelde beoogden. Voornoemde wijzigingen en/of uitbreidingen hadden nooit ingevolge artikel 1a van het Hinderbesluit mogen plaatsvinden. Ik verzoek U bij deze voornoemde wijzigingen en/of uitbreidingen uit de aanvraag te schrappen.

Voorts zijn de oorlogsprodukten o.a. DS-2 niet aangemeld ingevolge artikel 1a van het Hinderbesluit. Terwijl de produktie ervan zoveel gevaar oplevert voor de volksgezondheid, gezien in het licht van de milieuhygiëne. Ik verzoek bij deze al de nog lopende produktie processen, die omschreven kunnen worden als in het belang van de defensie, uit de aanvraag te schrappen en vervolgens bekend te maken, zonder een beroep te doen op die artikelen die geheimhouding clausuleren.

Directie lid van Chemfaza Meijering merkte onlangs nog op tegen studenten van de Rijksuniversiteit Utrecht, dat voornoemde produkten gewoon voorkwamen in de jaarrapporten van de afgelopen jaren: "Daar doen wij niet geheimzinnig mee". Merkwaardig dan dat ze in de aanvraag niet voorkomen zoals b.v. HOP, DETERMINANT en DS-2.

Voorts verzoek*ingevolge artikel 12a van de Hinderwet de aanvraag zodanig te wijzigen dat het in overeenstemming is met het bestemmingsvlak gerekend naar de zwaarte- c.q. hinderaspecten van de staat van inrichtingen in casu de staat van inrichting van Chemfaza.

Artikel 12a van de Hinderwet: Gezien de hinder- c.q. zwaarteaspecten van de staat van inrichtingen bij Chemfaza c.q. zeer zware industrie, kunt U nu en in de nabije toekomst aan geen enkele verwachting tegemoetkomen m.b.t. de samenhang

* invoegen ik U.

vervolg blad 2

tussen de aanvraag van Chemfaza en de strekking van artikel 12a. U moet daar rekening mee houden en veel schrappen uit de aanvraag b.v. De produktie van Reagens-S Het Hoofdprodukt: dat Chemfaza de status verleent van zeer zware industrie: Kategorie 9 van de staat van inrichtingen (zie vigerend bestemmingsplan nr. RO 1999/5-ROV/G5 202 in samenhang met uw richtlijnen nr. 2588/858-RO 101/cp van 24 april 1978).

De aanvraag in z'n geheel moet dan ook door U niet-ontvankelijk worden verklaard en worden aangepast o.a. door het schrappen van de produktie van Reagens-S.

Artikel 13 van de Hinderwet: Dit artikel is gewijzigd en op 1 november 1981 in werking getreden. Het artikel wil duidelijk aangegeven dat de Hinderwet betrekking heeft op bezwaren van milieuhygiënische aard in de ruime zin. De vergunning zou zelfs geweigerd kunnen worden wegens aantasting van natuurwetenschappelijke, landschappelijke, recreatieve en ecologische waarden.

De inrichting Chemfaza behoort tot de kategorie van zeer zware industrie op grond van milieuhygiënische aspecten en behoort zodanig op minstens 3000 meter gescheiden te zijn van woonwijken. Bij Chemfaza is dat slechts ±500 meter. Het bedrijf Chemfaza kan door deze zware kwalificatie geen garantie bieden dat het op grond van het bepaalde in artikel 13 schade, hinder en gevaar kan voorkomen of beperken. De calamiteiten van de afgelopen zeven jaar bevestigen dat: Er wordt pas overgegaan tot doelvoorschriften na een calamiteit. Zelfs nog op 1 mei 1984 toen de aanvraag van Chemfaza gereed was, de omstandigheden waren toen conform de aanvraag, presteerde Chemfaza het om met een splinternieuw produkt 2-ethylhexylglycidylether een calamiteit te veroorzaken. Weer bijstellen dus. Gelukkig viel de Arnhemse politierechter Mr. H. Collewijn mijn bij door mijn stelling te bevestigen: Hij stelde dat door een lek in de Hinderwetvergunning Chemfaza vrijuit ging. Ook de officier van justitie mr. P. Tideman verweet U van een slechte regeling in de Hinderwetvergunning van Chemfaza. Hoort U het eens van een ander. De rechtspraak was i.v.m. voornoemde calamiteit.

Ik verzoek U bij deze de aanvraag niet ontvankelijk te verklaren.

Ondanks dat de aanvraag er keurig uitziet geven de feitelijkheden en de summiere gegevens (ook nog regelmatig foutief of onvoldoende) mij weinig vertrouwen dat de nieuwe vergunning conform het gestelde in de Hinderwet zal fungeren. Uit deze gegevens kan alleen maar worden geconcludeerd dat de aanvraag moet worden geweigerd op grond van artikel 13 van de Hinderwet. Ik verzoek U bij deze hierom. Het enige wat het bedrijf interesseert is de veiligheid van de werknemer blijkbaar, alle veiligheidsmaatregelen zijn daarop afgestemd en niet op de veiligheid van de omgeving. Tevreden werknemers geven een groter economisch gewin.

In de door mij toegezegde aanvulling op dit bezwaarschrift zal ik daar verder op ingaan.

Gelet op de Wet inzake de luchtverontreiniging.

Chemfaza is op grond van het inrichtingenbesluit artikel 19, eerste, Wet inzake de luchtverontreiniging, vergunningplichtig: Het bedrijf produceert op dit moment 4500 Ton Reagens-S en dat is meer dan 1000 ton gehalogeneerde organische verbindingen per jaar.

Gelet op de emissie die Chemfaza uitstoot in z'n maands en jaarsgemiddelden en ook nog MAC met ceiling overschrijdt moet toch wel worden gesteld dat Chemfaza op grond van artikel 27 van voornoemde Wet, de vergunning moet worden onthouden. Ik verzoek U bij deze de aanvraag niet ontvankelijk te verklaren.

Het is gewoon een grof schandaal dat U toestaat dat het bedrijf Chemfaza met een dergelijke aanvraag voor de dag komt. In 1978 klopte er geen spaan van. En nu 10 juni 1985 zeven jaar nadien klopt er weer niets van. Onbehoorlijk bestuur zeker na alles wat zich heeft afgespeeld in de afgelopen zeven jaar.

Bijlage 16-1A: De bijlage die eigenlijk alles verteld over de vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging: Een puinhoop, huilen met de pet op.

vervolg blad 3

Hoe durft U zo iets toe te staan. Rond de produktie van Reagens-S veel te hoge waarden. Wanneer wordt eindelijk eens tot een strafvervolgning overgegaan. En dan de produktie in HAL I en II. Zonder dat er is gemeten zo maar 6000 m³ laten opvoeren, opdat de schrikbarende hoge emissies kleiner lijken.

Bijlage 16-1A is een gewoon een GILLER.

In de toegezegde nadere motivatie zal ik dieper ingaan op de materie en de wonden blootleggen. MVA 2-12

Voorhands verzoek ik U omdat de produktie van Reagens-S nog steeds niet in de hand is te houden, deze produktie ogenblikkelijk te schrappen uit de aanvraag. Voorts m.b.t. Hal I en II op de gaswasser die emitteert een koolstof filter te plaatsen of dergelijk apparatuur. Deze wasser slingert gigantische hoeveelheden de lucht in, om ogenschijnlijk een lage emissie voor te doen. Echter de immissie blijft hetzelfde en als de zaak wordt doorgerekend op 10m³/uur dan moet je zo ongeveer van het dak afvallen als je dat over je heen krijgt. Ronduit een grof schandaal. Als U dit soort aanvragen honoreert, dan draait U willens en wetens de mensen een rad voor de ogen.

Ik verzoek U hierbij op grond van artikel 27 van voornoemde Wet de aanvraag niet-ontvankelijk te verklaren.

Verder zie ook niet wat U met artikel 26 van de Wet inzake de luchtverontreiniging aanmoet. Als U met dit artikel rekening gaat houden en dat bent U verplicht, dan kan er geen sprake zijn van een vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging. Immers nu en in de toekomst zal het blijven stinken en zullen de mensen worden getraceerd op hoge immissies aangevoerd d.m.v. een orkaan, vervolgens zal Chemfaza blijven wijzigen en veranderen, ze kunnen niet anders. Op grond van artikel 26 moet er heel wat worden aangepast en geschrapt in de aanvraag. Begin maar eerst met Reagens-S, vervolgens degenen die hoog emitteren in HAL I, HAL II, en op Koxkampseweg 20, en zeker die produkten waar nog geen waarden van bekend zijn.

Als je de aanvraag ingevolge de luchtverontreiniging ziet en de ordinaire rekenfouten telt en het manipuleren voelt slaat de schrik je om het hart. Het is misschien nog erger dan op 18 november 1978. Toen produceerde Chemfaza nog veel minder. 1100 ton tegen nu bijna 8000 ton.

Ik laat het hierbij en verwijst naar de nadere gronden op dit bezwaarschrift.

G.E.W. Thörig

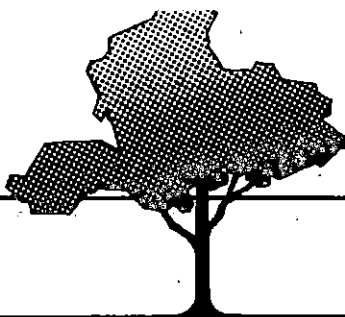
G.E.W. Thörig
G.E.W. Thörig-Bakker
G.E.W. Thörig-Bals

en namens

1935 anderen

Dr. G.E.W. THÖRIG
Rembrandtstraat 88
5301 SZ ZALTBOMMEL

de Pletle de Luchtmilieu
RBB. 12

gelderse milieufederatie

jansbuitensingel 3
6811aa arnhem
telefoon 085-515069
postgironr. 2465801

datum: 10 juli 1985
nummer: 85072
onderwerp: aanvraag vergunning Wet LuVo
Chemfaza Zaltbommel

Aan Gedeputeerde Staten
van Gelderland

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Postbus 3005 6800 GX Arnhem	KOPIE GEZ. AAN
Ingek. 85-771	11 JULI 1985
Class.nr.: X	
TE BEH. DOOR KOPIE AAN	afd 3

De Gelderse Milieufederatie nam met belangstelling kennis van de aanvraag voor een nieuwe, de gehele inrichting omvattende, vergunning ingevolge de Wet Luchtverontreiniging, van de Chemische Fabriek Zaltbommel.

Dit bedrijf veroorzaakte in het verleden grote milieuproblemen. Wij willen niet ontkennen dat in de loop der jaren hier veel is verbeterd; desondanks staat het bedrijf nog steeds in een 'kwade reuk' bij de bevolking van Zaltbommel.

Wie de zeer uitvoerige en in het algemeen duidelijke omschrijving van het bedrijf en de daarin gehanteerde produktieprocessen doorneemt, begrijpt al gauw hoe dat komt. Er wordt gewerkt met stoffen die een bijzonder lage geurdrempel hebben en het is dientengevolge zeer de vraag of het bedrijf geheel stankvrij kan worden gemaakt.

Verder blijkt dat van een aantal stoffen de emissie boven de daarvoor in het rapport van de Stichting Milieu en Ecologie gestelde kwaliteitsnorm ligt. Wij achten dit niet aanvaardbaar. Doordat aan de aanvraag slechts een verslag van het vooroverleg is toegevoegd en nog geen ontwerp-vergunningvoorwaarden, is het buitengewoon moeilijk te beoordelen of de emissieproblemen werkelijk tot een aanvaardbaar niveau zullen worden gereduceerd.

Daarom menen wij toch bezwaar te moeten maken tegen deze aanvraag en verzoeken wij u bij het opstellen van de vergunningvoorwaarden voor wat het bestrijden van het stankprobleem betreft uit te gaan van 'the best technical means', teneinde de overlast voor omwonenden tot een minimum te reduceren. De kwaliteitsnormen uit het SME-rapport zullen naar onze mening in alle gevallen moeten worden gehaald. Is dat technisch niet haalbaar, dan dient voor de produktie van de betreffende stof, of voor het proces waarbij de stof vrijkomt, geen vergunning te worden verleend.

Hoogachtend,
Gelderse Milieufederatie,

J. Swart, directeur.

HW/NLV

W. Klette 12. 1985

Gemeente Zaltbommel

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: MH 85.771	KOPIE GEZ. AAN
Ingek. 11 JULI 1985	
Class.nr.: X	
TE BEH. DOOR KOPIE AAN	afd 3

Aan:
 het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland
 Huis der Provincie
 Postbus 9090
 6800 GX ARNHEM

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

746/TD/ROVS/ABZ

Onderwerp

aanvragen van Chemische Fabriek Zaltbommel BV om vergunningen ingevolge de Hinderwet, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.

Zaltbommel, 10 JULI 1985

Geacht college,

Naar aanleiding van uw brief dd 10 juni 1985 nr MH 85.771/4-MH310 waarbij u ons met betrekking tot de Chemische Fabriek Zaltbommel BV een exemplaar toezond van de gecombineerde aanvraag om een vergunning ingevolge de Hinderwet en om vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging, eea met de nodige bijlagen, alsmede in samenhang daarmee uw brief dd 28 mei 1985 nr MH 85.771/2-MH310 inzake de uitvoering van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne zouden wij gaarne zien, dat u bij het opstellen van de vergunningen het hierna volgende bijzondere aandacht zoudt willen geven en deze punten in stringente voorwaarden zoudt willen verwerken teneinde gevaar, schade en hinder buiten de inrichting te voorkomen, te weten:

- 1 de opslag van K1-vloeistoffen. Hier dienen voorwaarden te worden gegeven om brandgevaar ten gevolge van directe zon-
inval te voorkomen;
- 2 de opslag van lege vaten. Hier dienen voorwaarden te worden gegeven om bodemverontreiniging ten gevolge van deze opslag te voorkomen;
- 3 de opslag van oa zoutzuur, ammonia, reagens 60% en BTMAC 60% op het open terrein van de inrichting dient in de hinderwetvergunning nauwkeurig te worden gelokaliseerd en gereguleerd, teneinde ondermeer brandgevaar en bodemverontreiniging te voorkomen;
- 4 voor de opslag en het gebruik van propaan moet onzeziens de integrale nota LPG als uitgangspunt dienen bij het opstellen van de voorwaarden.

Bijl.:
 O: dV
 T: SV
 C:

Postbus 10002
 5300 DA Zaltbommel
 Telefoon 04180-2346

Gemeente Zaltbommel

Vervolgblad -1-

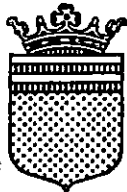
Voorts vragen wij ons af, of de LPG-tank bovengronds zich verdraagt met de nieuwe richtlijnen.

Gaarne zullen wij tzt de concept-vergunningen van u ontvangen.

Hoogachtend

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris   de loco burgemeester

VLV
v.l. Pletta

GEMEENTE MAASDRIEL

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: MH 85-771	ROFFE GEZ. AAN:
Ingek. 17 JUL 1985	
Classif.: X	
RECH. DOOR ROFFAAN	afdz

Gedeputeerde Staten van Gelderland,
afdeling Milieuhygiëne,

Postbus 9090,
6800 GX ARNHEM.

Uw kenmerk:
MH85.771/2-MR310

Uw brief van:
28 mei 1985

Ons kenmerk:
02132/ALG

KERKDRIEL,
VERZONDEN:

11 juli 1985.
16 JULI 1985

16/7
17/7

Onderwerp:

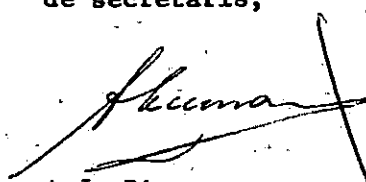
uitvoering Wet Algemene
Bepalingen Milieuhygiëne
Chemische Fabriek Zaltbommel.

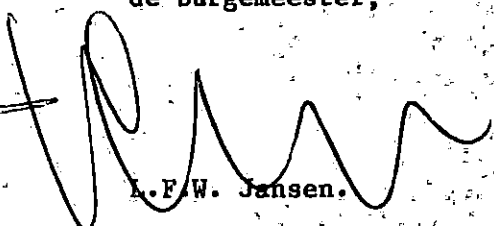
Geacht College,

Naar aanleiding van uw bovenaangehaald
schrijven met de daarbij behorende stukken betreffende bovenvermeld
onderwerp delen wij u het volgende mede.
Ons college heeft voorshands geen opmerkingen ten aanzien van de
aanvraag van de Chemische Fabriek Zaltbommel b.v.
Wellicht dat in een later stadium alsnog opmerkingen zullen worden
gemaakt.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maasdriel,
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Biemans.

L.F.W. Jansen.

Bijl.:

D: BV
T: HvD
C/

Correspondentie-adres:
Gemeente Maasdriel
Postbus 10000 5330 GA Kerkdriel
Tel. 04183-2294

Het gemeentehuis te Kerkdriel is iedere werkdag geopend van 9.00-12.30 uur.
Rabobank Kerkdriel, rek.nr. 12.51.05.096
Postrekening 8333 07

GEMEENTE NEERIJNEN

in Plette

to

Onderwerp: Uitvoering W.A.B.M. inzake
Chemische fabriek Zaltbommel
B.V.
=====

Aan: Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Bijl.: ---

Ons kenmerk: AZ/RW
Uw brief van: 28mei '85
Uw kenmerk: MH85.771/2-
MH310
Neerijnen, 16 juli 1985.
Telefoon 04181-1872.
Postbus 30, 4180 BA Waardenburg

Hierbij delen wij U mede, dat wij voorzover wij de aanvraag op dit moment kunnen beoordelen, geen bezwaar hebben tegen verlening van de vereiste vergunningen.

Een afschrift van de ontwerp-beschikking(en) en de uiteindelijke beschikking(en) zien wij te zijner tijd graag tegemoet.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Neerijnen,
de secretaris, de burgemeester,

Mandy, loco.

[Handwritten signature]

GEMEENTE NEERIJNEN	
nr.: MH85.771	KOPIE BEZ. AAN:
ingek. 19 JULI 1985	
Class.nr.: X	
TE BEH. DOOR afd 3	
KOPIE AAN	

19/7

Dict.: RW
Typ.: WK
Coll.: KH/LvS

Hm/hLV

Zaltbommel 10 augustus 1985

Gedeputeerde Staten van de
Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Geacht College,

Op 10 juli 1985 heb ik een nadere motivatie op
10-7-1985 toegezegd.

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: 485.124	KOPIE GEZ. AAN:
Ingek. 13 AUG. 1985	
Class.nr.: -177713	
TE BEH. DOOR	afds
KOPIE AAN Bezwaarschrift d.d.	

188 45 24 L

Echter door gewijzigde omstandigheden wil en kan ik niet voldoen aan mijn toezegging.

Bovendien is bij de voortgezette studie naar de aanvragen een en ander aan het daglicht gekomen die te pas komen bij de lopende beroepszaken.

Bovendien neem ik in overweging dat uw dienst Milieuhygiëne voldoende bemand is met deskundigen, dat U zonder meer kunt anticiperen op mijn bezwaren.

Voorts neem ik in overweging dat uw beleid tot nu toe ervan uitgaat Chemfaza niets in de weg te leggen.

Dit alles in overweging nemende lijkt het mij beter te wachten met een nadere motivatie tot de zaak overgegeven wordt aan de Raad van State.

Verder wil ik U wijzen op enkele stijlfouten in het bezwaarschrift:
Eerste pagina, zesde alinea, derde regel: Petionnement lees hiervoor petitionnement,
vervolg blad 2, derde alinea, elfde regel: Mr. H. Collewijn mijn, lees hiervoor
Mr. H. Collewijn mij, vervolg blad 2, negende alinea, eerste zin, lees hiervoor:
Gelet op de uitstoot van Chemfaza als uur- en jaargemiddelde, en waarbij ook
nog MAC met ceiling wordt overgeschreden, kan toch worden gesteld dat Chemfaza
op grond van artikel 27 van voornoemde Wet, de vergunning moet worden onthouden.

Hoogachtend,

G.E.W. Thörig

en namens de
Andere

AANWEZIG: Burgemeester en wethouders: drs JJ Postma , H Schoon, N de Voogd
 gemeentesecretaris : mr T van Vliet
 afd ABZ : AC Korteweg
 afd ROVS : EA Roovers
 Directie CFZ : ir MJ Vogt
 MJF Houben
 JPW Meijering

Kopie: BenW

Ter discussie staat de brief van 16 september 1985 van de DFZ aan BenW.

1 Watertransport: CFZ - gem Zuivering

Over en weer wordt de laatste stand van zaken uitgewisseld mbt de zuivering van afvalwater.

De CFZ is momenteel bezig met de realisatie van 2 verzamelbasins.

De inhoud dient te voldoen aan de kwaliteitseisen van het Zuiverings-schap (thans in bespreking).

Geïnformeerd wordt naar de stand van zaken mbt de aansluiting gemeentelijk riool.

De gemeente zal de CFZ nav de afspraken dd 4 juni 1985 informeren.

2 Verkeersveiligheid Koxkampseweg

De CFZ verwacht een toename van het verkeer (tankwagens).

De gemeente licht toe dat er de komende jaren een verandering van de infrastructuur wordt verwacht (A2 - van Heemstraweg - nieuwe brug - uitbreiding industrieterrein).

De CFZ spreekt de bereidheid uit in de toekomst genegen te zijn over materiële zaken met het gemeentebestuur van gedachten te wisselen.

3 Verweerschrift gemeente Zaltbommel - Raad van State dd 9 juli 1985 (pag 3 eerste volzin).

De CFZ stelt pag 3 eerste volzin aan de orde (bevriezing huidige bedrijfsvoering).

Van de zijde van de gemeente wordt opgemerkt dat:

- a deze zin gezien moet worden in relatie met het bezwaarschrift
- b deze zin afgestemd is op het huidige bestemmingsplan
- c de bedrijfsvoering niet binnen een bestemmingsplan kan worden geregeld
- d er onderscheid dient te worden gemaakt tussen bebouwing en gebruik
- e er een relatie ligt met het overgangsrecht
- f er sprake is van het spanningsveld planologie - milieuhygiëne
- g de gemeente voornemens is een planwijziging ter hand te nemen om onduidelijkheden weg te nemen.

De CFZ realiseert zich dat ter plaatse zware chemie is uitgesloten; maar wil wel graag andere processen opnemen in het produktieproces. De directie kan globaal de activiteiten typeren die niet zullen worden uitgevoerd.

Opgemerkt wordt dat de naam CFZ en daarmee Zaltbommel in alle landen van Europa terecht komt.

In 1986 zal de fabriek een open dag organiseren. De fam Thörig is tot nu toe niet ingegaan op uitnodigingen om het bedrijf te bezoeken. De suggestie wordt gedaan om een contactgroep met omwonenden in te stellen.

Burg

Weth

Secr

ROVS

BZ

Fin

CRS

GW

GSD

AZ/
PERS

....

....

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

/TD/ROVS/GW

Onderwerp

hinderwetvergunning CFZ

.Aan:

het Provinciaal Bestuur van Gelderland dienst m.h.

Postbus 9090

6800 GX ARNHEM

Zaltbommel, 14 NOV. 1985

Mijne heren,

Momenteel is bij u in procedure de hinderwet-/wet luvo-
vergunning van de Chemische Fabriek Zaltbommel BV.
Op 27 juni jl vond alhier in de Poorterij de hoorzitting
plaats zoals die door de wet algemene bepalingen milieu-
hygiëne wordt voorgeschreven.

Wij stellen het op prijs een verslag van deze hoorzitting
te ontvangen. Tevens brengen wij u wellicht ten overvloede
in herinnering de relatie die er ligt met het bepaalde in
artikel 12a van de hinderwet en artikel 25 en artikel 26
van de wet op de luchtverontreiniging.

Alvorens het ontwerp van de vergunning in de officiële
procedure komt, verzoeken wij u ons het concept hiervan
tijdig tegemoet te doen komen, zodat om toetsing aan toe-
komstige ontwikkelingen kan plaatsvinden.

Hoogachtend

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris de wnd burgemeester

Bijl.:

O: Ko

T: SV

C:

Postbus 10002

5300 DA Zaltbommel

Telefoon 04180-23 46

PROVINCIE GELDERLAND

Zie adreslijst

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbglid nl

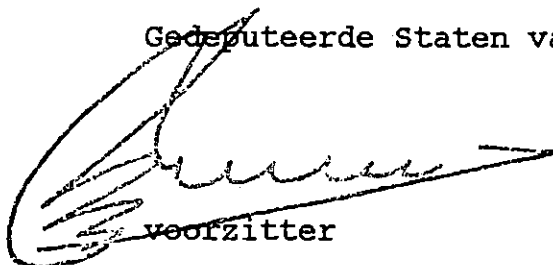
18 november.1985 - nr. MH85.771/5-MH310

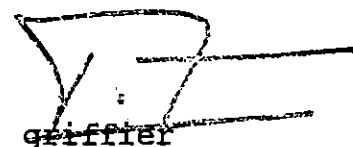
Gelieve bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

Aanvragen van Chemische Fabriek
Zaltbommel B.V. (CFZ) om vergun-
ningen ingevolge de Hinderwet,
de Wet inzake de luchtverontrei-
niging en de Wet verontreiniging
oppervlaktewateren; uitvoering
Wet algemene bepalingen milieu-
hygiëne

Ingevolge het bepaalde in artikel 21, vierde lid, van de
Wet algemene bepalingen milieuhygiëne doen wij u hierbij
een exemplaar toekomen van het verslag van de openbare
zitting betreffende bovenvermelde aanvragen.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

bijlage

coll. S
code: mg/40/S4

verzonden 22.NOV.1985

ADRESLIJST

Naam	Adres	Postcode	Woonplaats
C.D. de Vries	Thorbeckestraat 128	5301 NK	Zaltbommel
H. Schoon	Markt 10-12		Zaltbommel
A.C. Korteweg	Postbus 10002	5300 DA	Zaltbommel
D.J. van Hoof	Postbus 10003	5300 DA	Zaltbommel
H. van 't Geijn	Postbus 6099	4000 HB	Tiel
J.J. Kortie	Markt 10-12		Zaltbommel
J. Boer	Walderweg 2	5315 AN	Kerkwijk
G.E.W. Thorig	Rembrandtstraat 86	5301 SZ	Zaltbommel
W. v.d. Wijngaard	Koxkampseweg 9	5301 KJ	Zaltbommel
T.J. Dijkstra	Stationsweg 104	5301 KH	Zaltbommel
C.J. Geene	Stationsweg 102	5301 KH	Zaltbommel
J.W. van Drunen	Schoofbandweg 5	5328 JA	Rossum
S. Smulders	Gamersestraat 24	5300 AB	Zaltbommel
J. Slegh	St. Antoniestraat	5314 LG	Bruchem
J.C. Roeters	Oliestraat 1	5301 BA	Zaltbommel
G. Voorsluys	Oliestraat 11	5301 BA	Zaltbommel
R. Smeenge	Nobelweg 8	6706 GA	Wageningen
W.J. v.d. Wijngaard	Koxkampseweg 97	5301 HJ	Zaltbommel
W. van Wijk	Koxkampseweg 3	5301 HJ	Zaltbommel
W.J.A. Hoefnagel	Tienhont 38	5301 VX	Zaltbommel
J. Krijger	Gisbert Schairtweg 40	5301 XC	Zaltbommel
M.P. Kuip	Tienhont 38	5301 VX	Zaltbommel
H. Burggraaf	Gamersestraat 75	5301 AR	Zaltbommel
H.J. Heldring-Krol	Kon. Wilhelminaweg 47	5301 GE	Zaltbommel

Naam	Adres	Postcode	Woonplaats
G.T.M. Boekema	Gandhi 171	4102 HK	Culemborg
G.A. Westra	Gratenbogerd 6	5311 GB	Gameren
H. van Praag	Bloemkeshof 75	5301 WG	Zaltbommel
A.J. Stemmann	Prins Bernhardweg 39	5301 RR	Zaltbommel
M.J. Schipper	Vogelenzang 23	5301 ER	Zaltbommel
J. Roelofs	Koxkampseweg 19	5301 KJ	Zaltbommel
H. van Eck	Koekoekstraat 13	5301 SK	Zaltbommel
B.P. Roemers	Westlanderstraat 63	5301 XJ	Zaltbommel
W.R. Kooistra	Tienhont 18	5301 VM	Zaltbommel
A. Kuijper	St. Antoniestraat 4		Bruchem
R.G. Philipsen	Vissersdijk 81 ^a	4201 ZC	Gorinchem
G. Hoonakker	Tienhont 25	5301 VM	Zaltbommel
H.J.H. v.d. Maas	Hageland 25 ^a	5321 HD	Hedel
G.H. Verkuijl	D. v. Haaftenstraat 14	4175 EL	Haaften
L.J.J. Thörig-Bakker	Rembrandtstraat 86	5301 SZ	Zaltbommel
P.J.H. de Wekker	Koxkampseweg 1	5301 KJ	Zaltbommel
T.J. Dijkstra	Stationsweg 104	5301 KH	Zaltbommel
C. Geene	Stationsweg 102	5301 KH	Zaltbommel
G.C. Rike	G. Schairtweg	5301 XC	Zaltbommel
J.P.M.M. Meissen	R. v.d. Venlaan 3A	4191 PL	Geldermalsen
A.J. van Zaanen	R. v.d. Venlaan 3A	4191 PL	Geldermalsen
M.J.F. Houben	Koxkampseweg 14-20	5301 KK	Zaltbommel
M.J. Vogt	Koxkampseweg 14-20	5301 KK	Zaltbommel
J.P.W. Meijering	Koxkampseweg 14-20	5301 KK	Zaltbommel
P.P. Momtijn	Hofplein 20		Rotterdam

Naam	Adres	Postcode	Woonplaats
A. Nordermeer	St. Antoniestraat 4		Bruchem
De hoofdinspecteur- directeur van de Arbeid, hoofd van het 7e district van de Arbeids- inspectie	Eusebiusplein 1		Arnhem
De inspecteur van de Volksgezondheid voor de milieuhygiëne in de provincie Gelderland	Pels Rijckenstraat 1		Arnhem

code: ht/tr/1097

Verslag van de openbare zitting op donderdag 27 juni 1985 in het Cultureel Centrum De Poorteriej te Zaltbommel inzake aanvragen van Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. om vergunningen ingevolge de Hinderwet, de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren voor de inrichting aan de Koxkampseweg 14-20 te Zaltbommel.

De zitting wordt voorgezeten door de heer mr. J. Fokkens, lid van het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland, het tot vergunningverlening ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging bevoegde gezag.

De bij het Zuiveringsschap Rivierenland ingediende aanvraag om een vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (lozingsvergunning) wordt eveneens in deze zitting behandeld. Zulks vloeit voort uit het feit dat het dagelijks bestuur van het schap Gedeputeerde Staten heeft verzocht de drie aanvragen gecoördineerd te behandelen overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 2 en verder van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne. In verband hiermee is niet alleen een vertegenwoordiging van de provinciale dienst Milieuhygiëne voor ambtelijke bijstand aanwezig, maar ook een delegatie van het zuiveringsschap. Voor de dienst Milieuhygiëne zijn aanwezig de heren ir. E.J.M. van der Werf, ing. J. Abersen en mr.

L. Plette, allen werkzaam bij de afdeling Bestrijding Luchtverontreiniging, Hinder en Geluid en de heer dr. P.J.W.M. Müskens van de afdeling Onderzoek en Normstelling.

Namens het zuiveringsschap wordt het woord gevoerd door de heren ing. J.A.J. Lobstein en G.J. Roelofs.

De Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. (CFZ) wordt vertegenwoordigd door de heren ing. M.J.F. Houben en J.P.W. Meijering.

De VOORZITTER opent de zitting.

Alvorens gelegenheid te geven tot een gedachtenwisseling over de aanvragen tussen de vertegenwoordigers van de twee betrokken overheidsinstanties, de vertegenwoordiging van de aanvrager en de overige aanwezigen, licht hij de procedure toe, die ter uitvoering van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne voor die aanvragen dient te worden gevolgd.

De wet kent drie inspraakrondes, welke voor de drie aan de orde zijnde aanvragen zoveel mogelijk gezamenlijk worden uitgevoerd: een gecoördineerde behandeling. Op grond van artikel 2, lid 2 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne dienen Gedeputeerde Staten een gecoördineerde behandeling van vergunningaanvragen gericht tot verschillende overheidsorganen te bevorderen, wanneer één van die organen dan wel de aanvrager hen daarom verzoekt. In dit geval ging het verzoek uit van het zuiveringsschap. Een gecoördineerde behandeling houdt voor Gedeputeerde Staten tevens de verplichting in, te bevorderen dat bij de beoordeling van de aanvragen door de onderscheidene overheidsorganen (dat zijn zij zelf en het zuiveringsschap) rekening wordt gehouden met de onderlinge samenhang van die aanvragen.

In de eerste inspraakronde, waarvan deze zitting ook deel uitmaakt, kunnen mondelinge en schriftelijke bezwaren naar aanleiding van elk van de aanvragen worden ingebracht. Met het oog daarop zijn even tevoren de aanvragen met de daarbij gevoegde stukken ter inzage gelegd in het gemeentehuis te Zaltbommel, in het postkantoor aldaar, in het provinciaal kantoor te Arnhem en het kantoor van het zuiveringsschap te Tiel. Van de terinzagelegging is mededeling gedaan door publicaties in de Nederlandse Staatscourant en het weekblad "De Toren". Tevens zijn kennisgevingen aan direct omwonenden verzonden en aangeplakt aan het gemeentehuis van Zaltbommel en op het terrein van de inrichting.

Aan het eind van deze zitting kunnen mondelinge bezwaren naar voren worden gebracht; schriftelijke bezwaren kunnen nog tot 13 juli a.s. worden ingebracht, en wel bij het college van Gedeputeerde Staten in verband met de aanvragen om vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging, bij het Zuiveringsschap Rivierenland te Tiel naar aanleiding van de aanvraag om een lozingsvergunning.

De tweede inspraakronde heeft betrekking op de ontwerp-beschikkingen op elk van de aanvragen.

In deze ontwerp-beschikkingen worden de ingebrachte bezwaren en de adviezen van de wettelijke adviseurs alsmede de belangen van aanvrager gewogen tegen het milieubelang dat elk van meergenoemde wetten beoogt te beschermen.

Ook van de ontwerp-beschikkingen wordt een exemplaar ter inzage gelegd op eerdergenoemde plaatsen. Van de ontwerp-beschikkingen wordt op dezelfde wijze kennisgeving gedaan als ten aanzien van de aanvragen.

Tegen een ontwerp-beschikking kan gedurende twee weken schriftelijk bezwaar worden gemaakt door de indiener van de betreffende aanvraag, Chemfaza, door degenen die op deze zitting tegen die aanvraag bezwaren zullen inbrengen, dan wel voor 13 juli aanstaande hun bezwaren hebben ingebracht, alsmede door eenieder die aantoonst dat hij of zij redelijkerwijs niet in staat is geweest voor 13 juli bezwaren in te brengen.

Na beoordeling van de naar aanleiding van de ontwerp-beschikkingen mogelijkerwijs ingebrachte bezwaren en adviezen worden dan de eindbeschikkingen op de aanvragen vastgesteld, waarin de gevraagde vergunningen al of niet worden verleend. Ook die definitieve beschikkingen worden weer ter inzage gelegd en bekendgemaakt, op gelijke wijze als voor de aanvragen en de ontwerp-beschikkingen is geschied.

Behalve door de aanvrager en de wettelijke adviseurs kan tegen elke eindbeschikking gedurende een maand beroep worden ingesteld door degenen die in de eerste inspraakronde - tot 13 juli - mondeling of schriftelijk bezwaren hebben ingebracht en door enige andere belanghebbende die aantoonst dat hij of zij redelijkerwijs niet in staat is geweest gebruik te maken van de geboden mogelijkheden om bezwaren in te dienen.

Toelichting bij de aanvragen

In de onderhavige, de gehele inrichting omvattende vergunningaanvragen zijn alle bestaande en door aanvrager voorziene processen opgenomen. In het kader van de aan die vergunningen te verbinden voorschriften kan het bedrijf in zijn in de loop der jaren gewijzigde vorm als één geheel worden benaderd en kan een herbezinning plaatsvinden ten aanzien van de milieu-eisen waaraan zulk een bedrijf heden ten dage dient te voldoen.

In alle drie aanvragen is een uitvoerige beschrijving opgenomen van hetgeen in de inrichting wordt verricht, bereid en bewaard. Met het oog op de hierna te houden discussie over de aanvragen zou ik mij er toe willen beperken in het kort in te gaan op een aantal aspecten die tijdens het vooroverleg over de aanvragen sterk de aandacht hebben gehad van de daarbij betrokkenen en die ook bij de beoordeling van die aanvragen en de daarop te nemen beschikkingen een belangrijke rol zullen spelen. Dat zijn:

- 1 de lozingsproblematiek
- 2 de externe veiligheid van de inrichting
- 3 de stankproblematiek
- 4 de uitwerp van luchtverontreinigende stoffen/de concentratie van die stoffen op leefniveau/te dien aanzien te stellen normen.

Ad 1 (lozingsproblematiek)

Intensief overleg tussen het zuiveringsschap, de provinciale dienst Milieuhygiëne en het bedrijf heeft geresulteerd in een saneringsplan van de afvalwaterbehandeling. Samengevat houdt dit plan in, dat behalve koelwater en hemelwater (niet het hemelwater afkomstig van de opslagen van chemicaliën) niets meer op de sloot naast de produktiehallen zal en kan worden geloosd.

Ad 2 (het veiligheidsaspect)

De gebeurtenissen op 15 juli 1982 (de explosie) en 1 mei 1984 (storing in de produktie waarna proceswater in de sloot terecht kwam) zijn door de arbeidsinspectie en de provinciale dienst Milieuhygiëne aan een grondige analyse onderworpen; uit deze analyse is een aantal concrete - door het bedrijf overgenomen - aanbevelingen voortgevloeid om de interne en externe veiligheid te vergroten (vermindering van de kans op explosies met mogelijke consequenties (intern) voor het aanwezige personeel en (extern) voor de omgeving van de inrichting). Zo is het produktieproces op een aantal cruciale punten geautomatiseerd en zijn waar mogelijk elektronische beveiligingen aangebracht.

Ad 3 (stankproblematiek)

De bij de produktie van Reagens gebruikte grondstof TMA was in het verleden oorzaak van veel klachten over stank. Reeds in een uiterst kleine concentratie is de geur (stank) van die stof waarneembaar. De stankproblemen zijn minder geworden door voor die produktie TMA te

vervangen door het zoutzure zout TMA-HCl. Verdere reductie van de stankhinder werd bereikt door plaatsing van een extra gaswasser voor de afzuiging boven de voorraadtanks van TMA, die voor enkele andere produktieprocessen nog wordt gebruikt.

Ad 4 (uitworp van luchtverontreinigende stoffen/concentratie van die stoffen op leefniveau/normstelling)

Ingevolge artikel 3 van het Vergunningenbesluit inrichtingen luchtverontreiniging dient een vergunningaanvraag op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging onder andere een omschrijving van de aard en een schatting van de omvang van de te verwachten uitworp van verontreinigende stoffen te bevatten.

In nauw overleg met de dienst Milieuhygiëne en met inschakeling van externe deskundigen op het gebied van de meettechniek is die uitworp op basis van de in de aanvraag vermelde processen bepaald.

Een directe meting van de concentratie van luchtverontreinigende componenten op leefniveau in de omgeving van de inrichting (die concentratie wordt in de vaktaal "immissie" genoemd) is op technische en praktische gronden moeilijk uitvoerbaar. Daarom worden de verschillende te verwachten immissies uit de gemeten waarden van de uitworp met behulp van een zogenaamd verspreidingsmodel berekend. De door berekening gevonden immissiewaarden worden getoetst aan de in het rapport "Normstelling luchtverontreiniging" opgenomen kwaliteitsnormen (rapport 84/2 delen a en b van de Stichting Milieubeleid en Ecologie (SME) van een onderzoek in opdracht van de provincie Gelderland). Dit rapport bevindt zich bij de ter inzage gelegde stukken met betrekking tot de aanvragen.

Ten slotte nog het volgende.

In het kader van de onderhavige procedure is aan de orde of de inrichting van Chemfaza in de vorm als in de vergunningaanvragen aangegeven, dus op de bestaande locatie, op milieuhygiënisch verantwoorde wijze kan worden bedreven en zo ja, welke voorwaarden daaraan moeten worden verbonden. Een eventuele verplaatsing van het bedrijf staat in dat kader niet ter beoordeling van Gedeputeerde Staten of het zuiveringsschap.

Zoals wellicht bekend is onder meer de verplaatsing van het bedrijf door een aantal inwoners van deze gemeente in een procedure op grond van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (Wet AROB) aanhangig gemaakt. Gedeputeerde Staten zullen op hun AROB-bezwaarschrift apart beslissen.

Gedachtenwisseling

In aansluiting op de laatste mededeling van de voorzitter vraagt de heer THÖRIG, verwijzend naar artikel 12 van de Hinderwet (bedoeld artikel 12 of artikel 13? (red.)), waarom geen rekening wordt gehouden met de omstandigheid dat het bedrijf van CFZ planologisch gezien niet op het industrieterrein thuishoort.

Bij de beoordeling van vergunningaanvragen in het kader van de Hinderwet - en ook de Wet inzake de luchtverontreiniging - aldus de VOORZITTER, moet je zeker rekening houden met de omgeving waarin de inrichting is gelegen (volgens artikel 13 Hinderwet). Omgevingsaspecten van velerlei aard worden bij de oordeelsvorming over vergunningaanvragen betrokken. Bijvoorbeeld de landschappelijke inpasbaarheid van de inrichting in zijn omgeving. Van belang zijn ook de voor de verschillende aspecten gestelde normen (geluids-/luchtverontreinigingsnormen etc.). Ook moet rekening worden gehouden met redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen in het betrokken gebied (artikel 12a, nieuw, ingevoerd in 1981).

Uitgangspunt is en blijft de bestaande in de vergunningaanvraag vermelde locatie van de inrichting. In de toelichting is hier met nadruk op gewezen met het oog op de aparte procedure die nog loopt voor de planologische problematiek, in het bijzonder de verlangde verplaatsing van het bedrijf.

De heer THÖRIG: U weegt bij de beoordeling van de vergunningaanvragen toch wel de zwaarte van de hinder etc. voor de omgeving mee?

De VOORZITTER: Uiteraard. Wij zouden de wet anders niet goed toepassen.

De heer Th. DIJKSTRA - hij woont vlakbij de fabriek van CFZ - wil weten of de uitvoering van de Hinderwet louter een technische aangelegenheid is. Of wordt daarbij ook naar de menselijke factor gekeken? In hoeverre worden de gevoelens van omwonenden meegewogen?

De VOORZITTER: Essentieel - in het verleden enig - uitgangspunt van de milieuwetgeving is de bescherming van de volksgezondheid. De zorg voor de volksgezondheid geschiedt op een zo rationeel mogelijke wijze. Aan de hand van rationele overwegingen worden normen geformuleerd, die in elk geval zodanig worden gesteld dat ervan kan worden uitgegaan dat de gezondheid van de mensen, ook in de directe omgeving, niet wordt geschaad. Zou in een concreet geval kunnen worden aangetoond dat de vergunningvoorschriften onvoldoende waarborgen bieden voor de volksgezondheid, dan zou dat een heel ernstige zaak zijn. Ik denk dat wij ons wat dat aangaat in Gelderland niet hoeven te schamen over de manier waarop de milieuwetgeving wordt toegepast. Ik kan niet zeggen, dat aan de gevoelens van omwonenden wordt voorbijgegaan, vanzelfsprekend wordt daarmee als het enigszins mogelijk is rekening gehouden. Doch bij de formulering van vergunningvoorschriften moet de gezondheid, in algemene zin, voorop staan.

Mevrouw VAN DE WIJNGAARD stelt de problematiek aan de orde van het vervoer van chemicaliën naar en van het bedrijfsterrein van CFZ. Zij maakt gewag van het bijna omslaan van een "gifauto" in de berm van de Koxkampseweg. Haar vraag is of van provinciezijde hieraan iets kan worden gedaan.

De VOORZITTER: Voor deze problematiek bestaat een speciale regeling: de Wet vervoer gevaarlijke stoffen. Voorshands moet ervan worden uitgegaan dat die wet op de door u aangeroerde problematiek van toepassing is. Voor de verkeerssituatie in algemene zin is bovendien de gemeente verantwoordelijk. De provincie kan moeilijk verantwoordelijk worden gesteld voor zaken waarover zij geen zeggenschap heeft. Hij zegt toe te zullen laten onderzoeken of, en zo ja, in hoeverre deze problematiek - voor zover het de aanvoerwegen in de zeer directe omgeving van het bedrijf betreft - mede door de Hinderwet worden bestreken. Sedert de wetswijziging van 1981 kan rekening worden gehouden met de indirecte gevolgen van bedrijfsactiviteiten die ook gevaar, schade of hinder met zich brengen. Tussen die activiteiten en laatstgenoemde aspecten moet evenwel een zeker oorzakelijk verband bestaan. Er is daarover veel jurisprudentie.

Volgens mevrouw THÖRIG is tijdens de bijeenkomst in het gemeentehuis van Zaltbommel, in maart van het vorige jaar, toegezegd dat de verkeerssituatie aan de Koxkampseweg zal worden verbeterd (door passeerstroken of iets dergelijks).

De heer DIJKSTRA vraagt wanneer de gemeente in beeld komt wat de activiteiten van CFZ betreft.

De VOORZITTER: De gemeente Zaltbommel is een van de wettelijke adviseurs, die over de thans voorliggende vergunningaanvragen de provincie respectievelijk het Zuiveringsschap Rivierenland kunnen adviseren. Eventuele wensen, bijvoorbeeld met betrekking tot de aan die vergunningen te verbinden voorschriften, kunnen in het kader van de procedure ingevolge de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne naar voren worden gebracht. Deze moeten wel verband houden met de aspecten welke onder de werkingssfeer van de Hinderwet/Wet inzake de luchtverontreiniging respectievelijk de Wet verontreiniging oppervlaktewateren vallen (luchtverontreiniging, stank, veiligheid, lozing van afvalwater).

Naar de mening van de heer DIJKSTRA moet worden geconcludeerd, dat voor een groot aantal zaken het industrieterrein c.q. CFZ betreffende de gemeente verantwoordelijk is. De problemen van omwonenden moeten merendeels van gemeentewege worden opgelost (te smalle wegen, persleidingen die te duur zijn, te snel afgegeven vergunningen, niet kloppende bestemmingsplan etc.).

Voor een punt als (de wijziging van) het bestemmingsplan moet u inderdaad bij de gemeente zijn, aldus de VOORZITTER. Voor zaken als verkeer en dergelijke verdient het eveneens aanbeveling de gemeentelijke instanties te benaderen.

Hij herinnert eraan, dat tijdens de vorig jaar in het gemeentehuis gehouden bijeenkomst is nagegaan waar precies de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de gemeente liggen. Hij raadt de heer Dijkstra aan zich dienaangaand met de gemeente te verstaan.

Mevrouw DIJKSTRA heeft mede naar aanleiding van het gebeurde jongstleden zaterdagavond sterke twijfels ten aanzien van de veiligheid van de inrichting van CFZ. Er heerste een verschrikkelijke stank die haar erg deed denken aan de stank na de calamiteit in 1982.

Naar de mening van de heer THÖRIG ging het gelet op de ook door hem waargenomen geur om een behoorlijke emissie van een produkt met de zoete, weeë chloroform-geur van epichloorhydrine. Dit vindt hij een heel ernstige zaak.

De emissie vond plaats ongeveer tussen 22.00 en 22.45 uur. Omdat op geen van de provinciale telefoonnummers respons kwam heeft hij de heer Houben van de bedrijfsdirectie gebeld, die naar zijn zeggen geen bijzonderheden heeft geconstateerd.

De heer HOUBEN bevestigt dit. Hij was 's middags ook al op de fabriek geweest en had toen ook geen storingen geconstateerd.

's Avonds heeft hij alle systemen en wassers nog eens aan een controle onderworpen. Alles was in orde. Ook waren er geen elektronische beveiligingen aangesproken.

De VOORZITTER zegt te hebben vernomen dat er één klacht bij het klachtennummer is binnengekomen, van de heer Thörig. Eén klacht leidt buiten de kantooruren niet tot actie.

Vervolgens stelt de heer SLEGH, wonende te Bruchem, de waterverontreinigingsproblematiek aan de orde. Hij heeft koeien grazen die moeten drinken uit een sloot waarin koelwater van CFZ uitkomt.

In de inleiding is er melding van gedaan, dat behalve koelwater en hemelwater niets meer op de sloot naast de produktiehal zal en kan worden geloosd. Wanneer zijn de desbetreffende voorzieningen getroffen?

De heer LOBSTEIN: Het water waarvan uw vee drinkt komt van de sloot bij de fabriek van CFZ via de onderdoorgang van de Rijksweg. De lozing van schrob- en spoelwater is eind 1984/begin 1985 stopgezet. Momenteel wordt dus uitsluitend niet verontreinigd koelwater op de watergang waaruit uw koeien drinken geloosd.

De heer SLEGH vraagt zich af, of hij daarop kan vertrouwen. Hij heeft namelijk nogal wat problemen met zijn koeien gehad. Bij een aantal drachtige koeien werd de vrucht vroegtijdig afgeworpen. Een kalf kwam totaal misvormd ter wereld. Er heersten de meest vreemdsoortige ziektes.

Als van de fabriek van CFZ afkomstig gif in de melk zou worden aangetroffen dan zou hij als een gifmenger in plaats van als een veehouder te boek staan en geen melk meer mogen leveren.

De heer LOBSTEIN vindt de zorgen van de heer Sleghe heel begrijpelijk. De belangrijkste vraag waarvoor hij zich als medewerker van het zuiveringsschap ziet gesteld is of hetgeen via de sloot wordt afgevoerd als gif is te kwalificeren.

In antwoord op een reactie op die woorden uit de zaal dat daarvan gezien de vissterfte zeker sprake moet zijn stelt hij, dat het ook om stoffen kan gaan die goed biologisch afbreekbaar zijn. Bij dat afbraakproces kan een dusdanige verlaging van het zuurstofgehalte in het water optreden, dat vissterfte ervan het gevolg is. Het belangrijkste is, dat er nu geen schrob- en spoelwater (mogelijk gif bevattend afvalwater) meer in de sloot terecht kan komen.

Ook niet meer bij ongelukken? wordt door de heer SLEGH daarop gevraagd.

De heer LOBSTEIN: Dat hangt er maar van af, wat u daaronder verstaat. Als de hele boel ontploft, houdt natuurlijk alles op. "Normale" calamiteiten worden echter binnen het bedrijfsrioleringsysteem opgevangen. In de sloot bij het bedrijf is een calamiteitenschuif aangebracht, waardoor de doorgang is afgesneden. In de vergunningaanvraag op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren is bovendien de bouw van twee grote calamiteitenbassins voorzien. Alle redelijkerwijs noodzakelijke voorzieningen zullen derhalve over enige tijd zijn getroffen. Desgevraagd deelt hij nog mede niet aannemelijk te hebben kunnen maken, dat de ziektes van de koeien van de heer Sleggh veroorzaakt zijn door stoffen uit water, afkomstig van CFZ.

De VOORZITTER wijst erop dat sedert de calamiteit van 1982 het nodige aan de situatie rond CFZ is gebeurd. Degenen die de bijeenkomst in het gemeentehuis, in maart 1984, hebben bijgewoond weten dat de milieuproblemen zeer intensief zijn besproken. Zowel de dienst Milieuhygiëne als het zuiveringsschap hebben sedertdien veel aandacht besteed aan de oplossing van de problemen.

Mevrouw THÖRIG maakt hierop melding van een brief van het zuiveringsschap aan de gemeente Kerkwijk waarin wordt toegegeven dat CFZ veel fouten maakt en dat er veel verontreinigingen zijn, maar zo wordt gesteld, wij kunnen niet anders wegens de werkgelegenheid die in het geding is.

De heer LOBSTEIN ontkent dat het zuiveringsschap zulke brieven zou schrijven. Van de door mevrouw Thörig vermelde brief is hem niets bekend.

De heer SLEGH stelt er prijs op de vertegenwoordigers van provincie en zuiveringsschap ten slotte nog over het volgende te informeren.

In een door hem bijgewoonde studiebijeenkomst van veehouders werd door een medewerker van het waterschap een lezing gehouden waarin ook de waterverontreinigingsproblematiek rond CFZ aan de orde werd gesteld. Uit dienst betoog bleek dat bij calamiteiten de sloten en dergelijke op meerdere plaatsen kunnen worden afgedamd, zodat de rest van de Bommelerwaard van verontreinigingen bespaard blijft. Van belang is te weten dat binnen het op die wijze afgeschermd gebied toch nog zo'n 40 mensen wonen of werken!

De VOORZITTER zegt dat hiervan goede nota wordt genomen.

Bezwaren

De VOORZITTER stelt vervolgens eenieder in de gelegenheid om bezwaren in te dienen. Hij wijst erop, dat bezwaren die tijdens de gedachtenwisseling, wellicht terloops, zijn genoemd en die men gehandhaafd wenst te zien herhaald dienen te worden, opdat later geen misverstanden rijzen ten aanzien van het recht op in beroep te kunnen gaan.

Tevens wijst hij op de mogelijkheid om schriftelijke bezwaren in te dienen. Bij het college van Gedeputeerde Staten wat betreft de aanvragen om vergunning ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging. Bij het Zuiveringsschap Rivierenland ten aanzien van de aanvraag om een lozingsvergunning. Dit kan nog tot 13 juli aanstaande.

Degenen die hun naam en adres - liefst in blokletters - op een van de verspreide presentielijsten invullen, krijgen een exemplaar van het verslag van de zitting toegestuurd.

De volgende bezwaren worden naar voren gebracht:

- 1 De heer dr. G.E.W. Thörig
Rembrandtstraat 86
Zaltbommel

De heer THÖRIG heeft bezwaren tegen alle drie vergunningaanvragen. Hij wil deze nog niet direct tijdens deze zitting formuleren, maar schriftelijk deponeren, omdat hij nog de tijd wil hebben om zijn gedachten daarover te laten gaan. Deze bezwaren zullen samengevat betrekking hebben op het volgende.

De aanvraag om vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging

- Het feit dat wegens technische problemen geen immissiemetingen zijn gedaan.
- De wijze waarop de emissiemetingen werden uitgevoerd, door middel van Dräger-buisjes. De informatie in de aanvraag is niet toereikend om de werkelijke emissie te kunnen beoordelen. Op grond daarvan zou moeten worden geconcludeerd, dat honderden kilo's chemicaliën de lucht in gaan (bijvoorbeeld 10% van de totale jaarproduktie van acetonitril). Wat eerst de sloot in ging wordt nu blijkbaar in de lucht geloosd.
- Anderzijds is een aantal in bijlage 16-3 vermelde jaaremmissie-cijfers gelet op de opgegeven produktie(capaciteit) van de inrichting veel te laag. Bijvoorbeeld 1,25 kg epichloorhydrine. In aanmerking genomen het aantal batches en de batchduur zou dat bijna twee keer zo veel moeten zijn.

De aanvraag om vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren

- De vloeren van de gebouwen moeten volgens de aanvraag een vloei-stofdichte bak vormen. Is het geen onvolkomenheid dat geen rekening wordt gehouden met het feit dat zomers de deuren van die gebouwen vaak openstaan?
- De aanvraag geeft niet het vertrouwen, dat er geen schadelijke stoffen meer in de sloot zullen worden geloosd.
- In de aanvraag is onvoldoende rekening gehouden met mutagene en teratogene effecten van een mogelijke lozing, bijvoorbeeld ingeval van een calamiteit.

Aanvraag om vergunning ingevolge de Hinderwet

De aanvraag biedt voor omwonenden in een straal van + 3 km niet de noodzakelijke waarborgen wat betreft de veiligheid van de inrichting. Ook op basis van de aan de Hinderwetvergunning te verbinden voorschriften zijn zulke waarborgen naar moet worden gevreesd niet te verwachten.

2 Mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker
Rembrandtstraat 86
Zaltbommel

Zij leest de volgende verklaring voor:

- Met betrekking tot de aanvraag om een vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren:

"In bijlage 7, onder 3, wordt gesteld:

In geval van calamiteiten in een gebouw kunnen de goten door middel van afsluiters afgesloten worden, zodat de vrijgekomen chemicaliën in het gebouw zelf blijven en van hier uit naar de afvaltanks gepompt worden, zodat vermenging met spoel- en schrobwater vermeden wordt.

- a) Mijns inziens moet voorgeschreven worden dat tijdens de produktie de afsluiters altijd dicht moeten zijn; gaat er tijdens het produktieproces iets mis, dan is lekkage in ieder geval voorkomen via die uitweg. Denk aan het incident van 2 mei 1984 waarbij de afsluiters pas dicht werden gemaakt nadat de arbeiders gasmaskers opgedaan hadden.
- b) De erbarmelijke staat waarin de sloot begin juni 1983 kon verkeren moet zeker aanleiding zijn tot een hermetische afsluiting van iedere afvoer naar buiten te besluiten.

2 Metingen en bemonstering:

- a Het zuiveringsschap neemt genoeg met oude kapotte monster. Chemfaza neemt zelf monsters en bewaart deze ongecon-

- ditioneert. Monsters ouder dan enige uren zijn kapot, dit is door onszelf proefondervindelijk aangetoond.
- b Het apparaat dat de 24-uurs bemonstering uitvoert staat niet in de goede positie. De enigszins vette substantie drijft boven langs het meetpunt, met andere woorden het minder verontreinigde water passeert het meetpunt.
- c Stoffen die niet in het slootwater terecht mogen komen zoals kleur- en geurstoffen en alcoholen zijn door ons wel aangetoond met een gaschromatograaf. Op 4 juni 1982 dreef de knal oranje acetonaat als een koek op de sloot. (Een duidelijke aanwijzing dat er geen adequate controle is.)
- 3 Er wordt gesproken over de afvoer via een persleiding naar de zuiveringsinstallatie. Dit is slechts toekomstmuziek. Wel erg voorbarig om een vergunning af te geven op een conditie die er nog niet is.
- 4 Bij elke constatering dat de sloot verontreinigd is spreekt het zuiveringsschap zalvende woorden ten gunste van Chemfaza, tegen beter weten in."
- Met betrekking tot de aanvraag om vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging:

"Het feit dat een fabriek een LVO-vergunning nodig heeft is al voldoende om je te realiseren dat een fabriek die op een dergelijke voorwaarde mag draaien, in dit geval niet op de juiste plaats staat. De veel voorkomende stankoverlast getuigt hiervan. Niet alleen de omwonenden hebben hier last van, de bebouwde kom van Zaltbommel wordt ook geregeld getrakteerd, bij voorkeur 's avonds laat als er weinig mensen buiten zijn. Klachten als haaruitval en chronische hoofdpijn geven te denken, (dit laatste vooral in de directe omgeving van de inrichting).

Als de vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging wordt verleend, dan kom ik Gedeputeerde Staten een botervloot aanbieden, zodat ze de boter die ze op hun hoofd hebben, daarin kunnen doen. Het is te hopen dat ze dan weer helder kunnen denken.

Overbodig is het waarschijnlijk te zeggen dat schriftelijk commentaar volgt."

- Met betrekking tot de aanvraag om vergunning ingevolge de Hinderwet:

"De documenten met betrekking tot de verlening van de vergunning wekken de schijn volledige waarborgen te bevatten. De praktijk zal uitwijzen of de vergunning "waterdicht" of liever gezegd de fabriekshallen "chemicaliedicht" zijn.

Opmerkingen:

- 1 Meerdere keren is geconstateerd dat de deuren van één der produktiehallen open stonden, dus geen waterdichte bak zoals vermeld in de aanvraag. Bij de ambtenaar van de milieudienst melde ik dat ik de deuren zag openstaan, doch hij zei dat zulks niet in de hinderwetvergunning verboden was; de fabriek werkt met een gesloten circuit. Kan best waar zijn, als er maar geen calamiteit plaatsvindt waardoor de glazenopzet en/of andere delen van de apparatuur kapot gaan. Denk aan 15 juli 1982 en 2 mei 1984, toen er toch chemicaliën buiten de hallen terecht kwamen. Immers, de Hinderwet is om hinder en gevaar naar buiten te weren. Met openstaande deuren vergemakkelijk je het proces van ongecontroleerde emissie.
- 2 Alle keren dat er een calamiteit plaatsvond bij Chemfaza is het nog steeds, tot nu toe waarneembaar, "goed" afgelopen: er hebben zich geen ongelukken voorgedaan waarbij direct doden zijn gevallen; echter wel veel kankergevallen en goedaardige gezwellen zijn schering en inslag aan de Koxkampseweg en omgeving. Zaltbommel is nog steeds gevrijwaard van een gifwolk door de puur gelukkige omstandigheid dat de windrichting telkenmale gunstig was.
- 3 Uit het voorval van zaterdagavond jl. (22 juni 1985) is nu al gebleken dat deze fabriek een zeer gevaarlijke is; ze is niet te controleren. Bedenk hierbij dat de onderhavige aanvraag berust op de huidige situatie. Ondanks het feit dat Gedeputeerde Staten beweren dat nu aan alle eisen is voldaan om veilig te functioneren. Zaterdagavond stonk het enorm, niet naar de "vertrouwde" katepiss (amine), maar een scherpe lucht die niet te definiëren is. Een onderzoek van twee heren van de directie, door Dijkstra en Thörig gealarmeerd, leverde geen verheldering op. Dit voorval heeft het kleinste sprankje hoop dat deze vergunning enige waarborg biedt ten aanzien van de veiligheid doen smelten als sneeuw voor de zon.
In het weekend werkt het alarmsysteem van de provincie niet; dat van Chemfaza doet het gezien de voorvallen zelfs door de week niet. Als omwonenden alarmslaan - ze zijn aangemoedigd om het bedrijf in de gaten te houden, (al is het maar om te overleven) - via het bekende alarmnummer, wordt er zelfs na aandringen geen dienstdoende milieu-ambtenaar opgeroepen, ondanks de toezegging van gedeputeerde Fokkens op 12 maart 1984 in een geheime vergadering met omwonenden en andere betrokkenen.
- 4 De veelvuldig voorkomende incidenten, het niet onder controle kunnen houden van de fabriek, het ontbreken van een paraat en accuraat aanwezig zijn van ter zake kundige personen, belast met de controle, moeten onderhand toch wel aanleiding geven om:

- a de vergunning niet af te geven, zo lang de productieprocessen met de gevaarlijke kankerverwekkende (epichloorhydrine) en walgingwekkende stoffen (amine) niet zijn uitgesloten ofwel,
- b het bedrijf met de bestaande huidige capaciteit te verplaatsen.
- 5 Ik vraag me af welke productieprocessen ongeveer 3 maanden na de datum van afgifte van de vergunning schriftelijk zullen worden gemeld, waarbij grondstoffen worden gebruikt die in die vergunning verboden zijn. De kans dat dat weer gebeurt zoals het geval was met bijvoorbeeld paratertiairbutylcatagol in 1979, is zeer reëel. Aangezien de VS heeft aangekondigd dat er weer chemische wapens geproduceerd moeten worden, kan Chemfaza heel goed in aanmerking komen om deze te produceren, immers ervaring is aanwezig. In de beginjaren zeventig heeft Chemfaza ook voor defensie gewerkt. In de aanvraag komen stoffen voor dit soort productie namelijk niet voor.
- 6 **Hoofdstuk NOODPLAN:**
Hierin is te lezen dat de brandweer en directie etc. gewaarschuwd moeten worden. Wanneer de politie op de hoogte wordt gebracht valt er niet uit op te maken. Mijns inziens moet dat ook in het beginstadium van de uitvoering van het noodplan gebeuren, zodat de Koxkampseweg en de Viaductweg tijds kunnen worden afgesloten voor het publiek, daar dit soort evenementen veel belangstelling trekt.
- 7 Op pag. 16, onder punt 12 "maatregelen om geen onveilige situatie ..... etc.," laatste regel: "zodat alle processen op een veilige manier stilgelegd kunnen worden".
Bij de calamiteit van 15 juli 1982 kon de productie in een reactor in de hal waar de calamiteit plaatsvond niet stil gelegd worden, omdat dan de inhoud niet meer bruikbaar was.
- 8 De aanwezige LPG-tank is ook een bijzonder gevaarlijk element, zo dicht bij zoveel licht ontplofbare en ontvlambare chemicaliën. Het aanwezig zijn van een bedrijfsbrandweer is inderdaad een noodzaak. Maar dat slechts 2 van 15 brandweerlieden in Zaltbommel wonen, doet wél amateuristisch aan.

Ter overweging lees ik u het volgende citaat voor, een gedeelte uit een publikatie in een prominent dagblad, geschreven door leden van de Rijnmondraad te weten ir. Spoor en Davids: (NRC-Handelsblad 9 maart 1985). De grote milieurampen die er de afgelopen tijd hebben plaatsgevonden (Mexico en India) maken nog eens duidelijk dat een verantwoorde bestuurlijke afweging tussen milieu, economie en ruimtelijke ordening absoluut noodzakelijk is voor de veiligheid van de bevolking. Het besef dat milieu, ruimtelijke ordening en economie in wezen geen tegenstelling hoeven en mogen vormen, breekt langzaam maar zeker door.

Mijn vraag: "Wanneer in Gelderland, met name met betrekking tot de Chemfaza in Zaltbommel?"

3 De heer P.J.H. de Wekker
Koxkampseweg 1
Zaltbommel

- De produktie van Reagens die ook nu weer in de vergunningaanvraag staat vermeld is zijns inziens illegaal;
- Hij is ervoor beducht, dat na de vergunningverlening door middel van meldingen de produktie wordt uitgebreid; in het bijzonder vreest hij de produktie van materiaal voor (para)militair gebruik. In het verleden is dit ook al eens gebeurd, het betrof toen onder andere DS₂. Kan de vergunningverlening garanderen dat er geen verdere meldingen komen?

4 De heer T.J. Dijkstra
Stationsweg 104
Zaltbommel

- Hij heeft in de eerste plaats bezwaar tegen het feit dat er grote hoeveelheden gif en kankerverwekkende stoffen zijn opgeslagen op een zo kleine en gezien de staat van de toevoerwegen, slecht bereikbare ruimte.
- Hij heeft bezwaar tegen de stank als gevolg van het bedrijf, die, naar hij vreest, met de thans gevraagde vergunning wel niet zal verdwijnen.
- Hij maakt bezwaar tegen de verontreiniging van de sloot. (Er spelen vaak kinderen bij die sloot!)
- De getroffen voorzieningen ter voorkoming van calamiteiten en ter beperking van de kwalijke gevolgen daarvan zijn zijns inziens onvoldoende.

5 De heer A. Kuyper
St. Antoniestraat 4
Bruchem

- Hij maakt bezwaar tegen de wijze waarop door de overheid op klachten door het bedrijf wordt gereageerd. De omwonenden moeten na deponering van een klacht de garantie hebben dat deze ook serieus wordt behandeld.
- Hij verzoekt te onderzoeken of de onvruchtbaarheid van het vee van de heer Slegh een gevolg is van de verontreinigingen van de sloot door CFZ.

6 Mevrouw W.J. v.d. Wijngaard
Koxkampseweg 7
Zaltbommel

- Zij doet een dringend beroep op de huidige eigenaar van het bedrijf van CFZ, SHELL-CHEMIE, rekening te houden met de burgers gezien de ernstige gevaren van dat bedrijf. Zij spreekt de wens uit, dat de fabriek wordt samengevoegd met de fabrieken van SHELL zodat de bevolking van Zaltbommel opgelucht kan ademen. Of moeten de omwonenden op de volgende calamiteit wachten? Zij hoopt niet dat het kalf eerst verdronken moet zijn - zoals in Bopal - voordat de put wordt gedempt.

De VOORZITTER dankt ten slotte de aanwezigen voor hun inbreng en wenst iedereen een goede thuiskomst toe, waarna hij de zitting voor gesloten verklaart.

Arnhem, 20 november 1985

PROVINCIE GELDERLAND

Het college van Burgemeester
en Wethouders van
ZALTBOMMEL

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbglid nl

27 november 1985 - nr. MH85.1758/1-MH310

Procedure Wet algemene bepalingen milieuhygiëne voor aanvragen van Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. om vergunning ingevolge de Hinderwet, Wet inzake de luchtverontreiniging en Wet verontreiniging oppervlaktewateren

Uw brief d.d. 14 november 1985
kenmerk TD/ROVS/GW

GEMEENTE ZALTBOMMEL	
INGE	Gelieve bij beantwoording datum en kenmerk van deze brief aan te halen.
29 NOV. 1985	
BW	
Besl.	
RAAD	
ABZ	
Class	-1.777.13

Naar aanleiding van uw brief van 14 november jl. inzake bovenvermeld onderwerp delen wij het volgende mede.

U verzoekt ons daarin een concept van de ontwerp-beschikkingen op de door Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. ingediende vergunningaanvragen tijdig, vóór de officiële bekendmaking conform de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, aan u te doen toekomen met het oog op de toetsing uwerzijds daarvan aan onder meer toekomstige ontwikkelingen.

Deze gang van zaken is naar ons gevoelen in verband met de beschikbare tijd en de invloed die de door u vermelde toekomstige ontwikkelingen mogelijk op de aan de vergunningen te verbinden voorschriften zullen hebben minder efficiënt. Het lijkt ons meer voor de hand te liggen, en ook beter te passen in het systeem van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, reeds bij de opstelling van die ontwerp-beschikkingen indien mogelijk met die ontwikkelingen en uw wensen/adviezen rekening te houden. Wij nodigen u daarom uit omtrent een en ander alsnog advies uit te brengen dan wel, zo u wenst, met de provinciale dienst Milieuhygiëne in overleg te treden. U kunt zich daartoe wenden tot de heer mr. L. Plette van de afdeling Bestrijding Hinder, Luchtverontreiniging en Geluid van die dienst (telefoon 085 - 59 27 32).

verzonden 28.NOV.1985

Het verslag van de openbare zitting op 27 juni jl. is u inmiddels toegezonden of zal zeer binnenkort toegezonden worden.

*is bijgevoegd
delv.*

Gedeputeerde Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

Primaat Algemene en Burgerzaken				Ingekomen IZ d.d. 19 DEC. 1985 nr. 746			
Mede-adviseur: ROVS		Kopie ter informatie naar:		Conform advies		Bespreken	
Afd.		Afd.		Burg		Aantekeningen	
Paraaf		Paraaf IZ		Weth			
Steller: AC Korteweg				Weth			
Paraaf en datum chef:				Secr			
Openbaar: ~~wet~~ /niet				Beslissing: 24 DEC. 1985			
Klassificatienummer: -1.777.13				conform advies			

ONDERWERP: ontwerp-hinderwetvergunning CFZ

ADVIES:

- ontwikkeling procedure hinderwet CFZ: v.k.a.
- g.s. : dienst mh - telefonisch informeren omtrent te verwachten ontwikkelingen. (toezenden verweerschrift.)

202 opm. ROVS.

Inleiding

TOELICHTING: Op 13 januari 1986 loopt de termijn af waarbinnen de hinderwetvergunning tbv de CFZ door het college van ged. staten dient te worden verleend. Naar het zich thans laat aanzien wordt deze termijn niet gehaald. De ontwerp-vergunning is nog niet in procedure gebracht.

Wet Alg. Bep. Milieuhygiëne

Art. 43 van de Wet abm zegt hierover:
 "met een beschikking wordt een weigering om een beschikking te geven gelijkgesteld.
 Het geven van een beschikking wordt geacht te zijn geweigerd, wanneer het bevoegd gezag niet binnen zeven maanden na ontvangst van de aanvraag een exemplaar van de beschikking daarop aan de aanvrager heeft toegezonden.

2.0.2.

Blijkens de kennisgeving dd 13 juni 1985 heeft het provinciaal bestuur niet gekozen voor de z.g. verlengde termijn procedure, indien de aanvraag een zeer ingewikkeld onderwerp betreft (art43 lid 2).

Een verlengingsbesluit als bedoeld in art.43 lid 2 heeft niet bij de stukken ter inzage gelegen. M.i. een omissie.

Er begint dan een termijn te lopen waarbinnen de CFZ Kroonberoep kan instellen. (art45 e.v.)

Antwoord dienst milieuhygiëne dd 27 nov 1985 op onze brief van 14 nov. 1985:

De toekomstige ontwikkelingen waaraan de hinderwetvergunning getoetst dient te worden liggen thans gedeeltelijk in het vage:

- A - streekplan : deze ontwikkelingen aangegeven in het ontwerp liggen min of meer vast
  - B - omlegging S 107
  - C - op- en afritten A2
  - D - uitbreiding industrieterrein (invulling te ontwikkelen bestemmingsplan)
- } nog niet uitgekristalliseerd
(.krijgen een vervolg in jan 1986; overleg ROVS dienst ROV provGld

De genoemde toekomstige ontwikkelingen - alsmede de bestemming van het terrein van de CFZ - zijn wel relevant voor de considerans van de ontwerpvergunning. Omgekeerd is de ontwerp-vergunning weer van betekenis voor de invulling van het bestemmingsplan.

Ik verwijs hiervoor naar de memorie van toelichting bij onder meer art 26 van de Wet inzake de luchtverontreiniging.

De brief van g.s. stelt dan ook teleur. Het aangeven van de toekomstige ontwikkelingen wordt geheel naar onze verantwoordelijkheid verschoven. Desordanks hebben g.s. tot taak aan de bedoeling van dit wetsartikel gestalte te geven.

// Bovenstaande ontwikkelingen spelen in dit kader m.i. een ondergeschikte rol. De betreffende gronden hebben een "industriebestemming". Ook in de toekomst blijft deze bestemming gehandhaafd. Daarbij is voor de gemeente altijd het uitgangspunt geweest om in de gebruiksfase een aantal produktietechnieken te weren, c.g. voorzover vallend onder het overgangsrecht, te bevoorwaarden. In de praktijk is echter gebleken dat dit uitgangspunt onvoldoende is uitgewerkt in het geldend bestemmingsplan. Kortheids halve kan verwezen worden naar het aan de afd. Rechtspraak RvS gezonden verweerschrift. Voor het overige cf. advies.

17/12 '85

personen een schriftelijke instructie te verstrekken, erop gericht gedragingen hunnerzijds, die tot gevolg zouden hebben dat de inrichting opgericht of in werking is niet overeenkomstig de verleende vergunning of dat een aan de vergunning verbonden voorschrift wordt overtreden, uit te sluiten.

Deze artikelen hebben betrekking op de derde fase van de vergunningprocedure: de beslissing van gedeputeerde staten omtrent de aanvraag. Die beslissing kan — daargelaten de verklaring van niet-ontvankelijkheid ingevolge artikel 22, c.q. artikelen 8, 9 of 10 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (zie het onder A-2 opgenomen commentaar) — inhouden de weigering (art. 27) of een inwilliging, al dan niet onder verplichtende voorschriften (artt. 28 en 29) van de gevraagde vergunning. Bij elk van beide beslissingen behoort artikel 26 een rol te spelen.

Artikel 26 legt gedeputeerde staten de verplichting op bij hun beslissing rekening te houden met „toekomstfactoren”. Zo kan bij de beslissing medewegen de verwachting van een industrialisatie van het betreffende gebied of de komst van een woonwijk of recreatiecentrum. De nieuwe vestiging kan consequenties hebben voor de toekomstige luchtverontreiniging in een bepaald gebied, die verder reiken dan de betekenis in dit opzicht van de inrichting zelf. Zo kunnen uitbreiding van de inrichting of vestiging van nevenindustrieën bij de vestiging reeds vaststaan of in de verwachting liggen. Te denken valt aan raffinaderijen, chemische concerns, hoogovens e.d. Ook deze consequenties moeten gedeputeerde staten in hun beslissing verdisconteren. Zij moeten zo nodig aanleiding zijn tot weigering der vergunning. De vestiging van nevenindustrieën kan naar redelijke verwachting voortvloeien uit de aard van de inrichting waarvoor vergunning is aangevraagd (veelal in combinatie met plaatselijke factoren als planologische bestemming van het omliggende terrein tot industrieterrein en de aanwezigheid van faciliteiten als bijvoorbeeld havens en andere infrastructuur). Als voorbeeld kunnen worden genoemd een chemische industrie die de produkten van een raffinaderij verwerkt of een staalwalserij als nevenindustrie van een hoogoven. Bij de aanduiding „nevenindustrieën” dient, aldus de (uit 1972 daterende) toelichting op artikel 3 van het Vergunningbesluit inrichtingen luchtverontreiniging, te worden gedacht aan industrieën die er belang bij hebben zich in de nabijheid van de inrichting van de aanvrager te vestigen, dan wel industrieën welke vestiging in de nabijheid van de inrichting van de aanvrager in het belang is van deze laatste.

Ter uitvoering van de hun in *artikel 26* gegeven opdracht zijn gedeputeerde staten mede afhankelijk van de wetenschap van de aanvrager der vergunning omtrent vorenbedoelde toekomstfactoren. Dienaangaande moet dan

ook door hem een opgave worden verstrekt in de aanvraag (art. 3, lid 1, sub i, van vorenvermeld vergunningbesluit). In de praktijk blijkt in het algemeen, dat deze opgave onbeantwoord blijft. Dientengevolge rust volledig bij gedeputeerde staten de niet eenvoudige taak om aan de bedoeling van vermeld artikel gestalte te geven. Willen zij daarin slagen, dan zal moeten worden uitgegaan van een duidelijke visie aangaande zowel de planologische ontwikkeling — bijvoorbeeld in het raam van een streekplan — als de voor verschillende luchtverontreinigende componenten maximaal toelaatbaar te achten immissieniveaus in het gebied waar de inrichting is of zal worden gevestigd. Zolang aan deze beide desiderata niet is voldaan, zal artikel 26 van overwegend theoretische betekenis blijven en elke vergunningaanvraag een min of meer individuele — d.w.z. pragmatische — beoordeling krijgen. In dit verband wordt verwezen naar de Inleiding, paragrafen 4 en 5.

Artikel 26 biedt — voor wat betreft de milieubelasting door luchtverontreiniging — een kader waarbinnen toepassing kan worden gegeven aan het zogenaamde *stand-still-beginsel*. Dit in EG-verband aanvaarde beginsel is een beleidsuitgangspunt dat gericht is op het terugdringen van de huidige milieuverontreiniging in de komende jaren ter algemene verbetering van de toestand van het milieu. Die algemene verbetering wordt enerzijds gerealiseerd door de sanering van relatief zwaar belaste regio's en milieuc componenten en anderzijds door het zoveel mogelijk behouden van de milieukwaliteit in relatief „schone” gebieden. Het stand-still-principe houdt een totale conceptie in: het is gericht op een algemene verbetering van de toestand van het milieu. Een algemene verbetering die alleen mogelijk wordt als de sanering van knelpunten niet ten koste gaat van relatief „schone” regio's. Het beginsel leidt tezamen met andere uitgangspunten van het milieuhygiënisch beleid tot een veelheid van concrete uitvoeringsmaatregelen zoals bijvoorbeeld verbods- en gebodsbepalingen, al dan niet opgenomen in vergunningvoorschriften (zie art. 28).

Overigens wordt verwezen naar de beschouwingen in paragraaf 5 van de Inleiding.

Van *artikel 27* komt het *eerste lid*, waaraan het recent gewijzigde artikel 13 van de Hinderwet (opgenomen onder B-1) thans analoog is, in zijn praktische toepassing hierop neer, dat, indien luchtverontreiniging, afkomstig van de betrokken inrichting, door voorschriften als bedoeld in artikel 28 niet kan worden voorkomen, althans zo veel mogelijk beperkt, de gevraagde vergunning zonder meer kan worden geweigerd. Een daartoe strekkend besluit moet ingevolge artikel 11 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (opgenomen onder A-1) met redenen zijn omkleed en is krachtens artikel 67 van de Wet inzake de luchtverontreiniging vatbaar voor beroep op de Kroon.

Primaat Algemene en Burgerzaken					Ingekomen IZ d.d. 23 JAN. 1986 nr.			
Ondersteunende prima(a)t(en):						Conform advies	Bespreken	Aantekeningen
Mede-adviseur					Burg	\$		
Ter informatie					Weth	1		
Steller: AC Korteweg					Weth	7		
Paraaf en datum chef: 					Secr			<i>M.i. G.S. wijzen op hun verzuim - Gezien de voorgeschiedenis</i>
Kopie					Beslissing: 28 JAN. 1986			Ter uitvoering naar: .....
Combaar: wel ~~met~~					conform advies			Paraaf en datum
Klassificatienummer: -1.777.13					<i>denis alleen al had deze 'stordigheid' en G.S. wijzen op 'niet voor mogelijke toezicht' en G.S. wijzen op 'niet voor mogelijke toezicht'</i>			

ONDERWERP: **hinderwetvergunning CFZ**

ADVIES: **v k a**

TOELICHTING: Van de in procedure zijnde hinderwetvergunning van de CFZ is inmiddels de termijn van zeven maanden voorbij waarbinnen ged. staten de vergunning aan de aanvrager hadden moeten toezenden. Er bestaat thans de mogelijkheid om Kroonberoep in te stellen tegen de fictieve weigering om vergunning te verlenen. (aanvrager bezwaarden, betrokken overheidsorganen)

Ged. staten hebben destijds verzuimd een verlengde termijn te bepalen omdat het een zeer ingewikkeld onderwerp betreft. (zie hiervoor art. 43 lid 2 wet ABM. M.i. een omissie: immers de wet noemt toch de mogelijkheid hiervan gebruik te maken!

Thans is het wachten op de voorgeschreven publicaties als bedoeld in art. 33: "strafpublicatie" onder meer in de Ned. Staatscourant. Alhoewel op deze verzuimen geen sancties staan is een antwoord van g.s. wel gepast.

Naar het zich laat aanzien laat het ontwerp vd vergunning nog wel enige maanden op zich wachten.

overeenkomstig artikel 20, 21, 22, tweede lid, of 28, eerste lid, onder c, bezwaren hebben ingebracht;

b. ter inzagelegging van een exemplaar van de beschikking;

c. kennisgeving van de strekking van de beschikking met overeenkomstige toepassing van artikel 12, tweede lid, onder a en c, en derde lid.

3. Met betrekking tot een toezending als bedoeld in het tweede lid, onder a, is artikel 25, eerste, tweede, vierde en vijfde lid, van overeenkomstige toepassing.

4. Bij een toezending of kennisgeving, bedoeld in het tweede onderscheidenlijk het derde lid, vermeldt het bevoegd gezag tevens:

a. het tijdstip waarop een exemplaar van de beschikking ter inzage is gelegd, alsmede de uren waarop en de plaats waar de stukken ter inzage liggen;

b. wie beroep tegen de beschikking kunnen instellen alsmede het orgaan waarbij en de termijn waarbinnen het beroep kan worden ingesteld;

c. dat, indien tegen de beschikking beroep wordt ingesteld, overeenkomstig artikel 60a van de Wet op de Raad van State een verzoek kan worden gedaan tot schorsing van de beschikking dan wel tot het treffen van een voorlopige voorziening.

5. Het bevoegd gezag deelt de in het vierde lid bedoelde gegevens mede aan de aanvrager en de betrokken overheidsorganen en vermeldt ze bij de ter inzage liggende stukken.

aanvraag:
22 mei

datum bekendmaking
aanvraag:
28 mei

Artikel 32. 1. Gedurende een maand vanaf de dag waarop een exemplaar van de beschikking ter inzage is gelegd, kunnen de stukken worden ingezien tijdens de werkuren alsmede ten minste gedurende drie aaneengesloten uren per week buiten de werkuren.

2. Artikel 18, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 33. 1. Indien de beschikking op de aanvraag niet is gegeven binnen de ingevolge artikel 43 geldende termijn, doet het bevoegd gezag daarvan zo spoedig mogelijk na het einde van die termijn kennisgeving in de Nederlandse Staatscourant.

2. Het bevoegd gezag zendt een exemplaar van de kennisgeving aan de aanvrager, de betrokken overheidsorganen en degenen die overeenkomstig artikel 20, 21, 22, tweede lid, of 28, eerste lid, onder c, bezwaar hebben ingebracht. Artikel 25, eerste lid, onder b en c, tweede en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

7 maanden ←

aanvraag
ter inzage:

13 juni

13 juli

56 Hm oktober 1985

22 dec. 1985

27 juni
hoorzitting

ontwerp?

vergunning?

→ Kroonbesep
tegen fictieve
weigering g.s. vergunning te
verlenen. (zie art 43/45.)

HOOFDSTUK 4 WIJZIGING EN INTREKKING VAN BESCHIKKINGEN

Artikel 34. Dit hoofdstuk is van toepassing op de totstandkoming van beslissingen tot wijziging of intrekking van beschikkingen krachtens de in artikel 6 genoemde wetten, indien zulks bij of krachtens de betreffende wet is bepaald.

Artikel 35. 1. Indien het bevoegd gezag voornemens is tot wijziging of intrekking van een beschikking over te gaan, geeft het van dat voornemen schriftelijk kennis aan degene tot wie de te geven beschikking zal zijn gericht, en aan de betrokken overheidsorganen.

2. Indien overeenkomstig een wettelijke bepaling een verzoek tot het geven van de beschikking is gedaan, geschiedt de kennisgeving tevens aan de verzoeker.

3. In een kennisgeving als bedoeld in het eerste en het tweede lid vermeldt het bevoegd gezag ten minste:

- a. een korte redengeving van de voorgenomen wijziging of intrekking;
- b. indien het voornemen een wijziging betreft, de zakelijke inhoud van de wijziging;
- c. het orgaan waarbij en de termijn waarbinnen bezwaar kan worden gemaakt tegen de voorgenomen wijziging of intrekking;
- d. dat ingevolge artikel 38, eerste lid, tweede volzin, degene die een bezwaarschrift indient, kan verzoeken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Artikel 36. 1. Een adviseur die gebruik maakt van de hem door het bevoegd gezag geboden gelegenheid advies over het voornemen uit te brengen, zendt zijn advies aan het bevoegd gezag binnen twee weken na de verzending van de in artikel 35, eerste lid, bedoelde kennisgeving.

2. Degene tot wie de beschikking zal zijn gericht, en de overige betrokken overheidsorganen, alsmede in een geval als bedoeld in artikel 35, tweede lid, de verzoeker, kunnen gemotiveerde bezwaren tegen het voornemen schriftelijk inbrengen gedurende de in het eerste lid bedoelde termijn.

3. Het bevoegd gezag zendt zo spoedig mogelijk een exemplaar van ieder advies en van ieder bezwaarschrift aan degene tot wie de beschikking zal zijn gericht. Het zendt tevens zo spoedig mogelijk een exemplaar van ieder bezwaarschrift aan de adviseurs.

Artikel 37. 1. Indien het bevoegd gezag op grond van zijn overwegingen omtrent het in artikel 35 bedoelde voornemen en de met betrekking daartoe overeenkomstig artikel 36 ingebrachte bezwaren en adviezen voornemens is tot wijziging van een beschikking over te gaan, maakt het dat voornemen zo spoedig mogelijk na afloop van de in artikel 36, eerste lid, bedoelde termijn

bekend met overeenkomstige toepassing van artikel 12, tweede lid, onder a en c, en artikel 35, derde lid.

2. Het bevoegd gezag deelt de bekendmaking, de dag waarop zij is geschied, en de daarbij vermelde gegevens mede aan degene tot wie de beschikking zal zijn gericht, en de betrokken overheidsorganen, alsmede in een geval als bedoeld in artikel 35, tweede lid, aan de verzoeker.

Artikel 38. 1. Gedurende twee weken na de in artikel 37, eerste lid, bedoelde bekendmaking kan een ieder gemotiveerde bezwaren tegen het voornemen schriftelijk inbrengen. Artikel 20, tweede en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

2. Het bevoegd gezag zendt van ieder bezwaarschrift zo spoedig mogelijk een exemplaar aan degene tot wie de beschikking zal zijn gericht, en aan de adviseurs.

Artikel 39. 1. De beschikking wordt zo spoedig mogelijk gegeven. Indien de beslissing inhoudt dat niet tot wijziging of intrekking zal worden overgegaan, wordt zo spoedig mogelijk een daartoe strekkende beschikking gegeven.

2. De beschikking vermeldt hetgeen is overwogen omtrent de overeenkomstig artikel 36 en 38 ingebrachte adviezen en bezwaren. Zij vermeldt tevens de gronden waarop zij wordt gegeven.

3. Het tweede lid blijft buiten toepassing voor zover aan de overeenkomstig artikel 36 ingebrachte adviezen en bezwaren reeds bij het overeenkomstig artikel 37 bekendgemaakte voornemen gevolg is gegeven.

Artikel 40. 1. Het bevoegd gezag zendt een exemplaar van de beschikking aan degene tot wie deze is gericht, en de betrokken overheidsorganen.

2. Uiterlijk twee weken na de in het eerste lid bedoelde toezending maakt het bevoegd gezag de beschikking gelijktijdig bekend door:

a. toezending van een exemplaar van de beschikking aan degenen die overeenkomstig artikel 38 bezwaren hebben ingebracht, alsmede in een geval als bedoeld in artikel 35, tweede lid, aan de verzoeker;

b. terinzagelegging van een exemplaar van de beschikking;

c. kennisgeving van de strekking van de beschikking met overeenkomstige toepassing van artikel 12, tweede lid, onder a en c.

3. Met betrekking tot een toezending als bedoeld in het tweede lid, onder a, is artikel 25, eerste, tweede, vierde en vijfde lid, van overeenkomstige toepassing.

4. Het tweede lid, onder c, blijft buiten toepassing indien de beschikking inhoudt dat niet tot wijziging zal worden overgegaan, en niet is voorafgegaan door de bekendmaking van een voornemen ter zake overeenkomstig artikel 37, alsmede indien de beschikking inhoudt dat niet tot intrekking zal worden overgegaan.

5. Artikel 31, vierde en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 41. 1. Gedurende een maand vanaf de dag waarop een exemplaar van de beschikking ter inzage is gelegd kan een ieder de stukken tijdens de werkuren kosteloos inzien. Tevens kunnen de stukken gedurende die periode gedurende drie aaneengesloten uren per week buiten de werkuren worden ingezien. De vorige volzin blijft buiten toepassing indien ingevolge artikel 40, vierde lid, kennisgeving als bedoeld in het tweede lid, onder c, van dat artikel achterwege is gebleven.

2. Met inachtneming van het in het eerste lid bepaalde stelt het bevoegd gezag de uren waarop en de plaats waar de stukken kunnen worden ingezien vast. De artikelen 17, derde lid, en 18, tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 5 BEROEP

Paragraaf 1 Beroep tegen beschikkingen die met toepassing van hoofdstuk 3 tot stand zijn gekomen

Artikel 42. Deze paragraaf is van toepassing op het beroep tegen beschikkingen ten aanzien waarvan hoofdstuk 3 van toepassing is, indien zulks bij of krachtens de betreffende wet, genoemd in artikel 6, is bepaald.

Artikel 43. 1. Met een beschikking wordt een weigering om een beschikking te geven gelijkgesteld. Het geven van een beschikking wordt geacht te zijn geweigerd, wanneer het bevoegd gezag niet binnen zeven maanden na de datum van ontvangst van de aanvraag een exemplaar van de beschikking daarop aan de aanvrager heeft toegezonden.

2. Het bevoegd gezag kan deze termijn binnen een maand na de datum van ontvangst van de aanvraag bij een met redenen omkleed besluit met een daarbij te bepalen termijn verlengen, indien de aanvraag een zeer ingewikkeld onderwerp betreft. Voordat het bevoegd gezag een zodanige beslissing neemt, stelt het de aanvrager in de gelegenheid daarover zijn mening kenbaar te maken.

3. Indien toepassing is gegeven aan het tweede lid, deelt het bevoegd gezag zijn besluit onverwijld schriftelijk mede aan de aanvrager en de betrokken overheidsorganen.

4. Het vermeldt zijn besluit in de kennisgevingen bedoeld in artikel 12, tweede lid, onder a en c, en derde lid. Het voegt een exemplaar van zijn besluit bij de overeenkomstig artikel 14 ter inzage te leggen stukken.

5. Indien een aanvraag ten aanzien waarvan toepassing is gegeven aan het tweede lid, gecoördineerd met andere aanvragen behandeld wordt, geldt de ingevolge dat lid bepaalde termijn tevens voor de beschikking op die andere aanvragen.

Artikel 44. 1. Het beroep wordt ingesteld bij Ons.

2. Het beroep kan worden ingesteld door:

- a. de aanvrager;
- b. de betrokken adviseurs;
- c. degenen die overeenkomstig artikel 20, 21, 22 tweede lid, of 28, eerste lid, onder c, bezwaren hebben ingebracht;
- d. enige andere belanghebbende die aantoont dat hij redelijkerwijs niet in staat is geweest overeenkomstig artikel 20, 21, 22, tweede lid, of 28, eerste lid, onder c, bezwaren in te brengen.

Artikel 45. 1. Het beroepschrift wordt ingediend voor het einde van de in artikel 32, eerste lid, bedoelde termijn.

2. Indien overeenkomstig artikel 43 het geven van een beschikking wordt geacht te zijn geweigerd, kan het daartegen gerichte beroepschrift worden ingediend totdat het bevoegd gezag de beschikking op de aanvraag alsnog aan de aanvrager heeft toegezonden.

3. Wanneer het beroepschrift na afloop van de daarvoor gestelde termijn is ingediend, blijft niet-ontvankelijkverklaring op grond daarvan achterwege, indien de klager aantoont dat hij beroep heeft ingesteld zo spoedig als dit redelijkerwijs verlangd kon worden.

Artikel 46. 1. Een beschikking waarop deze paragraaf van toepassing is, wordt van kracht met ingang van de dag na het einde van de in artikel 32, eerste lid, bedoelde termijn. Indien gedurende die termijn met toepassing van artikel 60a van de Wet op de Raad van State een verzoek tot schorsing van de beschikking dan wel tot het treffen van een voorlopige voorziening is gedaan, wordt de beschikking niet van kracht voordat op dat verzoek is beslist. Indien een zodanig verzoek is gedaan, geeft de voorzitter van de Afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State daarvan onverwijld kennis aan de aanvrager, tenzij deze het verzoek heeft gedaan, alsmede aan het bevoegd gezag.

2. Indien het gebruik maken van de beschikking voordat op het beroep is beslist, wegens de daaraan verbonden kosten, dan wel wegens de daardoor veroorzaakte wijziging in feitelijke omstandigheden die bij de beslissing op het beroep een rol kunnen spelen, aanmerkelijke invloed kan hebben op die beslissing, wordt een verzoek om schorsing als bedoeld in het eerste lid ingewilligd. Indien in een zodanig geval een voorlopige voorziening is gevraagd, wordt een zodanige voorziening getroffen dat die invloed zich niet kan voordoen.

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van
27 november 1986

Uw kenmerk
MH85.1758/1-MH310

Ons kenmerk
746 /ABZ/ROVS/TD

Onderwerp
procedure wet abm Chemische
Fabriek Zaltbommel

Aan:
het college van Gedeputeerde Staten dienst
milieuhygiëne
tav de heer mr L Plette
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Zaltbommel, 27 JAN. 1986

Geacht college,

In antwoord op uw brief van 27 november 1985 inzake het in de margine vermelde onderwerp delen wij u mede, dat wij op 9 juli 1985 aan de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State een verweerschrift hebben gezonden waarin ons standpunt is neergelegd ten aanzien van een aantal ingediende beroepschriften mbt de Chemische Fabriek Zaltbommel BV.

Dit verweerschrift preludeert op toekomstige ontwikkelingen, die wij voorstaan. Daarbij is het voor de gemeente altijd het uitgangspunt geweest - naast handhaving van een 'industriebestemming' - om in de gebruik sfeer een aantal produktietechnieken te weren, cq voor zover vallend onder het overgangsrecht, te bevriezen.

In de praktijk is echter gebleken dat dit uitgangspunt onvoldoende is uitgewerkt in het geldend bestemmingsplan.

Op 29 oktober 1985 hebben wij over dit verweerschrift van gedachten gewisseld met de directie van de fabriek.

De toekomstige ontwikkelingen zijn ook neergelegd in het besluit van de raad tot aankoop van 16 ha weide ten zuiden van het huidige fabrieksterrein.

Voor zover van toepassing verzoeken wij u deze ontwikkelingen te laten meewegen bij de ontwerp-vergunning.

Hoogachtend

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris de wnd burgemeester *LOER*

Bijl. 3
O: Ko
T: SV
C:

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Onderwerp

/ROVS/TD/ABZ

proeffabriek Chemfaza

Aan:

het College van Gedeputeerde Staten

Dienst Milieuhygiëne

tav de heer Mr L Plette

Postbus 9090

6800 GX ARNHEM

Zaltbommel, 11 FEB. 1986

Geachte heer Plette,

Hierbij doen wij u ter kennisneming toekomen een exemplaar van onze brief met bijlagen, gericht aan de directie van de Chemische Fabriek Zaltbommel BV (Chemfaza), naar de inhoud waarvan wij u korthedshalve mogen verwijzen.

Hoogachtend

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL

de secretaris

de wnd burgemeester *LO CO*

Bijl.:div

O: dJ

T: SV

C:

Postbus 10002

5300 DA Zaltbommel

Telefoon 04180-12346

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van
29 november 1985
Uw kenmerk

Ons kenmerk
1501/ROVS/TD/ABZ/GS
Onderwerp
oprichten proeffabriek

Aan:
Chemische Fabriek Zaltbommel BV
Koxkampseweg 20
5301 KK ZALTBOMMEL

Zaltbommel, 11 FEB. 1986

Geachte heren,

Naar aanleiding van de door u ingediende aanvraag dd 29 november 1985, ingekomen 5 december 1985, om vergunning voor het oprichten van een proeffabriek op het perceel kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, sectie K nr 49, gelegen aan de Koxkampseweg delen wij u het volgende mede.

Zoals bekend is op uw bouwplan van toepassing het bestemmingsplan 'Industriegebied-Oost II, vastgesteld bij raadsbesluit van 26 februari 1981, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten bij hun besluit van 28 april 1982 nr RO 1999/5-ROV/G5202.

Ingevolge artikel 4 van de voorschriften behorend bij genoemd bestemmingsplan heeft het betrokken bouwperceel de bestemming 'Bedrijven, klasse B (BB)'. Een kopie van het betrokken artikel gelieve u hierbij aan te treffen. Aangezien dit artikel verwijst naar de Staat van Inrichtingen zoals opgenomen als Bijlage I van bedoelde voorschriften gelieve u ook hiervan een kopie aan te treffen.

De aanduiding 'proeffabriek' in uw aanvraag om bouwvergunning geeft onvoldoende informatie om het bouwplan met betrekking tot het gestelde in artikel 4 van de voorschriften van het vigerend bestemmingsplan en de Staat van Inrichtingen te kunnen beoordelen.

Op grond van artikel A5, lid 1, sub f van de Bouwverordening, luidende '1 Door of namens burgemeester en wethouders kan overlegging worden gevorderd van ....

f verdere gegevens voor zover voor beoordeling nodig.'
verzoeken wij u binnen een termijn van 3 weken na dagtekening van deze brief gegevens te verstrekken omtrent de bedrijfsactiviteiten welke in de proeffabriek zullen gaan plaatsvinden.

Hoogachtend

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris de wnd burgemeester *L020*

Bijl.: div
O: dJ
T: SV
C: *[handwritten initials]*

Postbus 10002
5300 DA Zaltbommel
Telefoon 04180-12346

De heer en mevrouw Thörig-Bakker
Rembrandtstraat 86
5301 SZ ZALTBOMMEL

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbgld nl

25 februari 1986 - nr. MH85.1301/5-MH310

Gelieve bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

AROB-beslissing

Bij brief d.d. 17 december 1984, nr. MH84.1701/5-MH310, hebben wij gereageerd op uw aan ons college gericht adres van 24 oktober 1984 (met als bijlage een document gedateerd 2 september 1984), betreffende het onzerzijds ten aanzien van de Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. (hierna aan te duiden als "CFZ") gevoerde beleid in het kader van de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet op de ruimtelijke ordening.

Ter zake van de door u gevraagde erkenning dat de inrichting van CFZ ten onrechte onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging werd gebracht, deelden wij u mede dat onzerzijds in het kader van de procedure voor de verlening van de ter zake thans nog vigerende vergunning (verleend bij besluit van 14 november 1978) onherroepelijk is beslist over de toepasselijkheid van de Wet inzake de luchtverontreiniging op de onderhavige inrichting.

Wij zijn in onze reactie evenmin tegemoetgekomen aan uw verzoek te erkennen dat het bedrijf van CFZ in het kader van de goedkeuringsprocedure op grond van de Wet op de ruimtelijke ordening ten onrechte door ons college werd gehandhaafd c.q. om conform die erkenning te handelen bij de uitvoering van de Wet inzake de luchtverontreiniging.

Onze reactie is u toegezonden op 28 december 1984.

U diende hiertegen een bezwaarschrift in als bedoeld in de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (AROB), gedateerd 3 januari 1985 en door de provincie ontvangen op 8 januari daaropvolgend.

Daarin verzoekt u ons op eerdergenoemde standpunten naar aanleiding van uw adres terug te komen en bovendien aldus te beschikken dat de thans nog vigerende vergunningen in-gevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging worden gewijzigd respectievelijk ingetrokken, zulks om de inrichting in overeenstemming te brengen met de in

verzonden. 07.MRT 1986

het bestemmingsplan "Industriegebied Oost II" daaraan gegeven bestemming: een hoofdbestemming volgens maximaal categorie 6 van de aan dat plan verbonden Staat van Inrichtingen. De (hoofd)productie van Reagens-S (categorie 9) is uws inziens illegaal en vanuit milieuhygiënisch oogpunt onverantwoord.

Op 4 maart 1985 is een hoorzitting gehouden van de commissie die ons over uw bezwaarschrift moet adviseren (zie bijlage).

Van de mogelijkheid om uw bezwaren op die hoorzitting toe te lichten hebt u gebruik gemaakt.

Genoemde commissie heeft ons schriftelijk advies uitgebracht (zie bijlage).

Wij hebben gelet op de hiervoor genoemde stukken besloten uw bezwaarschrift voor zover daarin wordt opgekomen tegen onze genoemde brief van 17 december 1984, niet ontvankelijk te verklaren.

Wij hebben daarbij overwogen dat de in onze laatstgenoemde brief gedane uitspraken c.q. ingenomen standpunten niet kunnen worden beschouwd als beschikkingen in de zin van artikel 2, lid 1, van de Wet AROB, waartegen overeenkomstig artikel 7 van die wet een bezwaarschrift kan worden ingediend of beroep kan worden ingesteld.

Voor zover uw bezwaren betrekking hebben op ingevolge de Hinderwet dan wel de Wet inzake de luchtverontreiniging verleende vergunningen geldt daarenboven het bepaalde in artikel 5, onder d, van de Wet AROB, dat voorzieningen als in die wet bedoeld uitsluit tegen beschikkingen waartegen krachtens wettelijk voorschrift een andere administratief-rechtelijke voorziening open staat of voor de klager open gestaan heeft.

Overigens wijzen wij voor zover nodig op de beschikking van de voorzitter van de afdeling Rechtspraak van de Raad van State, gedaan in het kader van artikel 80 van de Wet op de Raad van State, dat uw brief van 2 september 1984 naar zijn (voorlopig) oordeel geen zodanige verzoeken bevat dat de inwilliging dan wel weigering daarvan zou hebben geresulteerd in beschikkingen, waarop de Wet AROB van toepassing zou zijn geweest. Naar zijn aanvankelijk oordeel bevat ons schrijven van 17 december 1984 geen beschikking in de zin van de Wet AROB.

Tegen ons besluit tot niet ontvankelijkverklaring van uw bezwaarschrift kunt u op grond van de Wet AROB binnen 30 dagen na verzending daarvan beroep instellen bij de afdeling Rechtspraak van de Raad van State, p/a postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Indien u van dit recht gebruik maakt dient u:

- a f 95.-- te storten ter secretarie van de Raad van State, bij voorkeur op postgirorekening nr. 507590, ten name van de Raad van State te 's-Gravenhage, met verwijzing naar uw beroepschrift, dat in tweevoud moet worden ingediend (u krijgt dit bedrag terug als genoemde afdeling dit gelast);
- b schriftelijk mede te delen waarom u vindt dat u door deze beschikking rechtstreeks in uw belang bent getroffen;
- c een kopie van bedoelde beschikking en eventueel van overige stukken bij uw beroepschrift te voegen.

Bij of na indiening van uw beroepschrift kunt u schorsing van deze beschikking en/of voorlopige voorziening vragen aan de voorzitter van de afdeling Rechtspraak van de Raad van State, Kneuterdijk 22, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Indien u van laatstgenoemd recht gebruik maakt, dient u in bedoeld verzoekschrift te vermelden waarom u onevenredig nadeel verwacht van onmiddellijke uitvoering van dit besluit in verhouding tot het belang, dat met die onmiddellijke uitvoering wordt gediend.

In de brief van 17 december 1984 hebben wij uitgesproken, dat niet zonder meer kan worden uitgesloten dat bij de presentatie van het provinciale beleid meer duidelijkheid had kunnen worden verschaft over de toepasselijkheid van de Wet inzake de luchtverontreiniging op de inrichting van CFZ. Vorenvermelde commissie heeft het tot haar taak gerekend diepgaand op deze problematiek in te gaan. Haar bevindingen dienaangaand zijn in het advies weergegeven op bladzijde 6 en 7 onder ad 1 en op bladzijde 8 en 9 onder la tot en met 1e. Naar wij hopen verschaffen deze de door u gewenste duidelijkheid.

Naar aanleiding van uw verzoek om de thans nog vigerende aan CFZ verleende vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging te wijzigen c.q. in te trekken overwegen wij als volgt.
De aan dat verzoek ten grondslag liggende argumenten delen wij niet.

Bij reeds eerder vermeld besluit van 14 november 1978 verleenden wij aan CFZ vergunning ingevolge de Wet inzake de lichtverontreiniging, (onder meer) voor het bereiden van

Reagens-S, een van de hoofdproducten van de inrichting. Reagens-S is een gehalogeneerde organische verbinding en de inrichting kan dus worden gekwalificeerd als een inrichting voor het bereiden van gehalogeneerde organische verbindingen, opgenomen in categorie 9 van de Staat van Inrichtingen behorende bij het vigerende bestemmingsplan "Industriegebied Oost II" van de gemeente Zaltbommel.

In dit bestemmingsplan (d.d. juli 1980, gew. 26 februari 1981, goedgekeurd bij besluit d.d. 28 april 1982, nr. RO1999/5-ROV/G5-202) is voor de inrichting van CFZ een aparte regeling getroffen, aldus de toelichting op het plan (blz. 15). "Deze regeling houdt naast de hoofdbestemming voor bedrijven tot en met categorie 6 een medebestemming overeenkomstig het bestaande gebruik (dat wil zeggen onder andere productieprocessen welke voorkomen in categorie 9 van bedoelde Staat van Inrichtingen) van het reeds gevestigde bedrijf in. Hierdoor wordt het bestaande bedrijf met bijbehorende productieprocessen gelegaliseerd zonder dat daarnaast "zwaardere" bedrijfspvormen ter plaatse worden toegestaan" (einde citaat). Het is derhalve duidelijk de bedoeling geweest in het bestemmingsplan het betrokken perceel een zodanige bestemming te geven, dat de daarop reeds gevestigde inrichting van CFZ daarmee in overeenstemming zou zijn. Afgaande op het bepaalde in artikel 4, lid 3, van de planvoorschriften is deze bedoeling naar ons oordeel evenwel niet op adequate wijze in het plan tot uitdrukking gebracht. De in de Staat van Inrichtingen onder categorie 9 genoemde "bereiding van gehalogeneerde organische verbindingen", een van de hoofdactiviteiten van CFZ, ook ten tijde van de opstelling van het bestemmingsplan, waarvan blijkens vorenstaand citaat de gemeente Zaltbommel zich bewust was, wordt daarin abusievelijk niet vermeld als bestaand gebruik. Er is derhalve geen sprake van een in planologisch opzicht illegale situatie welke een grond zou kunnen opleveren voor aanpassing c.q. intrekking van meergenoemde milieuvergunningen.

Het ten aanzien van CFZ gevoerde planologisch beleid heeft geen wezenlijke verandering teweeggebracht in de uitgangspunten van het provinciale milieubeleid voor dat bedrijf. Zowel voor als na de vaststelling van het bestemmingsplan gaat het erom of de aan de inrichting verbonden risico's (gevaar, schade of hinder/luchtverontreiniging) in het bijzonder ten opzichte van de woonbebouwing in de (directe) omgeving binnen aanvaardbare grenzen kunnen blijven. Bij de beoordeling van de door CFZ op 22 mei 1985 bij ons college ingediende aanvragen om nieuwe, de gehele inrichting omvattende vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging zal worden gezien of en in hoeverre die risico's verdergaand moeten worden verminderd. In het kader van de daarvoor te volgen procedure op

grond van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bent u in de gelegenheid gesteld ter zake uw bezwaren kenbaar te maken.

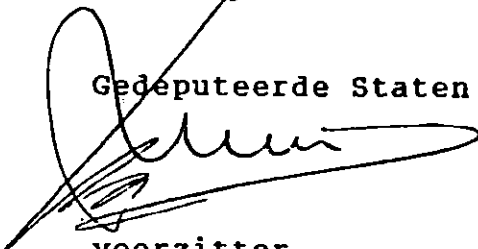
Gelet op het vorenstaande hebben wij besloten niet te voldoen aan uw verzoek tot wijziging c.q. intrekking van bedoelde vergunningen.

Ingevolge artikel 55 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne staat van deze beschikking voor zover deze betrekking heeft op (de weigering van) evenvermeld verzoek binnen een maand na de dag waarop deze is verzonden beroep open bij de Kroon. Het beroepschrift moet worden gericht aan Hare Majesteit de Koningin en worden gezonden aan de Raad van State, afdeling voor de Geschillen van Bestuur, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

De beschikking wordt na afloop van de beroepstermijn van kracht, tenzij voor deze datum beroep is ingesteld en met toepassing van artikel 60a van de Wet op de Raad van State een verzoek tot schorsing dan wel tot het treffen van een voorlopige voorziening wordt gedaan. Een dergelijk verzoek moet worden gericht aan de voorzitter van de afdeling voor de Geschillen van Bestuur van de Raad van State. De beschikking wordt dan niet van kracht voordat op dat verzoek is beslist.

Afschrift van deze beschikking zenden wij aan de Vrouwenraad te Zaltbommel, die ons per brief d.d. 24 april 1985 mededeelde uw adres d.d. 24 oktober 1984 te ondersteunen en tevens verzocht die brief aan uw bezwaarschrift toe te voegen en de inhoud daarvan bij onze besluitvorming te betrekken.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

Kopie:

- Vrouwenraad Zaltbommel
P/a mevr. Stigter-Rensen
Lijsterlaan 8,
5301 NX ZALTBOMMEL
- dienst ROV/G 2x

bijlagen

coll. A7/AW
code: 101/1885B

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Onderwerp procedure hinderwetvergunning

Aan:

het College van Gedeputeerde Staten

Postbus 9090

6800 GX ARNHEM

Zaltbommel, 18 FEB. 1986

Geacht College,

Op 28 mei jl is door uw college bekend gemaakt dat door de Chemische Fabriek Zaltbommel BV aanvragen op grond van de Hinderwet/Wet inzake de Luchtverontreiniging en de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren in procedure zijn gekomen.

Inmiddels is de termijn van zeven maanden, waarbinnen deze aanvragen hadden moeten zijn afgerond voorbij. Dit impliceert dat er een mogelijkheid bestaat om Kroonberoep in te stellen tegen de weigering vergunningen te verlenen.

Wij betreuren het dan ook dat niet gebruik gemaakt is van de in art 43 lid 2 van de wet algemene bepalingen milieuhygiëne gegeven mogelijkheid tot termijnverlenging bij een zeer ingewikkeld onderwerp. Deze omissie had naar onze mening niet mogen voorkomen. Het geval wil dat indien het geen ingewikkeld onderwerp zou betreffen en die indruk wordt thans gewekt, een afronding van de vergunningprocedure op korte termijn binnen onze horizon komt. Wij verzoeken u het daarheen te leiden dat belanghebbenden middels een bekendmaking van de termijnoverschrijding in kennis worden gesteld en dat zo mogelijk op korte termijn inzicht wordt gegeven in de afronding van de procedure.

Hoogachtend

Bijl.:
O: Ko
T: SV
C:

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris de wnd burgemeester

Postbus 10002
5300 DA Zaltbommel
Telefoon 04180-12346

De heer en mevrouw Thörig-Bakker
Rembrandtstraat 86
5301 SZ ZALTBOMMEL

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbgld nl

25 februari 1986 - nr. MH85.1301/5-MH310

Gelieve bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

AROB-beslissing

Bij brief d.d. 17 december 1984, nr. MH84.1701/5-MH310, hebben wij gereageerd op uw aan ons college gericht adres van 24 oktober 1984 (met als bijlage een document gedateerd 2 september 1984), betreffende het onzerzijds ten aanzien van de Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. (hierna aan te duiden als "CFZ") gevoerde beleid in het kader van de Wet inzake de luchtverontreiniging en de Wet op de ruimtelijke ordening.

Ter zake van de door u gevraagde erkenning dat de inrichting van CFZ ten onrechte onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging werd gebracht deelden wij u mede dat onzerzijds in het kader van de procedure voor de verlening van de ter zake thans nog vigerende vergunning (verleend bij besluit van 14 november 1978) onherroepelijk is beslist over de toepasselijkheid van de Wet inzake de luchtverontreiniging op de onderhavige inrichting.

Wij zijn in onze reactie evenmin tegemoetgekomen aan uw verzoek te erkennen dat het bedrijf van CFZ in het kader van de goedkeuringsprocedure op grond van de Wet op de ruimtelijke ordening ten onrechte door ons college werd gehandhaafd c.g. om conform die erkenning te handelen bij de uitvoering van de Wet inzake de luchtverontreiniging.

Onze reactie is u toegezonden op 28 december 1984.

U diende hiertegen een bezwaarschrift in als bedoeld in de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (AROB), gedateerd 3 januari 1985 en door de provincie ontvangen op 8 januari daaropvolgend.

Daarin verzoekt u ons op eerdergenoemde standpunten naar aanleiding van uw adres terug te komen en bovendien aldus te beschikken dat de thans nog vigerende vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging worden gewijzigd respectievelijk ingetrokken, zulks om de inrichting in overeenstemming te brengen met de in

verzonden 07.MRT 1986

het bestemmingsplan "Industriegebied Oost II" daaraan gegeven bestemming: een hoofdbestemming volgens maximaal categorie 6 van de aan dat plan verbonden Staat van Inrichtingen. De (hoofd)productie van Reagens-S (categorie 9) is uws inziens illegaal en vanuit milieuhygiënisch oogpunt onverantwoord.

Op 4 maart 1985 is een hoorzitting gehouden van de commissie die ons over uw bezwaarschrift moet adviseren (zie bijlage).

Van de mogelijkheid om uw bezwaren op die hoorzitting toe te lichten hebt u gebruik gemaakt.

Genoemde commissie heeft ons schriftelijk advies uitgebracht (zie bijlage).

- Wij hebben gelet op de hierboven genoemde stukken besloten uw bezwaarschrift voor zover daarin wordt opgekomen tegen onze genoemde brief van 17 december 1984, niet ontvanke-lijk te verklaren.

Wij hebben daarbij overwogen dat de in onze laatstgenoemde brief gedane uitspraken c.q. ingenomen standpunten niet kunnen worden beschouwd als beschikkingen in de zin van artikel 2, lid 1, van de Wet AROB, waartegen overeenkomstig artikel 7 van die wet een bezwaarschrift kan worden ingediend of beroep kan worden ingesteld.

Voor zover uw bezwaren betrekking hebben op ingevolge de Hinderwet dan wel de Wet inzake de luchtverontreiniging verleende vergunningen geldt daarenboven het bepaalde in artikel 5, onder d, van de Wet AROB, dat voorzieningen als in die wet bedoeld uitsluit tegen beschikkingen waartegen krachtens wettelijk voorschrift een andere administratief-rechtelijke voorziening open staat of voor de klager open gestaan heeft.

Overigens wijzen wij voor zover nodig op de beschikking van de voorzitter van de afdeling Rechtspraak van de Raad van State, gedaan in het kader van artikel 80 van de Wet op de Raad van State, dat uw brief van 2 september 1984 naar zijn (voorlopig) oordeel geen zodanige verzoeken bevat dat de inwilliging dan wel weigering daarvan zou hebben geresulteerd in beschikkingen, waarop de Wet AROB van toepassing zou zijn geweest. Naar zijn aanvankelijk oordeel bevat ons schrijven van 17 december 1984 geen beschikking in de zin van de Wet AROB.

Tegen ons besluit tot niet ontvankelijkverklaring van uw bezwaarschrift kunt u op grond van de Wet AROB binnen 30 dagen na verzending daarvan beroep instellen bij de afdeling Rechtspraak van de Raad van State, p/a postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Indien u van dit recht gebruik maakt dient u:

- a f 95.-- te storten ter secretarie van de Raad van State, bij voorkeur op postgirorekening nr. 507590, ten name van de Raad van State te 's-Gravenhage, met verwijzing naar uw beroepschrift, dat in tweevoud moet worden ingediend (u krijgt dit bedrag terug als genoemde afdeling dit gelast);
- b schriftelijk mede te delen waarom u vindt dat u door deze beschikking rechtstreeks in uw belang bent getroffen;
- c een kopie van bedoelde beschikking en eventueel van overige stukken bij uw beroepschrift te voegen.

Bij of na indiening van uw beroepschrift kunt u schorsing van deze beschikking en/of voorlopige voorziening vragen aan de voorzitter van de afdeling Rechtspraak van de Raad van State, Kneuterdijk 22, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Indien u van laatstgenoemd recht gebruik maakt, dient u in bedoeld verzoekschrift te vermelden waarom u onevenredig nadeel verwacht van onmiddellijke uitvoering van dit besluit in verhouding tot het belang, dat met die onmiddellijke uitvoering wordt gediend.

In de brief van 17 december 1984 hebben wij uitgesproken, dat niet zonder meer kan worden uitgesloten dat bij de presentatie van het provinciale beleid meer duidelijkheid had kunnen worden verschaft over de toepasselijkheid van de Wet inzake de luchtverontreiniging op de inrichting van CFZ. Vorenvermelde commissie heeft het tot haar taak gerekend diepgaand op deze problematiek in te gaan. Haar bevindingen dienaangaand zijn in het advies weergegeven op bladzijde 6 en 7 onder ad 1 en op bladzijde 8 en 9 onder la tot en met le. Naar wij hopen verschaffen deze de door u gewenste duidelijkheid.

Naar aanleiding van uw verzoek om de thans nog vigerende aan CFZ verleende vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging te wijzigen c.q. in te trekken overwegen wij als volgt.
De aan dat verzoek ten grondslag liggende argumenten delen wij niet.

Bij reeds eerder vermeld besluit van 14 november 1978 verleenden wij aan CFZ vergunning ingevolge de Wet inzake de lichtverontreiniging, (onder meer) voor het bereiden van

Reagens-S, een van de hoofdproducten van de inrichting. Reagens-S is een gehalogeneerde organische verbinding en de inrichting kan dus worden gekwalificeerd als een inrichting voor het bereiden van gehalogeneerde organische verbindingen, opgenomen in categorie 9 van de Staat van Inrichtingen behorende bij het vigerende bestemmingsplan "Industriegebied Oost II" van de gemeente Zaltbommel.

In dit bestemmingsplan (d.d. juli 1980, gew. 26 februari 1981, goedgekeurd bij besluit d.d. 28 april 1982, nr. RO1999/5-ROV/G5-202) is voor de inrichting van CFZ een aparte regeling getroffen, aldus de toelichting op het plan (blz. 15). "Deze regeling houdt naast de hoofdbestemming voor bedrijven tot en met categorie 6 een medebestemming overeenkomstig het bestaande gebruik (dat wil zeggen onder andere productieprocessen welke voorkomen in categorie 9 van bedoelde Staat van Inrichtingen) van het reeds gevestigde bedrijf in. Hierdoor wordt het bestaande bedrijf met bijbehorende productieprocessen gelegaliseerd zonder dat daarnaast "zwaardere" bedrijfsvormen ter plaatse worden toegestaan" (einde citaat). Het is derhalve duidelijk de bedoeling geweest in het bestemmingsplan het betrokken perceel een zodanige bestemming te geven, dat de daarop reeds gevestigde inrichting van CFZ daarmee in overeenstemming zou zijn. Afgaande op het bepaalde in artikel 4, lid 3, van de planvoorschriften is deze bedoeling naar ons oordeel evenwel niet op adequate wijze in het plan tot uitdrukking gebracht. De in de Staat van Inrichtingen onder categorie 9 genoemde "bereiding van gehalogeneerde organische verbindingen", een van de hoofdactiviteiten van CFZ, ook ten tijde van de opstelling van het bestemmingsplan, waarvan blijkens vorenstaand citaat de gemeente Zaltbommel zich bewust was, wordt daarin abusievelijk niet vermeld als bestaand gebruik. Er is derhalve geen sprake van een in planologisch opzicht illegale situatie welke een grond zou kunnen opleveren voor aanpassing c.q. intrekking van meergenoemde milieuvergunningen.

Het ten aanzien van CFZ gevoerde planologisch beleid heeft geen wezenlijke verandering teweeggebracht in de uitgangspunten van het provinciale milieubeleid voor dat bedrijf. Zowel voor als na de vaststelling van het bestemmingsplan gaat het erom of de aan de inrichting verbonden risico's (gevaar, schade of hinder/luchtverontreiniging) in het bijzonder ten opzichte van de woonbebouwing in de (directe) omgeving binnen aanvaardbare grenzen kunnen blijven. Bij de beoordeling van de door CFZ op 22 mei 1985 bij ons college ingediende aanvragen om nieuwe, de gehele inrichting omvattende vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging zal worden bezien of en in hoeverre die risico's verdergaand moeten worden verminderd. In het kader van de daarvoor te volgen procedure op

grond van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bent u in de gelegenheid gesteld ter zake uw bezwaren kenbaar te maken.

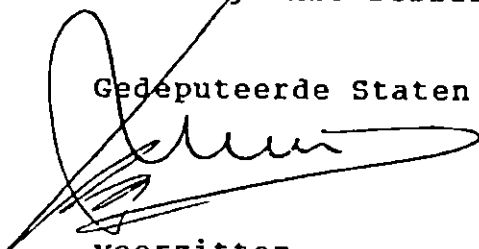
Gelet op het vorenstaande hebben wij besloten niet te voldoen aan uw verzoek tot wijziging c.q. intrekking van bedoelde vergunningen.

Ingevolge artikel 55 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne staat van deze beschikking voor zover deze betrekking heeft op (de weigering van) evenvermeld verzoek binnen een maand na de dag waarop deze is verzonden beroep open bij de Kroon. Het beroepschrift moet worden gericht aan Hare Majesteit de Koningin en worden gezonden aan de Raad van State, afdeling voor de Geschillen van Bestuur, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

De beschikking wordt na afloop van de beroepstermijn van kracht, tenzij voor deze datum beroep is ingesteld en met toepassing van artikel 60a van de Wet op de Raad van State een verzoek tot schorsing dan wel tot het treffen van een voorlopige voorziening wordt gedaan. Een dergelijk verzoek moet worden gericht aan de voorzitter van de afdeling voor de Geschillen van Bestuur van de Raad van State. De beschikking wordt dan niet van kracht voordat op dat verzoek is beslist.

Afschrift van deze beschikking zenden wij aan de Vrouwenraad te Zaltbommel, die ons per brief d.d. 24 april 1985 mededeelde uw adres d.d. 24 oktober 1984 te ondersteunen en tevens verzocht die brief aan uw bezwaarschrift toe te voegen en de inhoud daarvan bij onze besluitvorming te betrekken.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

Kopie:

- Vrouwenraad Zaltbommel
P/a mevr. Stigter-Rensen
Lijsterlaan 8,
5301 NX ZALTBOMMEL
- dienst ROV/G 2x

bijlagen

coll. A7/AW
code: 411/14885B

Primaat Algemene en Burgerzaken				Ingekomen IZ d.d. 7 NOV. 1986 nr.			
Mede-adviseur:		Kopie ter informatie naar:		Conform advies		Bespreken Aantekeningen	
Afd.		Afd.	ROVS 12/11	Burg			
Paraaf		Paraaf IZ		Weth			
Steller: AC Korteweg				Weth			
Paraaf en datum chef: <i>[handwritten signature]</i>				Secr			
Openbaar: ~~wet~~ /niet				Beslissing: 11 NOV. 1986 <i>in afwachting van advies rechts/globale toetsing door TD toepanen</i>			
Klassificatienummer: 1.777.13							

ONDERWERP: concept voorwaarden hinderwet/wet luvo CFZ BV

*28/11
ROVS
Lume.
Adres: TO 8-12/12*

ADVIES: over te gaan tot privatisering (ged.) van de advisering ontwerp-beschikking ~~wet~~ hinderwet/wet luvo CFZ.

TOELICHTING:

Door de heer Albersen, tcezichthoudend ambtenaar milieu van de provincie Gelderland zijn de concept-voorwaarden hinderwet CFZ aangereikt ter nadere bestudering.

De concept-voorwaarden luchtverontreiniging zullen medio december volgen.

Vervolgens schrijft de provincie de considerans bij de ontwerp-vergunning waarna officieel het ontwerp in de tweede helft van januari - naar verwachting - in procedure kan komen.

Ingevolge art. 21 van de Hinderwet en art. 25 van de Wet inzake de Luchtverontreiniging zijn burgemeester en wethouders adviserende instantie mbt deze ontwerp-beschikking.

Naast veel tijd zullen met name de Luvo-voorwaarden de nodige chemische achtergrond vereisen.

I.v.m. vacatures bij de afd. milieu van de TD is ~~er~~ sprake van een -technische- onderbezetting. Ondanks het ontbreken van specifieke kennis en voldoende tijd is de intentie bij TD en ter secretarie ter zake een voldoende onderbouwd advies in te dienen.

Gelet op de maatschappelijke gevoeligheid wordt dan ook geadviseerd deze kwestie binnen een zekere financiële limiet te privatiseren.

2.0.2

Een goede onderbouwing van de ontwerp-beschikking ligt óók voor de hand bij het aanwezig zijn van een duidelijke relatie met de herziene Woningwet, waarin een directe koppeling wordt gelegd en gaat worden tussen vergunningen op basis van milieuwetten en bouwvergunningen.

Algemene en Burgerzaken

In een in samenspraak met ROVS te consulteren derde b.v. DHV of b.v. bureau Bongaert Kuiper en Huiswaard wordt geadviseerd te komen tot een onderbouwd advies van de t.z.t. officieel in procedure komende ontwerp-beschikking.

AC Kortweg

xx

concept voorwaarden hinderwet/wet Ivo OVB BV

over te gaan tot privatisering (ged.) van de advisering ontwerp-beschikking wet hinderwet/wet Ivo OVB.

Door de heer Albersen, toezicht houdend ambtenaar milieuvan de provincie Gelderland zijn de concept-voorwaarden hinderwet OVB aangevraagd ter nadere bestudering.

De concept-voorwaarden luchtverontreiniging zullen medio december volgen.

Vervolgens schrijft de provincie de considerans bij de ontwerp-vergunning waarin officieel het ontwerp in de tweede helft van januari - naar verwachting - in procedure kan komen.

Ingevolge art. 21 van de Hinderwet en art. 25 van de Wet inzake de luchtverontreiniging zijn burgemeester en wethouders adviseerende instantie met deze ontwerp-beschikking.

Naast veel tijd zullen met name de Ivo-voorwaarden de nodige chemische achtergrond vereisen.

I.v.m. vasturen bij de afd. milieuvan de TD is er sprake van een technische - onderzetterij. Ondanks het ontbreken van specifieke kennis en voldoende tijd bestaat er tusschen bij TD en ter secretarie ter zake een voldoende onderbouwd advies in te dienen.

Geflet op de maatschappelijke gevoeligheid wordt dan ook geadviseerd deze kwestie binnen een zekere financiële limiet te privatiseren.

PROVINCIE GELDERLAND

GEMEENTE ZALTBOMMEL

25 NOV. 1986

Het college van Burgemeester
en Wethouders van
ZALTBOMMEL

BW

Besl.

RAAD

ABZ

ROVS

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbglid nl

Class. nr -1.777.65

13 november 1986 - nr. MH86.30751-MH3302

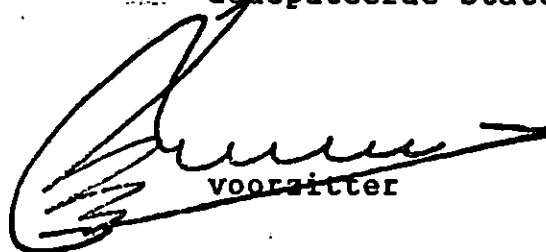
Gelieve bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

Meldingen op grond van
artikel 1a Hinderbesluit
en artikel 17 Vergunningen-
besluit luchtverontreiniging

Hierbij doen wij u toekomen kopie van een brief van 31 oktober 1986 van Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. te Zaltbommel, waarbij melding wordt gedaan van een aantal wijzigingen dat nog in het bedrijf zal worden uitgevoerd.

Wij hebben deze melding geaccepteerd, omdat de wijzigingen geen negatieve gevolgen zullen hebben voor het ontstaan van gevaar, schade en/of hinder buiten de inrichting.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

voorzitter

griffier

bijlage

coll.
code: tb/4889B/3

verzonden 24.NOV.1986

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL B.V.

MEMBER OF THE ROYAL DUTCH SHELL GROUP OF COMPANIES

De Albrusen

Koxkampseweg 14-20, 5301 KK

P.O. Box 52

5300 AB Zaltbommel, Holland

Tel. no.: 04180-15040*

Telex no.: 50886

Banker: H. Albert de Bary & Co. N.V.

Amsterdam, Acc.no.: 26.54.33.444:GK.

Giro acc.no.: 54691

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: MH 06.30751 06.30743	KOPIE GEZ. AAN
4 NOV. 1986	Deputeerde Staten van Gelderland Dienst Milieu Hygiëne Postbus 9090 6800 GX Arnhem
Class.nr.: -1.779.13	
TE BEH. DOOR	ald 3
KOPIE AAN	

*wn
4.6*

*sk
h*

Uw ref.

Onze ref. MH/HS/1334

Zaltbommel, 31 oktober 1986.

Mijne heren,

Hiermede doen wij u een melding toekomen, inzake Artikel 1a Hinderbesluit en Artikel 17 Vergunningenbesluit Luchtverontreiniging, betreffende een aantal wijzigingen welke wij voornemens zijn uit te voeren in onze bedrijfsinrichting gelegen Koxkampseweg 14 te Zaltbommel.

Deze wijzigingen hebben ten doel de economische bedrijfszekerheid en flexibiliteit van de belangrijkste bedrijfsinstallaties te vergroten. Een aantal van deze wijzigingen zullen tevens leiden tot een verdere verbetering van de arbeidsomstandigheden en de bescherming van het milieu.

De door te voeren wijzigingen zijn de volgende:

1. **Electravorziening**
Bijplaatsen van een transformator (600 KVA) gekoppeld aan een laagspanningsverdeling.
Om deze installatie onder te brengen wordt een nieuw gebouw opgericht. Hiervoor is op 29 juli 1986 bouwvergunning verleend door de Gemeente Zaltbommel.
De uitvoering van de installatie geschiedt geheel volgens richtlijnen en normen van de P.G.E.M.
2. **Stoomvoorziening:**
Vervangen van de bestaande reserve stoomketel, 1 ton/h. door een stoomketel van 5 ton/h.
Deze stoomketel zal in het bestaande ketelhuis worden ondergebracht. Ten behoeve van deze installatie zal de aanvoer van aardgas worden aangepast door de N.V. Maatschappij tot Gasvoorziening Gelders Rivierengebied.
3. **Koelcapaciteit.**
Bijplaatsen van een extra koelaggregaat van dezelfde capaciteit als het bestaande aggregaat.
Deze extra capaciteit zal onder meer benut worden voor het bijplaatsen van een "koude val" om het emissieniveau van Hal III verder te verlagen. Het aggregaat zal geplaatst worden in een nieuw op te richten gebouw. Hiervoor is op 29 juli 1986 door de Gemeente Zaltbommel een bouwvergunning verleend.

12

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL B.V.

4. Wijziging procesapparatuur Hal III.

- Scheiding van de huidige, gedeeltelijk geïntegreerde, produktielijnen door het bijplaatsen van een geroerd vat, een warmtewisselaar en een zuiveringsunit.
- Gedeeltelijke vervanging van bestaande destillatie-apparatuur door gelijksoortige apparatuur met een verbeterd scheidend vermogen.
- Opname van een continue zuivering van het bijproduct 1,3 dichloorpropanol in de bestaande installatie ter vervanging van de huidige batchgewijze zuivering met als belangrijkste voordelen:
  - Vermindering van de emissies.
  - Verbetering van de veiligheid en arbeidsomstandigheden door aanzienlijk minder manipulaties en opslag van vaten.

5. Vergroting van de bedieningsruimte van Hal III:

De huidige bedieningsruimte beantwoordt niet meer volledig aan de eisen welke momenteel aan een dergelijke ruimte mogen worden gesteld.

Teneinde in de behoefte aan verdere automatisering en instrumentatie te kunnen voldoen en ter verbetering van de arbeidsomstandigheden van het bedienend personeel, zal de bestaande ruimte worden vergroot.

Hiervoor is op 29 juli 1986, door de Gemeente Zaltbommel, een bouwvergunning verleend.

Mede gezien het feit dat middels deze melding de in de vergunningaanvragen, d.d. mei 1985, vermelde produkthoeveelheden niet zullen worden overschreden zullen bovengenoemde maatregelen niet tot een verhoging van gevaar, schade en/of hinder en het huidige emissieniveau leiden.

Van een aantal doorgevoerde wijzigingen mag worden verwacht, dat ze zullen leiden tot een verlaging resp. vermindering van deze aspecten.

Met de behandelend ambtenaar van de Dienst Milieu Hygiëne van uw Provincie zijn bovengenoemde wijzigingen en maatregelen uitvoerig besproken.

Hoogachtend,

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL B.V.

M.J.F. Houben

Arnhem, 20-12-1986,

Geachte Mevrouw Stigter,

Bij deze sturen wij U een aantal vragen rond de gang van zaken rond de Chemische Fabriek in Zaltbommel.

Naar onze mening hebben wij hier te maken met een urgente zaak, die dringend bespreking behoeft in de Kommissie Milieu. Wij verzoeken U dan ook deze vragen - vooral de beantwoording ervan - op de agende van de komende kommissievergadering te zetten, zijnde 16 januari 1987.

Met vriendelijke groet
namens de fracties van PR en PSP/CPN
Willem Teering Cora Smit

LINKS

gelderland

Chemfaza is weer in het nieuws. De fabriek, waar een aantal jaren geleden een grote giframp heeft plaatsgevonden, is al jarenlang onderwerp van kritiek van een aantal mensen die zich druk maken om het leefmilieu in de direkte omgeving van de fabriek en om de schadelijke gevolgen die de uitstoot van de fabriek voor het milieu in het algemeen heeft.

Chemfaza is nu in het nieuws omdat er een onderzoek gaat plaatsvinden naar de oorzaak van het grote aantal kankergevallen dat de laatste jaren bij omwonenden is geconstateerd.

Over de problematiek rond Chemfaza hebbende fracties van PSP/CPN en PPR de volgende vragen.

- Al anderhalf jaar geleden is door Chemfaze een ^{aantal} nieuwe vergunningen aangevraagd. Deze zijn nog steeds niet verleend. In tegendeel, terwijl de wettelijke termijnen voor het produceren van een voorlopige vergunning allang verstreken zijn, is er nog steeds geen voorlopige vergunning. Hiertegen is, zoals U vermoedelijk weet bezwaar aangetekend bij de Raad van State door omwonenden van de fabriek. Uit een krantebericht dat onlangs verscheen, konkluderen wij dat de provincie hangende het onderzoek opnieuw besloten heeft de vergunningverlening te vertragen. Vindt U het een normale gang van zaken dat de provincie, die van haar burgers verwacht dat zij zich aan de regels die door overheden gesteld worden (w.o. de provincie), zelf blijkbaar klakkeloos regels kan negeren?

- Zoals U weet, zijn in de aanvraag voor de vergunning die door Chemfaza is gedaan rekenfouten geconstateerd. Desondanks heeft de provincie de aanvraag in behandeling genomen. Betekent dat, dat derekenfouten door de provincie ook worden overgenomen?

- Bewoners rond de fabriek zijn opgehouden met het doorgevan

LINKS

gelderland

van klachten over stankoverlast omdat ze ofwel met eenkluitje in het riet worden gestuurd ofwel worden verwezen naar een landelijk klachtennummer. Moeten wij hieruit konkluderen dat provinciaal beleid ten aanzien van klachtenmeldingen is gewijzigd?

- Uit het historisch onderzoek dat onlangs is gepubliceerd is gebleken dat er bij "het ongeluk" dat in 1982 heeft plaatsgevonden 10.000 kilo epichloorhydrine is vrijgekomen. Dit is al die tijd geheim gehouden. En al die tijd hebben de autoriteiten moeite gedaan de indruk te wekken dat het aantal wel mee viel. Wat is uw reactie op deze feiten?

- Chemfaza draait op dit moment op ondeugdelijke vergunningen. Een rechter heeft dit aleens gekonstateerd en vastgesteld dat Chemfaza om deze reden niet vervolgd kon worden voor milieudelikten. Als er op kortetermijn opnieuw een ongeluk gebeurt, aanvaardt de provincie dan hiervoor de aansprakelijkheid? Chemfza is immers niet aansprakelijk gegeven het ontbreken van deugdelijke vergunningen.

Verkeerd gebruik van overgangsregeling door gemeente Zaltbommel

Fouten bij vergunningen CFZ

ZALTBOMMEL - De gemeente Zaltbommel heeft waarschijnlijk fouten gemaakt bij de afgifte van de bouwvergunningen aan de Chemische Fabriek Zaltbommel (CFZ). Dat bleek gisteren tijdens de zitting van de Raad van State in Den Haag.

De omwonenden hadden bezwaar gemaakt tegen de afgifte van vier vergunningen aan de fabriek door de gemeente Zaltbommel. Het gaat om de vergunningen voor de bouw van opslagruimte, een laboratorium, opslagbunker en een garage voor een brandweervan.

Over één vergunning waren de partijen het snel eens. De bezwaarmakers trokken tijdens de zitting het bezwaar tegen de bouw van de brandweergarage in. De gebouwen waar het om gaat zijn

overigens al enige tijd geleden neergezet.

Nieuwbouw

Volgens staatsraad De Vries is de gemeente in de fout gegaan bij de toepassing van de zogenaamde overgangsregeling in het betreffende bestemmingsplan. Deze regeling maakte het mogelijk dat CFZ, toen het bestemmingsplan werd aangepast, kon blijven zitten in het gebied en met de productie op dezelfde voet kon doorgaan. Maar volgens de staatsraad wil dat pertinent niet zeggen dat de gemeente op basis van die regeling een vergunning mag afgeven voor nieuwbouw. Volgens de staatsraad is dat echter wel gebeurd.

De vertegenwoordiger van de gemeente Zaltbommel, E. Roovers, kon dat niet weerleggen en moest de fouten van de gemeente toegeven.

M. VOGT
...verbetering...

De staatsraad verweet de gemeente Zaltbommel ook dat ze geen beroep heeft gedaan op deskundigen bij de bepaling van de aard van de stoffen die worden opgeslagen en of die onderdeel zijn van het productieproces bij de CFZ. Als de CFZ stoffen gebruikt in het productieproces die in de zogenaamde categorie 9 vallen, dan moet de afstand van woonhuizen minimaal 3000 meter bedragen.

Volgens de algemeen directeur van de CFZ, M. Vogt, valt het merendeel van de stoffen die de fabriek gebruikt in een lagere categorie. De stoffen die in de categorie 9 vallen waren volgens Vogt ook al aanwezig toen de gemeente de vergunning afgaf.

„De gemeente weet precies wat er in het laboratorium en in de opslagbunker is opgeslagen. Alle activiteiten zijn

bij de gemeente bekend. Ook toen de vergunning werd afgegeven.”

Wat het laboratorium betreft komt het volgens Vogt enkel neer op de verhuizing naar een andere plaats op het bedrijfsterrein. „En de bestaande activiteiten worden moderner. De bouw van de opslagbunker betekent een verbetering van de opslagcondities. De veranderingen betekenen niet alleen een vooruitgang voor de CFZ, maar ook voor de omgeving van de fabriek.”

Mevrouw L. Thörig, woordvoester van de omwonenden, bepleitte gisteren om maar helemaal geen vergunningen meer aan de CFZ af te geven. „Er zullen straks allerlei nieuwe hallen moeten komen. De tweede produktiehal bijvoorbeeld is zowat afgeschreven. De apparatuur hangt provisorisch aan elkaar en er is een open verbinding naar de sloot.”

Probleem bedreigt bestaan vereniging

IJsclub Nieuwaal zit zonder baan

Van onze correspondent

NIEUWAAL - „Als dit nog even door gaat, hebben we geen ijsclub meer”, verzucht J. Blom, voorzitter van IJsclub Nieuw Vlos

worden gebruikt. Het water zakke; de uiterwaarden veranderd in een grote ijsvlakte. „Ongeacht om op te schaatsen”, vindt Blom, „want het ijs ligt op het gras; zo rijd je het gras kapot”

Van onze verslaggever
KERKDRIEL -
verdeling in het
ge van B. en W.
vergelijking met
periode. De be-
dering is dat wel
nanciën heeft
zijn collega A. va

Het Maasdriels
drie portefeuilles
ruimtelijke order
volkshuisvesting;
werken en ond-
mend burgemees-
zich bezig met
Daaronder vallen
bestuurlijke orga-
brandweer, volks-
soneel, milieu, v

PvdA en
Onde
geme

Van onze verslaggever

ZALTBOMMEL
Zaltbommel moet
onderzoeken well-
er zijn om te ko-
meentelijk steun-
de raadsfracties
het CDA in hun
ma voor de perio-

Het steunfonds
hulpverlening in
vallen. Volgens de
ties moet in het
dacht worden
vraag in welke
roep kan worden
steunfonds. Voor
zocht te worden
gemeente in het
ten.

Kwijtscheldi

In het beleidspr

Gemeente Zaltbommel

B. en W. 27 JAN. 1987
Beslissing vka

Dem. Zaltbommel	B	W	W	S
commissie				
vd	H.			
bespreken				

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk ABZ/ROVS/TD/BW

Onderwerp luchtverontreiniging
Zaltbommel

Aan het college van
Ged. Staten van Gelderland
dienst milieuhygiëne afd. 3
de heer ir E.J.M. van der Werf
Postbus 9090

6800 GX A R N H E M.

Zaltbommel,
20 JAN. 1987

Geachte heer van der Werf,

Voor zover ons bekend is uw dienst thans bezig met het opstellen van de voorwaarden luchtverontreiniging van de ontwerp-vergunning hinderwet/wet luvo van CFZ BV.

Hieraan ligt een door u ingesteld onderzoek ten grondslag naar de mate van luchtverontreiniging door dit bedrijf.

Ten vervolge op de reeds aan u toegezonden informatie m.b.t. N. Haasnoot B.V. verzoeken wij u mede in dit verband te adviseren over de eventuele cumulatieve effecten tussen de emissies van "CFZ BV" en die van N. Haasnoot B.V.

Het is bekend mede aan de hand van de klachten die bij uw dienst milieu binnenkomen, dat beide ondernemingen - soms terecht en soms onterecht - elkaar over en weer beschuldigen van verontreiniging van het milieu. De relatie tussen de beide ondernemingen treft u ook aan in het krantenartikel van 15 januari 1987 (reeds in uw bezit).

Een bevredigende oplossing voor zowel gemeente als provincie - zonodig bestuurlijk optreden met name voor wat betreft de gemeente ten aanzien van N. Haasnoot B.V. - kan slechts worden gevonden indien een duidelijke diagnose kan worden gesteld.

Voor zover het u ten dienste staande instrumentarium ons daarbij behulpzaam kan zijn verzoeken wij u ons ter zake te adviseren.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Zaltbommel
De secretaris, De wnd-burgemeester,

Bijl.:
O: ACK
T:
C:

PROVINCIE GELDERLAND

De fracties van PPR en PSP/CPN
van Provinciale Staten
T.a.v. de heer W. Teering en
mevrouw C. Smit

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbgld nl

27 januari 1987 - nr. MH87.2393-MH3302

Gelieve bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

Vragen inzake Hinderwet en Wet lucht-
verontreiniging met betrekking tot
Chemfaza te Zaltbommel

U hebt per brief d.d. 20 december 1986 aan het lid van ons college mevrouw C. Stigter een aantal vragen gesteld met betrekking tot de vergunningverlening aan de Chemische Fabriek Zaltbommel te Zaltbommel, met het verzoek de beantwoording te doen plaatsen op de agenda van de vergadering van de Statencommissie Milieubeheer van 16 januari 1987.

Aangezien u in uw brief een groot aantal punten aan de orde stelt lijkt het ons raadzaam hierop schriftelijk te reageren, omdat aldus meer recht kan worden gedaan aan uw opmerkingen en vragen en onze visie daarop. Deze procedure is u in de vergadering van de Commissie Milieubeheer van 16 januari 1987 reeds medegedeeld.

Chemfaza (CFZ) is vergunningplichtig op grond van de volgende milieuwetten:

- Hinderwet
- Wet inzake de luchtverontreiniging
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren.

Voor de eerste twee wetten zijn wij het bevoegde gezag voor vergunningverlening en handhaving van vergunningen, voor de Wet verontreiniging oppervlaktewateren is dat de oppervlaktewaterkwaliteitsbeheerder, in dit geval het zuiveringsschap Rivierenland. Op grond van laatstgenoemde wet is tegelijk met de bij ons ingediende aanvraag een vergunningaanvraag ingediend bij het zuiveringsschap. Hierop is nog niet beslist.

Chemfaza beschikt over geldige Hinderwetvergunning en vergunning op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging. Na de laatste vergunningverlening, voor beide wetten in 1978, hebben ondergeschikte proces- en produktwijzigingen plaatsgevonden, die door ons als zogenaamde "meldingen" op grond van deze wetten zijn geaccepteerd. Het bedrijf wenst nu wederom een aantal wijzigingen in haar processen door te voeren. Op ons verzoek zijn in verband daarmee revisievergunningen aangevraagd omdat zo de vergunningsituatie overzichtelij-

verzonden 02 FEB 1987

ker kan worden gemaakt. Aldus kan namelijk al hetgeen door middel van meldingen is gelegaliseerd en gerealiseerd in één beschrijving van het bedrijf worden opgenomen, met bijbehorende veiligheidsmaatregelen etc. Tevens kan hiermee een aantal aanpassingen in de voorschriften gegeven worden, aangezien de stand van de techniek sinds de laatste vergunningverlening is voortgeschreden voor wat betreft mogelijkheden tot emissiebeperking en veiligheidsmaatregelen. Deze revisievergunningaanvragen zijn ingediend in het kader van de Hindervedwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging. De ontwerp-beschikkingen op die aanvragen zijn in voorbereiding.

U spreekt in uw brief - vermoedelijk per abuis - van voorlopige vergunningen. Er zal een besluit genomen worden over de inhoud van de te verlenen vergunningen (het vaststellen van ontwerp-beschikkingen) aan de hand waarvan de wettelijke adviseurs (onder meer de inspectie Volksgezondheid en de gemeente Zaltbommel) advies kunnen uitbrengen en andere belanghebbenden bezwaren kunnen inbrengen.

Het vaststellen van de ontwerp-beschikkingen heeft inderdaad niet binnen de wettelijke termijn plaatsgevonden. De betreffende beschikkingen worden derhalve ingevolge artikel 43, lid 1, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne geacht te zijn geweigerd. Hiertegen (tegen zogenaamde fictieve weigering van de vergunningen) is beroep ingesteld bij de Kroon en voorlopige voorziening gevraagd door omwonenden bij de voorzitter van de afdeling voor de Geschillen van Bestuur van de Raad van State.

Inmiddels heeft de voorzitter van die afdeling het verzoek om voorlopige voorziening afgewezen. Ondanks het verstrijken van de wettelijke termijn behouden wij het recht te beslissen op de ingediende vergunningaanvragen.

Vertraging in het vaststellen van ontwerp-beschikkingen is ontstaan door een noodzakelijke prioriteitstelling binnen onze dienst Milieuhygiëne. Tevens is in de door u aan de orde gestelde procedure aanzienlijke vertraging ontstaan doordat veel tijd voor de behandelende ambtenaren gemoeid is geweest met de afwikkeling van bezwaar- en beroepsprocedures die hierop zijdelings betrekking hadden (zoals bovengenoemde zaak) en die door omwonenden tegen diverse besluiten en standpuntbepalingen (soms al van jaren geleden) onzerzijds, zijn aangespannen. Tot onze spijt moet geconstateerd worden dat deze procedures averechts hebben gewerkt. Voor zover de komende vergunningen verbeteringen inhouden wordt uitvoering daarvan vertraagd omdat des te langer de oude vergunningen van kracht blijven. Wij menen dat wij met de door ons gehanteerde prioriteitstelling en het behandelen van op het onderhavige bedrijf betrekking hebbende procedures voor de beschikking op de vergunningaanvragen niet klakkeloos regels hebben genegeerd.

Nadat al eens eerder geruchten de ronde deden dat in de omgeving van Chemfaza het aantal kankergevallen hoger was dan normaal, is daarnaar zeer globaal een onderzoek ingesteld dat in gang is gezet door de inspectie Volksgezondheid. Dit was in 1985. Daarbij zijn geen gegevens op tafel gekomen die een verdergaand onderzoek rechtvaardigden. Opnieuw is dit thema door omwonenden ter sprake gebracht in de

herfst van 1986. Thans wordt wederom en nu een meer diepgaand onderzoek ingesteld door de inspecteur Volksgezondheid in samenwerking met een regionale gezondheidsdienst: De Arbeidsinspectie gaat via haar kanalen na of onder (oud-)werknemers van Chemfaza een verhoogd aantal kankergevallen gesignaleerd kan worden. Wij zijn bij beide onderzoeken op geen enkele wijze betrokken, hetgeen ons ook het meest zuiver lijkt. Wel is ons mededeling gedaan van de start van het onderzoek en van de resultaten daarvan zullen wij op de hoogte gebracht worden.

De nu bij ons bekende gegevens over een vermeend hoger aantal kankergevallen geven ons geen aanleiding of gegronde reden om bij toekomstige vergunningverlening of weigering van vergunningen daarmee rekening te houden. Binnenkort zullen wij de ontwerp-beschikkingen vaststellen. Mochten de resultaten van het onderzoek dat de inspectie Volksgezondheid uitvoert of uit laat voeren daartoe aanleiding geven dan kan de vergunning daarop worden aangepast.

Met het vorenstaande hopen wij u over de stand van zaken betreffende de lopende vergunningprocedure voldoende te hebben geïnformeerd. Hieronder gaan wij nog in op een aantal concreet door u aangeroerde punten.

In de door Chemfaza ingediende aanvraag om revisievergunningen staat inderdaad een aantal fouten. Voor de tekst van de aanvraag is aanvraagster verantwoordelijk, hierin kunnen wij geen correcties aanbrengen. Dat wij niettemin de aanvraag in behandeling hebben genomen betekent niet dat wij de fouten hebben overgenomen.

In de (ontwerp)beschikkingen wordt aan de fouten aandacht besteed in die zin dat wordt vastgelegd wat ons besluit op de aanvraag is. De fouten kwamen ons niet zodanig voor dat niet-ontvankelijk-verklaring van de aanvraag de aangewezen weg was, omdat zij eigenlijk alle in een goede formulering van de voorschriften kunnen worden rechtgezet.

Klachten die bij het provinciaal klachtennummer gedaan worden, worden altijd serieus genomen. Dat neemt niet weg dat het in een aantal gevallen - met name bij stankklachten - onmogelijk blijkt de oorzaak daarvan weg te nemen. Stank is een uitermate moeilijk te bestrijden milieuprobleem waaraan vaak op korte termijn niet meer te doen is dan het stilleggen van bedrijven. Met de voorziene vergunningverlening menen wij maatregelen te kunnen voorschrijven die lekverliezen verder beperken en zodoende ook de stankoverlast. Het is mogelijk dat klagers naar een landelijk klachtennummer zijn doorgestuurd, maar dat heeft zich dan voorgedaan ingeval klachten lawaai betroffen dat bleek te worden veroorzaakt door vliegtuigen. Het provinciaal beleid ten aanzien van klachtenbehandeling is u bekend en dit is voor klachten betreffende Chemfaza niet anders dan voor klachten over andere bedrijven. De ernst van milieuproblemen kan echter voor ons duidelijker zijn, indien klachten wel doorgegeven worden. Het is altijd raadzaam om klachten door te blijven geven.

U schrijft dat bij "het ongeluk" dat in 1982 plaatsvond 10.000 kg epichloorhydrine is vrijgekomen. Dit moet op een vergissing berusten. In het rapport van het "historisch onderzoek" is vermeld dat

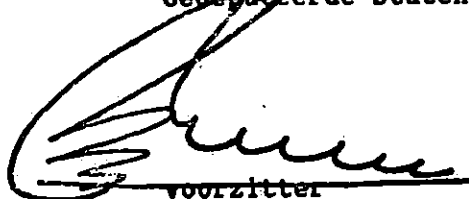

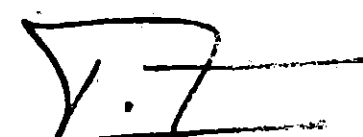
bij de brand van 23 juni 1973 deze hoeveelheid epichloorhydrine is verbrand. Alle gegevens, voor zover ze bij het afsluiten van het onderzoek in september 1986 achterhaald konden worden bij diverse overheden en particulieren, staan in het genoemde rapport waarnaar wij u verwijzen. Op uw opmerking dat zaken geheim zijn gehouden dan wel getracht is een "indruk te wekken", gaan wij niet in.

In het verleden heeft de strafrechter een uitspraak met betrekking tot Chemfaza gedaan, waaruit bleek dat de formulering van een bepaald voorschrift uit de Hinderwetvergunning niet zodanig was, dat bij niet-naleving daarvan strafrechtelijk opgetreden kon worden. Dat neemt niet weg dat langs bestuursrechtelijke weg naleving van dat voorschrift afgedwongen kon worden, hetgeen ook is gebeurd. Chemfaza blijft altijd verantwoordelijk voor gevolgen van haar bedrijfsvoering, dat geldt indien voorschriften wel of niet nageleefd worden en daaraan doet niet af dat in een bepaald geval tot niet-strafbaarheid geconcludeerd is. Van (structurele) niet-naleving van voorschriften uit vigerende vergunningen bij Chemfaza is overigens geen sprake. Ook is uw stelling onjuist dat de vergunningen ondeugdelijk zijn. Dat garandeert echter niet dat de omgeving nooit overlast van het bedrijf kan ondervinden of dat de situatie niet voor verbetering vatbaar is. Het laatste wordt mede beoogd met de komende revisievergunningen. Ook is het onmogelijk voor welke activiteit dan ook te garanderen dat zich nooit ongelukken of ongewenste incidenten voor zullen doen. Wel kan de kans daarop door maatregelen geminimaliseerd worden evenals de nadelige effecten die daarbij op kunnen treden.

Met vorenstaande informatie menen wij op uw vragen en opmerkingen voldoende te zijn ingegaan.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

 voorzitter

 griffier

bijlage

kopie:

- leden Statencommissie Milieubeheer
- overige Statenfracties
- ged. mw. Stigter
- MH3 (2x)
- MH2 - dhr. Plette

coll. R
code: tb/jh/6063B

ONTWERP-BESCHIKKING

Hinderwet

GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

Gelezen de op 22 mei 1985 bij hun college ingekomen aanvraag van Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. om een nieuwe, de gehele inrichting omvattende, vergunning ingevolge de Hinderwet (artikel 6a) voor de inrichting gelegen op de percelen plaatselijk bekend Koxkampseweg nrs. 14 tot en met 20 te Zaltbommel, kadastaal bekend gemeente Zaltbommel sectie K nrs. 49 en 53;

Overwegende,

dat Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. - hierna afgekort CFZ - voor vorenvermelde inrichting ook een aanvraag om vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging bij hun college heeft ingediend;

dat terzelfder tijd CFZ voor die inrichting bij het dagelijks bestuur van het zuiveringsschap Rivierenland een aanvraag heeft ingediend om een vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (lozingsvergunning);

dat het dagelijks bestuur van evenvermeld zuiveringsschap onder verwijzing naar het bepaalde in artikel 2 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne hun college heeft verzocht een gecoördineerde behandeling van de drie hiervoren genoemde aanvragen te bevorderen;

dat in verband hiermee conform de desbetreffende bepalingen van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (artikel 4, lid 2 sub a en b) die drie aanvragen gezamenlijk bekend werden gemaakt en de openbare zitting als bedoeld in artikel 21 van die wet eveneens voor die aanvragen gezamenlijk werd gehouden;

Gezien:

- A Het verslag van het vooroverleg met betrekking tot de in deze beschikking aan de orde zijnde vergunningaanvraag en die op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging.
- B Het verslag van het vooroverleg met betrekking tot de aanvraag om vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.

C Het verslag, met aangehechte presentielijst, van de voor de drie aanvragen gecombineerde openbare zitting, als bedoeld in artikel 21 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, gehouden op 27 juni 1985 in het cultureel centrum "De Poorteriej" te Zaltbommel, waaruit blijkt dat tegen de onderhavige vergunningaanvraag mondelinge bezwaren zijn ingebracht door:

- 1 De heer dr. G.E.W. Thörig, Rembrandtstraat 86, Zaltbommel
- 2 Mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker, Rembrandtstraat 86, Zaltbommel
- 3 De heer P.J.H. de Wekker, Koxkampseweg 1, Zaltbommel
- 4 De heer T.J. Dijkstra, Stationsweg 104, Zaltbommel
- 5 De heer A. Kuyper, St. Anthoniestraat 4, Bruchem
- 6 Mevrouw W.J. v.d. Wijngaard, Koxkampseweg 7, Zaltbommel.

D De berichten van Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel van 10 juli 1985, kenmerk 746/TD/ROVS/ABZ en 27 januari 1986, kenmerk ABZ/ROVS/TD.

E De tegen het velenen van de gevraagde vergunning ingevolge de Hinderwet ingediende bezwaarschriften van:

- 1 De heer J. Roeland, Koxkampseweg 19, Zaltbommel, d.d. 6 juli 1985, ingekomen d.d. 9 juli 1985
- 2 De heer en mevrouw Dijkstra, Stationsweg 104, Zaltbommel, d.d. 7 juli 1985, ingekomen d.d. 9 juli 1985
- 3 De heer G.E.W. Thörig en mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker, Rembrandtstraat 86, Zaltbommel, d.d. 1 juli 1985, ingekomen d.d. 11 juli 1985 (aan dit bezwaarschrift is een lijst van medeondertekenaars gehecht)
- 4 De heer P.J.H. de Wekker, Koxkampseweg 1, Zaltbommel, d.d. 7 juli 1985, ingekomen d.d. 11 juli 1985 (dit bezwaarschrift is mede ondertekend door de heer J.H. de Wekker, mevrouw J.E. de Wekker-Haasbroek en de heer dr. G.E.W. Thörig)
- 5 De heer G.E.W. Thörig en mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker, Rembrandtstraat 86, Zaltbommel, d.d. 10 juli 1985, ingekomen d.d. 11 juli 1985
- 6 De heer J.H. Slegh, St. Anthoniestraat 1, Bruchem, d.d. 9 juli 1985, ingekomen d.d. 12 juli 1985
- 7 De heer A. Kuyper, St. Anthoniestraat 4, Bruchem, d.d. 9 juli 1985, ingekomen d.d. 12 juli 1985.

F Het bericht van de heer G.E.W. Thörig d.d. 10 augustus 1985;

Overwegende, dat alle hiervoren onder E genoemde bezwaarschriften tijdig zijn ingediend;

dat de hiervoren sub A tot en met E vermelde bescheiden in deze beschikking - behoudens de hierna genoemde uitzondering - buiten beschouwing zullen blijven voor zover deze betrekking hebben op mogelijksterwijs door de inrichting veroorzaakte, luchtverontreiniging en verontreiniging van oppervlaktewateren;

dat evenvermelde vormen van verontreiniging in deze beschikking wel in aanmerking worden genomen voor zover deze in verband staan met de externe veiligheid van de inrichting (mogelijke gevolgen van ontploffingen/brand) en calamiteuze lozingen op oppervlaktewater;

Overwegende,

dat Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel in hun bericht van 10 juli 1985, kenmerk 746/TD/ROVS/ABZ hun college verzoeken met het oog op mogelijk gevaar en mogelijke schade en hinder buiten de inrichting aan de hierna volgende punten bijzondere aandacht te besteden en daaromtrent stringente voorschriften aan de vergunning te verbinden:

- 1 De opslag van K-1-vloeistoffen. Aan de vergunning dienen voorschriften te worden verbonden erop gericht mogelijk brandgevaar ten gevolge van directe zoninval te voorkomen.
- 2 De opslag van lege vaten. Er dienen voorschriften te worden gesteld ter voorkoming van bodemverontreiniging door die opslag.
- 3 De opslag van onder andere zoutzuur, ammonia, reagens 60% en BTMAC 60% op het open terrein van de inrichting dient in de vergunning nauwkeurig te worden gelokaliseerd en gereguleerd, teneinde onder meer brandgevaar en bodemverontreiniging te voorkomen.
- 4 De opslag en het gebruik van propaan. Bij het opstellen van de voorschriften dienaangaand moet de integrale Nota LPG als uitgangspunt dienen;

Overwegende omtrent dit advies:

- ad 1 De voor deze opslag gebruikelijke voorschriften zijn aan de vergunning verbonden. Ook tegen directe zoninval worden opslagvaten beschermd (voorschrift 10.6).
- ad 2 Aangezien ledige vaten moeten worden bewaard onder dezelfde condities als volle, is hieraan voldoende tegemoet gekomen.
- ad 3 De opslag van genoemde produkten moet onder zodanige omstandigheden plaatsvinden, dat bodemverontreiniging uitgesloten moet worden geacht. Tevens moet door de wijze van opslag worden voorkomen dat bij eventuele lekkages giftige verbindingen of explosies ontstaan en wordt brandgevaar voorkomen door de onmiddellijke omgeving van het vatenpark vrij van alle obstakels te houden.

ad 4   Genoemde nota heeft als uitgangspunt gediend bij het opstellen van de voorschriften.

Overwegende,

dat Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel in hun bericht van 27 januari 1986 mededelen dat zij op 9 juli 1985 aan de afdeling Rechtspraak van de Raad van State een verweerschrift hebben gezonden waarin hun standpunt is neergelegd ten aanzien van een aantal in het kader van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen ingediende beroepschriften met betrekking tot de inrichting van CFZ;

dat zij vervolgen met:

"Dit verweerschrift preludeert op toekomstige ontwikkelingen, die wij voorstaan. Daarbij is het voor de gemeente altijd het uitgangspunt geweest - naast handhaving van een "industriebestemming" - om in de gebruikssfeer een aantal produktietechnieken te weren, c.g. voor zover vallend onder het overgangsrecht, te bevriezen. In de praktijk is echter gebleken dat dit uitgangspunt onvoldoende is uitgewerkt in het geldend bestemmingsplan. Op 29 oktober 1985 hebben wij over dit verweerschrift van gedachten gewisseld met de directie van de fabriek.

De toekomstige ontwikkelingen zijn ook neergelegd in het besluit van de raad tot aankoop van 16 ha weide ten zuiden van het huidige fabrieksterrein.

Voor zover van toepassing verzoeken wij u deze ontwikkelingen te laten meewegen bij de ontwerp-vergunning."

Overwegende omtrent dit advies:

Het bestemmingsplan bindt de inrichting enerzijds aan een bepaalde, beperkte ruimte in die zin dat uitbreidingsmogelijkheden door de produktie in ruimtelijke zin niet voorhanden zijn. Anderzijds moet het gebruik van de wel beschikbare ruimte passen in hetgeen het bestemmingsplan en het daarbij behorende overgangsrecht toestaan. Het laatste houdt in dat op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening de aard van het gebruik van de grond en gebouwen zoals die ten tijde van vaststelling van het bestemmingsplan was niet wezenlijk mag veranderen, althans de afwijking van het plan en de bijbehorende gebruiksvoorschriften - in zoverre daarvan krachtens overgangsrecht sprake is - mag niet vergroot worden. Op de handhaving van deze, op de Wet op de Ruimtelijke Ordening gebaseerde regels, moet het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zaltbommel toezien.

In het onderhavige geval kan slechts milieuvergunning worden verleend voor een bedrijf dat binnen de boven geschetste geschikbare ruimte blijft omdat de aanvraag zich niet begeeft buiten dat raamwerk. Op zich is een vergunningaanvraag op grond van de milieuwetgeving, waarbij zaken worden aangevraagd die niet passen binnen het bestemmingsplan noch het overgangsrecht, niet een reden milieuver-

gunning te weigeren, of gedeeltelijk te weigeren. Daarbij moet echter wel - evenals in het onderhavige geval - in aanmerking genomen worden in welke mate de zogenaamde resthinder voor de omgeving van het bedrijf zoals die nu feitelijk is acceptabel genoemd kan worden. Voor zover nieuwe ontwikkelingen, al dan niet op basis van een bestemmingsplan, buiten de inrichting in een stadium van realisatie zijn gekomen, spelen deze ook een rol bij de beoordeling. Slechts uit een oogpunt van milieubelang, waaronder ook externe veiligheid wordt begrepen, kan de produktieomvang of -wijze worden beperkt met het instrument van de milieuwetgeving.

Overwegende,

dat tijdens de hiervoren onder C genoemde openbare zitting samengevat de volgende bezwaren zijn ingebracht:

De heer dr. G.E.W. Thörig

- 1 De aanvraag biedt voor inwonenden in een straal van $\pm$ 3 km niet de noodzakelijke waarborgen wat betreft de veiligheid van de inrichting. Ook op basis van de aan de Hinderwetvergunning te verbinden voorschriften zijn zulke waarborgen naar moet worden gevreesd niet te verwachten.

Mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker

- 2 De deuren van de produktiehallen dienen te allen tijde gesloten te zijn. Bij openstaan is er geen sprake van een waterdichte bak zoals in de aanvraag vermeld. Denk aan het gebeuren op 15 juli 1982 en 2 mei 1984, toen er toch chemicaliën buiten de hallen terecht kwamen.
- 3 Alle keren dat er een calamiteit plaatsvond bij CFZ is het nog steeds, tot nu toe waarneembaar, "goed" afgelopen: er hebben zich geen ongelukken voorgedaan waarbij direct doden zijn gevallen; echter wel veel kankergevallen en goedaardige gezwellen zijn schering en inslag aan de Koxkampseweg en omgeving.
Zaltbommel is nog steeds gevrijwaard van een gifwolk door de puur gelukkige omstandigheid dat de windrichting telkenmale gunstig was.
- 4 a Ondanks het feit dat Gedeputeerde Staten beweren, dat nu aan alle eisen is voldaan om veilig te functioneren blijkt dat de inrichting als zeer gevaarlijk moet worden gekwalificerd; de inrichting is niet te controleren. De controleapparatuur van CFZ voldoet beslist niet. Het voorval van zaterdagavond, 22 juni 1985, is hier een goed voorbeeld van. Die nacht stonk het enorm. Niet naar de "vertrouwde" kattepis, maar een niet te definiëren scherpe lucht. Volgens vertegenwoordigers van CFZ was nergens iets gevonden wat tot stank aanleiding zou kunnen geven.

- 4 b In het weekend werkt het alarmsysteem van de provincie niet. Dat van CFZ doet het gezien de voorvallen zelfs door de week niet. Als omwonenden alarm slaan - ze zijn aangemoedigd het bedrijf in de gaten te houden, (al is het maar om te overleven) - via het bekende alarmnummer, wordt er zelfs na aandringen geen dienstdoende milieu-ambtenaar opgeroepen, ondanks de toezegging van gedeputeerde Fokkens op 12 maart 1984 in een geheime vergadering met omwonenden en andere betrokkenen.
- 4 c De veelvuldig voorkomende incidenten, het niet onder controle kunnen houden van de fabriek, het ontbreken van een paraat en accuraat aanwezig zijn van ter zake kundige personen, belast met de controle, moeten onderhand toch wel aanleiding geven om:
- de vergunning niet af te geven, zo lang produktieprocessen met de gevaarlijke kankerverwekkende (epichloorhydrine) en walgingwekkende stoffen (amine) niet zijn uitgesloten ofwel,
  - het bedrijf met de bestaande huidige capaciteit te verplaatsen.
- 5 De vrees wordt geuit dat kort na de verlening van de vergunning al weer produktieprocessen zullen worden gemeld, waarbij grondstoffen worden gebruikt die in die vergunning verboden zijn. De kans dat dat weer gebeurt zoals het geval was met bijvoorbeeld paratertiairbutycatagol in 1979, is zeer reëel. Aangezien de VS heeft aangekondigd dat er weer chemische wapens geproduceerd moeten worden, kan CFZ heel goed in aanmerking komen om deze te produceren, immers ervaring is aanwezig. In de beginjaren zeventig heeft CFZ ook voor defensie gewerkt. In de aanvraag komen stoffen voor dit soort produktie namelijk niet voor.
- 6 **Hoofdstuk NOODPLAN**
Hierin is te lezen dat de brandweer en directie etc. gewaarschuwd moeten worden. Wanneer de politie op de hoogte wordt gebracht valt er niet uit op te maken. Mijns inziens moet dat ook in het beginstadium van de uitvoering van het noodplan gebeuren, zodat de Koxkampseweg en de Viaductweg tijds kunnen worden afgesloten voor het publiek, daar dit soort evenementen veel belangstelling trekt.
- 7 Op pagina 16, onder punt 12, "maatregelen om geen onveilige situatie ..... etc", laatste regel: "zodat alle processen op een veilige manier stil gelegd kunnen worden". Bij de calamiteit van 15 juli 1982 kon de produktie in een reactor in de hal waar de calamiteit plaatsvond niet stilgelegd worden, omdat dan de inhoud dan niet meer bruikbaar was.

- 8 De aanwezige LPG-tank is ook een bijzonder gevaarlijk element, zo dicht bij zoveel licht ontplofbare en ontvlambare chemicaliën.
- 9 De aanwezigheid van de bedrijfsbrandweer is inderdaad noodzaak. Maar dat slechts twee van de vijftien brandweerlieden in Zaltbommel wonen, doet wel amateuristisch aan.
- 10 Ter overweging het volgende citaat uit een artikel van twee leden van de Rijnmondraad, de heren ir. Spoor en ir. Davids, verschenen in het NRC-Handelsblad van 9 maart 1985: "De grote milieurampen die er de afgelopen tijd hebben plaatsgevonden (Mexico en India) maken nog eens duidelijk dat een verantwoorde bestuurlijke afweging tussen milieu, economie en ruimtelijke ordening absoluut noodzakelijk is voor de veiligheid van de bevolking. Het besef dat milieu, ruimtelijke ordening en economie in wezen geen tegenstelling hoeven en mogen vormen, breekt langzaam maar zeker door."
Wanneer in Gelderland, met name ten aanzien van CFZ?

De heer P.J.H. de Wekker

- 11 De produktie van reagens die ook nu weer in de vergunningaanvraag staat vermeld is zijns inziens illegaal.
- 12 Bezwaarde is ervoor beducht, dat na de vergunningverlening door middel van meldingen de produktie wordt uitgebreid; in het bijzonder vreest hij de produktie van materiaal voor (para)militair gebruik. In het verleden is dit ook al eens gebeurd, het betrof toen onder andere DS₂. Kan de vergunningverlening garanderen dat er geen verdere meldingen komen?

De heer T.J. Dijkstra

- 13 Hij heeft in de eerste plaats bezwaar tegen het feit dat er grote hoeveelheden gif en kankerverwekkende stoffen zijn opgeslagen op een zo kleine en gezien de staat van de toevoerwegen, slecht bereikbare ruimte.
- 14 De getroffen voorzieningen ter voorkoming van calamiteiten en ter beperking van de kwalijke gevolgen daarvan zijn zijns inziens onvoldoende.

De heer A. Kuyper

- 15 Hij maakt bezwaar tegen de wijze waarop door de overheid op klachten door het bedrijf wordt gereageerd. De omwonenden moeten na deponering van een klacht de garantie hebben dat deze ook serieus wordt behandeld.

Mevrouw W.J. van de Wijngaard

- 16 Zij doet een dringend beroep op de huidige eigenaar van het bedrijf van CFZ, SHELL CHEMIE, rekening te houden met de burgers gezien de ernstige gevaren van het bedrijf. Zij spreekt de wens uit, dat de fabriek wordt samengevoegd met de fabrieken van SHELL zodat de bevolking van Zaltbommel opgelucht kan ademhalen. Of moeten de omwonenden op de volgende calamiteit wachten? Zij hoopt niet dat het kalf eerst verdronken moet zijn - zoals in Bophal - voordat de put wordt gedempt.

Overwegende,

dat de hiervoren onder E genoemde bezwaarden samengevat de volgende bezwaren hebben ingebracht:

De heer J. Roeland

- 17 Gezien de diverse calamiteiten in het verleden is bezwaarde bevreesd voor het aan de inrichting verbonden gevaar van explosies en voor mogelijke schade als gevolg daarvan voor de gezondheid. Er mag geen vergunning worden verleend waarin genoemde bezwaren niet volledig zijn ondervangen.

De heer en mevrouw Dijkstra

- 18 Een bedrijf met een zo groot aantal giftige en/of kanker-
verwekkende stoffen op zijn "boodschappenlijstje" hoort
niet thuis in een gebied dat ook dient als woongebied voor
meerdere gezinnen en bovendien dichtbij de bebouwde kom van
Zaltbommel ligt.
Met het gebeurde in Bophal in India is wel bewezen dat che-
mische bedrijven in de onmiddellijke nabijheid van woonker-
nen vroeg of laat doden opleveren.
- 19 Volgens het vigerende bestemmingsplan "Industriegebied Oost
II" behoort de inrichting van CFZ tot de categorie van in-
richtingen (categorie 9) die 3000 meter van de bebouwing
moet zijn verwijderd.
Heel Zaltbommel ligt binnen die afstand en bovendien een
groot deel van het dorp Bruchem.
Dit betekent naar het oordeel van bezwaarden dat de inrich-
ting ofwel in een lagere categorie moet komen te vallen,
hetgeen een beperking van de huidige activiteiten inhoudt,
ofwel moet worden verplaatst. Met de laatste oplossing is
zowel de veiligheid voor de omgeving als de werkgelegen-
heid het beste gediend.

- 20 Voortdurend in angst te moeten leven dat opnieuw een gifwolk over hen heen zal komen, zoals bij de ontploffing in 1982, de hinder door stank alsmede de vaak vijandige houding van werknemers van het bedrijf ten opzichte van omwonenden houden ook een psychische belasting in, welke veelal wordt onderschat.
Bezwaarden spreken de hoop uit, dat de beslissing op de aanvraag nu eens een keer meer "mensgericht" dan "fabrieksgericht" is. Dit houdt in dat de gezondheid van 10.000 omwonenden zwaarder dient te wegen dan de werkgelegenheid van 40 mensen.

De heer G.E.W. Thöring en mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker
(d.d. 1 juli 1985)

- 21 Het is van belang dat artikel 12a van de Hinderwet bij de besluitvorming over de onderhavige aanvraag sterk wordt betrokken. Met de daarin vervatte bepaling wordt beoogd het vergunningverlenende gezag bij een beslissing op een vergunningaanvraag zoveel mogelijk rekening te doen houden met factoren die in de toekomst van belang kunnen zijn voor de totale milieubelasting in het betreffende gebied. De milieubelasting wordt thans reeds gevormd door:
- de rijksweg A2, dag en nacht personenvervoer en vrachtverkeer
  - Merrem & La Porte, opslag en verwerking van kunststofproducten
  - Van Voorden, ijzergieterij etc. met meerdere vestigingen in Zaltbommel
  - de scheepswerf aan de Waal
  - de spoorlijn 's-Hertogenbosch-Utrecht met personenvervoer en chemicaliëtransport.
- De al veel te hoge bestaande milieubelasting als gevolg van de activiteiten van CFZ zal gezien de "toekomstverwachting" in bijlage 14 van de aanvraag nog worden vergroot. Hierbij moet worden bedacht dat zowel in het vigerende bestemmingsplan "Industriegebied Oost II" als in het Uitwerkingsplan Karakteristieke Komgebied van het Streekplan Rivierenland het gebied rond het betrokken industrieterrein omschreven staat als agrarisch gebied dan wel gebied met een woonbestemming (woonkernen als Zaltbommel, Bruchem etc.).
- 22 De in bijlage 14 van de aanvraag aangekondigde (assortiments)uitbreidingen zijn in strijd met het vigerende bestemmingsplan.
- 23 Gevreesd wordt dat alleen met het oog op de publieke opinie er in de aanvraag geen melding van wordt gedaan dat CFZ weer de defensieopdrachten heeft/verwacht te krijgen, bijvoorbeeld voor de produktie van determinant.

- 24 Op kaart nr. 1022H-10 wordt aangegeven dat het noodstroom-aggregaat en de locatie van de hoogspanning en de laagspanning zich onder hetzelfde dak bevinden (zie ook bijlage 13 van de aanvraag). Bij een eventuele calamiteit is het niet uitgesloten dat beide energievoorzieningen voor een defect in onbruik geraken.
Bezwaarden vinden het voor de hand liggen de energievoorzieningen gescheiden onder te brengen, op grotere afstand van de werkplaats, de epichloorhydrinetank en de TMA-HCL-opslag.
- 25 De heer G. Dingemans, Zuilichem, klaagt over de gezondheid van zijn vee als dat naast de CFZ geweid heeft of wordt. Op 11 juni 1983 zei de heer Dingemans dat zijn vee wel degelijk te lijden heeft gehad van de calamiteit van 15 juli 1982: de koeien hadden plekken op de huid en de vachten waren dof. Ook werden de koeien ziek omdat ze water uit de sloot dronken. Zelfs ging er vee dood. Na 25 juni 1982 heeft de CFZ een wel geslagen in het weiland en een prikeldraadafscheiding gemaakt langs de sloot.
Nog vorig jaar is vee dat naast de fabriek graasde dood gegaan of ziek geworden. Door de grote variëteit aan chemicaliën kon niet worden vastgesteld waaraan het vee is doodgegaan.
- 26 In de vigerende Hinderwetvergunning (d.d. 14 november 1978, nr. 5419/221/AJZ-M-03/dva) staat dat akoestische apparatuur is aangebracht. In het verslag van CFZ over de calamiteit van 15 juli 1982 wordt aangekondigd dat speciale apparatuur zal worden aangebracht om een grotere interne veiligheid te waarborgen, daar bij het ongeluk het alarm niet overging.
Die veiligheidsmaatregelen zijn inderdaad genomen, waarna het bedrijf van de dienst Milieuhygiëne toestemming kreeg om weer op te starten. Toch heeft zich in de nacht van 2 op 3 mei 1984, weer een calamiteit voorgedaan.
Het aanbrengen van zwaailichten, toeters en bellen voorkomt geen calamiteit: het bedrijf is niet in de hand te houden!! Bij zulke "incidenten" is wel degelijk sprake van gevaar en/of hinder naar buiten, ook al zijn er zoveel goed bedoelde maatregelen genomen.
- 27 Voor uitbreidingen en wijzigingen van een inrichting ten aanzien waarvan redelijkerwijs moet worden aangenomen dat zij geen gevolg, dan wel uitsluitend gunstige gevolgen zullen hebben voor de aard en omvang van gevaar, schade of hinder buiten de inrichting is geen vergunning vereist als bedoeld in artikel 2, van de Hinderwet, daarvoor kan worden volstaan met een zogenaamde melding (artikel 1a, van het Hinderbesluit).
De melding van 24 juni 1980 betreft de productieprocessen van onder andere chroom-acetylacetaat en kobalt-III-acetylacetaat.

- a Bij eerstgenoemd proces wordt zwavelzuur 96% als grondstof toegepast, hetgeen volgens de vigerende vergunning verboden is.
- b De produktie van kobalt-III-acetylacetaat is in strijd met meergenoemd bestemmingsplan.
- c Van beide produktieprocessen kan zeker niet worden gezegd, dat zij een gunstig gevolg hebben voor de aard en de omvang van gevaar, schade of hinder buiten de inrichting. Gedeputeerde Staten hadden op grond van artikel 1a van het Hinderbesluit geen genoegen mogen nemen met een schriftelijke melding en de produktieprocessen moeten verbieden.
- 28 Gezien het vorenstaande vragen bezwaarden zich af, of het wel zin heeft om vergunningaanvragen in te dienen, daarvoor inspraakprocedures te volgen en vervolgens vergunningen af te geven. Telkens wordt over hinder door de inrichting geklaagd, steeds weer doet zich een calamiteit voor, de vergunningverlener wil of kan CFZ niet in het gareel houden.
- 29 De aspecten gevaar, schade en hinder zijn in die mate aanwezig dat de vergunning op grond van artikel 13 van de Hinderwet moet worden geweigerd. Of gebeurt zulks pas na een calamiteit waarbij doden zijn te betreuren?
- 30 In tegenstelling tot wat van provinciezijde is betoogd kan de nog geldende vergunning zeker wel worden ingetrokken (na weigering van de thans voorliggende vergunningaanvraag).

De heer P.J.H. de Wekker

- 31 De produktie van Reagens-S is in strijd met het bestemmingsplan "Industriegebied Oost II". Door de produktie van reagens moet de inrichting worden gerekend tot categorie 9 (minimale afstand tot de woonhuizen: 3000 meter) van de tot het plan behorende zogenaamde positieve lijst van inrichtingen, terwijl de planvoorschriften maximaal een hoofdbestemming volgens categorie 6 van genoemde lijst toestaan. Gedeputeerde Staten mogen daarom CFZ geen toestemming verlenen het bedrijf verder uit te breiden en de produktie van Reagens-S te vergroten c.q. te verdubbelen, waarbij een jaarproduktie van 12.000 ton niet moet worden uitgesloten.
- 32 In dat laatste geval - bij een verdubbeling van de produktie - zou voorbij worden gegaan aan het aspect van de gezondheid van omwonenden en de inwoners van Zaltbommel, de enorme hoeveelheid epichloorhydrine (meer dan 3000 ton) die dan benodigd is in aanmerking genomen. Epichloorhydrine is carcinogeen, teratogeen en mutageen.

- 33 Er worden wat de veiligheid betreft uiterst geringe eisen aan het bedrijf gesteld, gezien de meer dan eens opgetreden storingen in het bedrijf waarbij grote hoeveelheden stoffen met de buitenlucht in aanraking kwamen. De Hinderwet in deze vorm biedt geen waarborgen voor de veiligheid van de mens en de bescherming van de natuur. Integendeel, een aanslag op wat leeft wordt erdoor mogelijk gemaakt.
- 34 De opgave in de aanvraag van de gebruikte grondstoffen en de eindprodukten van CFZ houden geen waarborgen in voor de in werkelijkheid plaatsvindende produktieprocessen van het bedrijf.
Bezwaarde is ervoor beducht dat na de vergunningverlening door middel van meldingen nieuwe produktielijnen zullen worden ingevoerd. In het bijzonder vreest bij de produktie van stoffen voor (para)militair gebruik. In het verleden is dit ook als eens gebeurd. Het betrof toen onder andere DS₂.
- 35 Mocht niettegenstaande het bepaalde in artikel 13 van de Hinderwet aan het bedrijf een vergunning op grond van die wet worden verleend, dan zou dat een aantasting betekenen van de in de Grondwet geformuleerde grondrechten (artikel 1, juncto artikelen 11, 15, 20, 21 en 22). Tevens zou in dat geval een beroep worden gedaan op artikel 14 van het Verdrag van Rome 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden alsmede op artikel 11 van het Europees Sociaal Handvest.
- De heer G.E.W. Thörig en mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker
(d.d. 10 juli 1985)
- 36 In de eerste plaats wordt tegen de aanvraag bezwaar gemaakt omdat het doel ervan in strijd is met het petitionnement van bezwaarden van 2 september 1984, aan hun college geadresseerd ingevolge artikel 5 van de Grondwet. Dit bezwaar moet tevens worden gezien in het licht van het Verdrag van Rome (1950) tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in het bijzonder artikel 14 van dat verdrag en de in de artikelen 1, 11, 21 en 22 van de Grondwet vervatte grondrechten. Genoemde artikelen geven bezwaarden aanleiding te verzoeken de aanvraag niet-ontvankelijk te verklaren en er conform evenvermeld petitionnement toe over te gaan de thans nog vigerende vergunning ingevolge de Hinderwet te wijzigen dan wel de inrichting van CFZ te verplaatsen.
- 37 De aanvraag dient (bovendien) niet-ontvankelijk te worden verklaard omdat door het veelvuldig gebruik van termen in een vreemde taal, welke niet voorkomen in de "Dikke Van Dale", de situatie als bedoeld in artikel 8 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne zich voordoet.

- 38 De in de aanvraag verstrekte informatie is zo summier en verwarrend, dat moeilijk tot een juiste beoordeling daarvan kan worden gekomen. Geen recht is gedaan aan het bepaalde in de leden 1 en 2 van artikel 9 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne.
- 39 Artikel 12, tweede lid, onder a, van voornoemde wet: kennisgeving in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen op zodanige wijze dat het beoogde doel zo goed mogelijk wordt bereikt. De kennisgeving geschiedde op een zodanige wijze dat velen de kennisgeving in de Toren van 13 juni 1985 hebben gemist en niet op de openbare zitting zijn geweest, laat staan dat zij de stukken hebben kunnen inzien. De kennisgeving bevond zich in de advertentierubriek in plaats van op de pagina met de officiële mededelingen. Een kennisgeving in het Brabants Dagblad was beter op z'n plaats geweest. Bovendien was het tijdstip van de kennisgeving hoogst ongelukkig vlak voor de vakanties en de openbare zitting één dag voor de vakanties. U heeft uw uiterste best gedaan zoveel mogelijk de mensen van de aanvragen weg te houden. Op grond van deze tekortkomingen wordt om een niet-ontvankelijkverklaring verzocht.
- 40 In de aanvraag zijn produktieprocessen opgenomen waarmee de inrichting sedert 1978 is uitgebreid/gewijzigd na een melding als bedoeld in artikel 1a van het Hinderbesluit, dus zonder voorafgaande vergunningverlening. Artikel 1a van het Hinderbesluit zegt dat alleen uitbreidingen en wijzigingen, waarvan kan worden aangenomen dat zij geen gevolgen, dan wel uitsluitend gunstige gevolgen zullen hebben voor de aard en omvang van gevaar, schade of hinder buiten de inrichting, geen vergunning vereisen als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Hinderwet. Praktisch al de door CFZ gebezigde uitbreidingen en/of wijzigingen waren of zijn in strijd met voornoemd artikel omdat ze het tegenovergestelde beogen. Voornoemde wijzigingen en/of uitbreidingen hadden nooit ingevolge artikel 1a van het Hinderbesluit mogen plaatsvinden en dienen uit de aanvraag te worden geschrapt.
- 41 Oorlogsprodukten als DS₂ zijn niet gemeld op grond van artikel 1a van het Hinderbesluit, terwijl de fabricage ervan veel gevaar door de volksgezondheid oplevert. Bezwaarden verzoeken al de nog lopende produktieprocessen die als defensiebelang kunnen worden aangemerkt uit de aanvraag te schrappen en vervolgens, zonder een beroep op geheimhouding te doen, bekend te maken.
- 42 Merkwaardig is het, dat HOP, determinant en DS₂ niet in de aanvraag voorkomen.

- 43 Op grond van het bepaalde in artikel 12a van de Hinderwet wordt verzocht de aanvraag zodanig te wijzigen dat de omschrijving van de inrichting strookt met de in het bestemmingsplan daaraan gegeven bestemming. In het bijzonder wordt daarbij bedoeld op de produktie van reagens, die in strijd met het bestemmingsplan de inrichting CFZ de status verleent van zeer zware industrie (categorie 9 van de staat van inrichtingen). De aanvraag in zijn huidige vorm moet dan ook niet-ontvankelijk worden verklaard.
- 44 Een beroep wordt gedaan op artikel 13 van de Hinderwet. Dit in 1981 gewijzigde artikel wil duidelijk aangeven dat de Hinderwet betrekking heeft op bezwaren van milieuhygiënische aard in de ruime zin. De vergunning zou zelfs geweigerd kunnen worden wegens aantasting van natuurwetenschappelijke, landschappelijke, recreatieve en ecologische waarden.
- De inrichting van CFZ behoort tot de categorie van zeer zware industrie op grond van milieuhygiënische aspecten en behoort als zodanig op minstens 3000 meter gescheiden te zijn van woonwijken. Bij CFZ is dat slechts $\pm$ 500 meter. Het bedrijf CFZ kan door deze zware kwalificatie geen garantie bieden dat het op grond van het bepaalde in artikel 14 schade, hinder en gevaar kan voorkomen of beperken. De calamiteiten van de afgelopen zeven jaar bevestigen dat: er wordt pas overgegaan tot doelvoorschriften na een calamiteit. Zelfs nog op 1 mei 1984 toen de aanvraag van CFZ gereed was - de omstandigheden waren toen conform de aanvraag - presteerde CFZ het om met een splinternieuw produkt (2-ethylhexylglycidylether) een calamiteit te veroorzaken. Weer bijstellen dus. Gelukkig viel de Arnhemse politierechter de heer mr. H. Collewyn mij bij door mijn stelling te bevestigen, dat door een lek in de Hinderwetvergunning CFZ vrijuit ging. Ook de officier van Justitie de heer mr. P. Tideman verweet u een slechte regelgeving in de Hinderwetvergunning van CFZ. "Hoort u het eens van een ander." Bezwaarden trekken hieruit de conclusie dat de aanvraag op grond van artikel 13 van de Hinderwet moet worden geweigerd.

De heer J.H. Slegh

- 45 De heer Slegh heeft een melkveehouderij op een afstand van circa 1000 meter van de inrichting van CFZ, omgeven door afwateringssloten welke in directe verbinding staan met de watergangen waarop die inrichting loost. Gezien het feit dat bezwaarde wat betreft de drinkwatervoorziening voor zijn vee en de besproeiing van de weilanden geheel van die watergangen afhankelijk is, is naar zijn mening een calamiteit of zelfs een ongelukje bij de inrichting waardoor het water wordt verontreinigd voldoende om rampzalige gevolgen voor zijn bedrijf te hebben.

Zijn angst voor verontreinigd water is gestoeld op ervaringen in het verleden. Medio mei 1984 deed zich een ongeluk voor bij eerder genoemde fabriek, hetgeen betrokkene in de krant moest lezen lang nadat het gebeurd was. Begin mei zijn de koeien het weiland in gegaan nadat dit was berekend uit de sloten langs het weiland dat, zoals gezegd, in verbinding staat met de watergang langs CFZ. Belangrijk te vermelden is ook dat dit melkvee (ongeveer 70 stuks) ook voor drinkwater op deze sloot is aangewezen.

Opmerkelijk is dat van de negen koeien die op die tijd twee maanden drachtig waren er zeven koeien waren die hun vrucht verwierpen. Bezwaarde zou niet direct het oorzakelijk verband gezocht hebben tussen het ongeluk bij de CFZ en het extreme gebeuren dat zeven koeien hun vrucht verwierpen, ware het niet dat in september 1983 ook zes koeien een totaal afwijkend gedrag vertoonden. Vier koeien verwierpen hun vrucht en twee dieren vertoonden sterke vergroeiingen aan baarmoeder en eierstok. Ook deze vruchten waren twee maanden toen de sloten vol met dode vis dreven in genoemde septembermaand. De vergroeiingen bij de twee koeien werden medio november geconstateerd.

Bezwaarde houdt van elk dier een vruchtbaarheidsziektekaart bij zodat bijzondere voorvallen bij zijn vee herleidbaar zijn. Naar zijn oordeel kan het dan ook niet meer toevallig zijn dat tweemaal achtereen na een gebeurtenis bij CFZ zijn vee dit sterk afwijkende gedrag vertoont terwijl er geen andere tijden zijn geweest dat zijn vee vruchten verwierp.

Hierbij komt de grote angst van bezwaarde dat er zich iets voor zal doen - wat zoals hiervoren gesteld niet denkbeeldig is - waardoor zijn vee een keer vergiftigde melk zal produceren, hetgeen bij levering aan een melkfabriek rampzalige gevolgen kan hebben. Immers hij weet niet (of altijd te laat) wanneer er bij die fabriek iets gebeurt.

- 46 Naar de mening van ondergetekende is het ontoelaatbaar en onverantwoordelijk dat in de zo naaste omgeving van een voedselproducerend bedrijf als het zijne waarvan honderden mensen melk drinken en boter en kaas gebruiken een chemische fabriek als CFZ als bedreiging van een stuk volksgezondheid opnieuw van vergunningen wordt voorzien. Daarnaast is het niet onbelangrijk te vermelden dat in de onmiddellijke omgeving van CFZ nog andere agrarische bedrijven zijn gevestigd, zodat zijn bezwaar ten aanzien van de volksgezondheid zich niet alleen richt op zijn bedrijf maar een algemeen belang is wat in ogeschouw genomen dient te worden.

De heer A. Kuyper

- 47 Bezwaarde maakt bezwaar tegen afgifte van vergunning(en) zoals aangevraagd door de chemische fabriek CFZ te Zaltbommel en besproken in de hoorzitting van 27 juni jl. te Zaltbommel.

Bezwaarde woont in een agrarisch gebied, zijn huis en tuin worden omgeven door afwateringssloten welke in rechtstreekse verbinding staan met de afwatering welke langs CFZ loopt. De afstand tussen die fabriek en zijn woning bedraagt slechts een duizend meter. Met het slotwater begiet hij zijn groenten. Daarnaast is het zo dat in de onmiddellijke omgeving van die fabriek tuinbouwbedrijven zijn en veehouders die hun gewassen met dat water besproeien, het weiland beregenen en het vee daaruit moeten laten drinken. Al eerder zijn bij CFZ storingen opgetreden - Gedeputeerde Staten ongetwijfeld bekend - waardoor verontreiniging van lucht en water heeft plaatsgevonden. Niet alleen omdat hij met zijn gezin in het genot van zijn eigendom wordt beperkt door stank en smerig water, maar wellicht meer nog uit een oogpunt van volksgezondheid acht bezwaarde het onaanvaardbaar dat daar geproduceerde eet- en drinkbaar zoals groenten, landbouwgewassen, melk en vlees onmiddellijk blootstaan aan (onvoorspelbare) gevaren van een omgevingsvreemde chemische fabriek;

Overwegende ten aanzien van deze bezwaren:

- ad 1 Kennelijk wordt hier bedoeld op de zogenaamde "staat van inrichtingen" die bij het ontwerpen van bestemmingsplannen wordt gehanteerd. Aan de hand van deze staat kan de ideale afstand vastgelegd worden tussen bijvoorbeeld enerzijds een gebied met woonfunctie en anderzijds een terrein waarop bepaalde industrieën gevestigd kunnen worden. Van deze staat van inrichtingen kan overigens gezegd worden dat hiermee zeer algemene adviezen inzake afstanden tot woonbebouwing voor bepaalde soorten inrichtingen gegeven worden. Daarbij wordt geen rekening gehouden met wat in concrete gevallen aan beveiligingsmaatregelen getroffen kan worden. Voorts moet worden opgemerkt dat de staat van inrichtingen nimmer bedoeld is als richtlijn voor afgifte of weigering van milieuvergunningen maar als richtlijn die bij het ontwerpen van bestemmingsplannen gehanteerd kan worden en dan nog voornamelijk wanneer uitgegaan kan worden van een "blanco" situatie en de beschikbare ruimte, waarbinnen diverse functies een plaats moeten krijgen, hantering van de richtlijn toelaat.
- ad 2 Verwezen wordt naar voorschrift 1.17, waarin wordt vastgelegd dat drempels zodanig moeten zijn, dat sprake is van een vloeistofdichte opvangbak. Voorts wordt verwezen naar voorschrift 1.23 op grond waarvan deuren zoveel mogelijk gesloten moeten zijn.
- ad 3/4a,
b,c Incidenten in het verleden zijn op zich geen reden een vergunning te weigeren. Maatstaf is slechts of naar huidige inzichten en maatstaven een acceptabel veiligheids- en hinderniveau resteert bij een bedrijfsinrichting en bedrijfsvoering conform te verlenen vergunningen. De opmerking van

bezwaarde inzake kankergevallen etc. in de omgeving van het bedrijf laat ons college voor haar rekening. Instanties die bevoegd zijn zich hierover uit te spreken hebben ons college nimmer bericht van dergelijke feiten noch de verontrusting uitgesproken dat in de omgeving van het bedrijf een vergroot risico zou kunnen bestaan. Uit een onlangs door de regionale basisgezondheidsdienst verricht onderzoek (dat op verzoek van de gemeente Zaltbommel naar aanleiding van geruchten in de omgeving van het bedrijf werd ingesteld is de juistheid van de opmerking van bezwaarde niet gebleken.

- ad 5 Op grond van de milieuwetgeving zijn meldingen van wijzigingen in het bedrijf of van productieprocessen mogelijk, ook indien daarvoor expliciet vergunning is verleend, indien daaruit niet een toename van eventuele schade, gevaar en/of hinder voortvloeit. Een en ander blijft onderworpen aan het oordeel van het bevoegd gezag. Voorts is de milieuvergunning niet een instrument om ethische bezwaren tegen een bepaald produkt tot gelding te doen komen.
- ad 6 Verwezen wordt naar voorschriften 1.31 en 1.32. Onder meer in overleg met de gemeente Zaltbommel zal een calamiteitenplan worden opgesteld. Het door bezwaarde noodzakelijk gemaakte informeren van de politie teneinde wegen af te kunnen zetten is een zaak die uit een oogpunt van openbare orde desgewenst het beste door de gemeente in het plan kan worden ingebracht.
- ad 7 Verwezen wordt naar het onder ad 3 gestelde. Voorts moet worden opgemerkt dat het niet altijd technisch mogelijk is op elk gewenst moment eenmaal in gang gezette reacties stop te zetten.
- ad 8 De LPG-nota heeft als uitgangspunt gediend voor de redactie van de voorschriften.
- ad 9 Verwezen wordt naar voorschrift 2.7. De woonplaats van leden van de brandweerploeg is niet relevant. Vergunninghouder moet maatregelen treffen om aan het voorschrift te kunnen voldoen. Overigens laat de redactie van het voorschrift vergunninghouder vrij de brandbestrijdingsploeg alleen uit personeel dan wel (mede) uit derden samen te stellen.
- ad 10 Met de strekking van het door bezwaarde aangehaalde citaat kan ons college instemmen. In een blanco situatie is het mogelijk om een volledige afweging te maken tussen milieu, ruimtelijke ordening en economische aspecten. Dit moet dan echter al plaatsvinden bij de bestemming van de beschikbare ruimte. In een bestaande situatie als de onderhavige zijn de keuzemogelijkheden beperkt, tot hetzij het niet toestaan van voortzetting van de bestaande activiteit, hetzij het

toestaan daarvan onder stringente milieuhygiënische voorwaarden. In dit geval heeft die integrale afweging tot het laatste geleid.

- ad 11 De produktie van reagens is niet illegaal. Daarvoor is in het verleden vergunning verleend op grond van de milieuwetgeving. Voor zover bedoeld is dat het bedrijf milieuvergunning zou moeten worden geweigerd, omdat het in strijd met het bestemmingsplan zou zijn, wordt verwezen naar hetgeen is opgemerkt naar aanleiding van de brief van Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel, van 27 januari 1986.
- ad 12 Verwezen wordt naar het onder ad 5 gestelde.
- ad 13 Teneinde de kans op incidenten tot een acceptabel niveau te reduceren worden voorschriften gegeven onder meer met betrekking tot de opslag van in het bedrijf voorhanden zijnde stoffen.
- ad 14 De in de aanvraag omschreven voorzieningen worden aangevuld met voorschriften, waaronder de vergunning wordt verleend.
- ad 15 De afhandeling van klachten door de overheid is geen factor die bij vergunningverlening een rol speelt. Overigens wordt aan alle klachten aandacht besteed. De wijze van afhandeling is uiteraard afhankelijk van de ernst van de klacht en de aard van het voorval waardoor de klacht is veroorzaakt en de eventuele verwijtbaarheid daarvan.
- ad 16 Het welbevinden van de bevolking rondom het onderhavige bedrijf is onder meer afhankelijk van de mate waarin gevaar, schade en/of hinder voor de omgeving kan worden voorkomen. Het is aan hun college te beoordelen of dat in voldoende mate mogelijk is. Zoals met alle menselijke activiteiten is nooit volledig uit te sluiten dat zich onvoorziene incidenten voordoen. De mate van welbevinden is daarnaast ook afhankelijk van de wijze waarop in de omgeving van een bedrijf geruchten in het leven worden geroepen of in stand gehouden over de vermeende gevaarsaspecten, welke niet gestaafd kunnen worden met feiten of een vertekend beeld van de feitelijke situatie geven. Bij de beoordeling van een vergunningaanvraag moet deze vorm van hinder die niet door de inrichting in kwestie wordt veroorzaakt, buiten beschouwing blijven.
- ad 17 Verwezen wordt naar het onder ad 3 gestelde.
- ad 18 Verwezen wordt naar het onder ad 13 gestelde.
- ad 19 Verwezen wordt naar het bij de brief van Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel d.d. 27 januari 1986 en het onder ad 1 gestelde.

- ad 20 Verwezen wordt naar het onder ad 16 gestelde. Voor wat betreft de door bezwaarde aangevoerde stankoverlast wordt verwezen naar de tegelijkertijd met deze vergunning afgegeven vergunning op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging. In die vergunning worden maatregelen voorgeschreven om de stankoverlast tot een aanvaardbaar niveau terug te dringen.
- ad 21 Bij het rekening houden met cumulatieve effecten bij de beoordeling van een aanvraag om milieuvergunning gaat het erom te voorkomen dat in eenzelfde gebied gelijksoortige vormen van milieubelasting (bijvoorbeeld luchtverontreiniging, geluidsuitstraling, risico's) elkaar zodanig versterken, dat de betreffende milieubelasting, gezien de aard van het gebied, onaanvaardbaar hoog wordt. Hun college meent dat in dit geval die situatie zich niet voordoet mits onder voorschriften de gevraagde vergunning wordt verleend. Met betrekking tot geluid wordt verwezen naar het bij de vergunningaanvraag gevoegde akoestisch rapport. Ten opzichte van de reeds eerder verleende vergunning geeft de onderhavige vergunning praktisch geen verandering van de geluidruimte. Gelet op het achtergrondniveau zou een verdere beperking van de geluidproductie van de inrichting in kwestie geen invloed hebben op het totale geluidmissieniveau bij de woningen in de omgeving van het bedrijf. Voor wat betreft emissie van stankstoffen wordt verwezen naar de vergunning op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging. Hier kan worden opgemerkt dat op grond van die vergunning het bedrijf in de toekomst aan stringente normen zal moeten voldoen, zodat in de woonomgeving nog nauwelijks sprake zal zijn van een bijdrage aan stankhinder die zich daar zal voordoen ten gevolge van het onderhavige bedrijf. Voor wat betreft toekomstige uitbreidingsplannen van het onderhavige bedrijf kan worden opgemerkt dat - voor zover deze niet vallen binnen de thans toegestane werkwijze en productiecapaciteit en/of niet met een melding kunnen worden geaccepteerd (zie onder ad 5) - het bedrijf uitbreidings- en wijzigingsvergunningaanvragen zal moeten indienen, waarna hun college daarover een oordeel zal vormen. Daarbij wordt rekening gehouden met het al bestaande gedeelte van het bedrijf.
- ad 22 Eventuele strijd met het vigerende bestemmingsplan is niet een grond om (toekomstige) aanvragen om milieuvergunning te weigeren.
- ad 23 Bij de beoordeling van vergunningaanvragen kunnen alleen gevaar, schade en/of hinder voor zover deze van invloed kunnen zijn buiten de inrichting in aanmerking worden genomen. De milieuvergunningverlening is niet een instrument om ethische bezwaren tegen een bepaald produkt tot gelding te doen komen. Voor de beoordeling van de aanvraag is daarom

wel van belang welke stoffen of categorieën van stoffen in het bedrijf als grondstof of produkt aanwezig zullen zijn, maar niet van wie de order om bepaalde produkten te fabriceren afkomstig is.

- ad 24 De plaatsing van het noodstroomaggregaat is zodanig dat gelijktijdig uitvallen daarvan en van de reguliere stroomvoorziening niet in de rede ligt. Dit wordt mede verzekerd door de veiligheidsvoorschriften die het elektriciteitsbedrijf hanteert. Plaatsing ten opzichte van TMA-opslag (afstand is groot) en epichloorhydrinetank (ondergronds) voldoet aan te stellen veiligheidseisen.
- ad 25 Het is inderdaad juist dat in het verleden stoffen die niet buiten het bedrijf mochten komen, daar toch zijn terecht gekomen. Mede met het oog hierop worden aan de onderhavige vergunning voorschriften verbonden die tot doel hebben dit in de toekomst te voorkomen. Indien redelijkerwijs verwacht mag worden dat bij naleving van de voorschriften bedoelde voorvallen zich niet zullen herhalen, moet aangenomen worden dat de vrees voor herhaling niet reëel is en dus geen grond vormt de vergunning te weigeren.
- ad 26 Het is nooit volledig uit te sluiten dat zich voorvallen voordoen waarbij buiten de inrichting gevaar, schade en/of hinder optreedt. De kans dat deze voorvallen plaatsvinden en de eventuele gevolgen daarvan zijn door de thans gegeven voorschriften echter geminimaliseerd. Het restrisico kan naar de mening van hun college niet onacceptabel genoemd worden. De procesvoering en het waarschuwingssysteem dat bij onvoorziene gebeurtenissen moet waarborgen dat veiligheidsmaatregelen in werking treden en de aard van die maatregelen zullen zodanig zijn dat onvoorziene gebeurtenissen redelijkerwijs niet tot calamiteiten kunnen uitgroeien, waarvan onaanvaardbare milieueffecten het gevolg zijn.
- ad 27 en
28 Meldingen die in het verleden door ons college zijn geaccepteerd zijn, voor zover nog van toepassing ten tijde van de vergunningaanvraag, daarin verwerkt. Het karakter van meldingen is juist, dat hetgeen op grond van de onderliggende vergunning niet is toegestaan (niet omdat het expliciet verboden is, maar omdat het niet is aangevraagd) alsnog wordt toegestaan indien het bevoegd gezag van mening is dat de situatie als bedoeld in artikel 1a van het Hinderbesluit zich voordoet. De mate van "resthinder" is aldus afgebakend door de onderliggende vergunning; daarbinnen blijvend kunnen wijzigingen worden aangebracht.

Of hetgeen door hun college als een melding is geaccepteerd is gebeurd op juiste gronden, is voor de beoordeling van de onderhavige aanvraag niet van belang, evenmin als een eventuele strijd met het bestemmingsplan. Overigens is hun college van mening de meldingen terecht als zodanig te hebben geaccepteerd. Het indienen van een vergunningaanvraag en het volgen van inspraakprocedures heeft zeker nut. Aan de hand van een aanvraag en bezwaren/adviezen die daarop binnenkomen kan de toelaatbaarheid van een bepaalde produktie en de daaraan te stellen voorwaarden beoordeeld worden. Hun college is van mening dat, zouden de wettelijke voorschriften en de daarop gebaseerde in vergunningen vast te leggen voorschriften voor individuele bedrijven niet bestaan, de belasting van het milieu aanmerkelijk groter zou zijn dan thans het geval is. In het algemeen kan immers gesteld worden dat het bedrijfsleven "van nature" een ander doel heeft, hetgeen op zich volstrekt oorbaar is, dan de zorg waartoe de overheid geroepen is.

Bij het beschikken op een aanvraag om milieuvergunning is het de taak van de overheid die zorg te vertalen naar een uit milieuoogpunt aanvaardbare bedrijfsvoering en als dat niet mogelijk blijkt de vergunning te weigeren. Eventuele niet-naleving van de vergunningvoorschriften moet langs andere weg geredresseerd worden dan het weigeren van de vergunningen.

- ad 29 Met bezwaarde verschilt hun college van mening omtrent de ernst van de resthinder die bij naleving van de vergunningen zal bestaan.
- ad 30 Intrekking van de thans nog geldende vergunningen is alleen mogelijk, indien een uit milieuoogpunt onaanvaardbare situatie zou bestaan die niet met het stellen van voorschriften acceptabel te maken zou zijn.
- ad 31 Verwezen wordt naar het onder het citaat uit de brief van Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel van 27 januari 1986 gestelde.
- ad 32 Voor een eventuele toekomstige gewenste capaciteitsuitbreiding, zal het bedrijf een uitbreidingsvergunning op grond van de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging moeten aanvragen. Op grond daarvan kan het bevoegde gezag vervolgens beoordelen of en zo ja onder welke condities een dergelijke capaciteitsuitbreiding gerealiseerd zou kunnen worden.
- ad 33 In de onderhavige vergunning zijn verdergaande eisen met betrekking tot veiligheid vastgelegd dan in de thans nog vigerende vergunning.

- ad 34 Verwezen wordt naar het onder ad 27 en ad 23 gestelde.
- ad 35 Van deze mededeling van bezwaarde heeft hun college kennis genomen. Daarbij kan worden opgemerkt dat de bij of krachtens een wet afgegeven beschikking, waarbij wordt toegestaan dat aan derden enige hinder of overlast berokkend wordt op zich nog geen schending betekent van grondrechten.
- ad 36 Het door bezwaarden ingediend petitionnement is niet een toetsingskader voor onderhavige vergunningaanvraag. Overigens is door hun college al ruim aandacht besteed aan het petitionnement. Dit stuk en het antwoord daarop worden ter informatie gedurende de tervisielegging van de ontwerp-beschikking op onderhavige vergunningaanvraag en de definitieve beschikking mede ter visie gelegd. Aangezien het petitionnement geen verzoeken omvatte die als een bezwaar in deze vergunningprocedure kunnen worden aangemerkt, wordt daarop hier niet verder ingegaan.
- ad 37 en
38 De aanvraag omvat inderdaad een aantal niet-Nederlandse woorden. Het is echter onmogelijk alle apparatuuronderdelen en gebezigde stoffen in het Nederlands te benoemen, omdat niet voor alle onderdelen en stoffen Nederlandse termen bestaan. De aanvraag is echter niet in een vreemde taal gesteld. Evenmin is de aanvraag summier en verwarrend. Voor een goed begrip van de aanvraag tot in alle details is enig technisch/chemisch inzicht noodzakelijk. Dat is echter onvermijdelijk; van aanvraagster mag niet worden verlangd een "studieboek" te schrijven.
- ad 39 Niet-ontvankelijkverklaring is niet mogelijk in verband met een eventuele gebrekkige publikatie door hun college. Overigens meent het college dat publikatie in "De Toren" naast de overigens conform de wet geëiste bekendmakingen voldoende is geweest. Ten slotte was het mogelijk een voorlopig bezwaarschrift in te dienen en zo nodig nog binnen redelijke termijn daarop een aanvulling te geven. Bezwaarde heeft voor zichzelf van deze gelegenheid gebruik willen maken maar daar bij nader inzien van afgezien blijktens zijn bericht van 10 augustus 1985.
- ad 40 Verwezen wordt naar het onder ad 27/28 gestelde. Voorts moet nog worden opgemerkt dat - in tegenstelling tot hetgeen bezwaarde stelt - uitbreidingen of wijzigingen nooit toename van de omvang van gevaar/schade of hinder beogen, maar dit slechts als bijkomend effect met zich mee kunnen brengen.

ad 41 en

42 Verwezen wordt naar het onder ad 23 gestelde. Aanwijzing van de betreffende produktieprocessen, zo deze al plaatsvinden in het onderhavige bedrijf, is in het kader van de milieuvergunningverlening niet relevant.

ad 43 en

44 Verwezen wordt naar hetgeen is overwogen naar aanleiding van de brief van Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel en het onder ad 1 gestelde. Bij de strafprocedure die indertijd niet tot een veroordeling kon leiden is geconcludeerd dat een bepaald voorschrift niet zodanig was geformuleerd dat een bewezenverklaring en een veroordeling kon volgen volgens de regels die het Strafprocesrecht daaraan stelt, ter zake van niet-naleving van dat voorschrift. Over de kwaliteit van de vergunning in haar geheel is daarmee niets gezegd.

ad 45,46

en 47 Bij de onderhavige vergunningverlening zijn zodanige voorschriften gesteld, dat bij naleving daarvan de kans op onvoorziene incidenten zeer gering moet worden geacht. Bovendien worden voorzieningen voorgeschreven die ten doel hebben dat, mochten zich onverhoopt dergelijke incidenten voordoen, de gevolgen daarvan zoveel mogelijk beperkt zullen blijven. Als gevolg daarvan moet de kans op toekomstige verontreiniging van slootwater en dergelijke veroorzaakt door incidenten minimaal worden geacht. Voorts wijst hun college erop dat, mochten zich voorvallen voordoen die materiële schade veroorzaken, de veroorzaker daarvan te allen tijde civielrechtelijk aansprakelijk blijft;

Overwegende dat de heer G.E.W. Thörig in zijn hiervoren onder F genoemde brief hun college mededeelt dat hij afziet van de door hem toegezegde motivering op zijn bezwaarschrift d.d. 10 juli 1985 (zie E 5);

Overwegende ten slotte dat de ingebrachte bezwaren, voor zover deze niet betrekking hebben op het voorkomen of beperken van gevaar, schade en hinder anders dan door luchtverontreiniging als gevolg van normale bedrijfsvoering door hun college niet-ontvankelijk worden geacht en dat aan de overige bezwaren naar de mening van hun college door het stellen van voorschriften voldoende is tegemoet gekomen. Daar hun college overigens geen feiten of omstandigheden bekend zijn die vergunningverlening in de weg zouden staan heeft het

BESLOTEN

aan aanvraagster de gevraagde vergunning te verlenen conform de aanvraag en de daarbij behorende stukken, onder het stellen van de volgende voorschriften:

0019H

-
- 1   ALGEMENE VOORSCHRIFTEN
- 1.0   De inrichting moet worden uitgevoerd zoals in de aanvraag beschreven en mag alleen in bedrijf zijn zoals beschreven in de vergunningaanvraag, voor zover daarbij geen beperkingen, aanvullingen of veranderingen zijn vereist op grond van de navolgende voorschriften. Na het van kracht worden van de vergunning door het bevoegde gezag geaccepteerde meldingen mogen alleen worden uitgevoerd in overeenstemming met bij de meldingen behorende omschrijvingen, specificaties en voorzieningen ter voorkoming van een toename van gevaar, schade en/of hinder.
- 1.1   Tankwagens geladen met grondstoffen of eindprodukten mogen in de inrichting niet stationair aanwezig zijn, met uitzondering van laden en lossen. In uitzonderingsgevallen dient eerst overlegd te worden met de dienst Milieu en Water.
- 1.2   Voertuigen waarvan duidelijk is dat zij gevaar kunnen opleveren, mogen niet tot de inrichting worden toegelaten.
- 1.3   Het is in de inrichting niet toegestaan:
- a   vluchtige stoffen, oliën, vetten of chemicaliën op het open terrein van de inrichting te laten uitvloeien
  - b   afvalstoffen, zoals chemische afvalstoffen, blikken, papier, emballagemateriaal en gebruikte poetsdoeken, anders te bewaren dan in gesloten bussen, vaten, tanks of polytanks
  - c   olie anders te bewaren dan in vloeistofdicht vaten
  - d   huishoudelijk afval anders te bewaren dan in containers of bakken.
- 1.4   Voor zover technisch mogelijk moet aan de stand van afsluiters, of een aan de afsluiters aangebrachte voorziening, duidelijk zijn te zien of de afsluiters geopend dan wel gesloten zijn.
- 1.5   Afsluiters, die uitsluitend in bijzondere omstandigheden worden gebruikt, moeten indien door onjuist gebruik gevaar kan ontstaan zodanig zijn uitgevoerd, dat tijdens normaal bedrijf directe bediening niet mogelijk is.
- 1.6   Lekkende pakkingen moeten zo spoedig mogelijk worden vervangen; ingeval dit een pakking betreft, aanwezig op een roerketel, dient zo spoedig mogelijk actie te worden ondernomen om aan deze toestand een einde te maken.

- 1.7 Het vastdraaien van bout- en moerverbindingen op roerketels moet, indien het een afdichting betreft, zeer zorgvuldig geschieden en zodanig dat geen lekkage ontstaat.
- 1.8 Indien een breekplaat van een roerketel defect raakt dient deze zo spoedig mogelijk en voordat een nieuwe charge in de betreffende roerketel wordt gestart, te worden vervangen.
- 1.9 De uitlaten van de breekplaten moeten via een gesloten leidingsysteem zijn aangesloten op een installatie, die voorkomt dat eventueel via deze breekplaten ontwijkende brandbare, giftige en/of stankverwekkende stoffen in de atmosfeer komen; de goede werking van de breekplaten mag hierdoor niet in gevaar worden gebracht.
- 1.10 Gemorste vloeistoffen moeten meteen op een daartoe geëigende manier onschadelijk worden gemaakt en worden verwijderd.
- 1.11 Grondstoffen, halfprodukten en produkten dienen te zijn opgeslagen in tegen het produkt bestand en in goede staat verkerend verpakkingsmateriaal. Transportvaten, gebezigd voor de opslag van toxische, brandbare of stankverwekkende stoffen, moeten, ook na lediging, gesloten worden gehouden.
- 1.12 Een lek vat moet zo worden gedraaid dat het lek naar boven gericht komt te liggen zodat geen vloeistof uitdrupt; de inhoud van het lekkende vat moet terstond worden overgebracht in een ander vat.
- 1.13 Een voldoende aantal vaten moet voor onmiddellijk gebruik beschikbaar zijn om in geval van lekkage de vloeistof uit het lekkende vat te kunnen overbrengen.
- 1.14 Voorzieningen zoals doorstroombegrenzers in combinatie met afsluiters, goed bereikbare bodemafsluiters dan wel op afstand bedienbare afsluiters, moeten zijn aangebracht om in geval van leidingbreuk, het leegstromen van een tank of voorraadvat te kunnen voorkomen.
- 1.15 In en bij de produktiehallen en de proeffabriek mogen zoveel grondstoffen of gereed produkt worden opgeslagen als voor de directe voortgang van het werk vereist is. Voornoemde produkten of grondstoffen dienen zodanig te worden geplaatst dat een goede bereikbaarheid van de ruimten te allen tijde is gewaarborgd.
- 1.16 Opschaling, optimalisatie en onderzoek van nieuwe en bestaande produkten, welke in de proeffabriek plaatsvinden, moeten vooraf bij de dienst Milieu en Water worden gemeld. Van bovengenoemde activiteiten moeten de gegevens, zoals datum, tijd, soort grondstoffen, soort eindprodukt en een korte procesbeschrijving worden opgetekend.

De opgetekende gegevens moeten te allen tijde ter inzage liggen en mag alleen na schriftelijke toestemming van Gedeputeerde Staten van Gelderland vernietigd worden.

1.17 De vloeren van de produktiehallen en de proeffabriek moeten te zamen met de wanden en de drempels een vloeistofdichte bak vormen, met een zodanige capaciteit dat bij lekkages geen vloeistoffen over het terrein buiten de gebouwen kan uitstromen.

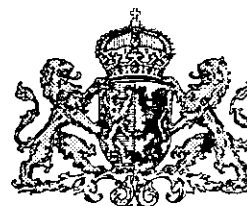
1.18 Ter voorkoming van gevaar, schade en/of hinder moet degene die met de feitelijke leiding van de inrichting is belast onder meer zorgdragen dat:

- a Een (of meer) persoon (personen) is (zijn) aangewezen, die tegenover hem verantwoordelijk is (zijn).
- b De in a bedoelde verantwoordelijke persoon (personen) beschikt (beschikken) over voldoende deskundigheid omtrent in bedrijfsname en bedrijfsvoering. Deze (zij) moet(en) bekend zijn met de gestelde eisen betreffende de door hem (hen) beheerde installatie.
- c Het personeel voldoende geïnstrueerd is omtrent de bediening onder normale omstandigheden en tevens omtrent de in geval van het optreden van bijzondere omstandigheden te treffen maatregelen.
- d Gedetailleerde bedrijfsvoorschriften aanwezig zijn en te allen tijde beschikbaar voor de verantwoordelijke persoon (personen) en voor het voor de bediening aanwezige personeel.
- e Het (bedienend) personeel de instructies bedoeld onder 1.18c en de bedrijfsvoorschriften bedoeld onder 1.18d in acht neemt.
- f Onderhouds- en herstelwerkzaamheden aan de installatie alleen worden verricht op aanwijzing en onder verantwoordelijkheid van een met het toezicht belaste deskundige. De persoon (personen) die de reparatie verricht(en) moet(en) voldoende geïnstrueerd zijn.
- g Inspectie van regelapparatuur, veiligheden en veiligheidsvoorzieningen op, in overleg met de dienst Milieu en Water, nader te bepalen tijdsintervallen plaatsvindt. De resultaten van voornoemde inspectie moeten worden geregistreerd.
De geregistreerde gegevens moeten te allen tijde ter inzage aanwezig zijn en mag alleen na schriftelijke toestemming van Gedeputeerde Staten worden vernietigd.
- h Gegevens betreffende het onderhoud van de installaties, welke gevaar, schade en/of hinder buiten de inrichting kunnen veroorzaken, ongewone gebeurtenissen aan voornoemde installaties, met vermelding van datum en tijd, geregistreerd worden.
- i De onder g genoemde gegevens te allen tijde ter inzage beschikbaar zijn.

- 1.19 De bedrijfsvoorschriften moeten zijn vastgelegd in een bedrijfshandboek of een overeenkomstig systeem, dat steeds bij de installatie aanwezig moet zijn. In het bedrijfshandboek of het overeenkomstig systeem moeten alle informatieën verstrekt worden, die voor een veilig bedrijf van de installatie met het oog op de bescherming van het externe milieu nodig zijn, zoals:
- a een schema van de installatie, bevattende alle voor de bediening nodige onderdelen met een éénzinnige aanduiding (codering) van deze onderdelen
  - b een op het onder a genoemde schema berustende gedetailleerde beschrijving van alle te verrichten handelingen voor standaard-operaties (normaal bedrijf, inbedrijfname en buitenbedrijfname)
  - c maatregelen te treffen in abnormale situaties
  - d maatregelen betreffende noodsituaties, bijvoorbeeld brandbestrijdingsmethode van de installatie
  - e maatregelen betreffende onderhoudswerkzaamheden.
- 1.20 De inrichting moet schoon worden gehouden en in een goede staat van onderhoud verkeren.
- 1.21 Het terrein van de inrichtingen moet zijn omgeven door een deugdelijk hekwerk, hoog ten minste 2 m, met een afsluitbare toegangspoort. De toegangspoort moet gedurende de uren dat de inrichting buiten bedrijf is gesloten zijn.
- 1.22 De toegang in het hekwerk moet zoveel mogelijk afgesloten zijn. Een geopende toegang moet onder voortdurend toezicht staan van een daartoe door de bedrijfsleiding aangewezen persoon.
- 1.23 De buitendeuren van de produktiehallen en van de proeffabriek moeten, met uitzondering van het doorlaten van personen en/of goederen, tijdens de procesvoering gesloten zijn.
- 1.24 Apparatuur, tanks, leidingen en leidingondersteuningën welke zodanig zijn gesitueerd, dat indien bij aanrijding een voor de omgeving gevaarlijke situatie kan ontstaan, moeten zijn beschermd door vangrails of een gelijkwaardige constructie.
- 1.25 Het toezichthoudend personeel moet ten aanzien van de aan deze vergunning verbonden voorschriften schriftelijk zijn geïnstrueerd.
- 1.26 Op het terrein van de inrichting moet op één centraal punt de windsnelheid kunnen worden vastgesteld en moeten zoveel te allen tijde goed zichtbare windzakken zijn geplaatst, dat vanuit ieder deel van de inrichting en vanuit de onmiddellijke omgeving van de inrichting de windrichting kan worden vastgesteld.

- 1.27 Een maal per maand moet een algehele inspectie worden gehouden, waarbij, ter voorkoming van gevaar, schade en/of hinder, onder meer aandacht moet worden geschonken aan brandgevaarlijke en/of anderszins gevaarlijke situaties, alsmede aan de werking van detectie-, alarmeringsapparatuur, de noodstroom- en bluswatervoorzieningen.
- 1.28 Gebleken mankementen en/of onveilige situaties, moeten terstond ongedaan worden gemaakt.
- 1.29 De resultaten van de in voorschrift 1.27 bedoelde inspectie moeten worden vastgelegd in een register, dat ten minste 2 jaar in de inrichting bewaard moet worden en op verzoek aan de controlerende ambtenaren moet worden overgelegd.
- 1.30 Een nadere omschrijving van de bedoelde inspectie moet zijn opgenomen in een inspectierapport dat in overleg met Gedeputeerde Staten van Gelderland en het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zaltbommel, het districtshoofd van de Arbeidsinspectie (7e district), de inspecteur van de Volksgezondheid voor de milieuhygiëne in de provincie Gelderland en de commandant van de Brandweer te Zaltbommel moet zijn opgesteld.
- 1.31 In overleg met Gedeputeerde Staten van Gelderland en het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zaltbommel, het districtshoofd van de Arbeidsinspectie (7e district), de inspecteur van de Volksgezondheid voor de milieuhygiëne in de provincie Gelderland en de commandant van de Brandweer te Zaltbommel moet een noodplan zijn opgesteld waarin onder meer zijn opgenomen de wijze van handelen bij calamiteiten en de wijze van alarmering van de diverse instanties.
- 1.32 Een afschrift van het noodplan moet worden toegezonden aan de Commissaris van de Koningin in de provincie Gelderland en aan de eerdergenoemde instanties. Wijzigingen van het noodplan zijn uitsluitend toegestaan na instemming van deze instanties.

2 BRANDPREVENTIE EN BRANDVEILIGHEID

2.1 In de inrichting moet op de in voorschrift 2.4 bedoelde plaats te allen tijde een brandbestrijdingsplan/aanvalsplan aanwezig zijn, welke is afgestemd op de "Richtlijnen voor aanvalsplannen" zoals opgesteld door de Preventie Commissie van Grotere Gemeenten.

In dit plan moeten ten minste zijn aangegeven:

- a de wijze waarop de coördinatie en de samenwerking tussen gemeentebandweer en bedrijfsbrandweer is geregeld
- b de diverse mogelijke branden en de brandbestrijdingstactiek (op te stellen in overleg met de gemeentebandweer)
- c een lijst met namen van personen, die bij toerbeurt gedurende de werktijd beschikbaar zijn om de gemeentebandweer van deskundig advies te dienen en die in geval van een brand of andere calamiteit kunnen worden opgeroepen
- d een overzicht van de soort en de gemiddeld opgeslagen hoeveelheid grond-, hulpstoffen en eindprodukten en de plaats daarvan in de inrichting, welke bij blussing met water gevaar kan opleveren; bij elk van deze stoffen moet zijn vermeld, welke de gevaarlijke en welke de doelmatige blusmethode is
- e een overzichtelijke plattegrond* van de inrichting, waarop duidelijk zijn aangegeven: open bluswater, brandkranen, bluswaterpompen, handblusmiddelen en overige brandblusapparatuur, blus- of waterleidingen met daarbij vermeld de ter zake dienende gegevens, zoals de diameter, de capaciteit en de nominale of toelaatbare druk van elke leiding
- f een overzichtelijke plattegrond* van de inrichting, waarop duidelijk zijn aangegeven alle gebouwen en wegen, alsmede de aard van elk gebouw en een overzicht van de in elk gebouw aanwezige machines en stoffen
- g een overzichtelijke plattegrond* van de inrichting, waarop duidelijk zijn aangegeven de standplaatsen van alle drukvaten en gasflessen, die bij verhitting explosiegevaar opleveren, alsmede alle brandgevaarlijke stoffen waaronder propaan, olie en transportleidingen (K₁-, K₂- en K₃-produkten)
- h een overzichtelijke plattegrond* van de inrichting, waarop duidelijk de gasleidingen, gasdrukreducer- en meetstations zijn aangegeven; op de tekening moeten bovendien zijn aangegeven de afsluiters, waarmee delen van het gasnet buiten gebruik kunnen worden gesteld, voorzien van een aanduiding, welke delen dit zijn

* maximum formaat plattegrond A3

- i een overzichtelijke plattegrond* van de inrichting, waarop duidelijk zijn aangegeven de transformatorstations (met daarbij vermeld de delen van de inrichting die door elk van de stations van spanning worden voorzien).

Een afschrift van het brandbestrijdings-/aanvalsplan moet ter inzage voor het brandweerpersoneel aan de gemeentebrandweer ter beschikking worden gesteld.

- 2.2 In de inrichting moet ten tijde van het in bedrijf zijn van de inrichting een persoon aanwezig zijn, die als gids kan optreden en inlichtingen kan verschaffen over de aanrijroutes op het terrein van de inrichting, die de opstelingsplaatsen van brandweermateriaal kan aangeven, die voldoende bekend is met doorrijhoogten, wegbreedten en toe-laatbare wieldrukbelastingen.
Bij brand of een andere calamiteit moet in de inrichting een persoon aanwezig zijn die de gemeentebrandweer inlichtingen kan verschaffen omtrent productieprocessen, productie-apparatuur en opgeslagen goederen.
- 2.3 Het wegenplan moet zo zijn uitgevoerd dat brandweervoertuigen de gebouwen en overige brand- en/of explosiegevaarlijke objecten (tanks e.d.) voldoende dicht kunnen benaderen.
De wegen moeten geschikt zijn voor voertuigen met een asdruk van 10 ton, max. totaalgewicht 22 ton, hoogte 4.00 m; de wegbreedte dient ten minste 4 m te bedragen.
- 2.4 In geval van brand of een andere calamiteit moet op een goed bereikbare plaats in (de nabijheid van) de inrichting een ruimte beschikbaar te zijn, waarin voorzieningen moeten zijn getroffen, die een ongestoorde communicatie met de brandweer van de gemeente Zaltbommel te allen tijde waarborgen.
Voorts moeten daar de in voorschrift 2.1 aangegeven voorzieningen aanwezig zijn. Van het bestaan en de plaats van de hier bedoelde ruimte moet melding gedaan worden aan de dienst Milieu en Water van de provincie Gelderland en de brandweer van de gemeente Zaltbommel.
- 2.5 In of nabij de inrichting moet te allen tijde beschikbaar en voor onmiddellijk gebruik gereed aanwezig zijn een voor het bestrijden van branden ingericht motorvoertuig, dat is voorzien van:
- a een motorspuit, waarvan de opbrengst ten minste 800l/min moet bedragen bij een maximale opvoerhoogte van 80 m.w.k.; de motorspuit moet zijn voorzien van een inrichting die het voormengen van een schuimvormend middel mogelijk maakt

* maximum formaat plattegrond A3

- b een tank, inhoudende ten minste 500 l schuimvormend middel
  - c ten minste 250 kg bluspoeder en 2 voor de verstuviging daarvan geschikte straalpijpen
  - d ten minste 2 persluchtmaskers compleet
  - e voldoende water- en schuimvormende armaturen.
- 2.6 De inrichting moet kunnen beschikken over een goed geoefende brandweerploeg.
- 2.7 De beschikbaarheid van het in voorschrift 2.5 genoemde materieel, het in voorschrift 2.1c genoemde personeel en de in voorschrift 2.6 genoemde ploeg moet zodanig zijn, dat gedurende de daguren van 07.30 - 16.00 uur, binnen vijf minuten na een melding ten minste één blusgroep aanwezig kan zijn.
- 2.8 Gedurende de avond- en nachturen van 16.00 - 07.30 uur, alsmede gedurende weekends, feestdagen en fabrieksstops moet binnen tien minuten na een melding ten minste één groep aanwezig kunnen zijn.
Een groep moet ten minste bestaan uit:
- a een chauffeur/pompbediende
  - c twee persluchtmaskerdragers.
- 2.9 De op de tekeningen van de inrichting aangegeven blusmiddelen en brandbeveiligingssystemen (alsmede de in de voorschriften genoemde blusmiddelen) moeten onbelemmerd bereikbaar en steeds voor onmiddellijk gebruik beschikbaar zijn; deze apparatuur moet jaarlijks door een deskundige worden gecontroleerd en als zodanig worden gewaarmerkt.
- 2.10 Alle deuren moeten zijn vrijgehouden van opslagen en obstakels.
- 2.11 De bluswaterlevering moet te allen tijde, ook tijdens vorstperiode, zijn gewaarborgd.
- 2.12 In de gehele inrichting geldt, met uitzondering van de kantoren, kantine, werkplaats, ketelhuis en andere daartoe duidelijk aangegeven gemarkeerde plaatsen, een vuur- en rookverbod.
- 2.13 Op het hekwerk rond de inrichting moet met duidelijk leesbare letters, hoog ten minste 8 cm, het opschrift "ROKEN EN VUUR VERBODEN" of een overeenkomstig genormaliseerd veiligheidsteken volgens de norm NEN 3011, uitgave 1960, zijn aangebracht; de opschriften moeten zijn aangebracht nabij de toegangen tot het terrein van de inrichting en moeten steeds goed lees- en zichtbaar zijn gehouden.

- 2.14 Het vuur- en rookverbod moet bovendien op duidelijke wijze bij iedere toegang tot de desbetreffende gebouwen en ruimten zijn aangegeven met duidelijk leesbare letters, hoog ten minste 8 cm; deze opschriften moeten steeds goed lees- en zichtbaar zijn.
- 2.15 Verwarming van ruimten, met klassering "beperkt gasontploffingsgevaar", mag slechts geschieden door verwarmingstoestellen van een type, dat is goedgekeurd door de in 1954 door de directeur-generaal van de Arbeid ingestelde Commissie Garageverwarming of toestellen met als verwarmend medium:
- a Warm water.
  - b LD-stoom.
- 2.16 Op het terrein van de inrichting mag, uitgezonderd bij werkzaamheden als bedoeld in voorschrift 2.17, geen vuur aanwezig zijn; brandweeroefeningen, waarbij open vuur wordt gebruikt mogen in de inrichting niet worden gehouden.
- 2.17 Onderhouds- en herstelwerkzaamheden moeten geschieden door vakbekwaam personeel onder verantwoordelijkheid van een met het toezicht belaste deskundige.
- 2.18 Het verrichten van werkzaamheden, waarbij het gebruik van ontstekingsbronnen noodzakelijk is, is uitsluitend toegestaan, wanneer is vastgesteld dat ter plaatse van de werkzaamheden geen brand- of explosiegevaar is te verwachten; het verrichten van bovenbedoelde werkzaamheden in de nabijheid van of in een besloten ruimte met brandbare gassen, K_0 -, K_1 - of K_2 -produkten is uitsluitend toegestaan, indien:
- a de nodige maatregelen ter voorkoming en bestrijding van brand en explosie zijn getroffen
  - b de betreffende werkzaamheden op dat ogenblik zijn toegestaan
  - c een door of vanwege de bedrijfsleiding ondertekende schriftelijke verklaring aanwezig is, waaruit blijkt dat aan het gestelde in de punten a en b is voldaan.
- 2.19 In de inrichting mag, met uitzondering van het inwendige van de procesinstallaties, geen benzine of andere vloeistof met een vlampunt lager dan 21° C voor reinigingsdoeleinden worden gebruikt.
- 2.20 Op het open terrein mag op plaatsen waar brandgevaar aanwezig kan zijn geen brandgevaarlijke begroeiing aanwezig zijn en mogen geen stoffen worden verbrand. Onkruid en gras moeten kort worden gehouden.
Het gebruik van brandgevaarlijke onkruidbestrijdingsmiddelen is op voornoemde plaatsen niet toegestaan.

-
- 2.21 Blusleidingen, blusmiddelen en toebehoren moeten voldoen aan de normen, die hiervoor door de Hoofdcommissie voor Normalisatie zijn vastgesteld. (Onder andere NEN 3374 Brandweermaterieel, watervoerende armaturen (1971); NEN-EN 54-1 Onderdelen van automatische brandmeldinstallaties, deel 1, inleiding (1979); NEN-EN 3-1 Brandbestrijding, draagbare blustoestellen, deel 1 (1979); etc.)
- 2.22 Met de waarschuwingsprocedure belaste personen moeten beschikken over een recente lijst van telefoonnummers van personen en diensten, die in geval van brand en dergelijke moeten worden gewaarschuwd, zoals brandweer, politie en bedrijfsleiding.

- 3 OPSLAGVATEN, DRUKVATEN, PROCESAPPARATUUR EN LEIDINGEN
- 3.1 De in inrichting aanwezige opslagvaten, drukvaten, procesapparaatuur en leidingen, welke voldoen aan de criteria genoemd in de "Richtlijnen tot het keuren van opslagvaten, drukvaten, procesapparaatuur en leidingen" van Gedeputeerde Staten van Gelderland, moeten geschikt zijn voor de druk en de temperatuur waaronder ze in werking zullen worden gebracht, alsmede voor de media waarmee ze in aanraking komen.
- 3.2 De opslagvaten, drukvaten, procesapparaatuur en leidingen moeten door de Dienst voor het Stoomwezen of een andere door Gedeputeerde Staten van Gelderland aan te wijzen deskundige zijn geïnspecteerd, respectievelijk zijn beoordeeld en geïnspecteerd. Genoemde opslagvaten, drukvaten, procesapparaatuur en leidingen moeten bij vervanging volledig zijn goedgekeurd door de desbetreffende deskundige.
- 3.3 De inspecties, beoordelingen en/of keuringen moeten geschieden volgens de in voorschrift 3.1 genoemde richtlijnen van Gedeputeerde Staten van Gelderland.
- 3.4 Betreffende de, respectievelijk beoordelingen en inspecties voortvloeiende eindoordelen, is het bedrijf gehouden, de daarin genoemde maatregelen uit te voeren.
- 3.5 Van de toe te passen appendages moet zijn aangetoond, dat ze geschikt zijn voor de maximale bedrijfsomstandigheden. De appendages moeten zijn gecontroleerd op goede werking.
- 3.6 De opslagvaten, drukvaten, procesapparaatuur en leidingen moeten op betrouwbare ondersteuning zijn opgesteld, respectievelijk op betrouwbare en deugdelijke wijze zijn bevestigd en/of opgehangen. De opslagvaten, drukvaten en procesapparaatuur moeten zodanig zijn opgesteld, dat ze aan alle zijden bereikbaar zijn.
- 3.7 Elk van de opslagvaten, drukvaten, procesapparaatuur en leidingen moeten zijn voorzien van een stempelplaat, respectievelijk kentekenplaat met registernummer of ingeslagen registernummer/ stempel volgens de in voorschrift 3.1 genoemde richtlijnen van Gedeputeerde Staten van Gelderland.
- 3.8 De opslagvaten, drukvaten, procesapparaatuur en leidingen moeten na eerste keuringsdatum binnen een in de in voorschrift 3.1 genoemde richtlijnen voorgeschreven termijn worden aangeboden voor periodiek onderzoek.

- 3.9 De aard van elk gebrek, dat aan één van in voorschrift 3.1 bedoelde opslagvaten, drukvaten, procesapparatuur en leidingen is ontstaan, elke voorgenomen herstelling daarvan, of elke voorgenomen wijziging aan voornoemde opslagvaten, drukvaten, procesapparatuur en leidingen, moet aan Gedeputeerde Staten van Gelderland en de Dienst voor het Stoomwezen of de door Gedeputeerde Staten van Gelderland aan te wijzen deskundige worden gemeld.
- 3.10 In een hiervoor speciaal aan te leggen register moeten uitsluitend door de in voorschrift 3.2 genoemde instanties, onder vermelding van datum en tijd, alle gegevens betreffende het onderhoud, reparaties, onderzoekingen, keuringen en ongewone gebeurtenissen worden opgetekend. Het register moet te allen tijde ter inzage zijn.
- 3.11 De opslagvaten, drukvaten, procesapparatuur, leidingen en apendages moeten in een zodanige staat van onderhoud verkeren, dat te allen tijde een goede werking is gewaarborgd.
- 3.12 Van de door de dienst Milieu en Water aan te wijzen procesinstallaties moeten storingsanalyses en effectberekeningen (volgens dispersie-model TNO) worden opgesteld. Bedoelde storingsanalyses en effectberekeningen moeten in overleg met de dienst Milieu en Water worden uitgevoerd.
- 3.13 De alarmeringen, de instrumentele en zelfwerkende beveiligingen en andere voorzieningen welke gebaseerd zijn op de door de dienst Milieu en Water geaccepteerde en door het bedrijf geaarmerkte storings- en gevarenanalyse, moeten in overleg met de dienst Milieu en Water worden aangebracht en getest.
- 3.14 Wijzigingen in de procesbeveiliging, procesvoering en procesapparatuur, moeten worden verwerkt in de storingsanalyse en effectberekening; wijzigingen in de storingsanalyse en effectberekening moeten schriftelijk worden doorgegeven aan de dienst Milieu en Water; naar aanleiding van deze wijzigingen kunnen door de dienst Milieu en Water nadere eisen worden gesteld.
- 3.15 Indien de instrumentele en/of zelfwerkende beveiligingen tijdens het in bedrijf zijn van de door deze apparatuur beveiligde procesapparatuur uitgewisseld worden, moet dit zodanig geschieden, dat de veiligheid van bedoelde procesapparatuur gewaarborgd blijft en geen stankverwekkende en/of giftige stoffen in de atmosfeer komen.

- 3.16 Bij stroomstoring en/of storing in de toevoer van de instrumentenlucht moeten de voor de procesbeveiliging van belang zijnde kleppen en/of afsluiters automatisch in de veilige stand komen.
- 3.17 Leidingen moeten bij alle laad-, los- en monsterpunten van een opschrift zijn voorzien waaruit duidelijk blijkt voor welk produkt de leiding wordt gebruikt.
- 3.18 Bij het transporteren van produkten door pijpleidingen, waarbij elektrostatische oplading mogelijk is, moeten indien een ontlading een ontstekingsbron kan zijn voor een explosief gasmengsel, maatregelen zijn getroffen voor het afvoeren van statische elektriciteit.
- 3.19 Leidingen moeten bij doorvoering onder een weg bestand zijn tegen de belasting door het verkeer.
- 3.20 Ondergrondse stalen pijpleidingen met toebehoren moeten tegen corrosie zijn beschermd; overeenkomstig de tijdens vergunningverlening vigerende Nederlandse normen en praktijkrichtlijnen:
- NEN 6901; voorbehandeling voor het bekleden van ondergronds te leggen stalen buizen en hulpstukken
  - NEN 6902 en NPR 6903; uitwendige bekleding met PE van ondergronds te leggen stalen buizen en hulpstukken, alsmede de aanleg hiervan of
  - NEN 6910, NEN 6907 en NPR 6911; uitwendige bekleding met asfaltbitumen van ondergronds te leggen stalen buizen en hulpstukken, alsmede de aanleg hiervan.
- 4 GASFLESSEN EN WISSELTANKS ALGEMEEN
- 4.1 De flessen en tanks moeten door de Dienst voor het Stoomwezen op hun sterkte gunstig zijn beoordeeld en van een door deze dienst erkend geldig keurmerk zijn voorzien.
- 4.2 De flessen voor waterstof, zuurstof, perslucht, formeergas ($N_2 + H_2$), methylbromide, methylchloride en de trimethylamine tanks, waarvan de goedkeuring door de Dienst voor het Stoomwezen niet of blijkens de ingeponste datum meer dan 5 jaar geleden heeft plaatsgevonden, alsmede de flessen voor stikstof, helium en acetyleen, waarvan de goedkeuring door de Dienst voor het Stoomwezen meer dan 10 jaar geleden heeft plaatsgevonden, mogen niet in de inrichting aanwezig zijn.

-
- 4.3 De afsluiters van de flessen en tanks moeten van een door de Dienst voor het Stoomwezen goedgekeurd type zijn; zij moeten bij niet in gebruik zijnde flessen en tanks zijn gesloten en tegen beschadiging zijn beschermd door bijvoorbeeld een kap, die handvast is opgeschroefd.
  - 4.4 Lege flessen en tanks moeten worden behandeld en bewaard als gevulde.
  - 4.5 Beschadigde en/of lekke flessen en tanks moeten onverwijld in de buitenlucht worden gebracht en worden gemerkt met het woord "defect" respectievelijk "lek"; de nodige maatregelen dienen te worden getroffen om brand- en ontploffingsgevaar te voorkomen.
  - 4.6 Flessen en tanks mogen om verwarring te voorkomen in geen geval door de gebruiker worden geschilderd.
  - 4.7 Kleine gascilinders (lecture bottles) ten behoeve van het laboratorium, moeten indien deze niet in gebruik zijn, zijn opgeslagen in een speciaal hiervoor bestemde kast, welke is gelegen tegen de zuidgevel van de opslag laboratorium chemicaliën.
  - 4.8 Lecture bottles waarvan de keuringstermijn is overschreden mogen niet in de inrichting aanwezig zijn.

5 BEWAARPLAATS GASFLESSEN

Bewaring

- 5.1 De flessen mogen niet anders dan op de daartoe op de tekening (nr. 1022H-2) aangegeven plaats worden bewaard; de grondslag van de bewaarplaats moet tenminste op het peil van het omliggende terrein worden gehouden, terwijl langs de grondslag voldoende ventilatie moet zijn gewaarborgd.
- 5.2 De flessen moeten tegen weersinvloeden zijn beschermd door een afdak van onbrandbaar materiaal.
- 5.3 In de bewaarplaats mogen niet meer dan de op de tekening aangegeven hoeveelheid flessen aanwezig zijn.
- 5.4 De flessen voor acetyleen en waterstof moeten door middel van éénsteens gemetselde wanden of wanden met eenzelfde brandwerendheid van de overige gasflessen gescheiden zijn opgesteld.

- 5.5 Op het terrein binnen een afstand van 3 m van de flessen mogen geen brandbare materialen en geen begroeiing aanwezig zijn; voor de bestrijding van onkruid mogen geen brandgevaarlijke middelen worden toegepast.
- 5.6 In de bewaarplaats mogen zich geen flessen bevinden met een waterinhoud groter dan 120 liter, noch flessen met een boven de persdruk afgestelde veiligheidsinrichting.
- 5.7 In de bewaarplaats mogen geen flessen worden geopend.
- 5.8 Op de bewaarplaats moet bij elke soort gasfles(sen) met duidelijk leesbare letters, hoog ten minste 5 cm, een opschrift met de naam van het gas zijn aangebracht.
- 5.9 De flessen moeten zoveel mogelijk verticaal zijn geplaatst en zodanig, dat zij niet kunnen omvallen; zij moeten tegen beschadiging zijn gevrijwaard.
- 5.10 De flessen moeten steeds gemakkelijk bereikbaar zijn.
- 5.11 In de bewaarplaats mag:
- a geen vuur of een oppervlak met een temperatuur van meer dan 350°C, waardoor een aldaar eventueel aanwezig gas/luchtmengsel zou kunnen worden ontstoken, aanwezig zijn
  - b niet worden gerookt.
- 6 ACETYLEENDISSOUS- EN ZUURSTOFFLESSEN (LASWAGENS)
- 6.1 De flessen moeten zijn geplaatst op laswagens.
- 6.2 De flessen moeten ten minste 2 m van vuur verwijderd worden gehouden; zij moeten zoveel mogelijk verticaal zijn geplaatst en zodanig, dat zij niet kunnen omvallen en niet zijn blootgesteld aan stralende warmte; de flessen moeten met hun appendages tegen beschadiging zijn beschermd en bij brand snel kunnen worden afgevoerd.
- 6.3 Indien een acetyleendissousfles warm wordt of één van de flessen lek raakt, moeten onmiddellijk maatregelen worden getroffen; van een en ander moet terstond kennis worden gegeven aan de bedrijfsbrandweer; het (toezichthoudende) personeel dient hieromtrent geïnstrueerd te zijn.
- 6.4 Tijdens het in gebruik zijn van een acetyleendissousfles moet de sleutel voor het openen en sluiten op de afsluiter aanwezig zijn; van een niet in gebruik zijnde fles moet de afsluiter zijn dichtgedraaid.

-
- 6.5 Een brander en de aan deze brander en flessen verbonden slangen moeten, niet in gebruik zijnde, uitsluitend zijn opgehangen over een nabij de flessen geplaatst slangezadel; de slangen moeten met slangklemmen zijn bevestigd aan de brander en de flessen.
- 6.6 Tussen het reduceertoestel van de acetyleendissousfles en de slang moet een door de Arbeidsinspectie goedgekeurde vlamdover aanwezig zijn.
- 6.7 Op elke laswagen moet een poederblusser met een vulling van ten minste 7 kg aanwezig zijn.
- 6.8 De laswagens moeten buiten werktijd in de werkplaats nabij de buitentoegangsdeur zijn gestationeerd.
- 7 BATTERIJEN GASFLESSEN BUITEN EEN GEBOUW
- 7.1 Alle op de tekeningen aangegeven batterijen mogen niet anders dan op de daartoe op de tekeningen aangegeven plaatsen in de open lucht zijn opgesteld op een stevige grondslag, waarop zich geen water kan verzamelen en welke ten minste op het peil van het omliggende terrein moet worden gehouden; langs de grondslag moet een voldoende natuurlijke ventilatie zijn gewaarborgd.
- 7.2 De afstand van elke batterij tot verlaagde gedeelten, zoals kelders en putten of openingen welke toegang geven tot laag gelegen ruimten, moet ten minste 4 m bedragen.
- 7.3 De batterijen, met uitzondering van de stikstofbatterij ten behoeve van de aminetanks (TMA), moeten op ten minste 5 m afstand van opslagplaatsen van brandbaar materiaal zijn geplaatst.
- 7.4 De batterijen moeten op ten minste 3 m afstand van een tot het bedrijf behorend gebouw, waarin vuur aanwezig kan zijn, zijn geplaatst, tenzij elke naar de flessen gekeerde wand van dat gebouw wordt gevormd door een wand bestaande uit onbrandbaar materiaal en van een constructie met een brandwerendheid van ten minste 30 minuten bepaald overeenkomstig de norm NEN 3884, uitgave 1978; ingeval deze wand een onderdeel van een gebouw vormt, moet de batterij zodanig zijn opgesteld, dat de afstand tot in die wand voorkomende ramen, deuren of andere openingen, horizontaal ten minste 3 m en verticaal ten minste 6 m - beide afstanden in het vlak van die wand gemeten - bedraagt.

- 7.5 De waterinhoud van één fles mag niet meer dan 120 l bedragen.
- 7.6 De flessen moeten verticaal zijn opgesteld en zodanig, dat zij niet kunnen omvallen of aan beschadiging blootstaan; de flessen moeten met onderlinge afstanden van ten minste 5 cm in één of twee rijen zijn geplaatst.
- 7.7 De flessen moeten zijn aangesloten op een verzamelleiding; bij elke fles aansluiting moet zich een afsluiter bevinden; de flessen moeten gemakkelijk kunnen worden afgekoppeld en verwijderd; de verzamelleiding moet geheel binnen de opstelplaats zijn gelegen, terwijl alle appendages goed bereikbaar moeten zijn.
- 7.8 Binnen een afstand van 2 m van de flessen mag:
a geen vuur of een oppervlak met een temperatuur van meer dan 350°C, waardoor een eventueel aldaar aanwezig gas/luchtmengsel zou kunnen worden ontstoken, aanwezig zijn
b niet worden gerookt.
- 7.9 De flessen moeten tegen weersinvloeden zijn beschermd door een dak van onbrandbaar materiaal.
- 7.10 De flessen mogen niet kunstmatig worden verwarmd.
- 7.11 De toegepaste appendages moeten van een door de Dienst voor het Stoomwezen goedgekeurd type zijn.
- 7.12 Tussen de verzamelleiding van elke batterij en het overige leidingstelsel moet een hoofdafsluiter zijn aangebracht.
- 7.13 Het gehele leidingstelsel, inclusief de appendages moet geschikt zijn voor de desbetreffende gassoort en moet met gelaste verbindingen dan wel met flensverbindingen of fittingwerk zijn uitgevoerd, waarbij in het laatste geval uitsluitend van schroefdraad volgens NEN 3258 en wel conisch Gk voor de buitendraad en cilindrisch Gp voor de binnendraad gebruik moet zijn gemaakt; het gebruik van hennep en dergelijk vezelmateriaal is verboden; leidingen mogen niet van ondergrondse flensverbindingen zijn voorzien.
- 7.14 Alle eventuele ondergrondse leidingen moeten zorgvuldig worden aangelegd en moeten tegen corrosie doelmatig zijn beschermd; indien over deze leidingen transport plaatsvindt, waardoor kans bestaat op mechanische beschadiging van de toevoerleidingen, moeten deze zijn gevoerd door een naadloze stalen mantelleiding.

- 7.15 Indien leidingen ondergronds zijn aangelegd, moeten de leidingen voor brandbare gassen gescheiden zijn gehouden van de leidingen voor brandbevorderende en overige gassen.
- 7.16 In de toevoerleiding van elke batterij naar de gebruiksrui-
te moet zich buiten de gebruiksrui-
te een drukregelaar be-
vinden; deze drukregelaar moet op een bepaalde werkdruk zijn
ingesteld, zodanig dat deze zonder bijzondere hulpmiddelen
niet kan worden veranderd; bedoelde drukregelaar moet zijn
voorzien van een door een veer belaste veiligheidsklep, wel-
ke met zekerheid voorkomt, dat achter de drukregelaar een
voor de gebruikstoestellen te hoge gasdruk ontstaat; de
drukregelaar moet in de buitenlucht zijn opgesteld.
- 7.17 De doorvoering van de toevoerleiding door de wand van de ge-
bruiksrui-
te moet gasdicht zijn uitgevoerd.
- 7.18 Zo dicht mogelijk na de in bovenstaand voorschrift bedoelde
doorvoering moet de toevoerleiding in de gebruiksrui-
te met behulp van een afsluiter kunnen worden afgesloten.
- 7.19 Het leidingnet in de gebruiksrui-
te moet zijn uitgevoerd als
een vaste metalen leiding.
- 7.20 De leidingen moeten aan vaste delen van de gebruiksrui-
te zijn bevestigd.
- 7.21 Aan het einde van elk aftakpunt van de vaste leiding naar
een gebruikstoestel moet zich een afsluiter bevinden.
- 7.22 De dimensionering van de leiding(en) moet zodanig zijn, dat
- rekening houdende met de minst gunstige bedrijfsomstandig-
heden, die redelijkerwijze kunnen worden verwacht - de moge-
lijkheid van een ongestoorde en gelijktijdige nominale be-
lasting van alle tot de installatie behorende gebruiksto-
estellen is gewaarborgd; uitgaande van een maximale belasting
van de installatie, mag de druk, waaronder het gas aan een
verbruikstoestel wordt toegevoerd, niet lager zijn dan 95%
van de werkdruk van het toestel.
- 7.23 Alvorens een leidingsysteem in gebruik wordt genomen moet
door beproeving volgens NEN 3324, uitgave 1965 met aanvul-
ling uitgave 1971, artikel 81, ten overstaan van een daartoe
aangewezen ambtenaar voor leidingstelsels met een werkdruk
van ten hoogste 3 bar onder een afpersdruk van 5 bar - en
voor leidingstelsels met een werkdruk boven 3 bar onder een
afpersdruk van 1,5 maal deze werkdruk - zijn vastgesteld,
dat de installatie binnen de gebruiksrui-
te vrij is van lek-
ken; het onder druk brengen mag alleen geschieden met behulp
van samengeperste lucht of stikstof; het opsporen van lekken

moet geschieden onder vermeden van het gebruik van open vuur; van de beproeving moet een door of vanwege de installateur getekende verklaring bij de gebruik(st)er aanwezig zijn, welke mede door de gebruik(st)er is ondertekend; een dergelijke verklaring moet eveneens worden afgegeven bij vernieuwing of uitbreiding van de installatie.

- 7.24 Elke installatie moet in overeenstemming met de voorschriften, welke zijn opgenomen in de norm NEN 3324, uitgave 1965 met aanvulling uitgave 1971, zijn uitgevoerd door een erkend installateur (gasfitter); de lassen in boven- en ondergrondse leidingen moeten zijn gemaakt door een gekwalificeerde lasser.
- 7.25 In het gebouw moeten alle gasleidingen, inclusief de afsluiters, drukregelaars en gaskranen zijn voorzien van een duidelijk opschrift, welke gassoort het betreft; voor de gasleidingen moet dit zodanig zijn aangebracht, dat per vertrek, waarin een gasleiding zich bevindt, aan de hand van zo'n opschrift (eventueel nog aangevuld met een kleurcodering) de soort gasleiding snel kan worden herkend.

8 BEWARING VAN VLOEIBARE STIKSTOF

- 8.1 Vloeibare stikstof moet worden bewaard in een uitsluitend daartoe bestemd reservoir, welke in de buitenlucht moet zijn opgesteld.
Op het reservoir moet met duidelijk leesbare letters het opschrift "VLOEIBARE STIKSTOF" zijn aangebracht.
- 8.2 Het reservoir en de ondersteuning moeten zijn geconstrueerd voor het bewaren van vloeibare stikstof en bestand zijn tegen de optredende drukken en temperaturen; ontoelaatbare temperatuurspanningen moeten worden voorkomen.
- 8.3 Het reservoir moet thermisch goed zijn geïsoleerd; isolatiemateriaal mag niet ontleden bij verhitten.
- 8.4 De dichtheid van een eventueel vacuümvat (buitenvat) moet zodanig zijn dat het vereiste vacuüm, gedurende de bedrijfstijd van het vat behouden blijft.
- 8.5 De vacuümruimte moet in verbinding staan met een afblaasveiligheid van voldoende doorlaat, die opent bij een geringe overdruk in de vacuümruimte.
- 8.6 Door warmtelek mogen op het vacuümvat plaatselijk geen lagere temperaturen optreden dan die waarvoor het materiaal van het vacuümvat geschikt is.

- 8.7 Alle delen van de installatie, welke de laagste temperatuur kunnen aannemen, moeten zijn vervaardigd van materiaal dat geschikt is voor het gebruik bij de laagste temperatuur, die de vloeibare stikstof tijdens het verblijf in het reservoir aanneemt.
- 8.8 Het reservoir moet zijn voorzien van ten minste één doelmatige afblaasklep, die in directe verbinding staat met de dampruimte van het reservoir; bij gebruik van meer dan één klep moeten deze zodanig zijn gekoppeld, dat er altijd één afblaasklep in directe verbinding staat met de dampruimte.
- 8.9 De afblaasklep(pen) van het reservoir moet(en) openen, wanneer de toelaatbare bedrijfsdruk wordt overschreden.
- 8.10 Het reservoir moet zijn voorzien van een doelmatige:
- a inrichting, waarmede het binnenvat kan worden geleidigd
  - b vloeistofaanwijzer
  - c manometer, welke ten minste een druk kan aanwijzen die 25% hoger is dan de toelaatbare bedrijfsdruk van het reservoir.
- 8.11 Het reservoir moet van de volgende kentekenen zijn voorzien, welke moeten zijn ingeslagen, hetzij op het reservoir zonder de sterkte daarvan nadelig te beïnvloeden, hetzij op een roestvrije plaat, die met het reservoir metallisch is verbonden:
- de naam van de gassoort;
  - de persdruk in bar (kgf/cm²)
  - de inhoud van de vacuümruimte in m³;
  - het bouwjaar
  - de inhoud van het binnenvat in m³;
  - de leverancier
  - de vullingsgraad in %;
  - het registratie nummer
  - de bedrijfstemperatuur in °C;
  - de keuringsinstantie
  - de toelaatbare bedrijfsdruk in bar (kgf/cm²).
- 8.12 De stijfheid en de sterkte van het reservoir, het eventuele vacuümvat, alsmede van de ondersteuningsconstructie moet voldoende zijn om schadelijke vervorming als gevolg van overdruk bij vulling, eventuele verzakking van de steunpunten of van weersinvloeden, te voorkomen.
- 8.13 Het reservoir moet door de Dienst voor het Stoomwezen voor de opslag van vloeibare stikstof zijn goedgekeurd.
- 8.14 Het bewijs van goedkeuring, dat wordt afgegeven door de Dienst voor het Stoomwezen, moet aan Gedeputeerde Staten van Gelderland vóór het in gebruik nemen van de installatie worden overgelegd.

- 8.15 Indien een redelijk vermoeden bestaat, dat het reservoir on-
veilig is en in elk geval om de 3 jaar, moet dit worden her-
keurd; van elke herkeuring moet een verklaring van de Dienst
voor het Stoomwezen aan Gedeputeerde Staten van Gelderland
worden overgelegd.
- 8.16 De aard van elk gebrek, dat aan het reservoir is ontstaan,
elke voorgenomen herstelling daarvan, elke voorgenomen wij-
ziging aan het drukvat, moet aan Gedeputeerde Staten van Gel-
derland en de Dienst voor het Stoomwezen worden gemeld.
- 8.17 In een register, moeten door de dienst voor het Stoomwezen,
onder vermelding van datum en tijd, alle gegevens betref-
fende het onderhoud, reparaties, onderzoeken, keuringen
en ongewone gebeurtenissen worden opgetekend. Het register
moet te allen tijde ter inzage zijn.
- 8.18 Van de toe te passen appendages moet zijn aangetoond, dat ze
geschikt zijn voor de maximale bedrijfsomstandigheden. De
appendages moeten zijn gecontroleerd op goede werking.
- 8.19 Het reservoir moet zodanig zijn opgesteld, dat het aan alle
zijden bereikbaar is.
- 8.20 Het uitwendige van de installatie moet deugdelijk tegen cor-
rosie zijn beschermd.
- 8.21 Appendages en leidingen moeten bestand zijn tegen optredende
drukken en temperaturen en geschikt voor het medium, waarmee
ze in aanraking komen; zij moeten een inwendige druk kunnen
weerstaan van minstens 1,5 maal de voor die appendages en
leidingen gebruikelijke werkdruk.
- 8.22 Schroefdraadverbindingen moeten van het genormaliseerde
konische type zijn; zij moeten evenals flensverbindingen
zodanig zijn uitgevoerd, dat zij dicht blijven bij afkoelen
tot de temperatuur van de vloeibare stikstof; schroefdraad-
en flensverbindingen mogen alleen zijn toegepast voor
onderdelen, die verwisseld moeten kunnen worden.
- 8.23 Leidingen moeten waar mogelijk bovengronds zijn gelegd;
ondergrondse leidingen moeten afdoende tegen belasting door
het verkeer zijn beschermd.
- 8.24 Leidingen moeten lekvrij zijn verbonden door een doelmatige
koppeling door lassen of door hardsolderen.
- 8.25 Alle leidingen en de bijbehorende bevestigingen van leidin-
gen en appendages moeten zodanig zijn uitgevoerd, dat er
geen ontoelaatbare spanningen ten gevolge van montage, ver-
zakkingen of temperatuurverschillen ontstaan.

-
- 8.26 Elk leidinggedeelte tussen twee afsluiters, waarin door het opsluiten van vloeibare stikstof een ontoelaatbare drukverhoging kan ontstaan, moet zijn voorzien van een drukontlastklep.
- 8.27 Afblaaskleppen en afblaasafsluiters moeten zijn voorzien van een afvoerleiding; een afvoerleiding moet tegen inregenen en dichtvriezen zijn beschermd.
- 8.28 Afblaaskleppen en de aan- en afvoerende leidingen daarvan moeten een zodanige doorlaat hebben, dat de druk in het reservoir niet meer dan 10% boven de toelaatbare bedrijfsdruk kan stijgen.
- 8.29 De aansluitkoppeling van de vulleiding (het vulpunt) van het reservoir moet deugdelijk zijn ondersteund en specifiek voor stikstof bestemd zijn.
- 8.30 Voor het bedienen van de stikstofinstallatie en voor het toezicht tijdens het vullen van het reservoir moeten één of meer personen zijn aangewezen, die voldoende geïnstrueerd zijn omtrent de bediening onder normale omstandigheden en met de te treffen maatregelen bij bijzondere omstandigheden.
- 8.31 Het reservoir mag voor ten hoogste 90% worden gevuld.
- 8.32 Afsluiters in de vulleiding mogen alleen tijdens het vullen geopend zijn; na het vullen van het reservoir moet de vulleiding worden afgesloten door een blinde flens of met een afsluitdop, beide met ventilatie-opening.
- 8.33 Reparaties aan de stikstofinstallatie mogen slechts door ter zake deskundige personen worden uitgevoerd.
- 8.34 Het reservoir met toebehoren en het vulpunt moeten zich bevinden op een afstand van ten minste 2 m van het ketelhuis; een afstand van ten minste 15 m van de K1 opslag.
- 8.35 De vloer onder het reservoir moet ten minste op het peil van het omliggende terrein zijn gelegen. De bovengrondse leidingen, het reservoir en het vulpunt moeten tegen mechanische beschadiging zijn beschermd door schamppalen, een vangrailconstructie of anderszins.
- 8.36 De uitmonding van de afvoerleiding van een afblaasklep moet zich in de onmiddellijke nabijheid van het reservoir bevinden; de uitmonding van de afvoerleiding van de afblaasafsluiter van de vulleiding moet zich in de onmiddellijke nabijheid van het vulpunt bevinden; het afblazen moet in een veilige richting plaatsvinden.

- 8.37 De omgeving rond het reservoir met toebehoren en het vulpunt moet tot op ten minste 3 m afstand zorgvuldig worden vrijgehouden van doeken, papier, begroeiing, hout en andere brandbare stoffen.
- 8.38 De installatie met toebehoren moet in goede staat van onderhoud verkeren.
- 9 OPSLAG IN VATENPARK
- 9.1 De opslag van zoutzuur 36%, ammonia 25%, zwavelzuur 96%, ferrichloride 60%, chloorbleekloog 15%, reagens 60%, TMAC 50%, Betec 60% en BT.MAC 60% in vaten moet geschieden op een speciaal daartoe bestemde opslagplaats, welke ten minste 5 m van een erfscheiding en ten minste 10 m van een brandbare schutting, brandbare opslag of een gebouw, is verwijderd.
- 9.2 De vloeistoffen moeten worden bewaard in goed gesloten metalen vaten en containerboxen met een inhoud van niet meer dan 1000 l.
- 9.3 De vaten en containerboxen moeten zijn geplaatst op of boven een vloeistofdichte vloer van beton of metselwerk met opstaande randen, welke met de vloer een bak vormen, of een overeenkomstige voorziening welke hetzelfde doel beoogd.
- 9.4 De vloeistofdichte bak moet op afschot zijn gelegd naar een put van waaruit gemorste vloeistof, ter afvoer uit de inrichting verwijderd kan worden.
- 9.5 De vloeistofdichte bak moet te zamen met de put ten minste 10% van de gehele voorraad kunnen bevatten.
- 9.6 Het in de put verzamelde regenwater moet regelmatig, gecontroleerd verwijderd worden.
- 9.7 De vloeistoffen moeten zodanig zijn opgeslagen, dat de mogelijkheid dat vloeistoffen bij elkaar komen die met elkaar een zodanige reactie aangaan dat daarbij giftige verbindingen vrijkomen of explosies ontstaan, wordt vermeden.
- 9.8 De vaten mogen slechts in drie lagen (hoogte) worden opgeslagen.
- 9.9 Ledige ongereinigde vaten en containerboxen moet worden bewaard als gevulde vaten en containerboxen.
- 9.11 Vaten, welke door roestvorming of andere oorzaak, het gevaar verhogen voor lekkage, moeten verwijderd worden.

-
- 10 OPSLAG BRANDBARE VLOEISTOFFEN (K1-PRODUKTEN) IN LOODSEN
- 10.1 De opslag van vloeistoffen in vaten moet geschieden op de op tekening nr. 1022 H-2 aangegeven plaats.
- 10.2 De vloeistoffen moeten worden bewaard in goed gesloten metalen vaten met een inhoud van niet meer dan 300 l.
- 10.3 De vaten moeten zijn geplaatst op of boven een vloeistofdichte vloer van beton of metselwerk met opstaande randen, welke met de vloer een bak vormen, waarin ten minste 10% van alle vloeistoffen kunnen worden geborgen.
- 10.4 De vloeistofdichte bak moet op afschot zijn gelegd naar een put van waaruit gemorste vloeistof, ter afvoer uit de inrichting, verwijderd kan worden.
- 10.5 De vloeistoffen moeten zodanig zijn opgeslagen, dat de mogelijkheid dat vloeistoffen bij elkaar komen die met elkaar een zodanige reactie aangaan dat daarbij giftige verbindingen vrijkomen of explosies ontstaan, wordt vermeden.
- 10.6 Boven elke bewaarplaats moet een dak aanwezig zijn ter bescherming van de vaten tegen directe zonbestraling; het dak moet zo groot zijn, dat nagenoeg geen regenwater binnen de vloeistofdichte bak kan komen.
Het eventuele in de bak gekomen regenwater moet regelmatig en gecontroleerd worden afgevoerd.
- 10.7 In elke bewaarplaats en binnen een afstand van 3 m vanaf de vloeistofdichte bak mogen geen goederen of stoffen aanwezig zijn, met uitzondering van de brandblusmiddelen; eventuele begroeiing aldaar moet kort zijn gehouden.
- 10.8 Ledige ongereinigde vaten moeten worden bewaard als gevuld vaatwerk.
- 10.9 Vaten, welke door roestvorming of andere oorzaak, het gevaar verhogen voor lekkage moeten verwijderd worden.
- 11 OPSLAG AFVALSTOFFEN IN VATEN
- 11.1 De in de inrichting aanwezige vaten met afval, moeten zijn opgesteld op een speciaal daartoe bestemde opslagplaats.
- 11.2 Afvalstoffen moeten in gesloten, niet lekkende en tegen weersinvloeden bestendige vaten worden opgeslagen.

-
- 11.3 De vaten met afval moeten worden opgeslagen op een vloeistofdichte vloer, met opstaande randen, welke op afschot is gelegd naar een put, of een overeenkomstige voorziening welke hetzelfde doel beoogd.
- 11.4 De vloeistofdichte bak moet te zamen met de put ten minste 10% van de gehele voorraad kunnen bevatten.
- 11.5 Het in de put verzamelde regenwater moet regelmatig, gecontroleerd verwijderd worden.
- 11.6 De afvalstoffen moeten zodanig zijn opgeslagen, dat de mogelijkheid dat afvalstoffen bij elkaar komen die met elkaar een zodanige reactie aangaan dat daarbij giftige verbindingen vrijkomen of explosies ontstaan, wordt vermeden.
- 11.7 Ledige ongereinigde vaten moeten worden bewaard als gevulde vaten.
- 11.8 Vaten, welke door roestvorming of andere oorzaak, het gevaar verhogen voor lekkage moeten verwijderd worden.
- 12 BOVENGRONDSE OPSLAGTANKS
- 12.1 De stijfheid en de sterkte van de tanks moeten voldoende zijn om schadelijke vervorming als gevolg van overdruk bij vulling of overvulling te voorkomen, terwijl de dichtheid moet zijn verzekerd.
- 12.2 Op plaatsen waar kans op verzakking bestaat dient een doelmatige fundatie te worden aangebracht.
- 12.3 De opslagtanks moeten zijn geplaatst in bakken, welke vloeistofdicht zijn en bestand tegen het betreffende medium opgeslagen in de tanks.
- 12.4 Het in de vloeistofdichte bakken aanwezige hemelwater moet gecontroleerd worden afgevoerd.
- 12.5 Buiten de vloeistofdichte bakken aanwezige leidingen moeten tegen mechanische beschadiging zijn beschermd.
- 12.6 De opslagtanks met bijbehorende leidingen moeten bestand zijn tegen de inwerking van het in de tanks opgeslagen medium en vloeistofdicht zijn.
- 12.7 Elke tank moet zijn voorzien van een:
a vloeistofstandaanwijzer of peilinrichting
b ontluchtingsopening.

-
- 12.8 Het ontluchtingssysteem van elke tank moet zodanig zijn gedimensioneerd dat het ontstaan van overdruk dan wel onderdruk in de tank ten gevolge van vullen of aftappen van vloeistof wordt voorkomen.
- 12.9 In elke aansluiting op een tank beneden het hoogste vloeistofniveau, moet zo dicht mogelijk bij de tankwand een afsluiter zijn geplaatst welke bestand is tegen de betreffende vloeistof; deze moet zodanig zijn uitgevoerd dat duidelijk is te zien of de afsluiter is geopend, dan wel is gesloten.
- 12.10 Het vullen van een tank moet geschieden door middel van een aan de vulleiding gekoppelde losslang en met zodanige voorzorgen dat lekken en morsen van vloeistof zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- 12.11 Elke tank mag slechts voor 95% worden gevuld.

13 BOVENGRONDS RESERVOIR VOOR PROPAAAN

Bewaring

I Constructie reservoir, appendages en toebehoren

- 13.1 In het reservoir mag slechts worden bewaard een produkt, hoofdzakelijk bestaande uit propaan en propeen, met geringe hoeveelheden ethaan, butanen en butenen, een en ander voor zover de dampspanning bij 70°C ten hoogste 31 bar absoluut bedraagt. Dit produkt is in deze voorschriften verder aangeduid met "propaan".
- 13.2 De afstand van het reservoir respectievelijk vulpunt tot een erfscheiding moet ten minste 15 m en tot de dichtstbijzijnde woningen ten minste 150 m bedragen; de afstand van het reservoir tot aan kelderopeningen, putten, e.d. moet ten minste 15 m bedragen.
- 13.3 Het reservoir moet op ten minste 3 m afstand zijn omgeven door een hekwerk, hoog ten minste 2 m en bestaande uit een omrastering van stevig metaaldraadvlechtwerk, waarin zich in twee tegenover elkaar gelegen zijden een deur bevindt, die naar buiten kan opendraaien en die van buitenaf met een sleutel afsluitbaar is, doch van binnenuit zonder sleutel kan worden geopend. Op de omrastering moet aan elke zijde op duidelijke wijze door middel van ten minste 5 cm hoge letters zijn aangegeven "ROKEN EN VUUR VERBODEN". De deuren moeten te allen tijde gemakkelijk bereikbaar zijn.

- 13.4 In de inrichting mogen binnen een afstand van 15 m van het reservoir geen brandbaar materiaal, houten gebouwen of andere gebouwen van brandbare constructie, open vuur of aanzuigopeningen van ventilatiesystemen aanwezig zijn.
- 13.5 Het terrein, waarop het reservoir geplaatst is, moet een goede natuurlijke ventilatie hebben met dien verstande, dat:
  - a ten minste twee tegenover elkaar gelegen terreinzijden open dienen te zijn
  - b het reservoir mede ten behoeve van de toegankelijkheid bij brand in de omgeving aan alle kanten voldoende vrij ligt.
- 13.6 Het reservoir moet deugdelijk zijn ondersteund door ondersteuning van beton of metselwerk, welke ondersteuning geschikt moeten zijn om het reservoir, gevuld met water, te kunnen dragen. Ondersteuning moeten zodanig zijn uitgevoerd, dat zij geen te hoge plaatselijke belastingen op de wanden van het reservoir veroorzaken en een uitzetting en inkrimping van het reservoir ten gevolge van temperatuurveranderingen ongehinderd toelaten. Het optreden van corrosie ter plaatse van de ondersteuning moet zijn voorkomen. De ondersteuning van het reservoir moeten zijn verankerd op de ondergrond. Een horizontaal opgesteld reservoir moet zijn geplaatst op één vaste en één beweeglijke ondersteuning. De leidingen moeten zijn aangesloten aan de zijde van de vaste ondersteuning van het reservoir.
- 13.7 Het reservoir moet van koolstofstaal of gelegeerd staal zijn vervaardigd en geschikt zijn voor een werkdruk welke ten minste gelijk is aan de dampspanning van de opgeslagen vloeistof bij 35°C.
- 13.8 Het reservoir met toebehoren, de appendages, de leidingen en de slangen moeten door de Dienst voor het Stoomwezen, dan wel door een door de vergunningverlener aan te wijzen instantie, die over voldoende deskundigheid beschikt, ter plaatse van de opstelling voor de opslag en het gebruik van propaan zijn goedgekeurd. De keuring van het reservoir met toebehoren moet geschieden op grond van de door de Dienst voor het Stoomwezen gehanteerde "Regels voor toestellen onder druk", vigerend tijdens de vervaardiging van het reservoir. Een bewijs van goedkeuring moet aan de vergunningverlener vóór het in gebruik nemen van de installatie worden overgelegd.
- 13.9 Zo vaak de omstandigheden daartoe aanleiding geven, doch ten minste 6 jaar nadat de laatste keuring heeft plaatsgevonden moet de gehele installatie worden herkeurd door de Dienst voor het Stoomwezen, dan wel door een door de vergunningverlener aan te wijzen instantie die over voldoende deskundigheid beschikt. Van elke herkeuring moeten de bevindingen aan de vergunningverlener worden overgelegd.

- 13.10 Het door de zon bestraalde oppervlak van het reservoir moet zijn geschilderd in een lichte, de warmtestralen reflecterende kleur of beschermd zijn door een zonnedak (vervaardigd van onbrandbaar materiaal).
- 13.11 Het reservoir moet van doelmatige openingen zijn voorzien, waardoor het inwendige oppervlak in voldoende mate kan worden onderzocht. Reservoirs met een middellijn groter dan 1,20 m moeten voorzien zijn van een mangat. Indien de lengte van het reservoir meer bedraagt dan 6 m, moeten in het reservoir, zoveel mogelijk van elkaar verwijderd twee mangaten aanwezig zijn, dan wel één mangat en één ontluchtingsopening, waarvan de laatste geen kleinere middellijn mag hebben dan 150 mm. De bouten van mangatdeksels en flenzen moeten vóór de montage doelmatig worden ingevet; ruimten tussen flenzen moeten zorgvuldig worden afgedicht. De mangaten en de ontluchtingsopeningen moeten in de damruimte aan de bovenzijde van het reservoir zijn geplaatst. Het mangatdeksel en de afdichtflens van de ontluchtingsopening moeten met behulp van deugdelijke moeren en bouten, welke voorzien zijn van twee draadeinden, zijn bevestigd aan de flens van het mangat respectievelijk de ontluchtingsopening. De pakking mag niet kunnen worden uitgeblazen.
- 13.12 Behalve van een vloeistofstandaanwijzer moet het reservoir zijn voorzien van een vaste binnenpijp met een inwendige middellijn van ten hoogste 6,5 mm, waarop een proefafsluiter met een doorlaat van ten hoogste 2 mm² is gemonteerd. Deze pijp moet zodanig in het reservoir steken, dat het einde zich bevindt op het niveau van de vloeistof, wanneer het reservoir voor 90% met vloeistof is gevuld. Het reservoir mag voor ten hoogste 90% met vloeistof worden gevuld.
- 13.13 Het reservoir mag niet zijn voorzien van een spui-inrichting.
- 13.14 Het reservoir moet zijn voorzien van een doelmatige inrichting voor het aftappen van vloeibaar produkt. Deze aftapmogelijkheid is niet bedoeld als spui-inrichting en moet zijn uitgerust met een stroombegrenzer.
- 13.15 Het reservoir moet van aangelaste strippen zijn voorzien en moet door tussenkomst daarvan doelmatig zijn geaard. Deze aarding mag geen grotere overgangsweerstand hebben dan 10 Ohm.

- 13.16 Aan het begin van elke op het reservoir aangesloten leiding met een grotere uitlaatopening dan 2 mm^2 , moet een stroombegrenzer zijn aangebracht. Een stroombegrenzer moet eveneens zijn aangebracht aan het einde van een vloeistofleiding. Een stroombegrenzer mag in gesloten stand geen grotere doorlaat hebben dan 2 mm^2 . Evenwel mag een stroombegrenzer niet zijn aangebracht in een leiding vóór of na een veiligheidsklep.
- 13.17 De doorlaten van de stompen voor aansluitingen van leidingen moeten een diameter bezitten van ten minste 50 mm. In de op het reservoir aangesloten leidingen moeten afsluiters aanwezig zijn welke direct dienen te zijn geplaatst op de stompen voor de aansluitingen van de leidingen. De doorlaat van de afsluiter moet dezelfde zijn als de doorlaat van de stomp. De afsluiters moeten zijn uitgevoerd met flenzen. De flenzen van de afsluiter en de stomp moeten met behulp van deugdelijke moeren en bouten, welke voorzien zijn van twee draadeinden, aan elkaar zijn bevestigd. De pakkingen mogen niet kunnen worden uitgeblazen. Behoudens de vloeistofafvoerleiding mogen leidingen niet in de bewaarde vloeistof steken.
- 13.18 In de leidingen moeten op zo kort mogelijke afstand van de in voorschrift 13.17 genoemde afsluiters op afstand bedienbare snelafsluiters zijn geïnstalleerd. Zowel bij het hekwerk als op een afstand van ten minste 50 m van de installatie moet op een duidelijk zichtbare en goed bereikbare plaats een bedieningsknop voor deze snelafsluiters aanwezig zijn.
- 13.19 Het reservoir moet zijn voorzien van een of meer door een veer belaste veiligheidskleppen, die geschikt zijn voor propaan/butaan, direct zijn aangesloten op de damruimte en zijn afgesteld op de werkdruk van het reservoir. Bij toepassing van één veiligheidsklep mag daarvoor geen afsluiter zijn gemonteerd. Bij toepassing van méér dan één veiligheidsklep mogen afsluiters aanwezig zijn, mits zij zodanig zijn gekoppeld, dat steeds ten minste één veiligheidsklep in bedrijf is. Veiligheidskleppen moeten zijn voorzien van verticale afvoerpijpen, welke ten minste 2 m boven het reservoir uitsteken. Zij moeten zijn beschermd tegen regeninslag. Elk der hiervoor vermelde veiligheidskleppen mag zijn vervangen door een groep veiligheidskleppen, welke te zamen de vereiste capaciteit bezitten. De gezamenlijke capaciteit van de in bedrijf zijnde veiligheidskleppen moet, bepaald met lucht bij een druk die 20% boven de werkdruk ligt, ten minste gelijk zijn aan:
- $Q = 10,66 A^{0.82}$ waarin
 $Q = \text{m}^3/\text{min.}$ (lucht van 1 bar absoluut en 15°C)
 $A = \text{uitwendig oppervlak van het reservoir in m}^2.$

- 13.20 Het reservoir moet zijn voorzien van een doelmatige manometer, welke direct met de damruimte in verbinding staat. Tussen het reservoir en de manometer moet een afsluiter zijn geplaatst. De aansluiting van de manometer op het reservoir moet bij voorkeur zijn gecombineerd met de in voorschrift 13.13 bedoelde voorziening.
- 13.21 Indien het reservoir is voorzien van een thermometer moet deze zodanig zijn aangebracht, dat de temperatuur van de vloeistof wordt gemeten zonder dat enig onderdeel van de thermometer zelf met de vloeistof contact maakt.
- 13.22 Het reservoir moet zijn voorzien van een vloeistofstandaanwijzer van doelmatige constructie, welke geschikt is voor de werkdruk van het reservoir. Indien daarbij propaan naar buiten wordt afgeblazen moet de uitvoering zodanig zijn, dat maximaal niet meer gas kan ontwijken dan door een gaatje met een doorlaat van 2 mm². Het toepassen van peilglazen is verboden.
- 13.23 Het grondvlak onder het reservoir moet bestaan uit beton. Het grondvlak moet hellend zijn uitgevoerd.
- 13.24 Een reservoir moet van de volgende kentekenen zijn voorzien, welke moeten zijn ingeslagen hetzij op het reservoir zonder de sterkte nadelig te beïnvloeden, hetzij op een roestvrije plaat, die met het reservoir metallisch is verbonden:
- de naam of een andere duidelijke aanduiding van de eigenaar
  - de aanduiding of het merk van de fabrikant en het nummer van het reservoir
  - de grootte van persdruk, de datum van de laatste beproeving, het merk van goedkeuring van de keuringsinstantie
  - de waterinhoud in liters
  - de naam van het gas
  - het hoogst toelaatbare vulgewicht in kilogrammen.
- 13.25 Het reservoir moet zijn voorzien van een watersproei-installatie waarmee gelijkmatig over het oppervlak van het reservoir ten minste 8 l water per min. per m² reservoiroppervlak kan worden versproeid. Het niet vorstvrije gedeelte van de watersproei-installatie moet droog worden gehouden. Indien de watersproei-installatie is aangesloten op de waterleiding moet de toevoerafsluiter op een vorstvrije plaats zijn opgesteld op een afstand van ten minste 15 m van het reservoir. Het watersproeisysteem mag van water worden voorzien door middel van de plaatselijke brandweer. Alsdan dient op een afstand van ten minste 15 m van het reservoir een aansluitpunt aanwezig te zijn, waarop een brandslang van de plaatselijke brandweer kan worden aangesloten.

II Installatie en toebehoren

- 13.26 Leidingen met toebehoren moeten geschikt zijn voor propaan en van voldoende sterkte zijn om de grootste te verwachten spanningen ten gevolge van inwendige en/of uitwendige belastingen, zoals druk, temperatuur, trillingen en verzakkingen te kunnen weerstaan. De leidingen moeten zijn vervaardigd van speciaal voor dit doel geschikte stalen pijpen. Het gehele leidingstelsel, inclusief de appendages moet zoveel mogelijk met gelaste verbindingen, dan wel met flensverbindingen zijn uitgevoerd. Schroefdraadverbindingen dienen bij voorkeur niet te worden toegepast en mogen uitsluitend van conische binnen- en buitendraad zijn gemaakt. De fittings moeten zijn vervaardigd van staal. Het gebruik van hennep en dergelijk vezelmateriaal is verboden. Leidingen mogen niet van ondergronds gelegen flensverbindingen zijn voorzien.
- 31.27 De toegepaste appendages en de afsluiters moeten van een door de Dienst voor het Stoomwezen goedgekeurd type zijn. De afsluiters moeten van staal zijn vervaardigd, een binnenwerk van corrosiebestendig materiaal bezitten en geschikt zijn voor propaan. De afsluiters moeten zijn voorzien van flenzen. Indien de doorlaat van de afsluiter minder bedraagt dan 30 mm mogen ook conische schroefdraadverbindingen worden toegepast, mits daarbij geen gebruik wordt gemaakt van hennep of dergelijk vezelmateriaal.
- 13.28 De vloeistofleiding en de dampretourleiding, bestemd voor het vullen van het reservoir moeten aan het einde van deze leidingen, gerekend vanaf het reservoir, zijn voorzien van een afsluiter, welke telkens na het vullen moet worden gesloten. Deze afsluiters moeten deugdelijk zijn ondersteund. Bovendien moeten de vloeistof- en de dampretourleiding, zolang daarvan geen gebruik wordt gemaakt, zijn afgedicht door middel van een blinde flens of afsluitdop. De eindafsluiter van de vloeistofleiding en de dampretourleiding moeten zijn voorzien van een terugslagklep of een stroombegrenzer. De aansluitpunten van de vloeistofleiding en de dampretourleiding moeten zijn voorzien van een duidelijk opschrift dat aangeeft waarvoor de leidingen zijn bestemd.
- 13.29 Voor het eventueel afblazen van gas uit de vulslang, dat bij het afkoppelen na het vullen van het reservoir kan vrijkomen, moet tussen de afsluiter van de blinde flens of dop van de vloeistofleiding respectievelijk van de dampretourleiding, genoemd in voorschrift 13.28 een afblaasleiding met afsluiter zijn aangebracht. Het afblazen van de vulslang dient door de afblaasleiding in de open lucht te geschieden. Bij het afblazen mag uit de afblaasleiding ten hoogste 1 kg propaan ontwijken. Afblaasinrichtingen moeten zijn voorzien van verticale afvoerpijpen welke ten minste 3 m boven het maaiveld uitsteken. De afvoerpijpen moeten zijn beschermd tegen regeninslag.

- 13.30 Alle ondergrondse leidingen moeten met grote zorgvuldigheid zijn uitgevoerd en moeten tegen corrosie en belasting door verkeer e.d. doelmatig zijn beschermd.
- 13.31 Vloeistofleidingen en met name de gedeelten tussen twee afsluiters moeten zijn voorzien van doelmatig afgestelde ontlastkleppen, indien de mogelijkheid bestaat, dat de druk daarin te hoog kan oplopen.
- 13.32 Slangverbindingen tussen het aanvoerende reservoir en het vulpunt moeten:
- a bestand zijn tegen vloeibaar propaan
  - b een barstdruk hebben van ten minste 90 bar
  - c van een door de Dienst voor het Stoomwezen goedgekeurd type zijn.
- De slangen, alsmede de bijbehorende koppelingen, moeten ten minste eenmaal per halfjaar op deugdelijkheid worden gecontroleerd en hydraulisch op tweemaal de werkdruk worden beproefd door een bevoegd persoon. Van deze beproeving moet een schriftelijke gedagtekende verklaring worden opgemaakt, welke desgevraagd aan Gedeputeerde Staten van Gelderland moet worden overgelegd.
- 13.33 Aan het reservoir, de leidingen en de appendages mogen geen handelingen worden verricht, waarbij vuur wordt gehanteerd of kan ontstaan alvorens de zekerheid is verkregen, dat geen ontplofbaar damp-luchtmengsel aanwezig is of kan zijn. Dit zal onder andere het geval zijn, indien de installatie geheel gasvrij is gemaakt. Het gasvrijmaken van de installatie of gedeelten daarvan moet op een veilige wijze plaatsvinden.
- 13.34 De elektrische installatie, gelegen binnen 3 m van het reservoir en het vulpunt, moet voldoen aan de bepalingen geldende met betrekking tot installaties in ruimten met beperkt gasontploffingsgevaar, zoals deze zijn aangegeven in normblad NEN 1010, 2^e druk, oktober 1962. Natriumverlichting en het gebruik van verlengsnoeren binnen de genoemde afstand is verboden.
- 13.35 Buiten het rond het reservoir geplaatste hekwerk moeten in de nabijheid van de deuren van het reservoir twee met droogpoeder werkende blustoestellen, elk met een inhoud van ten minste 7 kg blusstof, voor direct gebruik gereed en tegen weer en wind beschermd aanwezig zijn. De toestellen moeten ten minste eenmaal per jaar op hun goede werking door een deskundige worden onderzocht.
- 13.36 Op het terrein, gelegen binnen het rond het reservoir geplaatste hekwerk, is roken alsmede het aanwezig zijn van vuur verboden.

-
- 13.37 Het terrein binnen het rond het reservoir geplaatste hekwerk moet zijn vrijgehouden van brandbare materialen. Onkruid en gras moeten kort worden gehouden. Het gebruik van brandgevaarlijke onkruidbestrijdingsmiddelen is niet toegestaan.
- 13.38 Het vullen van het reservoir mag niet geschieden indien daarbij wordt gerookt of enigerlei vuur of open kunstlicht aanwezig is. Bij het vulpunt moet een met droogpoeder werkend blustoestel met een vulling van ten minste 7 kg blusstof voor direct gebruik gereed aanwezig zijn.
- 13.39 De motor van het voertuig, waarmee propaan wordt aangevoerd mag niet in werking zijn tijdens het aan- en afkoppelen van de leidingen en - indien deze motor daarbij niet benodigd is - niet tijdens het lossen.
- 13.40 Een installatie of onderdeel daarvan, waarin propaan in welke vorm ook wordt gebracht of zich bevindt of waar propaan doorheen geleid of daaraan onttrokken wordt, moet steeds in goede staat van onderhoud verkeren.
- 13.41 De installatie moet zijn uitgevoerd door een erkende installateur (gasfitter). De lassen in boven- en ondergrondse leidingen moeten zijn gemaakt door een gekwalificeerde lasser.
- 13.42 Het vulpunt van het reservoir moet voldoende tegen aanrijding zijn beschermd door een remmingwerk van stevig bevestigde stalen buizen - met een middellijn van ten minste 10 cm - in een tot op ongeveer 25 cm verhoogde betegelde, bestrate, dan wel daaraan gelijkwaardige verharde grondslag, die ten minste 25 cm buiten de buisbescherming reikt, dan wel door een doelmatige vangrailconstructie.
- 13.43 Het vullen van het reservoir moet onder toezicht gebeuren. De vulslang mag niet in aanraking zijn met scherpe delen, waardoor deze zou kunnen worden beschadigd. De te lossen tankwaggen moet op maximaal 5 m van het vulpunt zijn opgesteld.
- 13.44 In de inrichting mag op een afstand van 7,5 m van het vulpunt geen brandbaar materiaal, open vuur of aanzuigopeningen van ventilatiesystemen aanwezig zijn.
- 13.45 Onderhouds- en reparatiewerkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd door een erkende installateur. Wijzigingen van de installatie, alsmede reparaties aan het reservoir met toebehoren, of reparaties waarbij aan de installatie wordt gelast, behoeven de toestemming van de instantie, die is belast met de (her)keuring van de installatie. Wordt aan de installatie gelast dan moet ten minste het betreffende gedeelte van de installatie tevens opnieuw worden gekeurd door de met de (her)keuring belaste instantie.

13.46 De installatie moet in goede staat van onderhoud verkeren en het vulpunt met omgeving moet schoon worden gehouden.

14 GASDRUKREDUCEER- EN MEETSTATION (VRIJSTAAND GEBOUW)

- 14.1 In het gebouw mogen alleen de voor het goed functioneren van de gasdrukregel- en meetinstallatie benodigde apparaten zijn opgesteld.
- 14.2 Sleuven in een vloer moeten gasdicht zijn en moeten zijn afgedekt door roosters van hout of verzinkt metaal; de sleuven mogen niet zijn opgevuld met zand of een andere onbrandbare stof tenzij zich in de sleuf slechts gelaste stalen leidingen zonder flenzen bevinden.
- 14.3 De muren moeten bestaan uit metselwerk ter dikte van 21 cm, beton of ander materiaal dat met betrekking tot de sterkte, onbrandbaarheid en scherfwerking bij explosies tenminste even goede eigenschappen heeft.
- 14.4 In de muren mogen geen vensters en dergelijke zijn aangebracht; er mogen geen brandbare materialen zijn verwerkt behalve aan deuren, kozijnen en dakrandconstructies; elke ruimte moet toegankelijk zijn door een naar buiten draaiende afsluitbare deur; deuren moeten zelfsluitende deuren zijn van hout, dik ten minste 4 cm en een aanslag bezitten van ten minste 2,5 cm of van een andere constructie zijn met een brandwerendheid van ten minste 30 minuten, bepaald overeenkomstig de normen NEN 3884, uitgave 1978 en NEN 3885, uitgave 1982.
- 14.5 De afdekking moet zijn vervaardigd van moeilijk brandbaar licht materiaal; dode ruimten in de dakconstructie mogen niet aanwezig zijn; in geval van een explosie moet het dakvlak gemakkelijk kunnen wijken, zodat de wanden zoveel mogelijk intact kunnen blijven.
- 14.6 Leidingdoorvoeringen moeten gasdicht zijn en zijn uitgevoerd overeenkomstig artikel 9 van de norm NEN 3028, uitgave 1970.
- 14.7 De gasdrukregel- en meetruimte mag niet in verbinding staan met een riolering.

- 14.8 a De ruimte voor de gasdrukregel- en meetinstallatie moet rechtstreeks op de buitenlucht zijn geventileerd door middel van niet-afsluitbare openingen van geen kleinere afmetingen dan 1 cm, aangebracht in de muren nabij of in de afdekking, gelijkmatig over de lengte van de muren of afdekking verdeeld; de openingen moeten zo zijn geplaatst dat een goede dwarsventilatie wordt verkregen; de nuttige doorlaat van de aan- en afvoeropeningen moet ten minste 1% van de grondoppervlakte bedragen, verdeeld in 0,5% op 15 cm boven de vloer en 0,5% nabij de dakrand en/of in het dak; indien alleen nabij de dakrand en/of via het dakoppervlak wordt geventileerd moet de totale doortocht van de openingen ten minste 3% van de grondoppervlakte bedragen.
- b Ventilatie van de spouwmuren op de buitenlucht moet geschieden door middel van openingen met afmetingen van ten minste 1 cm; de ventilatie van de spouw moet separaat van de onder a bedoelde ventilatie geschieden; het totale ventilatie-oppervlak van de spouw per meter muurlengte moet ten minste 30 cm² zijn; de ventilatieopeningen moeten zijn aangebracht in het buitenspouwblad nabij de vloer en nabij de afdekking en gelijkmatig over de muren zijn verdeeld.
- 14.9 De ventilatie-openingen moeten zodanig zijn beschut dat het niet mogelijk is op eenvoudige wijze door deze openingen stoffen en/of voorwerpen in het gebouw te brengen; hiertoe moeten de openingen in labryntvorm zijn uitgevoerd of moeten de openingen zijn beschut door dubbele beplating of dubbele roosters, met wederzijds verspringende openingen; de spleetbreedte van deze openingen mag niet kleiner zijn dan 1 cm en niet groter dan 2 cm; de nuttige doorlaat van de openingen in de beschuttingen mag niet kleiner zijn dan de in voorschrift 14.11 genoemde waarde. De ventilatie-openingen moeten steeds zijn vrijgehouden.
- 14.10 De toegangsdeuren moeten, uitgezonderd voor het doorlaten van personen en/of goederen, met slot en sleutel zijn gesloten.
- 14.11 De vloer van de ruimte waarin de gasdrukregel- en meetinstallatie staat opgesteld moet zijn afgedekt met beton, linoleum, hardgebakken tegels of materiaal dat ten aanzien van vonkvorming gelijkwaardige eigenschappen bezit.
- 14.12 De ruimte van het gebouw moet zijn voorzien van een elektrische verlichtingsinstallatie.

- 14.13 De verwarming van de ruimte voor de gasdrukregel- en meetinstallatie mag slechts geschieden door verwarmingstoestellen, waarvan:
- a de verbrandingsruimte niet in open verbinding staat of kan worden gebracht met deze ruimten
  - b de delen, die direct in contact staan met deze ruimten, geen hogere oppervlakte-temperatuur hebben dan 350°C.
- 14.14 In en nabij het gebouw mag, behoudens bij noodzakelijke werkzaamheden verricht door ter zake deskundig personeel, geen open vuur aanwezig zijn en is roken niet toegestaan; op het gebouw moet opvallend en met duidelijk leesbare letters van ten minste 5 cm hoogte het opschrift "ROKEN EN VUUR VERBODEN" of een overeenkomstig genormaliseerd veiligheidsteken volgens de norm NEN 3011, uitgave 1977, zijn aangebracht.
- 14.15 Binnen een afstand van ten minste 1 m van het gebouw moet het terrein zijn vrijgehouden van brandbare materialen.
- 14.16 Op een afstand van ten minste 5 m en ten hoogste 20 m van het gebouw moet zowel in de gastoevoerleiding als in de gasafvoerleiding een afsluiter zijn geplaatst. Indien op de aftaktubelure van de hoofdgastoevoerleiding naar het gebouw een afsluiter is aangebracht, waarvan de afstand tot het gebouw meer dan 20 meter bedraagt, maar 50 m niet overschrijdt, kan in de gastoevoerleiding worden volstaan met deze afsluiter. De afsluiters moeten onder alle omstandigheden goed bereikbaar zijn en duidelijk zijn aangegeven, terwijl de situering zodanig moet zijn, dat beschadiging door verkeer niet mogelijk is.
- 14.17 De constructie van de installatie moet voldoen aan de norm NEN 1091 (veiligheidsvoorschriften voor gastransportleidingen), uitgave 1973.
- 14.18 De installatie moet spanningsvrij zijn ondersteund; eventuele zakkingen van de toe- en afvoerleidingen mogen geen ontoelaatbare hoge spanningen in de installatie kunnen veroorzaken.
- 14.19 Toestellen, leidingen en appendages moeten geschikt zijn voor de optredende druk zowel onder normale bedrijfsomstandigheden als in de gevallen dat de drukbeveiligingsapparatuur in werking is gekomen.
- 14.20 De installatie moet te allen tijde goed bereikbaar zijn voor bediening, inspectie en onderhoud.

- 14.21 Toestellen, waaruit onder normale omstandigheden gas stroomt, moeten zijn voorzien van een afvoerleiding, waardoor dit gas op een zodanige plaats in de buitenlucht wordt afgevoerd, dat geen hinder of gevaar voor de omgeving ontstaat.
- 14.22 Openingen in de installatie die een grotere diameter hebben dan 1 mm, en waar bijvoorbeeld als gevolg van het bezwijken van een membraan of balg of het in werking treden van een veiligheidsklep, gas in gevaarlijke hoeveelheden kan uitstromen, moeten zijn voorzien van een afvoerleiding waardoor dit gas op een veilige plaats in de buitenlucht wordt afgevoerd; de aansluiting van een manometer met een bourdonbuis moet zijn voorzien van een vaste doorlaat met een diameter van ten hoogste 1 mm.
- 14.23 Een drukbeveiligingstoestel moet zijn aangebracht dat voorkomt dat bij het falen van de drukreguleerder de uitlaatdruk ontoelaatbaar hoog oploopt; indien de toevoerdruk hoger is dan 1 bar en groter dan 1,5 maal de maximum druk, waarvoor de toestellen en leidingen na de gasdrukregel- en meetinstallatie geschikt zijn, moeten extra maatregelen voor de drukbeveiliging zijn getroffen.
- 14.24 Indien stof in het gas aanwezig is of kan komen, zodat de goede werking van de gasdrukregel- en meetapparatuur in gevaar komt, moet een stoffilter van voldoende capaciteit zijn geïnstalleerd.
- 14.25 Indien gevaar voor terugstroming bestaat moet in de leiding achter de gasdrukregel- en meetinstallatie een terugslagklep of gelijkwaardig toestel zijn geplaatst.
- 14.26 Van de installatie moeten de hoofdgegevens inzake de samenstelling, bediening, schakeling en veiligheid zijn vastgelegd in een veiligheidsregister, dat in het station moet worden bewaard; in het veiligheidsregister moeten tenminste de volgende gegevens zijn vermeld:
- a een schema van de regel- en meetinstallatie
  - b een schema van de in- en uitgaande leidingen met hun afsluiters
  - c essentiële gegevens omtrent de regel- en meetinstallatie.
- 14.27 Onderhoudswerkzaamheden aan en omschakeling of reparatie van een installatie mogen alleen plaatsvinden door of onder direct toezicht van deskundigen van het gasleveringsbedrijf; bij de installatie moet duidelijk en op schriftelijke wijze hierop worden geattendeerd.

- 14.28 Tijdens het verrichten van werkzaamheden aan de installatie moet voor onmiddellijk gebruik gereed aanwezig zijn een koolzuursneeuw- of poederblusser, voorzien van een vulling van ten minste 7 kg.
- 15 OPSLAG LABORATORIUM CHEMICALIËN (TEKENING NR. 1022 H-14)/
OPSLAG CHEMICALIËN IN MAGAZIJN (TEKENING NR. 1022 H-1)
- 15.1 De vloeistoffen moeten worden bewaard in goed gesloten vaten met een inhoud van niet meer dan 300 l, in mandflessen of in goed gesloten flessen met een inhoud van niet meer dan 5 l.
- 15.2 De vaten, bussen of flessen moeten zijn geborgen in een uitsluitend voor dit doel bestemd gebouw, zonder kelder of verdieping, dat van buitenaf toegankelijk is; flessen en mandflessen mogen niet zijn gestapeld.
- 15.3 Van elke opslagruimte moet(en):
- a de vloer zijn vervaardigd van beton of metselwerk en vloeistofdicht zijn bijvoorbeeld door middel van een coating
  - b de wanden zijn vervaardigd van beton of metselwerk, dik ten minste 11 cm of van een andere constructie met een brandwerendheid van ten minste 60 minuten, bepaald overeenkomstig de norm NEN 3884, uitgave 1978
  - c de afdekking zijn vervaardigd van onbrandbaar licht materiaal en zodanig uitgevoerd dat in geval van ontploffing, het dak gemakkelijk kan wijken
  - d de toegangsdeur een naar buiten draaiende deur zijn, vervaardigd van hout, dik ten minste 4 cm en met een aanslag van ten minste 2,5 cm of van een andere constructie met een brandwerendheid van ten minste 30 minuten, bepaald overeenkomstig de normen NEN 3884, uitgave 1978 en NEN 3885, uitgave 1982
  - e de drempel onder de toegangsdeur met de vloer en de wanden een vloeistofdichte bak vormen, welke de gehele voorraad kan bevatten.
- 15.4 Elke opslagruimte moet op de buitenlucht zijn geventileerd door middel van openingen, aangebracht in de wanden, nabij de vloer boven het peil van de drempel van de toegangsdeur en door openingen in de wanden nabij de afdekking, gelijkmatig over de lengte van de wanden verdeeld; deze openingen moeten een luchtdoorlatend oppervlak hebben van ten minste 1 dm² en een gezamenlijke doorlaat hebben van ten minste 1/250 van het vloeroppervlak van de bewaarplaats met een minimum van 4 dm²; de openingen mogen niet afsluitbaar zijn en moeten zijn voorzien van roosters.

-
- 15.5 Ongereinigde lege vaten moeten worden bewaard als gevulde vaten.
- 16 LABORATORIUM
- 16.1 De hoeveelheid brandbare, vluchtige, giftige en of corrosieve stoffen in het laboratorium moet zoveel mogelijk worden beperkt tot een opslag welke nodig is voor het dagelijks gebruik.
- 16.2 Indien werkzaamheden moeten plaatsvinden waarbij gebruik moet worden gemaakt van vluchtige brandbare vloeistoffen; gassen, nevels of vaste stoffen moet dit geschieden in een zuurkast, waarvan een voldoende aantal goed uitgevoerde exemplaren aanwezig moet zijn.
- 16.3 Zuurkasten mogen geen opslagplaats worden voor de handvoorraad zuren, brandbare vloeistoffen, e.d.
- 16.4 Zuurkasten, waarin "onbewaakte" proeven doorlopen die brandgevaar opleveren, moeten zijn voorzien van een automatische brandblusinstallatie.
- 16.5 Ten minste eenmaal per jaar of zoveel vaker als dit nodig blijkt, moeten de afzuiginstallaties op hun goede werking worden gecontroleerd.
- 16.6 Toestellen voor de verwarming van het laboratorium mogen geen aanleiding geven tot vonkvorming, de oppervlaktetemperatuur moet zodanig zijn, dat daardoor geen gevaar voor ontsteking van ontplofbare of brandbare mengsels of stoffen kan ontstaan.
- 16.7 De verwarming van het laboratorium mag niet geschieden met behulp van direct gestookte verwarmingsapparatuur.
- 16.8 Alle andere verwarmingstoestellen of branders die gas verbruiken, moeten door een vaste verbinding op het gasnet zijn aangesloten. De aardgasinstallatie moet voldoen aan de Gasinstallatievoorschriften GAVO 1976 (NEN 1078).
- 16.9 Elektrische installaties moeten voldoen aan NEN 1010 "Veiligheidsvoorschriften voor laagspanningsinstallaties" en de eventuele aanvullingen daarop.
- 16.10 Indien voor werkzaamheden in het laboratorium gasbranders worden toegepast, mogen deze alleen vanaf de werktafels door een flexibele leiding op het gasnet zijn aangesloten.

- 16.11 De gasslangen moeten zo kort mogelijk zijn. De rubberslang moet voldoen aan NEN 5658. De slang moet klemmend passen op de slangtuiten van de kraan en het verbruikstoestel.
- 16.12 Gasleidingen moeten zijn voorzien van duurzame opschriften, waaruit de naam en de aard van het gevaar van het getransporteerde medium blijkt volgens NEN 1867. Dit geldt ook voor aftappunten en afsluiters.
- 16.13 Buiten het laboratorium moet een hoofdgaskraan zijn aangebracht op een gemakkelijk te bereiken en duidelijk aangegeven plaats. Deze hoofdgaskraan moet in geval van brand direct kunnen worden afgesloten.
- 16.14 Aan het einde van iedere vaste gasleiding moet een gaskraan aanwezig zijn. De leidingen moeten elk afzonderlijk kunnen worden afgesloten en de kranen moeten te allen tijde direct bereikbaar zijn. De hoofdgasleiding in het laboratorium - waarop alle afzonderlijke gasleidingen zijn aangesloten - moet aan het einde van elke werkdag worden afgesloten. Er mag dan geen druk op de slangen blijven staan.
- 17 ONDERGRONDSE OPSLAG VAN EPICHLORHYDRINE
- 17.1 In de tank aangegeven op tekening nr. 1022 H-10 met het renvooi nr. 33 mag slechts epichloorhydrine worden opgeslagen.
- 17.2 De tank moet een cilindrische vorm hebben en zijn vervaardigd van gewalst staal; dat ten minste voldoet aan de eisen voor Fe 37^B volgens Euronorm 25/67; de dikte van de voor de tankwand gebruikte plaat moet ten minste 5 mm bedragen en mag niet kleiner zijn dan
- $$s = \frac{\text{middellijn van de tank, uitgedrukt in mm}}{400} + 1 \text{ mm,}$$
- afgerond naar boven op hele mm;
de bodem moet bol zijn en zodanig gevormd, dat de bevestigingsnaad van de bodem aan de romp in het cilindrische deel van de tank is aangebracht; de bodem moet minstens even sterk zijn als de romp van de tank; alle lassen moeten doorbelast zijn en overigens voldoen aan de eisen van goed vakmanschap; de afmetingen van de tank moeten zodanig zijn, dat inwendige inspectie en schoonmaken mogelijk zijn; de tank mag niet in compartimenten zijn verdeeld.
- 17.3 De tank moet zijn voorzien van:
- a een mangat met een inwendige middellijn van ten minste 500 mm

- b twee deugdelijk geconstrueerde hijsplaten, symmetrisch aangebracht ten opzichte van het midden van de tank aan de bovenkant van de romp
- c een borrelpijp, een vulpijp en (een) zuigpijp(en), waarbij de borrelpijp en de vulpijp ten minste 2 cm dieper in de tank reiken dan de zuigpijp(en)
- d een aansluiting voor een ontluchttingsleiding met een inwendige middellijn van ten minste 38 mm; in de wanden van de buizen en de pijpen mogen met uitzondering van het glycerineslot geen openingen voorkomen.

17.4 Voor zover mogelijk moeten de aansluitingen aan de tank op een mangatdeksel zijn aangebracht, waarbij de volgende combinaties mogen voorkomen:

- a één mangat in het midden van de tank:
zo mogelijk moeten de vulpijp en de zuigpijp op het mangatdeksel zijn geplaatst; de aansluiting voor de ontluchttingsleiding moet op het ene einde en de borrelpijp en waterafvoerbuis op het andere einde van de tank zijn aangebracht
- b één mangat aan een uiteinde van de tank:
  - 1 de vulpijp, de borrelpijp en waterafvoerbuis moeten op het mangatdeksel zijn geplaatst, terwijl de zuigpijp en de aansluiting voor de ontluchttingsleiding op het andere einde van de tank moeten zijn aangebracht;
  - 2 de zuigpijp en de aansluiting voor de ontluchttingsleiding moeten op het mangatdeksel zijn geplaatst, terwijl de vulpijp, borrelpijp en de waterafvoerbuis op het andere einde van de tank moeten zijn aangebracht;
- c twee mangaten, elk aan een einde van de tank:
de zuigpijp(en), de borrelpijp en retourleidingpompseal moeten op het ene en de vulpijp en de aansluiting voor de ontluchttingsleiding op het andere mangatdeksel zijn geplaatst.

17.5 De tank moet, nadat de walshuid in- en uitwendig zorgvuldig is verwijderd, uitwendig tegen corrosie zijn beschermd door een doelmatig samengestelde, gelijkmatig over het oppervlak van de tank verdeelde, bekleding van ten minste 5 mm dikte, bestaande uit een grondlaag van geblazen asfalt-bitumen en een deklaag van asfalt-bitumen met vulstof, of op een andere, even doeltreffende wijze tegen corrosie zijn beschermd; de wijze van bekleden en de daarvoor toegepaste materialen moeten voldoen aan het gestelde in Mededeling nr. 13 van Corrosie Commissie II van het Metaalinstituut TNO afdeling Corrosie (uitgave 1962). Het voldoende tegen corrosie beschermd zijn van de tank moet blijken uit een door het Keuringsinstituut voor Waterleidingartikelen (KIWA) of door een door dit instituut erkende deskundige uitgebracht rapport.

Een afschrift van het rapport moet kunnen worden overgelegd aan Gedeputeerde Staten van Gelderland.

- 17.6 Ter plaatse waar de tank ligt, moet door het Keuringsinstituut voor Waterleidingartikelen (KIWA) of door een door dit instituut erkende deskundige de specifieke elektrische bodemweerstand worden bepaald; een afschrift van het rapport moet aan Gedeputeerde Staten van Gelderland kunnen worden overgelegd.
- 17.7 Tenzij op grond van het in voorschrift 17.6 genoemde rapport kan worden aangetoond, dat de specifieke weerstand van de grond op de plaats waar de tank ligt meer dan 5000 Ohm cm bedraagt, moet de tank uitwendig tegen corrosie zijn beschermd door middel van een kathodische bescherming, welke aan het gehele te beschermen oppervlak een potentiaal geeft van - 850 mV of een grotere negatieve waarde (in anaerobe gronden ten minste - 950 mV), gemeten ten opzichte van een Cu-CuSO₄-referentiecel; de weerstand van de grond moet worden bepaald op het diepste punt van de te maken uitgraving; de meting van de weerstand mag niet geschieden onder extreme omstandigheden van droogte.
- 17.8 Indien de tank is ingegraven op een plaats, waarover zwaar verkeer plaatsvindt, moeten bijzondere voorzieningen zijn getroffen tot het tegengaan van gevaar van beschadiging van de tank of de leidingen; gemorste olieprodukten mogen de bekleding van de tank niet kunnen bereiken; de voorzieningen tegen zwaar verkeer kunnen bestaan uit het aanzienlijk dieper ingraven van de tank of het plaatsen van een voldoende sterke betonafdekking; voorzorgen ter voorkoming van beschadiging van de tankbekleding door gemorste olieprodukten kunnen onder meer bestaan in het boven de tank aanbrengen van een wegdek, dat geen olieprodukten doorlaat of in het afdekken van de tank met een plasticfolie.
- 17.9 De tank moet enigszins hellend zijn gelegd en zodanig dat de aansluiting voor de ontluichtingsleiding zich aan het hoogstgelegen einde bevindt; het bovineinde van de tank mag niet meer dan de afstand van de bovenzijde van de mangatstomp tot de tank hoger liggen dan het andere einde.
- 17.10 Het hijsen en neerlaten van de tank mag uitsluitend geschieden door ophanging aan de hijsplaten; de mangaten moeten aan de bovenzijde van de tank komen te liggen.
- 17.11 De tank moet zover zijn ingegraven, dat de dekking boven het mangatdeksel ten minste 50 cm bedraagt; onder de tank moet een laag ingewaterd zand aanwezig zijn, dik ten minste 30 cm; de ruimte rondom de tank moet zijn opgevuld met een laag zand, welke ten minste 30 cm dik is en waaruit harde

voorwerpen zorgvuldig zijn verwijderd; het mangat of de mangaten moeten gemakkelijk bereikbaar zijn; de sleuven van ondergrondse pijpleidingen moeten eveneens met zand zijn aangevuld.

- 17.12 De tank moet zo nodig tegen opdrijven en tegen verzakken zijn verzekerd; de beveiliging tegen opdrijven wordt bereikt door het gewicht van de gronddekking boven de tank ten minste gelijk te maken aan de maximale opwaartse druk van de tank in water (overeenkomende met het volume van de tank), verminderd met het gewicht van de lege tank; het gewicht van de gronddekking kan worden vergroot door de tank dieper in te graven of door het toepassen van een betonnen dekplaat.
- 17.13 De leidingen moeten op afschot naar de tank zijn gelegd, van staal zijn vervaardigd en met gelaste verbindingen dan wel met flensverbindingen of pijpfitwerk zijn uitgevoerd; ondergrondse leidingen moeten tegen corrosie zijn beschermd.
- 17.14 De wijze van bekleden en de daarvoor toegepaste materialen moeten voldoen aan het gestelde in Mededeling nr. 13 van Corrosie Commissie II van het Metaalinstituut TNO, afdeling Corrosie (uitgave 1962); indien de bescherming ter plaatse wordt aangebracht, moet zij bestaan uit een omwikkeling van asfaltbitumenband met 50% overlap aangebracht op een hechtlaag van asfaltbitumen A, eveneens zoals aangegeven in voren genoemde Mededeling nr. 13.
- 17.15 Alle losneembare pijpansluitingen aan de tank moeten zijn aangebracht boven het horizontale vlak, door de bovenzijde van de mangatstomp(en) gedacht.
- 17.16 Pakking- en elektrisch isolatiemateriaal moeten bestand zijn tegen olieprodukten en tegen de invloed van de bodem; ten behoeve van een kathodische bescherming moeten bovengrondse delen van de installatie elektrisch zijn geïsoleerd van de tank en de ondergrondse leidingen; deze isolatiestukken moeten tegen beschadiging zijn beschermd.
- 17.17 Op de aansluiting voor de ontluichtingsleiding moet een leiding worden aangebracht met een inwendige middellijn van ten minste 38 mm; deze leiding moet bovengronds stevig zijn bevestigd, mag niet in een besloten ruimte als bijvoorbeeld een spouw zijn aangebracht en moet te allen tijde een open verbinding van de tank met de buitenlucht vormen; de tank mag geen andere inrichtingen voor de toevoer van buitenlucht hebben dan de ontluichtingsleiding.

- 17.18 De uitmonding van de ontluuchttingsleiding moet zich ten minste 3 m boven de begane grond bevinden en op een zodanige plaats, dat het uit deze leiding ontwijkende gasmengsel zich niet kan verzamelen in een besloten ruimte, noch uitstromen nabij schoorstenen, ramen of andere openingen van gebouwen; het boveinde moet zodanig zijn omgebogen of T-vormig zijn uitgevoerd of door een kap zijn afgedekt, dat inregenen niet mogelijk is; aan het uiteinde moet een vlamkerend rooster zijn aangebracht.
- 17.19 Het vulpunt (de aansluitkoppeling van de losslang) mag zich niet bevinden binnen een gebouw, noch binnen 2 m afstand van een tank; bij het vulpunt moet duidelijk zijn aangegeven de netto-inhoud van de tank, alsmede voor welk produkt de tank is bestemd; bij het vulpunt moet een aansluitmogelijkheid zijn voor een kabel voor het afvoeren van statische elektriciteit.
- 17.20 Indien in de zuigleiding een terugslagklep is aangebracht, moet deze onmiddellijk voor of in de pomp zijn gemonteerd; in iedere leiding die gevaar kan opleveren voor het overhevelen van vloeistof, moet een goed werkende hevelbreker zodanig zijn aangebracht, dat hevelwerking onder alle omstandigheden wordt voorkomen; in dit geval moet tevens een afsluiter in de leiding zijn geplaatst.
- 17.21 De tank, de appendages en de leidingen moeten vloeistofdicht zijn; alle leidingen en appendages moeten voldoende sterk zijn en doeltreffend tegen mechanische beschadiging zijn beveiligd; afsluitingen mogen niet kunnen vastroesten.
- 17.22 Het vullen van de tank moet geschieden uit een tankwagen door een zowel aan de aanvoerende tankwagen als aan de vulleiding gekoppelde losslang; de tankwagen moet tijdens het lossen in de openlucht zijn opgesteld; de motor van de tankwagen mag gedurende het aan- en afkoppelen van de losslang niet in werking zijn.
- 17.23 Bij het vullen van de tank uit een tankwagen moeten maatregelen tot het afvoeren van statische elektriciteit worden getroffen; de elektrische verbinding tussen tankwagen en tank moet tot stand zijn gebracht alvorens de losslang wordt aangesloten en mag slechts worden verbroken, nadat na het vullen de losslang is afgekoppeld.
- 17.24 Alvorens met het vullen van de tank wordt begonnen, moet de tankinhoud nauwkeurig worden vastgesteld.

- 17.25 Het vullen van de tank moet geschieden met zodanige voor zorgen, dat lekken en morsen van vloeistof wordt voorkomen; de tank mag voor ten hoogste 98% met vloeistof worden gevuld.
- 17.26 Het vullen van de tank is verboden, indien daarbij wordt gerookt of enigerlei vuur of open kunstlicht aanwezig is of de motor van de tankwagen in werking is.
- 17.27 Onmiddellijk nadat vloeistof in de tank is overgebracht en de losslang is losgekoppeld, moet de vulleiding met een goed sluitende dop worden gesloten.
- 17.28 De kathodische bescherming moet jaarlijks door het Keuringsinstituut voor Waterleidingartikelen (KIWA) of een door dit instituut erkende deskundige op haar goede werking worden gecontroleerd; een afschrift van het beproevingsrapport moet aan Gedeputeerde Staten van Gelderland worden overgelegd.
- 17.29 Een mangatdeksel mag slechts voor onderzoek of onderhoudswerkzaamheden worden geopend en alleen indien de in de tank aanwezige vloeistof tot beneden de onderkant der zuigpijp reikt.
- 17.30 Indien een redelijk vermoeden bestaat, dat de tank of een leiding lek is of in slechte toestand verkeert, moet deze ten overstaan van een daartoe aangewezen ambtenaar worden onderzocht en opnieuw op dichtheid worden beproefd met lucht met een onderdruk van 30 kPa en vervolgens met een overdruk van 30 kPa.
- 17.31 De installatie moet in goede staat van onderhoud verkeren en het vulpunt met omgeving moet schoon worden gehouden; in de onmiddellijke omgeving van de tank mag geen beplanting aanwezig zijn, waarvan de wortels in de bekleding van de tank kunnen groeien.
- 17.32 Indien bij de onder voorschrift 17.30 bedoelde controle blijkt, dat de installatie lek is, moet:
- a dit terstond aan Gedeputeerde Staten van Gelderland worden gemeld
  - b de lekke tank terstond worden geledigd
  - c een lekke leiding terstond worden hersteld of vervangen
  - d de geledigde tank binnen twee maanden zijn hersteld of vervangen.
- 17.33 Indien de ondergrondse opslagtank buiten gebruik wordt gesteld, moet:
- a dit terstond met vermelding van datum van buiten gebruikstelling aan Gedeputeerde Staten van Gelderland worden gemeld

- b voorafgaande aan de onder a bedoelde datum de vloeistof uit de tank zijn verwijderd, alsmede de tank worden schoongemaakt en ontgast
  - c de tank worden verwijderd en verschroten; eventueel kan in overleg met de dienst Milieuhygiëne worden besloten tot het volschuimen of vullen met zand op een zodanige wijze dat bij het vergaan van de tank de grondslag niet kan verzakken.
- 17.34 De eventuele aantasting van de tankwand door corrosie mag niet meer bedragen dan ten hoogste 5% van de oorspronkelijke tankwanddikte ten gevolge van gelijkmatige corrosie en ten hoogste 25% van de oorspronkelijke tankwanddikte ten gevolge van putcorrosie; bij overschrijding van deze aantasting moet:
- a deze aantasting terstond aan Gedeputeerde Staten van Gelderland worden gemeld
  - b de vloeistof binnen twee maanden uit de tank zijn verwijderd
  - c de geledigde tank binnen vier maanden in overleg met Gedeputeerde Staten van Gelderland zijn hersteld dan wel vervangen.
- 17.35 Indien op welke wijze dan ook, verontreiniging van de bodem door epichloorhydrine optreedt, moet:
- a deze verontreiniging terstond aan Gedeputeerde Staten van Gelderland worden gemeld
  - b de verontreinigde grond in overleg met Gedeputeerde Staten van Gelderland worden verwijderd en afgevoerd
  - c zo nodig de bekleding van de tank en/of de leidingen worden gecontroleerd op aantasting door epichloorhydrine; beschadigingen moeten terstond worden hersteld
  - d de grond rond de tank en de leidingen worden aangevuld met grond, waaruit stenen en scherpe voorwerpen zorgvuldig zijn verwijderd.
- 17.36 Na herstelling van de tank en/of de leidingen moet ten overstaan van een daartoe aangewezen ambtenaar de dichtheid worden aangetoond door een beproeving van de installatie met lucht met een onderdruk van 30 kPa en vervolgens met een overdruk van 30 kPa.
- 17.37 Indien de tank wordt vervangen, moet vóóraf contact worden opgenomen met de dienst Milieuhygiëne van de provincie Gelderland.

---

18 NOODSTROOMAGGREGAAT

- 18.1 Het noodstroomaggregaat met aandrijvende dieselmotor moet zijn geplaatst op een betonfundatie of een andere constructie; deze betonfundatie of andere constructie moet geïsoleerd van de omringende vloer zijn aangebracht.
- 18.2 De verbranding van de dieselmotor ten behoeve van het noodstroomaggregaat moet zodanig zijn afgesteld dat de uitlaatgassen nagenoeg roet- en rookloos zijn.
- 18.3 De dieselmotor moet zijn voorzien van een doeltreffende geluiddemper in de uitlaat.
- 18.4 De verbrandingsgassenafvoer van het noodstroomaggregaat moet tot ten minste 1 m boven de hoogste daklijn van het betreffende pand reiken.
- 18.5 In de aggregaatruimte moet in de leiding tussen de dagtank voor dieselolie en het peilglas, voor dit peilglas een zelfsluitende kraan aanwezig zijn, of voor en na het peilglas een kraan zijn geplaatst, welke alleen tijdens het peilen geopend mag zijn.
- 18.6 Onder de dagtank voor dieselolie, met een inhoud van 200 l, moet een vloeistofdichte bak aanwezig zijn welke de hele inhoud van de dagtank kan bevatten.
- 18.7 Het noodstroomaggregaat moet van voldoende capaciteit zijn, zodat essentiële installatie-onderdelen van een goede werking verzekerd zijn bij het uitvallen van het elektriciteitsnet.

19 OPSLAG SMEERMIDDELEN

- 19.1 De opslag van vloeistoffen in vaten moet geschieden op de op tekening nr. 1022 H-2 aangegeven plaats.
- 19.2 De vloeistoffen moeten worden bewaard in goed gesloten vaten met een inhoud van niet meer dan 300 l.
- 19.3 De vaten moeten zijn geplaatst op of boven een vloeistofdichte vloer van beton of metselwerk met opstaande randen, welke met de vloer een bak vormen, waarin ten minste 10% van alle vloeistoffen kunnen worden geborgen, of een overeenkomstige constructie welke hetzelfde doel beoogd.
- 19.4 In de bewaarplaats en binnen een afstand van 3 m vanaf de vloeistofdichte bak mogen geen goederen of stoffen aanwezig zijn, met uitzondering van de brandblusmiddelen; eventuele begroeiing aldaar moet kort zijn gehouden.

-
- 19.5 Ledige ongereinigde vaten moet worden bewaard als gevulde vaten.
- 19.6 Vaten, welke door roestvorming of andere oorzaak, het gevaar verhogen voor lekkage moeten verwijderd worden.
- 19.7 De opslag moet ten minste aan één zijde te allen tijde onbelemmerd bereikbaar zijn.
- 20 LAAD- EN LOSPLAATSEN
- 20.1 Bij het begin van het verladen van een brandgevaarlijk produkt waarbij elektrostatische oplading mogelijk is, naar een tank waarin een explosief gasmengsel aanwezig kan zijn, moet gedurende een aanloopperiode als gesteld in het rapport "Ge- varen van statische elektriciteit in de procesindustrie" van de Stuurgroep Rivepro, de vloeistofsnelheid in de vulleiding worden beperkt tot 1 m/sec; er moeten voorzieningen zijn om deze beperking te waarborgen.
- 20.2 Het aan- of afkoppelen van een leiding of slang, die ge- bruikt wordt voor het transporteren van vloeistoffen (K0-, K1-, K2- en K3-produkten waarvan de temperatuur hoger is dan het vlampunt) moet vonkvrij geschieden.
- 20.3 Het lossen en laden van tankauto's moet zoveel mogelijk lek- vrij geschieden.
- 20.4 Indien bij het leegdrukken van een tankauto gebruik wordt gemaakt van een gas, dan mag hiervoor uitsluitend een gas worden gebruikt dat inert is ten opzichte van het te verla- den produkt; de toevoer moet onmiddellijk worden afgesloten na het leegdrukken van de tankauto.
- 20.5 Elk aansluitpunt voor los- en laadslangen, moet zijn voor- zien van een duidelijk zichtbaar en leesbaar opschrift, waaruit blijkt voor welk produkt het aansluitpunt wordt ge- bruikt.
- 20.6 De los- en laadslangen moeten geschikt zijn voor de te ver- laden produkten en een barstdruk hebben van ten minste vier maal de hoogst voorkomende werkdruk.
- 20.7 Indien een los- of laadslang niet wordt gebruikt moet deze knikvrij worden opgeborgen en tegen beschadiging zijn be- schermd.
- 20.8 Los- en laadslangen moeten zodanig worden ondersteund, be- schermd en bediend, dat beschadiging tijdens het gebruik wordt voorkomen.

-
- 20.9 Bij toepassing van los- en laadslangen moeten deze steeds eerst visueel op een goede staat worden gecontroleerd alvorens te worden gebruikt; beschadigde slangen mogen niet worden gebruikt en moeten voor reparatie of vernietiging direct worden afgevoerd.
- 20.10 Indien los- en laadslangen na het lossen of laden worden leeggemaakt, dan moeten voorzieningen zijn aangebracht om ze leeg te laten stromen voordat ontkoppeling plaatsvindt; de vrijkomende stoffen moeten naar een daartoe bestemd systeem worden afgevoerd.
- 20.11 Produktleidingen van laad- en losinstallaties die niet gebruikt worden, moeten met een blindflens of dop zijn afgesloten, zodat lekkage, ook in geval van een storing of een bedieningsfout, wordt voorkomen.
- 20.12 Reguliere laad- en losactiviteiten mogen alleen plaatsvinden op daartoe speciaal ingerichte laad- en losplaatsen.
- 20.13 De laad- en losplaatsen moeten zijn voorzien van een vloeistofdicht oppervlak, dat bestand is tegen de te verladen produkten en zodanig zijn uitgevoerd dat gemorste produkten gemakkelijk kunnen worden verwijderd.
- 20.14 De laad- en losplaatsen moeten:
- a duidelijk zijn gemarkeerd of duidelijk door borden zijn aangegeven
  - b goed bereikbaar zijn
  - c zodanig zijn uitgevoerd dat het veilig laden en lossen wordt gewaarborgd.
- 20.15 De toe- en afvoerwegen naar en van de laad- en losplaatsen moeten als zodanig duidelijk zijn aangegeven en een veilige route garanderen voor de daarvan gebruikmakende tankauto's; behoudens in noodsituaties mogen geen andere wegen door tankauto's worden gebruikt.
- 20.16 Op de laad- en losplaatsen mogen geen tankauto's aanwezig zijn anders dan voor het laden en lossen van produkten.
- 20.17 Voordat de los- of laadslang wordt aangesloten, moet:
- a de motor van de tankauto zijn uitgeschakeld
  - b de tankauto zodanig op zijn plaats zijn opgesteld, dat wegrijden tijdens de laad- en loswerkzaamheden wordt voorkomen.
- 20.18 Produkten mogen slechts worden geladen in tankauto's die geschikt zijn voor het te laden produkt.

-
- 20.19 Het lossen of laden van tankauto's aan de bovenzijde mag slechts geschieden, indien hiervoor een laad- en/of losbor- des aanwezig is of aan de tankauto zodanige voorzieningen aanwezig zijn, dat onder alle omstandigheden gemakkelijk toegang tot de vul-/losopening van de tankauto's geeft.
- 20.20 Voordat wordt overgegaan tot het vullen van een tankauto moeten zodanige voorzieningen zijn getroffen, dat vullen tot boven het voor het produkt toelaatbare niveau niet mogelijk is.
- 20.21 Bij het laden of lossen van tankauto's, waarbij elektrosta- tische oplading mogelijk is, moet het reservoir van de tank- auto zijn geaard om de statische elektriciteit effectief af te voeren.
- 20.22 De aarding moet zijn aangebracht vóórdat de los- en laad- slang wordt aangesloten en mag niet eerder worden verwijderd dan nadat het laden of lossen is beëindigd en de los- en laadslang is weggenomen.
- 20.23 Afsluiters, deksels en dergelijke van tankauto's en ketel- wagens, die zich op het terrein van de inrichting bevinden, moeten goed gesloten zijn, behoudens tijdens het laden of lossen; lekkage mag niet plaatsvinden.
- 20.24 Gedurende de laad- en loswerkzaamheden moet ter plaatse des- kundig personeel aanwezig zijn.
- 21 AARDGASGESTOOKTE STOOMKETELS (STOOKRUIMTE/KETELHUIS 12)
- 21.1 Uitmondingen van veiligheden moeten zodanig zijn geplaatst dat buiten de inrichting geen overlast kan worden veroor- zaakt als gevolg van daaruit ontwijkende vloeistof, damp of gas.
- 21.2 De gasbranderinstallatie, inclusief de daarbij behorende be- veiligingsapparatuur moet, ten minste voldoen aan de VISA- voorschriften vigerend ten tijde van het installeren.
- 21.3 De aardgasbranderinstallatie moet voor de ingebruikneming en vervolgens telkens na twee jaar aan de hand van de VISA- voorschriften op goed en veilig functioneren worden gecon- troleerd door het aardgasleverend bedrijf, het VEG-gasinsti- tuut N.V. of een andere deskundige in het bezit van het di- ploma VISA-inspecteur.
- 21.4 De stookruimte moet ten minste voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de norm NEN 3028, uitgave 1970.

- 21.5 Niet afsluitbare verbindingen van de stookruimte met andere ruimten binnen het gebouw mogen niet aanwezig zijn.
- 21.6 Luchttoevoer- en luchtafvoeropeningen van de stookruimte moeten zodanig zijn aangebracht, dat geen over- of doorslag van brand is te duchten.
- 21.7 Luchttoevoer- en luchtafvoeropeningen ten behoeve van de stookruimte alsmede andere openingen in wanden, vloeren en afdekkingen van de stookruimte moeten, evenals rookgasafvoersystemen, zodanig zijn geplaatst ten opzichte van uitmondningen van leidingen waaruit brandbare dampen of gassen kunnen ontwijken, dat ter voorkoming van brand- en explosiegevaar, bedoelde brandbare dampen of gassen niet in genoemde ruimten kunnen geraken.
- 21.8 De vloer van de stookruimte moet zijn vervaardigd van beton of een ander onbrandbaar materiaal in de zin van norm NEN 3881, uitgave 1975.
- 21.9 De vloer, wanden, afdekking van de stookruimte moet een brandwerendheid bezitten van ten minste 30 minuten, bepaald overeenkomstig de norm NEN 3884, uitgave 1978.
- 21.10 De deuren en de ramen in de wanden van de stookruimte moeten zelfsluitend zijn en zijn vervaardigd overeenkomstig de norm NEN 3885, uitgave 1982.
- 21.11 Invoering van leidingen in de stookruimte moet plaatsvinden boven het maaiveld, dan wel onder het maaiveld via een geventileerde al of niet betreedbare nevenruimte (invoerruimte en/of kruipruimte); de doorvoeringen in de wand tussen bedoelde ruimten en de stookruimte moeten gasdicht zijn uitgevoerd; doorvoeringen van afvoerleidingen van de zich in de stookruimte bevindende wasbakken en schrobputjes mogen, mits gasdicht uitgevoerd, in grondkerende wanden en in de zich op of onder het maaiveld bevindende vloeren zijn aangebracht; afvoeren van zich binnen een stookruimte bevindende schrobputjes, wasbakken en dergelijke moeten zodanig zijn uitgevoerd, dat geen directe verbinding tussen stookruimte en riolering tot stand kan komen.
- 21.12 Wand en vloeren tussen stook- en kruipruimten, alsmede wanden tussen stook- en invoerruimten mogen geen al of niet afsluitbare openingen bevatten.
- 21.13 Ingeval van brand moet de brandstoftoevoer naar de ketels opgesteld in de stookruimte kunnen worden afgesloten door middel van een op een goed bereikbare plaats buiten de stookruimte aanwezige afsluiter in de gasleiding; bij de afsluiter moet duidelijk het doel ervan zijn aangegeven en op welke wijze de afsluiter is te sluiten.

-
- 21.14 De ketels moeten op een afzonderlijk doelmatig verbrandingsgasafvoersysteem zijn aangesloten.
- 21.15 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zijn vervaardigd van onbrandbaar materiaal in de zin van NEN 3881, dat mechanisch voldoende stevig is en bestand is tegen de te verwachten temperatuur.
- 21.16 De wanden van het verbrandingsgasafvoersysteem dat voert door andere ruimten dan de stookruimte moeten dicht zijn.
- 21.17 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zodanig zijn uitgevoerd en geplaatst dat geen brandoverslag of doorslag is te duchten en er als gevolg van de temperatuur van het buitenoppervlak van het verbrandingsgasafvoersysteem geen brand kan worden veroorzaakt.
- 21.18 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet ten minste voldoen aan de eisen voor verbrandingsgasafvoersystemen gesteld in de norm NEN 1078 en bij een nominale belasting van de stookinstallatie groter dan 660 kW eveneens aan de daaraan gestelde VISA-voorschriften; het verbrandingsgasafvoersysteem van de met gas te stoken ketels, geïnstalleerd voor 1 juli 1977 moet, in plaats van te voldoen aan de norm NEN 1078, uitgave 1976, ten minste voldoen aan de "Richtlijnen bestaande gasinstallaties", van het KVGn, uitgave 1977; de in dit voorschrift bedoelde verbrandingsgasafvoersystemen moeten tevens voldoen aan de norm NEN 3028 voor zover de norm NEN 1078, de VISA-voorschriften of de "Richtlijnen bestaande gasinstallaties" van het KVGn, uitgave 1977, niet anders bepalen.
- 21.19 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zodanig zijn uitgevoerd, dat dit goed kan worden gereinigd; het verbrandingsgasafvoersysteem moet zo vaak als nodig is inwendig worden gereinigd, zonder dat roet en andere verbrandingsresten buiten de inrichting worden verspreid; voorzieningen moeten zijn getroffen dat roet, vuil en condenswater zich niet zodanig kunnen ophopen of verzamelen dat daardoor de goede werking van het afvoersysteem kan worden verstoord.
- 21.20 Indien het verbrandingsgasafvoersysteem is voorzien van een regenkap, moet deze zodanig zijn geconstrueerd dat de gasstroom naar boven gericht blijft.
- 21.21 De stookinstallatie moet zodanig zijn afgeregeld en worden onderhouden dat steeds een zo volledige verbranding kan worden bereikt.
- 21.22 Indien een eventueel in het verbindingskanaal aanwezige schuif of klep gesloten is, mag de ketel niet in bedrijf kunnen worden gesteld.

-
- 21.23 In de verbrandingsafvoersystemen mogen geen schuiven of kleppen aanwezig zijn.
- 21.24 De stookruimte moet zijn voorzien van een doelmatige elektrische verlichtingsinstallatie met vaste armaturen.
- 21.25 Dicht bij de stookinstallatie, alsmede op een door alle omstandigheden bereikbare plaats, gelegen buiten de stookruimte, moet een elektrische schakelaar zijn aangebracht, waarmee de brander(s) buiten werking kan (kunnen) worden gesteld; bij de schakelaar buiten de stookruimte moet duidelijk leesbaar het doel van de schakelaar zijn aangegeven.
- 21.26 In de stookruimte mogen geen voorwerpen of stoffen aanwezig zijn, die het brand- en explosiegevaar verhogen.
- 21.27 Indien in de stookruimte (andere) gasverbruikstoestellen zijn opgesteld, moeten deze tegen uitstroming van onverbrand gas zijn beveiligd.
- 21.28 Een gasmeter mag alleen dan in de stookruimte zijn opgesteld, indien deze geheel ten dienste van de stookinstallatie is.
- 21.29 Gasregel- en beveiligingstoestellen mogen alleen dan in de stookruimte zijn opgesteld, indien deze een integrerend deel van de stookinstallatie vormen.
- 21.30 De in de stookruimte aanwezige gasmeter(s) en regel- en beveiligingstoestellen moeten tegen mechanische beschadiging zijn beschermd.
- 21.31 De waterruimte(n) van de ketel(s) moet(en) zijn beveiligd tegen het ontstaan van te hoge druk.
- 21.32 De ketel(s) moet(en) zijn beveiligd tegen het ontstaan van te hoge temperatuur van het te verwarmen medium.
- 21.33 Alle toestellen die volgens hoofdstuk G0402 van de "Regels voor toestellen onder druk" door de Dienst voor het Stoomwezen worden geklasseerd als drukvat of drukleiding en de aangegeven grenzen overschrijden moeten door de dienst zijn goedgekeurd; van een dergelijk toestel moet een "Bewijs van Onderzoek en Beproeving" (BOB) worden overgelegd.
- 21.34 Na het installeren moet door de Dienst voor het Stoomwezen nog een onderzoek plaatsvinden naar de opstelling, ondersteuning, beveiliging en naar de toegepaste appendages.

- 21.35 Voor wijzigingen, reparaties of veranderingen in de gebruiksomstandigheden van de genoemde drukvaten en drukleidingen is toestemming van de Dienst voor het Stoomwezen noodzakelijk.
- 21.36 De genoemde drukvaten en drukleidingen moeten door de Dienst voor het Stoomwezen, periodiek worden herkeurd; de herkeuringstermijn wordt door bedoelde dienst bepaald.
- 21.37 Van de genoemde drukvaten en drukleidingen moet een keuringsmap aanwezig zijn; in deze map moeten minimaal zijn opgenomen:
- het BOB
  - een gewaarmerkte tekening en
  - enkele aantekeningenbladen.
- alle resultaten van de bevindingen door de ambtenaren van de Dienst voor het Stoomwezen tijdens de periodieke onderzoeken, wijzigingen en/of reparaties moeten in de keuringsmap worden opgenomen.
- 22 PROPAAANGESTOOKTE STOOMKETEL (STOOKRUIMTE)
- 22.1 Uitmondingen van veiligheidskleppen moeten zodanig zijn geplaatst dat buiten de inrichting geen overlast kan worden veroorzaakt als gevolg van daaruit ontwijkende vloeistof, damp of gas.
- 22.2 De branderinstallatie moet door het VEG-gasinstituut N.V. zijn goedgekeurd en rechtmatig zijn voorzien van het GIVEG-merk, dan wel voldoen aan de ten tijde van de keuring van het betreffende type toestel vigerende GIVEG-keuringsvoorschriften voor centrale verwarmingstoestellen, luchtverwarmers of toestellen voor warmwaterbereiding voor zover deze eisen betrekking hebben op de beveiliging, de ontsteking en het ontwijken van gas of ten minste voldoen aan de eisen, die zijn afgeleid van overeenkomstige eisen voor gebruik met aardgas door het VEG-gasinstituut N.V. geschikt beoordeelde stooktoestellen.
- 22.3 Installaties waarbij propaan als brandstof wordt gebruikt, geplaatst voor november 1965, moeten ten minste voldoen aan de norm NEN 1078; installaties geplaatst na oktober 1965 moeten ten minste voldoen aan norm NEN 3324 en wanneer geplaatst na november 1971, tevens aan de norm NEN 3324-A; in afwijking van het in dit voorschrift gestelde, moeten plaats en dimensionering van de luchtopeningen ten behoeve van stookinstallaties welke zijn geplaatst na november 1970, zijn gebaseerd op de norm NEN 3028.

- 22.4 Materialen en apparatuur van een installatie waarbij propaan als brandstof wordt gebruikt moeten voldoen aan de GIVEG-keuringseisen of moeten rechtmatig zijn voorzien van het merk "GASKEUR", dan wel zijn voorzien van een certificaat afgegeven door een erkend certificatiebureau; koperen pijpen en soldeerfittingen moeten, indien daarvoor nog geen GIVEG-keur bestaat, van een KIWA-merk zijn voorzien, dan wel zijn voorzien van een certificaat afgegeven door een erkend certificatiebureau; boven de verbruiksdruk van 5 kPa moeten solderingen met hardsoldeer zijn uitgevoerd.
- 22.5 De branderinstallatie moet voor de ingebruikneming en vervolgens telkens na vier jaar ten minste aan de hand van de norm NEN 3324, op goed en veilig functioneren worden gecontroleerd door het VEG-gasinstituut N.V. of een door de vergunningverlenende instantie erkende deskundige.
- 22.6 Luchttoevoer- en luchtafvoeropeningen ten behoeve van de stookruimte, alsmede andere openingen in wanden, vloeren en afdekkingen van de stookruimte moeten, evenals rookgasafvoersystemen, zodanig zijn geplaatst ten opzichte van uitmondingen van leidingen waaruit brandbare dampen of gassen kunnen ontwijken, dat ter voorkoming van brand- en explosiegevaar, bedoelde brandbare dampen of gassen niet in genoemde ruimten kunnen geraken.
- 22.7 Ingeval van brand moet de brandstoftoevoer naar de ketel opgesteld in de stookruimte kunnen worden afgesloten door middel van een op een goed bereikbare plaats buiten de stookruimte aanwezige afsluiter in de gasleiding; bij de afsluiter moet duidelijk het doel ervan zijn aangegeven en op welke wijze de afsluiter is te sluiten.
- 22.8 De stookruimte moet ten minste voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de norm NEN 3028, uitgave 1970.
- 22.9 De stoomketel moet op een doelmatige verbrandingsgasafvoersysteem zijn aangesloten.
- 22.10 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zijn vervaardigd van onbrandbaar materiaal in de zin van NEN 3881, dat mechanisch voldoende stevig is en bestand is tegen de te verwachten temperatuur.
- 22.11 De wanden van het verbrandingsgasafvoersysteem dat voert door andere ruimten dan de stookruimte moeten dicht zijn.
- 22.12 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zodanig zijn uitgevoerd en geplaatst dat geen brandoverslag of -doorslag is te duchten en er als gevolg van de temperatuur van het buitenoppervlak van het verbrandingsgasafvoersysteem geen brand kan worden veroorzaakt.

-
- 22.13 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zodanig zijn uitgevoerd, dat dit goed kan worden gereinigd; voorzieningen moeten zijn getroffen dat roet, vuil en condenswater zich niet zodanig kunnen ophopen of verzamelen dat daardoor de goede werking van het afvoersysteem kan worden verstoord.
- 22.14 Indien het verbrandingsgasafvoersysteem is voorzien van een regenkap, moet deze zodanig zijn geconstrueerd dat de gasstroom naar boven gericht blijft.
- 22.15 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zo vaak als nodig is inwendig worden gereinigd, zonder dat roet en andere verbrandingsresten buiten de inrichting worden verspreid.
- 22.16 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet ten minste voldoen aan de eisen voor verbrandingsafvoersystemen gesteld in de norm NEN 1078; het verbrandingsgasafvoersysteem van de met propaan te stoken ketel geïnstalleerd voor 1 juli 1977 moet, in plaats van te voldoen aan de norm NEN 1078, uitgave 1976, ten minste voldoen aan de "Richtlijnen bestaande gasinstallaties", van het KVGn, uitgave 1977; de in dit voorschrift bedoelde verbrandingsgasafvoersystemen moeten tevens voldoen aan de norm NEN 3028 voor zover de norm NEN 1078, de VISA-voorschriften of de "Richtlijnen bestaande gasinstallaties" van het KVGn, uitgave 1977, niet anders bepalen.
- 22.17 De stookruimte moet zijn voorzien van een doelmatige elektrische verlichtingsinstallatie met vaste armaturen.
- 22.18 Dicht bij de stookinstallatie, alsmede op een door alle omstandigheden bereikbare plaats, gelegen buiten de stookruimte, moet een elektrische schakelaar zijn aangebracht, waarmee de brander(s) buiten bedrijf kan (kunnen) worden gesteld; bij de schakelaar buiten de stookruimte moet duidelijk leesbaar het doel van de schakelaar zijn aangegeven.
- 22.19 In de stookruimte mogen geen voorwerpen of stoffen aanwezig zijn, die het brand- en explosiegevaar verhogen.
- 22.20 Indien in de stookruimte (andere) gasverbruikstoestellen zijn opgesteld, moeten deze tegen uitstroming van onverbrand gas zijn beveiligd.
- 22.21 Een gasmeter mag alleen dan in de stookruimte zijn opgesteld, indien deze geheel ten dienste van de stookinstallatie is.

- 22.22 Gasregel- en beveiligingstoestellen mogen alleen dan in de stookruimte zijn opgesteld, indien deze een integrerend deel van de stookinstallatie vormen.
- 22.23 De in de stookruimte aanwezige gasmeter(s) en regel- en beveiligingstoestellen moeten tegen mechanische beschadiging zijn beschermd.
- 22.24 De waterruimte van de ketel moet zijn beveiligd tegen het ontstaan van te hoge druk.
- 22.25 De ketel moet zijn beveiligd tegen het ontstaan van te hoge temperatuur van het te verwarmen medium.
- 22.26 Alle toestellen die volgens hoofdstuk G0402 van de "Regels voor toestellen onder druk" door de Dienst voor het Stoomwezen worden geklasseerd als drukvat of drukleiding en de aangegeven grenzen overschrijden moeten door de dienst zijn goedgekeurd; van een dergelijk toestel moet een "Bewijs van Onderzoek en Beproeving" (BOB) worden overgelegd.
- 22.27 Na het installeren moet door de Dienst voor het Stoomwezen nog een onderzoek plaatsvinden naar de opstelling, ondersteuning, beveiliging en naar de toegepaste appendages.
- 22.28 Voor wijzigingen, reparaties of veranderingen in de gebruiksomstandigheden van de genoemde drukvaten en drukleidingen is toestemming van de Dienst voor het Stoomwezen noodzakelijk.
- 22.29 De genoemde drukvaten en drukleidingen moeten door de Dienst voor het Stoomwezen periodiek worden herkeurd; de herkeuringstermijn wordt door bedoelde dienst bepaald.
- 22.30 Van de genoemde drukvaten en drukleidingen moet een keuringsmap aanwezig zijn; in deze map moeten minimaal zijn opgenomen:
- het BOB
  - een gewaarmerkte tekening en
  - enkele aantekeningenbladen.
- Alle resultaten van de bevindingen door de ambtenaren van de Dienst voor het Stoomwezen tijdens de periodieke onderzoeken, wijzigingen en/of reparaties moeten in de keuringsmap worden opgenomen.

---

23 AARDGASGESTOOKTE THERMISCHE OLIE-INSTALLATIE

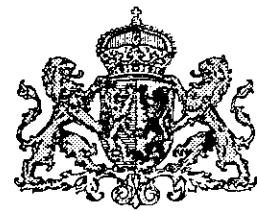
- 23.1 Uitmondingen van veiligheidsventielen moeten zodanig zijn geplaatst dat buiten de inrichting geen overlast kan worden veroorzaakt als gevolg van daaruit ontwijkende vloeistof, damp of gas.
- 23.2 De gasbranderinstallatie moet regelmatig en vakkundig worden onderhouden en zo vaak als nodig is doch ten minste eenmaal per jaar worden gereinigd, zonder dat roet of ander vuil zich daarbij buiten de inrichting kan verspreiden.
- 23.3 De gasbranderinstallatie moet voldoen aan de GIVEG-keuringseisen voor centrale verwarmingsketels, luchtverwarmers of toestellen voor warmwaterbereiding, vigerend ten tijde van de keuring van het betreffende type stooktoestel en voor zover deze betrekking hebben op de beveiliging, de ontsteking en het ontwijken van gas en moeten rechtmatig zijn voorzien van het GIVEG-keurmerk; indien het GIVEG-keurmerk ontbreekt moet de gasbranderinstallatie voldoen aan de door het VEG-gasinstituut N.V. gestelde certificatiecriteria en rechtmatig zijn voorzien van het merk "GASKEUR" met het registernummer van het bij het betreffende type stooktoestel behorende certificaat, dan wel zijn voorzien van een certificaat afgegeven door een erkend certificatiebureau.
- 23.4 De gasbranderinstallatie moet voor de ingebruikneming en vervolgens telkens na vier jaar aan de hand van de GIVEG-keuringseisen op goed en veilig functioneren worden gecontroleerd door het aardgasleverend bedrijf, het VEG-gasinstituut N.V. of een andere door het aardgasleverende bedrijf erkende deskundige.
- 23.5 De gasgestookte thermische olie-installatie moet in een stookruimte zijn opgesteld.
- 23.6 De stookruimte moet ten minste voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de norm NEN 3028, uitgave 1970.
- 23.7 Luchttoevoer- en luchtafvoeropeningen ten behoeve van de stookruimte, alsmede andere openingen in wanden, vloeren en afdekkingen van de stookruimte moeten, evenals rookgasafvoersystemen, zodanig zijn geplaatst ten opzichte van uitmondingen van leidingen waaruit brandbare dampen of gassen kunnen ontwijken, dat ter voorkoming van brand- en explosiegevaar, bedoelde brandbare dampen of gassen niet in genoemde ruimten kunnen geraken.

- 23.8 In geval van brand moet de brandstoftoevoer naar de thermische olie-installatie opgesteld in de stookruimte kunnen worden afgesloten door middel van een op een goed bereikbare plaats buiten de stookruimte aanwezige afsluiter in de gasleiding; bij de afsluiter moet duidelijk het doel ervan zijn aangegeven en op welke wijze de afsluiter is te sluiten.
- 23.9 De hete olietel moet op een doelmatig verbrandingsgasafvoersysteem zijn aangesloten.
- 23.10 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zijn vervaardigd van onbrandbaar materiaal in de zin van NEN 3881, dat mechanisch voldoende stevig is en bestand is tegen de te verwachten temperatuur.
- 23.11 De wanden van het verbrandingsgasafvoersysteem dat voert door andere ruimten dan de stookruimte moeten dicht zijn.
- 23.12 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zodanig zijn uitgevoerd en geplaatst dat geen brandoverslag of -doorslag is te duchten en er als gevolg van de temperatuur van het buitenoppervlak van het verbrandingsgasafvoersysteem geen brand kan worden veroorzaakt.
- 23.13 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zodanig zijn uitgevoerd, dat dit goed kan worden gereinigd; voorzieningen moeten zijn getroffen dat roet, vuil en condenswater zich niet zodanig kunnen ophopen of verzamelen dat daardoor de goede werking van het afvoersysteem kan worden verstoord.
- 23.14 Indien het verbrandingsgasafvoersysteem is voorzien van een regenkap, moet deze zodanig zijn geconstrueerd dat de gasstroom naar boven gericht blijft.
- 23.15 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet zo vaak als nodig is inwendig worden gereinigd, zonder dat roet en andere verbrandingsresten buiten de inrichting worden verspreid.
- 23.16 Het verbrandingsgasafvoersysteem moet ten minste voldoen aan de eisen voor verbrandingsgasafvoersystemen gesteld in de norm NEN 1078; het verbrandingsgasafvoersysteem van de met gas te stoken hete olietel, geïnstalleerd voor 1 juli 1977 moet, in plaats van te voldoen aan de norm NEN 1078, uitgave 1976, ten minste voldoen aan de "Richtlijnen bestaande gasinstallaties", van het KVGn, uitgave 1977; de in dit voorschrift bedoelde verbrandingsgasafvoersystemen moeten tevens voldoen aan de norm NEN 3028 voor zover de norm NEN 1078, de VISA-voorschriften of de "Richtlijnen bestaande gasinstallaties" van het KVGn, uitgave 1977, niet anders bepalen.

- 23.17 De stookruimte moet zijn voorzien van een doelmatige elektrische verlichtingsinstallatie met vaste armaturen.
- 23.18 Dicht bij de stookinstallatie, alsmede op een door alle omstandigheden bereikbare plaats, gelegen buiten de stookruimte, moet een elektrische schakelaar zijn aangebracht, waarmee de brander(s) buiten bedrijf kan (kunnen) worden gesteld; bij de schakelaar buiten de stookruimte moet duidelijk leesbaar het doel van de schakelaar zijn aangegeven.
- 23.19 In de stookruimte mogen geen voorwerpen of stoffen aanwezig zijn, die het brand- en explosiegevaar verhogen.
- 23.20 Indien in de stookruimte (andere) gasverbruikstoestellen zijn opgesteld, moeten deze tegen uitstroming van onverbrand gas zijn beveiligd.
- 23.21 Een gasmeter mag alleen dan in de stookruimte zijn opgesteld, indien deze geheel ten dienste van de stookinstallatie is.
- 23.22 Gasregel- en beveiligingstoestellen mogen alleen dan in de stookruimte zijn opgesteld, indien deze een integrerend deel van de stookinstallatie vormen.
- 23.23 De in de stookruimte aanwezige gasmeter(s) en regel- en beveiligingstoestellen moeten tegen mechanische beschadiging zijn beschermd.
- 23.24 De ketel van de thermische olie-installatie moet zijn beveiligd tegen het ontstaan van te hoge temperatuur van het te verwarmen medium; het medium mag een temperatuur van 350°C niet overschrijden.
- 23.25 Het expansievat van de thermische olie-installatie moet zijn beveiligd tegen het ontstaan van te hoge druk.
- 23.26 Alle flenzen, pakkingen en pakkingbussen van de thermische olie-installatie moeten dagelijks op dichtheid gecontroleerd worden en eventueel zijn nagetrokken.
- 23.27 Jaarlijks en zoveel vaker als noodzakelijk is na opgetreden storingen moet de thermische olie in de installatie zijn onderzocht op viscositeit, vlampunt, zuurgetal en watergehalte; de uitslagen van deze bepalingen moeten zijn opgetekend in een in de stookruimte aanwezig logboek. De viscositeit, het vlampunt, het zuurgetal en het watergehalte, mogen de gestelde grenswaarden van het gebezigde medium niet over- of onderschrijden.

---

23 AARDGASGESTOOKTE THERMISCHE OLIE-INSTALLATIE

- 23.1 Uitmondingen van veiligheden moeten zodanig zijn geplaatst dat buiten de inrichting geen overlast kan worden veroorzaakt als gevolg van daaruit ontwijkende vloeistof, damp of gas.
- 23.2 De gasbranderinstallatie moet regelmatig en vakkundig worden onderhouden en zo vaak als nodig is doch ten minste eenmaal per jaar worden gereinigd, zonder dat roet of ander vuil zich daarbij buiten de inrichting kan verspreiden.
- 23.3 De gasbranderinstallatie moet voldoen aan de GIVEG-keuringseisen voor centrale verwarmingsketels, luchtverwarmers of toestellen voor warmwaterbereiding, vigerend ten tijde van de keuring van het betreffende type stooktoestel en voor zover deze betrekking hebben op de beveiliging, de ontsteking en het ontwijken van gas en moeten rechtmatig zijn voorzien van het GIVEG-keurmerk; indien het GIVEG-keurmerk ontbreekt moet de gasbranderinstallatie voldoen aan de door het VEG-gasinstituut N.V. gestelde certificaat-criteria en rechtmatig zijn voorzien van het merk "GASKEUR" met het registernummer van het bij het betreffende type stooktoestel behorende certificaat, dan wel zijn voorzien van een certificaat afgegeven door een erkend certificatiebureau.
- 23.4 De gasbranderinstallatie moet voor de ingebruikneming en vervolgens telkens na vier jaar aan de hand van de GIVEG-keuringseisen op goed en veilig functioneren worden gecontroleerd door het aardgasleverend bedrijf, het VEG-gasinstituut N.V. of een andere door het aardgasleverende bedrijf erkende deskundige.
- 23.5 De gasgestookte thermische olie-installatie moet in een stookruimte zijn opgesteld.
- 23.6 De stookruimte moet ten minste voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de norm NEN 3028, uitgave 1970.
- 23.7 Luchttoevoer- en luchtafvoeropeningen ten behoeve van de stookruimte, alsmede andere openingen in wanden, vloeren en afdekkingen van de stookruimte moeten, evenals rookgasafvoersystemen, zodanig zijn geplaatst ten opzichte van uitmondingen van leidingen waaruit brandbare dampen of gassen kunnen ontwijken, dat ter voorkoming van brand- en explosiegevaar, bedoelde brandbare dampen of gassen niet in genoemde ruimten kunnen geraken.

-
- 23.28 De ontluchtingspunten van de thermische olie-installatie moeten of alle uitmonden in opvangbakken van metaal, eventueel opgevangen thermische olie moet onmiddellijk worden afgevoerd, of zijn aangesloten op een centrale retourleiding.
- 23.29 De thermische olie-installatie moet zijn voorzien van een storingsmelder die is voorzien van een akoestisch signaal met een geluiddrukkniveau van ten minste 100 dB(A). Het akoestisch signaal moet zijn aangebracht in een ruimte waar continu toezicht aanwezig is.
- 23.30 Het op het dak aanwezig expansievat, ten behoeve van de thermische olie-installatie, moet zijn geplaatst in een vloeistofdichte bak welke de gehele inhoud (800 l) kan bevatten.

-
- 24   ELEKTRISCHE INSTALLATIES
- 24.1   In de inrichting mag geen ander kunstlicht worden gebezigd dan elektrisch licht.
- 24.2   De ligging van de in de grond gelegde kabels moet duidelijk op tekening zijn vastgelegd. Alvorens graafwerkzaamheden worden begonnen, moeten de bedoelde tekeningen worden geraadpleegd en de ligging duidelijk worden gemarkeerd.
- 24.3   De verlichting moet zodanig zijn dat een behoorlijke oriëntatie mogelijk is en bij duisternis werkzaamheden, waaronder begrepen controlewerkzaamheden, zowel binnen als buiten kunnen worden verricht. Voor de verlichting, noodzakelijk voor de veiligheid, moet steeds een reserve energiebron, onafhankelijk van de normale stroomvoorziening, beschikbaar zijn.
- 24.4   a   De elektrische installatie moet ten minste voldoen aan de vigerende normen NEN 1010, uitgave 1962 met aanvulling 1975, NEN 3125, uitgave 1980 en NEN 50.014 tot en met NEN 50.020, uitgave 1980.
- b   De gevarezone-indeling moet voldoen aan de "Leidraad voor gevarezone-indeling met betrekking tot gasontploffingsgevaar en elektrische installaties en materieel" van het Directoraat-Generaal van de Arbeid laatste uitgave.
- c   Indien elektrisch materieel in een "zone-0-gebied" wordt toegepast, dan moet hiervoor schriftelijk toestemming zijn verleend door de hoofdinspecteur-directeur van de Arbeidsinspectie in wiens district de inrichting is gelegen.
- 24.5   De gehele elektrische installatie moet in overleg met de dienst Milieu en Water nader te bepalen tijdsintervallen gekeurd worden volgens de daarvoor geldende voorschriften. De keuring moet door een erkende installateur worden uitgevoerd. Een keuringscertificaat moet overgelegd worden aan de dienst Milieu en Water.
- 24.6   De elektrische installatie moet zodanig zijn dat deze geen storing veroorzaakt in de radio- en/of televisie-ontvangst.
- 24.7   Gebouwen, tanks, procesapparatuur en leidingen, waarin brand en/of explosie kan optreden, moeten ter beveiliging tegen blikseminslag, alsmede voor de afvoer van statische elektriciteit zijn geaard door middel van aardelektroden, waarvan de spreidingsweerstand niet meer dan 5 ohm mag bedragen. De aarding moet voldoen aan de tijdens het ontwerp van de installatie vigerende Richtlijnen voor bliksemafleiderinstallatie volgens de norm NEN 1014, uitgave 1971 en aanvulling, uitgave 1976.

- 24.8 De in voorschrift 24.7 bedoelde installaties moeten jaarlijks op deugdelijkheid worden beproefd door een erkend installatiebureau, of door een door Gedeputeerde Staten aan te wijzen deskundige.

Van de beproeving moet een gedagtekend certificaat worden opgemaakt, dat aan de dienst Milieu en Water moet worden overgelegd.

- 24.9 Voorzieningen moeten zijn getroffen om, bij storingen in de elektrische energievoorziening, de installaties veilig in bedrijf te kunnen houden of uit bedrijf te kunnen nemen.

25 GELUIDVOORSCHRIFTEN

- 25.1 Het equivalente geluidniveau veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige installaties en de daar verrichte werkzaamheden, alsmede het tot de inrichting behorende transportverkeer mag op de hierna omschreven immissiepunten niet meer bedragen dan:

positie 1 en positie 2

55 dB(A) in de periode gelegen tussen 07.00 uur en 19.00 uur
50 dB(A) in de periode gelegen tussen 19.00 uur en 23.00 uur
45 dB(A) in de periode gelegen tussen 23.00 uur en 07.00 uur

positie 3

50 dB(A) in de periode gelegen tussen 07.00 uur en 19.00 uur
45 dB(A) in de periode gelegen tussen 19.00 uur en 23.00 uur
40 dB(A) in de periode gelegen tussen 23.00 uur en 07.00 uur

Viaductweg nr. 1

50 dB(A) in de periode gelegen tussen 07.00 uur en 19.00 uur
45 dB(A) in de periode gelegen tussen 19.00 uur en 23.00 uur
40 dB(A) in de periode gelegen tussen 23.00 uur en 07.00 uur

De posities 1, 2 en 3 zijn weergegeven in het akoestisch rapport van Adviesbureau Peutz dat is bijgevoegd bij de vergunningaanvraag.

De geluidmetingen en berekeningen dienen te worden uitgevoerd en beoordeeld volgens de handleiding meten en rekenen industrielawaai IL-HR-13-01 uitgave voormalig ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne d.d. maart 1981.

25.2 De piekwaarde voor de gevels van de niet tot de inrichting behorende woningen, veroorzaakt door de in het onderhavige deel van de inrichting aanwezige installaties en de daar verrichte werkzaamheden, mag gemeten in de meterstand FAST ten hoogste bedragen:

70 dB(A) in de periode gelegen tussen 07.00 uur en 19.00 uur

65 dB(A) in de periode gelegen tussen 19.00 uur en 23.00 uur

60 dB(A) in de periode gelegen tussen 23.00 uur en 07.00 uur

25.3 Incidentele verhogingen van het geluidniveau ten gevolge van de in het onderhavige deel van de inrichting aanwezige installaties en de daar verrichte werkzaamheden mogen ten hoogste 10 dB(A) meer bedragen dan de waarden van het equivalente geluidniveau beschouwd over de overeenkomstige periode zoals aangegeven onder 25.1.

Arnhem, 20 oktober 1987

coll. T/
code: ej/83/A
0019H
0022H

ONTWERP-BESCHIKKING

Wet inzake de luchtverontreiniging

GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

Gelezen de op 22 mei 1985 bij hun college ingekomen aanvraag van Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. om vergunning ingevolge artikel 20, eerste lid, onder b, juncto artikel 22 van de Wet inzake de luchtverontreiniging voor de inrichting gelegen op de percelen plaatselijk bekend Koxkampseweg nrs. 14 tot en met 20 te Zaltbommel, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel sectie K nrs. 49 en 53;

Overwegende,

dat Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. - hierna afgekort CFZ - voor vorenvermelde inrichting ook een aanvraag om vergunning ingevolge de Hinderwet bij hun college heeft ingediend;

dat terzelfder tijd CFZ voor die inrichting bij het dagelijks bestuur van het Zuiveringsschap Rivierenland een aanvraag heeft ingediend om een vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (lozingsvergunning);

dat het dagelijks bestuur van evenvermeld zuiveringsschap onder verwijzing naar het bepaalde in artikel 2 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne hun college heeft verzocht een gecoördineerde behandeling van de drie hierboven genoemde aanvragen te bevorderen;

dat in verband hiermee conform de desbetreffende bepalingen van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (artikel 4, lid 2 sub a en b) die drie aanvragen gezamenlijk bekend werden gemaakt en de openbare zitting als bedoeld in artikel 21 van die wet eveneens voor die aanvragen gezamenlijk werd gehouden;

Gezien:

- A Het verslag van het vooroverleg met betrekking tot de in deze beschikking aan de orde zijnde vergunningaanvraag en die op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging.
- B Het verslag van het vooroverleg met betrekking tot de aanvraag om vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.

- C Het verslag, met aangehechte presentielijst, van de voor de drie aanvragen gecombineerde openbare zitting, als bedoeld in artikel 21 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, gehouden op 27 juni 1985 in het Cultureel Centrum "De Poortერიj" te Zaltbommel, waaruit blijkt dat tegen de onderhavige vergunningaanvraag mondelinge bezwaren zijn ingebracht door:
- 1 De heer dr. G.E.W. Thörig, Rembrandtlaan 86, Zaltbommel.
  - 2 Mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker, Rembrandtstraat 86, Zaltbommel.
  - 3 De heer P.J.H. de Wekker, Koxkampseweg 1, Zaltbommel.
  - 4 De heer T.J. Dijkstra, Stationsweg 104, Zaltbommel.
  - 5 De heer A. Kuyper, St. Anthoniestraat 4, Bruchem.
  - 6 Mevrouw W.J. v.d. Wijngaard, Koxkampseweg 7, Zaltbommel.
- D De berichten van Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel van 10 juli 1985, kenmerk 746/TD/ROVS/ABZ en 27 januari 1986, kenmerk ABZ/ROVS/TD.
- E De berichten van:
- 1 Burgemeester en Wethouders van Maasdriel d.d. 11 juli 1985, kenmerk 02132/ALG.
  - 2 Burgemeester en Wethouders van Neerijnen d.d. 16 juli 1985, kenmerk AZ/RW.
- F De tegen het verlenen van de gevraagde vergunning ingevolge de Hinderwet ingediende bezwaarschriften van:
- 1 De heer J. Roeland, Koxkampseweg 19, Zaltbommel, d.d. 6 juli 1985, ingekomen d.d. 9 juli 1985.
  - 2 De heer en mevrouw Dijkstra, Stationsweg 104, Zaltbommel, d.d. 7 juli 1985, ingekomen 9 juli 1985.
  - 3 De Gelderse Milieufederatie d.d. 10 juli 1985, nr. 85072, ingekomen d.d. 11 juli 1985.
  - 4 De heer G.E.W. Thörig en mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker, Rembrandtstraat 86, Zaltbommel, d.d. 1 juli 1985, ingekomen d.d. 11 juli 1985 (aan dit bezwaarschrift is een lijst van mede-ondertekenaars gehecht).
  - 5 De heer P.J.H. de Wekker, Koxkampseweg 1, Zaltbommel, d.d. 10 juli 1985, ingekomen d.d. 11 juli 1985 (dit bezwaarschrift is mede-ondertekend door de heer J.H. de Wekker, mevrouw J.E. de Wekker-Haasbroek en de heer dr. G.E.W. Thörig).
  - 6 De heer G.E.W. Thörig en mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker, Rembrandtstraat 86, Zaltbommel, d.d. 10 juli 1985, ingekomen d.d. 11 juli 1985.
  - 7 De heer J.H. Slegh, St. Anthoniestraat 1, Bruchem, d.d. 7 juli 1985, ingekomen d.d. 12 juli 1985.
  - 8 De heer A. Kuyper, St. Anthoniestraat 4, Bruchem, d.d. 9 juli 1985, ingekomen d.d. 12 juli 1985.
- G Het bericht van de heer G.E.W. Thörig d.d. 10 augustus 1985;

Overwegende,

dat alle hiervoren onder F genoemde bezwaarschriften tijdig zijn ingediend;

dat de hiervoren sub A tot en met G vermelde bescheiden in deze beschikking - behoudens de hierna genoemde uitzondering - buiten beschouwing zullen blijven voor zover deze betrekking hebben op mogelijkerwijs door de inrichting veroorzaakte gevaar, schade en/of hinder anders dan door luchtverontreiniging;

dat zogenaamde calamiteuze luchtverontreiniging (als gevolg van ontploffing/brand) een aspect is dat de Hinderwet beoogt te weren en in deze beschikking derhalve niet aan de orde is;

Overwegende dat zich de laatste jaren ontwikkelingen hebben voorgedaan die naar de mening van hun college gevolgen moeten hebben voor de inhoud van de beschikking. Deze ontwikkelingen kunnen onderscheiden worden in beleidsvorming op rijksniveau en beleidsvaststelling op provinciaal niveau.

Op rijksniveau is voor zogenaamde "zwarte-lijst-stoffen" in het Indicatieve Meerjarenprogramma Milieubeheer 1986 - 1990 (voorheen in het Indicatieve Meerjarenprogramma Lucht) vastgesteld, dat een brongerichte aanpak wordt voorgestaan, hetgeen inhoudt dat voor het terugbrengen van de uitworp van deze stoffen bijzondere maatregelen moeten worden genomen. Ook is op rijksniveau een lijst met zogenaamde "prioritaire stoffen" opgesteld. De bedoeling daarvan is dat voor deze stoffen als eerste een landelijke normstelling tot stand zal worden gebracht. Dat wil zeggen dat wettelijke eisen worden gesteld betreffende de maximaal toelaatbare concentratie op leefniveau. Selectie van deze stoffen vindt plaats op grond van voorkomen, effecten, bestrijdingsmogelijkheden en bronnen.

Voorts is in 1987 door Provinciale Staten van Gelderland op voorstel van hun college het Milieuhygiënisch Beleidsplan vastgesteld, waarin voor de komende jaren het volgende beleid ten aanzien van de hierboven genoemde stoffen is vastgelegd. Voor prioritaire stoffen moet de uitworp met de best uitvoerbare technieken worden tegengegaan, hetgeen in bepaalde gevallen - zowel voor bestaande als voor nieuwe activiteiten - kan worden aangescherpt tot maatregelen die behoren tot de best bestaande technieken. Uitworp van zwarte-lijst-stoffen moet altijd met de best bestaande technieken bestreden worden, terwijl daarbij gestreefd moet worden naar het nul-niveau.

Voor alle andere stoffen wordt, gelet op het beginsel van de bestrijding aan de bron, de toepassing van de best uitvoerbare technieken als uitgangspunt gehanteerd.

Van de zwarte-lijst-stoffen is het beleid zonder meer te vertalen in een eis dat de best bestaande technieken moeten worden toegepast om een zo laag mogelijke emissie - indien mogelijk nul - te bereiken. Voor een aantal andere stoffen is nodig te bezien of er reden is verder te gaan dan het voorschrijven van de best uitvoerbare technieken. Dat zijn stoffen die niet voorkomen op de zogenaamde zwarte-lijst, maar waarvan bekend is dat ze (verdacht) carcinogeen, te-

ratogeen en/of mutageen zijn.

Het gaat hierbij om de stoffen: allyglycidylether, benzylchloride, butylbromide, dichloormethaan-butylglycidylether, chroom(III)acetylacetaat, ethylbromide, methylbromide, kobalt(II en III)acetylacetaat, methylchloride, methylethylketon, neopentylglycoldiglycidylether, toluen, nikkel(II)acetylacetaat en triethylamine.

Voor de zwarte-lijst-stoffen en voor de stoffen met de hierboven genoemde eigenschappen bestaat naar de mening van hun college de noodzaak de best bestaande technieken voor te schrijven.

Aangezien nu nog niet bekend is welke technieken als zodanig kunnen worden aangemerkt voor het onderhavige bedrijf (noch voor zwarte-lijst-stoffen, noch voor hiermee gelijk te stellen stoffen), zal vergunningaanvraagster daartoe een onderzoek moeten (laten) verrichten. Dit onderzoek dient binnen een jaar na het van kracht worden van het betreffende voorschrift te worden afgerond, terwijl vervolgens, op basis van de dan verkregen gegevens een besluit zal worden genomen over wijziging van de onderhavige vergunning.

In dit onderzoek dient te worden aangegeven hoe groot de resterende uitworp is voor die stoffen, waarvoor de best bestaande technieken ter beperking van de uitworp worden voorgeschreven, na toepassing daarvan. Omdat deze technieken ook van invloed kunnen zijn op de rest-emissies van de overige stoffen, zullen ook de rest-emissies van deze stoffen na toepassing van de hierboven bedoelde technieken in het onderzoek moeten worden aangegeven.

Deze rest-uitworpen worden door hun college op aanvaardbaarheid voor de milieukwaliteit op de hierna omschreven wijze getoetst.

Met behulp van verspreidingsberekeningen wordt berekend, hoe groot de concentraties op leefniveau (als piekwaarde, uurgemiddelde en als jaargemiddelde) zijn als gevolg van de restuitworp. Bij deze berekeningen wordt gewerkt volgens de aanbevelingen van het Nationale Model voor de Verspreiding van Luchtverontreiniging. De concentraties op leefniveau zijn namelijk te gering om met bijvoorbeeld directe immissiemetingen te worden bepaald.

De aldus berekende immissieconcentraties worden getoetst aan de grenswaarden van de luchtkwaliteitseisen, voor zover die in Algemene Maatregelen van Bestuur op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging zijn vastgesteld, danwel aan interimgrenswaarden, voor zover die in de Indicatieve Meerjarenprogramma's Milieubeheer zijn genoemd.

Indien voor bepaalde stoffen deze grenswaarden niet beschikbaar zijn, worden "voorlopige" grenswaarden herleid uit andere beschikbare stofgegevens. In aansluiting op de Nota Milieunormen van de provincie Groningen worden deze voorlopige grenswaarden afgeleid uit beschikbare MAC-waarden of, indien MAC-waarden niet beschikbaar zijn, uit toxicologische gegevens. De grenswaarden worden geformuleerd als maximaal toelaatbare piekwaarden, uurgemiddelde en jaargemiddelde waarden. Is van een stof MAC-waarde bekend, dan wordt deze als maximaal toelaatbare piek gehanteerd. Het maximaal toelaatbare uurgemiddelde wordt bepaald door de piekwaarde te delen door een

veiligheidsfactor 10. De maximaal toelaatbare jaargemiddelde waarde wordt bepaald door de piekwaarde te delen door een veiligheidsfactor, die afhangt van de aard van de stof. De veiligheidsfactor is 50 indien de MAC-waarde hoger is dan 150 ppm, 100 bij een MAC-waarde tussen 50 en 150 ppm en 200 bij een MAC-waarden van minder dan 50 ppm.

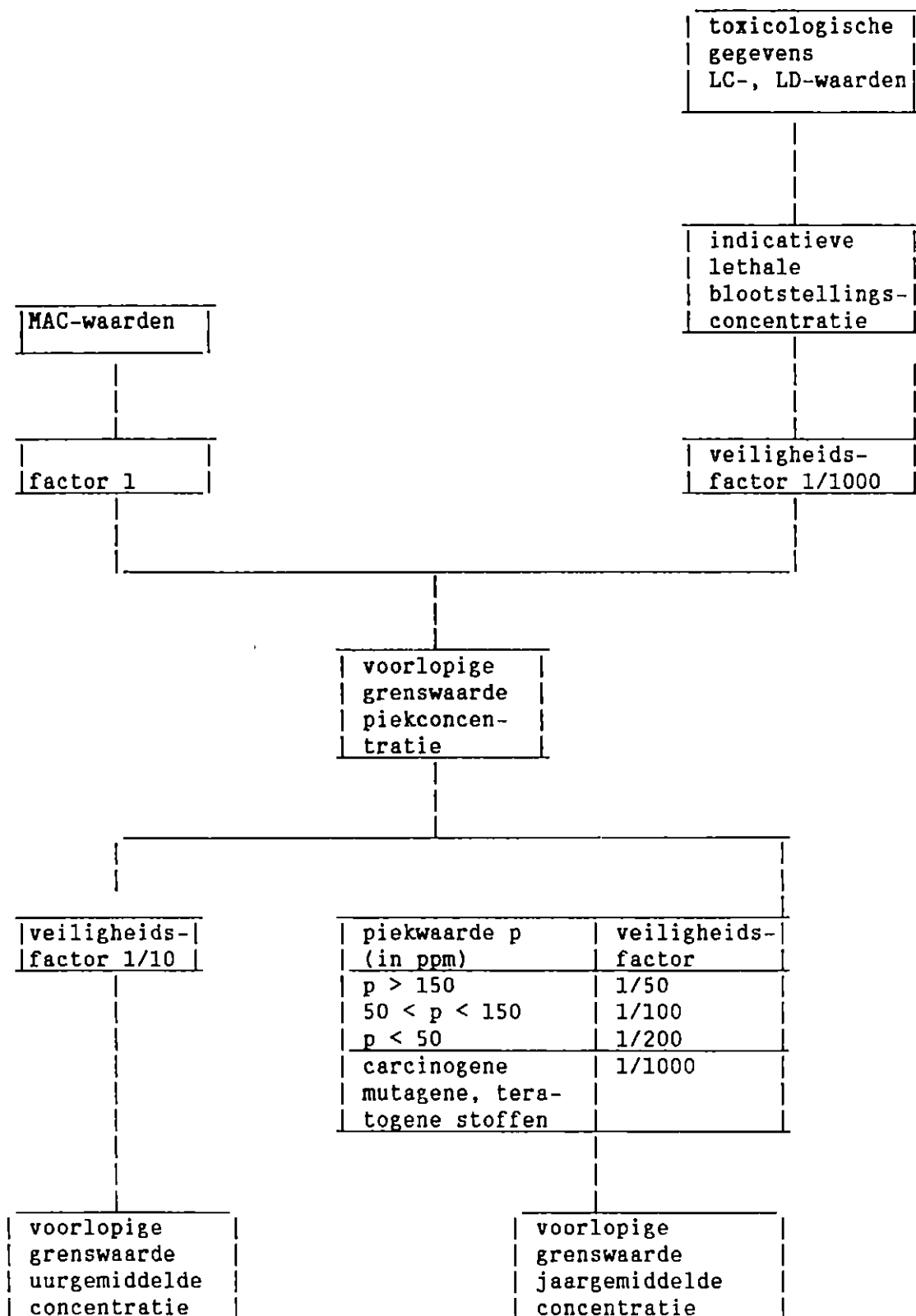
Voor stoffen, die carcinogeen, mutageen of teratogeen zijn, is een nog grotere veiligheidsfactor gehanteerd namelijk 1000.

Voor stoffen, waarvoor geen MAC-waarde bekend is, worden zoals reeds gezegd voorlopige grenswaarden herleid uit toxicologische gegevens. Hierbij is een door TNO ontwikkelde methode gehanteerd, die is beschreven in het in opdracht van de provincie Zuid-Holland vervaardigde rapport "Inventarisatierichtlijn risico-opleverende activiteiten". Met deze methode wordt uit LC- of LD-waarden een indicatieve lethale blootstellingsconcentratie geschat. Hieruit wordt vervolgens de maximaal toelaatbare piekconcentratie berekend door deling door een factor 1000.

Vervolgens worden de maximaal toelaatbare uur- en jaargemiddelde waarden uit de piekwaarden herleid zoals hiervoor reeds is beschreven.

De herleiding van de voorlopige grenswaarde is systematisch weergegeven in bijgaand schema.

Voor de in de aanvraag vermelde stoffen zijn zodoende de volgende voorlopige grenswaarden tot stand gekomen:

stofnaam	voorlopige uurgemiddelde grenswaarde microgram per kubieke meter	voorlopige jaargemiddelde grenswaarde microgram per kubieke meter
acetonitril	7.000	700
acetylaceton	geen gegevens	beschikbaar
allylalcohol	500	25
allylglycidylether	2.200	22
aluminium-acetylacetonaat	200	10
ammoniak	1.800	180
azijnzuur	2.500	125
benzoylchloride	geen gegevens	beschikbaar
benzylchloride	500	5
benzyltri-ethylammoniumchloride	224	11,2
benzyltrimethylammoniumchloride	130	6,5
n-butanol	15.000	1.500
butylacetaat	71.000	7.100
butylbromide	7.400	74
n-butylglycidylether	13.500	135
cetylbromide	geen gegevens	beschikbaar
cetyltrimethylammoniumbromide	60	3
chrom(III)acetylacetonaat	50	0,5
dichloormethaan	27.000	270
dichloorpropanol	168	8,4
dimethylaniline	2.500	125
epichloorhydrine	400	4
ethanol	190.000	3.800
ethoxymethyleen malonzure diethylester	19,8	1
ethylbromide	89.000	890
2-ethylhexanol	478	24
2-ethylhexidylglycidylether	26	2,6
heptaan	35.000	7.000
kobalt(III)acetylacetonaat	5	0,05
kobalt(II)acetylacetonaat	5	0,05
koper(II)acetylacetonaat	100	5
laurylalcohol	6.656.000	1.331.200
laurylglycidylether	8.900	445
magnesiumacetylacetonaat	1.000	50
methanol	26.000	5.200
6-methyl-2-aminopyridine	140	7
6-methyl-2-aminopyridylmethyleen- malonzure ester	geen gegevens	beschikbaar
n-methylbenzamide	302,4	15,1
methylbromide	2.000	20
methylchloride	10.500	105
methylethylketon	59.000	590
monomethylamine	1.200	60

stofnaam (vervolg)	voorlopige uurgemiddelde grenswaarde microgram per kubieke meter	voorlopige jaargemiddelde grenswaarde microgram per kubieke meter
myristylbromide	geen gegevens beschikbaar	
myristyltrimethylammoniumbromide	60	3
neopentylglycol	3.330	166
neopentylglycoldiglycidylether	280	2,8
nikkel(II)acetylacetaat	10	0,1
phenyltrimethylammoniumbromide	14	0,7
n-propanol	50.000	10.000
reagens D	1.130	56
tetrabutylammoniumbromide	520	26
tetraethylammoniumbromide	1.460	73
tetramethylammoniumbromide	6,5	0,33
tetramethylammoniumchloride	41,6	2,1
tetrapropylammoniumbromide	1.820	91
tolueen	37.500	375
tributylamine	145	7,3
triethylamine	10.000	100
trimethylamine	620	31
tripropylamine	62,5	3,1
vanadium(II)acetylacetaat	5	0,25
ijzer(III)acetylacetaat	100	5
zinkacetylacetaat	500	25
zirkoniumacetylacetaat	500	25
zoutzuur	700	35
zwaveldioxide	vastgelegd in AMvB	

Voor stankstoffen wordt als luchtkwaliteitseis de interimgrenswaarde gehanteerd, zoals neergelegd in het IMP 1986-1990.

In de praktijk stuit het in onderhavige geval op problemen om te controleren of aan deze interim-grenswaarde wordt voldaan. Derhalve zijn voor stankstoffen eveneens per stof voorlopige grenswaarden geformuleerd, uitgaande van de geurdrempelwaarde van deze stoffen. De maximaal toelaatbare uur- en jaargemiddeldewaarde is voor deze stoffen gelijkgesteld aan de geurdrempelwaarde, tenzij op bovenomschreven wijze een lagere voorlopige grenswaarde is bepaald. Indien aan deze voorlopige grenswaarden wordt voldaan, wordt ook aan de eerder genoemde interim-grenswaarde voor stank voldaan.

De stankstoffen, waarvoor de geurdrempelwaarde bepalend is, dus waarvoor de geurdrempelwaarde geringer is dan de op basis van toxicologische gegevens herleide voorlopige grenswaarde, zijn:

stofnaam	geurdrempelwaarde voorlopige uurgemiddelde en jaargemiddelde grenswaarde microgram per kubieke meter
acetylaceton	45
butylacetaat	60
dimethylamine	10
2-ethylhexanol	410
laurylalcohol	54
monomethylamine	23
n-propanol	80
trimethylamine	0,5

Bij toetsing van de in bijlage 16-1A van de aanvraag vermelde emissies, is gebleken, dat de uitworp van vrijwel alle stoffen niet tot overschrijding van de voorlopige grenswaarden, die op de hiervoor omschreven wijze tot stand zijn gekomen, zal leiden. Voor een vijftal stoffen blijkt de in bijlage 16-1A weergegeven uitworp tot overschrijding van de voorlopige grenswaarde te leiden.

Het gaat hierbij om de volgende stoffen:

- Benzylchloride.

Van deze stof is de carcinogene en mutagene werking bewezen.

De in de aanvraag vermelde emissie kan aanleiding geven tot overschrijding van de voorlopige grenswaarde voor de uurgemiddelde concentratie. Met betrekking tot de emissie van (bewezen dan wel verdacht) carcinogene, mutagene en/of teratogene stoffen is reeds gesteld dat een onderzoek naar de best bestaande technieken dient plaats te vinden.

- Acetylaceton, butylacetaat, n-propanol en trimethylamine.

Deze stoffen hebben een lage geurdrempel. De in de aanvraag vermelde emissies van deze stoffen kunnen aanleiding geven tot overschrijding van de grenswaarde van de uurgemiddelde waarden.

Omdat de emissie van stankstoffen kan leiden tot te hoge stankconcentraties op leefniveau, dient het onderzoek eveneens gericht te zijn op het terugbrengen van de emissie van stankstoffen. Deze emissie dient ten minste zodanig te worden gereduceerd, dat de totale stankemissie geen aanleiding geeft tot overschrijding van de in het IMP genoemde interimgrenswaarde, waarbij de stankconcentratie van een geureenheid per kubieke meter in ten hoogste twee procent van de tijd mag worden overschreden. Uit bedoeld onderzoek zal derhalve tevens moeten blijken welke stankconcentraties in de omgeving verwacht kunnen worden.

Voor een aantal stoffen, die in de aanvraag vermeld zijn, kunnen geen voorlopige grenswaarden worden afgeleid, omdat noch MAC-waarden noch de relevante toxische gegevens beschikbaar zijn. Om deze reden is in de vergunning een voorschrift opgenomen, waarin is bepaald dat het onderhavige bedrijf binnen een jaar na het van kracht worden van het betreffende voorschrift stofgegevens levert op basis waarvan grenswaarden kunnen worden geformuleerd.

Het gaat hierbij om de stoffen: benzoylchloride, cetylbro-mide, 6-methyl-2-aminopyridyl-methyleen m.d. ester, myristylbro-mide en n-propylbro-mide.

Mocht blijken, dat de emissies, na toepassing van de best uitvoerbare technieken, dan wel, indien nodig, na toepassing van verdergaande bronbestijdingsmaatregelen, voor bepaalde stoffen zullen leiden tot overschrijding van bedoelde grenswaarde, dan zal hun college zijn besluit met betrekking tot de uitworp van deze stoffen in heroverweging nemen.

Voorts is een groot aantal van de in de aanvraag vermelde stoffen nog niet onderzocht op mogelijke carcinogene, mutagene of teratogene werking. Mocht hun college informatie bereiken, dat ook andere dan eerdergenoemde stoffen deze werking kunnen hebben, dan zal hun college alsnog voor deze stoffen de toepassing van de best bestaande techniek ter beperking van de uitworp van die stoffen voorschrijven.

De op basis van bovenaangeduide grenswaarden maximaal toelaatbare emissie zal uiterlijk twee jaar na het van kracht worden van het betreffende voorschrift bereikt moeten zijn. Mocht uit het hierboven genoemde onderzoek blijken, dat door toepassing van de best bestaande technieken immissies niet onder de grenswaarden kunnen blijven, dan zal door hun college een wijziging van het betreffende vergunningvoorschrift overwogen worden.

Dit geldt met name voor zwarte-lijst-stoffen en daarmee gelijk te stellen stoffen, waarbij hun college blijft streven naar het realiseren van het nul-niveau. Voor zover door hun college "voorlopige" grenswaarden zijn gesteld, kan blijken dat een aanpassing gerechtvaardigd is naar hogere waarden. Dit zou vergunningaanvraagster kunnen aantonen door gegevens over dosis-effect-relaties te overleggen.

Voor de periode tussen het van kracht worden van deze vergunning en het moment dat twee jaar daarna ligt, mogen de emissies van alle in de aanvraag genoemde stoffen, niet hoger zijn dan daarin in bijlage 16A is genoemd. Hun college is van mening dat ter beperking van emissies thans de best uitvoerbare technieken zijn toegepast.

Twee jaar na het van kracht worden van de vergunning zal - resume-rend - de emissie als volgt moeten wijzigen:

- zwarte-lijst-stoffen en daarmee gelijk te stellen stoffen: emissie-reductie met de best bestaande technieken, in elk geval zodanig dat er geen immissienormen worden overschreden (een emissievoorschrift is geformuleerd dat is gerelateerd aan de immissienorm). Indien uit het onderzoek, waarover binnen een jaar na het van kracht worden van het betreffende vergunningvoorschrift rapport moet worden uitgebracht, blijkt dat met toepassing van de best bestaande technieken een lagere emissie kan worden be-

reikt, dan kan dat lagere niveau door middel van een wijzigingsbesluit aan de vergunning worden verbonden.

- gezamenlijke stankstoffen: een zodanige emissie dat ten minste voldaan wordt aan de IMP-interimgrenswaarde voor bestaande inrichtingen, dan wel dat voor elke afzonderlijke stankstof op geen enkel uur de geurdrempelwaarde wordt overschreden.
- alle andere stoffen dan zwarte-lijst-stoffen en daarmee gelijk te stellen stoffen: emissie die geen overschrijding van de op dat moment door hun college gehanteerde (voorlopige) grenswaarden tot gevolg heeft. Voor zover de emissie thans lager is geen toename daarvan. Voor zover geen grenswaarde gegeven is: geen toename van de huidige emissie.

Overwegende,

dat Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel in hun bericht van 27 januari 1986 mededelen dat zij op 9 juli 1985 aan de afdeling Rechtspraak van de Raad van State een verweerschrift hebben gezonden waarin hun standpunt is neergelegd ten aanzien van een aantal in het kader van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen ingediende beroepschriften met betrekking tot de inrichting van CFZ;

dat zij vervolgen met:

"Dit verweerschrift preludeert op toekomstige ontwikkelingen, die wij voorstaan. Daarbij is het voor de gemeente altijd het uitgangspunt geweest - naast handhaving van een "industriebestemming" - om in de gebruikssfeer een aantal produktietechnieken te weren, c.g. voor zover vallend onder het overgangsrecht, te bevriezen. In de praktijk is echter gebleken dat dit uitgangspunt onvoldoende is uitgewerkt in het geldend bestemmingsplan.

Op 29 oktober 1985 hebben wij over dit verweerschrift van gedachten gewisseld met de directie van de fabriek.

De toekomstige ontwikkelingen zijn ook neergelegd in het besluit van de raad tot aankoop van 16 ha weide ten zuiden van het huidige fabrieksterrein.

Voor zover van toepassing verzoeken wij u deze ontwikkelingen te laten meewegen bij de ontwerp-vergunning."

Overwegende omtrent dit advies:

In de, gelijktijdig met onderhavige beschikking, af te geven vergunning op grond van de Hinderwet, heeft hun college een passage gewijd aan deze mededeling van Burgemeester en Wethouders van Zaltbommel. Verwezen wordt naar de betreffende overweging.

Overwegende,

dat Burgemeester en Wethouders van de gemeente Maasdriel en Neerijnen in hun onder E vermelde berichten mededelen dat zij (voorshands) geen opmerkingen hebben ten aanzien van de aanvraag van CFZ;

Overwegende,

dat tijdens de hiervoren onder C genoemde openbare zitting samengevat de volgende bezwaren zijn ingebracht:

De heer dr. G.E.W. Thörig

- 1 Het feit dat wegens technische problemen geen immissiemetingen zijn gedaan.
- 2 De wijze waarop de emissiemetingen werden uitgevoerd, door middel van Dräger-buisjes. De informatie in de aanvraag is niet toereikend om de werkelijke emissie te kunnen beoordelen. Op grond daarvan zou moeten worden geconcludeerd, dat honderden kilo's chemicaliën de lucht in gaan (bijvoorbeeld 10% van de totale jaarproduktie van acetonitril). Wat eerst de sloot in ging wordt nu zichtbaar in de lucht geloosd.
- 2 a Anderzijds is een aantal in bijlage 16-3 vermelde jaaremissiecijfers gelet op de opgegeven produktie (capaciteit) van de inrichting veel te laag. Bijvoorbeeld 1,25 kg epichloorhydrine. In aanmerking genomen het aantal batches en de batchduur zou dat bijna twee keer zo veel moeten zijn.

Mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker

- 3 "Het feit dat een fabriek een LVO-vergunning nodig heeft is al voldoende om je te realiseren dat een fabriek die op een dergelijke voorwaarde mag draaien, in dit geval niet op de juiste plaats staat. De veel voorkomende stankoverlast getuigt hiervan. Niet alleen de omwonenden hebben hier last van, de bebouwde kom van Zaltbommel wordt ook geregeld getrakteerd, bij voorkeur 's avonds laat als er weinig mensen buiten zijn."
- 4 Klachten als haaruitval en chronische hoofdpijn (vooral in de directe omgeving van de inrichting) geven te denken.

De heer P.J.H. de Wekker

- 5 De produktie van reagens die ook nu weer in de vergunningaanvraag staat vermeld is illegaal.
- 6 Hij is ervoor beducht, dat na de vergunningverlening door middel van meldingen de produktie wordt uitgebreid; in het bijzonder vreest hij de produktie van materiaal voor (para)militair gebruik. In het verleden is dit ook al eens gebeurd, het betrof toen onder andere DS₂. Kan de vergunningverlening garanderen dat er geen verdere meldingen komen?

De heer T.J. Dijkstra

- 7 Hij maakt bezwaar tegen de door de inrichting veroorzaakte stankhinder, die naar hij vreest, met de thans gevraagde vergunning wel niet zal verdwijnen.

De heer A. Kuyper

- 8 Hij maakt bezwaar tegen de wijze waarop door de overheid op klachten over het bedrijf wordt gereageerd. De omwonenden moeten na deponering van een klacht de garantie hebben dat deze ook serieus wordt behandeld.

Mevrouw W.J. van de Wijngaard

- 9 Zij doet een dringend beroep op de huidige eigenaar van het bedrijf CFZ, SHELL-CHEMIE, rekening te houden met de burgers gezien de ernstige gevaren van dat bedrijf. Zij spreekt de wens uit, dat de fabriek wordt samengevoegd met de fabrieken van SHELL zodat de bevolking van Zaltbommel opgelucht kan ademen. Of moeten de omwonenden op de volgende calamiteit wachten? Zij hoopt niet dat het kalf eerst verdronken moet zijn - zoals in Bophal - voordat de put wordt gedempt.

Overwegende,

dat de hiervoren onder F genoemde bezwaarden de volgende bezwaren - zoveel als mogelijk samengevat - hebben ingebracht:

De heer J. Roeland

- 10 Bezwaar wordt gemaakt tegen de door de inrichting veroorzaakte stankhinder.
- 11 Tevens wordt de vrees geuit dat de uitwerp van luchtverontreinigende stoffen de gezondheid zal schaden.
- 11a Er mag geen vergunning worden verleend waarin genoemde bezwaren niet volledig zijn ondervangen.

De heer en mevrouw Dijkstra

- 12 Sinds de dag dat zij aan de Stationsweg zijn komen te wonen - in december 1973 - worden zij "getrakteerd" op een stank die veel gelijkenis vertoont met die van kattenpis. Hiervan is door hen geregeld melding gedaan bij het "stankmeldingsnummer" te Arnhem.
- 13 Voortdurend in angst te moeten leven dat opnieuw een gifwolk over hen heen zal komen, zoals bij de ontploffing in 1982, de hinder door stank alsmede de vaak vijandige houding van werknemers van het bedrijf ten opzichte van omwonenden houden ook een psychische belasting in, welke veelal wordt onderschat.

Bezwaarden spreken de hoop uit, dat de beslissing op de aanvraag nu eens een keer meer "mensgericht" dan "fabrieksgericht" is. Dit houdt in dat de gezondheid van 10.000 omwonenden zwaarder dient te wegen dan de werkgelegenheid van 40 mensen.

De Gelderse Milieufederatie

- 14 De inrichting van CFZ veroorzaakte in het verleden grote milieu-problemen. Het valt niet te ontkennen dat in de loop der jaren veel is verbeterd; desondanks staat het bedrijf nog steeds in een "kwade reuk" bij de bevolking van Zaltbommel. Wie de zeer uitvoerige en in het algemeen duidelijke omschrijving van het bedrijf en de daarin gehanteerde productieprocessen doorneemt, begrijp al gauw hoe dat komt. Er wordt gewerkt met stoffen die een bijzondere lage geurdrempel hebben en het is dientengevolge zeer de vraag of het bedrijf geheel stankvrij kan worden gemaakt. Verzocht wordt bij het opstellen van de vergunningvoorschriften voor de bestrijding van het stankprobleem uit te gaan van "the best technical means" teneinde de overlast voor omwonenden tot een minimum te reduceren.
- 15 Het wordt niet aanvaardbaar geacht dat van een aantal stoffen de emissie boven de daarvoor in het rapport van de Stichting Milieu en Ecologie gestelde kwaliteitsnorm ligt. Doordat aan de aanvraag slechts een verslag van het vooroverleg is toegevoegd en nog geen ontwerp-vergunningvoorwaarden, is het buitengewoon moeilijk te beoordelen of de emissieproblemen werkelijk tot een aanvaardbaar niveau zullen worden gereduceerd. De kwaliteitsnormen uit het SME-rapport zullen in alle gevallen moeten worden gehaald. Is dat technisch niet haalbaar, dan dient voor de productie van de betreffende stof, of voor het proces waarbij de stof vrijkomt, geen vergunning te worden verleend.

De heer dr. G.E.W. Thörig en mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker
(d.d. 1 juli 1985)

- 16a Volgens de aanvraag zijn er door het bedrijf maatregelen getroffen om ongewenste emissies te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. Tot heden is dat slechts gedeeltelijk gelukt: de aanwezigheid van de inrichting van CFZ komt altijd tot uitdrukking in organo-leptisch waarneembare aminestank of chloorlucht.
- b Ondanks alle maatregelen veroorzaakt het bedrijf nog steeds hinder of irriterende stankoverlast.
- c Er wordt van provinciezijde niet adequaat op stankklachten gereageerd. Pas de volgende dag komt de controlerende instantie in actie. Aan de bestrijding van de oorzaak van de overlast wordt onvoldoende aandacht besteed. Het heeft daarom geen zin nog langer telefoonkosten te maken door het stankmeldingsnummer te bellen.

- d Het komt veelvuldig voor dat je adem wordt afgesneden van de aminestank. In die gevallen ligt de emissie ver boven de toegestane grenswaarde van 40 mg/m^3 .
- e Wanneer gaswasser nr. 33 van hal 3 in bedrijf is, stinkt het naar amine.
- 17a Opmerkelijk is, dat er voor de bepaling van de emissie geen gebruik is gemaakt van een gaschromatograaf. De toegepaste meet- en onderzoekmethode is onder bepaalde omstandigheden onnauwkeurig. Onder invloed van vocht (bij metingen van de uitstoot na een gaswasser: condens/chemicaliën) kunnen de meetuitkomsten afwijkingen vertonen.
- b Uit de aanvraag valt niet op te maken of er één of meerdere metingen zijn verricht.
- c Onder welke condities werd gemeten? (Welke meteorologische omstandigheden, in welke staat verkeerden de filters?)
- d De Dräger-buis-methode moet als een primitieve meetmethode worden gekwalificeerd: in een wijd gebied met dunne buisjes (het meeste gaat er langs). In een orkaanachtige uitstoot "vliegt" de luchtstroom voorbij, wat tot gevolg heeft dat de omwonenden de volle laag krijgen; die is niet gemeten!
- e De controle-apparatuur van CFZ voldoet beslist niet. Het voorval van zaterdagavond, 22 juni 1985, is hier een goed voorbeeld van. Volgens vertegenwoordigers van het bedrijf was nergens iets gevonden wat tot stank aanleiding zou kunnen geven. Twee agenten van de Rijkspolitie verklaarden evenwel dat het vreselijk stonk bij het bedrijf.
- f Een betrouwbare 24-uurs gaschromatografische controle is niet aanwezig.
- g Het vermoeden bestaat dat op de 22e juni de omgeving aan een overmatige dosis epichloorhydrine is blootgesteld, ver boven de MAC-waarde, want deze was te ruiken.
- h Aan de Koxkampseweg en omgeving komen vele gevallen van kanker en aanverwante gezwellen (al of niet goedaardig) voor. Bij iedereen is het bekend: de procedure om de oorzaak aan te tonen is als een nachtmerrie voor de patiënt en financieel een onhaalbare zaak. Logisch is het echter, dat een bedrijf met een emissie waarbij carcinogene stoffen vrijkomen wel in aanmerking komt als eventuele dader. Zowel voor het bedrijf als de patiënt is dat een kwalijke situatie, omdat schuld of onschuld niet bewezen wordt c.q. de patiënt nooit enige schadevergoeding kan claimen.
- i Van verscheidene (mogelijk geëmitteerde) chemicaliën is bekend dat zij bij inademing hoofdpijn, prikkeling van ogen en geïrriteerde slijmvliezen veroorzaken.

- 18 Er is geen rampenplan; de omwonenden kunnen niet worden geëvacueerd als dat nodig is. Zij worden zelfs niet geïnformeerd over wat zij in afwachting van hulp zelf kunnen doen.
- 19 De controle door de provinciale dienst Milieuhygiëne laat veel te wensen over. De provincie maakt geen gebruik van de haar ten dienste staande sanctiemiddelen om overtredingen van CFZ tegen te gaan.
Er wordt door de overheid met twee maten gemeten. Het bedrijf krijgt alle ruimte. Het mag bouwen in strijd met het bestemmingsplan, de lucht verontreinigen, de sloot vervuilen (op naar de volgende klap), terwijl overtredingen van burgers onmiddellijk met een bekeuring worden bestraft, ook als niemand daarvan schade of hinder ondervindt. Zij mogen bezwaarschriften sturen die niet-ontvankelijk worden verklaard of gewoon niet beantwoord of genegeerd worden. In dit licht moet ook de zitting van de Statencommissie Adressen en Bezwaarschriften worden gezien: geruststellingen voor de omwonenden en beloftes waarvan er geen één is nagekomen.
- 20 De hoofdproductie van reagens-S is in strijd met het bestemmingsplan.
- 21 Wat blijft er al met al over van het recht om in een schoon milieu te wonen, van het recht op onaantastbaarheid van lichaam.
(Behalve op de artikelen 26 en 27 van de Wet inzake de luchtverontreiniging wordt een beroep gedaan op artikel 11 van het Europees Sociaal Handvest, artikel 8, lid 2, van het Verdrag van Rome en de artikelen 11, 21 en 22 van de Grondwet.)

De heer P.J.H. de Wekker, de heer J.H. de Wekker en mevrouw J.E. de Wekker-Haasbroek en de heer dr. G.E.W. Thörig

- 22 Bezwaarden hebben hun bedenkingen over de wijze waarop aan de in de aanvraag vermelde emissiecijfers is gekomen:
- a De Dräger-methode staat over het algemeen goed aangeschreven, maar in dit geval moeten de buisjes volgens hen op "tilt" hebben gestaan.
  - b Op welke locaties is gemeten?
  - c Onder welke condities? Wat was/waren:
    - de gemeten piek-emissie?
    - de meteorologische omstandigheden?
    - de staat van de filters (nieuw?).
- 23 Er wordt een beroep gedaan op de artikelen 26 en 27 van de Wet inzake de luchtverontreiniging. Dit betekent volgens bezwaarden in concreto, dat rekening dient te worden gehouden met de situatie van het bedrijf en met het feit dat gevaar, schade en hinder naar buiten toe zullen toenemen, hetgeen een weigeringsgrond oplevert.

24 Mocht onverhoopt toch tot afgifte van de gevraagde vergunning worden besloten, dan zou dat een aantasting betekenen van de in de Grondwet geformuleerde grondrechten, namelijk in artikel 1, juncto de artikelen 11, 15, 20, 21 en 22. Tevens zou in dat geval een beroep worden gedaan op artikel 14 van het Verdrag van Rome (1950) tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden alsmede op artikel 11 van het Europees Sociaal Handvest.

De heer dr. G.E.W. Thörig en mevrouw L.J.J. Thörig-Bakker (d.d. 10 juli 1985)

- 25 In de eerste plaats wordt tegen de aanvraag bezwaar gemaakt omdat het doel ervan in strijd is met het petitionnement van deze bezwaarden van 2 september 1984, aan hun college geadresseerd ingevolge artikel 5 van de Grondwet. Dit bezwaar moet tevens worden gezien in het licht van het Verdrag van Rome (1950) tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, in het bijzonder artikel 14 van dat verdrag en de in de artikelen 1, 11, 21 en 22 van de Grondwet vervatte grondrechten. Genoemde artikelen te verklaren en er conform evenvermeld petitionnement toe over te gaan de thans nog vigerende vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging te wijzigen dan wel de inrichting van CFZ te verplaatsen.
- 26 De aanvraag dient (bovendien) niet-ontvankelijk te worden verklaard omdat door het veelvuldig gebruik van termen in een vreemde taal, welke niet voorkomen in de "Dikke van Dale", de situatie als bedoeld in artikel 8 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne zich voordoet.
- 27 De in de aanvraag verstrekte informatie is zo summier en verwarrend dat moeilijk tot een juiste beoordeling daarvan kan worden gekomen. Geen recht is gedaan aan het bepaalde in de leden 1 en 2 van artikel 9 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne.
- 28 Artikel 12, tweede lid, onder a, van voornoemde wet: Kennisgeving in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen op zodanige wijze dat het beoogde doel zo goed mogelijk wordt bereikt. De kennisgeving geschiedde op een zodanige wijze dat velen de kennisgeving in de Toren van 13 juni 1985 hebben gemist en niet op de openbare zitting zijn geweest, laat staan dat zij de stukken hebben kunnen inzien. De kennisgeving bevond zich in de advertentie-rubriek in plaats van op de pagina met de officiële mededelingen. Een kennisgeving in het Brabants Dagblad was beter op z'n plaats geweest. Bovendien was het tijdstip van de kennisgeving hoogst ongelukkig vlak voor de vakanties en de openbare zitting één dag voor de vakanties. U heeft uw uiterste best gedaan zoveel mogelijk de mensen van de aanvragen weg te houden. Op grond van deze tekortkomingen wordt om een niet-ontvankelijkverklaring verzocht.

- 29 De emissie van de inrichting van CFZ is dusdanig hoog dat op grond van artikel 27 van de Wet inzake de luchtverontreiniging aan CFZ de gevraagde vergunning moet worden onthouden.
- 30 Verzocht wordt de aanvraag niet-ontvankelijk te verklaren. Het is gewoon een grof schandaal - aldus bezwaarden - dat CFZ een dergelijke aanvraag voor de dag mag komen. In 1978 klopte er geen spaan van. En nu, zeven jaar nadien, klopt er weer niets van. Onbehoorlijk bestuur, zeker na alles wat zich heeft afgespeeld in de afgelopen jaren.
- 31 Bijlage 16-1A. "Een puinhoop, huilen met de pet op." "Hoe durft u zoiets toe te staan. Rond de produktie van Reagens-S veel te hoge waarden. Wanneer wordt eindelijk eens tot een strafvervolgning overgegaan. En dan de produktie in Hal I en II. Zonder dat er is gemeten zo maar 6000m³ laten opvoeren, opdat de schrikbarend hoge emissie kleiner lijken. bijlage 16-1A is gewoon een GILLER."
- 31a Verzocht wordt de produktie van Reagens-S welke nog steeds niet in de hand is te houden uit de aanvraag te schrappen.
- 31b Op de gaswasser van Hal I en II dient een koolstoffilter of gelijkwaardige filterapparatuur te worden geplaatst. "Deze wasser slingert gigantische hoeveelheden de lucht in, om ogenschijnlijk een lage emissie voor te doen. Echter de immissie blijft hetzelfde en als de zaak wordt doorgerekend op 10 m³/uur dan moet je zo ongeveer van het dak afvallen als je dat over je heen krijgt. Ronduit een grof schandaal. Als u dit soort aanvragen honoreert dan draait u willens en wetens de mensen een rad voor de ogen." Gelet op het vorenstaande wordt verzocht op grond van artikel 27 van de Wet inzake de luchtverontreiniging de aanvraag niet-ontvankelijk te verklaren.
- 32 Als met het gestelde in artikel 26 van de Wet inzake de luchtverontreiniging rekening wordt gehouden, dan kan er geen sprake van zijn, dat een vergunning op grond van die wet wordt afgegeven. "Immers nu en in de toekomst zal het blijven stinken en zullen de mensen worden getraakteerd op hoge immissies aangevoerd door middel van een orkaan. Vervolgens zal CFZ blijven wijzigen en veranderen, ze kunnen niet anders. Op grond van artikel 26 moet er heel wat worden aangepast en geschrapt in de aanvraag. Begin maar eerst met Reagens-S, vervolgens degenen die hoog emitteren in Hal I, Hal II en op de Koxkampseweg 20 en zeker die produkten waar nog geen waarden van bekend zijn. Als je de aanvraag ingevolge de luchtverontreiniging ziet en de ordinaire rekenfouten telt en het manipuleren voelt, slaat de schrik je om het hart. Het is misschien nog erger dan op 18 november 1978. Toen produceerde CFZ nog veel minder, 1100 ton tegen nu bijna 8000 ton."

De heer J.H. Slegh

- 33 De heer Slegh heeft een melkveehouderij op een afstand van circa 1000 meter van de inrichting van CFZ, omgeven door afwateringsloten welke in directe verbinding staan met de watergangen waarop die inrichting loost. Gezien het feit dat bezwaarde wat betreft de drinkwatervoorziening voor zijn vee en de besproeiing van de weilanden geheel van die watergangen afhankelijk is, is naar zijn mening een calamiteit of zelfs een ongelukje bij de inrichting waardoor het water wordt verontreinigd voldoende om rampzalige gevolgen voor zijn bedrijf te hebben.
- 34 Niet alleen het drinken van slootwater waarin wordt geloosd heeft zijn zorg maar ook vreest hij het effect van de stank en de neerslag daarvan, door bijvoorbeeld regen, op zijn weiland, immers de koeien eten hiervan.
- 35 Naar de mening van ondergetekende is het ontoelaatbaar en onverantwoordelijk dat in de zo naaste omgeving van een voedselproducerend bedrijf als het zijne, waarvan honderden mensen melk drinken en boter en kaas gebruiken, een chemische fabriek als die van CFZ als bedreiging van een stuk volksgezondheid opnieuw van vergunningen wordt voorzien. Daarnaast is het niet onbelangrijk te vermelden dat in de onmiddellijke omgeving van CFZ nog andere agrarische bedrijven zijn gevestigd, zodat zijn bezwaar ten aanzien van de volksgezondheid zich niet alleen richt op zijn bedrijf maar een algemeen belang is wat in ogeschouw genomen dient te worden.

De heer A. Kuyper

Bezwaarde schetst dezelfde problematiek als hiervoren onder nr. 33 en 34 door de heer J.H. Slegh. Ten slotte wordt nog het volgende naar voren gebracht:

- 36 Veelvuldig wordt de omgeving geteisterd door stankoverlast en de onrust over de mate waarin daar schadelijke stoffen mee worden uitgestoten neemt allerwege toe. Het leefklimaat wordt door de aanwezigheid van een dergelijke fabriek bedorven. Niet alleen dat ondergetekende en zijn gezin in het genot van zijn eigendom worden beperkt door stank en smerig water, maar wellicht meer nog uit een oogpunt van volksgezondheid is het onaanvaardbaar dat daar geproduceerde eet- en drinkwater zoals groenten, landbouwgewassen, melk en vlees onmiddellijk blootstaan aan (onvoorspelbare) gevaren van een omgevingsvreemde chemische fabriek;

Overwegende,

dat de heer dr. G.E.W. Thörig in zijn hiervoor onder G genoemde brief hun college mededeelt dat hij afziet van de door hem toegezegde nadere motivatie op zijn bezwaarschrift d.d. 10 juli 1985 (zie F 6).

Overwegende ten aanzien van deze bezwaren.

ad 1

Immissiemetingen zijn praktisch zeer moeilijk uitvoerbaar. Goede schattingen van concentraties op leefniveau kunnen met behulp van verspreidingsberekeningen gemaakt worden aan de hand van emissiegegevens.

ad 2, 2a, 17a, b, c, d, ad 22 en ad 31

De redenen, waarom emissiemetingen met Dräger-buisjes en niet met gaschromatografie of infraroodspectrometrie zijn uitgevoerd, zijn weergegeven in bijlage 16 van de aanvraag. Een omschrijving van de werkwijze ligt ter inzage bij de dienst Milieu en Water van de provincie.

In bijlage 16.1A is aangegeven welke emissie per proces maximaal plaatsvindt. Deze gegevens zijn gehanteerd om de concentratie op leefniveau te toetsen aan grenswaarden.

Deze gegevens geven dus inderdaad geen inzicht in de werkelijke emissie, omdat de werkelijke emissie als gevolg van de vraag naar produkt alleen maar lager kan zijn.

Dit is de reden, dat de emissie opgave van 1984, zoals weergegeven in bijlage 16.3, lager is dan op grond van het maximaal mogelijke batches.

Een controle van de emissie van luchtverontreinigende stoffen, bijvoorbeeld eenmaal per etmaal uit te voeren, is bij normale procesvoering niet zinvol, omdat onder die omstandigheden de emissies, zoals vermeld in de aanvraag dan wel in het in de considerans op pagina 3 en verder gememoreerde onderzoek niet worden overschreden. Wel zijn voorzieningen getroffen om de processen voortdurend te bewaken teneinde incidenten zoveel mogelijk te voorkomen.

ad 3

Het enkele feit dat een bedrijf over een vergunning op grond van de Wet inzake de luchtverontreiniging moet beschikken, impliceert niet dat door het bedrijf een zodanige luchtverontreiniging veroorzaakt wordt, dat alleen een locatie die ver weg van woonbebouwing is gelegen geschikt is. De vraag of een bepaalde locatie geschikt is wordt veel meer bepaald door de mate waarin luchtverontreiniging tegengegaan kan worden. Hiertoe verwijzen wij naar pagina 3 e.v. In dat kader is het nog van belang op te merken dat een van de grondstoffen (TMA) die in het verleden aanleiding gaf tot stankklachten voor een groot deel is vervangen door een andere grondstof (TMAHCL). Voorts wordt verwezen naar de gelijktijdig met deze beschikking af te geven vergunning op grond van de Hinderwet, waaraan onder meer een aantal voorschriften is verbonden dat ten doel heeft emissies van luchtverontreinigende stoffen als gevolg van onvoorziene voorvallen verregaand te beperken en zo mogelijk totaal te voorkomen. Voor de emissies die voortvloeien uit de normale bedrijfsvoering wordt verwezen naar onderhavige vergunning en de hierbovenstaande overwegingen.

ad 4

Van ter zake deskundige instanties heeft hun college geen berichten ontvangen over het abnormaal voorkomen van door bezwaarde genoemde klachten in de omgeving van het bedrijf, of in relatie tot het bedrijf. Gezien tussen klachten en bedrijf thans geen verband kan worden gelegd, meent hun college dat voor het eisen van maatregelen die verdergaan dan de bovengenoemde geen grond bestaat.

ad 5 en ad 6

Verwezen wordt naar hetgeen is opgemerkt onder respectievelijk ad 11 en ad 5 van de overwegingen behorende bij de tegelijk met deze vergunning te verlenen vergunning op grond van de Hinderwet.

ad 7, ad 10 en ad 12

Verwezen wordt naar hetgeen hierboven op pagina 3 en verder en onder ad 3 is overwogen en naar het onder ad 15 overwogene in de tegelijk met deze vergunning te verlenen Hinderwetvergunning.

ad 8, ad 9 en ad 16c

Verwezen wordt naar hetgeen is opgemerkt onder ad 15 en 16 van de overwegingen behorende bij de tegelijk met deze vergunning op grond van de Hinderwet te verlenen vergunning.

ad 11 en ad 11a

Verwezen wordt naar de overwegingen van hun college, zoals die op pagina 3 en verder zijn verwoord.

ad 13

Verwezen wordt naar hetgeen onder ad 16 is opgemerkt door hun college in de overwegingen behorend bij de tegelijk met deze vergunning af te geven vergunning op grond van de Hinderwet. Voor zover in genoemd bezwaar sprake is van vrees voor ontploffingen, is dat niet een bezwaar waarop de Wet inzake de luchtverontreiniging betrekking heeft.

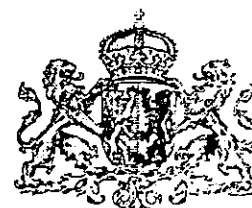
ad 14, 15, 16a en 16b

In de aanvraag is melding gemaakt van een groot aantal stoffen, die kunnen worden geëmitteerd. Deze emissies zijn op aanvaardbaarheid beoordeeld, door de concentraties die als gevolg van die uitwerpen op leefniveau kunnen voorkomen te toetsen aan (voorlopige) grenswaarden. Voorts wordt verwezen naar de considerans op bladzijde 3 en volgende.

ad 16d en e

Bepalend voor de beoordeling van de aanvaardbaarheid van de uitworp van luchtverontreinigende stoffen is de hoeveelheid per tijdseenheid. De geurdrempelwaarde, die gehanteerd wordt voor toetsing van de immissie-concentraties, bedraagt voor trimethylamine (TMA) 0,5 microgram per kubieke meter.

Het in de considerans op pagina 4 en verder gememoreerde onderzoek is er onder andere op gericht, de uitworp van TMA zover te beperken, dat de geurdrempelwaarde op leefniveau niet wordt overschreden.

ad 17 g

Een eventueel incident op de door bezwaarde aangehaalde datum is niet een reden de gevraagde vergunning te weigeren. Overigens moet door middel van voorzieningen, die in de vergunning op grond van de Hinderwet worden voorgeschreven, de kans op incidenten worden geminimaliseerd.

ad 17 h

Verwezen wordt naar hetgeen onder ad 3 gesteld is in de overwegingen van hun college bij de tegelijk met onderhavige vergunning af te geven vergunning op grond van de Hinderwet.

ad 17 i

Voor stoffen waarvan de uitstoot in de lucht niet uitgesloten is, worden de emissies aan de hand van (voorlopige) grenswaarden getoetst, zoals aangegeven in de considerans op pagina 3 en verder. Voor stoffen waarvan de door bezwaarde aangevoerde werking bekend is, is met het formuleren van de grenswaarden juist rekening gehouden met onder meer deze effecten, waarbij een veiligheidsfactor is ingebouwd zoals boven uiteengezet. Hun college meent derhalve dat aan dit bezwaar voldoende is tegemoetgekomen.

ad 18

Dit bezwaar behoort in het kader van de vergunningprocedure op grond van de Hinderwet te worden ingebracht.

Overigens is in de voorschriften die bij die vergunning behoren aandacht besteed aan een plan voor de aanpak van branden en andere onvoorziene voorvallen. De gemeente Zaltbommel heeft, als andere gemeenten, de taak een rampenplan vast te stellen waarin wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van het bedrijf. Het is niet mogelijk vergunningaanvraagster voorschriften op te leggen, die buiten het bedrijf moeten worden geëffectueerd (bijvoorbeeld evacuatie omwonenden).

ad 19

Dit bezwaar, dat betrekking heeft op een bedrijfsvestiging die in strijd zou zijn met het bestemmingsplan, op incidenten die in het verleden hebben plaatsgehad en op de wijze waarop namens het bevoegde gezag toezicht op het bedrijf wordt uitgeoefend, moet bij de beoordeling van een verzoek om een milieuvergunning buiten beschouwing blijven. Hetzelfde geldt voor de wijze van afhandeling van een petitie die onder meer door bezwaarden bij Provinciale Staten is ingebracht.

Overigens stond tegen de wijze van afhandeling daarvan beroep open.

ad 20

Verwezen wordt naar hetgeen hieromtrent in de overwegingen behorend bij de tegelijkertijd met deze vergunning afgegeven vergunning op grond van de Hinderwet is gesteld.

ad 21, ad 24 en ad 25 (gedeeltelijk)

Verwezen wordt naar het op pagina 3 en verder overwogene.

Voor zover de wet - of op basis daarvan genomen besluiten - verandering van het leefmilieu toestaat is naar de mening van hun college geen sprake van aantasting van grondrechten.

ad 23

Met de situering van het bedrijf is in de onderhavige beschikking rekening gehouden. Verwezen wordt naar de overwegingen op pagina 3 en verder. De toelaatbare emissie is berekend vanuit de grenswaarden die op leefniveau voor de immissie geformuleerd konden worden. Met de huidige vergunning wordt geen verruiming van de al eerder toegestane emissies beoogd. Zoals boven aangegeven zal - op termijn - een afname van emissies bereikt moeten worden.

ad 25 (gedeeltelijk), ad 26, ad 27 en ad 28

Verwezen wordt naar hetgeen onder ad 26 en 37/38 en ad 39 is overwogen bij de tegelijk met de onderhavige vergunning afgegeven vergunning op grond van de Hinderwet.

ad 29

Verwezen wordt naar de considerans op pagina 3 en verder. Daaruit blijkt dat de emissie van een aantal luchtverontreinigende stoffen verder zal moeten worden beperkt dan thans geschiedt. Aangezien de emissie van de meeste stoffen voldoet aan grenswaarden die thans geformuleerd kunnen worden en de voor vergelijkbare industrieën gebruikelijke technieken worden toegepast ter beperking van de luchtverontreiniging, wordt de huidige situatie door hun college niet zodanig geoordeeld dat in afwachting van het verder terugbrengen van bedoelde emissies de produktie zou moeten worden stilgelegd.

Overigens zou het weigeren van de vergunning, waarom bezwaarde verzoekt, tot gevolg hebben dat de thans nog van kracht zijnde vergunning niet wordt vervangen, hetgeen impliceert dat geen voorschriften worden gegeven ter verdere emissiereductie.

ad 30

Voor niet-ontvankelijk-verklaring van de vergunningaanvraag, hetgeen overigens slechts gedurende een beperkte periode na indiening daarvan mogelijk is, acht hun college geen grond aanwezig.

Aangezien bezwaarde geen nadere motivering geeft bij zijn stelling dat de aanvraag niet klopt, is het hun college niet mogelijk daar verder op in te gaan.

ad 31a

Bezwaar wordt gemaakt tegen Reagens-produktie, omdat zich hierbij incidenten met onvoorziene emissies kunnen voordoen.

Verwezen wordt naar de tegelijk met deze vergunning afgegeven vergunning op grond van de Hinderwet, waaraan voorschriften zijn verbonden die dergelijke incidenten beogen te voorkomen respectievelijk de gevolgen daarvan beogen te beperken.

ad 31b en 32

Niet-ontvankelijk-verklaring van een vergunningaanvraag is niet mogelijk wegens eventueel voldoende verregaande maatregel die in de vergunningaanvraag zou ontbreken. In dat geval is het de taak van het bevoegde gezag een dergelijke maatregel in een voorschrift te eisen. Hiervoor wordt verwezen naar de aanvang van deze considerans.

ad 33 en ad 36 (gedeeltelijk)

Bezwaren die betrekking hebben op het calamiteus lozen van stoffen op oppervlaktewater dienen in het kader van de vergunning op grond van de Hinderwet aan bod te komen. Overigens is in de Hinderwetvergunning voorzien in een aantal voorschriften die dergelijke lozingen beogen te voorkomen.

ad 34, 35 en 36 (gedeeltelijk)

Hun college zijn geen gegevens bekend op grond waarvan de door bezwaarden geuite vrees voor ophoping in de voedselketen van geëmitteerde stoffen reëel moet worden geacht. Vooralsnog gaat hun college er dan ook van uit dat een beschermingsniveau dat overeenkomt met de grenswaarden zoals hiervoor geformuleerd (en voor een aantal stoffen lager) voldoende is om dit gevaar te ondervangen. Overigens zullen niet alle geëmitteerde stoffen langs de weg van neerslag op bodem of planten in de voedselketen terecht kunnen komen, omdat deze gezien hun eigenschappen niet kunnen neerslaan. Uiteraard blijft het mogelijk - indien in de toekomst daartoe de aanleiding blijkt te bestaan - door middel van een wijziging van de vergunning aan de door bezwaarden geuite vrees tegemoet te komen.

Overwegende, tenslotte, dat de hierboven opgenoemde bezwaren voor zover deze geen betrekking hebben op de voorkoming/beperking van luchtverontreiniging, waaronder stank, als gevolg van de normale bedrijfsvoering van vergunningaanvraagster, door hun college niet-ontvankelijk worden geacht. Bezwaren die zijn ingebracht omdat de aanvrager niet-ontvankelijk had moeten worden verklaard in zijn verzoek, omdat afgifte van de vergunning grondrechten zou aantasten of in strijd zou zijn met het bestemmingsplan acht hun college ongegrond. Voor het overige meent hun college dat met de onderhavige beschikking aan de bezwaren voldoende is tegemoetgekomen. Omdat hun college voorts geen feiten of omstandigheden bekend zijn, die vergunningverlening in de weg zouden staan, heeft het

BESLOTEN

aan Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. de gevraagde vergunning te verlenen, overeenkomstig de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte aanvraag, onder de volgende voorschriften:

- 1 Bij de opslag van grondstoffen, hulpstoffen en produkten, alsmede bij schoonmaak- en onderhoudswerkzaamheden, moeten zodanige voorzieningen zijn getroffen, dat verspreiding van schadelijke en/of stankverwekkende stoffen buiten de inrichting tot een minimum wordt beperkt.

- 2 De in de aanvraag vermelde produktieprocessen mogen niet vaker plaatsvinden dan in bijlage 16-1A van de aanvraag onder maximum aantal batches/jaar is vermeld.
  - a De totale emissie van de stoffen, die bij de verschillende processen vrij kunnen komen, mag per stof niet hoger zijn dan in bijlage 16-1A van de aanvraag onder totale emissie/batch is vermeld.
  - b De rest-emissie van stofdeeltjes van de stoffilters van de emissiepunten 4 en 16 mag niet meer bedragen dan $0,45 \text{ mg/m}^3$.
  - c De rest-emissie van stofdeeltjes van de natte stofvangers van de emissiepunten 10 en 34 mag niet meer bedragen dan $0,2 \text{ mg/m}^3$.
- 3 De uitworp van NO_x van de aardgasgestookte stoomketels mag per stoomketel niet meer bedragen dan 500 mg per normaal kubieke meter, conform artikel 17, eerste lid, van het Besluit stookinstallaties WL.V.
- 4 De in de voorschriften en in bijlage 16-1A genoemde emissies moeten ten minste eenmaal per jaar of zoveel vaker als door Gedeputeerde Staten nodig wordt geacht, door metingen worden bepaald. Bij elke meting dienen de aanwijzingen van de dienst Milieu en Water van de provincie Gelderland te worden opgevolgd. Deze aanwijzingen kunnen onder meer betrekking hebben op de meetmethoden en de inrichting van de meetplaats.
- 5 Binnen twee maanden na afloop van elk kalenderjaar dient aan de directeur van de provinciale dienst Milieu en Water een rapportage te worden overgelegd, waaruit blijkt hoe vaak de onder voorschrift 1 bedoelde processen zijn uitgevoerd en waarin een opgave wordt gedaan van de resultaten van de in voorschrift 4 bedoelde emissiemetingen.
- 6 Binnen een jaar na het van kracht worden van dit voorschrift, dient een onderzoeksrapport aan de directeur van de provinciale dienst Milieu en Water te zijn overgelegd, waarin antwoord moet zijn gegeven op de volgende vragen:
  - Wat zijn de best bestaande technieken om de uitworp van de stoffen allyglycidylether, benzylchloride, butylbromide, n-butylglycidylether, chroom(III)acetylacetaat, dichloormethaan, epichloorhydrine, ethylbromide, kobalt(II en III)-acetylacetaat, methylbromide, methylchloride, methylethylketon, neopentylglycoldiglycidylether, nikkel(II)acetylacetaat, toluen en triethylamine te beperken?
  - Hoe groot is na toepassing van deze technieken de rest-emissie van deze, maar ook van de overige geëmitteerde, stoffen?
  - Voorts moet binnen een jaar na het van kracht worden van dit voorschrift documentatie over de eigenschappen van de hierna te noemen stoffen aan Gedeputeerde Staten worden overgelegd op basis waarvan door het bevoegde gezag grens-

- waarden kunnen worden vastgesteld. Deze stoffen zijn: benzoylchloride, cetylbro-
mide, 6-methyl-2-aminopyridyl-methy-
leen m.d. ester, myristylbromide en n-propylbromide op wel-
ke gegevens zijn die grenswaarden gebaseerd?
- Ten slotte moet in het onderzoeksrapport worden aangegeven hoe de uitworp van stankstoffen zodanig kan worden gereduceerd, dat aan voorschrift 8 voldaan wordt.
- 7 Binnen twee jaar na het van kracht worden van dit voorschrift dient de uitworp van benzylchloride met de best bestaande techniek te worden gereduceerd, waarbij de uitworp na toepassing van deze techniek niet meer mag bedragen dan 15 gram per uur.
- 8 Binnen twee jaar na het van kracht worden van dit voorschrift dient de uitworp van stankstoffen zodanig te zijn gereduceerd, dat,
- hetzij als gevolg van de inrichting op geen enkele plaats in de omgeving van de inrichting meer dan twee procent van de tijd een stankconcentratie optreedt van één geureenheid of meer
  - hetzij de totale uitworp van de volgende stoffen op geen enkel uur meer bedraagt dan:

voor acetylaceton	10 gram per uur
voor butylacetaal	10 gram per uur
voor n-propanol	20 gram per uur
voor trimethylamine	15 miligram per uur.
- 9 Binnen twee maanden nadat de onder voorschriften 7 en 8 bedoelde voorzieningen zijn gerealiseerd, dient aan de directeur van de provinciale dienst Milieu en Water een rapportage te worden overgelegd, waaruit blijkt dat aan deze voorschriften is voldaan.
- 10 De in de aanvraag genoemde gaswassers moeten elk zijn voorzien van een pH- en wasvloeistofniveau-alarmering, welke, indien de pH respectievelijk het wasvloeistofniveau beneden de vooraf ingestelde waarde komt, een optisch en akoestisch signaal geeft. De vooraf ingestelde pH-waarde, het wasvloeistofniveau, de soort wasvloeistof, de doorstroomsnelheid van die wasvloeistof over het gepakte gedeelte van de gaswassers en de doorstroomsnelheid van de gassen en dampen moeten zodanig gekozen zijn, dat te allen tijde een goede werking van de gaswassers gewaarborgd is.
- 11 De juiste werking van de pH- en wasvloeistofniveau-alarmerings-apparatuur, zoals bedoeld in voorschrift 10 moet eenmaal per jaar, of zoveel vaker als door Gedeputeerde Staten nodig wordt geacht, door een meting worden gecontroleerd.

- 12 Indien ten gevolge van een ongewoon voorval, dat zich in de inrichting heeft voorgedaan, de lucht buiten de inrichting zodanig is of dreigt te worden verontreinigd, dat gevaar voor de gezondheid, onduldbare hinder, of schade is te duchten, dienen onverwijld de daarvoor in aanmerking komende maatregelen te worden getroffen om aan die toestand een einde te maken.
- 13 Indien ten gevolge van een storing of anderszins de emissie van enige stof van de in de voorschriften genoemde maxima overschrijdt, moeten onmiddellijk maatregelen worden getroffen om deze overschrijding teniet te doen.
- 14 Bij het optreden van een toestand als bedoeld in de voorschriften 12 en 13, moet, onverminderd hetgeen in artikel 42, tweede lid, van de Wet inzake de luchtverontreiniging is bepaald, hiervan terstond melding worden gedaan bij het Milieuklachtencentrum Gelderland, telefoon 085-452220.
- 15 In geval van in voorschrift 14 bedoelde toestand, moeten aan de grens van de inrichting metingen naar uitgeworpen stoffen worden verricht, teneinde vast te stellen of er gevaar bestaat voor de omgeving; gedurende vorengenoemde toestand moet met direct aangrenzende bedrijven en omwonenden, welke gevaar kunnen lopen, contact worden onderhouden.
- 16 Van voorgenomen activiteiten, die afwijken van de normale gang van zaken en waarbij door luchtverontreiniging een duidelijke negatieve beïnvloeding van het milieu kan optreden, moet vooraf toestemming worden gevraagd aan Gedeputeerde Staten.
- 17 Van het doekfilter moeten versleten of beschadigde filterdoeken onmiddellijk worden vervangen.
- 18 Het afgescheiden stof uit de stofzakken van het doekfilter moet worden verzameld zonder dat de goede werking van de installatie wordt gestoord.
- 19 Het toezichthoudend en bedienend personeel moet ten aanzien van het gestelde in de voorschriften schriftelijk zijn geïnstrueerd.
- 20 Degene die met de feitelijke leiding van de inrichting is belast moet ervoor zorg dragen dat het personeel, bedoeld in voorschrift 19, de daar bedoelde instructies in acht neemt.
- 21 De inrichting moet worden uitgevoerd zoals in de aanvraag beschreven en mag alleen in bedrijf zijn zoals beschreven in de vergunningaanvraag, voor zover daarbij geen beperkingen, aanvullingen of veranderingen zijn vereist op grond van bovenstaande voorschriften. Na het van kracht worden van de vergunning door

---

het bevoegde gezag geaccepteerde meldingen mogen alleen worden uitgevoerd in overeenstemming met bij de meldingen behorende omschrijvingen, specificaties en voorzieningen ter voorkoming van een toename van luchtverontreiniging.

Arnhem, 20 oktober 1987

Houder

100 18/11 10.00 uur tele vergadering

alle
akkoord

PROVINCIE GELDERLAND

dienst Milieuhygiëne

uiterstelijk woensdag
of eerder

v. Vlies + Gruenvelt
Sond
bedrijf

Wros

Gemeente secretarie
Zalt bommel

t.a.v. de Heer Korteweg.

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbgld nl

085-592325

3/11/07

Geachte Heer Korteweg,

hierbij, voornit Coperd op de
officiële verordening, alvast outwerp-
Beschikkingen HW en WL V inzake CF2.
Bijgaande Telest mag niet op officieel
papier, omdat de typkamer nog niet
op tikfonten heeft gecontroleerd.
Ik denk dat u hier alvast mee
niet de voeten kunt.

Met vriendelijke groet,

D. Arian,

25 Westluis m³

verzonden

PROVINCIE GELDERLAND

GEMEENTE ZALTBOMMEL	
INGEKOMEN	NR 1229
09 NOV. 1987	
BW	
Besl.	
RAAD	
ABZ	
Class. nr -1.777-13	

Het college van Burgemeester
en Wethouders van
ZALTBOMMEL

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbgld nl

3 november 1987 - nr. MH85.758/2-MW3101

Gelieve bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

Aanvragen om revisievergunning ingevolge
de Hinderwet en de Wet inzake de lucht-
verontreiniging van Chemische Fabriek
Zaltbommel B.V.

Hierbij doen wij u toekomen drie exemplaren van onze ontwerp-be-
schikkingen op bovengenoemde vergunningaanvragen. Uw advies met be-
trekking tot de ontwerp-beschikkingen zien wij graag zo mogelijk
voor afloop van de in de eveneens bijgevoegde bekendmaking genoemde
termijn tegemoet.

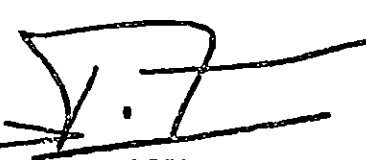
Voor de terinzagelegging als bedoeld in artikel 24 van de Wet alge-
mene bepalingen milieuhygiëne zenden wij u extra exemplaren van de
bekendmaking, ten behoeve van aanplakking aan het gemeentehuis en op
of nabij het terrein van de inrichting. Wij verzoeken u terinzage-
legging en aanplakking te doen geschieden op 19 november 1987. De
verspreiding van de bekendmaking aan de gebruikers van de gebouwde
eigendommen in de directe omgeving van de inrichting zullen wij zelf
verzorgen.

Ten slotte verzoeken wij u bij de ter inzage te leggen stukken nog
te voegen bijgaand adres d.d. 2 september 1984, ons antwoord daarop
d.d. 17 december 1984, een AROB-bezwaarschrift d.d. 3 januari 1985
en een besluit daarop d.d. 25 februari 1985 een exemplaar van de
vergunningaanvraag van 22 mei 1985, dat nog bij u in bezit is, als-
mede kopje van de bij ons binnengekomen bezwaren en adviezen tegen
de vergunningaanvragen, welke wij u bij brief van 20 februari 1986
reeds hebben toegezonden.

De publikatie van de bekendmaking zal, eveneens op 19 november 1987
geschieden in de Staatscourant en in De Toren.

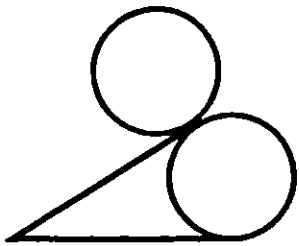
Gedeputeerde Staten van Gelderland

 voorzitter

 griffier

bijlagen
coll R.
code: ab/0972B/2

verzonden 06 NOV 1987

PROVINCIE GELDERLAND

BEKENDMAKING

HINDERWET/WET INZAKE DE LUCHTVERONTREINIGING

Gedeputeerde Staten maken ingevolge het bepaalde in artikel 24 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bekend, dat zij voornemens zijn nieuwe, de gehele inrichting omvattende vergunningen te verlenen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging aan Chemische Fabriek Zaltbommel B.V., gelegen aan de Koxkampseweg 14-20 te Zaltbommel.

De aanvragen, de ontwerp-beschikkingen en de overige stukken liggen vanaf 19 november tot en met 3 december 1987 ter inzage op het gemeentehuis, Markt 10 te Zaltbommel (afdeling Algemene en Burgerzaken) op elke werkdag van 09.00 tot 12.00 uur, alsmede elke zaterdag van 09.00 tot 12.00 uur in het postkantoor in de Gamersestraat te Zaltbommel.

Tevens liggen de aanvraag, de ontwerp-beschikking en de overige stukken tot het einde van de termijn waarbinnen tegen de beschikking beroep kan worden ingesteld ter inzage in het provinciale kantoorgebouw, Marktstraat 1 te Arnhem op elke werkdag van 09.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur.

Desgewenst wordt aldaar een mondelinge toelichting op de stukken gegeven. Het maken van een afspraak (085 - 592047) is gewenst.

Schriftelijke bezwaren kunnen tot en met 3 december 1987 door de aanvrager, degenen die tegen de aanvragen bezwaar hebben ingebracht en degenen die kunnen aantonen daartoe redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest, worden ingebracht bij Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Degene, die een bezwaarschrift indient, kan verzoeken diens persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Er wordt de aandacht op gevestigd, dat degenen die bezwaren hebben ingebracht op bovenomschreven wijze en zij die aantonen daartoe redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest, beroep kunnen instellen bij de Kroon, nadat op de aanvraag is beslist.

Ten slotte maken Gedeputeerde Staten bekend, dat zij niet binnen een termijn van zeven maanden op de aanvragen hebben beschikt.

Arnhem, 3 november 1987 - nr. MH85.758/2-MW3101
Gedeputeerde Staten van Gelderland
M. de Bruijne - voorzitter
P.J. de Loor - griffier

coll. R
code: ab/4544V

TD

Aan de Technische Dienst
"Bommelerwaard "

Postbus 10003

5300 DA ZALTBOMMEL

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Onderwerp uitnodiging
bespreking

Zaltbommel, 10 november 1987.

Geachte heer Kros / (c.q. afd. milieu.)

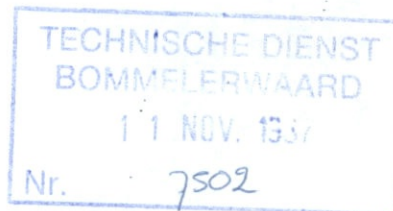
Hierbij nodig ik u uit tot het bijwonen van een bespreking op woensdag 18 november a.s. om 10.00 uur in het gemeentehuis.

Onder meer zal worden gesproken over:

- de relatie tussen de regionale alarmcentrale en CFZ BV;
- de relatie tussen de bedrijfsbrandweer CFZ BV en de gemeentelijke brandweer;
- de ontwerp hinderwet - en wet luchtverontreiniging - vergunning van CFZ BV mbt brandpreventieve maatregelen;
- wat eventueel verder ter tafel komt.

Hoogachtend,

N. Veenfliet
(wnd-burgemeester)

afd. milieu
s.v.p. globale toetsing
gehele h.w/wet l.u.v.-verg.
toepassen

Bijl.:
O:
T:
C:

Gol/kro

Bespreking veiligheidsaspecten CFZ BV.
18 november 1987.

AANWEZIG: Gemeente Zaltbommel: de heer N.Veenvliet (wnd-burgemeester)
de heer A.C. Korteweg, afd. ABZ
Technische Dienst : de heren R. Govers en J.Kros
Regionale Brandweer: de heer P. van Vliet.
Brandweer Zaltbommel: de heer M.Groeneveld (commandant)
Prov. Gelderland : de heer J. Albersen (dienst milieu en water)
CFZ B.V. : de heer M.J.F. Houben
de heer W. Kooistra

Kopie: BenW

Burg

Weth

Secr

ROVS

ABZ

Fin

CRS

GW

GSD

IZ

PERS

TD

Ter discussie staan de (brand)veiligheidsaspecten van CFZ BV, zulks naar aanleiding van de ontwerp-beschikking hinderwet/wet luvo, die vanaf 19 november gedurende veertien dagen ter visie ligt. De relatie met de plaatselijke Brandweer wordt vervolgens in ruime zin besproken.

In het verleden zijn er problemen geweest met directe brandmelding. De wet stelt echter de eis dat een brand direct dient te worden gemeld bij de aangewezen instanties. De regionale brandweer en de plaatselijke brandweer benadrukken thans dit veiligheidsaspect. CFZ BV heeft begrip voor het punt van de directe melding maar wijst op de moeilijkheid dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen een echte brand en een technische storing. Buiten de werktijd - in het weekend - ligt de meldingsplicht weer anders; er is dan immers niemand aanwezig.

De hinderwetvergunning noemt in het ontwerp in 2.8. de eis dat een brandweerploeg binnen 10 minuten aanwezig moet zijn. Een gemeentelijke brandweerploeg moet zelfs binnen 6 minuten kunnen uitrukken. CFZ is hierop voorbereid; door de week zijn volgens het bedrijf steeds voldoende opgeleide mensen aanwezig; in het weekend is er een brandpiketdienst.

Aan de eis van voorwaarde 2.8 uit de ontwerp-hinderwetvergunning kan pas worden voldaan wanneer uit een samenwerking van de bedrijfsbrandweer met de plaatselijke brandweer een slagvaardige ploeg kan worden samengesteld.

Regionale- en plaatselijke brandweer blijven van mening dat zolang er geen risicoanalyse door o.m. onafhankelijke deskundigen heeft plaatsgevonden, elke melding direct zal moeten doorkomen. Eerst zullen de te nemen maatregelen, zoals die worden neergelegd in een nog op te stellen noodplan en aanvalsplan, moeten worden getoetst. Daarna is een vorm van dispensatie bespreekbaar. In dat geval kan aan de bedrijfsveiligheidsdienst bepaalde taken worden toebedeeld. (Siemens)

Voor wat betreft de toetsing dient de inspectie voor het brandweerwezen te worden ingeschakeld.

CFZ BV spreekt de bereidheid uit, zolang er nog geen sprake is van een noodplan en een aanvalsplan, de meldingen direct door te geven.

TECHNISCHE DIENST
BOMMELERWAARD
- 7 JAN. 1988
Nr. 40.

Tot slot worden afspraken gemaakt om te komen tot een risicoanalyse en vervolgens een noodplan en een aanvalsplan. Via de regionale brandweer zal een deskundige worden ingeschakeld. Ook vanaf het moederbedrijf kan know-how worden aangedragen (Shell).

Voor de gemeente zal de heer Korteweg als contactpersoon optreden; voor de provincie de heer Albersen.

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van 3 november 1987

Uw kenmerk MH 85-758/2- MW 31 01

Ons kenmerk 9 november 1987
1229/ABZ

Onderwerp ontwerp-beschikking Hinderwet/
Wet inzake de luchtverontreiniging CFZ b.v.

Aan:
het College van Gedeputeerde Staten
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Zaltbommel, 02 DEC. 1987

Geacht College,

In antwoord op Uw brief van 3 november j.l. delen wij U mede dat wij bezwaar maken tegen de ontwerp- beschikking Hinderwet/Wet inzake de luchtverontreiniging van C.F.Z. b.v.

De nadere motivatie zullen wij U zo spoedig mogelijk doen toekomen.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris de wnd-burgemeester *LOCO*

W. A. B. de Vries *Schoon*

Bijl.:
O:
T: LT
C:

Primaat Algemene en Burgerzaken					Ingekomen IZ d.d. 10 DEC. 1987 nr. 1229		
Ondersteunende prima(a)t(en):					Conform advies	Bespreken	Aantekeningen
Mede-adviseur							
Ter informatie			ROVS	1uB	Burg		
Steller: A.C. Korteweg					Weth		Is met ROVS overleg gepleegd?
Paraaf en datum chef:					Weth		
Kopie					Secr		
Overbaar: wel/ ~~niet~~					Beslissing: 15 DEC. 1987		Ter uitvoering naar: .....
Klassificatienummer:					conform advies		Paraaf en datum

ONDERWERP: ontwerp-hinderwet / wet luvo-vergunning CFZ BV

ADVIES: bezwaarschrift laten uitgaan conform concept.

Overeenkomstig uw besluit dd 11 november 1986 heeft er een globale toetsing plaatsgevonden van de ontwerp-beschikking hinderwet/wet luvo van CFZ BV.

De te maken opmerkingen zijn verwerkt in een concept-brief. Ten aanzien van de brandpreventieve maatregelen vindt er bij de regionale brandweer in Tiel op 22 dec. a.s. een gesprek plaats,

TOELICHTING: waarbij de diverse deskundigen worden betrokken.

Over de relatie met het bestemmingsplan valt niets meer te vertellen dan door g.s. is verwoord op o.m. pag. 4 en pag 16 ad 1 (over de staat van inrichtingen.

Uit jurisprudentie blijkt b.v. dat het nemen van een voorbereidingsbesluit of een concept-bestemmingsplan in het algemeen onvoldoende aanleiding geeft om hierop verwachtingen te baseren met betrekking tot toekomstige ontwikkelingen als bedoeld in art. 12a van de Hinderwet, die bij afgifte van de vergunning mogen meewegen.

In ons geval betreft de aanpassing van het bestemmingsplan geen extra beperkingen maar een nadere aanscherping van de geformuleerde bestemmingsplanbepalingen.

PROVINCIE GELDERLAND

Het college van Burgemeester
en Wethouders van
ZALTBOMMEL

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (085) 599111
telex 45569 pbgld nl

15 december 1987 - nr. MW87.47653-MW3101

Gelieve bij beantwoording
datum en kenmerk van
deze brief aan te halen.

Hinderwet
Wet inzake de luchtverontreiniging
Chemfaza-Zaltbommel

Hierbij zenden wij u, onder verwijzing naar artikel 28, tweede lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, kopie van de bij ons ingekomen bezwaren en adviezen naar aanleiding van de ontwerp-beschikkingen op grond van de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging op de revisie-vergunningaanvragen van Chemfaza B.V. te Zaltbommel.

Wij verzoeken u deze stukken te voegen bij de te zijner tijd weer ter inzage te leggen stukken.
Tevens verzoeken wij u ons de nadere motivering bij uw advies, waarin u meedeelt bezwaar te hebben tegen de ontwerp-beschikkingen, uiterlijk medio januari 1988 te doen toekomen.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

GEMEENTE ZALTBOMMEL	
INGEK	1229 (187)
	18 DEC. 1987
BW	
Besl.	
RAAD	
ABZ	
Class. nr	-1.773.13

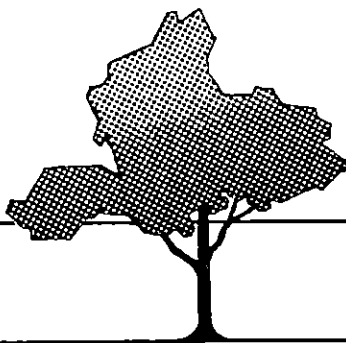
voorzitter

griffier

Bijlagen

coll. t
code: cg/1634B

verzonden 16.DEC.1987

gelderse milieufederatie

jansbuitensingel 14
6811 ab arnhem
telefoon 085-515069
postgironr. 2465801

datum: 2 december 1987
nummer: 87350
onderwerp: ontwerp-beschikkingen Chemische Fabriek Zaltbommel B.V.
beh. door: E.J.Zuidweg

Aan Gedeputeerd
van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

55

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr. MW 87-47653	KOPIE GEZ. AAN:
Ingek. A - 3 DEC. 1987	
Class.nr. -1.777.13	
TE BEH. DOOR	ald3
KOPIE AAN	

De Gelderse Milieufederatie heeft met belangstelling kennis genomen van de ontwerpvergunningen in het kader van de Hinderwet en de Wet Luchtverontreiniging aan de Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. (afgekort CFZ).

Wij willen onze instemming betuigen met de manier waarop het landelijk- en Provinciaal beleid (zoals neergelegd in het MHP) tot uitdrukking is gekomen in de vergunningen. Met name de aandacht voor de uitstoot van "zwarte-lijst"-stoffen, de "worst case"-benadering bij de immissieschattingen, het bijvoegen van een motivatie voor de normstelling, het eisen van een risicoanalyse voor de installaties, de verplichting van het bedrijf tot eigen onderzoek naar zuiveringstechnieken en toxische eigenschappen van stoffen, het stellen van termijnen en het opnemen van de mogelijkheid van herbeschikking door GS maken de vergunningen tot een modern en bruikbaar geheel.

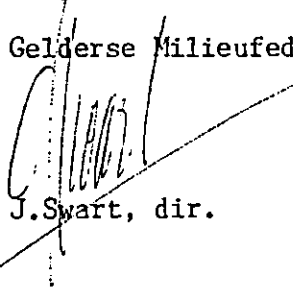
Hoewel de Gelderse Milieufederatie nog steeds van mening is dat een bedrijf als CFZ niet op een dergelijke plaats in de nabijheid van woonbebouwing thuishoort, lijkt het ons van belang dat de nieuwe vergunningen inzake de Wet Luchtverontreiniging en de Hinderwet zo snel mogelijk verleend worden.

Wij verwachten dat de Provincie in het kader van de vergunninghandhaving al het mogelijke zal doen om de risico's van de opslag en verwerking van milieugevaarlijke stoffen door CFZ nog verder te beperken .

Wij zijn bereid onze reactie mondeling toe te lichten.

Hoogachtend,

Gelderse Milieufederatie,

J. Swart, dir.

Staatstoezicht
op de Volksgezondheid

Inspectie van de volksgezondheid
voor de hygiëne van het milieu voor Gelderland
Pels Rijckenstraat 1
Correspondentie: Postbus 9013, 6800 DR Arnhem
Telefoon (085) 528880, telex 45787

PROV. BESTUUR GELDERLAND	
Ind.nr.: MH85-758/2	KOPIE GEZ. AAN:
Ingek. 23 NOV. 1987	
Class.nr. K	
TE BEH. DOOR KOPIE AAN afd 3	

AAN: College Gedeputeerde Staten
van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Uw kenmerk	Uw brief van	Kenmerk	Datum
MH85.758/2-MW3101	d.d.3-11-87	8667179/vdv/lk	24 november 1987

Onderwerp
verzoek om vergunning inz. Hinderwet,
Wet Luchtverontreiniging en de Wet
Geluidhinder Chem.Fabr. Zaltbommel BV,
Koxkampseweg 14-20, Zaltbommel

Naar aanleiding van de mij om advies gezonden ontwerpvergunningen inzake bovengenoemde wetten bericht ik u het volgende.

De ontwerpvergunningen ingevolge de Wet Luchtverontreiniging en de Wet Geluidhinder geven mij geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.
Over de ontwerp-hinderwetvergunning verwijs ik u naar mijn brief naar aanleiding van de concept-ontwerpvergunning 8667179/vdv/lk d.d. 18 november 1986.

De regionale inspecteur van de volksgezondheid
voor de milieuhygiëne,

dr. H.H. Sol

Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

51
Zaltbommel, 26 november

PROV. ERFT. U. V. G. GELDERLAND
IND. N. MW 87.47653
1987 6 NOV. 1987
1-777-13 af 13
KOPERAAN

Betr. Ontwerp Hinderwet C.F.Z. Zaltbommel.

Mijne Heren,

Hiermede berichten wij U, dat wij ernstig bezwaar maken tegen afgifte Hinderwet-
vergunning aan de Chem. Fabriek Zaltbommel B.V. te Zaltbommel.

Punt 1.27 lijkt ons zeer onvoldoende. U stelt 1 x per maand een algemene inspectie etc.
dit zou tenminste gesteld moeten worden op 1 x per 2 weken.

Tevens maken wij U er op attent, dat nog nooit de uitstoot van enige emissie is
gemeten. Wij zouden het op prijs stellen, dat de voorwaarde gesteld in Uw ontwerp
regelmatig gecontroleerd werd.

Praktisch alle naar voren gebrachte bezwaren zijn door Uw commissie van tafel geveegd,
de meeste met verwijzing naar een ander bezwaar.

Wij krijgen de indruk, dat er wordt gereede-neerd, die mensen weten toch van niets,
de kennis aangaande de ingewikkelde produktie methoden, met de meest toxiogene
grondstoffen, de mogelijkheden van calamiteiten, wordt zwaar onderschat.

Wij mogen U er ten slotte op wijzen, dat hemelsbreed 500 meter van de fabriek scholen
staan met méér dan 1600 leerlingen, dat bij een eventueel ongeluk U verantwoordelijk
bent.

Een chemische fabriek als de C.F.Z. hoort in de GROENE LONG van Gelderland niet thuis
dat weet U en ook het gemeente bestuur van Zaltbommel, maar alleen op economische
motieven laat U het voor wat het is, met alle enorme risico's van dien.

Een ding is echter zeker, eens zult U -zo ook wij- rekenschap af moeten leggen van Uw
rentmeesterschap.

G.A.v.d. Wijngaard-Verdoes-

Rob v.d. Wijngaard

W.J.v.d. Wijngaard.

G.A.v.d. Wijngaard-Verdoes

Rob v.d. Wijngaard

W.J.v.d. Wijngaard.

Koekampseweg 7 5301 KJ Zaltbommel.

Aan Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

onderwerp: ontwerp-beschikking LVO, WVO en Hinderwet Chemische Fabriek
Zaltbommel.

Zaltbommel, 28 november 1987

Geacht College,

52

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: MW 87.47653	KOPIE GEZ. AAN:
Ingek. - 1 DEC. 1987	
Class.nr. - 777 13	
TE BEH. DOOR KOPIE AAN	afdr 3 - afdr 2 afdr 4

Bev k

Door middel van dit schrijven maken wij bezwaar tegen de ontwerp-beschikking ingevolge de Hinderwet, Wet verontreiniging oppervlaktewater en de Wet luchtverontreiniging, welke verleent zal worden aan de Chemische Fabriek Zaltbommel.

I. Wet inzake de luchtverontreiniging:

a. Er is geen concreet antwoord gegeven op onze vragen, gesteld in ons bezwaarschrift van dd 10 juli 1985, te weten:

1. Op welke lokaties zijn deze gemeten?
2. Onder welke condities?
  - piekmissie
  - meteorologische omstandigheden
  - de staat van de filters (nieuw?)

b. Er wordt door U gesteld dat een van de grondstoffen (Trimethylamine) voor een groot deel vervangen is door Trimethylaminehydrochloride. Dit berust niet geheel op de waarheid, daar er een grote aanvoer plaats vindt van:

1. TMA in waterige-oplossing, en
2. TMA watervrij (gas)

Deze twee stoffen veroorzaken nog regelmatig de irriterende stankoverlast.

c. Het is zeer angstwekkend dat de uitstoot van carcinogene stoffen nog zeer hoog is, bijvoorbeeld de uitstoot van Benzylchloride, niet meer dan 15 gram per uur. Bereken dit eens op jaarbasis! Denke aan het feit dat er in een relatief klein gebied zoveel kankergevallen voorkomen, dit is een treurige zaak, het is huilen met de pet op.

II Hinderwet:

- a. Er wordt geen woord gerept over de groep "katalysatoren":
1. Chromoacetylacetonaten: voor de geleidelijke detonatie van Nitromethaan; wordt o.a. gebruikt als raketbrandstof.
  2. IJzeracetylacetonaat: katalysator voor de vaste brandstof van bijv. de eerste trap van een raket.

Moet hieruit geconcludeerd worden dat de Chemische Fabriek Zaltbommel nog steeds contacten heeft met para-militaire en militaire instellingen.

b. het REAGENS-S is een gehalogeneerde organische verbinding (3-chloro-2-hydroxy-propyltrimethylammoniumchloride). Dit hoofdprodukt moet gerekend worden tot categorie 9. Maar doordat CFZ verkeerd gelegaliseerd is, is het bedrijf illegaal als bedrijfsvorm: hoofdbestemming de produktie van het REAGENS-S uit categorie 9 en andere produktieprocessen uit categorie 8 en 9 (metaal-acetylacetonaten en quarternaire ammoniumzouten). Gezien deze feiten mag u, Gedeputeerde Staten van Gelderland, CFZ geen toestemming verlenen om het bedrijf (gezien het hoofdprodukt ed. illegaal van karakter) verder uit te breiden en de produktie van het REAGENS-S te vergroten of te verdubbelen, waarbij een jaarproduktie van 12.000 ton niet uit te sluiten is. Als deze verdubbeling plaats vindt, gaat U voorbij aan de gezondheidsaspecten van omwonenden en inwoners van Zaltbommel, gezien de enorme hoeveelheden levensgevaarlijke Epichloorhydrine (carcinogeen, teratogeen en mutageen). Of heeft het bij Uw overweging meegespeeld dat dit toch maar in de periferie van de provincie Gelderland plaats vindt.

c. Uit het verhaal van de heer Slegh blijkt dat veel van zijn vee ziek is geworden en andere vreselijke symptomen vertoonden. Het goedkope antwoord van het College luidt: "Bij de onderhavige vergunningverlening zijn zodanige voorschriften gesteld, dat bij naleving daarvan de kans op onverziene incidenten zeer gering moet worden geacht.

1. voorschriften kunnen overtreden worden, wat CFZ in het verleden vaker gedaan heeft.
2. In dit geval was er sprake van een melkhouderij, deze melkprodukten komen ook in de consumptieve sektor terecht, met alle gevolgen van dien.

Wat heeft bij Uw overweging, om ondanks dit cumulatief effect, CFZ toch een vergunning te verlenen een rol gespeeld? Dit is op velerlei terrein rampzalig!

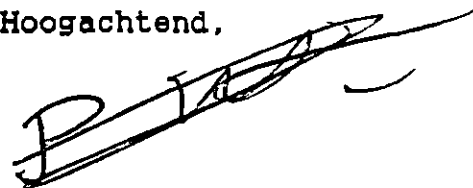
III Wet verontreiniging oppervlaktewateren:

Helaas is er in de ontwerp-beschikking hier bitter weinig over terug te vinden. Er blijven nog veel vragen openstaan, zoals:

1. Is CFZ na een illegale lozing door de rechter vervolgbaar?
2. Het zuiveringsschap weet niet op welke stoffen geanalyseerd moet worden, bijv. het probleem over de reststoffen van Epichloorhydrine:
  - afbraakprodukt: Dichloorpropanol2
  - hydrolyseprodukt: Dihydroxypropylchloride

Hopende dat U dit alles nogeens in neutrale overweging wilt nemen, teken ik.

Hoogachtend,

P.J.H. de Wekker
Koxkampseweg 1
5301 KJ Zaltbommel

Mede ondertekend door:

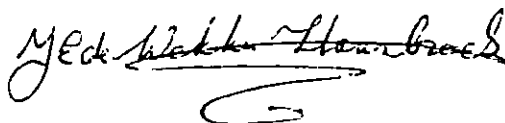
J.H. de Wekker

W.H. de Wekker

J.E. de Wekker-Haasbroek

A.J. de Wekker

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: M.W. 97.47653	KOPIE GEZ. AAN:
Ingek. - 3 DEC. 1987	
Class.nr. - 1.777.13	
TE BEH. DOOR ofdz	
KOPIE AAN	

56

Zaltbommel 30 november 1987

Aan GS van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Onderwerp: Bezwaarschrift op twee ontwerp-beschikkingen onder nr MH185.758/2-MW301, ontvangen op 7 november 1987.

Geachte leden,

Naar aanleiding van de door U vastgestelde ontwerp-beschikkingen zoals door U beschreven/vastgesteld, betreffende vergunningen ingevolge resp. de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging, ben ik nog steeds de overtuiging toegedaan dat Uw college zonder enige gevoel voor rechtsgelijkheid, onze d.w.z. de bezwaren zoals verwoord in tientallen bezwaarschriften, terzijde heeft geschoven, en heeft nagelaten haar argumenten, indien noodzakelijk, wetenschappelijk te onderbouwen. Reeds eerder heb ik ondervonden dat uw college slechts de vigerende wetten en regels toets als dat past in haar beleid. D.w.z. het laat zich omschrijven als een vastbeslotenheid om Chemfaza tegen alles in te bevoordelen en te handhaven.

Inleiding.

Historische schets.

Het in geding zijnde bedrijf Chemfaza "Chemische Fabriek Zaltbommel", door Uw College omschreven als CFZ, heeft eind zestiger jaren vaste voet gekregen in Zaltbommel. Het bedrijf was voor die tijd onder de naam "Chemimpo" in Amsterdam gevestigd. Een eigenaar de familie Schoemaker was via de familie Hamer in het bezit gekomen van terreinen waar zich de beide in geding zijnde locaties bevinden waarvoor vergunningen zijn aangevraagd, te weten de proeffabriek en het chemische bedrijf. Rond de Hamerhoeve "nu de proeffabriek", werd voor 1969 Chemfaza opgericht: Daar de Hamerhoeve een bedrijf was dat zich bezig hield met de fruitteelt, kwam het in de zestiger jaren in financiële problemen, door de malaise in die branche. Vermoedelijk was de gemeente Amsterdam ook uitgekeken op Chemimpo. De ruil kwam tot stand: In Amsterdam het Fruit b.v. en in Zaltbommel Chemimpo b.v.. Later duikt de naam Chemimpo op in Den Bosch, waar het in één pand gevestigd is met Dynamit Nobel "de toekomstige eigenaar van Chemfaza".

Door toedoen van een VVD wethouder uit Zaltbommel, hij was tevens in dienst van de familie Schoemaker-Hamer, werd de vestiging van Chemfaza gerealiseerd in Zaltbommel. De toenmalige Raad van Zaltbommel reageerde zoals het nu nog doet, indien dergelijke zogenaamde kansen zich aandienen: dat van de snel gevulde kinderhand. Zij, de raad van Zaltbommel, stond nergens bij stil, laat staan dat zij zich realiseerde wat zij binnenhaalden. Dat het een bedrijf betrof, dat op dat moment het groot geld binnenhaalde met anti-strijdgasmiddelen en aanverwante produkten, daar zat men niet mee. Het bedrijf zelf was slechts in een overgangsfase: het verdiende goud aan de behoefte aan antistrijdgasmiddelen en aanverwante produkten, door de op dat tijdstip heersende wereldpolitiek. Echter, de politiek nam een keer, en de familie Schoemaker en mede vennoten, besloten de bakens te verzetten. Begin 1972 werd van de soepfabrieken Knorr uit Zwitserland, oude soepketels overgenomen, die nu nog dienst doen in Hal 1 en Hal II en op de proeffabriek. En er werd bij de gemeente Zaltbommel een gewijzigde Hinderwetvergunning aangekaart.

Werd tot nu toe het grote geld binnengehaald uit oorlogsprodukten, men ging over op, naast quaternaire ammoniumprodukten, meer geavanceerde oorlogsprodukten en op produkten die het pakket sterk zou doen uitbreiden en als toeleverancier voor bedrijfstakken zoals dat van de kleurstoffen, geurstoffen en de fotografische branche, daarop volgend werd voor iedereen die bestelde produktieruimte vrijgemaakt.

Al gauw vergingen de burgers van Zaltbommel en omstreken van de stank; d.w.z. de kattenpisgeur of visgeur, naar gelang de organo-leptische herkenning, teisterden de mensen in de verre omstreken. Als reactie daarop werd de irritatie en verzet onder de bevolking van Zaltbommel heviger, omdat er nu niet alleen sprake was van een oorlogsindustrie maar ook van stankhinder. De raad van Zaltbommel verzuimde op dat moment de bevolking voorlichting te geven. Zij ging juist uiterst geheimzinnig om met triviale gegevens en bleef bij haar geheimhouding door zich te beroepen op de van toepassing zijnde artikelen in de vigerende Hinderwet.

Reeds heeft zich, in die tijd, calamiteit op calamiteit op voorgedaan. Al naar gelang de bekendheid werd dat bevestigd of verzwegen. De fabriek, die internationaal nauw betrokken was bij samenwerkingsverbanden: zette een compleet produktiepakket op dat in de aangepaste Hinderwetvergunning zou worden geratificeerd: Het omvatte zeer gevaarlijke produktieprocessen (waarbij strijdgassen als Tabun tot de mogelijkheden behoorden), enkele restanten daarvan worden nog steeds in de grond aangetroffen als verontreiniging. Blijkbaar, was dat produktie-pakket toch te veel van het goede bij hogere instanties, men trok het terug, het pakket werd vervolgens voor het merendeel aan Hoechst doorverkocht. In dezelfde tijd vertrok ook een specialist op het gebied van o.a. antistrijdgasmiddelen, bij Chemfaza. Ter elfde ure kwam Chemfaza met een ander pakket, die mede was gebaseerd op de produktie van Reagens-S "een gehalogeneerde organische verbinding en tevens een quaternair ammoniumzout". Het produkt als zodanig werd toegepast in de Zetmeel industrie "de inlijving door Dynamit Nobel, via de belangrijke papierfabrikant Feldmule AG in bezit van de Friedrich Flick Groep - papier en Reagens-S zijn nauwekoppeld- begon eraan te komen- -de Duitse knoet werd zichtbaar-; -Chemfaza ging zich nog meer terughoudend opstellen, men ging nog meer inspelen op de onwetendheid van overheid en burger-. Het spelletje van het kastje naar de muur werd gefrekwenteerd.

Door nog niet opgehelderde omstandigheden "Chemfaza en de omwonenden hebben daar tegenstrijdige theorieën over" stond 24 juni 1973 de zaak in de fik, "uitslaande brand". Zoals het overheid en bedrijf betaamt het eeuwenoude spelletje Niks aan de hand werd opgevoerd: al sta je elkaar voor rotte vis binnenskamer uit te schelden, de andere "de burger - het slachtoffer " niets laten merken. Pas in 1986 hoorden de omwonenden door onderzoek naar de grondverontreiniging dat Chemfaza toen voor wat betreft het kankerverwekkende en zeer gevaarlijke epichloorhydrine bijna 15 ton verloor d.w.z. 15000000000 mg epichloorhydrine 1.5 miljard milligram epichloorhydrine. Als U zich voorstelt dat met de nieuwe vergunningen slechts gemiddeld 0,4 mg epichloorhydrine in 1m³ lucht per uur aanwezig mag zijn, dan kunt U zich voorstellen dat in de periode tijdens en na de brand, Zaltbommel rijp werd gemaakt voor een verhoogde kans op kanker. Men kan grofweg stellen dat er tonnen epichloorhydrine de lucht in zijn gegaan. Om een voorbeeld te geven 5 ton d.w.z. 5000000000 mg, we nemen globaal een gebied met een straal van 3000 meter, U weet wel de afstand waarop woningen van de fabriek af moeten staan. Oppervlakte is 2827433.9 m². Neem aan dat de gifwolk 100 meter hoog was, dan was de inhoud 2827433388 m³ lucht. Door de behuizing is deze inhoud in werkelijkheid kleiner en aangezien epichloorhydrine zwaarder is dan lucht, hebben de mensen aan het aardoppervlak meer epichloorhydrine te verwerken dan de vogels boven ons. Bovendien speelt de windrichting ook een rol. Globaal kan worden gesteld dat een evenredige verspreiding/opvulling in die inhoud heeft geleid tot een epichloorhydrine concentratie van 1,768 mg/m³ lucht en dit voor minstens een uur. Daarna werd de concentratie minder. Mensen die in de omgeving van Chemfaza woonden of die naar de brand zijn gaan kijken hebben gedurende dat uur een veelvoud binnen gekregen minstens 18 mg/m³. D.w.z. de mensen hebben minstens in dat uur 45 keer de gemiddelde hoeveelheid binnen gekregen. Verder moet men zich realiseren, dat een maximale hoeveelheid van 19mg/m³ gedurende 15 minuten is toen gestaan volgens de regelgeving, terwijl pas na 120 minuten d.w.z. twee uur, een dergelijke concentratie verantwoordelijk lijkt. Daar op 24 juni 1973 de wind uit het noorden kwam werd slechts een sector van ons gebied effectief bestreken. We kunnen onze 18mg/m³ gemiddeld per uur wel met een factor 5 vermenigvuldigen. d.w.z. 90mg/m³ gemiddeld over een uur. Volgens welke maatstaf men ook aanlegt, de mensen in die sector en degenen die de brand op korte afstand aanschouwd hebben, moeten ver boven de toegelaten grens epichloorhydrine binnen hebben gekregen. Het verwondert ons niet dat er reeds op dit moment 18 mensen aan kanker zijn overleden. In de periode 1975-1987 d.w.z. 1.5 per jaar. Echter vanaf de tweede grote calamiteit (1982) is dit reeds meer dan twee per jaar. En gelet op de toestand zullen er nog meer volgen. De 18 van dit moment ligt boven de indicatie die de basisgezondheidsdienst op een zeer merkwaardige wijze in 1987 heeft aangedragen. De 18 gevallen waren slechts omwonenden van Chemfaza uit een kleine sector aan een zijde van de straatweg binnen het gebied wat door een straal van 3000 meter rond Chemfaza wordt gemarkeerd. Het zou interessant zijn om een onderzoek in te stellen naar de gehele omgeving in een straal van 3000 meter rond de fabriek. Door de ZW-wind die over het algemeen waait, menen zelfs inwoners van Rossum last te hebben van de fabriek. Interessant is te vermelden dat een huisarts dr Beyderwellen (inmiddels overleden), door het verontrust hoge aantal kankergevallen in een gebied van Rossum, een onderzoek instelde waarbij hij zich baserend op landelijke cijfers, boven het gemiddelde uitkwam.

Echter, in 1972 was de overheid slechts met moeite in staat om zich het basisbegrip zuur base eigen te maken. Wat wil je ook gedeputeerden van gelderland die aantraden voor milieu moesten per definitie uit de progressieve hoek komen d.w.z. PVDa. Nu we hebben het geweten, en we ondervinden het nog steeds. Immers hoe die partij tot invulling van de vacatures komt is nog steeds een mysterie. Waarschijnlijk zoals bij elke club zoals de geschiedenis leert, via vriendjes politiek "De Kruiwagen". Liever, een getrouwe dan een die zijn eigen weg gaat. Dus Postma (een bekende gezagsgetrouwe naam uit onze koloniale tijd in Indonesië)

trad aan, een ramp-figuur van de eerste orde. Hij ging al rokend door het leven zonder enig verschil te bespeuren tussen zijn eigen vervuilde milieu en dat van zijn omgeving. Tot zelf de eigen partij erkende dat hij maar gauw weg moest. Postma werd waarnemend burgemeester in het opstandige Lochem. En tot overmaat van ramp waarnemend burgemeester van Zaltbommel, waar hij als een rookbom, alles aan het gezicht probeerde te onttrekken. Gelukkig voor ons werd hij burgemeester van Winschoten. Na Postma werd uit het blik progressieve kameraden een tweede gerukt: Jan Fokkens. Een jurist van het zuiverste water. Totaal onkundig over wat b.v. chemische industrie inhoudt, als het maar goed was voor de werkgelegenheid. Onder zijn leiding werd het milieu rond Chemfaza en rond andere bedrijven, verder naar de knoppen geholpen. B.v. met de zaak Billiton ging hij er nog net niet onderdoor. Echter, uiteindelijk werd hij toch weggepromoveerd tot burgemeester van Doetinchem. Op een zitting waarin zijn beleid m.b.t. Chemfaza werd behandeld (1974), kwam zeer pijnlijk zijn onwetendheid aan de dag. Het moet voor milieuminnend Nederland toch bedroevend overkomen dat Jan Fokkens nog steeds voorzitter is van de Landelijke Milieuraad.

Een jaar voor de brand werd de Wet inzake de luchtverontreiniging van kracht "september 1972". Chemfaza kwam in tijdnood. Immers door de internationale politiek, b.v. de Vietnam Oorlog, werd de productie van anti-strijdgasmiddelen niet meer relevant. Bovendien kwamen meer agressieve produkten in gebruik. Produkten, die een andere aanpak vereisten zoals b.v. DS2. Zoals reeds is opgemerkt Chemfaza moest bakzeil halen met zijn vergunning medio 1972 en liet daarom het merendeel aan Hoechst over. Zelf ging het verder met Quaternaire ammoniumzouten, waaronder Reagens-S, en nog andere produkten (zie bijlage 1).

De rol van GS van Gelderland wordt na september 1972 groter en zal tenslotte gaan overheersen. Omdat nog niet was beschikt op de nieuwe aanvraag voor een vergunning ingevolge de Hinderwet, en omdat Chemfaza op dat moment reeds meer dan 10 ton Reagens-S "een gehalogeneerde organische verbinding" produceerde, kwam het bedrijf tevens in aanmerking voor een vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging (afgekort LVO). GS van Gelderland en niet B&W van Zaltbommel moest beide vergunningen afgeven. Echter de procedure, die door B&W van Zaltbommel in werking was gesteld, werd door GS van Gelderland niet afgemaakt. Chemfaza was van dat moment circa mei 1973 zonder vergunningen, met name voor wat betreft de LVO. Chemfaza draaide tussen 1973 en 1978 volkomen illegaal, omdat de mogelijkheid om antistrijdgasmiddelen door de brand waren verloren gegaan. Niettemin werd dat door de overheid getolereerd: immers pecunia non olet "geld stinkt niet". De trias politica in dit geval B&W van Zaltbommel, GS van Gelderland en de verantwoordelijke inspectie stonden erbij en keken erna.

Nadat Chemfaza zich vanaf 1973 heeft weten te handhaven, door allerlei klussen voor anderen op te knappen (zie bijlage 1), werd langzaam de druk van Flick via Dynamit Nobel zichtbaar. Chemfaza werd ingezet voor de zetmeel-papier industrie en voor de belangen van Dynamit Nobel (lees Flick). De illegale productie van Reagens-S kwam op gang en werd gaandeweg tot 1978 belangrijker. Daarnaast kreeg Chemfaza de opdracht om zich met acetonaten "katalysatoren bij o.a. de oorlogsindustrie" en glycidylethers bezig te houden.

Dit resulteerde in een halfslachtige vergunningaanvraag wat in 1978 werd geratificeerd en nog steeds de vigerende vergunningen zijn en door ons wordt bestreden bij de Raad van State. De aanvraag was van een dermate gehalte dat je rustig kon spreken van opzettelijk feiten achterhouden en verdraaien, zie bijlage 1.

GS van Gelderland en in het bijzonder de PVDA-fractie bevestigde nog eens de stelling dat niet alleen de naam te hebben van progressief zijn, voldoende is voor een degelijk milieubeleid, maar ook de kennis in huis te hebben. Nu dat had kameraad Fokkens niet met alle gevolgen vandien. De hele gang van zaken rond de vergunningverlening werd een bedroevend staaltje van ninkkelarij. Gevolg Chemfaza werd zonder kleerscheuren gelegaliseerd. Echter niet helemaal want volgens opgave werd gesteld dat Chemfaza op grond van de produkten Reagens-S, Neophylchloride en andere, tot een productie kwamen van meer dan 1000 ton gehalogeneerde organische produkten per jaar. Immers de voorschriften in de Wet LVO waren m.b.t. de quanta verruimd, om voor de Wet LVO in aanmerking te komen: i.p.v. van 10 ton, 1000 ton per jaar. Vooral Neophylchloride (grondstof het kankerverwekkende benzeen) en de anderen werden door toeval teruggetrokken. Echter Reagens-S bleef omdat het tot Hoofdprodukt was gepromoveerd. Daar elke 1000 ton Reagens-S in wezen slechts 530 ton gehalogeneerde organische verbinding bevatte, werd de grens door de nieuwe regeling van meer dan 1000 ton niet gehaald. GS van Gelderland had de vergunningverlening weer aan B&W van Zaltbommel moeten overlaten, afgezien van het feit dat Chemfaza voor die periode illegaal produceerde met name de productie van Reagens-S.

Chemfaza was reeds onder de knoet van Flick en het was hun zelf verboden om contact op te nemen met omwonenden. Toen Friedrich Flick in 1974 zijn concern overdroeg aan een bankinstelling, werd bepaald dat alle buitenlandse ondernemingen moesten worden afgestoten. Voor Chemfaza waren er veel gegadigden: immers behoorlijke winsten en de vergunningverlener legde hun geen strobreed in de weg. Het werd Shell Nederland.

Een onderdeel van een van de zeven zusters. En een waardige opvolger van Flick. De Duitsers eruit en Nederlanders/Britten erin. Ook de familie Schoemaker liet weten geen aandeelhouder meer te zijn. Zij het dat praktisch alle grond rondom Chemfaza in hun bezit bleef en door de makelaar Kallen (ex-directeur van Chemfaza) aan B&W van Zaltbommel is geprobeerd te slijten, nadat het jaren vruchteloos te koop heeft gestaan.

Na 1978 begon Chemfaza zich te concentreren op Reagens-S, Glycidylethers en Quaternaire ammoniumzouten. In deze volgorde van belangrijkheid. In 1984 waren globaal de verhoudingen: Reagens-S (4532 ton): Quaternaire Ammoniumzouten (174 ton): acetylacetonaten (74.6 ton): andere producten (exclusief de productie van Reagens-d en de zuivering van dichloorpropanol) (71.5 ton). Reagens-S neemt van het totaal 89% voor zijn rekening. Op grond van de jaar-producties uit de aanvraag voor de Hinderwetvergunning neemt Reagens-S op het totaal aan maximale producties, 71% voor zijn rekening. Echter indien al deze quota worden gehaald, dan heeft Chemfaza een veelvoud aan productiecapaciteit nodig.

Dat Reagens-S het hoofdproduct is dat staat als een paal boven water. Zonder Reagens-S is Chemfaza failliet. Het bedrijf is in wezen gestoeld op de productie van Reagens-S. En daar maakt het zich ook zorgen over, gelet op het jaarverslag over het jaar 1984 (bijlage 2). Het bedrijf wil zich dan ook gaan concentreren op drie poten: Reagens-S, glycidylethers en quaternaire ammoniumzouten of i.p.v. glycidylethers iets anders. Echter zo als al is gesteld wordt in het bedrijf reeds de productiecapaciteit ten volle benut. Daar komt bij dat Hal I en II zich op zijn zachtst gezegd in een zeer deplorabele staat bevinden, als het gaat om de toepassing van de moderne technologische ontwikkeling. Vooral in de bovenlagen van de Hallen is de constructie van Hal en apparatuur niet zo als het wezen moet, te meer uit oogpunt van veiligheid. Bij een opendag (1986) ben ik geschrokken van de vervallen toestand in de Hallen en de soms provisorische reparaties aan verbindingen en dergelijke. Het komt mij dan ook voor, dat wil Chemfaza tot een driestromenland komen, dan moet het op z'n minst een nieuwe fabriekshal neerzetten. Merkwaardig is in dit verband haar aanvraag in 1986 om een nieuwe proeffabriek op het hoofdterrein. Op het oog lijkt het een normale samenvoeging van twee bedrijven naar één toe. Echter, het komt mij voor dat zich twee dingen tegelijk afspelen: 1. De bestaande proeffabriek heeft een veel zwaardere status dan op grond van het vigerende bestemmingsplan is toegestaan. Hoogstens categorie 4, echter de proeffabriek haalt makkelijk categorie 9.

2. Als de nieuwe Hal wordt gebouwd, dan kan een gedeelte als proeffabriek fungeren. Echter, in wezen zal het de productie van Hal I en II moeten opvangen/aanvullen. Chemfaza zelf kan rustig of HAL I/II verbouwen of vernieuwen. Immers om met Reagens-S te kunnen concurreren, als evenwaardige poot, zal drastisch moeten worden uitgebreid. Het ligt dan ook voor de hand dat Chemfaza na deze vergunning, meteen weer zal komen met een serie producten of uitbreidingen zodat een nieuwe vergunning nodig zal zijn, daargelaten dat het niet reeds is gebeurd. Het verleden bevestigt dit. In principe holt GS van Gelderland continu achter de feiten aan, waardoor Chemfaza steeds een voorsprong in speelruimte heeft, omdat Uw College minstens 10 jaar nodig heeft om de feitelijkheden van de dag bij Chemfaza te kunnen begrijpen.

De Feitelijkheden

Uw college is reeds vanaf 1980 bezig om in samenwerking met Chemfaza tot nieuwe vergunningen te komen in het kader van resp. de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging. Op 22 mei 1985 is het dan zover. Gelet op de duur en op het bedrijf, Uw college laat niet na om bij elke gelegenheid te wijzen op de kleinschaligheid van het bedrijf, een nogal beschamende vertoning uwerzijds: meer dan vijf jaar.

Nog meer beschamend wordt het als wij nu, ik schrijf 7 november 1987 het concept van de vergunningen moet ontvangen. Bijna 2,5 jaar na dato en volgens de wettelijke bepalingen vele maanden overtijd. Als ik op de Universiteit iets dergelijks pleegde dan was ik reeds wegeselecteerd.

Mijn bezwaren

Concept Hinderwetvergunning

Reeds heb ik in verschillende bezwaarschriften en mondeling naar voren gebracht wat ik als obstakels zie om het bedrijf de vergunningen te verlenen. Mijn wens is en was duidelijk geen vergunning in het kader van beide wetten. Liever zag ik dat het bedrijf op een meer geschikte plaats werd gesitueerd, omdat het gewoon een te zware staat van inrichtingen voert. Echter uw college veegt dat gedurig van de tafel, omdat uw college nog steeds de illusie is toegedaan dat door middel van maatregelen m.b.t. de staat van inrichtingen het bedrijf kan voortbestaan op de huidige locatie. Ik bestrijd dat een bedrijf waarvan de

bedrijfsvoering de zwaarte heeft van een petrochemische industrie zich blijvend kan vestigen op een dergelijke locatie zonder in conflict te geraken met de Hinderwet en zich bovendien zoals het jaarverslag over 1984 (bijlage 2) luidt nog 100% tot 200% in produktie-omvang gaat groeien. Echter aan uw college zal het niet liggen gelet op haar beleid in de afgelopen jaren in Gelderland. Ik wijs uw argumentatie onder ad 1 van de ontwerp-beschikking af en blijf bij mijn standpunt. Dat U onder ad 3/4a een dergelijk antwoord geeft, onderstreept uw onkunde en zorgeloos omspringen met de belangen van degenen, die juist door de Hinderwet moet worden gevrijwaard. Er zijn nu al 16 mensen uit de omwonenden overleden aan kanker. Controleren en mooie voorschriften op papier en daar nooit in de praktijk aan voldoen of met smoezen calamiteiten verdonkeremanen dat betekenen de vergunningen van uw college. Ik vind het beleid van uw college bij Billiton daar een goed voorbeeld van.

ad5. Ik dacht dat het in Nederland verboden was om strijdgassen en verwante produkten te produceren. Wat voor melding er wordt gedaan uw college stemt tocht bij voorbaat in. Verderop in dit schrijven zal blijken waartoe meldingen vanaf 23 november 1978 hebben geleid.

ad6. Een noodplan voor de omwonenden voor als de gevolgen van het beleid van uw college m.b.t. Chemfaza weer eens zichtbaar, voelbaar of ruikbaar, lijkt mij een eerste prioriteit toe.

ad7. Kijk, hier wordt gedemonstreerd waarom chemfaza door zijn zware staat van inrichtingen in uw zogenaamde hinderwetvergunning niet binnen het kader van de Hinderwet blijft. Calamiteiten hebben plaats gevonden en zullen plaats vinden, daarom hoort het bedrijf niet thuis op zijn huidige locatie. Echter, uw college is nog in staat om in het-zelfde bestemmingsplan, een kerncentrale te plaatsen, op papier kan toch alles, nietwaar.

ad8. doe er dan wat aan ter plaatse, "papierentijger".

ad9. Mijn buurman zou zeggen:gezwetst van de eerste orde. Als er brand is dan moet er binnen liefst 30 seconden gehandeld worden. Chemische reacties zijn razend snel weet U. Brand is nog steeds het gevolg van een chemische reactie.

ad10. Ja op papier lijkt alles zo prachtig. De erupties in de toekomst zullen wel weer van landelijke aard zijn en komt het tot een hevige eruptie dan waren de voorschriften toevallig niet een middel, maar doelgericht. Leve de winst van Chemfaza, dat is goed voor de belastingen en slecht voor de pensioenverwachtingen van derden.

ad11. zeker is de produktie illegaal in het bestemmingsvlak en dat blijft het ondanks uw voorschriften. Een produktieproces met een zeer zwaar karakter, blijft gevaarlijk hoe mooi je hem ook verpakt in voorschriften. De giftigheid wordt er niet minder om evenmin de reactiviteit. Daargelaten dat wij weten wat met de chloorcomponenten aan te moeten.

ad12. zie ad5

ad13. ja ja baby okay.

ad14. okay baby het is van landelijke aard.

ad15. okay baby wij wassen onze handen in onschuld "pilatus is ons voorgegaan". Ook toen stonden de belangen op het spel. U ziet honey uw spelletje is zo oud als de wereld.

ad16. okay okay "pecunia non olet".

ad17. zie ad3

ad18. zie ad13

ad19. Ja ja kortsluiting tussen twee recidivisten. De lamme leidt de blinde.

ad20. zie ad18

ad21. omong kosong "ledigheid" niets aan de hand toch honey. Zelf kom ik in het LVO-gedeelte daarop terug sweety.

ad22. Iets wat in strijd is met zijn bestemmingsvlak zou geen verdere faciliteiten meer moeten krijgen. De vergunning van uw college beoogt de veiligheid voor de omwonenden te bevorderen om overlast etc. te voorkomen. Hoe kunt U het bedrijf z'n gang laten gaan d.w.z. laten groeien als het al strijdt met het plan door de zwaarte van de bedrijfsvoering. Ik verwijs naar de stukken die liggen bij de afdeling rechtspraak van de raad van state.

89% ad23. Dat zou gelden honey als dat ene produkt een van de vele was, echter toevallig sweety is dat ene produkt de kurk waarop Chemfaza drijft. 89% van de produktieomvang. By the way, Epi is goed voor de teint en geeft contouren aan the figure.

ad24. Als het gebeurt voor beide gevallen dan ben ik benieuwd indien ik erbij ben, wat de voorschriften voor karakter hadden doelgericht of middel.

ad25. Uw college heeft nog nooit iets weten te voorkomen, als het om Chemfaza gaat.

ad26. Juist, daarom hoort het bedrijf met een dergelijke zware staat van inrichting op een dergelijke plaats niet thuis. VOORKOMEN (verplaatsen naar minder bevolkte en beter op dergelijke bedrijven toegesneden oorden) is beter dan ~~voorkomen~~ ^{voorkomen} (zoals het geklungel van uw college).

ad27. Uw college toont hier zijn zwakte omdat verboden in de voorschriften van de vigerende vergunning later herroepen worden uit oogpunt van economische belangen. En niet omdat het zal bedragen tot de veiligheid. Het betekent dat zogenaamde voorschriften en dwingende maatregelen in de huidige concepten, als het uw college uitkomt, genegeerd worden. Kijk papier is gewillig, vooral als het later aan adequate controle of deskundigheid ontbreekt om de naleving ervan te effectueren/te kunnen overzien. Het is mij gebleken dat uw college zo'n 10 jaar achter de feiten aan holt.

ad28. zie ad 27.

ad29. Als we naar de feiten kijken dan worden wij in onze mening bevestigd.

ad30. Ja dat beweren wij nu de hele tijd. Uw college is daartoe niet in staat, daargelaten dat de omstandigheden dat toelaten.

ad31. De Afdeling Rechtspraak van de Raad van State staat achter ons standpunt, baby.

ad32. Nu, daar zijn we mee bezig honey. Uit het jaarverslag (zie bijlage 2) over 1984 blijkt heel duidelijk dat de nieuwe vergunningen dienen om het driestromenland: Reagens- s.....glycidylethers.....quats, te lanceren. Zelfs houden zij een slag om de arm met betrekking tot de twee andere poten. De aanzet is er, Chemfaza zal melden en uitbreiden. En uw college zegt niets aan de hand "er is slechts sprake van effectuering van de bedrijfsvoering" en hup Chemfaza krijgt in 2000 een nieuwe vergunning voor de volgende ronde.

ad33. Ik hoop het. Ze zijn toch wel doelgericht, sorry een middel, hè

ad34. zie ad27 en ad 23

ad35. Het schenden van de grondrechten komt tot uiting door de rechtsongelijkheid, die ontstaat door het beleid van uw college m.b.t. Chemfaza, voor de omwonenden. Daar de milieuwetten afgeleid zijn van de grondrechten betekent het voortdurend verkrachten van de milieuwetten direct een aantasting van de van toepassing zijnde grondrechten.

ad36. Het petitionnement moet in dit geval wel degelijk van kracht zijn. Uw college heeft er flink van gebruik gemaakt, als het uw college uitkwam en uit zal komen.

ad37. Mij komt het als chemicus bekend voor, dat voor veel termen normale nederlandse woorden bestaan. Het staat interessanter en verhoogt de onduidelijkheid om over de grens te spreken. Let's go to the HOP, sugar.

ad38. Ik blijf er bij dat de aanvraag summier is en verwarrend. Later komt ik daarop terug.

ad39. Het gaat om derden, zij zijn door de handelwijze van uw college gedupeerd alsmede door de gang van zaken. Ik, honey, lees de staatskrant, I can't miss it. Oftewel ledig geklets "Omong kosong".

ad40. Een wijziging die uit economische belangen wordt uitgevoerd, de directie van Chemfaza spreekt dan over economische zekerheidstelling op hoorzittingen, beoogt zeker gevaar/schade of hinder, omdat in principe niet wordt uitgegaan van de Hinderwet maar het recht van de sterkste "efficiëntie honey". Uw college filosofeert over theoretische mogelijkheden zoals de Hinderwet eigenlijk zou moeten worden uitgelegd. Echter, economische zekerheid dat is de leidraad van de Chemfaza boys, als het toevallig voldoet aan de Hinderwet dan is dat meegenomen.

ad41. Het gaat erom, worden die produkten nog gemaakt of niet, Daar is een simpel antwoord op te geven, sugar.

ad42. zie ad41.

ad43. Over de kwaliteit hebben magistraten juist wel een uitspraak gedaan. vrij vertaald slordig slordig slordig en warrig. Voor het overige de afdeling rechtspraak van de raad van state geeft ons wel gelijk, baby.

ad44. zie ad43

ad45, ad46 en ad47. Dat bestrijden wij ten stelligste. Een civiele rechter krijgt geen poot aan de grond, omdat de vergunningen van uw college vrijbrieven zijn voor bedrijven als Chemfaza.

See you later, voor de AROB-rechter (u Leest het goed ik ga naar de AROB-rechter) of voor het europese hof in straatsburg, HONEY!

1. De Hinderwet

A. De hoofdbestemming

A1. Inleiding

De hoofdbestemming van Chemfaza, door hun zelf (bijlage 2) en meermalen door Uw college als zodanig gekenmerkt, is de produktie van Reagens-S (89% van de totale produktie). En indien men Uw college geloven mag zelfs potentieel aanvullend tot 100%, wanneer daartoe aanleiding voor is (bijlage 3). Eigenlijk kan worden gesteld, dat Chemfaza voor 100% bestemd is voor de produktie van Reagens-S, ware het niet dat de vraag slechts goed is voor een invulling van 87% en dat de resterende 13% een opvulling is uit oogpunt van economische belangen (Chemfaza's directie spreekt liever van economische zekerheidstelling). Reagens-S is voor 53% een gehalogeneerde organische verbinding en heeft steeds ertoe bijgedragen bij een vergunningaanvraag dat Chemfaza ook een vergunning in het kader van de Wet LVO moest aanvragen. Zo ook op 22 mei 1985.

A2. De legalisatie op 28 april 1982

Op 28 april 1982 kreeg Chemfaza een legalisatie voor een nieuwe bestemmingsplan nr. RO 1989/5-ROV/G5202 d.d. 28-4-1982. Deze legalisatie was nodig omdat het bedrijf anders niet zou passen in het bestemmingsvlak van dat plan. Op grond van een inventarisatie werd Chemfaza als Hoofdbestemming categorie 6 (dit is te vinden in de categorie-indeling van de staat van inrichtingen horende bij de voorschriften

van het vigerende bestemmingsplan) toegekend. Echter, er waren twee nevenbestemmingen te weten de produktie van zink/zinkverbindingen en dat van aminen. Een intelligente lezer zal zich direct afvragen en de produktie van Reagens-S dan? Ja, daar heeft de trias politica, de raad van Zaltbommel, GS van Gelderland en De verantwoordelijke inspecteur, overheen gelezen. Nu rijst de vraag waarom? Immers het was toch bekend dat Reagens-S voor 53% een gehalogeneerde organische verbinding is, getet op de LVO-vergunning en daarom valt het volgens de categorie-indeling van de staat van inrichtingen horende bij de voorschriften van het nu vigerende bestemmingsplan, in categorie 9, zodat het bedrijf met deze hoofdbestemming niet past in het bestemmingsvlak, omdat het niet op de gewenste 3000 meter van dichtstbijzijnde woningen staat, maar op slechts 500 meter! Men kan aan twee dingen denken: zij waren zou stom of er is opzet in het spel. Dus in tegenstelling tot wat de trias politica, de raad van Zaltbommel, GS van Gelderland, en de verantwoordelijke inspecteur dachten, is en was de hoofdbestemming van Chemfaza de produktie van Reagens-S. Ja zelf zo sterk dat zowel Hal I en II als proeffabriek en Hal III in gereedheid waren gebracht voor de produktie van Reagens-S (bijlage 3). De rest quaternaire ammoniumzouten, acetonaten, en glycidylethers en andere produkten, dienden slechts als stand-in.

A3 De blunder van de trias politica

Echter de foute beoordelingen hielden niet op bij deze. In plaats dat de eerder genoemde produkten werden geëvalueerd en indien mogelijk gelegaliseerd, meenden zij dat slechts twee productieprocessen niet pasten. Dat van zink/zinkverbindingen uit categorie 9 en dat van de produktie van aminen. Nu komt de kloof van de klucht laat er nu geen aminen in produktie zijn en voor wat betreft zink kan slechts zinkacetylacetaat in aanmerking komen echter die is pas in 1980 aangemeld en de evaluatie m.b.t. het bestemmingsplan heeft al ver voor die tijd plaats gevonden. Het ligt voor de hand om hierover onbehoorlijk bestuur te roepen.

A4 De tweede blunder van de trias politica

Wat doet zich nu voor: voor 1978 was de produktie van Reagens-S illegaal doordat de vergunning ervoor niet is afgegeven, wat gelijkstaat aan een weigering. En na 28 april 1982 is de produktie van Reagens-S illegaal omdat het niet is gelegaliseerd in de voorschriften van het vigerende bestemmingsplan.

Echter, zowel B&W van Zaltbommel, als GS van Gelderland en de verantwoordelijke inspecteur, doen net alsof er niets aan de hand is. Ja, sterker nog zij laten toe dat Chemfaza zich steeds verder kan uitbreiden als het gaat om Reagens-S en om produkten die hoger zijn dan categorie 7 van de categorie-indeling van de staat van inrichtingen horende bij de voorschriften van het vigerende bestemmingsplan.

Je kunt je voorstellen dat als Chemfaza op 28 april 1982 op de juiste manier was ingedeeld, het bedrijf illegaal was d.w.z. niet paste binnen het bestemmingsplan. Dan was het voor Chemfaza de overgangsregeling geworden. Echter, door het illegaal zijn was er sprake geweest van een andersoortige situatie dan nu. Men had zich wel drie keer bedacht om aan het bedrijf zodanige uitbreidingen toe te staan, vanwege het illegaal zijn. Echter, nu ligt de situatie anders en kan het bedrijf zich uitbreiden binnen de status zeer zware industrie categorie 9. Ik blijf dan ook volhouden dat opzet op 28 april 1982 niet uitgesloten moet worden geacht. Immers er staan grote belangen op het spel zakelijk gezien. Mij staat nog steeds de uitspraak van onze tegenwoordige waarnemend burgemeester voor ogen: slechts zakelijke argumenten kunnen van invloed zijn op de maatschappelijke krachten. Ook een PVDA-man. Ja, de panelen zijn sinds Drees aanmerkelijk verschoven. Van socialist naar sociaal democraat. Het komt mij voor dat binnen deze partij allang niet meer wordt gedacht als in de jaren '50. Zo moet men dan ook de huidige PVDA gedeputeerde voor milieuzaken zien Mevr C. Stigter. Van haar kunnen de omwonenden niet meer verwachten dan slechts een jammer dan, je mag blij zijn dat Chemfaza er is. Immers de winsten liegen er niet om:

AG. De financiële positie van Chemfaza tussen 1978 en 1987

I. Overzicht 1983-1986

- 1983 Winst f 833.751,=
Omzet f 8.734.172,= (bruto omzet)
Belasting f 408.800,=
Investeringspremie f 418.000,=
Algemene reserve f 2.227.280,=
- 1984 Winst f 2.253.660,= stijging t.o.v. 1983 met 170%
Omzet f 12.358.809,= stijging t.o.v. 1983 met 42%.
De omzetstijging van Reagens-S t.o.v. van 1983 is 47,2%.
Belasting f 1.309.287,= stijging t.o.v. 1983 met 57%.
Investeringspremie f 662.200,= stijging t.o.v. 1983 met 58%.
Algemene reserve f 2.227.280,= stijging nihil t.o.v. 1983
- 1985 Winst f 2.729.879,= stijging t.o.v. 1984 met 21%.
Omzet f 13.091.865,= stijging t.o.v. 1984 met 5,9% (netto omzet 11,9%)
De omzetstijging van Reagens-S t.o.v. 1984 is 12%.
Belasting f 1.682.117,= stijging t.o.v. 1984 met 23,5%.
Investeringspremie 714.612,= stijging t.o.v. 1984 met 7,3%.
Algemene reserve 4.096.959,= stijging t.o.v. met 54,5%.
- 1986 Winst f 3.991.587,= stijging t.o.v. 1985 met 46%.
Omzet f 15.898.975,= stijging t.o.v. 1985 met 21,4% (netto omzet 8,5%)
De omzetstijging van Reagens-S t.o.v. 1985 met 7%.
Belasting f 2.481.832,= stijging t.o.v. 1985 met 46%.
Investeringspremie f 767.889,= stijging t.o.v. 1985 met 7,5%.
Algemene reserve f 7.948.546,= stijging t.o.v. 1985 met 63,3%.

II. Interpretatie: financiële positie en productiebeleid

Deze gegevens mogen duidelijk illustreren, dat Chemfaza een snelle groei heeft doorgemaakt na 1982, vooral met betrekking tot het produkt Reagens-S. Was de produktie in 1984 al 4523 ton, in 1983 was dat slechts 3790 ton. D.w.z. dat Chemfaza vanaf 1978 van 800 ton Reagens-S in 1 januari 1983 op 3700 ton is gekomen. Verder kan worden opgemerkt dat Chemfaza met deze 3700 ton Reagens-S slechts een marginale winst heeft gehaald: f 833.751 - f 418.000,= (investeringspremie) = f 415.571,= . Dit houdt in dat Chemfaza vanaf 1979 armoe heeft geleden. Waar je de vraag kunt stellen of het bedrijf wel tot winst is gekomen. Uit de berichten van de heer Houben blijkt dat ook: hij spreekt van een slecht jaar.

III Positie vanaf 1970

Vanaf het onherroepelijk worden van de vigerende vergunningen, 23 november 1978, ingevolge resp. de Hinderwet en de Wet LVO, heeft Chemfaza te kampen met tegenslag. Immers veel lucratieve productieprocessen zijn door die vergunningen uitgesloten. De toekomst met betrekking tot antistrijdgassen loopt op zijn eind. Het zeer gevaarlijke DS2 wordt nog wel gedurende een tijd opgenomen. Echter, de sociale controle neemt ook toe. De mensen worden mondig. Af en aan rijdende militaire vrachtuagens is rond 1980 voor Chemfaza geen pretje. Immers de instelling van de mensen m.b.t. oorlogsvraagstukken slaat om. Daar komt bij dat DS2 door zijn samenstelling gevaarlijker kan zijn dan het strijdgas zelf.

Nee, Dynamit Nobel ziet het meer in Reagens-S, Quaternaire ammoniumzouten, Glycidylethers en Acetylacetonaten. Echter het moet nog van de grond komen. Het hoofdprodukt Reagens-S wordt nog steeds volgens een Japans-patent gemaakt en neemt 59 uur in beslag: d.w.z. hoogstens twee keer per week (uw college beweert in haar beschikking, nr PH85.1301/5-MH3), dat Chemfaza tot 6 batches in de week in staat was in 1977 uitgaande van twee ketels; d.w.z. per ketel 3 x 59=177 uur in een werkweek van 120 uur; soms vraag ik mij toch af door wie wij in Gelderland worden bestuurd. Daar komt nog bij dat in 1987 de nieuwe reactor in Hal III in gebruik wordt genomen, gelet op het rapport van AKZO van 21 maart 1987: de metingen

dateren van 22/2/1987. Ziet U hoe onzorgvuldig uw college te werk gaat als het die hysterische omwonenden betreft. Willens en wetens worden de feiten verdraaid om Chemfaza aan z'n winst te helpen ten koste van de omwonenden). Twee keer per week zou maximaal gedurende 45 weken 50 batches (productie-eenheden) kunnen betekenen. Eén batch levert in Hal III 16.5 ton op. Totaal maximaal 90 x 1485 ton oftewel 787,05 ton gehalogeneerd organische produkt.

Uw college probeert op een absurde manier deze feitelijkheden kort te sluiten, door ons wijs te maken dat Chemfaza reeds in 1977 in staat was om 6 batches per week in Hal III te verwezenlijken. Dat staat in haar AROB-beslissing (nr MH85.1301/5-MH310) op ons bezwaarschrift van 1-1-1985 nr MH 84.1701 en op ons adres van 2 september 1984 d.d. 24 oktober 1984, en dat Chemfaza in 1973 reeds potentieel in staat was om 1.240 ton Reagens (op 100% basis) te produceren. Echter Uw college staat er niet bij stil dat dit in 1973 niet mogelijk was. Zelfs de directie van Chemfaza geeft dat in een schrijven toe. De reden daarvan is dat uw college de zin in artikel 1, sub c, 3°, van het inrichtingenbesluit artikel 19, eerste lid, Wet inzake de Luchtverontreiniging, "inrichtingen voor de produktie van gehalogeneerde organische verbindingen, met een capaciteit ten aanzien daarvan van 1000 ton per jaar of meer" interpreteert als de maximaal haalbare capaciteit i.p.v. de maximaal praktisch realiseerbare werkzaamheid van de inrichting (zie nota van toelichting bij het inrichtingenbesluit van 28 december 1977 van voornoemd inrichtingenbesluit). Terwijl juist in die nota de nadruk wordt gelegd op het praktisch realiseerbare. Uw college lijkt hiermee op een individu, die een huis wil kopen en een hypotheek aanvraagt bij een instelling en als inzage tot zekerheidstelling wordt gevraagd, dan blijkt de persoon in kwestie, niet alleen zijn regulier inkomen te hebben vermeld, maar ook dat wat hij denkt te verdienen in de Toto, Staatsloterij en wat hij zou kunnen krijgen als hij promotie maakt en z'n vrouw en kinderen aan het werk zet. U ziet de man gaat niet uit van het praktisch realiseerbare, maar van voorveronderstellingen, die nog niet zijn verwezenlijkt. Idem dito de visie van uw college m.b.t. de productiecapaciteit van Reagens bij Chemfaza in 1973, 1978 en 1982. Namelijk op de hoorzitting van 24 september 1982, dus na 28 april 1982, naar aanleiding van de calamiteit 15 juli 1982, stelde Houben (de toenmalige Hoofddirecteur van Chemfaza), dat het bedrijf slechts gedurende enkele perioden van het jaar de produktie van Reagens-S kon verwezenlijken. Dit naar aanleiding van klachten door de omwonenden. Tot 1982 was het praktisch niet realiseerbaar voor datgene wat uw college als realiseerbaar beschouwd. Onbehoorlijk bestuur. Als het om Chemfaza gaat dan telt ineens alles mee en is elke klacht of bezwaar tegen Chemfaza een hysterie. Echter U meet met twee maten: Gaat het om het andere bedrijf Van Voorden Zaltbommel B.V., waar uw commissaris j.l. woensdag 25 november 1987 een bezoek bracht, dat evenals Chemfaza in 1972 aan uw college werd overgelaten omdat het ook onder het regime van de Wet LVO viel, dan wordt eruit een ander vaatje getapt. Net als Chemfaza kreeg dat in 1973 geen vergunning. Maar tot mijn verbazing schrijft uw college op 26 november 1982, een brief aan de directie van Van Voorden Zaltbommel B.V. onder nummer MH 1640/1-MH 308, waarin uw college stelde dat het bedrijf in kwestie niet meer in aanmerking komt voor een vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging, omdat hun productiecapaciteit nauwgezet wordt afgestemd op het werkelijke productieniveau van totaal 1150 ton per jaar: d.w.z. beneden de grens van 4000 ton. Echter wat blijkt uit de brief die de directie van Van Voorden B.V. aan uw college heeft gestuurd d.d. 10 november 1982 onder ref. J.A.M./jf (zie bijlage 4), dat slechts voor de hoofdgroep scheepsschroeven met diameter tot maximaal 4500 mm, het totale produktie-apparaat daarop is afgestemd. Echter voor de andere Hoofdgroep: Handelsgietwerk met een maximum gewicht van ca. 15 ton in vormkasten van maximaal 4500 mm x 4500 mm, wordt om praktisch niet realiseerbare redenen niet meer dan netto 950 ton produktie verwacht.

Voorts wordt door Van Voorden aangevoerd dat er door de algemene economische situatie en de specifieke problemen in de gieterijbranche, van invloed zijn om expansie gedachten te laten voor wat zij zijn. Merkwaaardig een dergelijke situatie deed zich bij Chemfaza zowel in 1973, als in 1978 en 1982 voor, en toch gaat uw college bij Chemfaza uit van wat theoretisch mogelijk is.

IIIa Het productieproces vanaf 1978

Waarom dan toch die sprong in 1978 van 800 ton Reagens-S (60%) naar in 1983 3800 ton (60%)? Omdat Chemfaza ten eerste door het rijk zwaar werd gesteund met subsidies en omdat GS van Gelderland aan Chemfaza alle gevraagde faciliteiten verstrekke -zonder enig voorbehoud, laat staan op grond van artikelen voortvloeiend uit zowel de Hinderwet als de Wet op de luchtverontreiniging-.

Het AKZO-rapport d.d. 21/3/78 no D 78/30, toont het produktieprofiel in 1978: Dit is volledig overgenomen van een Japans-patent.

In de reactie-ketel met water wordt achtereenvolgens gedoceerd:

tijd in uren	handeling
3	zoutzuur doseren
9	TMA (trimethylamine) doseren
1	koelen
20	epichloorhydrine doseren
2	Roeren
24	Destilleren
59	totaal

Vanaf 1979 wordt de produktieduur ingekrompen door het proces aan te passen:

In 11 januari 1979 wordt een melding bevestigd, waarin de opslag van een waterige oplossing van trimethylammoniumchloride (70%) in de bestaande zoutzuurtank wordt bevestigd. In plaats van aan zoutzuur, TMA toe te voegen, wordt de produktie van Reagens-S gestart met een oplossing van TMA-HCl. Dit verhoogt de produktiesnelheid van Reagens-S. Tevens wordt door GS van Gelderland aangevoerd dat het daardoor minder zou stinken naar TMA (kattepis/rottevis).

Deze handeling heeft tot gevolg dat de produktieduur met minstens 10 uur is teruggelopen: 49 uur voor een batch: op 120⁴ zouden drie batches per week kunnen worden uitgevoerd: per jaar $45 \times 3 \times 16.5 = 2228$ ton maximaal. Echter daar er niet het gehele jaar wordt doorgewerkt zal dat getal kleiner zijn. Dit betekent dat Chemfaza nog onder de gewenste 1000 ton bleef.

Ook in 1979 krijgt het dagelijkse bestuur van het zuiveringschap rivierenland, een brief van J.I.M. Kallen (directeur van Chemfaza), onder kenmerk JIMK/HH d.d. 20 november 1979. In die brief refereert Kallen aan gesprekken en komt met een phaseringsplan om tot proceswijziging te komen bij de produktie van Reagens-S. Tevens stelt Kallen dat de bedrijfsresultaten zodanig zijn dat: de financiële eisen aan ons bedrijf gesteld uit hoofde van de Hinderwet, zuiveringschap en milieu hebben reeds ten gevolge, dat ons bedrijf deze zware lasten thans duidelijk ervaart en dat wij blij mogen zijn als het bedrijfsresultaat niet negatief zal zijn. Kallen stelt dat door de aangebrachte voorzieningen het resultaat over 1979 niet ver van de nullijn af zal liggen.

Dat het slecht gaat, is heel duidelijk te merken aan het aantal nieuwe produkten, die vanaf die periode door Chemfaza wordt aangemeld.

Het roer gaat om.

1979 investering en aanvang van proceswijziging (TMA-HCl 70%). Investering Hfl. 300.000,= (attentie het is een Duitsbedrijf daarom Hfl)

1980 Afbouw installaties voor proceswijziging ter verwijdering van organisch-halogeenvorming.

Investering Hfl. 1.200.000,=

1981

1982 investering voor een persleiding.

Naast deze investeringen werden er ook andere gepland. Zoals opslag tanks voor Reagens-S, het bouwen van K1 loodsen, Laboratorium, Brandweergarage, en vele andere voorzieningen. Opmerkelijk is dat Kallen al begint te gillen voor dergelijke geringe bedragen. Chemfaza moest acht in de pure verkeren rond de jaren tachtig.

In 1981 drie jaar na het onherroepelijk worden van de vigerende vergunningen, wordt bij Chemfaza voor de produktie van Reagens-S afgestapt van de destillatie zoals tot nu toe werd gedaan. Men ging over op een zuivering d.m.v. MEK (methylthylketon). Het principe is simpel nadat de het produkt Reagens-S is gevormd, wordt het door MEK geleid. De gehalogeneerde organische verbindingen als dichloorpropanol (een bijproduct van het proces door additie tussen epichloorhydrine en HCl), chloorpropaandiol (een bijproduct van het proces door additie tussen epichloorhydrine en water) en eventueel allylchloride (verontreiniging van epichloorhydrine), zullen in de MEK oplossen. Reagens-S blijft achter in de waterige oplossing, met eventueel wat dichloorpropanol en chloorpropaandiol. Deze manier van opzuiveren werkt de snelheid in de hand. Of het veiliger is m.b.t. de uitworp dat valt te betwijfelen: In 1978 werd een uitworp voor TMA gemeten van 0,004 gram/uur. In 1984 wordt in bijlage 16-1A voor het nieuwe proces 0.01 gram/uur opgegeven. Merkwaaardig genoeg ademde dezelfde reactor in 1978 5m³/uur en in 1984 10m³/uur. De resultaten in 1984 worden daardoor met een factor twee bevoordeeld t.o.v. die uit 1978. Op basis per uur per m³ uitgaande van 5m³/uur is de uitworp voor TMA in 1978 800 microgram/uur/m³ en in 1984 2000 microgram/uur/m³ (voor een debiet van 10m³/uur wordt dat in 1984 1000 microgram/uur/m³). De metingen in 1984 zijn aanmerkelijk hoger

dan die van 1978. Kijken we naar de uitworp van epichloorhydrine dan is tijdens de epichloorhydrine dosering (20 uur) de uitworp 0.006 gram/uur in 1978. In 1984 wordt voor de gehele batchduur 15 uur 0.1 gram/uur gemeten (let op in 1978 ademde de reactor 5m³/uur, in 1984 ademde de ketel 10m³/uur). Tijdens de destillatie (24 uur) in 1978 werd een uitworp van 0.6 gram/uur gemeten bij een debiet van 5m³/uur. U ziet, pas tijdens de destillatie werd in een uur evenwaardig uitgestoten dan in 1984 met de geavanceerde methode. Als we de reactor in 1984 ook 5m³/uur laten ademen, dan komen wij op een uitworp van 0.2 gram/uur. Bovendien rook het bij de opendag j.l. in Hal III bij de achtertrap sterk naar de geur van epichloorhydrine. U ziet over veilig gesproken door zogenaamde geavanceerde methoden: Men had op z'n minst de veiligheidsaspecten in ogenschouw moeten nemen, toen men vanaf 1979 Chemfaza toestond, om zoals uw college dat omschrijft in haar eerder genoemd AROB-besluit (bijlage 2), tot hogere rendementen te komen. In datzelfde besluit praat uw college over optimalisering van procescondities in 1983, waardoor kwaliteitsverbetering (ik neem aan slechts in economische betekenis "winst opjagen").

- Vanaf 1981 de MEK-zuiveringsmethode waardoor de destillatie methode wegviel. Een aanzienlijke tijdswinst voor het produktieproces. Terwijl er wordt gesuggereerd dat alles milieuveiliger is geworden.

Echter er is een addertje onder het gras: Chemfaza is als een bezetene quats en acetylacetonaten en glycidylethers gaan opstarten rond 1981.

Glycidylethers zijn ronduit gevaarlijke produktieprocessen omdat ze zelf milieugevaarlijk en schadelijk voor de volksgezondheid zijn en omdat er gebruik wordt gemaakt van epichloorhydrine (giftig, mutageen, teratogeen, kankerwekkend -de nieuwe gegevens in het NIOSH bulletin liegen er niet en agressief en huid doordringbaar). Door de produktie van glycidylethers (in Hal II) werd de uitworp van epichloorhydrine, die door de produktie in HAL III toch al hoog was, geïntensiveerd. In 1984 worden uitworpen gemeten van 10 mg/uur bij een debiet van 6000 m³/uur. Echter deze situatie is pas sinds kort omdat de uitworpen zo hoog waren, bij de oorspronkelijke gaswassers: b.v. debiet 5m³/uur wordt de uitworp 12000 mg/uur = 1.2 gram/uur. Dergelijke metingen werden in 1978 ook gevonden. 3 tot 4 kilo per jaar waren rond 1981 volkomen normaal. Vooral in die periode was de epichloorhydrine bij de omwonenden te ruiken zodat je er hoofdpijn van kreeg. Ik praat nu over epichloorhydrine en niet over TMA "de kattepis". Indien epichloorhydrine wordt geroken, dan is dat boven MAC (maximum toegestane concentraties). Op de dag van de hoorzitting maart 1984 in Arnhem, was de epichloorhydrine duidelijk te onderscheiden van de kattepisgeur. Ook toen was het boven MAC. De omwonenden die thuis bleven hebben de gehele dag met barstende hoofdpijn rondgelopen. Ik zou uitputtend kunnen praten over nog meer gevallen, als dat zin heeft.

Door het toelaten van glycidylethers via meldingen en in de vigerende milieuvergunningen, heeft uw college bij de omwonenden veel leed berokkend. Immers door de ondeugdelijke installatie in Hal II werd te veel restuitworp geriskeerd. Ik ben dan ook van mening dat deze meldingen op grond van Hinderwet had moeten worden geweigerd (de artikelen zijn reeds door mij aangegeven). Deze processen brachten te veel gevaar met zich mee.

De quats (quaternaire ammoniumzouten): nu, vele zijn gekomen en vele zijn reeds gegaan.

Het griezelige bij Chemfaza is en was altijd de proeffabriek. Immers deze locatie was en is gewoon een verkapte produktie HAL IV. Indien Chemfaza alsnog toestemming krijgt voor de bouw van een proeffabriek op het hoofdterrein, dan zal dat zeker produktiehal II overtreffen. Bij de proeffabriek bevond zich altijd al een tank met TMA voor o.a. de quats. Immers quats hoeven soms niet bij tonnen tegelijk worden gemaakt om rendabel te zijn. De farmaceutische branche is b.v. een afnemer. Lange tijd werd en wordt nog steeds in de proeffabriek quats geproduceerd. Bij quat hoort altijd TMA: Bij de produktie van quats wordt TMA gebruikt en kan TMA-HCl zoals bij Reagens-S niet worden toegepast. Dus zodra quat in grote hoeveelheden werd geproduceerd, stonk het weer liederlijk naar kattepis. Dus werd het beoogde doel om d.m.v. TMA-HCl de stankhinder tegen te gaan, door de quats te niet gedaan. Bovendien is de uitrusting in Hal II van een dergelijke kwaliteit, dat het wat mij betreft meteen kan worden afgebroken. Dit blijkt wel uit de restuitworpen die hoog zijn vooral binnen de quats, omdat het produktie-proces totaal geen rekening houdt met milieu-aspecten en dit is sinds 1972 het geval. Economische zekerheidstelling dat is voor uw college en voor de directie van Chemfaza zaligmakend. Mij komt het voor dat zeker een aantal quats uit de produktie moet worden genomen. Echter, daar zal ik bij de Wet LVO op terugkomen.

De acetylacetonaten vormen een verhaal apart. Ook zij werden meestal in de proeffabriek gemaakt. Immers ook hierbij gaat om de kwaliteit en niet om de kwantiteit. Menig keer werd de sloten rond Chemfaza roodgekleurd of anderzijds vanwege de acetylacetonaten, omdat de middelen de uitrusting niet afdoende waren beveiligd tegen een eruptie naar buiten toe. Gelukkig voor ons wil Chemfaza deze produktielijn afstoten. Het bevat zeer gevaarlijke en kankerwekkende elementen en sommige van hen verzwaren het karakter van de procesvoering op een ontoelaatbare wijze. Bovendien is door de slechte conditie van de staat van inrichtingen van het productieproces het risico op een calamiteit onaanvaardbaar hoog zowel in Hal II als in de Proeffabriek.

Ik blijf er dan ook bij dat de er geen vergunning voor zowel de fabriek als de proeffabriek moet worden afgegeven, waarin de produktie van de vier groepen: Reagens-S, Quats, Glycidylethers en Acetylacetonaten wordt toegelaten, om eerdergenoemde redenen. Dit op grond van artikel 13 van de Hinderwet.

Vanaf 15 juli 1982 werd het roer radicaal omgegooid. Tot die tijd kwam Chemfaza in koelwaternood. Ja, zelf zo erg dat het koelwater naar de sloot toe tot 50 graden celsius kon oplopen. Doordat bij Reagens-S de produktiesnelheid was toegenomen door capaciteitsuitbreidingen, en doordat HAL I en II ook om koelwater smeekten, werden door Chemfaza de regels, die betrekking hadden op het in de handhouden met koelwater met voeten getreden. De calamiteit op 15 juli 1982, toen er weer een plons epichloorhydrine over de omwonenden werd uitgestort, was dan ook niet onverwachts: zij kampen al een hele tijd met koelwater problemen en stonken daarom als de Hel, door calamiteuse uitwerpen. Door deze calamiteit kregen zij direct de faciliteit om met geforceerde koeling te gaan werken in HAL III en als toetje kregen zij ook een verruiming van het grondwaterkwantum: meer dan 1 miljoen kubieke meter water mochten zij vanaf 1983 oppompen. Dit staat in dezelfde verhouding als het gebruik van geheel de Bommelerwaard. Chemfaza zat gebeiteld. Koelwater en geforceerde koelcapaciteit genoeg om flink uit te breiden.

Vanaf 1983 werden de resultaten zichtbaar in de omzetten.

Uw college spreekt van efficiënter produceren, ik blijf volhouden dat Chemfaza vanaf 1978 zich sterk heeft uitgebreid door voorzieningen aan te brengen. Hoe kan je anders van zo'n 2000 ton in 1978 tot in 1984 zo'n 8000 ton en op grond van de jaarcijfers nu in 1978 reeds bijna 10.000 ton produktieomvang hebben (boven het toegestane in de concept-aanvraag is).

Ik blijf erbij dit bedrijf met een dergelijke expansiedrift hoort niet thuis op de huidige plaats.

De Wet LVO.

Met concept ontwerp-beschikking

A1. overwegende

pag.3 Wat zijn in de lijst van uw college de stoffen, die op de zwarte of aanverwantelijsten voorkomen. Ik mis de gevaren opsomming van epichloorhydrine. Op pag.5 mis ik de reden waarom uw college geen MAC waarden als voorwaarde stelt. Uurgemiddelden zijn prachtig, echter de schommelingen binnen een 15 uur durend proces kunnen de MAC-waarde overschrijden binnen zeer korte perioden, zonder dat er sprake is van een afwijking van het uurgemiddelde.

pag.7 Volgens uw college wordt benzylchloride een voorlopig uurgemiddelde grenswaarde opgelegd van 500 microgram benzylchloride per kubieke meter lucht. Op basis van een debiet van 8000 m³/uur, wordt de uitwerp per uur 0,003 kilo benzylchloride/3 gram benzylchloride. In bijlage 16-1A van behorende bij de aanvraag voor een vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging "bijlage 16-1A", wordt dit produkt vermeld bij verschillende processen die leiden tot de vorming van quats. Merkwaardig genoeg overal hetzelfde getal: daar ik nogal wantrouwig ben geworden in de afgelopen jaren als het Chemfaza betreft komt mij voor dat er een keer is bepaald voor vier productieprocessen en dit komt bij veel meer metingen voor. De bijlage vermeldt een getal van 0,03 kg/uur. Op basis van een debiet van 6000 m³/uur. Echter, de metingen zijn verricht op een gaswaster, die blijkbaar een ander debiet heeft dan de gaswaster waarvan uw college uitgaat. In wezen is de uitwerp veel groter dan 0,03 kg/uur. Zeker in de periode dat er nog geen sprake was van een doorverbinding. Blijkbaar hebben wij als omwonenden al kilo's benzylchloride over ons heen gehad. Het getal dat uw college aangeeft betekent 30 gram/uur d.w.z. 10 x hoger dan de 3 gram uit de conceptvergunning. U stelt dan dat U accoord gaat met een afname naar 15gram/uur over twee jaar. Nog altijd 5 x dan is toegestaan.

Echter, als men de lijst op pagina 7 verder gaat uitwerken van microgrammen naar kilogrammen en vervolgens vermenigvuldigd met hetzij 10 of 80000 of anderzijds afhankelijk van resp. produktie in Hal III of Hal I en II dan wordt het anders.

Doet men dit, dan blijken er meer stoffen de grens te overschrijden:

produkt	bijlage 16-1A		pag.7	faktor
benzylchloride	0.0300	Hal II	0.0003	10
benzyltriethylammoniumchloride	0.0008	Hal I	0.0004	2
benzyltrimethylammoniumchloride	0.0007	Hal I	0.0002	3.5
cetyltrimethylammoniumbromide	0.0004	Hal I	0.0001	4
chrom(III)acetylacetaat	0.0013	Hal III?	0.0003	4.3
dimethylaniline	?	Hal II	0.015	?
epichloorhydrine 10m3/uur	0.0001	Hal III	0.000004	25
epichloorhydrine 6000m3/uur	0.00042	Hal II	0.0024	0
koper(II)acetylacetaat	0.0014	Hal III?	0.00064	2.1
6-methyl-2-aminopyridine	0.006	Hal II	0.00084	7.1
methylbromide	0.3	Hal II	0.012	2.5
methylethylketon 10m3/uur	0.0025	Hal III	0.00059	4.2
methylethylketon 6000m3/uur	0.9	Hal II	0.354	2.5
monomethylamine	0.030	Hal II	0.0072	4.2
myristyltrimethylammoniumbromide	0.0006	Hal I	0.000108	5.5
nikkel(II)acetylacetaat	0.0002	Hal I	0.000018	11

stofnaam	bijlage 16-1A		pag.8	factor
phenyltrimethylammoniumbromide	?	Hal I	0.000025	?
tetramethylammoniumbromide	0.0004	Hal I	0.0000117	34.2
tetramethylammoniumchloride	0.0006	Hal I	0.0000749	8
tributylamine	0.03	Hal II	0.00087	34.5
trimethylamine 10m3/uur	0.00001	Hal III	0.0000062	1.6
trimethylamine 6000m3/uur	0.006	Hal II	0.00372	1.6
tripropylamine	0.03	Hal II	0.000375	80
vanadium(III)acetylacetaat	0.0006	Hal I	0.000032	18.8
ijzer(III)acetylacetaat	0.0013	Hal I	0.00064	2
zoutzuur 10m3/uur	0.00028	Hal III	0.000007	40
zwaveldioxide	?	Hal II	?	?
dichloopropanol 10m3/uur	0.00004	Hal II	0.00000168	23.8

De uitwerpen zijn uitgedrukt in kilogramstof per uur.

Als de gegevens van benzylchloride kloppen, dan zijn de uitwerpen van bestaande stoffen ook groter dan de voorlopige uurgemiddelde grenswaarde uitgedrukt in microgram per kubieke meter.

Met nadruk wijs ik erop dat uw college moet aangegeven waarom deze stoffen niet in aanmerking komen voor een aparte vermelding zoals met benzylchloride het geval is.

De groep stankstoffen zoals weergegeven op pag.9: Uw college merkt op dat slechts vier stoffen in aanmerking komt. Ik kom tot meer:

stofnaam	geurdrempelwaarde voorlopige uurgemiddelde en jaargemiddelde grenswaarde microgram per kubieke meter.	uitworp uit bijlage 16-1A
acetylaceton	45 reactor T01 + T02 HAL II + filter HAL I	11,6 microgram/m3/uur
acetylaceton	45 reactor T03 Hal II + filter HAL III?	4000 microgram/m3/uur
butylacetaat	60	5000 microgram/m3/uur
dimethylamine(aniline?)	10	geen gegevens
2-ethylhexanol	410	1.67 microgram/m3/uur
laurylalcohol	54	1.67 microgram/m3/uur
monomethylamine	23	5000 microgram/m3/uur
n-propanol	80	25000 " " " "
trimethylamine	0.5 Hal III	1000 microgram/m3/uur

trimethylamine	0.5 Hal II	1000 microgram/m ³ /uur
trimethylamine	0.5 Hal II bij tetramethylammoniumchloride (98 en 50%)	5000 microgram/m ³ /uur

De uitworp bij tetramethylammoniumchloride een van de oudste produkten van Chemfaza veelvuldig al voor 1972 op de proeffabriek gemaakt, veroorzaakt zelfs met een ventilator van 6000 m³/uur nog een grote stank overlast. Daarbij moet rekening worden gehouden dat de uitworp eerst via een gaswasser ging welke slechts een debiet had van 10 m³/uur. d.w.z. dat tot voor kort bij de produktie van tetramethylammoniumchloride de uitworp 3000000 microgram/m³/uur was, en als de emissie berekend is op 6000m³/uur dan kon dit bij 10m³/uur nog wel groter zijn geweest dan 3000000 microgram/m³/uur. Zoals ik al eerder stelde de stank afkomstig van de produktie uit HAL II was aanmerkelijk, als men het kleine produktie volume in acht neemt. Daarbij komt nog dat niet alleen acetylaceton, butylacetaat, n-propanol en trimethylamine de grens overschreiden, zoals uw college stelt op pag.9 van het concept, maar ook monomethylamine. Terwijl dat van dimethylaniline (uw college praat op pag.9 over dimethylamine) eerst bepaald moet worden voordat daarover conclusies kunnen worden getrokken. Het blijkt ook uit de gegevens van uw college dat trimethylamine koploper is als het gaat om de overschreiding van de geurdrempel: deze walgingwekkende geurverspreider overschrijdt via de gaswasser van HAL III bij de produktie van Reagens-S de grens met 1000 x en in HAL II en de proeffabriek varieert dat van 1000 tot 10000. Begrijpt U waarom ik die fabriek hier weg wil hebben. Ondanks al de opsommingen van uw college met betrekking tot geuronderdrukking is men sinds 1978 niets opgeschoten: immers toen was de uitworp in 1978 800 microgram/m³/uur bij een debiet van 5m³/uur. Ik vind het nog steeds zou merkwaardig dat dezelfde reactor in 1978 een debiet had van 5m³/uur en nu 10m³/uur. Het verlaagt de cijfers van 1985 aanmerkelijk. Als ik deze cijfers zo vergelijk met 1978 dan krijg ik het gevoel dat uw college ons zand in de ogen strooit.

A2. De uitworp per HAL

I. Hal III

De problemen met HAL III zijn legio geweest vanaf de bouw. Chemfaza koos voor Reagens-S en HAL III werd de produktiehal. In eerste instantie bediende Chemfaza zich van een Japans-patent. Eerder is de tijdsprofiel reeds beschreven. Het duurde globaal 60 uur om van trimethylamine en epichloorhydrine tot het produkt 3-chloro-2-hydroxy-propyl-trimethyl-ammoniumchloride. De procedure moest zeer omzichtig gebeuren anders komen er te veel bijreacties. Epichloorhydrine zelf heeft de neiging om met water te reageren waardoor chloorpropaandiol ontstaat, reageert het met HCl dan ontstaat 1,3-dichloorpropanol. Beide produkten zijn giftig, echter chloorpropaandiol is zelfs nog giftiger dan epichloorhydrine. Daarbij komt dat chloorpropaandiol bekend staat als een teratogeen. Zoals alle diolen lossen ze membranen op zodat embryo's misvormen. Het merkwaardige feit doet zich voor dat Chemfaza altijd dit bijprodukt heeft genegeerd, zelfs tijdens de ramp van 15 juli 1982 werd chloorpropaandiol over het hoofd gezien, zodat men toen tot een verkeerde inschatting kwam van de uitworp van epichloorhydrine, kilo's zijn toen de lucht in geslingerd. Chemfaza en uw college waren volledig onkundig van het feit dat epichloorhydrine met een halfwaardetijd in waterige oplossingen hydrolyseert tot chloorpropaandiol of verestert. Als men met de halfwaardetijd rekening houdt (hierover is uitputtend gepubliceerd), dan blijkt er veel meer epichloorhydrine buiten Hal III te zijn geraakt als uw college en Chemfaza willen erkennen. Daar komt bij dat na 1982 de sterfgevallen eerder toenemen ten gevolge van kanker dan afnemen. Ik vind het een zorgelijke zaak omdat dergelijke kennis en feitenmateriaal paraat aanwezig moet zijn bij uw college. Ook om deze reden ben ik zeer verbolgen dat uw college heeft toegestaan dat Chemfaza gebruik maakte van Dräger-buisjes en aanverwante uitrustingsstukken. Zelf heb ik dergelijk materiaal in huis. Door mij zijn veelvuldig proeven gedaan met die buisjes. Ik blijf sceptisch. Want wat doen die buisjes: in die buisjes bevinden zich chemicaliën, die gevoelig zijn voor een bepaalde stof. Wordt nu de stof langs geleid, dan zal er een reactie optreden. Het gaat veelal gepaard met een kleuromslag. Daarnaast kan men ook de uitworp absorberen aan koolstof of silicagel, wat daarna kan worden geanalyseerd. Echter het blijft indirect. In de inleiding van de aanvraag voor de LVO, beschrijven Houben en Westra summier wat er gedaan is. Zij stellen dat of silicagel of koolstof als absorptiemiddel werd gebruikt. Duidelijk stellen zij dat eerst gebruik werd gemaakt van afleesbare indicatie Dräger-buisjes en indien selectieve indicatie-buisjes niet voorhanden waren, werd gebruik gemaakt van koolstofbuisjes, type G. Over silicagel-buisjes wordt verder niet meer gesproken, voorts verwijzen zij naar bijlage 16-1, bij de aanvraag bevond zich slechts bijlage 16-1A -het zou mij niet verwonderen dat bijlage 16-1 er totaal anders uitziet als bijlage 16-1A. Indien gebruik werd gemaakt van direct afleesbare buisjes dan loopt men het risico dat meer stoffen tegelijk reageren met de reagens in het buisjes. Voorbeeld epichloorhydrine wordt op basis van o-toluidine tot

detectie gebracht. Maar ook andere stoffen met een losse chloorgroep kunnen reageren. In het kort kan men stellen dat de Dräger-methode voor Chemfaza de minst gelukkige is: men zou zeggen een shit-methode.

M.b.t. de Reagens-S productie is op grond van bijlage 16-1A, de restuitworp voor verschillende stoffen onaanvaardbaar hoog, terwijl er sinds 1978 niets is verbeterd. Zij het dat er meer per jaar wordt uitgeworpen dan in 1978. Immers op grond van bijlage 16-5 kan men de productie van Reagens-S uitrekenen. Er zijn over 1984 275 batch-eenheden (productie-eenheden) verricht in Hal-III: d.w.z. 6 per week. U ziet nu zijn zij pas aan 6 per week toe. Nu in 1987 moet Chemfaza op grond van de jaarresultaten reeds aan het plafond van 6000 ton per jaar zijn gekomen of dat reeds zijn overschreden: er is een nieuwe koeler geplaatst wat het proces zou kunnen versnellen.

Op grond van die 275 batches zijn de restuitworpen van resp. TMA, Dichloorpropanol en Epichloorhydrine onaanvaardbaar hoog. Meer exacte metingen hadden waarschijnlijk nog hogere restuitworpen aangegeven, en daar komt de kwestie van 10m³/uur ook nog bij. Ik eis dan ook dat er geen vergunningen worden verleend omdat het hier het dragende proces betreft.

- Voorts staat uw college onder dat hoofdje in bijlage 16-1A weer met cijfers te schutten. Ik moet dit bezwaarschrift in drie dagen schrijven, U heeft daar meer dan 5 jaar voor gehad en nog staat bijlage 16-1A bol van de fouten.

De restuitworp van Methylethylketon is evenals de drie eerder genoemden te hoog. Dat van HCl is zorgelijk 28 mg/m³/uur, omdat 7 mg/m³ al een ceiling (niet mag worden overschreden) waarde is. De totale uitworp over 1984 was 2kg d.w.z. naast de 1.1 kilo uit HAL III, werd elders ook nog voor 0.9 kg uitgeworpen). De uitworp van HCl is reden te meer om geen vergunningen te verlenen.

Conclusie het hoofdprodukt Reagens-S in HAL III geeft nog steeds en zoals dat vanaf 1972 reeds het geval was, aanleiding om te veronderstellen dat het nog steeds niet veilig is. De restuitworp is voor alle componenten te hoog en bovendien ontbreekt de gegevens van zowel allylchloride als chloorpropanediol.

Bijlage 16-1A vervolgt met de nevenbestemmingen. Echter die spelen zich voornamelijk af in HAL II en Proeffabriek, enkele spuiten via HAL III uit een filter.

Omdat deze nevenbestemmingen door de slechte conditie en verouderde installaties aanleiding geven tot astronomisch hoge restuitworpen, soms oplopend tot 30% van de productie, werd door Chemfaza en uw college een truck bedacht die al zo oud is als de eerste leugen op de wereld "dat van het paradijs -waarom verberg jij je ADAM sprak GOD". Ook anno 1978 kunnen wij de vraag stellen hoe verbergen jullie het? Door blazers te gebruiken. En wel met een capaciteit van 6000m³/uur. Alle afschuwelijk uitwerpende productieprocessen in HAL II zijn daarmee verbonden. Dit heeft tot gevolg dat bij dezelfde monsterachtige uitstoot er niets aan de hand lijkt. Immers de wet en haar regels zijn niet zelf denkend en de mensen die haar kunnen veranderen komen er pas achter als de schade niet meer te houden is.

Chemfaza stoot nog steeds sinds 1978 hetzelfde uit HAL II alleen nu verpakt: Als U een schep zout neemt dan is dat niet te vreten, wordt het opgelost in een liter water en U drinkt dat op dan valt dat nogal mee. Echter U krijgt nu afloop de gevolgen. Nu dat doet Chemfaza ook. Monsterlijke uitworpen uitverdunnen met veel lucht. Onze zintuigen nemen het niet waar, achter het milieu wordt op dezelfde wijze vervuild en de gevolgen blijven dezelfde voor de mensen. Jarenlang bedienen dergelijke bedrijven zich al van deze mazen in de wet. Voor watervervuilingen pas men hetzelfde toe. Moet men iets kwijt uitverdunnen toch en hup lozen, zo gaat het ook de lucht in. Chemfaza heeft voor beide de faciliteiten in huis: veel lucht en veel grondwater.

Echter het kan misgaan: de truck van uw college gaat slechts op als de wind Z.Z.W. is: Immers de aanzuigpunten liggen westelijk van Chemfaza. Dus, door lucht aan te zuigen, ten westen van Chemfaza, en oostelijk van Chemfaza in N.O. richting te laten verdwijnen, wordt in een noodtempo de verdunde uitworp in N.O. richting gestuurd.

Staat echter de wind N.O. of O. of Z.O. dan komt er ellende. Chemfaza stuwt de uitworp dan in Westelijke richting, dat wordt weer door de aanzuigpunten op gepikt en er ontstaat een kleine draaikolk. Dan kunnen omwoners ten Westen genieten van de stank, omdat de geuren boven de geurdrempels gaan stijgen. Vooral de bewoners van het woonwagenkamp hebben dan het meest te lijden en dan de inwoners van resp. Bruchem of Zaltbommel.

Is het windstil dan kan de lucht niet wegkomen en moet iedereen in een cirkel om chemfaza genieten van de stank omdat dan de verdunde uitworp blijft hangen en zich verdicht.

Conclusie HAL II en Proeffabriek moeten zo snel mogelijke worden afgebroken omdat zij hetzij de sloten en/of anderzijds (via de lucht) te sterk vervuilen.

Verdelen we de rest van de medebestemmingen in globaal drie groepen, dan zien we dat afgezien van de fouten die uw college in bijlage 16-1A heeft laten sluipen (opzettelijk of per abuis?), binnen elke groep de ellende met de restuitworp aanwezig is. Verder moeten alle produkten waarvan geen emissiemetingen

voorhanden zijn, direct uit de vergunningen worden verwijderd: de ervaring leert uit 1976 dat daar mee gerommeld wordt. Geen metingen geen produktie. En dat geldt ook voor die produktieprocessen waarvoor maar wat is ingevuld.

Zowel uw college als Chemfaza blijven de term zeer lage uitwerpen hanteren. Zeer geringe concentraties wordt veelvuldig gebruikt: ik vind ze niet zeer gering, voor mij zijn ze te veel, ik denk eerder dat uw meetmethoden niet deugen.

De groep quats.

Te hoge uitwerpen komen hier regelmatig voor binnen de groep. Waarschijnlijk is dit een vertekend beeld omdat een bepaling ook voor anderen zijn gebruikt: de cijfers zijn te eensluidend op zoveel achter de komma.

De groep van de acetylacetonaten.

Ook hier geven juist de zeer gevaarlijk te boek staande acetonaten aanleiding tot een te hoge uitworp. En is sprake van invulling van getallen zonder dat er is gemeten.

De groep van de glycidylethers.

Bij deze groep spuit de epichloorhydrine je om de oren b.v. 1 kg per jaar bij de produktie van de zeer gevaarlijke 2-ethylhexylglycidylether. Bij veel van deze produkten zijn getallen van een meting overgenomen. Een raadsel is de uitworp van n-butanol 0.01 kg per jaar en 0.007 kg/batch d.w.z. 1 batch in 1984. Echter n-butylglycidylether gaf in 1984 0.01 kg aan de lucht prijs. Per batch was dat 0.0002 kg d.w.z. 50 batches. Kijken we naar bijlage 16-5 dan werd er in 1984 slechts 165 kg n-butanol gebruikt. Wat een getal van 50 batches niet rechtvaardigt. Ergo, geschoemel met cijfers. Ik denk dat bijlage 16-1 wel duidelijkheid kan verschaffen. Ziet U waarom ik stel, dat het net zo slecht is als in 1976. Er zijn meer voorbeelden op dit gebied op te noemen, mocht U over incidenteel gaan kwebbelen.

De restgroep:

Ook binnen deze groep is de uitworp ondanks verdunning met 6000m³ lucht, te groot. Het produkt N-Methylbenzamide moet worden verwijderd uit het pakket. Het gebruik van toluen met een dergelijke restuitworp is onaanvaardbaar hoog, omdat toluen zeker valt binnen de groep van risico-verhogende stoffen, voor zowel milieu als volksgezondheid. De meest recente gegevens zijn niet bemoedigend. De uitworp van mono-methylamine is te hoog. Daar komt bij dat benzoylchloride een onzekere faktor is, ik denk ten kwade omdat ik het produkt heb geëvalueerd. Het zal een produkt zijn dat frequent op de proeffabriek wordt gemaakt.

Bovenstaande opmerkingen geldt ook voor 6-methyl-2-aminopyridylmethyleenmalonzure diethylester. Vooral als je 6-methyl-2-aminopyridine betreft bij de overwegingen.

Produkten waar zwaveldioxide bij betrokken zijn moeten ook worden ingetrokken omdat daar geen uitworp gegevens aan zijn gedaan en uw college volstaat met een enkele opmerking in het concept voor de LVO-vergunning. Door te stellen dat het valt onder enige regeling, wil nog niet zeggen dat Chemfaza zonder meetgegevens daaraan voldoet.

Voorts moet de produktie rond tetrapropylammonium bromide, ook zo'n produkt dat frequent uit de proeffabriek komt en waarvan de restuitworp veel te groot is, worden gestaakt.

Verder hoop ik niet dat 3-chloro-2-hydroxypropyl Na-sulfonaat uit de vergunning wordt gehaald. Waarom naast Reagens-5 weer zo'n gevaarlijk produkt toelaten?

Voor wat betreft de Proeffabriek, wanneer komt er eens een einde, aan dergelijke illegale praktijken in Nederland "een rotte appel binnen onze chemische industrie".

Het nieuwe laboratorium vind ik onderbelicht in beide concepten: het is het analyse-station van de procesvoering zowel voor HAL I, HAL II, HAL III en Proeffabriek, tevens heeft het zelf een proeffabriek-divisie. Hoe veilig is dat gebouw als het gaat om nog niet bekende processen.

Als laatste onze bezwaarschriften zijn door uw college op een grove manier van de tafel geveegd. Daardoor zal ik met hand en tand mij blijven verzetten tegen de aanwezigheid van Chemfaza.

Varia op het concept LVO.

ad1 zelf voor epichloorhydrine zijn inmissiemetingen verricht. Trouwens menigmaal is het geroken, ook afgelopen jaar. Dat betekent ter plekke boven MAC.

ad2 en andere. Voor wat betreft de toepassing van Dräger-buisjes mijn standpunt is bekend. Bijlage 16-1A is zeker niet de waarheid, voor meer dan 80% ze zijn veel hoger dan wordt gesteld: lager. De inzichten in de totale emissie is op bijlage 16-3 te lezen. Echter als je dat gaat narekenen op grond van andere gegevens en dat vergelijkt met bijlage 16-1A dan wordt je af en toe ziek van de tegenstrijdigheden. Controleren heeft toch geen zin. Uw college weet niet eens wat er werkelijk gebeurt.

ad3 Omdat uw college niet in staat is om de uitwerp in de hand te laten houden, is een dergelijke locatie niet geschikt en zou een locatie ver van woningen de meest geschiktste zijn. Ik geef toe een oplossing voor het milieu is het niet, liever nog de zaak sluiten.

ad4 Daar alle instanties van uit dezelfde ruif eten, wie roept dan poep als je bestaan op het spel staat, dat geldt toch ook voor uw college: fouten nooit toegeven.

ad 5 en 6 zie de verwijzingen

ad7 daar heb ik mij al tegen verweerd zie elders.

ad8 zie verder

ad11 en ad11a zie ons verweer elders

ad13 alle vergunningen zijn een samenhang

ad14 Dit bezwaar blijft gehandhaafd omdat zowel de considerans als de waarden niet voldoende zijn uitgewerkt

ad 15 a en e Als Chemfaza vanaf 1978 nog niets aan uitwerp heeft ingeboet waarom zal dat dan in de toekomst gebeuren, uw college komt toch niet verder dan het papier in Arnhem.

ad17g Er zijn vele incidenten geweest evenredig verspreid over de jaren vanaf 1978. Wij gaven slechts één voorbeeld.

ad 17h zie ad3

ad 17i Wat baat het als uw college grenswaarden stelt en b.v. zoutzuur boven ceiling waarde eruit spuit en b.v. epichloorhydrine tientallen malen hoger dan toegestaan eruit spuit. Maar wat kan dat uw college schelen "al jaren lang stonden zij erbij en keken ernaar".

ad 18 zie onder concept Hinderwet

ad 19 Gek toch de raad van state denkt daar anders over.

ad 20 zie concept Hinderwet

ad 21 Over grondrechten heb ik reeds eerder een betoog gehouden zie onder concept Hinderwet

ad 23 De emissie zijn nog ruimer dan in 1978, wat bedoelt uw college eigenlijk. Uw college gaat uit van hogere emissies.

ad 25 zie onder ad 26, ad 27, en ad 28 concept Hinderwet

ad 29 Uw college verwijst naar en baseert zich op lucht omdat vele stoffen de grenswaarden te boven gaan.

ad 30 In mijn bezwaarschrift staan voldoende gegevens voor uw college om in te gaan op mijn aanmerkingen. Of kunt U niet rekenen?

ad 31a Zoals ik al eerder betoogde ook in HAL III is de uitrusting niet voldoende om de uitwerp te

beparken in 1978 niet en nu nog steeds niet.

ad 31b en 32 Dan heeft uw college nog veel te eisen b.v. weg met Reagens-S, Glycidylethers, Quats, acetylacetonaten en de rest.

ad 33 en 36 Zie mijn eerder gedane opmerkingen hierover.

Onder Besloten

2. Dat gebeurt reeds

a. kan het niet wat minder. Wat baten zogenaamde uurgemiddelden als voorwaarden, als vele stoffen daar ver bovenblijven. Er zijn reeds 18 doden aan kanker.

Wat wordt nu met de veiligheidsmarge bedoeld?: zijn de uitwerpen/uur in bijlage 16-1A beveiligd door wat er werkelijk is gemeten, geëxtrapoleerd over de gehele batchduur, in een uur ondergebracht of heeft uw college slechts de vastgestelde MAC-waarde door tien gedeeld of is de veiligheidsmarge aan beide kanten met een factor tien verlaagd of alleen aan de kant van de MAC d.w.z. wat staat op pag.7 en pag.8 van het concept.

Voorbeeld: Moet op pag.1 van de bijlage 16-1A voor de emissie per uur voor zoutzuur i.p.v. 0,00028, in werkelijkheid 0,00028 gelezen worden omdat de gegevens, geëxtrapoleerd over de gehele batchduur, in één uur zijn ondergebracht als veiligheidsmarge. Daar is uw college heel onduidelijk over zelf in de samenvatting over het zogenoemde vooroverleg. Een rekenvoorbeeld zou zeer verhelderend hebben gewerkt. Voor alsnog houdt ik erop dat 0,00028 de werkelijkheid het dichtst nadert. indien ze bewerkt zijn dan liggen de waarden van epichloorhydrine b.v. precies op het niveau van 1978 nu liggen zij daarboven. Om uw college niet aan te noedigen, dan nog liggen de waarden te hoog. Wel of niet ingebouwd.

4. Hoe wilt uw college dat doen als haar uitgangspunt niet toereikend is door de veelheid aan stoffen en trouwens de voorlopige waarden zijn niet minder dan in 1978. Waarom eigenlijk een nieuwe vergunning?

5. Zeker met dezelfde rekenfouten zoals o.a. in bijlage 16-1A.

6. Ten eerste is deze voorwaarde zinloos omdat uw college het aan kennis ontbreekt om het te kunnen evalueren, ten tweede ik mis heel wat produkten zie elders.

In samenhang met 2 is deze voorwaarde een aanfluiting

c. Daartoe moet uw college nu al in staat zijn literatuur zat voorhanden.

7. En van nog veel meer produkten vooral in HAL III, HAL II en Proeffabriek.

8. Ik mis er nog een paar.

9. Hoe bedoelt U als vanaf 1970 nog geen enkel inzicht is verschaft?

10. Uw college kan beter alleen de productie toelaten als er een flinke Z.Z.W. wind is.

11. Ja ik ken zulke metingen dat doet Chemfaza ook voor het Zuiveringschap altijd goed "okay, U weet wel van de pinda", als ik een keer meet dan is er van alles te vinden, zelfs chloorpropaandiol. Ra Ra Hoe Kan Dat.

12. Ja ja dat hebben wij in 15 juli 1982 gemerkt alles ging gewoon door. Uw kunt beter de Chemfaza opleggen dat zij een heleboel geurvreters aanschaffen en bij een calamiteit het bedrijf/proeffabriek daarmee afschermen. Loopt het verder uit de hand cyanide-pillen uitdelen, dat kregen wij ook vroeger bij rellen verstrekt.

Immers daar niemand van de bevoegde autoriteiten op de hoogte is van de gevaren rond Chemfaza, zal elke calamiteit bij Chemfaza wel op een identieke manier als in 1973 en in 1982 verlopen. Misschien is er nog hoop voor 1990.

13. Hoe vaak hoor je niet dat er een vaatje TMA is omgegooid. Weet uw college wat daarop volgt stinken stinken tot te me stikken stikken.

14. Voordat er iemand gearriveerd is zijn wij al dood of gecontamineerd.

15. Hoe wilt U dat doen met Drägerbuisjes, dan moet uw college het dienstdoende personeel opdracht geven om zolang zij bij uw college in dienst zijn geen produkten te eten die de metingen kunnen verzieken.

16. Dat hebben wij gemerkt in de afgelopen decennia's. U stelt maar wat.

17. Dat kost ook geld, een keertje langer bespaard geldt. Waarom komen de sloten altijd zo frequent rood, wordt dan het doek uitgeklopt met de mattenklopper? àpro'pos In de sloot bij Chemfaza zijn reeds door wetenschappers micro-organismen geïsoleerd die specifiek epichloorhydrine vreten, zo veilig werkt nu uw systeem.

18. Ja, ja. denk aan de mattenklopper.

19. Laat hun maar eerst een staatsexamen afleggen in hygiëne en ethiek. Een grote bek geven en erop los slaan zult U bedoelen.

20. U bedoelt toch niet Kouben, die heeft zelfs voor de rechter nog moeite met begrip waar of niet waar.

21. Daar geloof ik niets van, en wat meldingen aangaan "O heerlijke dromen van Lucas Bols en zonen".

Ik wijs integraal, en naar de punten gedifferentieerd, de gehele rataplan d.w.z. de beide concepten van de hand. Niet verlenen nu kan het nog, morgen is het te laat.

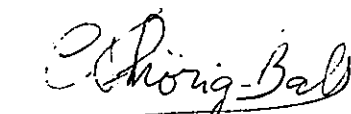
Denk aan Billiton denk aan de andere bedrijven, zoals Polysar, zelfs in Arnhem is uw college geen meester van de toestand.

Hoogachtend,

dr G.E.W. Thörig
Rembrandtstr 86
5301 SZ Zaltbommel

Mie bijlagen

Ik, ondergetekende, onderschrijf dit kernwaarschrift.

In de gevallen waarin de Gedeputeerde, mevrouw Sligter, aangesproken wordt met de diverse kroelbrievens, geven niet mij, maar de Gedeputeerde toch te denken!: Immers, met een concept vergunning die we nu hebben voorgeschikteld liegen, ragelt mij burgers met een honingraete glimlach en een fluweelbrachte stem een ieder aan het kruishout.

G.E.W. Thörig-Bakker

Bijlage 1, behorend bij het
bezuwaarschrift, dd. 30 november 1987
op de concept vergunningen Wet HVO en Hinderwet Zaltbommel, 2 september 1984.
Ldu CFH bu

Gedeputeerde Staten van Gelderland,
Huis der Provincie, Markt 11,
5811 GS Arnhem

Geacht College,

Naar aanleiding van de vergunning verlening aan Chemfaza, Koxkampse weg 14 te Zaltbommel, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, sectie K, nr 49, ingevolge respectievelijk, de Hinderwet, de Wet inzake de luchtverontreiniging, de Wet verontreiniging oppervlakte wateren, willen wij het navolgende onder uw aandacht brengen, en vervolgens onze conclusies, getoetst aan de vigerende en van toepassing zijnde Wetten, voorschriften en KB's, overleggen, met als doel U te verzoeken een standpunt in te nemen c.q. te beschikken. Ingevolge de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen zullen wij overgaan tot respectievelijk, instemmen met uw beschikking, een bezwaarschrift procedure starten of een Beroep doen op de Raad van State. Alvorens over te gaan tot de feitelijkheden stellen wij vast dat uw bevoegdheden, als vergunningverlener, bindend zijn eveneens indien het gaat om gedelegeerde bevoegdheden, zoals het Zuiveringschap inzake de Wet verontreiniging oppervlakte wateren en de Commissie Adressen en Bezwaarschriften inzake hun opdracht.

Inleiding:

Voorgeschiedenis:

Op 24 november 1969 is een verzoek ingekomen van N.V. Chemicaliën Im- en Exportmaatschappij, Sarphatiestraat 14a te Amsterdam, om vergunning ingevolge de Hinderwet, tot het oprichten, in werking brengen en in werking houden van een chemisch bedrijf, op een perceel gelegen aan de Koxkampseweg nummer 12, sectie K, nummer 49. De op 27 november 1970 toegekende vergunning, bevatte voornamelijk voorschriften m.b.t. de produktie van HOP en aanverwante handelingen. Ondanks de beperktheid van de voorschriften heeft de vergunning als zodanig tot 14 november 1978 gevigend ingevolge de Hinderwet en vanaf 18 september 1972 ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging. De reden dat de Chemfaza (voorheen anders genoemd) onder de werking viel van de Wet inzake de luchtverontreiniging wordt vernoemd in een schrijven van de Commissie Adressen en Bezwaarschriften (C.A.B. 144 van 8 november 1976 e.v.) aan J. ter Heege, Nieuwe Kruisstraat 14 Rossum, GLD (zie onder ad 4 en ad 5): Ingevolge het op 18 september 1972 van kracht geworden inrichtingenbesluit, artikel 19, eerste lid, Wet inzake de luchtverontreiniging valt het bedrijf (lees Chemfaza) op grond van artikel 1, lid d, onder 8°, van voornoemd besluit onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging. einde citaat. Dit ingenomen standpunt betekent dat U, Chemfaza op 18 september 1972 ingevolge K.B. 1972, stb 294, 1972, taxeerde op een produktie capaciteit van meer dan 10 ton (10.000 kg) gehalogeneerde organische verbindingen per jaar. Door het noemen van 8° sloot U andere produktie processen uit b.v. d.1° aromatische koolwaterstoffen, d.3° polymeren, d.4° aminen, d.17 metaaloxiden en de andere niet met name genoemde. Verder stelt U in datzelfde schrijven onder ad 1 en ad 2 als antwoord op vragen gesteld door J ter Heege (van 8-11-1976): In z'n algemeenheid kan worden gesteld dat als grondstoffen o.a. gebruik wordt gemaakt van alcoholen, aminen, anorganische zuren en gechloreerde organische verbindingen; deze grond- en hulpstoffen worden gebruikt voor de vervaardiging van organische chloriden en ammoniumverbindingen. Op grond van hetgeen U stelt t.a.v. d.8°, moet voor gehalogeneerde organische verbindingen worden gelezen gechloreerde organische verbindingen c.q. 3-chloro-2-hydroxy-propyl-trimethyl ammonium chloride beter bekend bij Chemfaza als Reagens-S. Blijkens de gegevens uit 1972 komen wij tot dezelfde conclusie t.a.v. Reagens-S. Blijkens de voorhanden liggende gegevens uit die tijd (1972) omvatte de produktie, lijst de navolgende lijnen: I Hop, huid en ontsmettingspoeder: terbestrijding van mosterd gassen en als zodanig aanwezig in het toenmalige pakket, tegen gasaanvallen, van het Nederlandse leger. Grondstoffen: Chloorkalk (gevaarlijk, brandbevorderend, met

kans op chloorgas ontwikkeling, zie ook de toenmalige vigerende Veiligheidswet 1934 onder K.B. 19 november 1938, stb 872, artikel 1, lid 1, Categorie A nr 18. De andere grondstof magnesiumoxyde is een niet ongevaarlijke stof gezien zijn MAC waarde en de kans op metaalkoorts. Deze activiteit is er één in de zin van de bestaande vergunning van 27 november 1970.

II. Tetramethyl ammonium chloride: wordt door Chemfaza aangeboden in commercial quantities in polyethylene lined steel drums of 200 liter netto, d.w.z. een productie met onbeperkte capaciteit. Plaats van de handeling in de inrichting aan de Koxkampseweg 20, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, sectie K, nr 53. Capaciteit van de productie-eenheid op z'n minst één reactorvat van 1000 liter (merendeel afkomstig uit de overschot van de Knorr-fabriek uit Zwitserland). Als quaternaire ammoniumverbinding valt het onder de Bestrijdingsmiddelenwet en kan onder de werking vallen van voorschriften zoals in de van artikel 10 van de Wet op de ruimtelijke ordening. Grondstoffen: Trimethylamine, als gas opgeslagen in 3000 liters druk-tanks; een walgingwekkende geur verspreidend gas, omschreven door de burgers als kattepis. Methylchloride, aanwezig in 200 liter drukcilinders; een gevaarlijke, zeer brandbare stof. Oplosmiddel: methanol of ethanol. Een hinderwetplichtige productie komt niet voor in de Categorie-indeling van de voorschriften ingevolge art. 19 van de Wet inzake de luchtverontreiniging

III. Kunstharsoplossing voor haarlak: Menging vindt plaats op Koxkampse weg 14, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, sectie K, nr 49. De meest bekende polymeer om haren te stijven is het copolymeer van vinylacetaat en crotonzuur. Op grond van de brief nr 4996 d.d. 3 september 1975 van Rijkswaterstaat Directie Bovenrivieren aan het Zuiveringschap Rivierenland moet het kunsthars phenyl-crotonzuur bevatten. Aangezien er wel vaker verkeerde namen voorkomen in de op deze materie betrekking hebben de stukken, zal derhalve vinylacetaat en crotonzuur worden bedoeld. Haarlakken hebben meestal als oplosmiddel ethanol en/of isopropyl alcohol, beiden komen voor op de grondstoffenlijst. Naar gelang de hoeveelheid isopropyl alcohol, wordt er parfum toegevoegd. Deze handeling is geen productie in de zin van de Wet inzake de luchtverontreiniging en komt derhalve niet voor in de categoriebeschrijving van het inrichtingen besluit.

IV. Nalco en Visco oplossingen: o.a. Emulgator voor de Company Nalco; oplosmiddel o.a. xyleen en isopropyl alcohol, toevoeging van zout beïnvloedt de viscositeit. Het mengen van Nalco 537-DA en Visco 537-DA vond o.a. plaats in dezelfde reactor(s) als waarin de productie van Reagens-S plaatsvond. Dit is geen productie die de inrichting onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging plaatst (De productie was voor DOW).

V. Tedion: Produkt voor Duphar: Insecticide, bestrijdingsmiddel in de zin van de Bestrijdingsmiddelenwet. Tegen mijt en spint. De actieve stof is sulfone, para-chloro-phenyl 2,4,5,-trichloorphenyl: giftige stof met teratogene eigenschappen. Uitvoeringsvoorschriften Bestrijdingsmiddelenwet: Tetradifon. Oplosmiddel is perchloorethyleen een gevaarlijke stof met ontledingseigenschappen bij toevoeging van energie. Tedion werd gedurende een korte tijd geproduceerd. De slangen werden opgelost door het perchloorethyleen: ontsnappen van oplosmiddel in de produktiehal. Productie valt als zodanig niet onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging. Echter contaminatie met dioxine niet uitgesloten.

VI. Reagens-S: Productie in de zin van de Wet inzake de luchtverontreiniging "3-chloro-2-hydroxy-propyl-trimethyl ammonium chloride". Dit produkt valt onder categorie d.8° (K.B. 23 mei 1972, stb 294, 1972). Reagens-S is licht giftig, echter als antimetabool van choline zijn teratogene effecten te verwachten. Grondstoffen; trimethylamine (zie onder II), zoutzuur, en Epichloorhydrine (een giftige, teratogene, mutagene, en kankerverwekkende stof). Deze grondstof heeft een zeer lage MAC van 1 ppm en wordt door de huid geabsorbeerd. Reagens-S bestrijdingsmiddel in de zin van de Bestrijdingsmiddelenwet, het derivaat chloorcholine is een veel toegepast middel.

Naast produkt II is bij produkt VI sprake van produktie in de zin van de Wet inzake de luchtverontreiniging (zie nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit van 28 december 1977, stb 709). Deze twee produkten komen exact overeen met uw antwoord onder ad 1,2, en 3 aan het mens J. ter Heege: ammoniumzouten en gechlloreerde organische verbindingen.

In rechte: Uw antwoord, in z'n geheel, is niet correct.

Deze stelling vraagt om explicatie:

De kwestie 18 september 1972.

Die Götterdämmerung:

Chemimpo, Sarphatie straat 14a, Amsterdam, had behoefte aan een inrichting met de omschrijving Chemisch bedrijf. Echter, het doel van de produktie impliceerde behoedzaam handelen. De condities zijn ideaal:

1. De inzichten in chemische industrie van de kant van de overheid is groeiende.
2. De wettelijke beperkingen m.b.t. gevaar binnen de inrichting, buiten de inrichting, en naar buiten toe, behoeven grondige evaluatie.
3. De lagere overheden zijn in voor industrialisatie.

Voor Chemimpo moest het bedrijf voldoen aan bepaalde voorwaarden.

- a. Vestigingsplaats met goede infra structuur
- b. Een enthousiast meewerkende plaatselijke overheid.
- c. Goed ingelicht zijn over de plaatselijke omstandigheden.
- d. Een goede lobby bij de plaatselijke overheid.
- e. Een invloedrijke en gefortuneerde medeëigenaar.
- f. Medewerkers met een uitstekende know-how.
- g. Starten met lage investeringen.
- h. Gewild produktie pakket.

Handelingen:

Er is een relatie tussen Holland Fruit B.V., Koxkampse weg 20, kadastraal bekend Zaltbommel, sectie K nummer 53, en Chemimpo, Sarphatie straat 14a te Amsterdam in de persoon O. Schoemaker. Holland B.V. is voornamelijk geconcentreerd rondom de Hamerhoeve, Koxkampseweg. Bedrijfsleider is A. van Zandwijk. Zaakwaarnemer en (rentmeester) voor de families Schoemaker en Hamerschoemaker is de heer N. de Drijver, Wethouder voor de VVD te Zaltbommel. Holland Fruit B.V. is zakelijk gezien rond de Hamerhoeve geen succes. De bedrijfsleider A. van Zandwijk stopt er mee en emigreert naar Canada. In de boerderij Hamerhoeve komt snel daarna een Laboratorium van Chemimpo. Vanuit dit bruggehoofd wordt het bedrijf Chemfaza gevestigd. De fruitbomen worden gerooid en verbrand het terrein wordt geschoond en bedrijfsklaargemaakt voor a.o. Chemische industrie. De Holding Schoemaker B.V. neemt de plaats in van Fruit Holding B.V. (van Schoemaker). Een hinderwet vergunning wordt aangevraagd voor een Chemisch bedrijf op 24-11-1969. Het toekomstige bedrijf ligt op twee percelen, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, sekte K, de nummers 49 en 53. Echter, op sectie K nummer 52 is de Brigina Hoeve gesitueerd met weiland. Dit perceel behoort aan Mevr. A.B. Freygang-de Roock, Nobelstraat 28/bis, Utrecht. Een voor de bedrijfsvoering minder prettige omstandigheid. Echter Mevrouw Freygang is de enige die haar protest liet horen bij elke gelegenheid die zich voordeed als Chemfaza om een vergunning vroeg. Zij voorzag terecht wat dit bedrijf voor ellende naar buiten toe zou aanrichten.

Chemfaza (voorheen anders genoemd) begon met de bereiding van HOP, in de open lucht op het terrein wat nu bekend staat als Koxkampseweg 10, tot voor kort bewoond door Hartman B.V.. 15 Jan. 1970, melding aan B & W. HOP produktie.

De komst en de start van het bedrijf geschiedde in een vloek en een zucht voor de burgers van Zaltbommel. Wethouder N. de Drijver bracht de Zaak Chemfaza heel enthousiast in de raad van Zaltbommel. De raadsleden leden kregen het idee een industrie te hebben binnengehaald die geen problemen in de toekomst zou opleveren. De zittende burgemeester Broekens, chemicus, zette zich voor de volle 100% in, met als effect, volgens de Bommelaars, de ene dag stonden er fruitbomen, de andere dag laboratorium en fabriek.

De start van Chemfaza was het inspringen in een gat van de markt: Con-

flicten alom, zoals de slepende Vietnam oorlog, Israël en zijn buurstaten, etc, doen de oorlogsindustrie op volle toeren draaien. Dit soort berichten "de beursberichten" doet ook para-militaire en militaire instellingen tot het plichtsbeseft komen om de te korten aan te vullen. Ingeval Chloorkalk: Chemfaza krijgt opdracht om snel hun zakjes met Chloorkalk te vullen, inruil krijgt Chemfaza zakken met valuta. Naast deze goed lopende produktie-lijn, beschikt Chemfaza over een uitstekend laboratorium. Deze bedrijfs-tak is sterk ontwikkeld in o.a. de kleurstof-chemie, met naast een zeer belangrijke contract-research voor de fotografische industrie, is het ook goed ontwikkeld op het terrein van Strijdgas indicatoren. De produktie van de determinant komt op gang: Een menging van kiezelgür, kwartsmeel, en o.a. kleurstoffen. Indien aanwezig in het pakket, zijn zulke determinanten instaat om 0.1 microgram mosterd gas en 0.1 µg Tabun, Sarin, en Soman aan te tonen. ←→ Gedurende de produktie van de determinant, werd het mengsel in het laboratorium getest in respectievelijk, water, petroleum, en benzine, op zijn bruikbaarheid. Het toevoegen van vocht stak zeer nauw. Opmerkelijk is het feit dat het testen in het laboratorium aan de Koxkampse weg 20 plaats vond: waren mosterd-en zenuw gassen aanwezig?

Het veiligheids-aspect van deze mengingen was bedroevend: Ondanks dat via artikel 35bis eisen werden gesteld t.a.v. artikel 6 en artikel 7 van de Veiligheidswet 1934, werd alles met voeten getreden. Commentaar exwerknemers; geld telde alleen. In schril contrast hiermee staat het antwoord van B & W (27-1-1972) aan het raadslid van Zaltbommel D.R.M. van Stuyvenberg op vragen t.a.v. dit soort produkties: o.a. Regelmatige controle uitgeoefend door T(echnische) D(ienst), Zaltbommel en Arbeidsinspectie (Veiligheidswet 1934). Bovendien had Houben (de fabriek had als directeur Bake, als Chemicus Wezelman, en als bedrijfsleider Houben) verklaard (15-1-1970), dat het mengen van HOP als handeling geen enkel gevaar opleverde voor brand en/of explosie. Hij vergat te vermelden dat deze handeling in de zin van de Veiligheidswet 1934 een schadelijke is volgens KB, 19-11-1938, stb 872, artikel 1, lid 1, categorie A onder 18 en dat de menging van de determinant, afgezien van de andere gevaren, volgens artikel 1, lid 1, categorie A onder 17 ook schadelijk is (kwartsmeel, silicose). Bovendien vergat Houben te melden dat chloorkalk brandbevorderend is, met kans op chloorgas ontwikkeling. Dat de directie art. 6, lid 1, sub c, ingevolge de Veiligheidswet 1934, aan hun laars lapte bleek nog in 1978, vijf jaar na de brand (24-6-'73). In vergunning nr 5419/222/AJZ/M-04/apv d.d. 14-11-1978 staat op pag. 6 onder de opslag: Het chloorkalk ligt met karton in één magazijn. Wat gebeurt er als er brand uitbreekt met het chloorkalk? Wat met het ook in het magazijn opgeslagen hydrazo-benzeen? Kennelijk had men nog niets geleerd van 24 juni 1973. Uit gesprekken met exwerknemers bleek hetzelfde: Zonder enige bescherming werden ze aan de produktie van zowel HOP als de determinant gezet. Het brandbevorderende demonstreerden ze door aan het begin van de werktafel een brandende peuk in de inhoud met chloorkalk te steken, aan het eind van de tafel ontplofte het bij de laatste man. Vochtig geraakte ampullen werden nagevuld met lepeltjes chloor zonder enige bescherming. In de kleding van de werknemers vielen zomaar enorme gaten. De buitenlandse werknemers die later aan de HOP produktie werden gezet, zaten onder de uitslag. Evenmin werd bij de mengen van de determinant enige voorzorgsmaatregel genomen: de handeling met kwartsmeel gaf kans op silicose. Wat de arbeidsinspectie gedurende hun controle-beurten deden weten wij niet, het kan niet veel zijn geweest.

We naderen 1972, Nixon heeft inmiddels de Vietnam oorlog afgefloten. Dit soort "beursberichten" doet para-militaire en militaire afnemers afschrikken. De produktie van persoonsbeschermende middelen neemt dramatisch af. Op 27-1-1972 is er zelfs geen produktie meer bij Chemfaza van o.a. HOP (zie antwoord van B & W aan Raadslid Stuyvenberg op 27-1-1972). Houben geeft dit op schrift toe (Proces verbaal Houben na de brand op 24-juni-1973: Ik geef toe, dat wij in 1972 niet zo best hebben gedraaid en zelfs in de eerste maanden van 1973 ook niet. einde citaat). Echter, de bakens worden verzet er komen reactor-ketels van Knorr-soepen: Chemfaza kan produceren. Naast Reagens-S wordt in dezelfde ketel Nalco en Visco gemengd. De menging van de kunstharsoplossing komt op gang. Chemfaza wil zelfs uitbreiden, op 9-5-1972 wordt een uitbreidings-/wijzigingsvergunning ingevolge de Hinderwet aangevraagd.

Voorop gesteld: Wij zijn van mening dat produkties als Reagens-S en tetramethyl ammonium chloride ook in de uitbreidings vergunning thuis hoorden, daar de doelvoorschriften van de vigerende Hinderwet vergunning uit 1970 geen belemmering vormen om de kans op hinder(gevaar), die deze processen veroorzaken, tot aanvaardbare grenzen terug te brengen. Sterker nog, men kan gevoeglijk aannemen dat de kans op hinder(gevaar) naar buiten toe geen kans meer is, maar gewoon gebeurt. Overigens doordat alle op de nieuwe aanvraag betrekking hebbende documenten zijn verbrand, uitgezonderd de tweede tekst van de aanvraag, volgens de dienst milieu hygiene Gelderland, op 24 juni 1973, is het ons nog steeds niet duidelijk of de produktie van Reagens-S een onderdeel is van de uitbreidingsaanvraag of een zeer verlate start van een produktie proces behorende tot de vergunning afgegeven in 1970. Feit wil dat de tweede tekst zo kryptisch is opgesteld, dat men paranormaal begaafd moet zijn om enig inzicht te krijgen, terwijl keer op keer blijkt, dat in de op deze materie betrekking hebbende documenten, hetzij door type fouten, hetzij door andere oorzaken, de mist in gaan met het hanteren van de juiste terminologie met name amineren, amidieren, alkyleren, en halogeneren lijken af en toe als synoniemen te worden gebruikt.

De start van Reagens-S moet ongeveer gelijk tijdig met de aanvraag van de uitbreidingsvergunning hebben plaats gevonden. In het proces verbaal van Houben volgend op de brand van 24 juni 1973 staat: Maar naast het ontsmettingspoeder, produceren wij voor de zetmeelindustrie (Reagens-S). Op 22 augustus 1972 knapt een flensverbinding van een vloeistofleiding, buiten, achter het bedrijf, waardoor een hoeveelheid van het gas trimethylamine ontsnapte (walging wekkende katterpis geur). Hiervoor, tijdens, of daarna, is er ook al een hoeveelheid van het zeer gevaarlijke epichloorhydrine in een gaswolk in de richting van het spoor gestuwd, volgens zeggen van een ex-werknemer. De hinder naar buiten toe was al in volle gang. De hinder aan stankoverlast en als veroorzaker van pathologische verschijnselen begint wrevel en ongerustheid op te roepen, heden ten dage nog steeds actueel, en culmineert in het verzamelen van handtekeningen en het schrijven van een brief d.d. 9 mei 1973, via B & W Zaltbommel, naar GS Gelderland doorgespeeld (d.d. 14 mei 1973). Op 12 juni 1973 weer een brief naar GS Gelderland over klachten van inwoners gedeponseed bij Raadsleden van Zaltbommel. Een beantwoording is ons niet bekend, echter zo die er is, het zal ons niet verbazen, gelet op de brief van 28 juli 1982 nr MH1331/5-MH3/10-3/02 van Milieu dienst Gelderland aan B & W Zaltbommel t.a.v. de calamiteit 15 juli 1982 waarin de stankgolf werd afgedaan als zeer hinderlijk, terwijl met name wordt gewezen op TMA-HCl als zijnde licht giftig en volledig voorbij wordt gegaan het feit dat Epichloorhydrine het grootste gevaar vormde voor de volksgezondheid, dat de stankoverlast van TMA uitvoerig zou zijn toegelicht met een geruststellende verwijzing naar de giftigheidsgraad. De gedachte dat Epichloorhydrine de veroorzaker kon zijn van de pathologische verschijnselen was niet aan de orde.

Met verwijzing naar het vorenstaande, het is ons niet duidelijk of de produktie van Reagens-S een onderdeel vormde van de uitbreidingsvergunning. Afgezien van dit feit, de produktie processen zoals beschreven in de tweede tekst zouden de kans op hinder naar buiten doen omdraaien, de kans dat de hinder naar buiten niet zou plaats vinden is klein. Immers processen als beschreven, waarin gebruik wordt gemaakt van Chloorgas, het giftige cyanide, geoxydeerd chloorzwavel, fosforverbindingen, ethylnitriet, en chloreren, oxyderen, alkyleren, reduceren, en diazoteren vragen om moeilijkheden. Giftige en o.a. kankerverwekkende stoffen toegepast in de foto-industrie hadden in deze aanvraag een hoge prioriteit. Het feit dat B & W Zaltbommel deze aanvraag ontvankelijk verklaarde kan alleen maar worden verklaard door te stellen, dat het aan deskundigheid ontbrak en/of dat wie A zegt ook B moet zeggen. Terecht moet gevreesd worden dat Chemfaza reeds was begonnen met produktie onderdelen van de uitbreidingsaanvraag, immers ze zijn gewoon, te beginnen na een ingediende melding " de ambtelijke molens draaien langzaam ". Hoe het ook zei,

uw verantwoordelijkheid als vergunning verlener van Chemfaza sedert de in werking treding van de Wet inzake de luchtverontreiniging op 18 september 1972 lag er en vroeg om actie van uw zijde.

In rechte:

- Nadat B & W van Zaltbommeld.d. 15 januari 1973 de vigerende hinderwet vergunning van 27 november 1970, alsmede de t/m artikel 11 van de vigerende Hinderwet afgewerkte uitbreidings vergunning , heeft overgedragen, had U beide stukken moeten toetsen in het licht van het gestelde in zowel de Hinderwet als de Wet inzake de luchtverontreiniging en de overgangsbepalingen.
1. De vigerende vergunning van 27 november 1970 had getoetst moeten worden als functionerend in de zin van ook de Wet inzake de luchtverontreiniging.
  2. De aanvraag van 9-5-1972 om een uitbreidings vergunning had gezien het imperatief gestelde in de overgangsregeling en de uitvoeringsvoorschriften , gelet op de afgewerkte procedure t/m artikel 11, een beschikking moeten krijgen in de door de wet gestelde termijn, 6 maanden na het indienen van de aanvraag.
  3. Gelet op de klachten en de calamiteiten had U op z'n minst actie moeten ondernemen in de zin van de bepalingen m.b.t. art. 33 Wet inzake de luchtverontreiniging.
  4. Gelet op de risico's naar buiten toe die de nieuwe aanvraag met zich meebracht, had U kunnen beschikken met een weigering op grond van de vigerende artikelen m.b.t. de weigeringsgronden in de vigerende Wetten: artikel 27 van de Wet inzake de luchtverontreiniging(1983) en artikel 13 van de Hinderwet.
  5. Het voortzetten van de Reagens-S produktie had een evaluatie moeten krijgen in het licht van art 33 de Wet inzake de luchtverontreiniging en artikel 26 van de vigerende Hinderwet.
  6. Ten onrechte verschool U zich achter argumenten die eerder een knellend probleem in de personeels organisatie van de betreffende afdeling naar voren bracht, dan argumenten waren die U moest hanteren m.b.t. vorenstaande vergunningen. U had 35 bedrijven onder uw verantwoording, de rest van Nederland had een veelvoud daarvan. Door een urgentie lijst te hanteren werd de kwestie Chemfaza over het hoofd gezien. Chemfaza kreeg geen uitbreidings vergunning. Het is ons nooit duidelijk geworden of er $\longleftrightarrow$ wel is beschikt binnen de gestelde termijn of dat er gewoon niet is beschikt (dit laatste houdt ook een weigering in).
  7. Ondanks alle klachten m.b.t. de Reagens produktie kwam U niet in actie. Chemfaza bleef op een lage plaats van de urgentie lijst.
  8. De brand en geen andere $\longleftrightarrow$ was bij U het signaal om de prioriteiten t.a.v. Chemfaza te wijzigen (zie publikatie in DE TOREN van de Provincie Gelderland d.d.30 november 1978).

De brand van 24 juni 1973.

Inleiding:

Vietnam is een aflopende zaak: Slechte beursberichten. Oktober 1972 ontwerp accord. Er zijn nog maar 40.000 Amerikanen in Vietnam tegen in 1968 545.000 Amerikanen. 27 Januari 1973 "De Parijse Akkoorden". Echter in de loop van 1973 een sterke bewapening van de Zuid-Vietnamezen door Amerika. De HOP produktie volgt trouw deze golfbeweging. Op 27-1-1972 geen produktie van HOP. Proces verbaal van Houben na de brand: De laatste maanden 1973 ging het bijzonder goed met het bedrijf. Ik geef toe, dat wij in 1972 niet zo best hebben gedraaid en zelfs in de eerste maanden van 1973 ook niet. Er zijn nu echter een paar grote orders binnengekomen van Defensie, zodat wij dit jaar zeer goed zaten.

Maar naast het ontsmettingspoeder (HOP) , produceren wij voor de zetmeel industrie (Reagens-S). einde citaat van vlak na 24 juni 1973. Twee pijlers op dat moment: A. De HOP produktie. B. Reagens-S. Blijkbaar is de produktie capaciteit van Reagens-S niet je dat. Met moet het in 1973 nog duidelijk van de HOP produktie hebben. Een merkwaardig feit doet zich voor ten aanzien van de Uitbreidingsvergunning m.b.t. de produktie voor de foto-industrie, hoewel het laboratorium goede contract-research voor die bedrijfstak verrichtte. Zou dit stilzwijgen in geschrift samenhangen met de wrevel van

van laboratorium medewerkers. Immers toen deze tak (een zeer belangrijke) werd overgenomen door Hoechst, Wiesbaden, was een doorslaggevende rede, dat de medewerkers deze research zo gevaarlijk achtten dat ze hun gezin d'r niet aan wilden opofferen.

De produktie van Reagens-S, die aanleiding gaf om de produktie van Chemfaza onder de werking van de hinderwet te stellen, was opgang gekomen gelijktijdig met de behoefte aan uitbreiding. Hoewel dit precies voldoet aan de omschrijving in de zin van artikel 2 lid 1 van de vigerende Hinderwet gaat deze produktie onder de werking van de vigerende hinderwet vergunning van 1970 vallen. De op 9-5-1972 aangevraagde uitbreidingsvergunning kreeg op 9-11-1972 geen beschikking. Geen aankondiging van een verlenging in de zin van artikel 68 van de vigerende Wet inzake de luchtverontreiniging. Op 9-5-1973 verviel de tweede termijn. Op 11-1-1973 no 6936/Me/vV, brief TD(Zaltbommel) aan B & W Zaltbommel: de voorwaarden voor de uitbreidingsvergunning zijn nog in studie bij zowel het Districtshoofd van de Arbeidsinspectie als bij de Inspecteur van de Volksgezondheid (2° aanvraag).

Op 11 mei, twee dagen nade sluitingsdatum van de tweede termijn inzake de beschikking van de uitbreidingsvergunning: Brief van Staatstoezicht op de Volksgezondheid en Hygiene van milieu, de inspecteur voor Gelderland, H.F. Louwe Kooymans, antwoordt op het schrijven van d.d. 6-september 1972 onder no TD 3906/vH/j.m., aan voornoemde Inspecteur $\longleftrightarrow$, ingevolge artikel 11, lid 3 van de vigerende Hinderwet (Hoorzitting op 24-8-1972 gehouden): De aspecten van luchtverontreiniging zijn momenteel nog in onderzoek. In overleg met de Provinciale Waterstaat afd. Milieu Hygiene: zal een plan met eventuele noodzakelijke maatregelen ter bestrijding van luchtverontreiniging worden opgesteld. De lozing gebeurt op een poldersloot. Onderzoek heeft uitgewezen dat deze situatie uit een oogpunt van milieu hygiëne zeer ongewenst is. Verzoek om plannen voor te leggen m.b.t. de aanleg en aansluiting van de riolering. Dit lijkt meer een antwoord op een schrijven naar aanleiding van artikel 8 lid 1 van de vigerende hinderwet dan naar aanleiding van artikel 11 lid 3 van de vigerende Hinderwet. Dit antwoord geeft wel te denken (tweede aanvraag?): op 11-5-1973 één jaar na de aanvraag van de uitbreidingsvergunning op 9-5-1972. Op 11-1-1973 zijn ze nog in studie meer dan een half jaar na 9-5-1972. GS Gelderland had besloten om de uitbreidingsvergunning niet af te geven (telefonische medeling op 30 augustus 1984 van de dienst milieu hygiëne Gelderland), en toch zijn de voorwaarden van de uitbreidingsvergunning op 11-mei-1973 nog actueel en is er contact over met GS Gelderland, terwijl GS de Chemfaza op een laag pitje had staan. Op 11-mei-1973 lozing van welk afval water in de sloot? Dus toch de afvalprodukten van Reagens-S (dichloorpropanol en epichloorhydrine). Reagens-S behoorde toch tot de uitbreiding in de zin van de aanvraag op 9-5-1972. Dan had Chemfaza de produktie ervan op 9-5-1973 moeten afbouwen in de zin van artikel 2 lid 1 van de vigerende Hinderwet. $\longleftrightarrow$ Aangezien dit proces de inrichting Chemfaza onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging plaatste, samen met de andere gechloreerde organische verbindingen uit de uitbreidingsaanvraag, had de Chemfaza onder de werking van de wet inzake de luchtverontreiniging vandaan gehaald moeten worden. Chemfaza moest vervolgens weer terug worden gegeven aan B & W Zaltbommel, terwijl de fabriek zich weer moest beperken tot het mengen van stoffen in de zin van de hinderwet vergunning afgegeven op 27 november 1970.

Vlak voor de brand stond Chemfaza er slecht voor:

1. Een klachten_regen over hinder naar buiten toe m.b.t. de produktie van van Reagens-S
2. Geen uitbreiding in de richting van de foto_industrie (o.a. door druk van binnen uit)
3. Inspecteur constateert: luchtverontreiniging en slootvervuiling.
4. Inspecteur wacht heel lang met z'n adviezen.
5. De HOP produktie is een duidelijk aflopende zaak.

De Brand 24 juni 1973
In de brand , uit de brand

Schade: Een NISHUT werd verwoest , bevattende de kogelmolen en andere objecten, de directie caravan werd verwoest, een gedeelte van het ketelhuis, en wat van de opslag.

Deze materiële schade betekende: De hinderwet vergunning van 1970, verviel voor het mengen van poeders d.w.z. de HOP produktie en de determinant. Het mengen van vloeistoffen kon gewoon doorgaan in de fabriekshal I en II, voorzover energie geen noodzaak was. De produktie van tetramethyl ammonium chloride gaat door op Koxkampse weg 20. De produktie van Reagens-S , met een exotherme reactie , is eerder afhankelijk van koeling dan van warmwater. Echter het destilleren , nadat het produkt was gevormd, behoeft zeker energie.

Uit het antwoord van GS Gelderland aan B & W van Zaltbommel blijkt dat de brand een gedeelte van de hinderwet vergunning van 1970 heeft doen laten vervallen (brief d.d. 18 maart 1974 nr 9481/546-3105)(Artikel 27 lid 2 van de vigerende Hinderwet). Voor de produktie van HOP en de determinant vervalt de Hinderwet vergunning van 1970.

Gelet op het feit dat Reagens-S een produktie is in de zin van de afgewezen uitbreidings vergunning, had de Chemfaza op 24 november 1972, nog maar de beschikking over één pijler het kantoor-laboratorium op de Koxkampse weg 20, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, opsectie K, nr 53. De twee pijlers op Koxkampse weg 14, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, sectie K, nr 49, te weten de HOP produktie en de produktie van Reagens-S, bestaan niet meer voor de Wet: eerste activiteit verviel met ingang van 24-6-1973 en de andere (Reagens-S) was als onderdeel van de uitbreiding afgewezen. Doordat GS Gelderland de uitbreidings vergunning had afgewezen, hetzij door niet te beschikken , hetzij door afwijzend te beschikken.

Financiële consequenties: Verzekering tegen brandschade op de Rotterdamse Beurspolis, via de makelaar , de fa. H Brons, jr te Rotterdam voor een totaal bedrag van f 2.900.000,= op expertise rapport.

Tevens is voor de fabriek een brandschade afgesloten op jaarbelang voor een bedrag van f1.500.000,= betreffende bedrijfsstilstand, winst, lonen, enz.. Schade geschat op f 100.000,=.

Uit proces verbaal van Houben:

De laatste maanden ging het bijzonder goed met het bedrijf. Ik geef toe, dat wij in 1972 niet zo best hebben gedraaid en zelfs in de eerste maanden van 1973 ook niet. Er zijn nu echter een paar grote orders binnen gekomen van Defensie, zodat wij dit jaar zeer goed zaten.

Maar naast het ontsmettings poeder, produceren wij voor de zetmeelindustrie (lees Reagens-S). einde citaat.

Twee pijlers op 24-6-1973, de HOP en Reagens-S. Echter HOP was op dat moment nog beslissend of het bedrijf goede tot zeer goede zaken deed. Zoals opgemerkt Zuid-Vietnam werd omstreeks die tijd sterk bewapend door de VS. Dergelijke beursrichten doet altijd de vraag naar zulke behoeftes bij para-militaire en militaire instanties sterk stijgen. Gevolg Chemfaza kreeg een paar grote orders binnen van Defensie. Echter, zijn vergunning in de inrichting HOP te produceren had Chemfaza niet meer.

GS van Gelderland wordt wakker (Publikatie van de Provincie Gelderland d.d. 30-11-1978 in DE TOREN, verspreid in Zaltbommel en omgeving): Eindelijk komt Chemfaza hoger op de prioriteits lijst. Echter in die tussentijd, vanaf 18 september 1972 is er al zoveel mis gegaan, dat GS zich maar beperkt tot het scherven rapen. De fabriek moet een nieuwe de gehele inrichting omvattende hinderwet vergunning, alsmede een vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging, krijgen. Artikel 6a. lid 1 van vigerende Hinderwet: Wanneer een vergunning wordt verzocht of zou moeten worden verzocht voor de uitbreiding of wijziging van de inrichting, ten opzichte waarvan reeds een of meer vergunningen werden verleend, kan het gemeente- (lees ook GS van Gelderland) ^{bestuur} toestaan of verlangen, dat door de betrokkene een verzoek wordt ingediend voor nieuwe, de gehele inrichting omvattende, vergunning.

Chemfaza had op 9-5-1972 een uitbreidings/wijzigingsvergunning aangevraagd, artikel 6a, lid van de vigerende Hinderwet. Het is tot nu toe niet duidelijk of B & W van Zaltbommel vorenstaand artikel heeft toegelaten en/of toegepast of heeft genegeerd. Echter, wat is het verschil tussen de aanvraag van 9-5-1972 en die welke nog moet worden aangevraagd bij GS van Gelderland. DE brand. Voor de brand was de aanvraag van 9-5-1972 afgewezen door niet te beschikken en/of te weigeren. Toezicht houdende instanties zoals de inspecteur van Staatstoezicht op de Volksgezondheid en Hygiëne van het Milieu hebben bedenkingen met name tegen de hinder-aspecten door de produktie van Reagens (Stank in de lucht en slootvervuiling door gehalogeneerde afval-produkten). Door niet te beschikken binnen de door de vigerende Wet vastgestelde termijnen: binnen zes maanden, hoogstens te verlengen met zes maanden (afgelopen op 9-5-1973), artikel 68, van de vigerende Wet inzake de lucht verontreiniging, verviel o.a. de toestemming om de in 1972 aangevangen produktie van Reagens-S voort te zetten. De voortzetting van de produktie is illegaal.

Na de brand: Het zout in de pap, de HOP produktie weg ingevolge artikel 27 lid 2 van de vigerende Hinderwet, $\longleftrightarrow$ en grote problemen met de produktie van Reagens-S, wiens hinder-aspecten zich niet verdragen met de van toepassing zijnde wetten. Bovendien, wiens produktie, $\longleftrightarrow$ binnen de inrichting Chemfaza, verboden is op grond van artikel 2 lid 1 van de vigerende Hinderwet. Door het vorenstaande werd aan GS Gelderland het recht ontzegd een nieuwe de gehele inrichting omvattende Hinderwet vergunning, als mede een vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging, te verlenen ingevolge artikel 19 en 20 van de vigerende Wet inzake de luchtverontreiniging en gelet op het inrichtingenbesluit van 1972, stb 294. B & W van Zaltbommel was wederom deligent als vergunningverlener. Echter, GS deed of z'n neus bloedde en bleef de claim van vergunning verlener houden. De produktie van o.a. Reagens-S werd na de brand geacht legaal te zijn. Chemfaza moest door de brand in de gelegenheid worden gesteld om een aanvraag in te dienen ingevolge artikel 6a lid 1 van de vigerende Hinderwet, juncto artikel 22 van de Wet inzake de luchtverontreiniging.

In Rechte.

1. Op zondag morgen 24 juni 1973 brak brand uit bij de nishut door een exotherme reactie. De in de nis hut aanwezige chloorkalk ging ontleden en trad sterk brand-bevorderend op. De temperatuur steeg zo hoog dat de dichtbijgelegen directie caravan in vlammen op ging. Door de hitte begon ook de dichtbijgelegen vaten vlam te vatten en te exploderen. Het ketelhuis werd tendele verwoest.

Door de verregaande onderschatting van de gevaren, gekoppeld aan het omgaan met de grondstof Chloorkalk, en de toelating van produktie-uitbreiding met uitblijven van deugdelijke doelvoorschriften, is $\longleftrightarrow$ een situatie geschapen, zoals op 24-6-1973. Opslag van brandbare stoffen in de nabijheid van de brand-bevorderende stof chloorkalk. Ondanks, dat U op de hoogte moest zijn geweest van het gestelde in het vorenstaande, besluit U de Chemfaza overtenemen en deze witte dwerg onder op een prioriteiten lijst te plaatsen. Verregaand ondoordacht gelet op het feit dat de aanvraag om produktie uitbreiding/wijziging zich duidelijk onderscheidde van de bestaande produktie lijnen.

2. Door niet te beschikkende met duidelijke doelvoorschriften, of te weigeren, voorzien van een duidelijke motivatie, kreeg de leiding van Chemfaza een zekere vrijheid naar eigen inzicht te handelen, inzake de aanvoer, verwerking, en opslag van de aanwezige stoffen, vloeistoffen, en gassen. De nishut werd sterk opgewarmd door het zonlicht dat ook door de ramen naar binnen viel, het aanwezige chloorkalk gaat ontleden met een sterke ontwikkeling van chloor-gas. Het gas (agens) begint een exotherme reactie met een aanwezig reagens. De brand doet de chloorkalk sterk ontleden. Chloor-gas komt naar buiten en gaat met de aanwezige organische verbindingen verbranden tot HCl. Gedurende de brand is een doordringende geur van zoutzuur waarneembaar. Indien de chloorkalk op de juiste manier was opgeslagen (koel en donker) en de vaten met organische vloeistoffen zoals ethanol in een daartoe bestemde ruimte c.q. K-1 loods waren opgeslagen, had deze

brand kunnen worden voorkomen. Hier ligt heel duidelijk uw verantwoordelijkheid. Indien U de uitbreidingen vanaf 1971 goed had geëvalueerd op 18 september 1972, was deze calamiteit voorkomen, alsmede de hinder die naar buiten toe is veroorzaakt.

Het tijdperk na de brand.

Chemfaza in zak en as. Juist nu de "beursberichten weer goed waren" en de orders aantrokken in hun anti-gifgas branche, de produktie buiten de werking van de hinderwet vergunning is gesteld. De hele voorraad chloorkalk naar de knoppen. 5-juli 1973 (TD, Zaltbommel aan B & W Zaltbommel): Onverwerkte kalk volgens Houben en Groenhout gedeponneerd in plastic zakken. Onverwerkte kalk? $\text{Ca}(\text{OH})_2$ betekent, dat Chemfaza gebluste kalk in huis had om te verwerken. Bereiding chloorkalk bij kamertemperatuur: chloorgas leiden door kalk ($\text{Ca}(\text{OH})_2$) tot verzadiging is bereikt. Maakte Chemfaza zijn eigen chloorkalk, een aspect uit de afgewezen aanvraag van 9-5-1972 tot uitbreiding (Chloreren). Of bedoelde Chemfaza met onverwerkte kalk: chloorkalk. Echter dhr. Sol van Volksgezondheid acht, gezien de door Chemfaza verstrekte gegevens, geen Hinderlijke bodemverontreiniging: als het om gebluste kalk gaat zeker niet, gaat het om chloorkalk zeker wel. Verhelderend is het gegeven dat ex-werknemers vermelden: vrijdags moest de mengketel worden schoongemaakt. Het restant chloorkalk en magnesium-oxyde werd in een kuil geworpen, waar de werknemers zelf maar een hek omheen plaatsten uit voorzorg. Ging het toch om 60 vaten onbruikbaar geworden chloorkalk van de brand?

Op 6-7-1973 een voorlopige voorziening om de slootverontreiniging tegen te gaan. Achter fabriekshal I en II wordt een gat gegraven van 25 meter bij 5 meter diep en met plastic bekleed voor bezinking van afvalwater zoals uit de produktie van Reagens-S: Door lozing van de bovenste laag dacht men door bezinking het ergste te voorkomen. Echter de 'tomaten-story' bewees hoe giftig deze bovenlaag kon zijn. Een achter de Chemfaza gelegen tuinderij had gebrek aan water voor de tomaatplanten. Er werd water uit de sloot gehaald en gebruikt. Echter, de tomaatplanten gedroegen zich alsof ze door een herbicide waren behandeld. De kweker beschuldigde Chemfaza van slootverontreiniging. Chemfaza ontkende. Echter een mens haalde op een zaterdag water uit de vijver achter de produktie hal I en II, daarmee werden tomaatplantjes besproeid en een andere partij tomaatplantjes met ander water. De plantjes met Chemfaza-water gedroegen zich alsof ze met een herbicide waren behandeld. Ondanks bezinking was de bovenlaag nog zeer schadelijk voor het milieu.

Rond 9-augustus 1973: wordt gesteld dat er onvoldoende inzicht bestaat bij brandweer en bedrijfsleiding t.a.v. explosie gevaar, te verwachten luchtdruk --- en giftigheid van stoffen voor omgeving, mens en dier.

Brief T(echnische) D(ienst), Zaltbommel aan B & W Zaltbommel 9 augustus 1973. Er komt een soort provisorisch plan op tafel:

- a. residu in vaten geborgen
- b. stoffen in het achterterrein gedeponneerd (weer gedicht)
- c. de achtergebleven slib massa in het bezinkingsbassin

Alles wordt afgevoerd door de fa. Koole, Haarlemmermeer. Onder a en b worden gestort op de door het RIV aangewezen plaats. De stortplaats van de slibmassa onbekend.

Op 10 augustus 1973 brief Rijks Inst v.d. Volksgezondheid aan TD, Zaltbommel nr U 162/73 Wa Mi/cb: Betreft bodem onderzoek.

Groot aantal mogelijke verontreinigingen; zeer kostbaar en tijdrovend om te analyseren. Het was dus toen al net zo erg als nu in 1984: Uitspraak van het Zuiveringschap over de slootverontreiniging is een synoniem van de conclusie op 10 augustus 1973. Het is uit de hand gelopen. Chemfaza produceert volgens een eigen gemaakte hinderwet. Bericht op 6 september 1973: Gemeente Haarlemmermeer verhinderde dumping van ongeveer 60 vaten chloorkalk met magnesiumoxide bij fa. Koole in Vijfhuizen. Identieke nabehandeling als de afval na de ramp bij Seveso.

Deze periode wordt duidelijk gekenmerkt door het gezegde: dweilen met de kraan open.

In Rechte

Blijkens de nood- en saneringsmaatregelen lijkt B & W van Zaltbommel het initiatief te nemen. De produktie van Reagens-S gaat gewoon door, ondanks zijn illegale status en ondanks de afwezigheid van doelvoorschriften in de vergunning van 1970 om de hinder naar buiten toe te voorkomen ingevolge de vigerende Wetten.

Het beraad komt op gangDe kwestie Reagens-SDe voorgeschiedenis

Op 9-5-1972 wordt een aanvraag ingediend bij B & W van Zaltbommel voor de uitbreiding/wijziging van het produktie_pakket bij Chemfaza. De tweede tekst is zeer kryptisch gesteld en aangezien verschillende termen als synoniemen worden gehanteerd, wordt herkenning van de produkten sterk bemoeilijkt.

De tekst:

Chemfaza heeft op 9-5-1972 een uitbreidings/wijzigingsvergunning aangevraagd:

Produktie lijnen:

1. Condensatie proces
  - a. grondstoffen bij elkaar voegen
  - b. grondstoffen bij elkaar voegen

Verklaring: Vele produkten worden via condensatie bereid. Mogelijk wordt hier de synthese bedoeld van Kleurstof: b.v. kristal violet; onder a. de condensatie van Michlers keton (dit produkt komt in het grondwater voor van Chemfaza, zie Tauw Rapport). onder b. Michlersketon met dimethylaniline en POCl_3 condenseert tot Kristal violet. Een tweede mogelijkheid is de condensatie van Phenylbutazon uit de gealkyleerde malonester. Meerdere condensatie processen zijn niet uitgesloten in bovenstaande tekst.

2. Chlorering

Verklaring: De bereiding van fosgeen uit CO en Cl_2 voor de condensatie van Michlersketon. Vervolgens de bereiding van PCl_3 door fosfor te branden in chloorgas. Belangrijk uitgangsprodukt voor de synthese van veel produkten. Chloreren van Biphenylen voor de technische bereiding van P(oly) C(hloor) B(iphenyl). Biphenyl condensatie van benzeen gas geleid over gloeiende ijzeren buizen. Chloreren van acetanilide om trichlooraniline te bereiden voor de synthese $\leftrightarrow$ van zuivere PCB's.

3. Condensatie onder catalyse van Cyanide

Verklaring: Benzoïen Condensatie. Synthese van Benzoïen en zijn derivaten door benzaldehyde en zijn derivaten te condenseren. Belangrijke grondstof voor de kleurstof synthese en foto-grafische industrie.

4. Oplossen: De eerder genoemde harsoplossing in ethanol/propanol; De Nalco oplossing in xyleen/propanol en de Visco oplossing in xyleen/propanol(zout).

5. Chlorering uitvoering in de volgende grondstoffen:

Thionylchloride SOCl_2

Fosforpentachloride PCl_5

Fosforoxychloride

POCl_3

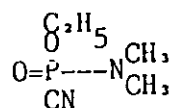
Verklaring: PCl_5 direct uit de chloorverzadiging van witte fosfor(P) of door PCl_3 met chloorgas te verzadigen.

PCl_5 en SO_2 geeft SOCl_2 en POCl_3 als bijprodukt.

PCl_5 met weinig water geeft ook POCl_3

Belangrijke grondstoffen voor synthese van andere produkten: Chloreren van zuren voor de verestering, bereiding van triphenylphosphoranen voor de verdere synthese. bereiding van fosphinen voor verdere synthese. Produkten als malathion en parathion behoren tot de mogelijkheden: Parathion: $\text{PCl}_3 + \text{S}$ geeft fosforthiotrichloride + Na-aethoxyde geeft diaethoxythiofosfor chloride + Na-p-nitrophenolaat geeft parathion. Ook grondstof voor de synthese van de zenuwgassen: Tabun, sarin en soman. Synthese Tabun: $\text{PCl}_3 + \text{HCN}$ geeft POCl_2CN + Na-aethoxyde geeft $\text{POCNCIOC}_2\text{H}_5$

+ $\text{HN}(\text{CH}_3)_2$ geeft $\text{POCNO}_2\text{C}_2\text{H}_5\text{N}(\text{CH}_3)_2$

Tabun

6. oxidatie: Benzoïen.

Verklaring: oxidatie van Benzoïen en Benzoïen derivaten geven Benzil een belangrijke grondstof en produkt voor de fotografische industrie. Oxidatie via salpeterzuur. Echter een nieuwere methode met hoge opbrengsten is via triphenylphosphoraandibromide. Benzildioxy Reagens op Nikkel bij aanwezigheid van o.a. Kobalt. Gevoeligheid 1: 5.000.000.

7. Methyleringen

Verklaring: b.v. de synthese van tetramethylammonium chloride en andere ammonium zouten (bestrijdingsmiddelen). De synthese van dimethylaniline uit aniline, belangrijk voor de kleurstof industrie.

8. Reduktie proces gevolgd door amidering: mononitrobenzeen, zinkstof, ammoniakstof, ethylnitriet, zout en ammoniakgas.

Verklaring:

a. Nitrobenzeen tot hydrazobenzeen reduceren via zinkstof in base. Met zuur omzetten in Benzidine (belangrijke uitgangsstof in de kleurstof industrie). Benzidine diazoteren met ethylnitriet en vervolgens koppelen met b.v. naphthionzuurnatrium tot Congo-rood vervolgens uitzouten. Afval: filtraat, zout, ZnO en ethanol.

b. Nitrobenzeen reduceren met zinkpoeder en ammoniakpoeder (NH_4Cl) tot phenylhydroxylamine dit vervolgens in ether bij 0°C verzadigen met ammoniakgas daarna de theoretische hoeveelheid ethylnitriet bijdruppelen. Het cupferron affiltreren, wassen in ether en drogen. Cupferron: Koper en ijzer scheiden en andere toepassingen. (Kankerverwekkende stof cupferron).

c. Vanuit Benzoïen Blankophor produceren.

d. De synthese van zuivere P(oly) C(hloor) B(iphenylen): Trichlooraniline diazoteren tot trichloorbenzeen. Trichloorbenzeen en trichlooraniline behandelen met ethylnitriet hieruit ontstaan zuivere PCB's voor analyse doeleinden.

e. Synthese van andere verbindingen via diazoteren onder zure of basische omstandigheden.

9. Chlorering-2, verestering van alcoholen en zoutzuur.

Verklaring: synthese van esters via de chlorering van SOCl_2 of PCl_5 .

a. De synthese van Phtaalzure esters uit Phtaalzuur anhydride behandelen met SOCl_2 geeft zuurchloriden, veresteren met alcohol geeft esters. Deze esters komen veelvuldig voor in grondwater monsters van het Chemfaza terrein: zie Tauw rapport: december 1982, nr 51304.01/RO-01. Dimethylftalaat, (iso)butyl-butyraat, diethyl phtalaat, di-isobutylphtalaat, di-n-butylftalaat en di(ethylhexyl)phtalaat. diethylmalonzureester.

10. Amidering: De produktie van Reagens-S "3-chloro-2-hydroxy-propyl-trimethyl ammonium chloride uit epichloorhydrine en trimethylamine. Verder andere amineringen, amideringen en/of diazoteringen.

11. Friedelkraft synthese (werkmedium).

Verklaring:

a. Synthese van Benzophenon belangrijk voor de fotografische industrie en andere doeleinden: Benzeen, benzoylchloride en AlCl_3 .

Enkele andere toepassingen: Fixatie voor zware parfums, vooral zeep, grondstof voor de synthese van antihistaminen, slaapmiddel, en insecticiden.

b. Friedelkraft synthese van triphenylmethaan gevolgd door oxidatie tot triphenyl carbinol uitgangsstof voor de synthese van kleurstoffen

c. De synthese van triphenylphosphine met behulp van PCl_3 en AlCl_3 en POCl_3 .

Triphenylphosphine kent vele toepassingen o.a. de Wittig reactie:

De synthese van Vitamine A uit citral door onverzadigde phosphoraan uit triphenyl phosphine via een quaternair bromide vervolgens behandelen met phenyllithium. Citral wordt eerst geaddeerd met een monoterpeen-achtige koolwaterstof, vervolgens wordt de ring gesloten en verder geaddeerd tot vitamine A. In het grondwater monster op het Chemfaza terrein wordt een terpenoïde $\text{C}_{10}\text{H}_{16}\text{O}$ aangetroffen die met de formule van citral overeenkomt, verder is er een hoge concentratie aan C_{20} alcoholen aangetroffen waarin zich Vitamine A kan bevinden met o.a. Triphenyl carbinolen. Zie Tauw rapport december 1982.

Een andere mogelijkheid is de synthese $\leftrightarrow$ van phytol via een Wittig reactie met phosphoranen. Phytol o.a. voor de synthese van Vitamine E, is een C₂₀alcohol (zie Tauw rapport december, 1982).

Volgens opgave moet vorenstaande lijst, de tweede tekst, zijn afgeleid van de eerste tekst met zijn geheime produkten. De geheime recepten zijn op 16 januari 1973 aan Chemfaza terug gegeven. Helaas zijn al de dokumenten, die op deze aanvraag betrekking hebben, bij de brand vernietigd op 24 juni 1973. Echter enkele zaken zijn toch te achter halen: Op 9-5-1972 doet Chemfaza een aanvraag voor uitbreiding/wijziging. Op 24-8-1972 wordt een hoorzitting gehouden, zonder aanwezigheid van bezwaardes. Artikel 11, lid 1 van de vigerende Hinderwet is nu afgewerkt. De bescheiden moeten dan reeds lang verstuurd zijn aan de aangewezen ambtenaren en officieren om advies uit te kunnen brengen (artikel 8 lid 1 van de vigerende hinderwet). Echter op 11-1-1973 bericht TD, Zaltbommel aan B & W Zaltbommel onder no 6936/Me/vV, dat $\leftrightarrow$ het opstellen van de voorwaarden voor de 2° aanvraag t.b.v. een gepleegde uitbreiding van de Chemfaza nog in studie zijn bij zowel het Districtshoofd van de Arbeidsinspectie en bij de Inspecteur van de Volksgezondheid. Het betreft een aanvraag die is verstuurd op 6 september 1972 onder no 3906/vH/jm aan o.a. Staatstoezicht op de Volksgezondheid. Aangezien op 24 augustus 1972 artikel 8 van de vigerende Hinderwet al was gepasseerd, moet dit betrekking hebben op een tweede aanvraag zoals gemeld op 11-1-1973 in een brief. Dus na 9-5-1972 is er een tweede aanvraag ingediend om uitbreiding en die uitbreiding is reeds gepleegd op 11-1-1973: De enige uitbreiding die gepleegd 1972 het opstarten van Reagens-S en van de bereiding van oplossingen. Nu wordt ook duidelijk waarom de Inspecteur van Volksgezondheid op 11 mei 1973 antwoordt en wijst op allerlei milieu vervuilende aspecten i.v.m. een uitbreiding: Reagens-S. Verder is het nu ook duidelijk waarom de gemeente een tweede hoorzitting toelaat op 22-9-1972 naar aanleiding van een bezwaarschrift op 30-8-1972. Er is een nieuwe procedure ingezet na die van 9-5-1972, en op 6-9-1972 wordt opnieuw een advies ingestuurd naar de functionarissen volgens artikel 8 lid 1 van de vigerende Hinderwet. Was het inhoudelijke van de aanvraag op 9-5-1972 ook de functionarissen te erg dat ze negatief adviseerden en is Chemfaza alsnog overstag gegaan door gauw tussen mei en september een nieuwe aanvraag in te dienen, gebaseerd op Reagens-S waarmee dan ook in 1972 is gestart. Dan moet dus de tweede tekst die in ons bezit is, elementen bevatten van beide aanvragen, die blijkbaar zijn samengesmolten tot één aanvraag en als zodanig op 15 januari 1973 aan GS van Gelderland is overgedragen vanwege dat er meer dan 10 Ton Reagens-S werd gesynthetiseerd. Het illegale van deze activiteiten beginnen $\leftrightarrow$ nu de pan uit te rijzen. GS van Gelderland die de aanvraag afwijst. Chemfaza begint gewoon met de productie van Reagens-S en veroorzaakt de ene calamiteit na de andere en pleegt rustig hinder naar buiten toe door stankoverlast. Deze vorenstaande aspecten zijn op 11-5-1973 nog in studie bij de functionarissen, terwijl Chemfaza al meer dan een half jaar produceert.

In Rechte

De produktie van Reagens-S voortgekomen uit de aanvraag van 9-5-1972 en/of gewijzigd in de tweede aanvraag, is op 24 juni 1973 volkomen onterecht gehandhaafd als zijnde illegaal. Dit product werd op 24 november 1973 in de inrichting geproduceerd zonder de benodigde vergunning.

Scherven rapen.

Op 28 augustus 1973 verstuurt de gemeente een uitnodiging aan verschillende instanties voor het bijwonen van een vergadering op do. 20-9-1973 om 15.00 op het gemeentehuis i.v.m. Chemfaza. Planning van de heropbouw en uitbreiding van het bedrijf. Er komt o.a. een beraads/beleids groep die Chemfaza zal bijstaan in de verdere ontwikkelingen.

Chemfaza mag dus doorgaan met haar produktie pakket en dat doet ze ook. Reagens-S wordt verder uitgebouwd en andere produkties worden aangenomen om het bedrijf verder te helpen.

Op 18 maart 1974 antwoord, GS van Gelderland, aan B & W van Zaltbommel naar aanleiding van klachten geuit op 14 mei en 12 juni 1973. De brief echter legt meer de nadruk op de brand en stelt dat een nieuwe de gehele inrichting omvattende vergunning, alsmede een vergunning ingevolge de Wet inzake luchtverontreiniging, moet komen.

De snabbels van Chemfaza, branden elders.

Chemfaza bevindt zich in een overgangsfase van de HOP produktie naar het grote toe, een chemische industrie gelijk aan DSM. Grote plannen worden op tafel gelegd. Chemfaza droomt zelfs, van naast de bebouwing van half het industrie terrein, van een eigen oprit naar Rijksweg A2. Echter voor dat je groot wordt moet je eerst verdienen.

In de periode dat Chemfaza werd geteisterd door brand, woedde ook brand bij andere bedrijven. Chemfaza zette gewoon zijn produktie van HOP en de andere produkten voort in de overgebleven gebouwen. Immers, mengen kan je overal. Dus afgezien van een klein verlies in de eerste weken was het mengen van poeders weer illegaal op volle produktie in Hal I en II. Echter bij de anderen was 'brand' veel harder aangekomen en moest worden uitbesteed. Nu daar had Chemfaza best de ruimte voor.

Voor een vriend maakte hij neopreen lijm op basis van gechlloreerde gutta percha: het recept moest ongeveer zo hebben geluid: 5000 ltr/reaktor: ± 280 kg hars, een gom produkt, wit taai, enz, zinkoxide (1 emmer), gutta percha (gechlloreerde neopreen) 4 a 5 zakken (± 100 kg), een lila parse-grondstof verder aangevuld met hexaan. Zonder verwarming werd het geheel ± 10 uur geroerd. Bussen van 5 kg werden afgetapt (zonder bescherming, monomeer zeer gevaarlijk), en verstuurd naar grossier. Handeling zomer 1974.

Superfloc, een dun $\leftrightarrow$ honingachtig produkt, gemaakt in de 1° ketel van Hal I. Het produkt is voorbereid in het laboratorium en in produktie gebracht in Hal I. Dit produkt moet naar aanleiding van een ramp zijn aangevangen. De ramp betrof een fabriek in Engeland: Essex? of die van Flixborough in juni 1974. Hoe het ook zij, aan deze flocculanten was een grote behoefte. Het woord superfloc komt voor in het pakket van Allied Colloids, die zich heeft gespecialiseerd in dit soort produkten. Allied Colloid heeft voornamelijk PAM's = Poly Acryl Amides. Deze zijn uitstekend geschikt om metalen uit water te verwijderen. Superfloc van Chemfaza had dezelfde eigenschappen. Het toeval wilde dat Nobel $\leftrightarrow$ en Hoechst in Frankrijk in diezelfde tijd een fabriek hadden, die PAM via een nieuw proæde maakte. De band tussen Hoechst /Dynamit Nobel enerzijds en Chemfaza anderzijds was er toen al (Reactor vaten van Knorr).

De produktie van superfloc stak zeer nauw: temperatuur en zuurgraad tijdens de polymerisatie van de acrylamide monomeer was bepalend voor het eindprodukt. Ondanks, het gevaar dat de monomeer opleverde, hetzij direct, zeer giftig, hetzij op den lange duur, verlammingen, waren voorzorgsmaatregelen nog niet verder gevorderd dan, niet met je kop erin. Het mislukken van de polymerisatie ging gepaard met een totale verharding van het produkt: uitbikken in de ketel was het enige alternatief, wederom zonder enige bescherming. Waar de polyacrylamide is gestort zal wel voor altijd een geheim blijven.

In Rechte

Dit zijn dan twee voorbeelden van de vele waar volgens onsinziens alleen maar Chemfaza nog enige greep op had, zo het al bekend was bij de bevoegde autoriteiten.

Andere snabbels:

Chemfaza deed nog al veel opdrachten voor IFF, Tilburg o.a. de haarlak oplossing en het verzeppen van cederhout olie d.m.v. mierzuur en o.a. azijnzuur werd uit ceder hout: cederhoutolie (cedreen $\leftrightarrow$ cedrol) $\leftrightarrow$ vrijgemaakt de olie werd na wassingen over toluen in kiloverpakkingen vervoerd naar IFF, Tilburg.

De meest geheimzinnige snabbel vond plaats in de zomer van 1974:

Houben, de bedrijfsleider rekruteerde mensen die hij goed kon vertrouwen. De term "Er moest niet over geluld worden" klonk veelvuldig. Er moest 's nachts worden gewerkt en vooral stil worden gewerkt. Een maaltijd werd verstrekt door Chemfaza

De handeling: schepen meerden af in Rotterdam, met auto's werd de vracht naar Chemfaza vervoerd, de handeling van lossen en/of verladen is niet bekend. In elk geval bevatten de vaten of gingen een zo giftige stof bevatten dat de mensen speciale kleding droegen, stofmasker, en handschoenen gebruikten. Houben attendeerde ook op het giftig zijn. De beloning was ver boven modaal. Het uitklaren en inklaren schéén op het Chemfaza terrein te gebeuren. Men dacht aan giften voor Vietnam o.a. 2,4,5,T (bevat Seveso gift) of strijdgassen, misschien Tabun. Chemfaza had de potentie daartoe in huis!

In Rechte

Ondanks uw verantwoordelijkheid kon Chemfaza rustig zijn gang gaan. Als vorenstaande daadwerkelijk het verladen en/of laden van oorlogsprodukten betreft, dan heeft U als verantwoordelijke, de bevolking van Zaltbommel aan grote gevaren blootgesteld en daar doet $\longleftrightarrow$ artikel 86 van de Wet inzake de Luchtverontreiniging niets aan af.

De lozingsvergunning.

Omdat Chemfaza d.w.v. een overloop systeem, via een vijver, afvalstoffen loosde op de sloot, werd $\leftarrow$ via de beraads/beleidsgroep aangedrongen op een lozingsvergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Echter, helaas kwam er op 28 november 1974 een KB, stb 709, uit, houdende vaststelling van het Uitvoeringsbesluit artikel 1, derde lid, Wet verontreiniging oppervlaktewateren: (sub 1) Verboden om organische halogeene verbindingen te lozen en verboden stoffen (sub 8) die kankerverwekkend zijn en stoffen waarvan in redelijkheid verwacht mag worden dat zij kankerverwekkende eigenschappen hebben:

Epichloorhydrine voldoet aan beiden onder sub 1 en sub 8. Dichloorpropanol voldoet aan sub 1. Chemfaza doet een aanvraag welke wordt afgewezen omdat het stoffen van de zwarte lijst wil lozen. Beide produkten zijn afkomstig van de Reagens-S produktie. Hoewel in 1974 IARC aangaf dat epichloorhydrine kankerverwekkende eigenschappen had was dat in 1974 geen maatstaf.

In de brief onder nr 4996 d.d. 3 september 1975 van Rijkswaterstaat Directie Bovenrivieren aan het Zuiveringschap als antwoord op een brief van 25 maart 1975 kenmerk Fr/ME, wordt eerst gesteld welke processen bij Chemfaza voor lozing in aanmerking komen:

1. Reagens-S

afval: 100kg/etm. dichloorpropanol
5kg/etm. epichloorhydrine

2. Kunsthars, oppervlakte aktieve stof.

afval: phenyl-crotonzuur 6 kg/etm

Dit betreft de haarlak oplossing; bedoeld zal worden de monomeren vinylacetaat (azijnzuur) en crotonzuur.

3. Phenyl-butazon

afval: hydrazobenzeen, malonester, en methanol

hydrazobenzeen 12kg/etm

malonester 12kg/etm

methanol 2,4kg /etm.

4. Broomsuccinimide

loog ?

5. Verzeping van cederhout-olie

kaliumacetaat 80 kg

azijnzuur 16 kg

cederhoutolie 8kg (cedreen en cedrol).

Allereerst, afgezien van verdere voorzieningen, een verpletterende hoeveelheid dichloorpropanol, epichloorhydrine, en hydrazobenzeen. Dit betekent dat Chemfaza vanaf 1972: deze hoeveelheden in eerste instantie direct op de sloot loosde en van af augustus 1973 via de vijver. Geen wonder dat de tomaatplanten van de kweker eraan gingen. Verder blijkt dat Chemfaza pas op september 1975 enige handelingen wilde uitvoeren zoals het plaatsen van een andere vacuumpomp en andere om de lozing van de verboden stoffen dichloorpropanol en epichloorhydrine terug te brengen. Over hydrazobenzeen wordt helemaal niet gerept, deze kankerverwekkende stof had onder artikel 1, derde lid, sub 8, van het uitvoeringsbesluit ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren mochten worden geplaatst. (Bekend in 1974). De sloot werd tot 1975 vervuild met kankerverwekkende stoffen, en daarna nog

meer de vijver. Kilo's zeer gevaarlijk afval. Vermoedelijk is dit slib in tonnen gewoon op de vuilnisbelt gedeponneerd. Nog schokkender is dat Rijks-waterstaat adviseert dat 12kg/etm aan hydrazobenzeen mag worden geloosd op het gemeente riool, alsmede 8 kg/etm dichloorpropanol en 5 kg/etm epichloorhydrine.

In Rechte

U verantwoordelijkheid t.a.v. de slootlozingen worden door ons duidelijk onderschreven. Ondanks het illegale karakter van Reagens-S en phenylbutazon afkomstig uit de geweigerde aanvraag. Veroorzaken ze ontoelaatbare vervuilingen in de sloot en liggen ze elders op een vuilnisbelt.

Eind 1974

Chemfaza gaat veranderen. De produktie en research tak voor de fotografische industrie wordt afgestoten naar Hoechst, waarvan Chemfaza waarschijnlijk al een onderdeel is. De afstoting gebeurde niet door druk van buiten af, want die hadden waarschijnlijk niets in de gaten, maar door druk van binnen uit. Operators en Laboratorium mensen vonden het zo gevaarlijk worden dat ze hun gezin er niet aan wilden opofferen. Een gezegde het wordt nu net zo gevaarlijk als het werken met radio actieve stof.

In Rechte

U heeft niets in de gaten, als er geen oppositie $\leftarrow$ $\longrightarrow$ van binnen uit is gekomen, was de toestand nog meer uit de hand gelopen. Het enige dat U ogenschijnlijk deed, was de in behandeling nemen van een nieuwe aanvraag.

Op 5 september 1974: De ambtelijke beraadsgroep stelt voor:

- 1) Aanvraag ingevolge art 6a van de Hinderwet door Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. voor een nieuwe de gehele inrichting omvattende vergunning voor een chemisch bedrijf
- 2) aanvraag ingevolge art 22 , eerste lid ingevolge Wet LVO, wijziging en of uitbreiding Chemische Fabriek, mede strekkende ter vervanging van eerder verleende vergunningen (Commentaar die van 1970 dus).

1975

- Er wordt hard gewerkt aan een concept aanvraag voor Chemfaza. Chemfaza start , heeft gestart, en zal nog starten, met de produktie van de navolgende produkten:
1. Neophylchloride uit benzeen, methallylchloride, geconcentreerd zwavelzuur. grote produktie in 1978 200Ton. Aan deze produktie zijn vele gevaren verbonden. Kankerverwekkende Benzeen, gevaarlijk Methallylchloride, Geconcentreerd zwavelzuur.
  2. Ethoxyquin: bestrijdingsmiddel: bereid uit p-phenetidine , aceton en jodium.
  3. 3-amino triazol: een herbicide, gevaarlijke kankerverwekkende stof: bereid uit aminoguanide bicarbonaat en mierzuur.
  4. Ethyleen dioxy di propionitril: bereid uit athyleen glycol (mono) en acrylonitril. Dit laatstgenoemde produkt is zeer gevaarlijk en kankerverwekkend. Verder toegepast de produkten: KOH, HCl, chloroform, en pyrogallol.
  5. Tert. butyl acrylamide: bereid uit acrylonitrilen tertbutylalcohol. Acrylamide zeer giftig en tast zenuwen aan.
  6. P. tert. butyl catechol; bereid uit tert butyl alcohol en catechol.

In rechte

Van deze processen komt geen melding voor. Deze verplichting was blijkbaar niet nodig.

1976.

Het werk aan de concept aanvraag vordert.

Meldingen waren nog steeds onbekend. Men deed maar blijkbaar.

De oorlogsproduktie:

Op het gebied van strijdgasbestrijding komen belangrijke ontwikkelingen. HOP wordt ouderwets. Chemfaza moet zich gaan vernieuwen op dit gebied. Echter er is niets bekend uit deze periode. Immers alles is strikt geheim (art. 86 Wet LVO).

Brief van Provinciale Waterstaat van Gelderland aan B & W van Zaltbommel d.d. 12 augustus 1976 nr 8109/4-895. Onderwerp: Hinderwet vergunning: Men is druk doende.

Op 29 oktober 1976: GS stuurt een brief betreffende de concept aanvraag Hinderwet/Wet LVO aan de gemeente.

19 November 1976:

Het mens J ter Heege, Nieuwe Kruisstraat 14, Rossum Gelderland, schrijft brieven omdat Hij/Zij verontrust is over wat bij Chemfaza gebeurt. Hij/Zij verstuurt al vanaf 1970 brieven, blijkbaar zonder resultaat. Op 8 november 1976 stelt hij/zij vragen aan de Provinciale Staten van Gelderland. Hij/zij krijgt hierop antwoord van de Commissie Adressen en Bezwaarschriften CAB onder 144 e.v..

Op zijn/haar vraag welke produkten gaan de fabriek in en welke produkten gaan de fabriek uit, krijgthij/zij als antwoord: Er in gaan de grondstoffen: alcoholen, aminen, anorganische en gechlloreerde organische verbindingen. Er uit gaan: organische chloriden en ammoniumverbindingen.

In rechte

Als antwoord niet juist: U vergeet een aantal die beslist niet vallen onder organische chloriden en ammoniumverbindingen en het zijn met name zeer gevaarlijke produkten. Ook in de grondstoflijst is selectief te werk gegaan. Of was U zelf nog niet op de hoogte wat er precies voor activiteiten plaats vonden.

Verder antwoordt U duidelijk dat in 1972: Chemfaza onder de werking kwam door dat het Reagens-S produceerde en geen ander produkt zoals aromatische koolwaterstoffen, polymeren, aminen, mercaptanen, zinkoxide enz..

In Rechte

Reagens-S was niet gelegaliseerd en ook niet op 29 oktober 1976.

1977

4 maart 1977: Gelezen de aanvraag d.d. 4 maart 1977 van Chemfaza B.V. om een vergunning ingevolge artikel 22, lid I, juncto artikel 20, lid I, onder b, van de Wet LVO voor het uitbreiden en wijzigen ter vervanging van eerder verleende vergunning. Eindelijk dan. Bijna vijf jaar na 9-5-1972.

In Rechte

U gaat er 4 maart 1977 vanuit dat Chemfaza nog steeds onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging valt. (Einde in rechte).

Tijdens de afwerking van de verdere procedure verschijnt in Elseviers Magazine 5 november 1977: Belangrijkste citaat van L. Bake pag 132: De directeur zegt: "Ik kan goed begrijpen dat de brand de mensen angst heeft ingeboezemd. Maar wij maken zeker geen insecticiden. Integendeel. Wij produceren chemische verbindingen met zetmeel, die worden ingezet tegen de milieuverontreiniging. einde citaat. 1. Chemfaza heeft vele pesticiden gemaakt waar onder insecticiden. 2. Chemfaza maakt geen verbindingen met zetmeel. Chemfaza's hoofdprodukt is Reagens-S, welke via de glycidylether, bij een andere firma o.a. gekoppeld wordt aan zetmeel. Al in 1962 is het percentage glycidylether in zetmeel voor de menselijke consumptie aanbanden gelegd vanwege de gezondheid. 3. De productie van Reagens-S is zeker geen produktie in strijd tegen de milieuverontreiniging, juist ter bevordering van de milieuverontreiniging. En de bestrijdingsmiddelen de quaternaire ammonium zouten vallen onder de Wet bestrijdingsmiddelen vanwege hun gevaar voor de Volksgezondheid en het milieu.

5 november 1977: De Hoorzitting.

Er zijn legio bezwaren echter de belangrijkste komen toch van de Gelderse Milieufederatie: Volgens hun klopt er niets van en terecht.

Chemfaza was maar eventjes begonnen: Bijna al de produktie processen, die zij heeft uitgevoerd op te voeren. Er worden rustig verschillende grondstoffen lijsten terinzage gelegd. Vervolgens worden bepaalde stoffen door een verkeerde naamgeving zodanig verminkt dat ze niet meer zijn op te zoeken in de literatuur. Kortom niemand kreeg enig inzicht in de gevaren van bepaalde stoffen.

Kortom: Chemfaza had met behulp van de overheids instanties op voorhand al gewonnen. Immers de terinzage legging van verkeerde lijsten scheidt verwarring en biedt een ontsnappingsperspectief om de vergunning niet te weigeren.

Het antwoord op de bezwaren aan de Milieufederatie is dan ook aangepast aan het bovenstaande:

GS begint eerst vast te stellen dat Chemfaza maareventjes 6 produktie processen heeft terug getrokken. Zeg maar rustig zeer gevaarlijke voor de Volksgezondheid. Het stellen, dat het ontbreken van meetgegevens de produktie doet intrekken, is tendele volkomen, uit de lucht gegrepen: Op 5 januari 1978 waren waarschijnlijk verschillende van deze produkten niet meer in produktie. b.v. De lijmoplossing : neopreen en zinkoxide en dergelijke komen niet voor op de verboden lijst. Wist GS überhaupt wel wat het is? Triazol: uit aminoguanidine en mierzuur komt niet voor op de verboden lijst? N-Broomsuccinimide uit broom en succinimide komt niet voor op de verboden lijst? Phenylbutazon: uit het kankerverwekkende hydrazobenzeen, alleen meetgegevens spelen een rol? Neophylchloride uit benzeen en methallylchloride? Alleen op meetgegevens terug getrokken terwijl benzeen wordt gebruikt, en mede gelet op de kroon uitspraak in de kwestie General Plastics BV.

Verder wordt er gesuggereerd dat de stoffen die zoveel vragen hebben opgeroepen met het terugtrekken van die voornoemde zes produkten uitgelicht zijn uit de vergunning. (pag 16 van de vergunning Wet LVO). Echter Chemfaza schrijft op 18 januari 1978: Wij trekken de zes processen voorlopig in en bovendien zijn oude lijsten blijven zitten. Want op pagina 17 zegt GS zesde alinea: Paraphemitidine (bedoeld wordt para-phenetidine) en jodium zouden stoffen zijn die net als aminoquamidin (bedoeld wordt aminoguanidine) en mierzuur in de evenvermelde door het bedrijf ingetrokken processen thuishoren. Niet waar beide stoffen worden gebruikt bij de synthese van ethoxyquin die "per ongeluk" met verkeerde lijsten in de aanvraag is terecht gekomen. Op pag. 19 worden een hele hoop stoffen verboden echter meer die op de verkeerde lijst voorkomen dan die in de evenvermelde ingetrokken processen voorkomen.

Verder blijkt heel duidelijk dat GS van Gelderland inspeelt op de stankoverlast, veroorzaakt door trimethylamine. Epichloorhydrine als de gevaarlijkste stof wordt niet als zodanig opgemerkt. Immers, ondanks dat uit epichloorhydrine bijna 870 Ton produkt wordt bereid, geeft GS van Gelderland in de normlijst voor emissie waarden, behorende bij voorschrift 2-4 op pag 29 van de vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging, nr 5419/222/AJZ/M-04/apv, aan, dat slechts 210 mg trimethylamine mag emitteren per uur, met een piek van 6 mg/min. Echter er mag 13500 mg epichloorhydrine emitteren gesommeerd over een uur met een piek van 375 mg/min. Ditzelfde is ook geoorloofd voor de emissie van allyl alcohol. Dit zijn emissie waarden die eerder met een calamiteit in verband kunnen worden gebracht.

In Rechte

Vorenstaande feiten tonen duidelijk aan dat GS geen inzicht heeft in wat er omgaat bij Chemfaza. Ze mogen nog steeds hoeveelheden van het giftige, mutagene, teratogene, kanverwekkende epichloorhydrine de lucht ingooien als Chemfaza zelf wil. Immers om deze emissie hoeveelheden te halen moet je je best doen. Verder wordt paal en perk gesteld aan trimethylamine, "zogenaamd", want na 1978 bleef het vrolijk door stinken.

De kwestie de Wet inzake de luchtverontreiniging

Bij het wijzigingsbesluit van 25 augustus 1978 ging een nieuwe regeling in werking treden (zie stb 444). Het inrichtingenbesluit artikel 19, eerste lid, Wet inzake de luchtverontreiniging wordt ingrijpend veranderd. Echter in artikel II wordt bepaald, vanaf 30 september 1978, dat indien inrichtingen waarop, ingevolge het inwerking treden van dit besluit, artikel 20 van de Wet inzake de luchtverontreiniging ophoudt van toepassing te zijn, en waarvoor op het tijdstip van dat inwerking treden een of meer aanvragen om een vergunning als bedoeld in het tweede lid zijn gedaan, waarop op dat tijdstip nog niet onherroepelijk is beslist, blijft artikel 1 buiten toepassing tot het tijdstip waarop op de aanvraag, onderscheidenlijk de aanvragen, onherroepelijk is beslist.

Indien de nieuwe aanvraag van Chemfaza toepassing behoeft van artikel 1 dan moest dit gebeuren op 23 november 1978. Op deze datum werd de vergunning onherroepelijk.

Chemfaza was door zijn produktie van Reagens onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging gekomen. Echter, met ingang van 25 augustus 1978 moest Chemfaza meer dan 1000 Ton Reagens-S produceren om aan die norm te kunnen voldoen. De nieuwe aanvraag bevatte naast Reagens-S ook Neophylchloride, een gehalogeneerde component, alsmede het produkt Broom succinimide. Tegenwoordig waren deze drie produkten met die van Neopreen goed voor meer dan 1000 Ton aan gehalogeneerde organische verbindingen. Echter, door in de vergunning vermelde redenen, werden, uitgezonderd Reagens-S, alle andere gehalogeneerde organische produkten teruggetrokken c.q. uit de vergunning verwijderd. Chemfaza was op 23 november 1978, bij het onherroepelijk worden van de vergunning, nog maar goed voor 800 Ton Reagens-S: Beduidend minder dan de voorschriften: meer dan 1000 Ton.

In Rechte

Ondanks het gegeven, dat Chemfaza op 23 november 1978, bij het onherroepelijk worden van de vergunningen, als bedrijf niet de norm haalt ingevolge het nieuwe inrichtingenbesluit artikel 19, eerste lid, Wet inzake de luchtverontreiniging en gelet op artikel 1 van het wijzigingsbesluit, wordt Chemfaza niet terug gegeven aan B & W van Zaltbommel, omdat de beide vergunningen niet worden gelezen als zijnde de vergunning verstrekt ingevolge de Hinderwet.

De periode na 23 november 1978.

Chemfaza was duidelijk niet tevreden met de vorenstaande vergunningen van 1978. Het wou meer. Vooruit lopend op de revisie aanvraag komt Chemfaza met de navolgende voorstellen:

1. Bouw laboratorium en bedrijfskantoor (reeds gerealiseerd in 1984).
2. Bouw K1-opslag (reeds gerealiseerd in 1984).
3. Prefabbrandweer garage (moet nog komen)
4. Plaatsing hulp-tanks voor glycidyl-ether-produktie (reeds gerealiseerd?).
5. Revisie gaswasser II.
6. Vervanging RVS roerwerk ketel, voorzien van een glazen destillatie opzet.
7. Bijplaatsen van een glazengaswasser bij opvangput bij Hal II.
8. Plaatsing van één opslagtank van 100 m³ (voor epichloorhydrine) t.b.v. Reagens-S in de staande tankput (reeds gerealiseerd?).
9. En vele andere faciliteiten zoals plaatsen van opslag tanks voor produkten (reeds gerealiseerd en nog te realiseren).
10. Plaatsen van een bunker (reeds gerealiseerd).
11. Uitbouw naar een hoefvorm met een eigen oprit naar Rijksweg A2 en ontplooiën van het uiteindelijk doel "groot concern".

De structuur van Chemfaza

Chemfaza was in 1983 een dochteronderneming van het Concern Dynamit Nobel AG, Troisdorf, Duitsland (West).

Dynamit Nobel heeft, naast andere grote belangen zoals in springstof en in b.v. siliconen, een groot belang in de papier industrie. Dit bedrijf is voor 83% in het bezit van de belangrijke West-Duitse papier fabrikant Feldmuhle AG. Laatstgenoemde behoort zelf tot de Friedrich Flick Groep (1975). Papierindustrie en Reagens-S zijn nauw gekoppeld.

In Rechte

Chemfaza wordt met medewerking van o.a. GS Gelderland van een 800 Ton's jaars produktie van Reagens-S naar een veelvoud getild. Daarnaast wordt het pakket Glycidyl ethers (Silicium fabriek van Dynamit Nobel USA) en quaternaire ammonium verbindingen (bestrijdingsmiddelen) sterk uitgebreid, alsmede de produktie van acetylacetonaten (glasindustrie, springstof industrie e.d.).

Meldingen

9 Januari 1978: produktie DS₁ uit 70% diethyleentriamine, 28% ethyleen glycol mono methylether, en 2% natronloog (vast). Jaarproduktie: 100 Ton.

Blijkbaar toch nog een innige verhouding met paramilitaire en militaire instellingen. Alleen nu meer geperfectioneerde middelen: DS₁ speciaal toegepast bij de bestrijding van de zenuwgassen Tabun e.a.. Echter, de toepassing is aan zeer strenge regels gebonden. De moderne oorlogsvoering op het gebied van strijdgassen kent op het moment twee veel toegepaste decontaminanten: STB en DS₁. De eerste is het meest verwant aan HOP. Echter, het is bij uitstek geschikt voor de decontaminatie van produkten als mosterdgassen, lewisiet, en VX, echter minder afdoende voor zenuwgassen. S(uper) T(ropical) B(leach) is een wit poeder en bevat 30% beschikbaar chloor. Het is zeer stabiel in tegenstelling tot HOP. Het kan nat worden gebruikt omdat de componenten zoals chloramine T en chloramine B water bestendig zijn. Echter, DS₁ is aanzienlijk gevaarlijker. Het produkt: (a) personeel moet een masker dragen vanwege het gevaar dat dit produkt zelf oplevert (b) rubber handschoenen moeten worden gedragen als bescherming voor de handen (c) het product is zeer brandbaar en mag niet in aanraking komen met hete oppervlakten zoals Machines e.a.. Niet toepasbaar bij open vuur en het gaat direct branden als het in aanraking komt met STB. (d) Het product is corrosief en (e) tast verf aan.

En dit produkt komt de Chemfaza aanmelden met de toxicologische kwalificatie irriteert huid en ogen. inademing van dampen vermijden. Een Gotspe. Notabene in de tijd dat de vergunning aanvraag nog in behandeling is. Ik begin nu echt te geloven dat de oorlogsindustrie bij Chemfaza vanaf 1970 onafgebroken heeft plaats gevonden. Of Chemfaza direct begonnen is met de produktie staat niet vermeld. Feit blijft dat Chemfaza een melding niet afwacht en dat dit produkt niet voor de eerste keer werd gemaakt. Immers, tijdens de calamiteit van van 15 juli 1982 werd dit produkt ook gemaakt. Colonne militaire vrachtauto's reden af en aan via het terrein van Plieger. Vanaf 1980 t/m 15 juli 1982. Toen de bewoners na de calamiteit verhaal kwamen halen bij de poort zei één van de werknemers dat hetgeen wat zij roken DS-2 was. Op dat moment beseften de omwonenden niet dat hiermee het oorlogsprodukt werd bedoeld.

Conclusie afgezien van HOP en de determinant is de oorlogsproduktie van Chemfaza consequent buiten de vergunning gehouden.

In rechte

In uw officiële publikatie van 30 november 1978 was U toch bepaald misleidend door het alleen te hebben over over twee onschuldige poeders. Afgezien van het feit dat deze twee poeders helemaal niet onschuldig zijn, geldt dat zeker niet voor STB en DS₁. Ik vraag me werkelijk af, wist U wel waar U mee bezig was? De component uit DS-2: diethyleentriamine heeft dezelfde structuur als de Nitrogeen mosterds (de stikstof mosterd gassen). Echter, i.p.v. chloor is een amine groep gesubstitueerd. Indien dit produkt ook een imonium intermediair kan vormen is het net zo giftig als de mosterd gassen. Verder moet worden opgemerkt dat de decontaminant STB chloraminen bevat: Wordt dit produkt in artikel 4, lid 3, van het vigerende bestemmingsplan bedoeld (zie bestemmingsplan "Industriegebied-Oost II" van de gemeente Zaltbommel nr 663.08.02 d.d. juli 1980, gew. 26 februari 1981, goedgekeurd GS d.d. 28 april 1982 nr RO 1999/5-ROV/G5202): artikel 4, lid 3, De door middel van een daartoe op de kaart aangegeven aanduiding aangewezen gronden zijn medebestemd overeenkomstig het bestaande gebruik als volgt: -voor het bereiden van aminen als bedoeld in categorie 9 van de staat van inrichtingen; -voor het bereiden van zink- en zinkverbindingen als bedoeld in categorie 9 van de staat van inrichtingen.

Immers Houben de directeur van Chemfaza deed of zijn neus bloedde door tijdens een hoorzitting bij de Raad van State afdeling Rechtspraak te stellen (5-4-'84) dat het hem niet bekend was dat er aminen werden bereid bij Chemfaza. Terecht, STB is een geheim produkt en de andere amine, triazol is in de vergunning teruggetrokken. Heeft de gemeente Zaltbommel abusievelijk geheime produkten gelegaliseerd?

Met dit soort meldingen doet zich toch een ernstig feit gelden. Immers uit de vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging, blijkt niet dat DS-2 wordt bereid. Integendeel, vast Kaliumhydroxide wordt zelfs verboden, terwijl vast Natriumhydroxide wordt gebruikt bij de bereiding van DS-2. Aangezien het metaalion er in dit geval niet toe doet, is de werking van KOH en NaOH identiek. Of wordt hier uit gegaan van de gedachte als we KOH verbieden hoeven we NaOH niet te verbieden. Een ander aspect is de lage MAC waarde van diethyleentriamine 1 ppm zonder degelijke emissie metingen kan zo'n product toch niet zomaar verwerkt worden?

Het lijkt erop dat de oorlogsproductie van Chemfaza, uitgezonderd HOP en de Determinant, geheim wordt gehouden en niet in productie lijsten van vergunningen terug is te vinden. Deze handelwijze druist rechtstreeks in tegen de het beginsel van de grondrechten neergelegd in de Grondwet: artikel 11, ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam, juncto artikel 21, de zorg van de overheid is gericht op de woonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, juncto artikel 22, 1. De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid. 2. Bevordering van voldoende woongelegenheden is voorwerp van zorg der overheid. 3. Zij scheidt voorwaarden voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en voor vrijetijdsbesteding.

Door U te verschuilen achter artikel 86 ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging, beroept U zich waarschijnlijk op: We kunnen in het belang van de landsverdediging van etc.. Echter, wij stellen, in het belang tot een bepaalde grens, en niet het alles overheersende belang. Sinds de in 1925, door vele landen, ondertekende PROTOCOL, om in een eventueel gewapend conflict geen o.a. Chemische wapens te gebruiken, is de ontwikkeling op dit gebied onverminderd doorgegaan: vele geslachten en soorten zijn nadien ontwikkeld, de ene nog gruwelijker dan de andere, echter onlosmakelijk hebben dezelfde instellingen ook gezocht naar en tendele gevonden, de geschiktste afweermiddelen, eveneens de ene nog gruwelijker dan de andere, waarvan de neutronen bom het meest diabolische en mensonterende afweer wapen is.

Chemfaza produceert blijkbaar de afweermiddelen voor de strijdgassen in de vorm van determinanten en decontaminanten, en gelet op de tweede tekst van de aanvraag tot uitbreiding in 1972, waarschijnlijk ook de gassen zelf. De leveranciers van Chemfaza zijn naast defensie Nederland ook andere instellingen: Zie officiële publikatie van GS Gelderland d.d. 30 november 1978 in De Toren, onder Hoofdstuk Grondige aanpak ondanks lacunes, onder VRAGEN, de 16° regel, Defensie is één van de opdrachtgevers van twee van die processen. einde citaat. Chemfaza produceert en defensie is, naast andere instellingen, één van de opdrachtgevers. Blijkbaar stelt Chemfaza zijn oorlogsproductie terbeschikking van meerdere opdrachtgevers. Dit zou kunnen betekenen dat andere opdrachtgevers, die niet van plan zijn het Protocol van 1925 na te leven, en derhalve de determinant inzetten om een gas aanval te analyseren, te decontamineren en te pareren met een nog effectievere gas aanval, voorbeelden te over tussen 1969 en 1984, zoals jongstleden in Irak en Iran.

Wij zijn dan ook van mening dat het hanteren van artikel 86 ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging, zeker niet op gaat indien Chemfaza produceert voor anderen dan de defensie, en bovendien de produktie lijnen nog aanleiding geven tot hinder naar buiten, aangezien artikel 86 daarin voorziet, lid 2, toe. Een opmerking van een medewerker medio 1982 dat hetgeen wij ruiken "de amine stank" komt door DS-2, toont aan: (a) Hoe actueel de oorlogsindustrie bij Chemfaza nog is (b) de hinder naar buiten toe door geen enkel voorschrift wordt voorkomen ingevolge artikel 86, lid 2, juncto artikel 20 eerste lid, juncto artikel 13, eerste lid, van de vigerende Wet inzake de luchtverontreiniging.

Het begint ons nu ook duidelijk te worden waarom U zo krampachtig sedert 18 september 1972 vasthoudt aan het onder de werking laten houden van de Wet inzake de luchtverontreiniging als het om Chemfaza gaat. Immers, het onder de werking vandaan halen van Chemfaza van vorenstaande Wet geeft Chemfaza niet meer het recht om via defensie een beroep te doen op artikel 86 van de Wet inzake de luchtverontreiniging. De Hinderwet kent een dergelijk artikel niet. Hoogstens zou men kunnen aandringen op een algemene maatregel van bestuur zoals verwoord in artikel 2, echter in dit wetsartikel ligt een openbaar karakter besloten. Hoogstens zou de bevoegde instantie een beroep kunnen doen op de plicht tot geheimhouding ingevolge artikel 30d van de Hinderwet. Echter de jurisprudentie geeft altijd voorrang aan een tweede tekst waaruit duidelijk moet blijken dat al die stoffen moeten worden vermeld zodat een ieder instaat kan worden gesteld na te gaan in hoeverre de stoffen als schadelijk te boek staan door de daartoe geschikte literatuur op na te slaan. De inhoud van artikel 86 van de Wet inzake de luchtverontreiniging gaat hier aan voorbij indien de landsverdediging dat eist.

Het voorbeeld van 27-1-1972 geeft duidelijk aan, dat toen Chemfaza nog slechts onder de werking van de Hinderwet viel t.a.v. de geheime oorlogs produktie een beroep werd gedaan op alleen artikel 30 lid 3, van de vigerende Hinderwet: terzake van de op grond van dit artikel ingewonnen inlichtingen en de ingevolge het tweede lid overgelegde bescheiden zal door de in de beide vorige leden bedoelde ambtenaren of officieren geheimhouding worden betracht.

Echter, het Raadslid D.R.M. v Stuyvenberg had via een tweede tekst van de produktie lijst kunnen opmaken wat de oorlogsprodukten zijn.

Blijkbaar was deze produktie lijn voor militaire doeleinden toch erg belangrijk voor Chemfaza gelet op de 800 Ton Reagens-S produktie. 800 Ton betekent bij een verkoopprijs van tussen de f10,= en f20,= per kg, een omzet die ligt tussen 8 en 16 miljoen. Echter een omzet van o.a. 100 Ton DS-2 betekent bij een veelvoud van f10,= b.v. f30,= al gauw een omzet van 3 miljoen gulden. Produkten voor militaire doeleinden zijn meestal veel duurder. Hetzelfde geldt voor tandartsen een tang voor de monteur kost b.v. f15,= dezelfde tang voor de tandarts is al gauw f150,=. Gezien, het feit dat er meer produkten voor militaire doeleinden worden gemaakt, kan er al gauw sprake zijn van een jaar omzet met een orde van grote die de omzet van Reagens-S benadert, ondanks de kleine hoeveelheden. In de gouden tijd van de HOP produktie keek men niet op een gulden, loon ver boven modaal was normaal. Immers in 1973 kon Houben nog stellen dat een defensie order het slechte begin helemaal kon goed maken. (Einde in rechte).

30 Maart 1979: In de bestaande zuurstoftanks wordt trimethylammoniumchloride opgeslagen, opdat het minder zou gaan stinken. De werkelijkheid leert anders het bleef stinken en gelet op het vorenstaande (DS-2) blijkbaar niet alleen door trimethylamine. De vergunningen van 23 november 1978 voldoen duidelijk niet m.b.t. de doelvoorschriften. De hinder naar buiten blijft. (melding d.d. 21 maart 1979 onder nr 654/223-AJZ-M03/mi).

15 Juni 1979: gestart met de produktie van 2-ethyl-hexylglycidylether.

6 November 1979: d.d. 30-oktober-1979 onder nr 8151/233-AJZ-M04/mi:

De produktie van tert. butyl catechol. Een verboden produkt volgens de vergunning, en met name geen produkt dat voorlopig is teruggetrokken door Chemfaza zoals is vermeld in de vergunning onder nr 5419/221/AJZ-M-03/dva, pag 6, ingevolge de Hinderwet. Het betreft hier een produkt dat per ongeluk met een verkeerde grondstoffenlijst in de ter inzage gelegde aanvraag is terechtgekomen.

In rechte

GS gelderland laat toch verboden produkten toe in tegenstelling met datgene wat de vergunning vermeldt. Dit vloeit duidelijk voort uit het feit dat GS in de evenvernoemde vergunning de produkten van de verkeerde grondstoffenlijst en die van de teruggetrokken vijf produkten door elkaar heen haalt.

Verder dient te worden gesteld dat een niet plaats gevonden produktie niets af doet aan het door ons gestelde, mede gelet op het feit dat Chemfaza nooit wacht op de goedkeuring onder het motto "ambtelijke molens".

7 December 1979: De produktie van een polyamide. Jaar produktie 50 Ton.

14 Januari 1980: De produktie van Chromoacetylacetonat in Reaktor T01-T04 Hal I en II. jaarproduktie 12 Ton

24 juni 1980: Een twaalftal acetylacetonaten. Jaarproduktie 100 Ton.

Aparte melding voor Cobalt(III)acetylacetonataat via Cobalt(II)hydroxide in het Technicum waarbij o.a. gebruikt wordt gemaakt van aceton en waterstofperoxide.

In rechte

U staat weer een stof toe, aceton, die niet in de inrichting aanwezig mag zijn en zeker niet bij de produktie van 22 Ton. Aceton is een stof die met de verkeerde lijst in de ter inzage gelegde aanvraag terecht is gekomen. Verboden is verboden.

Hierna nog vele meldingen m.b.t. vele produkten waaronder de familie quaternaire ammoniumverbindingen.

Conclusie:

Chemfaza wordt na 1978 geschikt gemaakt om een grote produktie capaciteit aan te kunnen. Door een plan op te stellen vooruitlopend op een revisie-aanvraag:

1. Sterke uitbreiding voor de produktie van Reagens-S van 800 Ton naar minstens 2000 tot 3000 Ton met een omzet variërend tussen de 20 en 60 miljoen gulden t.b.v. de papier industrie van Dynamit Nobel.
2. Een produktie vergroting van glycidyl ethers van enkele honderden tonnen voor o.a. polymeren en als grondstof voor de produktie van silicium verbindingen. Dynamit Nobel heeft in de jaren '80 een industrie voor voren- genoemde verbindingen in de USA opgericht.
3. Quaternaire ammonium verbindingen: Bestrijdingsmiddelen en dergelijke. enkele honderden Tonnen per jaar.
4. Acetylacetonaten: Enkele honderden Tonnen. Toepassing in de glasindustrie. Echter ook belangrijke toepassing als katalysator b.v. IJzer acetylacetonat voor de vaste brandstof van b.v. de eerste trap van een raket. Chromo acetyl acetonat geleidelijke detonatie van nitromethaan: wordt o.a. ook gebruikt als raket brandstof. Het belang van Dynamit Nobel komt duidelijk om de hoek kijken: glasindustrie en spring- en stuwings stoffen voor o.a. raketten.
Opm: Het kruisraketten vrije Zaltbommel ziet mogelijk raketten over- komen voorzien van acetylacetonaten uit Zaltbommel.
5. Verder nog kleinere produkties voor o.a. de foto industrie.
6. De contract research van het laboratorium en technicum.
7. Als laatste en zeker niet de onbelangrijkste : de produktie voor militaire doeleinden(geheim).

Uit deze gegevens blijkt dat de produktie quantiteit van Chemfaza voor het grootste gedeelte bestaat uit de produktie van Reagens-S, meer dan 80%. Deze produktie betreft die van een gehalogeneerde organische verbinding. Uit het concept revisie aanvraag Hinderwet/LVO die er aan komt blijkt dat het bedrijf sterk gaat uitbreiden. Een omzet tussen de 100 en 200 miljoen gulden moet haalbaar zijn gebaseerd op de produkten. Deze neiging tot expanderen is door hulp van de instanties sterk gestimuleerd, zonder daarbij de regels vast gelegd in de van toepassing zijnde wetten, in acht te nemen. Wij memoren aan het geval 18 september 1972, onterechte toepassing van de Wet inzake de luchtverontreiniging, illegale produktie van Reagens-S wordt gehandhaafd ondanks de hinder naar buiten toe, en aan het geval 30 september 1978 (stb 444 d.d. 25 augustus 1978), U had op 23 november 1978 Chemfaza onder de werking van de Wet LVO vandaan moeten halen daar Chemfaza slechts een produktie van 800 Ton aan gehalogeneerde organische produkten had. Integendeel, U stond sterke expansie toe na 1978 t.a.v. de Reagens-S Produktie.

Deze expansie is daarom merkwaardig omdat U, als GS op 24 april 1978 onder nr 2588/858-RO 101/cp, richtlijnen deed uitkomen t.a.v. van 'bestemmingsregelingen voor bedrijven in bestemmingsplannen', waardoor een staat van inrichtingen in een bestemmingsplan wordt opgenomen (het zgn. positieve stelsel). Deze staat geeft een zo volledig mogelijke opsomming van bedrijfsoorten met een categorie-indeling naar zwaarte- c.q. hinderaspecten. Immers in het industrie

gebied waarin Chemfaza is gesitueerd geldt de kwalificatie middel zware industrie (Met dien verstande dat het bestemmingsvlak een iets zwaardere kwalificatie toelaat vanwege de grotere afstand; t/m categorie 6). Het bestemmingsplan 'Industriegebied-Oost II' van de gemeente Zaltbommel, onder werknr 663.08.02 d.d. juli 1980, gew. d.d. 26 februari 1981, werd door U op 28 april 1982 goedgekeurd onder nr RO 1999/5-ROV/G5202. Het bedrijf Chemfaza dat een revisie-aanvraag voorbereidde op 28 april 1982 werd niet tegenstaande het feit dat de Hoofdbestemming van het bedrijf de productie van de gehalogeneerde organische verbinding "Reagens-S" was, door U gehandhaafd in het industrieterrein (Bestemmingsvlak) 'Industriegebied-Oost II' van de gemeente Zaltbommel, ondanks dat:

1. Het bestemmingsvlak waar het bedrijf Chemfaza zich in bevindt, de staat van Inrichtingen boven categorie 6 is wegbestemd. Vervolgens staat U toe dat B & W van Zaltbommel Chemfaza als volgt inventariseren, vastgelegd in juli 1980, : Hoofdbestemming (categorie 6 van de staat van inrichtingen) onbeperkt vervaardigen, bewerken, en verwerken van chemische producten, voorzover niet elders vernoemd. Naast deze hoofdbestemming had Chemfaza twee medebestemmingen, volgens bestaand gebruik, te weten- de bereiding van aminen--, en- de bereiding van zink/zinkverbindingen--, uit de staat van inrichtingen categorie 9. Deze inventarisatie (zie pag 18, Bijlage bij de toelichting) behoefde een legalisatie van de twee medebestemmingen, anders zou Chemfaza illegaal zijn voor deze twee medebestemmingen, alsmede het gehele bedrijf, in het bestemmingsvlak. Doormiddel van artikel 4, lid 3, van de voorschriften, werd Chemfaza gelegaliseerd. Daarnaast zijn er twee vrijstellingsbevoegdheden opgenomen met daarbij de Inspecteur van de Volksgezondheid voor de Hygiëne van het milieu te horen: a. (zie artikel 3, lid 7 en artikel 4, lid 8): Bedrijven die niet in de staat van inrichtingen voorkomen worden vrijgesteld, mits het betreffende bedrijf met bedrijven die op de staat van inrichtingen voorkomen en als zodanig toelaatbaar zijn, naar hoedanigheid van werkzaamheden en/of productie op het punt van hinderaspecten vergelijkbaar is. b. (zie artikel 3, lid 8 en artikel 4, lid 9 van de voorschriften bestemmingsplan 'Industriegebied-Oost II'): Ter vergroting van de fleksibiliteit van het plan is een soortgelijke vrijstellingsbevoegdheid opgenomen ten aanzien van het toelaten van bedrijven uit een zwaardere categorie dan voor het plan toegelaten is (eveneens de Inspecteur daarbij te horen). De bedoeling hiervan is bedrijfssoorten die in het algemeen tot één zwaardere categorie behoren maar in een specifiek geval aantoonbaar 'lichter' dan wel door de voortschreiding der techniek toelaatbaar zijn, niet nodeloos uit te sluiten.

Door het opnemen van een categorieën-lijst in het bestemmingsplan kunnen bedrijfssoorten, welke kwa aard of overlast niet in het bestemmingsplan thuis horen, worden geweerd als zijnde strijdig met de bestemming, hetgeen vooral van belang is om nieuwe zeer zware bedrijfspvormen in bestaande bedrijfsgebouwen (bijvoorbeeld bij eigendomswisseling, vertrek van het bedrijf etc.) te kunnen weren ter voorkoming van een industrieterrein met zodanige 'zware' industrievestigingen welke hinder, overlast en gevaar kunnen opleveren voor de op relatief geringe afstand van het plangebied gelegen woonkonsentraties en schoolvoorzieningen (tussen 250 meter en 1000 meter), zie pag 9, laatste alinea van het bestemmingsplan).

2. Vorenstaande van toepassing is op het bedrijf Chemfaza onderneemt U geen actie. Immers Chemfaza is weldegelijk bezig in het bestemmingsvlak, in o.a. de bestaande gebouwen en in de uitbreidingen, de bestemming aanmerkelijk zwaarder te maken: zeer zware bedrijfspvorm " enkele duizenden tonnen Reagens-S en andere produkten uit hogere categorieën. Daar komt nog bij dat Chemfaza in juli 1980 helemaal verkeerd is gelegalisserd door een verkeerde inventarisatie: De bereiding van zink/zinkverbindingen en van aminen zijn niet terug te voeren naar bestaand gebruik "sterker nog ze hebben niet plaats gevonden". Of vallen hier produkten onder ingevolge artikel 86 van de Wet inzake de luchtverontreiniging. Houben ontkende op 5-4-1984, tijdens een hoorzitting bij de Raad van State afdeling Rechtspraak dat Chemfaza aminen heeft bereid. Verder kan worden

gesteld dat, de produktie van Reagens-S uit categorie 9 niet als zodanig is herkend, immers op pagina 10 van het bestemmingsplan staat: Behalve de auto-sloperij in het kleinschalige gebiedje tegenover het station zijn alle be-staande bedrijven door deze bedrijfsbestemming gelegaliseerd (laatste alinea). Dit betekent uitdrukkelijk dat Chemfaza niet viel onder de overgangsbepalingen in de voorschriften, artikel 15 o.a. lid 3. Echter, doordat Chemfaza verkeerd gelegaliseerd is, is het bedrijf illegaal als bedrijfsvorm: Hoofdbestemming de produktie van Reagens-S uit categorie 9 en andere produktie processen uit categorie 8 en 9, had Chemfaza van U ook geen toestemming mogen hebben om het bedrijf gefaseerd uit te bouwen naar een nog zwaardere bedrijfsvorm. Het bedrijf hoort niet thuis in het bestemmingsvlak, het bedrijf moet worden her-opgericht op 3000 meter van de dichtstbijzijnde woonhuizen.

In rechte

Ondanks dat U op de hoogte was van de Hoofdbestemming van het bedrijf Chemfaza "de bereiding van de gehalogeneerde organische verbinding Reagens-S 3-chloro-2-hydroxy-propyl trimethyl ammonium chloride", uit categorie 9, waardoor het naar de zwaarte- en hinderaspecten moet worden gerekend tot zeer zware industrie, ging U accoord met de voorschriften uit het bestemmingsplan, die foutief vaststellen dat het bedrijf Chemfaza een Hoofdbestemming heeft volgens categorie 6 en twee medebestemmingen heeft volgens bestaand gebruik, te weten de bereiding van aminen en de bereiding van zink/zinkverbindingen, uit categorie 9.

Ondanks vorenstaande staat U toe dat Chemfaza gefaseerd de bedrijfsvorm ver-zwaard door expansief uit te breiden. Verder geeft U toestemming tot produktie uitbreiding d.m.v. acetylacetonaten (categorie 8 en 9), glycidyl ethers (cate-gorie 8 en 9) en quaternaire ammoniumverbindingen (cat 8 en 9 o.a. bestrijdings-middelen volgens de Wet bestrijdingsmiddelen. Verder staat U toe dat in het tech-nicum, Koxkampseweg 20, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, sectie K, nr 53, o.a. de bereiding van Cobaltacetylacetaat, waarbij peroxiden worden gebruikt uit categorie 8, en quaternaire ammoniumverbindingen, bestrijdingsmiddelen uit categorie 8, plaatsvindt. De voorschriften uit het bestemmingsplan worden hiermee volledig genegeerd: Koxkampseweg 20 geïnventariseerd als 3 (hoogstens 4) op juli 1980 en is geen bedrijf met een staat van inrichtingen gelijkwaardig aan die uit categorie 8. Hier doet het gegeven dat het technicum een lagere produktie capaciteit heeft o.a. tot 1000 kilo niets aan af, omdat de bereiding van bestrij-dingsmiddelen niet de kwalificatie onbeperkt heeft meegekregen en hetgeen ook geldt voor het bewaren van peroxiden.

Door deze verkeerde legalisatie en de door U genegeerde nieuwe regeling uit het wijzigingsbesluit van 25 augustus 1978 (Reagens-S produktie minder dan duizend Ton), veroorzaakte U een grote chaos in juridische zin. Immers Chem-faza had op 23 november 1978 geen recht op een vergunning ingevolge de Wet in-zake de luchtverontreiniging, aan de andere kant gaat U uit van een jaar pro-dukctie van meer dan 1000 Ton, U gaat nog verder, Chemfaza wordt een sterke ex-pansie toegestaan. Verder negeert U deze Hoofdbestemming door een gehele ande-re Bestemming voor Chemfaza toetestaan, vervolgens gaat U werken aan een re-visie aanvraag met sterke expansie voor o.a. de produktie van Reagens-S.

Aan de ene kant wordt Chemfaza gefaseerd, expansief uitgebreid naar een bedrijfsvorm die wegbestemd is in het bestemmingsvlak en aan de andere kant staat U toe dat Chemfaza verkeerd wordt gelegaliseerd en illegaal is. Gevolg: elke uitbreiding in het bestemmingsvlak is in strijd met het bestemmingsplan. Vooropgesteld, een hinderwet vergunning kan alleen maar worden geweigerd in het belang van het voorkomen of beperken van gevaar, schade of hinder buiten de in-richting en niet omdat het in strijd is met het bestemmingsplan, zie K.B. 23 juli 1974 nr 74. Echter indien de voorschriften van het bestemmingsplan onjuist worden geformuleerd dan treden er situaties op zoals in het geval Chemfaza. Door onzorgvuldig handelen wordt het geval Chemfaza een gordiaanse knoop. Echter indien men de fout, gemaakt op 23 november 1978 herstelt door Chemfaza alleen onder de werking van de hinderwet te stellen, en vervolgens Chemfaza laat in krimpen, door de recente uitbreidingen na 1978 terug te draaien, en geen enkele uitbreiding meer toestaan die in strijd is met de

bestemming, dan zal het bedrijf gehandhaafd kunnen worden, mits gelegaliseerd.

Ons verzoek:

Gelet op het vorenstaande verzoeken wij, U, GS van Gelderland, actie te ondernemen met als gevolg dat:

1. GS van Gelderland erkent dat het bedrijf Chemfaza (voorheen anders genoemd), Koxkampse weg 14-20, kadastraal bekend gemeente Zaltbommel, sectie K, nr 49 (Koxkampse weg 14) en nr 53 (Koxkampse weg 20), op 18 september 1972 onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging is gekomen op grond dat de produktie van Reagens-S meer dan 10 Ton per jaar bedroeg.
2. GS van Gelderland erkent dat de produktie van Reagens-S, als onderdeel van de gepleegde aanvragen om wijziging/en uitbreiding, waarvan de eerste aanvraag dateert van 9-5-1972, niet is gelegaliseerd, doordat is geweigerd/niet is beschikt, en dat het bedrijf Chemfaza onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging vandaan moest worden gehaald.
3. GS van Gelderland erkent dat de maatregelen door hun College genomen na 1972, in het bijzonder na de brand op 24-6-1973, erop waren gericht het bedrijf Chemfaza: a. te laten overleven en kost wat kost onder de werking van de Wet inzake de luchtverontreiniging te houden. Eén van de motieven artikel 86 van de Wet inzake de luchtverontreiniging ligt voor de hand gelet, op het vorenstaande.
4. GS van Gelderland erkent dat de vergunningen d.d. 14-11-1978, in werking getreden d.d. 23 november 1978, ingevolge de Hinderwet en ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging, de produktie van Reagens-S tot Hoofdbestemming hebben gemaakt, en ondanks dat het bedrijf op 23 november 1978 slechts 800 Ton gehalogeneerde organische verbindingen produceerde, en derhalve onder de grens van meer dan 1000 Ton produceerde gesteld in het gewijzigde 'Inrichtingen Besluit' van 28 december 1977, stb 709, juncto 25 augustus 1978, stb 444, inwerking getreden op 30-9-'78, het bedrijf ten onrechte onder de werking van de Wet LVO wordt gehouden.
5. GS van Gelderland erkent dat hun College na 23 november 1978 het bedrijf Chemfaza toestemming gaf zich expansief uit te breiden met gevolg dat het bedrijf Chemfaza op juli 1980 met zijn staat van inrichtingen niet kan worden geïdentificeerd als een bedrijf met als Hoofdbestemming categorie 6 uit de Staat van Inrichtingen van Bijlage I: staat van inrichtingen, pag b-6, uit het vigerende bestemmingsplan 'Industriegebied-Oost II' van de gemeente Zaltbommel, werknr 663.08.02., d.d. juli 1980, gew. d.d. 26 februari 1981, goedgekeurd door GS Gelderland, d.d. 28 april 1982 nr RO 1999/5-ROV/G5202.
6. GS van Gelderland erkent dat hun College op 28 april 1982 het bedrijf Chemfaza ten onrechte handhaafden in het bestemmingsvlak, ondanks het feit dat de Hoofdbestemming van het bedrijf Chemfaza is wegbestemd uit het bestemmingsvlak (Hoofdbestemming Categorie 9- zware tot zeer zware industrie) en daardoor niet is gelegaliseerd door de voorschriften uit het vigerende bestemmingsplan, verwoord in artikel 4 van de voorschriften uit vorenstaand bestemmingsplan. Vorenstaande wordt ook erkend voor Koxkampseweg 20 (sectie K, nr 53).
7. GS van Gelderland gaat over tot maatregelen:
  - a. Of GS van Gelderland bereidt een ontwerp voor om de bestaande vergunningen van 23 november 1978 onder no's 5419/221/AJZ-M-03/ dva d.d. 14-11-1978 ingevolge de Hinderwet en 5419/222/AJZ/M-04/apv ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging: (I) te lezen als zijnde verstrekt ingevolge de Hinderwet alleen. (II) alsmede zodanig te wijzigen dat een gewijzigde Hinderwet vergunning het bedrijf Chemfaza een gehele inrichting omvatende vergunning verschaft die de staat van inrichtingen met een

Hoofdbestemming naar zwaarte/en hinderaspecten gerekend dat van de staat van inrichtingen toegestaan in het bestemmingsvlak, 'middel zware industrie of datgene wat is toegestaan', het dichtst benaderd, hierdoor worden de gepleegde uitbreidingen/en wijzigingen, die wegbestemd zijn in het bestemmingsvlak(ken), ongedaan gemaakt, alsmede die vanaf 1972.

GS van Gelderland gaat vervolgens over tot het plaatsen van het bedrijf Chemfaza op de saneringslijst ingevolge de beschikking van 27 oktober 1981, stcrt. 209 1981.

- b. Of GS van Gelderland handhaaft de vergunningen van 23 november 1978 d.d. 14-11-1978. no's 5419/221/AJZ-M-03/dva en 5419/222/AJZ-M-04/apv, respectievelijk ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging. Echter, het College gaat, rekening houdend met de illegale staat van het bedrijf Chemfaza in de bestemmingsvlak(ken), over tot de verplaatsing van het bedrijf Chemfaza. Het bedrijf wordt heringericht op 3000 meter vandedichtstbijzijnde woningen op een daartoe geschikte locatie.

Hiermee geven wij te kennen U College van Gedeputeerde Staten van Gelderland te hebben verzocht om te beschikken ingevolge de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen.

Hogachtend,

Dr G.E.W. Thörig

Mevr. L.J.J. Thörig-Bakker

en namens de anderen.

Bijlage 2 behorend bij het bewaarschrift, dd. 30 november '87
op de concept vergunningen Wet hVO en Slinderwet, tlv CFZ l.v.

HANDELSREGISTER
van de
Kamer van Koophandel en Fabrieken
voor Zuid-West Gelderland

" B.V.

FOTOGRAFISCHE REPRODUCTIE

uit de inschrijving in het

H a n d e l s r e g i s t e r

onder dossier no. 12.422

(akteletter)

bestaande uit 13 fotocopie (ën)

TIEL, 15 juli.....1985

DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN
VOOR ZUID-WEST GELDERLAND

Sekretaris:

_____
Chef de Bureau

Missarissen:

De kosten van deze bedragen f. 15,00

FINANCIEEL VERSLAG 1984

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "C.F.Z." B.V.

ZALTBOMMEL

INHOUD
=====

I. Jaarverslag 1984

X II. Jaarrekening 1984 zoals vastgesteld in de
Algemene Vergadering van Aandeelhouders
d.d. 23 mei 1985

III. Overige gegevens

Zaltbommel, 23 mei 1985

De Directie:

ing. M.J.F. Houben

ir. M.V. Vogt

De Raad van Commissarissen:

dr. P.P. Montijn

drs. M.F. Nouel

G.H. Crombie

I. JAARVERSLAG

=====

Het jaarverslag over 1984 ligt ter inzage ten kantore van de vennootschap
Koxkampseweg 14-20 te Zaltbommel.

BALANS PER
=====

(na voorgestelde

	<u>31 december 1984</u>		<u>31 december 1983</u>	
	£	£	£	£
<u>A c t i v a</u>				
VASTE ACTIVA:				
MATERIËLE VASTE ACTIVA				
Bedrijfsgebouwen en terreinen	4.371.795		3.463.986	
Machines en installaties	5.188.619		4.563.908	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	165.624		120.507	
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruit betaald op materiële vaste activa	283.650		234.340	
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar	<u>2.417.835</u>		<u>2.417.835</u>	
SOM DER VASTE ACTIVA		<u>12.427.523</u>		<u>10.800.576</u>
VLOTTENDE ACTIVA:				
VOORRADEN				
Grond en hulpstoffen	602.278		437.641	
Goederen in bewerking	65.462		45.315	
Gereed produkt	2.163.866		1.699.489	
Reserve materialen	<u>200.000</u>		<u>200.000</u>	
		3.031.606		2.382.445
VORDERINGEN				
Op handelsdebiteuren	2.343.030		1.910.101	
Op groepsmaatschappijen	69.440		-	
Overige vorderingen	1.027.311		917.435	
Overlopende activa	<u>46.474</u>		<u>149.187</u>	
		3.486.255		2.976.723
LIQUIDE MIDDELEN		<u>30.264</u>		<u>268.598</u>
SOM DER VLOTTENDE ACTIVA		<u>6.548.125</u>		<u>5.627.766</u>
		<u>18.975.648</u>		<u>16.428.342</u>

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "C.F.Z." B.V.,
ZALTBOMMEL

31 DECEMBER 1984

=====

winstverdeling)

	31 december 1984		31 december 1983	
	f	f	f	f
<u>P a s s i v a</u>				
EIGEN VERMOGEN:				
Gestort en opgevraagd kapitaal		5.500.000		5.500.000
Wettelijke en statutaire reserves		-		-
Algemene reserves		<u>2.227.280</u>		<u>2.227.280</u>
		7.727.280		7.727.280
		-----		-----
REALISATIEREKENING INVESTERINGS- PREMIES		662.200		418.000
		-----		-----
VOORZIENINGEN:				
Voor pensioenen	138.250		100.500	
Voor belastingen	628.850		786.000	
Overige	<u>206.250</u>		<u>264.000</u>	
		973.350		1.150.500
		-----		-----
LANGLOPENDE SCHULD AAN KREDIETINSTELLING (nog van meer dan een jaar)		3.340.000		3.580.000
		-----		-----
KORTLOPENDE SCHULDEN: (ten hoogste een jaar)				
Schulden aan kredietinstellingen	1.682.911		240.000	
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	2.152.606		1.982.095	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.407.655		217.472	
Schulden ter zake van pen- sioenen	23.801		46.050	
Overige schulden	774.251		858.292	
Overlopende passiva	<u>231.594</u>		<u>208.653</u>	
		6.272.818		3.552.562
		-----		-----
		<u>18.975.648</u>		<u>16.428.342</u>
		=====		=====

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "C.F.Z." B.V.,
ZALTBOMMEL

-5-

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 1984
=====

	1984		1983	
	f	f	f	f
BEDRIJFSRESULTAAT		12.358.609		8.734.172
Lonen en salarissen	2.306.718		1.900.996	
Sociale lasten	629.710		537.330	
Afschrijvingen op en waarde- vermindering van materiële vaste activa	1.334.041		1.297.853	
Verkoopkosten	806.397		542.237	
Overige bedrijfskosten	<u>3.426.297</u>		<u>2.738.465</u>	
SOM DER BEDRIJFSLASTEN		<u>8.503.163</u>		<u>7.016.881</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		3.855.446		1.717.291
Overige rentebaten en soort- gelijke opbrengsten	20.329		4.662	
Rentelasten en soortgelijke kosten	<u>394.703</u>		<u>479.402</u>	
UITKOMST DER FINANCIËLE BATEN EN LASTEN		<u>374.374</u>		<u>474.740</u>
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFS- UITOEFENING VOOR BELASTINGEN		3.481.072		1.242.551
Belastingen uit resultaat gewone bedrijfsuitoefening		<u>1.309.287</u>		<u>408.800</u>
RESULTAAT UIT DE GEWONE BE- DRIJFSUITOEFENING		2.171.785		833.751
BUITENGEWONE BATE		<u>81.875</u>		<u>-</u>
RESULTAAT NA BELASTINGEN		<u>2.253.660</u> =====		<u>833.751</u> =====

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "C.F.Z." B.V.,
ZALTBOMMEL

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTATENBEPALING
=====

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschaffingswaarde onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de aanschaffingswaarde, het afschrijvingspercentage is afhankelijk van de geschatte levensduur.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

- Grond- en hulpstoffen worden tegen kostprijs gewaardeerd, rekening houdend met bijkomende kosten.
- Gereed produkt wordt evenals goederen in bewerking gewaardeerd tegen de produktiekosten.
- Reservematerialen, dit zijn machine-onderdelen e.d., zijn op circa 40% van de kostprijs gewaardeerd.
- Incourante voorraden worden gewaardeerd op de geschatte opbrengstwaarde.

Vorderingen

- De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van de nodig geachte voorziening.
- Vorderingen in vreemde valuta zijn tegen de ultimo boekjaar geldende koers omgerekend.

Liquide middelen

- De liquide middelen zijn gewaardeerd op de nominale waarde. Vreemde valuta zijn omgerekend tegen de ultimo boekjaar geldende koers.

EGALISATIEREKENING INVESTERINGSPREMIËS

De investeringspremies worden in een termijn gelijk aan de afschrijvingsperiode ten gunste van het resultaat gebracht.

VOORZIENINGEN

Voor pensioenverplichtingen

Betreft de contante waarde van de in komende jaren te betalen inhaalpremies ter zake toegezegde pensioenverhogingen, welke door actuarissen zijn berekend volgens de evenredigdeel-methode. Bij de berekening zijn als uitgangspunten genomen een rentevoet van 7% en een rentestand korting van 21,5%.

Voor belastingverplichtingen

De voorziening voor latente belastingverplichtingen betreft de in toekomstige jaren te betalen belasting over het verschil tussen de commerciële en de fiscale boekwaarde van de materiële vaste activa en de voorraden. De voorziening is berekend op basis van het ultimo boekjaar geldende percentage voor vennootschapsbelasting t.w. 43%.

LANGLOPENDE SCHULDEN

De langlopende schulden worden opgenomen tegen de nominale waarde onder aftrek van de binnen één jaar vervallende aflossingsverplichting.

KORTLOPENDE SCHULDEN

De kortlopende schulden, waaronder begrepen de overlopende passiva worden opgenomen voor de nominale bedragen.

NETTO-OMZET

Betreft de opbrengst van alle leveringen aan derden tegen de overeengekomen netto prijzen onder aftrek van belastingen op de omzet.

KOSTEN VAN GROND- EN HULPSTOFFEN

Betreft de kosten van verbruikte grond- en hulpstoffen, halffabrikaten en ingekocht gereed produkt.

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "C.F.Z." B.V.,
ZALTBOMMEL

AFSCHRIJVINGEN OP EN WAARDEVERMINDERING VAN MATERIËLE VASTE ACTIVA

De afschrijvingen, die ten laste van het resultaat worden gebracht, worden berekend op basis van de aanschafwaarde van de duurzame bedrijfsmiddelen en met inachtneming van gebruikelijke levensduren.

Op de afschrijvingen worden in een termijn gelijk aan de afschrijvingsperiode in mindering gebracht de op de investeringen ontvangen of te ontvangen investeringspremies, alsmede de behaalde boekwinsten bij verkoop van vaste activa.

BELASTINGEN

Bij de berekening van de belastingen op het resultaat is uitgegaan van het geldende tarief van 43% en is de vermogens- en voorraadaftrek in mindering gebracht.

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "C.F.Z." B.V.,
ZALTBOMMEL

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 1984 EN DE
 WINST- EN VERLIESREKENING OVER 1984
 =====

1. MATERIËLE VASTE ACTIVA f 12.427.523 (1983: f 10.800.576)

De post materiële vaste activa bestaat uit:

	1984		1983	
	Aanschaf- waarde f	Balans- waarde f	Aanschaf- waarde f	Balans- Waarde f
Bedrijfsgebouwen en terreinen	5.461.439	4.371.795	4.393.280	3.463.986
Machines en installaties	13.622.531	5.188.619	11.730.173	4.563.908
Andere vaste bedrijfsmiddelen	344.855	165.624	275.677	120.507
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiele vaste activa	283.650	283.650	234.340	234.340
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar	<u>2.417.835</u>	<u>2.417.835</u>	<u>2.417.835</u>	<u>2.417.835</u>
	<u>22.130.310</u>	<u>12.427.523</u>	<u>19.051.305</u>	<u>10.800.576</u>

1.1. Bedrijfsgebouwen en terreinen f 4.371.795 (1983: f 3.463.986)

Het verloop van deze post in 1984 is als volgt:

	f
Boekwaarde per 1 januari 1984	3.463.986
Bij: investeringen in 1984	<u>1.068.158</u>
	4.532.144
Af: afschrijvingen in 1984	<u>160.349</u>
Boekwaarde per 31 december 1984	<u>4.371.795</u>

1.2. Machines en installaties f 5.188.619 (1983: f 4.563.908)

Het verloop van deze post in 1984 is als volgt:

	f
Boekwaarde per 1 januari 1984	4.563.908
Bij: investeringen 1984	<u>1.951.216</u>
	6.515.124
Af: boekwaarde van de desinvesteringen in 1984	<u>5.779</u>
	6.509.345
Af: afschrijvingen in 1984	<u>1.320.726</u>
Boekwaarde per 31 december 1984	<u>5.188.619</u> =====

1.3. Overige bedrijfsmiddelen f 165.624 (1983: f 120.507)

Het verloop van deze post in 1984 is als volgt:

	f
Boekwaarde per 1 januari 1984	120.507
Bij: investeringen in 1984	<u>83.964</u>
	204.471
Af: boekwaarde van de desinvesteringen in 1984	<u>3.475</u>
	200.996
Af: afschrijvingen in 1984	<u>35.372</u>
Boekwaarde per 31 december 1984	<u>165.624</u> =====

2. EIGEN VERMOGEN f 7.727.280 (1983: f 7.727.280)

2.1. Gestort en opgevraagd kapitaal f 5.500.000 (1983: f 5.500.000)

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt f 10.000.000, waarvan geplaatst en gestort is f 5.500.000.

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "C.F.Z." B.V.,
ZALTBOMMEL

2.2. Algemene reserve f 2.227.280 (1983: f 2.227.280)

Het verloop van deze post is als volgt:

	f	f
Stand per 31 december 1983		2.227.280
Bij: winst 1984	2.253.660	
dividend voorstel over 1984	<u>2.253.660</u>	
Stand per 31 december 1984		<u>2.227.280</u> =====

3. LANGLOPENDE SCHULD AAN KREDIETINSTELLING f 3.340.000 (1983: f 3.580.000)

De rentevergoeding bedraagt 9 7/8% per jaar. De lening wordt afgelost in termijnen groot f 60.000, welke per kwartaal verschuldigd zijn. Van de lening loopt een bedrag van f 2.380.000 langer dan 5 jaar. Tot zekerheid van de geldlening heeft de vennootschap hypotheek verstrekt op de grond en de gebouwen te Zaltbommel.

4. BEDRIJFSRESULTAAT f 12.358.609 (1983: f 8.734.172)

Het bedrijfsresultaat 1984 werd geheel in de bedrijfstak chemie behaald.

De indeling naar afzetgebied was in 1984 als volgt:

	<u>%</u>
Binnenland	11,2
Overige landen West-Europa	78,2
Noord- en Zuid Amerika	<u>10,6</u>
	100 =====

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "C.F.Z." B.V.,
ZALTBOMMEL

5. PERSONEEL

In 1984 waren gemiddeld 38 personeelsleden in dienst van de vennootschap, tegen gemiddeld 36 in 1983.

6. DIRECTIEBELONINGEN E.D.

De direktie beloningen over 1984 bedroegen f 130.947, exclusief f 20.902 pensioenpremie. Hiernaast werd aan een van de aandeelhouders f 121.522 betaald voor direktievoering.

De drie in 1984 fungerende commissarissen ontvingen geen beloning.

Moret & Limperg

ACCOUNTANTSVERKLARING

Wij hebben de jaarrekening 1984 van Chemische Fabriek Zaltbommel "C.F.Z." B.V. te Zaltbommel gecontroleerd.

Op grond van ons onderzoek zijn wij van oordeel, dat deze jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 1984 en van het resultaat over 1984.

Amsterdam, 19 april 1985

MORET & LIMPERG

W.A.M. Franken J.G. Henning

WINSTBESTEMMING

Artikel 18 van de statuten luidt:

1. De winst van de vennootschap staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
2. Voor zover over enig jaar verlies geleden is dat niet uit een reserve bestreden of op andere wijze gedelgd wordt geschiedt in volgende jaren geen winstuitkering zolang dit verlies niet is aangezuiverd.
3. Een dividend wordt betaalbaar gesteld ter plaatse en ten tijde als door de Algemene Vergadering te bepalen.
Dividend, waarover binnen 5 jaren na hun opeisbaarstelling niet is beschikt vervallen ten bate van de vennootschap.

Op 23 mei 1985 is door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders besloten de winst over 1984 geheel als dividend aan aandeelhouders uit te keren.

DIREKTIEVERSLAG OVER HET JAAR 1984:

Het jaar 1984 was voor Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. een belangrijk jaar; een tweetal belangrijke gebeurtenissen vonden plaats:

- De omzet bereikte een hoogte van meer dan 25 miljoen gulden.
- De eigendomsverandering van de Vennootschap.

De eigenaren Dynamit Nobel AG en Hamer Holding B.V. verkochten d.d. 28 december 1984 het totale aandelenpakket van Chemische Fabriek Zaltbommel B.V. aan Shell Nederland Chemie B.V.

I. Samenvatting omzet en resultaat:

In het jaar 1984 bedroeg de omzet Hfl. 25.048,481,--. Dit is een stijging vergeleken met 1983 van Hfl. 6.097.451,-- (32,2%).

Het resultaat na belastingen bereikte een hoogte van Hfl. 2.253.610,--; een stijging ten opzichte van 1983 van Hfl. 1.419,909,-- (170,3%).

Deze positieve omzet en resultaatstijging is voornamelijk te danken aan Reagens en de groep quaternaire ammonium verbindingen.

Het bedrijfsresultaat (winst voor belasting, rente en buitengewone baten en lasten) bedroeg in 1984 Hfl. 3.856.000,-- (15,2% van de omzet) tegenover 1.718,-- (9,2% van de omzet) in 1983.

De rentelast in 1984 bedroeg Hfl. 375.000,-- en lag hiermee Hfl. 100.000,-- lager dan in 1983.

Aanvennootschapsbelasting moet voor 1984, bij een belastingpercentage van 43% f 1.248.684,-- betaald worden.

De investeringen bereikten een bedrag van f 3.123.000,--
De voornaamste posten zijn:

Bouw- en inrichtingen nieuwe laboratoria	- 1.208.000,--
Reagens capaciteits- en opslaguitbreiding	- 725.612,--
le fase capaciteitsuitbreiding quaternaire ammonium verbindingen	- 650.000,--
Uitbreiding opslag-capaciteit brandbare chemicaliën	- 219.164,--

Ten behoeve van milieu en veiligheidseisen werd voor f 109.970,-- geïnvesteerd.

De totale bedrijfskosten, exclusief grond- en hulpstoffen stegen in 1984 tot een bedrag van f 7.640.387,--.

Dit is een toename in vergelijking met 1983 van f 1.367.699,- (21,8).

Reagens: CHPT.

Reagens heeft tot de omzetvergroting het sterkste bijgedragen, nl. een stijging van 47,2% ten opzichte van 1983.

Deze omzetstijging is voornamelijk in Europa bereikt.

De leveringen aan de U.S.A. vonden voornamelijk in de eerste 6 maanden van 1984 plaats, nadien is deze afzet praktisch weggevallen, ook in de eerste 4 maanden van 1985 is hierin geen verbetering gekomen. Reden voor dit wegvallen wordt door Kay-Fries de zeer sterke concurrentie en dientengevolge de prijzenslag van Dow en Degussa aangegeven. Wij hopen door verkoop via Biddle and Sawyer hier toch weer een deel van de markt terug te veroveren.

Gezien deze ontwikkeling in de U.S.A. zal door Kay-Fries waarschijnlijk geen gebruik gemaakt worden van de overeengekomen produktielicentie voor Reagens.

Het totale klantenbestand bleef ten opzichte van 1983 gelijk, waarbij de toepassing van Reagens voor alle typen zetmelen ingezet werd.

De ontwikkeling van Reagens voor de toekomst ziet er over het algemeen positief uit; voor 1985 zal in bepaalde markten, resp. een consolidatie ofwel geringe teruggang zijn te bespeuren, wegens vrij sterke concurrentie, terwijl in de aardappelmeel-sector een vrij sterke groei te verwachten valt.

Quaternaire ammonium verbindingen:

DEZE nog vrij jonge productengroep voor CFZ, gaf in 1984 ook een sterke stijging te zien.

De sterkste groei vond hier plaats bij de vaste quaternaire verbindingen. Stijging t.o.v. 1983 van 132,7%. De quaternaire verbindingen in oplossingen gaven een groei te zien van 11%.

De quaternaire hydroxiden is de jongste ontwikkeling in deze groep. Welke producten hier het belangrijkste potentieel gaan vormen is nog moeilijk af te schatten. De attractiviteit van de gehele groep quaternaire ammonium verbindingen dient in het komende jaar met grote aandacht te worden gevolgd.

Glycidylethers:

Deze groep producten gaf in 1984 een omzetsdaling te zien van 18,6%. Door de afnemers werd hier aangegeven, verminderde epoxyharsen-afzet in de bouw.

Voor 1985 zal deze producten-groep op hetzelfde niveau blijven, wat betreft volume.

Overige producten:

Hier is voornamelijk het product 1-3-dichloorpropanol-2 van belang. Dit product gaf een omzetstijging van 73% in 1984 te zien. De markt in Europa voor dit product is echter beperkt. Hoe deze situatie buiten Europa is, is niet bekend. Wij hopen door de samenwerking met de Shell-bedrijven een beter marktinzicht voor dit product te krijgen.

Ontwikkelingsthema's:

De activiteiten die op de voorgrond stonden waren de volgende:

- a. Ontwikkeling en opschaling van diverse quaternaire ammonium-verbindingen.
- b. Procesoptimalisering glycidylethers.
- c. Applicatie-ontwikkeling inzake zetmeelmodificaties.
- d. Diversen

Veiligheid:

In mei 1984 is bij de productie van 2-EHGE ten gevolge van een koelerlekkage en dientengevolge een lekkage op de destillatiekolom, product op oppervlaktewater gekomen. Schade kon voorkomen worden door snelle indamming en afscheiding van het product. Na storingsanalyse is de installatie dusdanig aangepast dat dit probleem zich in de toekomst niet meer kan voordoen.

Persoonlijke ongevallen deden zich in 1984 niet voor.

Personeel:

Het aantal personeelsleden wat in dienst was gedurende het jaar 1984 bedroeg 39 personen.
Deze waren als volgt verdeeld:

	<u>1984</u>	<u>1983</u>
Productie	15	15
Laboratoria	6	6
Technicum	3	3
Magazijn	2	1
Technische Dienst	3	3
Verkoop	2	1
Bedrijfsleiding en administratie	8	8
	<u>39</u>	<u>37</u>
	==	==

} Pers. dienst

CFZ - LONG TERM PLAN
=====

Introduction:

After the acquisition of CFZ by SNC CFZ's activities have been directed entirely to the consolidation of its position in the market. Business development has been restricted to support of initiatives taken before end 1984.

At this moment CFZ management limits itself to some comments on the plans for 1985 in the light of changed circumstances and some general remarks on important ingredients for the further development of the CFZ company.

The most important remarks concerning the longer term development of CFZ can be summarised as follows:

A. Infrastructural improvement:

Environmental projects
Relocation pilot plant

B. Capacity extensions.

C. Reagens marketing.

D. Quats marketing.

E. Glycidylether marketing.

F. DN-products.

Planning in consultation with DNAG.

ad A: Investment proposals for infrastructural improvements are presented to the Board.

The relocation of the pilot plant from the office building ("Hamer Hoeve") to a new facility on the manufacturing site resolves environmental problems, but equally important, will result in an improvement in efficiency (base materials, utilities, laboratory etc. are all located on the manufacturing site), an extension of CFZ's development capabilities.

ad B: An investment proposal in a second filter drier is presented to the Board.

Currently filtering and drying equipment is severely constraining CFZ's production capacity for solid end products (quats) and therefore also prohibits new developments in this type of products.

An investment in additional ECH storage facilities will not be required now that the main ECH supplier has become CFZ's parent company.

ad C: Projections of CFZ's Reagens sales volumes for the period 1985 - 1987, made in October 1984, reflect a rather optimistic view on the future. For the time being it has to be realised that:

- no clear picture is available on the overall market-growth in W.-Europe although indications are in general positive.

For 1985 CFZ's marketing strategy for Reagens will therefore be directed to:

1. Consolidation of its marketshare in the W.-European "open" market.
2. Extension of its marketing activities outside W.-Europe with the assistance of SICC and Shell Opco's.

In aiming for objectives 1 and 2 it is the intention to enter, where possible, in longterm supply agreements coupled - on a selective basis - with agreements on technical co-operation.

ad D: The group of quaternary ammonium compounds does, at this moment, not get the attention it requires due to the many organisational changes which are being implemented in the marketing of CFZ's products. Further marketing (and technical) development is required before it can be judged whether this activity represents, a significant deversification opportunity compared to Reagens.

ad E: CFZ's Glycidylether business is currently mainly based on two products.

CFZ's future in the G.E.-business will to a large extent depend on its competitive strength compared to other companies. In this context SNC's interests in the ECH-market will be an important factor.

ad F: The future involvement of CFZ in the DN-products which are currently manufactured on a contract basis by CFZ for DNAG will be discussed with DNAG in the middle of this year. DNAG is currently investigating the possibility and cost of in-house production for these products.

LONGTERM DEVELOPMENT OF CFZ:

Some initial, general remarks:

It is considered to be essential for the development of a healthy CFZ company to deminish as quickly as possible its dependence on one Product (and one user industry). To that end it is recommended that at least 2 - 3 new lines of product(s) will be introduced in the coming 3 - 5 years period. Each product-line should have the potential of reaching within some years a proceeds level of at least Nfls. 5 - 10 M/a.

(Res)
KSM

Although the level of profitability of each new product-line should at the full commercial scale, be commensurate with accepted standards in the fine/special chemical business, it should be accepted that the overall level of the profitability of the CFZ company remains at a fairly low level as long as the company is expanding its product-portfolio.

Cash generated during this period as well as cash injections from the parent company are likely to be required in order to finance investment in new manufacturing facilities, including extensions of infrastructural facilities.

In view of the R & D manpower and facilities available it is also essential that attention will be focussed on a strictly limited but carefully chosen number of subjects. Assistance of the Shell companies will be required in the selection of business development opportunities as well as in the technological/marketing development activities involved.

From the above it will be clear that the first task will be to select a limited number of new development subjects for CFZ.

M.J.F. Houben

M.J. Vogt

1c, sub 3° van het Inrichtingenbesluit artikel 19, eerste lid, Wet inzake de luchtverontreiniging blijkt dat sprake is van vergunningplicht. Op grond van die wet voor "inrichtingen voor de productie van gehalogeneerde organische verbindingen, met een capaciteit ten aanzien daarvan van 1000 ton per jaar of meer". Deze capaciteitsgrens beslaat sedert de wijziging van laatstgenoemd besluit d.d. 28 december 1977, welke wijziging op 30 september 1978 in werking trad. Voordien gold een grens van 10 ton per jaar. Onder capaciteit moet verstaan de maximaal praktisch realiseerbare werkzaamheid van de inrichting. Voor de berekening van de capaciteit is dus niet de in werkelijkheid geproduceerde hoeveelheid alleen bepalend.

In bijlage VII ("Eindprodukt") van de aanvraag van Chemfaza d.d. 14 maart 1977 om vergunning ingevolge de Wet inzake de luchtverontreiniging wordt - anders dan waarvan u uitgaat - voor "Reagens" een jaarproductie van 1000 ton opgegeven. In "Opslag grondstoffen en eindprodukten" wordt melding gemaakt van de door u genoemde hoeveelheid van 800 ton.

Op basis van het daaromtrent in de aanvraag van 1977 bepaalde én de feitelijke constellatie van de inrichting op dat moment waren wij de overtuiging toegedaan, dat de inrichting wat betreft gehalogeneerde organische verbindingen een productiecapaciteit had van meer dan 1000 ton per jaar. De betreffende opgave in de vergunningaanvraag kwam niet exact overeen met de productiecapaciteit in eerdervermelde zin.

Wij sluiten niet zonder meer uit, dat bij de presentatie van het provinciale beleid in het kader van de procedure voor de zogenaamde revisievergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging welke in november 1978 werden verleend meer duidelijkheid had kunnen worden verschaft over de betekenis van artikel 1c, sub 3° van voornoemd Inrichtingenbesluit en de wijziging daarvan in september van datzelfde jaar, kort vóór die vergunningverlening. Dat wij de inrichting, zoals u stelt, kost wat kost onder de Wet inzake de luchtverontreiniging zouden hebben gehouden bestrijden wij echter met klem.

Naar ons oordeel is in het kader van meergenoemde vergunningenprocedure onherroepelijk beslist over de vraag of de inrichting behoort tot een van de categorieën van inrichtingen genoemd in het Inrichtingenbesluit, artikel 19, eerste lid, Wet inzake de luchtverontreiniging. Onzes

A De produktiecapaciteit van de inrichting ten aanzien van Reagens-S was in 1973 1.240 ton (100% Reagens-S). In dat jaar werd de Reagens in Hal II met behulp van 2 reactoren van elk 6 m³ inhoud gemaakt, de batchgrootte bedroeg 6.5 ton (53% Reagens-S). Per week konden maximaal 8 batches gemaakt worden, uitgaande van een 120-urige werkweek. Een jaar bestond uit 45 werkweken.

Totale capaciteit: $45 \times 8 \times 6,5 \times 0,53$ ton = 1.240 ton 100% Reagens-S.

B De produktiecapaciteit van de inrichting ten aanzien van Reagens-S was in 1977 3.601 ton (Reagens-S 100%), dat wil zeggen Hal II + Hal III.

Hal II : 1.240 ton (100% Reagens-S), zie onder punt A.

Hal III: 3 reactoren, waarvan 2 voor Reagens-S batchgrootte 16,5 ton Reagens-S 53%
120-urige werkweek, 45 werkweken per jaar
maximaal 6 batches per week.

Totale capaciteit: $45 \times 6 \times 16,5 \times 0,53$ ton = 2.361 ton 100% Reagens-S.

Hal II + Hal III = 1.240 + 2.361 = 3.601 ton 100% Reagens-S

C De produktiecapaciteit is eind 1977 vergroot, dat wil zeggen Hal III is volledig in gebruik genomen (3 reactoren).

D In de oude aanvraag is het werkvolume van de reactoren opgegeven doch in de nieuwe aanvraag het maximale volume.
(Het werkvolume is meestal 80% van het maximaal volume.)

- Het verschil in produktiecapaciteit aanvraag 1977 en aanvraag 1985 is gelegen in:
  - toepassing nieuwe zuiveringsmethode van Reagens-S in 1981 (een en ander in beraadsgroep geweest en akkoord bevonden);
  - optimalisering procescondities in 1983, waardoor kwaliteitsverbetering.

Bovenstaande had tevens hogere rendementen tot gevolg, met andere woorden er kon meer Reagens-S geproduceerd worden met dezelfde installatie. (Roerketels.)

Betreft: productiecapaciteit Chemische Fabriek Zaltbommel BV
i.v.m. bezwaarschrift van de heer en mevrouw Thörig

A) - Wat was de productiecapaciteit van de inrichting t.a.v. Reagens-S
in 1973?
(productiecapaciteit: maximaal ^{practisch} realiseerbare wekkzaamheid van de inrich-
ting)

B) - productiecapaciteit volgens vergunningaanvraag in 1977 (3 roerketels in
hal 3 à 10 m³)

Hoeveel batches zijn ^{redelijkerwijs} mogelijk in aanmerking genomen:

-aantal productieweeken

-werktijd per week

-in de aanvraag vermelde opslagfaciliteiten voor grondstoffen en
gereed product

C) -Wanneer is de productiecapaciteit vergroot; volgens archiefgegevens is
één roerketel hal 3 vooruitlopend op de vergunningverlening in werking
gesteld (zie brief)

Wanneer zijn de twee andere in bedrijf gesteld?

D) -In de oude aanvraag is sprake van 3 roerketels van 10 m³;
In de nieuwe van 3 roerketels à 12,5 m³; hoe zit dit ?

-Waarin is het verschil gelegen tussen productie capaciteit aanvraag '77 en
aanvraag 1985? (opslagcapaciteit?)

Archiefdossiers op de kast in mijn kamer.

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "CFZ" B.V.

MEMBER OF THE ROYAL DUTCH/SHELL GROUP OF COMPANIES

S 3.

Koekampseweg 14-20, 5301 KK

P.O. Box 52

5300 AB Zaltbommel, Holland

Tel. no.: 04 180 - 15040

Telex no.: 50886

Banker: H. Albert de Bary & Co. N.V.

Amsterdam, Acc.no.: 26.54.33.444

Giro acc.no.: 54691

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND		Gedeputeerde Staten van Gelderland	
Ind.nr. <i>M 87.47653</i>		Postbus 9090	
Ingek. <i>2 DEC. 1987</i>		6800 GX Arnhem	
Class.nr. - <i>775.13</i>		KOPIE G 6800 GX	
TE BEH. DOOR <i>afp 3.</i>		AAN:	
KOPIE AAN			

Uw ref.

Onze ref. MH/HS/271201

Zaltbommel, 30 november 1987.

Bezwaarschrift

inzake de ontwerpbesikkingen in het kader van de Hinderwet en de Wet inzake de Luchtverontreiniging, zoals deze aan ons bekend zijn gemaakt door de Gedeputeerde Staten van Gelderland bij brief van 3 november 1987, kenmerk MH85 758/2-MW3101

Hierbij maken wij bezwaar tegen de volgende overwegingen en/of voorschriften.

A. Ontwerpbesikking in het kader van de Hinderwet:

1. Overweging pag. 4, 5e alinea:

Wij kunnen niet instemmen met uw stellingname inzake het planologische regime op pag. 4, 5e alinea.

"Het bestemmingsplan bindt de Inrichting etc." U geeft hierin een onjuiste interpretatie van het bestemmingsplan weer, met name voor zover wordt overwogen dat uitbreidingsmogelijkheden door de produktie in ruimtelijke zin niet voorhanden zijn.

Bovendien achten wij uw overweging niet relevant in de context van een vergunningaanvraag op grond van de Hinderwet zoals u, overigens ook zelf aangeeft in de laatste alinea van pag. 4.

Wij stellen dan ook voor dat bedoelde overweging wordt geëlimineerd uit de ontwerpbesikking.

Tevens zijn wij van mening dat dit bezwaarschrift niet de juiste plaats is om onze visie over planologische aspecten te geven en behouden ons ter zake alle rechten voor.

2. Voorschrift 1.9 pag. 25:

Het is ons niet duidelijk of de beschreven installatie technisch verantwoord uitvoerbaar is, met name voor wat betreft de handhaving van de goede werking van de breekplaten. Derhalve kunnen wij ons slechts een beperkt oordeel vormen over de kostenconsequenties, waarvan alleen duidelijk is dat deze zeer hoog zullen zijn.

Om tot een verantwoord oordeel te komen, stellen wij voor een studie uit te voeren naar de aanspreekfrequentie van het systeem en de mogelijke effecten. Deze studie zal nauw aansluiten bij de in voorschrift 3.12 voorgeschreven storingsanalyses.

Vervolgens kan de noodzaak en wijze van uitvoering van verdere voorzieningen in overleg worden beoordeeld op basis van technische- en economische overwegingen.

3. Voorschrift 2.6; 2.7 en 2.8; pag. 31:
In een Hinderwetvergunning mogen inzake brandpreventie naar onze visie geen personele voorzieningen worden voorgeschreven.
Deze zaken zijn thans exclusief geregeld in de Brandweerwet van 30.1.1985.
De betreffende ontwerpvoorschriften gaan bovendien te ver, voor zover daarin de beschikbaarheid van een goed geoefende brandweerploeg binnen de aldaar vermelde tijden wordt geëist, aangezien het bedrijf voor de naleving van dergelijke voorschriften is aangewezen op de medewerking van derden in casu het Gemeentebestuur van Zaltbommel, dat ter plaatse de verantwoordelijkheid voor een goede brandweezorg draagt.
Wij stellen voor deze voorschriften uit de ontwerpbeschikking te elimineren waarbij CFZ - in de geest van de middels deze voorschriften beoogde veiligheidsmaatregelen - gedetailleerde procedureafspraken maakt met de Gemeente Zaltbommel en de lokale c.q. regionale brandweer.
4. Voorschrift 13, pag. 49 t/m 57:
Bovengronds reservoir voor propaan.
De bestaande installatie voldoet aan de huidige voorschriften en is bovendien recentelijk goedgekeurd door de Dienst voor het Stoomwezen.
Aanpassing van de installatie aan de nieuwe voorschriften gaat gepaard met zeer hoge kosten. De bovengenoemde opslag zal nog maar voor een beperkte tijd gelden omdat verhuizing van de bestaande proeffabriek waarschijnlijk binnen afzienbare tijd gerealiseerd kan worden (zie brief B & W van Zaltbommel, kenmerk 1501/ROVS/TD/ABZ/GW d.d. 13 mei 1986).
Om deze redenen verzoeken wij u de huidige bestaande situatie voor deze periode te gedogen.
5. Voorschrift 23.17 t/m 23.27, pag. 83-84:
In de ontwerpbeschikking ontbreken deze voorschriften.
Wij hebben derhalve van deze voorschriften geen kennis kunnen nemen en zijn ervan uitgegaan dat deze hetzelfde zijn als de overeenkomstige voorschriften welke besproken zijn tijdens het vooroverleg.
6. Voorschrift 25, pag. 86:
De in dit voorschrift voorgeschreven geluidsniveau's voor de genoemde posities 1; 2 en 3 kunnen wij niet accepteren om de volgende redenen:
  1. De bestaande inrichting valt als Hinderwetplichtig bedrijf onder de "kleine lawaaimakers". Hiervoor geldt als norm een etmaalwaarde van 55 dBA, dan wel het referentieniveau.
  2. CFZ is gelegen op het industrieterrein Oost II van de Gemeente Zaltbommel. De op dit terrein aanwezige woningen, welke ter beoordeling van de geluidssituatie zijn gebruikt in het rapport van het Adviesbureau Peutz Nr. 1149-1, d.d. 10 juni 1985, posities 1, 2 en 3, zijn aan te merken als bedrijfswoningen.
  3. Uit bovengenoemd rapport kunnen de volgende gegevens worden gehaald:
    - a. De kritische periode is de nachtperiode.
    - b. Zowel de gemeten als berekende geluidsbelasting 's nachts bij de genoemde woningen op een hoogte van 1,5 meter bedraagt
fig. 1 pos. A 50 dBA (pag. 11, tabel 11)
pos. B 50 dBA
pos. C 50 dBA.

- c. In het rapport zijn via berekeningen de geluidniveau's op 5 meter hoogte bepaald. Aangezien de aanwezige bedrijfswoningen van het type laagbouw met een hellend dak zijn, heeft deze berekende waarde op 5 meter hoogte geen enkele betekenis. De aldus gevonden belangrijk hogere waarden, zoals vermeld op pag. 12, mogen dan ook niet bij de beoordeling van de geluidssituatie worden betrokken.
- d. De geluidsbelasting ten gevolge van het verkeerslawaaai van de A2 (excl. het spoorweglawaaai) in de nachtperiode bij de bedrijfswoningen bedraagt:
- pos. 1 44 dBA (pag. 13)
  - pos. 2 45 dBA
  - pos. 3 46 dBA
- Bovengenoemde waarden zijn gemeten bij een verkeersintensiteit van 44.000 voertuigen per etmaal. De huidige verkeersintensiteit bedraagt 58.000 voertuigen per etmaal. Hierdoor is de geluidsbelasting met 2 dBA toegenomen.
- e. Spoorweglawaaai.
- Ten gevolge van het spoorweglawaaai in de nachtperiode (34 treinen) bedraagt de geluidsbelasting bij de bedrijfswoningen:
- pos. 1 57 dBA (pag. 13)
  - pos. 2 55 dBA
  - pos. 3 51 dBA.

Uit bovengenoemde gegevens blijkt dat de geluidsbelasting gedurende de nachtperiode ter plaatse van de woningen in overwegende mate wordt bepaald door de cumulatie van zowel het spoorweglawaaai als het verkeerslawaaai. Beide componenten zijn gelijk of hoger dan de voorgestelde norm.

In deze situatie is het niet te verwachten dat verdergaande geluidsreducerende maatregelen bij CFZ tot realisatie van de gewenste norm zullen leiden.

Bovendien zullen deze maatregelen, welk karakter ze dan ook hebben, niet bijdragen tot een merkbare reductie van de geluidshinder bij de bedrijfswoningen.

B. Ontwerpbeschikking in het kader van de Wet inzake de Luchtverontreiniging:

Naar aanleiding van deze ontwerpbeschikking delen wij u omtrent de afleiding van de voorlopige grenswaarden het volgende mede:

De voorgestelde methode, schematisch weergegeven op pag. 6, zien wij als een theoretisch rekenmodel waarmee nog weinig praktijkervaring is opgedaan.

In dit model zijn een aantal aannames gedaan die tot een voorlopige normstelling leiden waarvan de relevantie ten aanzien van de bescherming van het milieu en Volksgezondheid nog onzeker is.

Wij willen deze berekening accepteren als basis voor een gezamenlijke evaluatie van verantwoorde emissienormen, onder voorbehoud dat steeds rekening wordt gehouden met het genoemde theoretische karakter.

1. Lijst voorlopige grenswaarden, pag. 7 en 8.
Wij maken bezwaar tegen het feit dat in de lijst van stoffen de stof n-Propylbromide ontbreekt. Aangezien deze stof wel vermeld staat in de vergunningaanvraag en in de ontwerpbesikking in voorschrift 6, pag. 26, stellen wij voor deze stof alsnog in de lijst op te nemen.
2. Geurnormering, pag. 8 en 9; voorschrift 8, pag. 26:
Wij maken bezwaar tegen de wijze waarop de interimgrenswaarde voor stankstoffen, zoals neergelegd in het IMP 1985-1990, ongenueanceerd en ongeconditioneerd voor ons bedrijf wordt vertaald in een geuremissienorm, zonder dat bekend is of dit technisch realiseerbaar is.
Op deze wijze kan naar ons inzicht geen sprake zijn van belangenafweging. In het bedrijf zijn reeds diverse investeringen gedaan die tot een daadwerkelijke vermindering van deze incidentele overlast hebben geleid. Om de rest-overlast nog verder te beperken stellen wij voor deze materie nader te bestuderen.
Vervolgens kan de wijze van verdere reductie van emissies van stankstoffen in overleg worden beoordeeld op basis van technische- en economische overwegingen.
3. Overweging, pag 11, 6e alinea:
Wij maken bezwaar tegen uw stellingname inzake het planologisch regime waarvoor wij verwijzen naar ons bezwaar no. 1 tegen de ontwerpbesikking in het kader van de Hinderwet.
4. Voorschrift 6, pag. 25-26:
Derde gedachte-streepje.
In lijn met de systematiek van deze ontwerpbesikking dient voor het woord "grenswaarde" naar onze mening het woord "voorlopige" te worden toegevoegd.
5. Voorschrift 6, pag. 26, 3e regel:
De redactie van dit voorschrift is onduidelijk, na n-propylbromide moet vermoedelijk een punt worden gezet.

Wij hopen dat onze bezwaren aangaande de ontwerpbesikkingen voldoende duidelijk gemaakt zijn en verzoeken u derhalve de betreffende overwegingen en voorschriften met in achtneming van het voorgaande te willen wijzigen.

Hoogachtend,

CHEMISCHE FABRIEK ZALTBOMMEL "CFZ" B.V.

M.J.F. Houben

Bijlage: 1.

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van 29 november 1985

Uw kenmerk

Ons kenmerk-1501/ROVS/TD/ABZ/GW

Onderwerp aanvraag bouwvergunning
proeffabriek

Aan

de directie van de Chemische Fabriek
Zaltbommel BV

Koxkampseweg 14-20

5301 KK Zaltbommel.

Zaltbommel, 5 JULI 1986

Geachte directie,

Hierbij doen wij u toekomen een exemplaar van onze afwijzende beschikking dd 8 april 1986 op uw verzoek om vergunning dd 29 november 1985 voor het oprichten van een proeffabriek aan de Koxkampseweg.

Bij de besluitvorming hebben wij uiteraard ook betrokken het gestelde in brief van 4 april 1986 van Loeff & Van der Ploeg te Rotterdam, optredende als belangenbehartigers van uw BV. De in deze brief naar voren gebrachte punten zijn voor ons geen aanleiding geweest anders te beschikken dan nu het geval is. Het criterium is en blijft dat de voorschriften van het bestemmingsplan 'Industriegebied-Oost II' het oprichten van een proeffabriek op de door u aangegeven lokatie ondubbelzinnig uitsluiten. Dit in tegenstelling tot eerdere bouwaanvragen die als onderdeel van het bedrijf niet in de lijst van categorieën worden genoemd en waarvoor dan ook vergunning kon worden verleend.

Voorts merken wij op dat wij ons hebben voorgenomen nog dit jaar voor het betrokken gebied een nieuw bestemmingsplan te ontwerpen, overeenkomstig de daarvoor voorgeschreven procedure. Mede afhankelijk van de aspecten in het kader van de milieuhygiëne zullen wij de raad voorstellen alsdan de bouw van een proeffabriek mogelijk te maken. Concreet zullen wij hier dan nog op terug komen. Dit betekent nadrukkelijk niet, dat wij onze uitgangspunten hebben gewijzigd. Korthedshalve verwijzen wij naar ons schrijven aan de Raad van State dd 9 juli 1985.

Bijl.: 1.

O: dj

T:

C:

Gemeente Zaltbommel

Vervolgblad 1.

De berekening van de op de afwijzende beschikking vermelde leges heeft tenslotte enige toelichting.

Op grond van artikel 5.2.2.4 van de thans nog geldende legesverordening moet in het geval een vergunning niet wordt verleend dezelfde leges worden berekend als voor een verleende vergunning met die restrictie dat op verzoek teruggaaf van 50% van de geheven leges wordt verleend. In de nieuwe legesverordening (deze is nog niet Koninklijk goedgekeurd) is echter een nieuw artikel 5.2.2.4. opgenomen waarin wordt bepaald dat indien de gevraagde vergunning niet wordt verleend 50% van de leges wordt geheven in het geval de vergunning wel zou zijn verleend, echter met een maximum van f 100,--. Wij besloten, vooruitlopend op de Koninklijke goedkeuring, de nieuwe legesverordening toe te passen en u derhalve aan gemeentelijke leges f 100,-- in rekening te brengen. Op grond van de geldende verordening zou dit een bedrag van f 5.828,-- zijn geweest.

Zoals u wellicht bekend is moet voor een aanvraag om bouwvergunning het advies worden ingewonnen van een deskundige instantie. Als zodanig treedt in deze gemeente op de Gelderse Welstandscommissie. Voor het door deze commissie uitgebracht advies wordt ons in rekening gebracht een bedrag van f 900,--. Het advies van deze commissie is onafhankelijk van de vraag of een vergunning al dan niet wordt verleend. Dit bedrag moeten wij derhalve aan u doorberekenen en uiteraard afdragen aan genoemde commissie.

Gelet op het vorenstaande verzoeken wij u een bedrag van f 1.000,-- te storten op postrekening nr 850372 ten name van de gemeente Zaltbommel (welstand f 900,-- en gemeente f 100,--).

Hoogachtend

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris   de wnd burgemeester

afschrift: tkn provincie Gelderland

Zaltbommel, 18 november 1987

College van Gedeputeerde Staten van Gelderland.

Naar aanleiding van brief met bijlages nr. MH 85.758/2-MW3101 d.d. 3-11-87 maken wij hierbij bezwaar tegen uw voornemen tot het verlenen van nieuwe vergunningen ingevolge de Hinderwet en de Wet inzake Luchtverontreiniging aan de Chemische Fabriek te Zaltbommel.

Hinderwetvergunning.

Alleen door voorschriften brengt men de kans op incidenten niet op een acceptabel nivo. Dat bereikt men door toezicht op de naleving van de voorschriften. Daar schort - gezien ervaringen uit het verre en nabije verleden - nogal wat aan .

Over het probleem van de veel te smalle en gevaarlijke aan- en afvoerwegen voor de producten van C.F.Z. wordt zelfs met geen woord gerept.

Voor wat betreft voorzieningen ter voorkoming van calamiteiten wijzen we alleen op het feit dat nog steeds in de weekends geen enkele vorm van wacht of bewaking op het bedrijfsterrein aanwezig is.

Voor wat betreft het niet thuishoren van het bedrijf op die plaats blijven we van mening dat de plaats van deze fabriek verkeerd is. De produktie van Reagens (cat. 9) en andere giftige en kankerverwekkende stoffen hoort niet thuis binnen 3.000 meter van de bebouwing. E.e.a volgens het vigerende bestemmingsplan "Industriegebied Oost II".

Wet op de Luchtverontreiniging. (LVO)

Ondanks alle goede voornemens en voorzieningen stinkt de C.F.Z. nog geregeld.

En omdat er nooit emissie-metingen zijn verricht is het voor ons geen aannemelijke zaak, dat als we niets meer zouden ruiken dat zou behelzen dat er ook geen schadelijke emissies meer zijn. Daarvoor zijn we te vaak door de verantwoordelijke overheden en de C.F.Z. belazerd. Ze kunnen wel een "dennengeursproeier" op die pijp zetten.

Een vorm van kortzichtigheid uwerzijds is volgens ons de stelling dat gevaar voor ontploffingen geen bezwaar kan zijn in het kader van de Wet LVO. Zelfs het kleinste kind weet dat na een ontploffing meestal het eerste gevolg is dat er troep in de lucht komt. Maar goed; neemt u dat punt maar mee in de Hinderwet.

Blijft het feit dat door het in bedrijf zijn van de C.F.Z. onze levensvreugde en ons gevoel voor recht aangetast zijn en blijven. Het recht om gezond te leven en het recht op een (redelijk) schoon milieu worden door uw beslissingen ernstig ondermijnd.

In het algemeen merken we nog op dat als we zien hoe Gedeputeerde Staten alle 83 (!) bezwaren van diverse mensen en instellingen in een paar zinnnetjes "onder tafel vegen", we moeten konstateren dat in uw College het woord "demokratisch" allang verdwenen is.

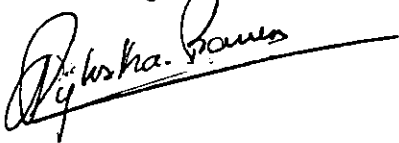
-2-

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind. no. MAW 47653 87.	COM. NO. 100
11 gsk. A 28 NOV. 1987	AGE.
TE BEH. DOOR OPRE AAN	
-1.777.13 -1.777.65) afd 3	

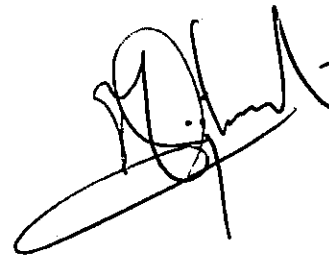
Legale bezwaren en diverse dikke rapporten over ontploffingen en bodemvervuilingen blijken geen argumenten meer te zijn. De poen van de SHELL blijkt meer gewicht in de schaal te leggen dan de gezondheid en het levensgeluk van een aantal mensen. Op deze manier wordt de gedachte gevoed van groeperingen zoals Greenpeace, die ook maar afgestapt zijn van het idee dat praten helpt en inderdaad blijkt dat harde acties meer succes hebben.

Als u deze burgers zo afscheept als u nu heeft gedaan, getuigt dat van een weinig reële instelling en werkt u burgerlijke ongehoorzaamheid of nog erger in de hand.

A. Dijkstra-Räven

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'A. Dijkstra-Räven', written over a horizontal line.

T.J. Dijkstra.

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'T.J. Dijkstra.', written over a horizontal line.

Stationsweg 104
5301 KH Zaltbommel.

Gemeente Zaltbommel

54

PROV. BESTUUR VAN GELDERLAND	
Ind.nr.: MW 87.47653	KOPIE GEZ. AAN:
Ingek. - 3 DEC. 1987	
Class.nr. - 1.779.13	
TE BEH. DOOR	ald3
KOPIE AAN	

Uw brief van 3 november 1987

Uw kenmerk MH 85-758/2- MW 31 01

Ons kenmerk 9 november 1987
1229/ABZ

Onderwerp ontwerp-beschikking Hinderwet/
Wet inzake de luchtverontreiniging CFZ b.v.

Aan:
het College van Gedeputeerde Staten

Postbus 9090

6800 GX ARNHEM

Zaltbommel, 02 DEC. 1987

Geacht College,

In antwoord op Uw brief van 3 november j.l. delen wij U mede dat wij bezwaar maken tegen de ontwerp-beschikking Hinderwet/Wet inzake de luchtverontreiniging van C.F.Z. b.v.

De nadere motivatie zullen wij U zo spoedig mogelijk doen toekomen.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris de wnd-burgemeester LCCO

Bijl.:
O:
T: LT
C:

Postbus 10002
5300 DA Zaltbommel
Telefoon 04180-12346

Gemeente Zaltbommel

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk

ABZ/TD/ROVS

Onderwerp

ontwerp-beschikking Hinderwet
wet inzake de luchtverontrei-
ning CFZ BV

Aan:

het College van Gedeputeerde Staten

Postbus 9090

6800 GX ARNHEM

Zaltbommel, 22 DEC. 1987

Inleiding

Ten vervolge op onze brief d.d. 2 december 1987 doen wij u hierbij onze nadere motivatie toekomen inzake onze bezwaren tegen de ontwerp-hinderwetvergunning en vergunning op grond van de wet inzake de luchtverontreiniging van de Chemische Fabriek Zaltbommel B.V.

Wij hebben kennis genomen van de ontwerp-vergunning en zijn verheugd dat thans de afwikkeling van de procedure van de aanvraag voortgang vindt.

Onze bezwaren richten zich op de ontwerp-voorschriften, die naar onze mening op de aangegeven punten scherper zouden moeten worden geformuleerd.

A Hinderwet

pag. 24 Voorschrift 1.3. onder a. aanvullen met
'of anderszins op of in de bodem te brengen'
en toevoegen onderdeel e.:
'alle hiervoor genoemde stoffen te verbranden'.

pag. 25 Voorschrift 1.15
Het begrip of de omschrijving 'wat is vereist' is niet
begrensd. Wij achten het gewenst dat hieraan een maximum
wordt verbonden.

pag. 28 Voorschrift 1.31
Het is wenselijk dat hieraan een termijn wordt verbonden.
De noodzaak om te komen tot een noodplan is dezerzijds on-
derkend. Inmiddels zijn contacten gelegd met onder meer de
regionale brandweer om aan dit voorschrift trachten te
voldoen.

pag. 29 Voorschrift 2.2.1
In de overwegingen ontbreekt een risico-analyse en een con-
clusie of de aanwezige en voorgeschreven brandblusmiddelen
toereikend zijn.

Bijl.:

O: Ko

T: SV

C:

Postbus 10002

5300 DA Zaltbommel

Telefoon 04180-12346

- pag. 47 Voorschrift 10
Een algemeen voorschrift met betrekking tot het aantal lagen vaten ontbreekt.
- pag. 47 Voorschrift 11
Een algemeen voorschrift ontbreekt, dat per vat slechts afval mag worden opgeslagen dat niet met elkaar reageert.
- pag. 48 Voorschrift 12.3
Naar onze mening is het noodzakelijk dat de inhoud van de bakken wordt aangegeven.
- pag. 54 Voorschrift 13.28, 13.29
Ingevolge het handboek 'Sanering bestaande LPG-stations', uitvloeisel van de Integrale nota LPG, zijn een dampretourleiding en een afblaasleiding t.b.v. de vulslang niet meer toegestaan.

B Wet Luchtverontreiniging

- pag. 24 Voorschrift 1
De termen 'zodanige voorzieningen' en 'tot een minimum te beperken' zijn niet in omvang in te schatten.
Het is gewenst de voorzieningen aan te geven die minimaal gewenst zijn.
- pag. 25 Voorschrift 2 b, c
De stofnormen zijn zeer laag.
Wij vragen ons in dit verband af of de normen te realiseren zijn. Volgens het Handboek Modelvoorschriften Luchtverontreiniging is de haalbare grens circa 5 mg/m³.
- pag. 26 Voorschrift 8 (uitworp van stankstoffen)
Het voorschrift impliceert dat de norm van één geureenheid 2% van de tijd mag worden overschreden.
Naar onze mening dient na 'of meer' te worden toegevoegd 'per m³'.
In dit voorschrift wordt voorts gesproken over twee procent van de tijd. Het is ons niet duidelijk of onder tijd wordt verstaan het in werking zijn van de inrichting of de totale tijd. Dit laatste zou op jaarbasis inhouden dat de norm 176 uren per jaar kan worden overschreden, waarbij nog voldaan wordt aan het voorschrift.
Dit achten wij onaanvaardbaar. Wij verzoeken u met name dit voorschrift te verscherpen.
- pag. 27 Voorschrift 15
De formulering 'direct aangrenzende bedrijven en omwonenden' achten wij te strak gedefinieerd. Een ruimere omschrijving zoals b.v. 'in de directe omgeving aanwezige bedrijven en omgeving' is noodzakelijk.

Gemeente Zaltbommel

Vervolgblad -2-

pag. 27 Voorschrift 16

In de voorschriften zijn voorzieningen getroffen om de processen voortdurend te bewaken teneinde incidenten zoveel mogelijk te voorkomen. Dit voorschrift handelt over een duidelijke negatieve beïnvloeding van het milieu.

Gelet op het feit dat in dit milieu de woonomgeving van Zaltbommel in het geding is, achten wij het noodzakelijk dat een inspraakmogelijkheid danwel een adviserende taak voor ons college - voorafgaande aan de activiteit - in dit voorschrift wordt opgenomen.

pag. 27 Voorschrift 18

Dit voorschrift dient te worden aangevuld met 'en zonder dat het stof zich kan verspreiden'.

pag. 27 Voorschrift 19

Aangeplakte instructies op 'gevaarlijke plaatsen' komen ons gewenst voor.

Slot

De procedure om de voorschriften van het vigerende bestemmingsplan - het raamwerk waarbinnen de ontwerp-vergunning zich volgens u beweegt - te preciseren is in gang gezet.

Ten aanzien van de brandpreventieve maatregelen merken wij op dat deze nog aan een nadere studie worden onderworpen.

Wij zullen u hierover zonnodig nog adviseren.

Hoogachtend

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ZALTBOMMEL
de secretaris   de wnd-burgemeester